

CORPVS
SCRIPTORVM ECCLESIASTICORVM
LATINORVM

EDITVM CONSILIO ET IMPENSIS
ACADEMIAE SCIENTIARVM AVSTRIACAE

VOL. LXXXVI

BASILI REGVLA

A RVFINO LATINE VERSA

QVAM EDENDAM CVRAVIT
KLAUS ZELZER

VINDOBONAE
HOELDER-PICHLER-TEMPSKY
MCMLXXXVI

1897

AMERICAN FIELD WORK

REPORT

OF THE
AMERICAN FIELD WORK

IN 1897

BY
DANIEL F. FRY

NEW YORK

THE
AMERICAN FIELD WORK

NEW YORK
THE AMERICAN FIELD WORK
1897

CORPVS SCRIPTORVM ECCLESIASTICORVM
LATINORVM
VOL. LXXXVI

**CORPVS
SCRIPTORVM ECCLESIASTICORVM
LATINORVM**

EDITVM CONSILIO ET IMPENSIS
ACADEMIAE SCIENTIARVM AVSTRIACAE

VOL. LXXXVI

BASILI REGVLA

A RVFINO LATINE VERSA

QVAM EDENDAM CVRAVIT
KLAUS ZELZER

VINDOBONAE
HOELDER-PICHLER-TEMPSKY
MCMLXXXVI

BASILI REGVLA

A RVFINO LATINE VERSA

QVAM EDENDAM CVRAVIT
KLAUS ZELZER

VINDOBONAE
HOELDER-PICHLER-TEMPSKY
MCMLXXXVI

OMNIA IVRA RESERVATA
© HÖLDER-PICHLER-TEMPSKY KG., WIEN 1986

ISBN 3-209-00625-3

VINDOBONAE
Ex officina typographica Ernesti Becvar

INDEX

Praefatio	VII
Prolegomena	
De regulae S. Basili recensitionibus	IX
De versionis latinae traditione	X
De huius editionis ratione	XII
De textu constituendo	XIII
De codicibus ad textum constituendum ad- hibitis	XVII
Qui codices S. Basili regulam contineant .	XXVIII
Quibus graecarum recensitionum capitulis versionis latinae capita respondeant . .	XXX
Basili Regula a Rufino latine versa	1
Indices	
Index locorum e sacra scriptura adhibitorum	231
Index nominum	240
Index verborum	242

PRAEFATIO

Postquam Heribertus Plenkers Ludovico Traube auctore monachorum regulas latinas edendas sibi proposuit multisque decenniis post Rudolphus Hanslik Benedicti, Adalbertus de Vogüé et Ferdinandus Villegas Eugippi quam appellarunt regulas ediderunt, tertio huius corporis volumine regulis dicato Basili regulam a Rufino latine versam primum a librorum manuscriptorum auctoritate edendam curavi. Hanc editionem primam criticam, quam perfectam nondum esse satis sciam, ad regularum latinarum studia promovenda tamen aliquid collaturam spero.

Nunc autem omnibus quorum auxilio in hac regula edenda adiutus sum gratiae sunt agendaë: primum reverendo patri doctissimo Ioanni Gribomont OSB, cuius dissertatio de Basili operum asceticorum traditione magno mihi usui erat et qui codicis Moscoviensis 117, Magni Ascetici versionem Studitam quae appellatur continentis, schedas lucis ope depictas liberaliter praesto mihi fecit; deinde reverendo patri Henrico Ledoyen OSB, qui et codicum exemplaria lucis ope depicta praesto mihi fecit et textum quem Ioanne Gribomont auctore cum alios codices tum Sessorianum secutus praeparaverat quemque A. de Vogüé et F. Villegas ad Eugippi quam appellarunt regulam edendam adhibuerant cum verborum indice mihi in manus liberalissime tradidit (quem rarissime inspexi quod textus apparatu critico instructus de ipsis codicibus mihi constituendus erat); deinde Bernardo Bischoff viro doctissimo, qui mihi quo tempore et loco exarati essent codices liberaliter indicavit; tum Ioanni Divjak collegae, qui singula totius textus verba calculatoris electronici ope in ordinem alphabeticum distribuit, nec non Michaelae uxori optimaë, quae non solum hunc verborum

ordinem alphabetice distributum in nominum et verborum indices redegit codicumque descriptionem tabulamque composuit, sed etiam in codicibus legendis, in textu constituendo, in apparatu critico componendo, in discis qui dicuntur electronice inscribendis, in textu apparatuque critico in paginas distribuendis et in plagulis corrigendis me libentissime semper adiuvit.

Gratias debeo et multis bibliothecis publicis ecclesiasticis monasticis quae vel codices ipsos exhibuerunt legendos vel exemplaria lucis ope expressa, et instituto illi utilissimo textibus investigandis dicato, francogallice ‚Institut de recherche et d’histoire des textes‘ appellato, eiusque sectionis latinae doctissimo directori Ludovico Holtz, qui codicum exemplaribus lucis ope expressis liberalissime me adiuvit.

Denique gratias ago Ernesto Becvar amico, typographo optimo, eiusque administris, qui hoc volumen, corporis scriptorum ecclesiasticorum latinorum quod primum de discis electronice inscriptis nec de chartis typoscriptis praeparandum erat, tam pulcherrime confecerunt.

Vindobonae, die festo S. Basili (Kal.Ian.),
a. d. MCMLXXXVI

K. Z.

PROLEGOMENA

De regulae S. Basili recensionibus

S. Basili episcopi Caesariensis opera ascetica vel regulas monasticas quae appellantur tribus recensionibus traditas esse J. Gribomont OSB dissertatione demonstravit doctissima quam de operum asceticorum textibus varie traditis confecit¹, de qua brevissime disseruit H. U. von Balthasar in opere quodam de monachorum et ordinum regulis illustrandis composito². Quarum recensionum prima, quae Ἠθικά vel Regulae morales appellantur, permultis e versibus Novi Testamenti octoginta ὅροις vel regulis compositis constat verbis Basili propriis nisi capitibus non additis. Recensio altera, Asceticum Parvum quod appellatur, prologum et quaestiones cum responsionibus circiter CC continens, nisi versionibus latina, praefatione Rufini aucta, ac syriaca tradita non est. Recensio ultima, Asceticum Magnum quod appellatur, variis recensionibus et ipsa tradita est, e quibus recensiones Vulgata et Studita quae appellantur priores locos obtinent. Etsi recensio Vulgata, tomo Patrologiae Graecae XXXI in lucem edita, regularum fusius ac brevius tractatarum ordines, recensio Studita, codicibus cum aliis tum Moscoviensi 117 saec. IXex. egregie tradita, unam solam quaestionum responsionumque seriem continet, recensiones Vulgata et Studita non tam textu ipso quam quaestionum serie ac ordine inter se differunt. Cum diu num Parvi Ascetici versionem latinam e regulis fusius ac brevius

¹ J. Gribomont, *Histoire du texte des Ascétiques de S. Basile*, Louvain 1953.

² H. U. von Balthasar, *Die großen Ordensregeln, Einsiedeln-Zürich-Köln* 21961, 47sqq.

tractatis sua sponte Rufinus composuisset dubitaretur, versione syriaca latinae simillima in lucem prolata Gribomont demonstravit versiones et latinam et syriacam ab Ascetici Parvi textu graeco nunc deperdito originem duxisse, ad cuius exemplar postea S. Basilius ipse Magni Ascetici regularum series composuit. Quaestionum responsionumque ordinem qui in Ascetici Parvi versione latina invenitur multo magis cum recensiois Studitae quam Vulgatae ordine ac serie concordare e tabulis p. XXXsq. depictis cognoscas.

De versionis latinae traditione

Rufinum Aquileiensem anno 396 circiter ex oriente reversum precibus Ursaci cuiusdam abbatis monasterii nobis non satis noti in Italia meridionali siti commotum S. Basili praecepta ad monachorum vitam et observantiam reformandas latine vertisse e praefatione ab eo addita elucet. Quam versionem latinam brevi tempore non solum per totam Italiam sed etiam per Galliam Hispaniamque innotuisse et praeclara S. Benedicti verba et multa versionis latinae exemplaria manu scripta et quae de regulae Basili observantia accepimus testimonia satis clare demonstrant. Nam S. Benedictus in ultimo regulae suae capitulo monachis suis Basili praecepta ut legerent commendavit dicens *Nec non et collationes patrum et instituta et vitas eorum, sed et regula sancti patris nostri Basili quid aliud sunt nisi bene viventium et oboedientium monachorum instrumenta virtutum* (73,5sq.), exemplaria autem manu scripta per Italiam Galliam Hispaniam Germaniam divulgata cum postcarolingica ut dicimus multa tum aliqua praecarolingica quod fatum textus ipse habuerit demonstrant.

Rufini versionem iam sexto saeculo et in Italia floruisse codices ES, antiquissimi testes non artius concordantes, et in monasterio Lerinensi bene notum fuisse codices GLW testificantur, qui codices VIII^{ex.} et IX saeculis in variis

Germaniae regionibus exarati praeter S. Basili regulam quam appellant nonnullos continent textus quorum auctores et in Lerinensi monasterio saeculis V et VI felicissime florente et in Gallia meridionali magni aestimabantur, ut textum eorum e Lerinensi monasterio originem duxisse conicere liceat. Sed eorum textus cum et pluribus locis et capitulorum indice proprio a textu codicibus italicis ceterisque gallicis, quorum praecipui sunt codices CES, tradito differat versionem latinam iam primis saeculis, hoc est ante codices CES exaratos, in Italiae Galliaeque monasteriis latius divulgatam et a monachis Lerinensibus ad eorum ipsorum rationem accommodatam fuisse significat. Sed et saeculis VII et VIII in multis Italiae et Galliae monasteriis Basili regulae versionem latinam in usu fuisse accepimus monachorum, qui non unam solam sed varias vel Basili Pachomi Columbani Benedicti aliorum vel ex eorum praeceptis ad arbitrium abbatis mixtas vel compositas regulas secuti sunt.

Aliam quandam textus formam in regione visigotica hispaniensi divulgatam fuisse e codicibus HOT elucet, cui valde similis est textus quo Benedictus Anianensis in regularum codice ac concordia componendis usus est, quorum testes adhibemus MZ. E quibus apparet Benedictum Anianensem Rufini textum non e sola traditione visigotica hausisse sed etiam lectiones e traditione Lerinensi accepisse (e.g. quas infra notavi ubi de vocibus additis agitur, cf. p. XIV), sive traditiones visigoticam et francogallicam meridionalem ipse contaminaverit sive textum quendam monachorum usu iam contaminatum invenerit.

At regulae Basili textum latinum non solum primis quibus monasteria in terris ad occidentem vergentibus flourerint saeculis, sed etiam saeculis postcarolingicis ut dicimus, quibus Benedicti regula primum obtinebat locum, alicuius momenti fuisse multa exemplaria multis terris divulgata testificantur; tunc Basili regula nec ad monacho-

rum vitam reformandam nec ad regulas mixtas quas dicimus componendas, sed ad monachorum secundum S. Benedicti praecepta viventium animos adhibebatur aedificandos³.

De huius editionis ratione

Basili regulae quae appellatur versionis latinae, quamvis per saecula magni aestimatae, editio critica usque ad praesens tempus desideratur; nam editio a Luca Holstenio annis 1661 Romae, 1663 Parisiis confecta posteaque in Patrologiae Latinae tomum CIII recepta textum nec bonum nec fidelem praebet, quem Holstenius e Benedicti Anianensis codicis regularum traditione aliisque codicibus, qui Romae ei praesto erant, accepit propriisque ut tunc mos erat additamentis auxit. Ideo cum codicum saeculorum VI–X satis magna suppeditet copia cumque codices recentiores ad constituendum textum latissime per saecula et regiones divulgatum nihil adiuvent – ne codices quidem Montecassinenses s. XI quos num proprias quasdam italici textus meridionalis lectiones praeberent scrutatus inspe-
xi –, illos solos adhibui et in apparatu critico denotavi, omissis codice Escorialensi S III 32 (in his prolegomenis et in dissertatiunculis siglo O notato), qui quamquam est visi-

³ De traditione quae tractavi in dissertatiunculis videas quae inscribuntur Die Rufinusübersetzung der Basiliusregel im Spiegel ihrer ältesten Handschriften (Latinität und Alte Kirche, Festschrift R. Hanslik, Wiener Studien Beiheft 7, 1977, 341–350); Zur Überlieferung der lateinischen Fassung der Basiliusregel (Überlieferungsgeschichtliche Untersuchungen, Texte und Untersuchungen 125, Berlin 1981, 625–635); La tradizione latina della cosiddetta Regola di S. Basilio nel monachesimo occidentale (Basilio di Cesarea..., Atti del congresso internazionale, 1979, Messina 1983, 1, 669–681); L'histoire du texte des Règles de S. Basile et de S. Benoît à la lumière de la tradition gallofranke (Regulae Benedicti Studia, 1986, sub prelo). Videas etiam quae de regularum traditione scripsit F. Prinz, Frühes Mönchtum im Frankenreich, München–Wien 1965.

gotici textus testis antiquissimus satis clare legi non potuit nec longe distat a textus forma codicibus HT tradita, et codice Laudunensi 330 (in dissertatiunculis siglo N notato), qui ita artissime iunctus est codici Corbeiensi nunc Leninopolitano ut ex eo descriptum eum esse putes. Holstenii textum ex editione anno 1663 Parisiis confecta adhibui neque vero originem eius nec rationem investigavi.

De textu constituendo

Regulae Basili versionis latinae, ut regulae iam primis saeculis late divulgatae, textum codices saeculorum VI–X non satis concordantem sed variis traditionibus quasi dissectum praebent. Cum et codices italici et francogallici, quorum antiquissimi sunt CES, nonnullis locis inter se differant neque erroribus nec depravationibus careant, et codices traditiones Lerinensem vel hispanicam visigoticam secuti (GLW, HOT, MZ) non solum propriis quibusdam lectionibus additamentis depravationibus inter se cohaereant sed etiam cum aliis testibus varie concordent vel ab iis discrepent, regulae Basili textum latinum iam primis saeculis variis modis depravatum mutatum contaminatum correctum esse apparet. Immo iam vetustissima versionis latinae exemplaria nonnullis vitiis erroribus omissionibus depravationibus vel ipsius interpretis vel eorum qui textum primis decenniis tradiderunt non caruisse aliqui loci vel omnibus codicibus vel permultis traditi demonstrant, e.g. praef.2 *saeculo dedit* (ubi lacunam suspicari licet?); 4,11 *qui*; 7,14 *nec*; 8,13 *dum* / *cum* (om. per corr. PW); 9,12 *elementi* (corr. Benedictus Anian.); 36,3 *eius* (pro *Iesu*); 46,3 *non* (per errorem interpretis?); 49,3 *si in opere – contendamus*; 99,2 *dat* / *det*; 122,7 *et quidem* (pro *equidem*); 171,3 *et quia* (pro *ex qua*); 172,4 *pro* om. (per haplographiam); 178,3 *replere illius* (pro *replebimus*); 184,7 *audit autem* (pro *audita autem* per haplographiam).

Tamen antiquissimi codices C(E)S saepius textum genuinum servare ex nonnullis locis elucet, ubi
 – vel textus eorum cum Magni Ascetici textu graeco concordat, cui multis locis Parvi Ascetici textum graecum deperditum simillimum fuisse verisimile est, e.g. 2,82 *speculam quandam* CS; 3,38 *et alt.* CES,P,GLW; 5,9 *est vobis* CS; 6,2 *sancta doctrinae* S; 13,1 *Iothor* Cac.S; 29,1 *hoc contrarium est illi testimonio* CES,JP; 34,2 *faciebat* CS; 55,2 *voluntates* CS; 78,1 *zelus tuus* CS,P; 80,1 *ille me misit* S; 99,2 *suscipiet* ES; 101,2 *ingressibus* CS; 120,3 *oboeditis* S; 122,7 *cum furatus est linguam auream* ES,J, *ira domini* CES,J; 122,8 *equidem* ES; 123,6 *libertatem* CS,J; 132 int. *illa* S,J; 139,3 *ait* CS, PT; 155,1 *praecipua sunt* CS; 162,1 *audientiam* CS,P;
 – vel textus eorum vocibus ad versionem latinam facilius intellegendam vel ad sacrae scripturae locos plenius proferendos additis caret (e quibus locis elucet traditionem Lerenensem ante alias additamentis quibusdam contaminatam esse), e.g. prol.5 *manifestare* GLW,M,Hol.; *sermonis* GLW, M,Hol.; prol.11 *spatium* GLW,Hol.; 2,7 *a deo* GLW,Hol.; 14,3 *nostri iesu christi* (pro *dei sui*) GLW; 42,4 *vias eius discas et* GLW,PMZ,Hol.; 43,1 *debet* GLW,JMZ,Hol.; 52,3 *et non egerunt paenitentiam* GLW,Hol.; 55,3 *et requiem temporibus meis* GLW,Hol.; 112,5 *uel uoluntate – dei moderetur* GLW,MZ,Hol.; 164,3 *vel a maioribus* GLW,HJMPT, Hol.; 172,3 *similiter et peram* GLW,M,Hol.; 173 int. *possitis* GLW,HM,Hol.; 173,3 *et non ipsis praesumimus sed* GLW, HM,Hol.;
 – vel textus eorum vel scripturae textus graeci vel Rufini interpretis errores conservat, e.g. 8,2 *in sanctitate* CS; 74,1 *audientes* CS,JP,GL.

Quibus exemplis etiam locos ad quos diiudicandos neque textus graecus neque alia ratio auxilio sunt ad codicum C(E)S testimonium constitui licere demonstratur; itaque summi momenti sunt loci quibus codices antiquissimi ES non artissime cohaerentes vel inter se vel cum Corbeiensi concordant, e.g. 3,3 *usibus*; 3,5;6;saepius *ne ... quidem*.

Nec tamen hi codices erroribus vel depravationibus vel variis lectionibus carere e locis elucet ubi

– vel textus eorum plane corruptus est, e.g. 3,19 †*proditur*† ES soli;

– vel vocales *e/i*, *o/u* vel labiales *b/v* confunduntur, e.g. 12,1 *loquitur* pro *loquetur*, cf. 125,2; 3,8 *uisitavit* pro *visitabit*; 44 int. *obseruauimus* pro *observabimus*; 69,1 *quid debet ad* pro *qui devitat*; 86 int. *qui in opere* pro *qui nuper*;

– vel eorum lectiones ab aliorum codicum textu cum graeco concordante discrepant: cum sanctae scripturae locorum versiones a genuino scripturae textu discrepantes, quae in codicibus C(E)S aliisve inveniantur, pro Rufini genuinis ut supra diximus habeantur liceat, quae e textus ipsius vel interpretis erroribus ortae postea in aliis quibusdam codicibus secundum scripturae textum genuinum sint correctae (8,2 *in sanctitate*; 74,1 *audientes*), tamen quosdam regulae ipsius locos ab aliorum quorundam codicum textu cum graeco concordante discrepantes potius lectiones codicum C(E)S aliorumve proprias quam Rufini genuinas esse suspicamus (e.g. 22,2 *germinabunt* CS,P), cum regulae textum latinum post codices C(E)S descriptos secundum textum graecum esse correctum verisimile plane non sit.

Itaque paucis locis et codices GLW textum genuinum solos vel cum aliis praeter CES servavisse e textu graeco elucet, e.g. 2,67 *ergo per primum completur et secundum*; 79,1 *si*; 88,2 *ab apostolo*; sed compluribus locis textum peiorem, scilicet e traditione Lerinensi vel mutationibus vel additamenti affectum, vel in scripturae locis vertendis vulgatam quam dicimus pro Rufini interpretis versionem exhibentem praebent. Praeterea codicem Floriacensem (F), quem mendis et depravationibus non carentem tamen aliquid ad textum constituendum collaturum fuisse suspicari licet, paucissimis fragmentis nobis traditum esse dolemus.

Textus graeci nobis traditi testimonium magni quoque momenti est ubi solum quid versio latina interpretis vel

tradentium erroribus corrupta significare voluerit nobis indicat, e.g. 49,3, ubi textus latinus plane corruptus videtur; 69,4, ubi vitiose *vel* – *vel* pro η – ξ Rufinus posuit; 79,2sq., ubi textus latinus vix intellegitur; 99,2, ubi misericordiae voce addita capituli ratio contaminata esse apparet; 178,3, ubi *replere illius* vitiose pro *replebimus* invenitur. Nec vero textus graecus omnibus locis eiusdem momenti est, cum neque Magni Ascetici textus plane idem sit qui Parvi Ascetici a Rufino translati hodie perdit, neque Rufinus ipse textum graecum semper ad verbum transtulerit.

Multo difficilius quam S. Basili textus latinus sacrae scripturae loci ab eo laudati constituuntur, cum et scripturae non solum textus graecus iam variis lectionibus contaminatus sit, sed etiam textus latinus variis vel Veteris Latinae vel Vulgatae versionibus traditus sit, et monachi non solum Vulgatae versionis lectiones pro veteribus latinis, sed etiam quas in memoria habuerint pro iis quas in exemplari invenerint saepe posuerint, e.g. 8,9 *instabunt* HJMTZ, Hol.; 16,1 *corripe* GLW,P; 16,3 *ecclesiam non* B, GLW,P; 18,2 *sed timorem* HJMT, Hol.; 26,4 *erue* GLW,P, Hol.; 26,5 *membrorum tuorum* GLW, HJM(T)Z, Hol.; 82,8 *ad imitandum* B, GLW, HMTZ, Hol.; 114,3 *talenta* GLW, M, Hol.; 118, 2 *reliquimus* GLW; 156,7 *dilectione* GLW, HMT, Hol.⁴

In rebus orthographicis vocum formas usitatas posui (excepto quod, cum *exsultare* et *exspectare* scribere placuisset, etiam *exsistere* scribendum erat), in textu interpungendo potius artis rhetoricae quam grammaticae rationes sum secutus, ne textus nimiis commatibus quasi in frusta decerperetur.

⁴ De textu constituendo quae tractavi videas in dissertatiuncula Salvatori Costanza septuagenario dedita quae inscribitur *Zum Text der kritischen Erstedition der lateinischen Fassung der Basiliusregel* (Studi di letteratura cristiana antica, Messina, sub prelo).

De codicibus ad textum constituendum adhibitis
(Descriptio codicum)

Codices quos ad textum constituendum adhibui sunt hi:

B

Codex Mediolanensis Ambrosianus C 26sup., s.VIIex.

Membr., 50 ff., 210 × 150 (155 × 105) mm, 27 vel 28 ll. Maiuscula anglosaxonica verisimiliter in monasterio Bobbiensi scriptus (cf. f. 1) et a manu recentiore correctus.

Basili regulam solam continet in initio et fine mutilatam (inc. 8,30, des. 151 int.).

Orthographiam exhibet anglosaxonicam: *ss* pro *s*, *-is* pro *-iis* (*possuit*, *proposito*, *negotis*, *radis*). Interdum vocales *e/i* confusae (*senestris*, *relegiosior*), nonnumquam *ae* pro *e* positae sunt (*perfectae* pro *-te*); praeterea et *uoluntas* et *thensaurus* scriptum invenitur.

CLA 3,312.

C

Codex Leninopolitanus F.v.I.2, olim Corbeiensis, s. VIIex./VIIIin.

Membr., 56 ff., 310 × 220 (240 × 182) mm, 33–36 ll. Scriptura unciali et semiunciali verisimiliter in monasterio Corbeiensi a. fere 700 scriptus (cf. f. 1) et s. IX scriptura minuscula correctus.

Basili regulam solam continet.

Orthographiam exhibet merovingicam: vocales *e/i* saepissime, *o/u* nonnumquam confusas (*accepiat*, *alequis*, *conpitet*, *debit*, *dineque*, *dilixi*, *desistites*, *fructeficare*, *menus*, *oportit*, *potuemus*, *requerentur*, *stillae*; *motos*, *prumptius*, *risos*, *usos*), liquidam *m* in vocum fine aut abundantem aut deficientem;

praeterea et *inquaerendo* et *perquaerite* scriptum invenitur.
CLA 11,1598.

E

Codex Parisiensis bibl. Nat. lat. 12634, s. VI^{ex}.

Membr., 165 ff., c. 255 × 190 (c. 190 × 135) mm, 20–26 ll. In Italia, verisimiliter meridionali, scriptura unciali scriptus, postea e monasterio Corbeiensi in monasterium S. Germani indeque in bibliothecam nationalem translatus.

ff. 1^r–8^v (s. VII secundum F. Masai, *La Règle du Maître*, 59): Regula IV Patrum, inc. 3, 15 *ceterum* (sr. ex corporum) *ab eo qui praeest . . .*; *Statuta Patrum* (II Reg. Patrum). *Residentibus nobis in unum . . .*; Sermo ad monachos. *Heredes dei audite verba dei . . .*

ff. 9^r–77^v Excerpta e regulis Augustini, IV Patrum, Magistri, Basili, Pachomi, e collationibus et institutionibus Cassiani, e Novati operibus, ex Hieronymi ep. 125, quae excerpta A. de Vogüé et F. Villegas sub regulae Eugippii nomine ab Isidoro Hispalensi memoratae ediderunt.

f. 21^v Bas. Reg. capp. 103, 104, 106

ff. 22^r–27^r Bas. Reg. capp. 67, 68, 70, 95, 99, 101, 102, 122, 28, 29, 43, 44, 53

ff. 73^r–76^v Bas. Reg. cap. 3

f. 78^r *Admonitio S. Effrem ad monachos*

f. 142^v *Sermo S. Iohannis de consolatione mortis*

Saepe vocales *e/ae*, labiales *b/v* confusas exhibet (*curauis*, *lauauis*, *prouabit*) et liquidam *m* in vocum fine aut abundantem aut deficientem; praeterea *stud* pro *istud*, *istadiu* pro *stadium*, *Mose* pro *Moyse* scriptum invenitur.

CLA 5, 646; 6 p. X; Inventaire des Manuscrits latins conservés à la Bibliothèque Nationale sous les numéros 8823–18163 (L. Delisle), Paris 1863–1871, Inventaires des Manuscrits de S. Germain-des-Prés, 64; H. Vanderhoven – F. Masai – P. B. Corbett, *La Règle du Maître*, Ed. diplom. des

manuscripts latins 12205 et 12634 de Paris, Bruxelles–Paris 1953 (Publ. de Scriptorium 3), 26sqq.; Eugippii Regula, edd. F. Villegas et A. de Vogüé, Vindobonae 1976 (CSEL 87); Les Règles des Saints Pères, I, par A. de Vogüé, Paris 1982 (SChr. 297).

F

Fragmenta codicis Aurelianensis (Orléans) 192 (169), s. VI/VII.

Membr., 2ff., 304 × 250 mm, 3 coll., 42 ll. In Gallia meridionali scripta, olim monasterii Floriacensis.

Fragmenta capp. 2, 7, 8 continentur haec: 2,1–2,3 *nec*, 2,13 *omni* – 2,50 *formam*, 7,4 *parentum* – 8,32 *similitudo*.

Foliis mutilatis et praecisis quem textum praebuerint interdum non elucet, e. g. 2,18 *comparet sermo*] *conpa* ... (desunt c. 8 litt.) *et*; 2,36sq. *referre gratiam nitimur quomodo sufficimus gratiam referre*] *re* ... (desunt c. 14 litt.) *ferre*; 8,11 *carne positi praesentia quae*] *carne* ... (desunt c. 13 litt.) *tia propo* (desunt c. 13 litt.) *uae*. Codex a manu recentiore correctus erat, interdum non recte, e. g. 2,29 *erga*] *ergo* pc.; 8,25 *vagos*] *uagus* ac., *uacuu* pc.

Saepe vocales *e/i*, *o/u* confusas exhibet: *depraehindetur* (pro *deprehenditur*), *suffecere*, *cohercit*, *anime mollere* (pro *animi emollire*), *ris* (pro *res*), *debit*, *qui* (pro *quae*), *iudecabitur*, *caretatem*, *dedirit*, *obnosius* (pro *obnoxios*), *ipsus* (pro *ipsos*).

CLA 6, 805; Catalogue Général des Manuscrits des Bibliothèques Publiques de France, Département 12 (M. Ch. Cuisard), Paris 1889, 91.

G

Codex Sangallensis 926, s. IX.

Membr., 336pp., 4°, minuscula carolingica exaratus.

pp. 2–260 Reg. Bas.: p. 2 praef., p. 5 prol., p. 9 capitula, pp. 32sq. int. 1–203

p. 260 *Praecepta quae dedit abbas Pinufius fratri quem in suo monasterio recipiebat*, inc.: *Nosti ait quot diebus* (Cassian. inst. coenob. 4, 32sq.)

p. 302 *Incipit sermo ad monachos*, inc.: *Instruit nos atque hortatur* ... hom. 3 S. Eucherii Lugdunensis (PL 50, 836sq.) vel sermo 7 S. Fausti Rhegiensis (PL 58, 883sq.)

p. 318 *Incipiunt proverbia s. Euagrii episcopi*, inc.: *Heredes dei audite* ..., des.: *in tempore orationis Amen*

Verzeichnis der Handschriften der Stiftsbibliothek von St. Gallen (G. Scherer), Halle 1875, 348.

H

Codex Londiniensis Musei Britannici Add. 30055, s. X.

Membr., ff. 237, 260 × 170 mm, binis columnis, 29 ll., scriptura visigotica pulchre exaratus, olim monasterii S. Petri Cardenensis (Cardena, dioc. Burgos).

Codex regularum.

f. 1–109^v Cassiani Inst.

f. 109(113)^v Reg. Leandri cap. 18

f. 110(114)^r Greg. Mor. 34, 23

f. 111(115)^v Reg. Mac.

f. 113(117)^v Reg. Pach.

ff. 138(142)^r–189(193)^v Reg. Bas.

ff. 190(194)^r–217(221)^v Reg. Ben.

f. 217(221)^v *Capitulum de omnibus vitiis*

f. 219(223)^r Reg. Isid.

f. 226(230)^v Reg. Fructuosi

ff. 228(232)^r–233(237) man. alt. ex Smaragdi expositione in Ben. reg.

Orthographiam exhibet visigoticam: saepe labiales *b/v* confusas, labiovelarem *qu* pro *c* positam (*iubante, nobum; quum, quoeat*), praeterea *mici* et *uoluntas* scriptum invenitur.

A. Linage Conde, Los orígenes del monacato benedictino en la Península Iberica, Leon 1973, 2 (Fuentes y estudios de historia leonesa 10), 836–840.

J

Codex Rotomagensis (Rouen) 758, s. X.

Membr., ff. 65, 272 × 195 mm, olim monasterii Gemeticensis (Jumièges) ad Sequanam infimam siti.

Inc. mutilus prol. 8.

Capitulum ordinem exhibet hoc modo mutatum: 1–9, 88–93, 181, 94, 10, 11, 95, 96, 99, 129, 12–14, 23–26, 15, 84, 119, 16–22, 27–30, 67–71, 80, 31–66, 72–79, 81–83, 85–87, 97, 98, 100–108, 110–118, 120–128, 130, 131, 133, 134, 136, 135, 137–173, 175–180, 182–196, 174, 132, 197–203. Praefatio et cap. 109 desunt, capp. 51, 1 *pro nomine* – 66 et 72 int. supplevit manus posterior.

f. 50 Regula sanctorum Patrum. *Quia multa in monasteriis ... occasione discordiae.*

f. 52 S. Iohannis de passione animae. *Frequenter diximus ...*

f. 54 Vita S. Hilarii Pictaviensis ep. *Cum veteres ...*

f. 59 Miracula S. Hilarii Pict. *De mirabilibus nuper ...*

f. 62 Epistula S. Hilarii ep. ad filiam suam Abram. *Accipe litteras ...*

Orthographiam exhibet merovingicam, saepe a manu posteriore correctam: vocales *e/i*, *o/u*, labiales *b/v* interdum confusas (*prohibetum*, *decedit*, *dixemus*; *prumptus*; *brebiter*).

Catalogue Général des Manuscrits des Bibliothèques Publiques de France, Dép. 1 (H. Omont), Paris 1886, 204.

L

Codex Lambacensis (Lambach) XXXI, s. IX in.

Membr., ff. 187, 280 × 195 (215 × 135/140) mm, 24 ll., scrip-

tura carolingica verisimiliter in monasterio Münster-schwarzach scriptus.

Constat e duabus partibus saeculo XII ut putatur compositis, quarum prior corpus regularum (ff. 1–136), posterior Isidori Synonyma (ff. 137^r–171^r) et Augustini dicta (ff. 171^r *Incipiunt dicta sancti Augustini de oratione psalmorum. Domine apud quem est salus ...*) continet.

Ordo prioris partis genuinus est hic:

ff. 1^r–72^v Reg. Bas.

ff. 97^r–103^r Regula coenobialis patrum de Hibernia. *I De confessione ad mensam ...*

ff. 103^v–108^v Regula Columbani

ff. 108^v–110^r *Monita sancti Porcarii abbatis. In mente habes quia hospes es...*

ff. 110^r–111^r Epistola sancti Columbani abbatis. *O tu vita quantos decepisti...*

ff. 111^v–115^v *Precepta que dedit abbas Pinufius fratri quem in suo monasterio recepiebat. Nosti ait quot diebus...*

ff. 115^v–124^r Regula Augustini; *Incipiunt tituli...*; f. 117^r inc. *Haec sunt quae praecepimus, des. in temptatione non inducatur amen.*

ff. 124^r–134^r *Incipiunt tituli pro quibus fratres ammoniti sunt Pauli et Stephani. I Primum timore dei et caritatem ...*

ff. 134^v–136^v (et 73^r–84^r) *Incipiunt aliquae (ex -as) sententiae (ex -as) in libro sancti Augustini de opere monachorum ... Capitulae ..., f. 135^v Incipiunt ipsa regula Ut sicut apostolico praecepto hi qui necessitati subiacent ...; des. ad promissa domini nostri Iesu Christi amen.*

ff. 84^v–85^r *Epistola sancti Macharii data monachis. Lignorum copia ingentem excitat flammam ...*

ff. 85^r–88^v *Regula sanctorum patrum Serapionis et Macharii et Pamnu (sic) et alterius Macharii. Seditibus nobis in unum...* (Reg. IV patr.)

ff. 89^r–91^v *Incipiunt aliquae sententiae de regula sancti ac beati Macharii qui habuit sub ordinatione sua quinque milia monachorum. Milites Christi sic taliter ...* (Reg. Mac.)

ff. 91^v–96^v *Proverbia sancti Euagrii episcopi. Heredes dei audite sermones dei ...; des. mut. ... considerationes creaturarum dilatant.*

A manu recentiore multis locis correctus est.

B. Bischoff, *Die Südostdeutschen Schreibschulen und Bibliotheken in der Karolingerzeit*, 2, *Die vorwiegend österreichischen Diözesen*, Wiesbaden 1980, 41sq.

M

Codex Monacensis bibl. Nat. Lat. 28118, s. IX in.

Membr., ff. 216, 418 × 328 (347 × 262) mm, binis col., 36 ll. Olim codex sancti Maximini Trevirensis (Trier, cf. f. 1), in eodem monasterio quo codex Z, fortasse Indae (Kornelismünster), ante annum 821 scriptus (B. Bischoff); a Ludovico Traube ex hereditate Iohannis ab Goerres a. 1902 emptus et bibliothecae Monacensi traditus.

Codex regularum Benedicti Anianensis.

ff. 1–18 Reg. Ben.

ff. 19^r–51^v Reg. Sarap., Macar., Paf.; Reg. Mac.; Vita Pachomi, Reg. Pachomi; Doctrina Orsiesi

ff. 51^v–80^r Reg. Bas. (51^v Cap., 54^v Praef.)

ff. 80^v–216 Consensoria monachorum; Reg. Aug.; Reg. Pauli et Stephani; Reg. Columbani; Reg. Isidori; Cap. 44 conc. Spalense; Reg. Fruct.; Reg. Ferrioli; Reg. Aureliani; Inst. Cassiani; Reg. mon. Tarnatensis; Reg. Orient.; Reg. cuiusdam patris; Reg. Mag.; Reg. Caesarii; Reg. Aureliani; Reg. Donati; Reg. cuiusdam ad virgines.

H. Plenkens, *Untersuchungen zur Überlieferungsgeschichte der ältesten lateinischen Mönchsregeln, Quellen und Untersuchungen zur lateinischen Philologie des Mittelalters* 1, München 1906, 3sqq.; L. Traube, *Textgeschichte der Regula S. Benedicti*, 2. Aufl. v. H. Plenkens, München 1910, 9; R. Hanslik, *Benedicti Regula* (CSEL 75) ²XXIXsqq.; B.

Bischoff, Die ältesten Handschriften der Regula S. Benedicti in Bayern, StMOSB 92, 1981, 12sq.

P

Codex Parisiensis bibl. Nat. Lat. 12238, s. IX¹.

Membr., ff. 129, 270 × 195 (210 × 155) mm, 23/29 ll. Olim S. Germani de Pratis (f. 1). In Gallia septentrionali ad orientem spectanti exaratus (B. Bischoff).

ff. 1–36 Caesarii Arelatensis homiliae:

ff. 1–25^v Collectio homiliarum decem ad monachos (cf. CCI 103, XXXIsqq.)

f. 25^v *Exhortatio sancti cesarii ad tenendam vel custodiendam caritatem. Ostendit etiam ammonitio vestra...*

f. 28^r *Incipit epistola sancti cesarii ad quosdam germanos. Vereor venerabiles filii...*

f. 34^r *Item sancti cesarii de decem virginibus. In lectione evangelica...*

ff. 37^r–93^r Reg. Bas.

ff. 93sqq. Excerpta ex Hieronymi operibus

Interdum velarem c pro qu positam exhibet, e.g. *alico*.

Inventaire des Manuscrits latins conservés à la Bibliothèque Nationale sous les numéros 8823–18163, Paris 1863–1871 (L. Delisle), Inventaires des Manuscrits de S. Germain-des-Prés, 42.

S

Codex Romanus Bibl. Nat. Sessorianus 55, s. VI².

Membr., ff. 200 (ff. 169–176 rescripti), c. 280 × 198 (c. 230 × 170) mm, 43–47 ll. Scriptura semiunciali in Italia septentrionali scriptus et s. VIII/IX in monasterio Nonantulensi restauratus (ff. 68 et 69 script. minuscula praecarolin-gica).

Continet Augustini Confessiones et Versus, Cassiani Collationes, Ambrosi et Maximi sermones (ff. 169–176 palimps. super Plini nat.hist.).

ff. 177–200^v Reg. Bas.

Saepius vocales *e/i* (*loquitur* pro *loquetur*), interdum labiales *b/v* confusas exhibet; praeterea *aliut*, *illut*, *quit*; *monastherium*; *communis*, *inminet*, *inpendit*, *inmo*; *secuntur*; *labsum*; *fidaei*; *gylae*; *odiosis* (pro *otiosis*); *is* pro *his* et viceversa scriptum invenitur.

CLA 4,420a; A. Reifferscheid, *Bibliotheca Patrum Latinorum Italica* 1, Wien 1865, 115–125; M. Oberleitner, *Die handschriftliche Überlieferung der Werke des heiligen Augustinus*, I/2 Italien, Verzeichnis nach Bibliotheken, Wien 1970, 220sq.

T

Codex Turonensis (Tours) 615, IXex.

Membr., ff. 132, 195 × 120 mm, scriptura visigotica exaratus.

Hic codex, Basili regulam continens, prima pars est codicis regularum olim integri, monasterii Marmutiensis 51, s. XVIIIin. Tolosae (Toulouse) in tres partes divulsi, cuius altera et tertia partes, Codd. Par. lat. 10876 et 10877, Regulam Isidori, *Sententiam de regula devotarum*, Canonem concili Sevell. et Regulam Fructuosi continent.

Orthographiam exhibet visigoticam: labiales *b/v*, velares *qu/c* saepe, vocales *e/i* interdum confusas (*superuiae*, *uerui*, *exerceuit*; *quoeat*, *quum*, *quoibet* pro *cohibet*, *locor* pro *loquor*, *alico*), spirantem *h* aut falso additam aut deficientem (*hac* pro *ac*, *adibere*, *hid*); praeterea saepe vel semper *uolumtas*, *aliut*, *illut*, *iniuncxit* scriptum invenitur.

Catalogue Général des Manuscrits des Bibliothèques Publiques de France, Dép. 37 (M. Collon), Paris 1900, 493sq.

W

Codex Guelferbytanus (Wolfenbüttel) 4127 (Wiz. 43), s. VIII/IX.

Membr., ff. 141, 298 × 213 (240 × 180) mm, 32 ll. f. 1^r *Codex monasterii sanctorum Petri et Pauli apostolorum in Wissenburg* (ubi et scriptus est), constat e duabus partibus (A, B).

pars prior (A):

f. 1^r–80^v Greg. hom. in ev. liber 2

pars posterior (B):

f. 81^r–118^v Reg. Bas.

f. 119^r *In dei nomine Incipiunt omeliae sancti Caesarii Arelatinse Num. XII*: Caes. serm. 4 (CCL 103, 21–25); Ps. Eusebius Emensis (Gallicanus) serm. (Ps.Caes. 6, Ps.Eucherius Lug. 4); Ps.Caes. (Faustus Reiensis 1); Ps.Euseb.Em. (Ps.Caes. 8 vel Ps.Euch. 5; Ps.Caes. 9 vel Ps.Euch. 6; Ps.Caes. 10); Caes. serm. 233, 235, 234, 155, 156.

Vocales *e/i* saepissime, labiales *b/v* interdum confusas (*deregamus, dilegite, possedeat, relegionis, oportit, patemur et gaudimus, nomeni, continent; libore*), saepius *u* pro *o* positam exhibet (*alienus effeci, urnentur, cognoscere, communicare*); liquida *m* in vocum fine aut abundat aut deficit; semper *aetiam* pro *etiam* scriptum invenitur.

Kataloge der Herzog-August-Bibliothek Wolfenbüttel, Neue Reihe, 10, Die Weissenburger Handschriften, bearbeitet von H. Butzmann, Frankfurt 1964, 166–168.

Z

Codex Aurelianensis (Orléans) 233 (203), s. IXin.

Membr., pp. 424, 344 × 250 mm, olim monasterii Floriacensis, in eodem monasterio quo codex M, fortasse Indae (Kornelimünster), ante annum 821 scriptus (B. Bischoff).

Concordia regularum Benedicti Anianensis.

p. 1 *In nomine sanctae et individuae trinitatis incipit liber concordia regularum patrum videlicet beati Benedicti Macharii Pachomii Basilii et ceterorum*

p. 2 Praefatio Benedicti Anianensis

p. 5 *Incipiunt capitula libri de concordia regularum*

Haec Basili regulae capitula selecta continet: 3 (p. 22), 5, 6 (p. 348), 7 (p. 369), 8, 9 (p. 277), 10 (p. 377), 11 (p. 331), 12 (p. 46), 13 (p. 408), 15 (p. 64), 16 (p. 163), 17 (p. 164), 21 (p. 105), 22 (p. 163; 22,9–11: p. 113), 23 (pp. 64 et 409), 24 (pp. 65 et 410), 25 (p. 410), 26 (p. 402), 27 (p. 410), 28 (p. 198), 29 (p. 222), 31 (p. 327), 34 (pp. 130 et 303), 35 (p. 176), 36, 37 (p. 244), 38 (p. 415), 39 (p. 416), 40 (p. 93), 41, 42 (p. 74), 43, 44 (p. 75), 53 (p. 115), 61 (p. 75), 62 (p. 99), 64 (p. 408), 65 (p. 102), 67 (p. 68), 68 (pp. 68 et 387), 69 (p. 397), 70 (p. 170), 71 (pp. 91 et 171), 72 (p. 410), 73, 74 (p. 411), 75 (p. 299), 76 (pp. 198 et 299), 78 (p. 417), 80 (p. 387), 81 (p. 69), 82 (p. 398), 83 (p. 104), 84 (pp. 102 et 411), 87 (p. 375), 88 (p. 313), 89 (p. 314), 90 (p. 75), 91 (p. 274), 92 (p. 275), 94 (pp. 230 et 275), 95 (p. 294), 96 (p. 295), 97 (p. 294), 98, 99 (p. 233), 101 (p. 387), 102 (pp. 344 et 388), 103 (p. 218), 104 (pp. 218 et 344), 105, 106 (p. 219), 107 (p. 318), 108, 109 (pp. 131 et 137), 110 (p. 130), 111, 112 (p. 209), 113 (p. 210), 117 (p. 119), 118 (p. 349), 120 (p. 402), 121 (p. 403), 122 (p. 167), 130 (p. 116), 136 (p. 93), 138 (p. 76), 142–144 (p. 334), 175 (p. 199), 186 (p. 224), 194 (p. 171), 199, 200 (p. 105).

p. 418 *Incipit liber de diversis voluminibus patrum excerptus*

Catalogue Général des Manuscrits des Bibliothèques Publiques de France, Département 12 (M. Ch. Cuissard), Paris 1889, 119; B. Bischoff, *Die ältesten Handschriften der Regula S. Benedicti in Bayern*, StMOSB 92, 1981, 12sq.

Qui codices S. Basili regulam contineant

(cf. J. Gribomont, *Histoire du texte des Ascétiques de S. Basile*, 96sqq.)

Codices quos adhibui siglo, quos inspexi asterisco signavi.

- Admont 331, collectio regularum; s. XIII
 Auxerre 34, Pontigny; s. XII
 Avignon 1357; s. XV
 Besancon 844; s. XIII
 Bruxelles, Bibl. Royale 670–673 (3708), collectio regularum; s. XII
 Bruxelles, Bibl. Royale II 1134 (940); s. XIII
 Bruxelles, Bibl. Royale II 968 (1114); s. XIII
 Bruxelles, Bibl. Royale 9654–9663 (3707) Liège; a. 1441
 Bruxelles, Bibl. Royale 861–870 (1320), Maestricht; s. XV
 Bruxelles, Bibl. Royale 4922–4924 (942); s. XV
 Cambridge, Trinity College 1272; s. XIII
 Cambridge, Saint John's College F 16; s. XIV
 Charleville 112, Chartreuse du Mont-Dieu; s. XIII
 Conches 7; s. XIV
 Dijon 588, Citeaux; s. XII
 Durham, Cathedral Library B 3. 8; s. XIV
 * Escorial S III 32, collectio regularum; s. IX
 Firenze, Bibl. Laur. plut. XXIII, XXIII, collectio regularum; s. XI
 Firenze, Bibl. Nat. Centr. D 6, 2793; s. XII
 Göttweig 57; s. XII
 Grenoble 258, Grande Chartreuse; s. XII
 Klosterneuburg 570; s. XIV
 Klosterneuburg 587; s. XII
 Köln, Hist. Archiv W. f. 231; a. 1467
 L Lambach 31, ff. 1 – 72; s. IX
 Laon 176; s. XII
 * Laon 330; s. IX
 Le Mans 120; s. XII
 C Leningrad F. v. I. 2, Corbie; s. VII/VIII
 H London, BM Add. 30055, collectio regularum; s. X
 B Milano, Bibl. Ambr. C 26 sup.; s. VII
 * Monte Cassino 443; s. XI
 * Monte Cassino 444; s. XI
 M München Lat. 28118, Codex regularum S. Benedicti Anianensis;
 s. IX
 F Orléans 192, frg. capp. 2, 7, 8, S. Benoît-sur-Loire; s. VI/VII

- Z* Orléans 344, Concordia regularum S. Benedicti Anianensis; s. IX
 Oxford, Bodl. Canon. misc. 395; a. 1441
 Paris, Bibl. Nat. lat. 1701; s. XII
 Paris, Bibl. Nat. lat. 1713; s. XI
 Paris, Bibl. Nat. lat. 2634; s. XII
 Paris, Bibl. Nat. lat. 3880; s. XI/XII
- P* Paris, Bibl. Nat. lat. 12238; s. IX
- E* Paris, Bibl. Nat. lat. 12634, Regula Eugippii (secundum A. de Vogüé); s. VI
 Paris, Bibl. Nat. lat. 14586; s. XV
 Paris, Bibl. de l'Arsenal 686; s. XV
 Paris, Bibl. Genev. 1353; s. XIV
- S* Roma, Bibl. Naz. Sess. 55; s. VI
 Rouen 546; s. XIII
- J* Rouen 758, Jumièges; s. X
 Saint-Omer 277; s. XII
- G* Sankt Gallen, Stiftsbibl. 926; s. IX
 Subiaco 7; s. XIV
 Tarragona 69 (118), Concordia regularum S. Benedicti Anianensis; s. IX
- ** Tours 271; s. XI
- T* Tours 615; s. IX
 Trier 558; s. XIV
 Troyes 1422; s. XII
 Utrecht 361; a. 1471
 Valenciennes 289; s. XV
- ** Vaticanus lat. 3539; s. XI (des. 7 int. *firmam*)
 Vaticanus Reg. 291; s. XI
 Vendôme 60, Concordia regularum S. Benedicti Anianensis; s. XI
 Wien, Nationalbibl. 1150; s. XII
 Wien, Schottenkl. 237; s. XV
- W* Wolfenbüttel 4127; s. VIII/IX

Codices deperditi in catalogis bibliothecarum saec. IX et X confectis memorati:

- Monasterii Augiensis (Reichenau) a. 822: nr. 116/117 in codd. II
 Coenobii Bobiensis s. X: nr. 323/324 (*libros regulae Basilii duos*)
 Coenobii Fontanellensis a. 823/833: nr. 60
 Monasterii Fuldensis s. IX/X: nr. 31
 Monasterii Laurehamensis (Lorsch) s. X: nr. 523

Quibus graecarum recensio-
num capitulis
versionis latinae capitula respondeant

(De Parvi et Magni Asceticorum recensio-
nibus videas p. IX)

Lat.	Vulg.	Stud.	Lat.	Vulg.	Stud.
prol. 1-11	prol.brev.		27	brev. 8	57
prol. 12-20	prol.fus.		28	brev. 9	58
1	fus. 1		29	brev. 85	59
2,1-57	fus. 2	1	30	brev. 86	60
2,58-69	fus. 3	2	31	brev. 187	61
2,70-73	fus. 4	3	32	brev. 188	62
2,74-93	fus. 5	4	33	brev. 189	63
2,94-112	fus. 6	5	34	brev. 21	64
3	fus. 7	6	35	brev. 22	65
4	fus. 8	7	36	brev. 160	66
5	fus. 9	8	37	brev. 161	67
6	fus. 10	9	38	brev. 162	68
7,1-10	fus. 15	12	39	brev. 163	69
7,14-15	fus. 14	11	40	brev. 23	70
8,1-25	fus. 16	13	41	brev. 24	71
8,26-36	fus. 17	13	42	brev. 25	72
9	fus. 19	14	43	brev. 26	73
10	fus. 21	16	44	brev. 27	74
11,1-31	fus. 22	17	45	brev. 28	75
11,32-41	fus. 23	17	46	brev. 29	76
12	brev. 1	42	47	brev. 191	77
13	brev. 114	43	48	brev. 126	78
14	brev. 157	44	49	brev. 30	79
15	brev. 98	45	50	brev. 192	80
16	brev. 3	46	51	brev. 193	81
17	brev. 4	47	52	brev. 194	—
18	brev. 5	48	53	brev. 31	142
19	brev. 287	49	54	brev. 88	82
20	brev. 6	50	55	brev. 32	83
21	brev. 288	51	56	brev. 195	143
22	brev. 289	52	57	brev. 196	144
23	brev. 99	53	58	brev. 197	145
24	brev. 158	54	59	brev. 33	84
25	brev. 159	55	60	brev. 34	146
26	brev. 7	56			

Lat.	Vulg.	Stud.	Lat.	Vulg.	Stud.
61	brev. 35	85	101	brev. 141	119
62	brev. 198	86	102	brev. 142	120
63	brev. 36	87	103	brev. 143	121
64	brev. 115	88	104	brev. 144	122
65	brev. 116	89	105	brev. 145	123
66	brev. 37	90	106	brev. 146	124
67	brev. 117	91	107	brev. 147	125
68	brev. 118	92	108	brev. 201	126
69	brev. 119	93	109	brev. 202	153
70	brev. 38	94	110	brev. 279	154
71	brev. 39	95	111	brev. 148	127
72	brev. 40	96	112	brev. 149	128
73	brev. 41	97	113	brev. 150	129
74	brev. 42	98	114	brev. 203	—
75	brev. 43	99	115	brev. 170	130
76	brev. 44	100	116	brev. 171	131
77	brev. 164	147	117	brev. 10	132
78	brev. 165	148	118	brev. 89	133
79	brev. 127	149	119	brev. 45	134
80	brev. 120	101	120	brev. 283	155
81	brev. 96	102	121	brev. 46	135
82	brev. 121	103	122	brev. 47	136
83	brev. 199	150	123	brev. 16	137
84	brev. 166	104	124	brev. 204	138
85	brev. 167	105	125	brev. 205	156
86	brev. 200	106	126	brev. 206	157
87	brev. 97	151	127	brev. 207	158
88	brev. 128	107	128	brev. 17	159
89	brev. 129	108	129	brev. 90	160
90	brev. 130	—	130	brev. 151	139
91	brev. 131	109	131	brev. 152	161
92	brev. 132	110	132	brev. 153	311
93	brev. 133	111	133	brev. 122	140
94	brev. 135	112	134	brev. 172	162
95	brev. 168	113	135	brev. 239	163
96	brev. 134	114	136	brev. 208	164
97	brev. 136	115	137	brev. 173	141
98	brev. 100	116	138	brev. 209	165
99	brev. 87	117	139	brev. 240	166
100	brev. 169	118	140	brev. 241	167

XXXII

Prolegomena

Lat.	Vulg.	Stud.	Lat.	Vulg.	Stud.
141	brev. 48	168	173	brev. 252	202
142	brev. 49	169	174	brev. 220	203
143	brev. 210	170	175	brev. 57	204
144	brev. 50	171	176	brev. 123	205
145	brev. 51	172	177	brev. 177	206
146	brev. 52	173	178	brev. 178	207
147	brev. 53	174	179	brev. 221	208
148	brev. 280	175	180	brev. 222	209
149	brev. 11	176	181	brev. 137	210
150	brev. 174	177	182	brev. 58	211
151	brev. 211	178	183	brev. 59	212
152	brev. 212	179	184	brev. 60	213
153	brev. 213	180	185	brev. 101	214
154	brev. 54	181	186	brev. 91	215
155	brev. 175	182	187	brev. 179	216
156	brev. 176	183	188	brev. 62	222
157	brev. 243	186	189	brev. 67	255
158	brev. 244	187	190	brev. 68	256
159	brev. 55	188	191	brev. 182	265
160	brev. 215	189	192	brev. 105	302
161	brev. 216	190	193	brev. 73	269
162	brev. 245	191	194	brev. 106	270
163	brev. 217	192	195	brev. 75	272
164	brev. 56	193	196	brev. 94	292
165	brev. 246	194	197	brev. 108	306
166	brev. 247	195	198	brev. 109	307
167	brev. 218	196	199	brev. 110	308
168	brev. 248	197	200	brev. 229	293
169	brev. 219	198	201	brev. 111	309
170	brev. 249	199	202	brev. 275	279
171	brev. 250	200	203	brev. 274	275
172	brev. 251	201			

BASILI REGULA
A RUFINO LATINE VERSA

Conspectus codicum

<i>B</i>	Codex Mediolanensis Ambrosianus C 26sup., s. VIIex.
<i>C</i>	Codex Leninopolitanus F.v.I.2, olim Corbeiensis, s. VIIex./VIIIin.
<i>E</i>	Codex Parisiensis Bibl. Nat. lat. 12634, exc., s. VIex.
<i>F</i>	Codex Aurelianensis (Orléans) 192, frg. capp.2,7,8, s. VI/VII.
<i>G</i>	Codex Sangallensis 926, s. IX.
<i>H</i>	Codex Londiniensis Musei Britannici Add. 30055, s. X.
<i>J</i>	Codex Rotomagensis (Rouen) 758, s. X.
<i>L</i>	Codex Lambacensis (Lambach) XXXI, s. IXin.
<i>M</i>	Codex Monacensis Bibl. Nat. lat. 28118, s. IXin.
<i>P</i>	Codex Parisiensis Bibl. Nat. lat. 12238, s. IX ¹ .
<i>S</i>	Codex Romanus Sessorianus 55, s. VI ² .
<i>T</i>	Codex Turonensis (Tours) 615, s. IXex.
<i>W</i>	Codex Guelferbytanus (Wolfenbüttel) 4127 (Wiz. 43), s. VIII/IX.
<i>Z</i>	Codex Aurelianensis 233, s. IXin.
<i>Hol.</i>	Benedicti Anianensis Codex Regularum, ed. Lucas Holstenius, Parisiis 1663, 95–160.

Conspectus compendiorum

<i>ac.</i>	ante correctionem (manus posterioris)	<i>m1</i>	manus prior (ipsius scribae)
<i>add.</i>	addidit	<i>mg.</i>	(in) margine
<i>alt.</i>	alterum	<i>mp.</i>	manus posterior
<i>ar.</i>	ante rasuram	<i>om.</i>	omisit
<i>cett.</i>	ceteri codices	<i>pc.</i>	post correctionem (manus posterioris)
<i>cf.</i>	confer	<i>pr.</i>	primum
<i>codd.</i>	codices	<i>ras., ///</i>	rasura
<i>corr.</i>	correxerit	<i>secl.</i>	secluserit
<i>del.</i>	delevit	<i>sl.</i>	supra lineam
<i>des.</i>	desinit	<i>sr.</i>	supra rasuram
<i>eras.</i>	erasit	<i>suppl.</i>	supplevit
<i>inc.</i>	incipit	<i>tert.</i>	tertium
<i>lac.</i>	lacuna	<i>tr.</i>	transposuit
<i>litt.</i>	litterae		

PRAEFATIO

1 Satis libenter, carissime frater Ursaci, adventantes de partibus orientis et desiderantes iam fratrum consueta consortia monasterium tuum ingressi sumus, quod superpositum angusto arenosi tramitis dorso hinc atque hinc passivi et incerti maris unda circumluit; 2 rara tantummodo latentes locos eminus arguit pinus, ex qua et Pineti clarum nomen † saeculo dedit †. 3 Et inde maxime delectati sumus, quod non, ut aliquibus mos est, vel de locis vel de opibus orientis sollicite percontatus es, 4 sed quaenam ibi observatio servorum dei haberetur, quae animi virtus, quae institu-

Praef. cf. Tyrannii Rufini Prologus in Regulam Sancti Basilii, cura et studio M. Simonetti. Tyrannii Rufini opera, rec. M. Simonetti, Turnholti 1961, 239–241 (Corp. Christ., ser. lat., 20).

Praef. CGHLMPSW

Incipit praefatio (*add.* sancti *P*) Rufini presbyteri *CP*, In nomine sanctae trinitatis incipit prologus (*add.* interpretis regulae sancti Basilii episcopi *G*) *GW*, Incipit capitulatio de regula beati Basilii episcopi ... Explicit capitulationes (-tio *pc.*) de regula sancti Basilii Incipit praefatio de regula sancti Basilii episcopi *H*, Incipit cap. de regula sancti Basilii ... Incipit praefatio sancti Rufini presbyteri *M*, Instituta monachorum sancti Basilii episcopi Caesariensis Cappadociae in Christo prologus sancti Rufini praesbyteri *S* 1 satis] Iam *S* | fratrem *Mac.* | Ursaci] ursiaci *M*, ursatii *W*, Ursei *Hol.* | monastherium *S* (*sim. saepe*) | superposito *Cac.* (*corr. m1*) | angusto *om. C* | harenosi *CLS* | hinc *alt.*] illinc *GL*, illic *W*, inde *H* | passivi] passim *M*, passiuim *H*, passibus (*vel -bi ?*) *S* | incerti] inserti *M* | circumluit] -luti *Cac.*, -liti *Cpc.*, -fluit *H* 2 raro *S* | latentes locos] latenter locus *L*, laetantes locus *H*, latentes *GW*, latens *S* | Pineti clarum] pinnium clarum (*ex -ro m1*) *C*, pineti carum *H*, pinido etiam clarum *GL*, pynido etiam *W* | saeculo] solo *GL*, saeculum *Simonetti*; *cruces addidi: vel lacunam suspicari licet?* 3 et inde] eo tamen *Hol.* | de opibus] de operibus *C*, *add.* uel operibus *P* | orientes *W* | es] est *W*, *om. H* 4 observatio – haberetur *CPS*, seruorum dei haberetur observatio *tr. M Hol.*, seruorum (rerum *H*) dei observatio haberetur *tr. GHLW* | anim(a)e *CGLW*

ta servarentur in monasteriis perquisisti. 5 Ad haec ego ne quid tibi minus digne, non dico quam geritur sed quam geri debet, exponerem, 6 sancti Basili Cappadociae episcopi, viri fide et operibus et omni sanctitate satis clari, instituta monachorum, quae interrogantibus se monachis velut sancti cuiusdam iuris responsa statuit, protuli. 7 Cuius cum definitiones ac sententias mirareris, magnopere poposcisti ut hoc opus verterem in Latinum, 8 pollicens mihi quod per universa occiduae partis monasteria si haec sancti et spiritalis viri sancta et spiritalia innotescerent instituta, 9 omnis ille servorum dei profectus qui ex huiusmodi institutionibus nasceretur, mihi quoque ex eorum vel meritis vel orationibus aliquid gratiae vel mercedis afferret. 10 Exhibui ergo ut potui ministerium meum: imple et tu et omnes qui legitis et observatis gratiam, ut et agentes et orantes sic quemadmodum statuta haec continent, mei quoque memores sitis. 11 Tui sane sit officii etiam aliis monasteriis exemplaria praebere, ut secundum instar Cappadociae omnia monasteria eisdem et non diversis vel institutis vel observationibus vivant.

(CGHLMPSW) servarentur *G Hol.*, seruantur *CHMPW*, seruentur *LS* | perquisisti (perquae- *Cac.*) *CPS*, requi- (reque- *W*) *GHLMW Hol.*
 5 ergo *War.* | quit *S (saepe)* | geretur *H* | exponere *M* 6 Basili *Cac.S*, -lii *cett.* | fidem *W* | omne *W* | omnis sanctitatis *H* | clare *Mac.W* | velut sancti] uelut *GH*, uel illud *W* | iuris] uiri *Lpc.* | protulit *W* 7 definitiones] -nis *W*, -ne *H*, -nem *CS* | ac] iam *W* | mirareris] miraris *HMac.(corr.m1)W*, mireris *Cac.* | uerterem in latino *Cac.*, in latinum uerterem *Hol.* 8 polliciens *W* | mihi *om.Cac.* | per *om.H* | occidui *P* | partes *HW* | sanctis et spiritualibus (-talibus *ac.*) uiris *M* | spiritalis] -tales *Cac.H*, -tualis *Hol.* | spiritalia *Mpc. Hol.* | innotiscerent *Cac.* 9 omnes *GHW* | illi *G* | nascerentur *G* | aliquit *S (saepe)* | mercedes *Cac.* | afferret] -rent *GHW*, afferet *C*, afferr/t *L* 10 ergo] fortasse ego? (*cf. 5*) | meum *om.S* | implet *Mar.* | imple et tu] impletum *H* | sic] si *LS* | statuta *CMS*, instituta *GHLPW Hol.* | continent *Wac.* 11 tui] cui *H* | sani *H* | sint *W* | secundum *secl. Simonetti* | instare *W* | observationibus] orationibus *G* | vivant] *add.* Explicit praefatio

PROLOGUS

1 Humanum genus diligens deus et *docens hominem scientiam* his quidem quibus docendi contulit gratiam praecipit per apostolum *permanere* in doctrina, 2 his vero qui aedificari divinis institutionibus indigent per Moysen protestatur dicens *Interroga patrem tuum et annuntiabit tibi, presbyteros tuos et dicent tibi*. 3 Propter quod necesse est nos quidem quibus ministerium verbi creditum est, in omni tempore paratos esse et promptos ad instructionem perfectionemque animarum, 4 et quaedam quidem in communi ecclesiae auditorio simul omnibus de praeceptis domini contestari, quaedam vero secretius perfectioribus quibusque disserere, 5 et inquirere atque interrogare volentibus de fide et veritate evangelii domini nostri Iesu Christi et de conversatione perfecta copiam nostri facultatemque praebere,

Prol. 1-11 *cf.* Prol. Vulg. brev.

Prol. 1 Ps. 93,10 | *permanere in doctrina*] *cf.* 1Tim. 1,3; 1Cor. 15,1sq.; 11; 2Tim. 3,14 2 Deut. 32,7

regulae sancti Basili episcopi Incipiunt capitula ... *C*, Explicit Incipit liber sancti Basili episcopi de institutione monachorum *G*, Incipit regula sancti Basili episcopi institutione monachorum *H*, Explicit Incipiunt sancti Basili episcopi de institutione monachorum *L*, Incipit doctrina sancti Basili episcopi Cappadociae ad monachos *M*, Explicit praefatio, incipit institutio monachorum digesta a sancto Basilio (sancti Basili *ac.*) interrogantibus senioribus *P*, Explicit prologus Incipit dicta sancti Basili episcopi *S*, Explicit prologus Incipit sancti Basili episcopi de institutione monachorum *W*

Prol. *CGHLMPSW*, *J inc.* 8 in inquirendo, *M des.* 7 praeterire Prologus *om.GPS* 1 hominem] omnem *H* | praecipit *CMW* (παραγγέλλει), praecepit *GHLPSW Hol.* | manere *C* | doctrinam *HS* 2 aedificare *Cac.Pac.W* | adnuntiauit *S* | presbiteres *H* 3 prumptos *CW* | institutionem *S* 4 omnes *Pac.(corr.m1)* | de praecepto dei *P* | quibusque] que *W* 5 et *pr. om.H* | inquirere] querere *Cac., om.H*, inquirentibus *Hol., add.* manifestare *GLMW Hol.* | et *alt.] add.sl. de Pm1* | evangelium *H* | nostri] *add.* sermonis *GLMW Hol.* | praeberi *Cac.*

6 quo possit ex his *perfectus* effici et consummatus *homo dei*.
 7 Vobis autem convenit nullum tempus vacuum praeterire,
 quominus ad ea quae communiter cum omni ecclesia disci-
 tis, etiam secretius de eminentioribus et perfectioribus in-
 quiratis, 8 ut omne aevum vitae vestrae in inquirendo de
 melioribus et in percontando de utilioribus transigatis.
 9 Quoniam ergo et in hoc nos congregavit deus, et paululum
 quid a molestiis turbarum silentii agimus et quietis, 10 ne-
 que in aliud opus animum demus neque residuum temporis
 somno rursus et remissioni corporeae mancipemus, 11 sed
 in inquisitione et sollicitudine meliorum noctis hoc quod su-
 perest exigamus, adimplentes illud quod dictum est per
 beatum David quia *In lege eius meditabitur die ac nocte*.

12 Si quid ergo unusquisque vestrum deesse sibi ad
 scientiam putat, ad communem id proferat inquisitionem,
 13 facilius enim pluribus simul conferentibus, si quid illud
 difficile vel obtectum videtur, clarescit, deo sine dubio inve-

12–20 cf. Prol. Vulg. fus.

6 cf. 2Tim. 3,17 11 Ps. 1,2 13 deo – largiente] cf. Io. 14,26

(CGHLMPSW, *J inc.* 8 in inquirendo, *M des.* 7 praeterire) 6 qua *Mac.*
Hol. 7 uacuum tempus (*tempus mg.m1*) *tr.W* | ad ea] de eis *H* |
 perfectioribus] fictioribus *Cac.* | inqueratis *Cac.Wac.* 8 ut] et *C* |
 omnem *C* | vestrae] nostrae *P* | in *om.HL* | inqu(a)erendo *Cac.W* |
 et – utilioribus *om.HJ*, *add.* ad meliora *Hmp.mg.* | in *alt. om.HJPW Hol.*
 | percunctando *CLac.W* | transeat *H* 9 et *alt.] ut GJLW Hol.* |
 paulum *Hac.* | quid] quidam *H* | molestiis] *add.* segregati *Hol.* | silentiis
J | agamus *GLW Hol.* 10 in *om.H* | tempus *S* | somno] sermo *W*
 | rursus *G* | remissione *HJLPac.W* | corporeae mancipemus] corpora
 m. *L*, corpore m. *W*, corpore (*add.sl. is m1*) aemancipemus *J* 11 in
om.GHLW | inquisitioni *W* | melius *H* | superest] sepius *Hsl.*, *add.*
 spatium *GLPW Hol.* | quia] beatus qui *Hol.* | eius] domini *Hol.* 12
 conscientiam *H* 13 illud *om.Hol.* (*cf.* 9,13; 112,3; 136,5; 199,1; 200 *int.*;
 hoc tali 14,5) | videtur *CH*, esse uidetur *GLW*, uidetur esse *JPS Hol.* |
 clarescet *CP Hol.* | iuuendi *L*

niendi gratiam quaerentibus largiente. 14 Sicut ergo nobis necessitas imminet et *vae mihi erit si non evangelizem*, ita etiam vobis, si ab interrogatione et inquisitione cessetis vel remissiores ac resolutiores ad ea implenda quae recta inventa fuerint existatis, simile discrimen impendit. 15 Propterea enim et dominus dixit quia *Sermo quem locutus sum vobis, ille iudicabit vos in novissimo die*, 16 et iterum *Servus qui ignoravit voluntatem domini et fecit digna plagis, vapulabit paucis, qui autem cognovit et fecit contra voluntatem domini, vapulabit plurimum*. 17 Oremus ergo misericordiam domini, ut et nobis verbi inculpabile tribuat ministerium et vobis fructuosum doctrinae concedat eventum, 18 tamquam ergo scientes quoniam stabunt ante faciem vestram verba haec ante tribunal Christi, *Arguam enim te*, inquit, *et statuam ea ante faciem tuam*; 19 ita et intendite animum vigilanter ad haec quae dicuntur, et ad opus dignum quae audistis festinanter adducite, 20 *quia nescimus qua die vel qua hora dominus noster veniat*.

14 1Cor. 9,16 15 Io. 12,48 16 Lc. 12,47sq. 18 Ps. 49,21
20 Mt. 24,42

(CGHJLPSW) 14 et pr.] add. secundum illud apostoli Hol. | etiam] add. et J | cessatis C | vel] add. si GHJLW Hol. | remissioris ac resolutioris W | quae] add. uel G | recte CHPS | inventa] -te H | similem W 15 enim om.H | iudicavit HSW | uobis Hac. | in om.J 16 ignoravit] -bit H, -uerit W | domini] add. sui GLW Hol. | et alt.] add. non GHLPW Hol. | uapulavit Cac.HLPSW | cognoverit Hol. | fecit alt.] fecerit C Hol. | dominici Lac., domini sui Lpc. | uapulavit Cac.HPSW | plurimum CPS, -mis GHJLW Hol. 17 inculpabile] -lis GLW, -liter H | concedat Jac.W 18 quoniam] quia Hol. | enim om.GHLPac.W | inquit te tr.C | inquit om.Hac. | ea ante] eam ante CHS, illa (-am W) contra GLW, ea om.Pac.(suppl.m1) 19 ita et] itaque GLW, om.HJ | intende W | animo GJL | vigilanter] -antes S, -ate H | quae alt.] ad haec quae C | auditis H 20 nescitis J | veniat] -et GLH Hol., add. Incipiunt capitula ... incipit ipsa regula G, Explicit prologus Incipiunt capitula L, Explicit Incipiunt interrogationes P, De ordine mandatorum dei ... Expliciunt capitula W (v. p. 222sqg.)

I

INTERR. Quoniam dedit nobis sermo tuus potestatem ut interrogemus, primo omnium doceri quaesumus, si ordo aliquis est et consequentia in mandatis dei, ut aliud quidem sit primum et aliud secundum et sic per ordinem cetera, an omnia mandata ita sibi invicem cohaerent et sunt aequalia, ut unde voluerit quis possit initium sumere tamquam in modum circuli vel coronae.

RESP. 1 Interrogatio vestra antiqua est et olim proposita in evangelio in eo, cum accedens ad dominum quidam legis doctor ait *Magister, quod est mandatum primum in lege?* 2 et dominus respondit *Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex totis viribus tuis; hoc est primum et magnum mandatum.* 3 *Secundum vero simile huic, Diliges proximum tuum tamquam te ipsum.* 4 Ipse ergo dominus ordinem mandatis imposuit *primum* dicens et *magnum* esse *mandatum deum ex toto corde et ex tota mente diligere*, 5 *secundum vero* ordine et consequentia et quod illi

I cf. Vulg. fus. 1

I Isqq. Mt. 22,36sqq.

I CGHJLPSW

Int. Inter(ro)g. mon(a)c. S (*semper*), Int(errogatio) cett. (*semper*) | docere Cac.Wac. | et consequentia est tr.GL | et consequentia om.HJW | mandatis] add. II 3 nec tamen – 13 accipimus et in mandatis C | ut] et GLW | quidem om.C | et alt. om.GHLW | aliud alt.] alium S | cohaerent] -rerent S, -rentia GH, -reant Hol. | et sunt] et sint L Hol., et sic sunt J, sint et G, sunt H | quis] qui C 1 Resp(d). epse. vel R. epse. S, Respondit H, R(e)sp(onsio) cett. (*semper*) | praeposita P | in eo] meo Lar.W, om.Lpr. | ad domino Wac. | primum mandatum tr.GHJLW 2 diligis Cac.HJac.SWac. | viribus] uirtutibus GL, uisceribus H | magnum] maximum Hol. 3 simile] -li W, add. est Jsl.m1Psl.m1 | diligis Cac.HJLSWac. | tamquam] sicut Hol. 4 ergo] enim GJLW | toto] -ta P 5 ordinem CJar.S | consequentiam C

esset *simile* per virtutem, immo quod illud expleret et quod penderet ex primo, *diligere proximum sicut se ipsum*. 6 Sed et de aliis similiter in sanctis scripturis invenies, et servatur, ut ego arbitror, in omnibus mandatis ordo quidam et consequentia praeceptorum.

II

INTERR. Quoniam igitur de caritate dei primum ais esse mandatum, inde nobis primum omnium dissere; nam quia oportet diligi audivimus, quomodo tamen hoc possit impleri desideramus addiscere.

RESP. 1 Optimum sumpsistis sermonis exordium et proposito nostro valde conveniens; deo itaque iuvante nos ut dicitis faciemus. 2 Sciendum ante omnia est quod mandatum istud unum quidem videtur, sed omnium in se mandatorum virtutem complectitur et constringit ipso domino dicente quia *In his duobus mandatis omnis ipsa lex pendet et*

II 1-57 cf. Vulg. fus. 2, Stúd. 1

II 2 Mt. 22,40

(CGHJLPSW) immo quod] quin immo quod G, qui in ///// (minimo in mg.mp.) quidem L | quod penderet] expenderet P | ex] et GL, om.PWac. | proximo Wac. | semetipsum GLW 6 sed om.S | de om.G | et alt.] add. ita J | ergo W

II CFGHJLPSW, F des. 3 nec, inc. 13 omni, des. 50 formam; M inc. 67 ut qui; T inc. 49 nostrum

Int. de caritate] caritatem Gpc. | dei om.S | ais] ait S, agit H, asseris CP, audivimus Gsr.m1, om.W (lac. 5 vel 6 litt.) | unde H | primum alt.] -mo CHJP | disserere HJ | diligi] diligere Hol. (ἀγαπᾶν) | hoc om.HJW | implere FWac. 1 sermones W | ut] quod Hol. | dicetis W | faciemus] add. sed C 2 sciente Fac. | quidem] quid ei W | videtur] add. esse Hol. | mandatorum in se tr.FGLW | uirtutem mandatorum tr.C | virtutem] -te H, -tes P | omnis ipsa F, ipsa S, omnis GHJLW, universa C Hol., tota P (ὁλος ὁ νόμος) | pendit Cac.FJac.W

prophetae. 3 Nec tamen nos per singula discutere aggredimur ordinem mandatorum – alioquin videbimur totum opus introducere in parte –, 4 sed quantum ad propositum sufficit et praesens ratio postulat inquirimus, illud ante omnia designantes quod omnium mandatorum quae a deo accepimus virtutes in nobis ipsis insitas gerimus; 5 quo scilicet neque difficultas nobis sit tamquam novum aliquid et alienum a nobis expetatur, 6 neque rursum elationis dari nobis aliqua videatur occasio, si putemus nos plus aliquid offerre deo quam ab ipso in natura nostrae creationis accepimus. 7 Quoniam quidem ea quae nobis insita sunt si recte et competenter moveamus in opus, hoc est secundum virtutem vivere; si vero naturae beneficia corrumpamus, hoc est in malitiam vergere. 8 Est ergo mali ista definitio: non recte uti motibus animi a deo nobis insitis; et rursum virtutis ista definitio: recte uti, id est secundum mandatum dei et secundum conscientiam animi, motibus a deo nobis insitis.

9 Cum ergo haec ita se habeant, idem hoc invenimus etiam de caritate constare. 10 Mandatum accepimus diligere deum: dilectionis virtutem in ipsa statim prima condi-

(CFGHJLPSW, *F des.* 3 nec) 3 discutere] discurrere *HJ* | aggredimur] -dimus *W*, -diamur *Hol.* | ordine *HJ* | uidemus *HJ* | parte] -tem *PS*, -tes *C Hol.* (ἐπικυκλοῦντες τῷ μέρει) 4 sufficit *C* | inquirimus *GHLPW Hol.* | illud] *add.* autem *GLW* | designantes] *add.* esse *H* | accipimus *J* | nobismet *Hol.* | ipsi *J* 5 quo scilicet] quod si licet *H* | in nobis *Hol.* | sit *om.H* | a nobis et alienum *tr.GLW* | expleatur *H* 6 rursus *HS* | aliqua *om.S* | uidetur *Jac.Wac.* | potemus *Cac.* | natura] -ram *J, om.Hac.* | nostrae *om.C* | accipimus *JWac.(corr.m1)* 7 nobis] a deo nobis *GLW*, nobis a deo *Hol., om.H* | moveamus] -amur *S*, -as *H* | vergere] pergere *S*, uertere *GLW* 8 mali] malitia *H* | uti] in *H* | motibus *pr.]* moribus *S* | et *pr.* – insitis *alt. om.CH* | uirtutes *W* | definitio] *add.* est *GLW* | recti *W* | id est] eisdem *L* | et *alt. om.S* | nobis *alt. om.Hol.* 9 haec ergo *tr.CH* | ita] ista *J* | idem] id est *Gpc.(corr.m1)* | hoc *om.S* | inueniemus *Hol.* | etiam *om.C* 10 accipimus *JP* | in *om.GLW*

tione a deo anima sibi insitam gerit; 11 in quo nec extrinsecus testimoniis indigemus, unusquisque enim in semet ipso et ex semet ipso horum quae dicimus sumit indicia. 12 Omnis homo desiderat omne quod bonum est, et affectu quodam naturali constringimur ad omne quod bonum putamus; 13 sed et erga consanguineos et carnis proximos nullo docente in amore constringimur, his quoque quorum beneficia accipimus omni affectu et officiis copulamur.

14 Et quid aliud tam bonum habetur quam deus? Immo quid aliud bonum nisi solus deus? 15 Qui decor, qui splendor, quae pulchritudo quam naturaliter diligere provocamur, usquam talis qualis in deo est et esse credenda est? 16 Quae usquam talis gratia, quae amoris flamma quae animae secreta et interiora succendat, sicut amor dei inflammare debet mentis arcana, 17 praecipue si sit ab omni pollutione purgata, si sit munda anima et quae vero affectu dicat quoniam *Vulnerata caritatis ego sum*? 18 Ineffabilem prorsus ego sentio amorem dei et qui sentiri magis quam dici possit, inenarrabilis quaedam lux est; etiam si fulgura,

17 Cant. 2,5

(CGHJLPSW, *F inc.* 13 omni) animam *Jac.* 11 in quod *Jac.* | nec] nequaquam *Hol.* | testimonio *Hol.* | indigemus *Jac.W* | et ex semet ipso *om.CH* | ex] a *J* | dicitis *H* | sumet *GHW* | indicia] -ium *GJLW*, iudicium *H* 12 omne *pr.*] -nes *W, om.S* | quodam] quidam *W* | omne *alt.*] -ni *Cac.* 13 et *pr. om.H* | quorum] *add.* affectum et *Hol.* | accepimus *GLW Hol.* 14 quid *pr.*] quod *H* | habetur *om.H* | quam] quomodo *G* 15 quae] quaeque *G*, quaeue *LP*, qui *F* | provocamur] -mus *H*, *add.* est *Jsl.m1* | usquam – credenda est *om.GHLW* | qualis – 16 talis *om.J* 16 quae *pr. om.LW* | usquam *om.H* | quae *alt.*] qui *W*, atque *Jpc.(corr.m1)* | amores *Fac.* | flammam *H* | quae *tert.*] *om.H*, *add.* et *Hol.* | dei] *add.* qui *H* 17 mundata *S* | affectum *War.* | dicet *Jac.(corr.m1)* | caritatis *HSW*, -te *CGJLPW Hol.*, *F deest* (τετρωμένη ἀγάπη) 18 qui] quod *G*, quid *Fac.W* | quaedam] quidam *W* | fulgora *C*

si coruscum adhibeat vel comparet sermo, non patietur auditus. 19 Si luciferi fulgores, si lunae splendores, si ipsum solis lumen assumas, ad comparationem gloriae illius obscura sunt omnia et multo taetriora quam si caeca nox et obscuritate profundae caliginis mersa limpidissimo meridiani solis lumini comparetur.

20 Decor iste corporeis oculis non videtur, anima sola et mente conspicitur; 21 qui decor si cuius forte sanctorum mentem animumque perstrinxit, flagrantissimum in eis amoris sui stimulum defixit. 22 Propterea denique velut amoris cuiusdam ignibus tabescentes et praesentem vitam perhorrescentes dicebant aliqui ex eis *Quando veniam et parebo ante conspectum dei?* 23 et iterum dicebat istius ardoris ignibus flagrans *Sitivit anima mea ad deum vivum*, 24 et insatiabiliter habens erga eius desiderium orabat *ut videret voluntatem domini* et protegeretur in templo sancto eius; ita ergo naturaliter et concupiscimus quae bona sunt et amamus.

25 Nihil autem ut diximus tam summum bonum est quam deus, et ideo debitum quoddam exsolvimus hanc

22sq. Ps. 41,3

24 cf. Ps. 26,4 (LXX)

(CFGHJLPSW) compararet *H* | patietur] *add.* non recipiet *Hol.* | auditor *S* 19 fulgores] -ris *Cac.Jac.W*, -rem *Jpc.* | splendoris *Jac.W*, -rem *Jpc.* | lumen solis *tr.S* | detriora *W* | et *alt. om.L* | mersa] *add.* huic *J*, *add.* haec *F* | limpidissimi *C* | lumine *Cac.HP* 20 iste] eius *Lpc.* | corporis *J* | anima] *add.* autem *Lmp.* 21 quid est *F* | sanctorum] sacrum *H* | animamque *HJW Hol.* | perstrinxit] -xerit *J Hol.*, -git *W*, praestrinxit *H* | fragrantissimum *H* | eas *C* | sui *om.H* | defixit] defigit *Hol.*, definxit *W* 22 tabescens ... perhorrescens dicebat aliquis *Hol.* | eis aliqui *H* | apparebo *GHLP Hol.* | conspectum] faciem *Hol.* | dei] domini *H* 23 dicebat *om.Jac.* | fragrans *H* 24 habens] ardens *GP Hol.*, agens *S*, *F deest* (διὰ τὸ ἀχορέστως εἶχειν) | erga *om. Hol.* | desiderium] -rio *Hol.*, *add.* amorem *Lpc.mp.* | ergo] *add.* et *S* | et *tert. om.HSac.W* | concupiscimus] -scemus *W*, conspicimus *J* 25 quam] ut *H* | debito quoddam *Hol.* | quoddam *CW* | exsolvimus] *add.* si *C*

quam ab eo expetimus caritatem; 26 quae utique si denegatur et minime exsolvatur, irae nos inexcusabili obnoxios facit. 27 Et quid dico irae obnoxios? Quae enim poterit esse maior ira, quae ultio gravior, quam hoc ipsum si accadat nobis alienos effici a caritate dei? 28 Quodsi parentibus inest naturalis affectus erga eos quos genuerunt, et non solum hoc in hominibus verum etiam in mutis animalibus invenitur, 29 videte ne inveniamur vel pecudibus hebetiores vel feris beluis immaniores, si nullo erga genitorem constringamur affectu. 30 Quem etiamsi qualis et quantus sit scire non possumus, ex hoc tamen solo quod ex ipso sumus venerari et diligere parentis debemus affectu atque indesinenter erga eius pendere memoriam, sicut erga genetrices suas parvuli faciunt, 31 sed et multo amplius multoque promptius, quanto et immensorum nos beneficiorum obnoxios scimus. 32 Quod et ipsum commune nobis esse puto etiam cum ceteris animalibus, meminerunt namque etiam illa si quid eis quis contulerit boni. 33 Si mihi non credis audi prophe-

(CFGHJLPSW) expetimus] -mur CJW, accepimus Hol. | caritate W
26 denegatur Lac.(corr.m1)W | et minime] minime CJLW,mi F,
 minimeque H, et non Hol. | exsoluitur Lpc.(corr.m1), add. alioquin
 Lmp. | inexcusabili] -le W, -lis P, -les et GL, -liter Hol. | obnoxios W
 | fecit J **27** obnosius F, obnoxios W | potest C | maior esse tr.J
 | quam] quia W | accedat CJac. | alienos effici nos C Hol. | alienus
 Wac.(corr.m1) | effeci Jac.W **28** naturali affectu H | et om.LW |
 omnibus Hac., omnibus Hpc. **29** videte ne inveniamur om.H | vel
 pr. om.Cac.GJLW | hebetiores] ebitioris W, habet H | ferii S | belluis
 feris tr.Hol. | si] sumus si H | constringimur H **30** quantus et qualis
 tr.J Hol. | ex - sumus om.C | tamen om.H | quod] quo F | uenerare
 Cac.H | parentes CLW | memoriam pendere tr.Hol. | memoria SW |
 genetricis F | faciunt parvuli tr.Hol. **31** et pr. om.Cac.HJ Hol. |
 quanto] -tum C, -do GP | nos om.P | beneficiorum] add. eius GJLW Hol.
 | obnoxios Jac. **32** et om.Hol. | ipso W | communem CF | nobis
 commune tr.Hol. | etiam pr. om.S | namque om.H | si quis eis quid
 tr.S | quis om.H | contuleris H | bonum Hol. **33** credes audi H,
 creditis audite Hol.

tam dicentem *Cognovit bos possessorem suum et asinus praesepe domini sui*, 34 absit autem de nobis dici ea quae sequuntur quia *Israel me non cognovit et populus me non intellexit*.

35 Quodsi etiam eos qui beneficii aliquid contulerint nullo docente diligimus et omni studio quantum fieri potest referre gratiam nitimur, 36 quomodo sufficiemus gratiam referre beneficiis dei, quae tanta sunt ut effugiant numerum, et talia ut sufficiat unum aliquod ex omnibus per totam vitam nostram efficere nos obnoxios largitori? 37 Nam omitto cetera omnia – quae quidem et ipsa magna sunt et praeclara, verum a maioribus et melioribus velut stellae quaedam splendentioribus solis radiis obteguntur –, 38 quoniam quidem nec tempus nobis est amplius dilatare sermonem, ut possimus etiam de minimis divina erga nos enumerare beneficia. 39 Sileamus igitur cotidianos solis ortus et unius lampadis fulgore illuminatum universum mundum, 40 sileamus lunae circuitus, aeris permutationes vicissitudinesque, imbres ex nubibus, flumina fontesque de ter-

33sq. Is. 1,3

(CFGHJLPSW) agnuit GLW | praesepe] -pem FH, -pium GJLW Hol. 34 quia om.HS | me pr. om.Pac.(corr.m1)W | populus] add. meus GHLPpc. Hol. | me alt. om.L 35 quodsi] quod CH | aliquid] add. nobis GL Hol. | contulerint CS, -runt GHJLPW Hol., F deest | gratias Hol. 36 perficiemus H | gratias S | referre gratiam beneficii (-iis pc.m1) tr.P | tantae C | refugiant GL | et talia ut] et GH, et ut J, et ad alia L, et aliud W | aliquid H | effecere Cac. | obnoxios Jac.W | largitur W 37 cetera om.C | omnia cetera tr.L | quidem et] quidam ex se S | verum a om.S | velut] add. si C | quaedam] add. et L | splendentioribus] splendoribus Pac.(corr.m1), splendidioribus H Hol. 38 possumus F | etiam om.H | erga nos divina (-nae W) numerare tr.GLW | divina F 39 cotidianus C, quotidiano Hpc. | lampades Fac. 40 circuitus] add. eorum H | permutationis Cac.F | vicissitudinesque] -nisque F, add. temporum Jsl. | imbris CW

ra, latitudines atque altitudines maris, 41 universitatem terrae ac natiuitates eius animantium quae in aquis gignuntur et quae coalescunt vel oriuntur in terris, nostris ministeriis vel usibus deputata.

42 Haec ergo omnia et cetera innumerabilia praetermitto, hoc solum quod ne volenti quidem praeterire possibile est, silere non possumus, 43 et quamvis reticere gratiam non sit possibile, multo tamen impossibilius est, ut dignum est et ut competit, proloqui: 44 hoc, inquam, quantum est, quod scientiam sui donavit homini deus et rationabile animal fecit esse in terris et ineffabilis paradisi abuti voluptate ac decore concessit. 45 Quemque serpentis arte deceptum et in peccatum lapsum ac per peccatum in mortem quoque devolutum nequaquam despexit, 46 sed legem in adiutorium dedit, praefecit angelos, destinavit prophetas, conatus malitiae comminationum severitate compescuit, 47 bonorum desideria munificentissimis repromissionibus provocavit, et finem utriusque viae in multis imaginibus praesignavit.

48 Verum cum post haec omnia in malis nostris et incredulitatibus duraremus, non est aversus nec dereliquit nos

(CFGHJLPSW) latitudinis *FHW* | altitudinis *Cac.FHWac.* 41 natiuitatis *Cac.HW* | eius] eorum *Hol., del.J* | gignantur *GW* | ministeriis] desideriiis *GJLW* 42 ne] nec *Lpc.* 43 quamvis] quam *C* | reticere] *add. per C, add. prae F* | gratia *F* | impossibilis *Fac.*, possibilius *H* | est *pr. om.J* | ut *alt. om.GHJLW* | competit *H* 44 inquam] in *H* | suam *GHJLW* | hominibus *GJLW* | rationale *Jpc.* | rationabilem animam *C* | esse animal fecit *tr.GLW* | esse fecit *tr.HJ Hol.* | abuti] obuti *Hol., uti Gpr.* | uoluntate *CGac.HJac.(corr.m1) Lac.W* 45 serpentes *Fac.* | morte *HS* | quoque *om.Hol.* | dispexit *CGHpc.Jac.LW* 46 praeficit *W* | angelus *Fac.* | militiae *S* | comminatione *H* | compescuit] -cuet *W, add. ait Lmp.* 47 bona *H* | honorum deseria *W* | prouobit *H* | viae] uitae *HJ, add. nostrae Hol.* 48 cum post omnia *tr.P* | nostris *om.W* | et *pr.] add. in CP, om.Hol.* | aversus] aduer- *F, -sa GLpc.Ppr., -sam Par.*

pii domini bonitas, neque cum beneficiis eius essemus ingrati avertere potuimus et excludere misericordiam eius a nobis, 49 sed revocamur a morte et iterum vivificamur per dominum nostrum Iesum Christum 50 *qui cum in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se aequalem deo, sed semet ipsum exinanivit formam servi accipiens.* 51 *Et infirmitates nostras accepit et aegritudines nostras portavit et pro nobis vulneratus est ut livore illius sanaremur,* 52 *et a maledicto nos redemit factus pro nobis maledictum, et morte turpissima condemnatus est ut nos revocaret ad vitam.* 53 Nec sufficit vivificare nos mortuos sed et divinitatis suae participium tribuit et munus aeternitatis indulget, 54 et supra omne quod vel petere vel intellegere possumus, credentibus vel diligentibus se praeparat *quod oculus non vidit nec auris audivit nec in cor hominis ascendit.*

55 *Quid ergo retribuemus domino pro omnibus quae retribuit nobis?* Verum ille ita benignus et clemens est ut ne retributionem quidem reposcat, sed sufficit ei ut pro his omnibus quae largitus est diligatur. 56 Quis ergo tam irre-

50 Phil. 2,6sq. 51 cf. Is. 53,4sq. (Mt. 8,17); 11 52 Gal.3,13 | Sap. 2,20 54 1Cor. 2,9 55 Ps. 115,12 (LXX)

(CFGHJLPSW, *F* des. 50 formam, *T* inc. 49 nostrum) pii] spiritu *H* | uertere *HJW* | et alt. om. *H* 49 vivificamur] -bimur *F*, add. a morte *Hac.* | dominum om. *H* | Iesum Christum om. *J* 50 formam *F* | rapina *S* | se aequalem] aequalis *C* | deum *W* 51 et pr. om. *GHJLTW* *Hol.* (καὶ τὰς ἀσθενείας) | accipit *Cac.Wac.* | et alt. om. *T* | portabit *H* | illius] eius *H* 52 et pr.] ut *C*, et ut *GL* | redimeret *Cpc.GL*, redimerit *Cac.* | factus] add. est *GLmp.sl.* | maledictum] add. s *Gsl.* | est om. *H* 53 sufficet *Jac.*, suffecit *Cac.L*, add. ei *Hol.* | uiuificari *C* | nos uiuificare *tr.GLW* | nos om. *P* | et pr. om. *JT* | participes *Jpc.sr.* | indulget] -git *HS*, -sit *JLpc.(corr.m1 ?)* 54 et] ut *GW* | uel quod *tr.C* | petere] expedire *GLpc.(corr.m1)*, pedire *Lac.* | vel alt.] aut *C* | intellegentibus *W* | oculos *Cac.* | aures *CW* 55 retribuimus *S* | retribuimus ... tribuit *J* | illa *W* | ita] tam *Hol.*, om. *C* | ne] nec *HST* | suffecit *Cac.* | ut alt.] aut *T* 56 tam] ita *Hol.*, om. *H*

mediabiliter ingratus est ut post tanta et talia beneficia non diligat largitorem?

57 Et de caritate quidem dei ista sufficiant: propositum namque est, ut superius diximus, non omnia dicere – impossibile enim est –, sed breviter et succincte commemorare ea quae amorem dei inserere animae et suscitare sufficiant.

58 Consequens iam nunc est etiam de eo mandato quod ordine et virtute secundum diximus, explicare. 59 Et quidem quoniam lex eas virtutes quae animae a creatore insitae sunt, elimet et excolat, iam in superioribus diximus. 60 Quia ergo praecipimur diligere proximum sicut nos ipsos, videamus si etiam inest nobis virtus et facultas ad huius quoque mandati expletionem. 61 Et quis ignorat quoniam humanum animal et communicabile homo est et non agreste aliquod ac ferum; 62 nihil enim tam proprium est naturae nostrae quam alterum alterius indigere et requirere invicem ac diligere quod requirit. 63 Quia ergo dominus harum in nobis virtutum semina seminavit, sine dubio ho-

58–69 cf. Vulg. fus. 3, Stud. 2

(CGHJLPSTW) et ingratus *J* | post] propter *Hol.* 57 et *pr.* *om.* GHJLTW (καὶ περὶ μὲν τῆς εἰς θεὸν ἀγάπης τοσαῦτα) | de – quidem] de caritatem quidam *T* | caritatem *Wac.* (*corr.m1*) | ista] sta *T* | prepositum *T* | est *pr.* *om.C* | non] nam *J* | dicere] *add.* quia *HTW* | impossibili *Cac.*, possibile *W* | enim est] *tr.G*, est *HJTW* | sed *eras.J* | ea *om.H* | amor *C* 58 nunc] non *C* | est *om.P* | etiam *om.HT* | eo *om.C* | quo *T* | ordini *C* | et] *add.* per *W* | secundum] *add.* est ut *J*, *add.* ut *Psl.m1*, *add.* quod *C* 59 qui anima *W* | sunt insitae *tr.P* | et *alt. suppl.Cmp.* | in superioribus] superius GHJLTW *Hol.* 60 quia *om.HT* | praecipemur *Wac.* | proximos GHJLT *Hol.* (τὸν πλησίον) | nosmetipsos *GLW* | si etiam] etiamsi *tr.T* *Hol.* | inest] in *J* | virtus *om.C* | et] *add.* non *C* 61 aliquid *CHT* | ac] aut *C*, hac *T* 62 tam *om.S* | nostrae naturae *tr.GLW* | alterum] alter *CW* | alterius] -ri *H* | in inuicem *P* | requirit] -ret *Cac.LTW*, -ritur *Hol.* 63 virtutum] -tium *S*, *om.C* | etiam horum *tr.J*

rum etiam fructus requiret et testimonium nostrae erga se dilectionis dilectionem accipiet proximorum. 64 *In hoc enim, inquit, scient omnes quia mei discipuli estis, si invicem diligatis.* 65 Et ita in omnibus duo ista mandata coniungit, ut etiam misericordiae opera quae in proximum fiunt transferat in semet ipsum: *Esurivi enim, inquit, et dedistis mihi manducare.* 66 Et reliqua quae in proximum gesta sunt se dicit esse perpassum, cum dicit quia *Cum fecistis uni ex minimis istis fratribus meis, mihi fecistis.* 67 Ergo per primum completur et secundum, per secundum vero ascenditur et reditur ad primum, ut qui diligit dominum sine dubio diligat et proximum: 68 ait enim dominus *Qui diligit me mandata mea custodit, hoc est autem, inquit, mandatum meum ut invicem diligatis.* 69 Ita qui diligit proximum explet in deum caritatem, quia ipse in se recipit quicquid confertur in proximum.

64 Io. 13,34sq. 65 Mt. 25,35 66 Mt. 25,40 68 cf. Io. 14,21; 23; 15,12; cf. 13,34sq.

(CGHJLPSTW, *M inc.* 67 ut qui) fructus] -tum *HT Hol.*, -tos *Wac.* | requirit *GHS* | dilectionis *om.T* | accipit *P* 64 homines *H* | quia] quod *GLW* | in inuicem *P* | diligitis *GLWac. (corr.m1)* 65 duo *om.Hol.* | coniungitur (*om. ut*) *S* | quae – proximum *om.W* | proximum] -mo *GJL Hol.* | fiant *GLTW* | enim – mihi *om.H* | manducare mihi *tr.Hol.* 66 in *om.J* | proximum *PS*, -mo *CGHJLTW Hol.* | dicit *pr.*] -cet *J* | esse *om.T* | dicit *alt.*] adiceret *HT*, adiecit *C Hol.*, adiciat *J* | quia cum *CS*, quia dum *JPTW*, quamdiu *GHL Hol.* | istis *om.T* 67 per *om.S* | per primum] in proximo (-um *ac.*, *corr.m1*) *C* | et *pr.*] per *S*, *om.CHJPT* | secundum] -us *Pac. (corr.m1)*, *om.CT* | dominum] deum *H* | diligat] -git *Jac. (corr.m1)* 68 est *om.W* | autem] enim *GLPW, om.C* | mandatum meum inquit *tr.Hol.* | in inuicem *P* 69 ita] *add. et GLMW Hol.*, itaque *S* | adimplet *P* | in deo *CGLMW Hol.* (*εἰς τὸν θεόν*) | recepit *H*, recipiat *Jac. (corr.m1?)* | in *alt. om.JW*

70 Et quidem in his qui initia habent ad timorem dei et ad primos aditus religionis accedunt, prima institutio est utilior per timorem, secundum sententiam sapientissimi Salomonis dicentis *Initium sapientiae timor domini*. 71 Vos vero qui iam parvuli in Christo esse desi(i)stis nec ultra lacte indigetis, cibos solidos ex dogmatum firmitate perquirite ad nutriendum et pascendum interiorem hominem, 72 quo per eminentiora quaeque mandata perveniat ad perfectum et in omni quae in Christo est veritate firmetur. 73 Observandum sane est ne forte copiosioris gratiae pondus causa nobis gravioris condemnationis exsistat, si ingrati inveniamur muneribus largitoris.

74 Illud autem ante omnia considerandum est, quia neque aliud ullum mandatum neque hoc quod de caritate dei et proximi praecipitur implere quis poterit, si per varias et diversas occupationes animus oberret; 75 sed neque arti-

70–73 cf. Vulg. fus. 4, Stud. 3

74–93 cf. Vulg. fus. 5, Stud. 4

70 Ps. 110,10; cf. Prov. 1,7; Sir. 1,16

(CGHJLMPSTW) **70** a timore *J* | domini *HMT Hol.* | primos] proximos per *C* | aditos *Cac.S* | est *om.C* | utilius *MW* | timorem] *add.* dei *C* | sententiam *om.S* | sapientissime *Wac.* | Salamonis *SW* | domini] *add.* id ipsum etiam in psalmis legitur *Hol.* **71** vero] ergo *J*, *add.* fratres *GJLMW Hol.* | in christo paruuli *tr.GLW* | desiistis *Hol.*, desistitis *GLpc.(corr.m1)*, desistis *HJLac.MSTW*, desistites *C*, destitistis *P* | nec] neque *GLPW* | ultro *LPW* | indigetis] indigiti se *Wac.*, indigitis sed *Wpc.*, indigitis *Cac.* | cibus solidus *Wac.(corr.m1)* | firmitatam *Mac.* | perquaerite *Cac.*, perquirete *Wac.* **72** quo per] q////ter *S* | quaeque] quoque *S*, que *W*, perfectioraque *GL* | perueniet *Jac.(corr.m1?)* | in *pr. om.S* | est (*om.ac.*) in christo *tr.C* | confirmetur *Hol.* **73** in muneribus *HT Hol.* **74** ullum] illum *Cac.T*, illud *Cpc.* | si per] si super *C*, spes *H* | et *alt.*] *add.* in *C* | occupationes et diuersas *tr.S* | occupationis *Wac.* | oberret] -rat *W*, aberret *Hol.* **75** sed – ullum *om.C*

ficiū ullum vel ullius industriae disciplinam adipisci possibile est eos qui frequenter ex aliis ad alia referuntur. 76 Omni ergo custodia oportet nos servare cor nostrum, ne forte desiderium dei mala desideria et sordidae cogitationes depellant nostris animis ac detrudant, 77 sed e contrario assidua recordatione et memoria dei formam quodammodo eius ac figuram animae nostrae signaculis infigamus quae nullis queat interturbationibus aboleri. 78 Sic enim et desiderium nobis divinae caritatis accedit, dum frequens eius memoria mentem atque animos illustrat, et ad opus mandatorum dei erigimur ac suscitamur, 79 et ex ipsis rursus caritatis operibus vel conservatur in nobis dei caritas vel augetur. 80 Et hoc puto ostendere volentem dominum dicere, aliquando quidem *Si diligitis me mandata mea servate*, 81 aliquando autem *Si facitis quae ego dico vobis permanetis in caritate mea, sicut ego servavi mandata patris mei et maneo in caritate eius*.

80 Io. 14,15 81 Io. 15,10

(CGHJLMPSTW) illum *T* | ullius] illius *W*, add. disciplinae *Cac.* | disciplina *T* | possibile est adipisci eos *tr.Hol.* | possibili *Cac.* | eos *om.W* | ad alia] et ad alia *P*, ad alias *MW* | transferuntur *Hol.*, feruntur *P* 76 omnia *W* | ergo *om.H* | nos servare] nos servari *Cac.*, oboedire *P* | desiderium] ex desiderio *Lpc.* | desideria] -rio *W* | depellant] add. e *S*, add. a *Jpc.* | nostras animas *LW* † destruant *S* 77 memoriam *Cac.(corr.m1)H* | forma *H* | ac figuram eius *tr.Hol.* | figura *HW* | signaculis] singuli *HT*, add. singuli *M Hol.* | queat] queant *L*, que *Cac.* | interturbationibus] turb- *G*, perturb- *CHM Hol.* | abolere *W* 78 in nobis *Hol.* | accedit] accidit *LW*, accenditur *Hol.* | memoriam *Gar.* | mente *P* | animos] -mus *Cac.*, -mam *MT*, -mum *Cpc. Hol.* | ac] et *GHJLPW* 79 et *om.CHJW* | rursum *HJMPT Hol.* | conseruetur *S* | dei in nobis *tr.CMS (dei sl.m1) T Hol.* 80 et] add. in *H* | deum *P* | indicare *GL* | quidem *om.T* 81 autem *om.GL* | quae] quod *GL* | ego *om.JPW* | permanetis] -te *S*, -bitis *HPpc.* | sicut] add. et *JMP Hol.* | mandata *om.S*

82 Ex quibus edocet nos prospectum operis nostri debere ex sua voluntate pendere, ut tamquam speculam quandam ipsum habentes et semper ad ipsum respicientes opus nostrum fixo ad ipsum cordis oculo dirigamus. 83 Sicut enim artificia quae in hac vita sunt prospectum quendam animi gerunt, et ita secundum hoc quod animo conceperint etiam in opere utuntur manuum ministerio, 84 sic et in hoc nostro opere unus manet nobis iste prospectus atque unus terminus fixus est quo deo placere debeamus; secundum hunc ergo prospectum opus dirigamus mandatorum. 85 Impossibile namque est aliter constare posse operis nostri formam, nisi voluntas eius qui iniunxit opus in memoria semper habeatur, 86 ut eius voluntate servata et labore operis ac diligentia competenter expleta semper iungamur deo, dum semper eius memores sumus.

87 Sicut enim verbi causa faber securem faciens aut falcem meminit semper eius qui opus iniunxit, et retinet in corde suo cuius magnitudinis vel qualitatis vel formae iniunxerit fieri securem, 88 et illud semper intendens quod

(CGHJLMPSTW) 82 docet *SW* | nos *om.HT* | nostri] -ae *W*, *om.J* | debere *om.S* | tendere *T* | ut tamquam] uitam quam *P* | speculam *S*, -la *C*, speculum *GHJLMPTW Hol.* (ὡςπερ σκοπόν) | quandam *C*, quodam *TW*, quoddam *GHJLMP Hol. (S illeg.)* | ad *pr. om.H* | ipsum *alt.] illum Cpc.* | fixum *Cac.W*, fixos *Cpc.HJ* | ad ipso *W* | cordis *om.HJW* | oculos *CHJT* | dirigamus] -gimus *H* 83 prospectum *W* | animum gerunt *W*, animo ingerunt *GL* | conceperunt *GHLPc.*, conciperunt *Lac.*, conciperint *Cac.Jac.Tac.W* | in *alt. om.P* 84 opere nostro *tr.Tac.(corr.mI?)* | profectus *PT* | quo deo] quomodo *S*, quomodo deo *C* | ergo hunc *tr.P* | dirigimus *S*, diligimus *HT* 85 impossibili *Cac.* | stare *GLW* | forma *C* | iniungit *GLW* | semper in memoria *tr.GHJLMPTW Hol.* | memoriam *Jar.* 86 labore operis] labore *GJac.*, laboris *HJpc.LTW* | ac] hac *T*, *del.J* | eius semper *tr.GL* | simus *J* 87 securem *pr.] -rim Lpc.S* | meminet *W* | suo *om.J* | qualitas *T* | uel in formae iunxerit *tr.Gac.* | iniunxit *HS* | securem *alt.] -rim LS* 88 et] *add. in CT Hol.*

sibi meminit a domino operis iniunctum ad hoc dirigit manuum ministerium, ut forma operis cum eius qui iniunxit animis ac voluntate conveniat – 89 si autem obliviscatur, quid vel quale sit quod sibi fuerat imperatum, sine dubio aliud aliquid quam iniunctum fuerat faciet –, 90 ita et Christianus omnem conatum et omne studium in actibus suis adhibere debet, 91 ut secundum voluntatem dei qui opus iniunxit, suum quoque dirigat opus, ut et actus sui ornentur et possit eius qui praecepit voluntas impleri. 92 Tunc etiam illud compleri potest quod scriptum est *Sive manducatis sive bibitis sive aliud quid facitis, omnia in gloriam dei facite*. 93 Si vero declinet a regula et corrumpat observantiam mandati, ex hoc ipso arguitur quod sit immemor dei.

94 Plurimum autem prodest ad conservandam memoriam dei etiam secretius et semotius habitare, nam permix-

94-112 cf. Vulg. fus. 6, Stud. 5

92 1Cor. 10,31

(CGHJLMPSTW) meminet *W*, meminere *G* | opus *GLW* | iniuncto *Cac.* | manum *HMT* | formam *Cac.(corr.m1)MT* | animo *HLpc.sr.M Hol.* 89 quale] tale *S*, qualis *HW* | aliud] alio *H* | quam] *add.* quod *Lmp.* | fuerat *pr.] -rit H* 90 et *pr.] etiam Hol., om.MT* | omnem] -ni *Cac.*, -ne *HT* | omne] -nem *Mar.* 91 ut et] et ut *P*, et *Jac.*, ut *CHT Hol.* | actus] aetatis *Wac.*, et actis *Wpc.(corr.m1)* | et *alt.] ut W* | praecipit *CT* | voluntas impleri *Cpc.Ppc.ST*, uoluntas implere *Cac.H*, uoluntatem implere *GJLMW Hol.*, uoluntatem impleri *Pac.* 92 compleri] -re *LMW Hol.*, implere *C* | manducetis *GLMW Hol.* | bibatis *Gpc.(corr.m1)LMW Hol.*, bibetis *Cpc.Gac.* | aliud quid] aliquid *JLW* | facietis *L*, faciatis *G Hol.* | in *CS*, ad *GHJLMPTW Hol.* | gloriam] nomine *C* | domini *C* 93 declinet] *add.* quis *GJLMW Hol.* | a *om.C* | obseruantia *Cac.H* | ex] et *S* | arguitur] -etur *Gac.LPac.(corr.m1)*, condemnatur *J* | quod] si quis *Hol.* | immemor] in memoria *P* 94 prodesse *T*, prode est *H* | remotius *GJLMW Hol.* | nam] non *S* | permixtum] -te *S*, -tim *Gpc. Hol.*

tum vivere cum his qui negligentius agunt circa timorem dei et contemptum habent mandatorum eius, plurimum nocet; 95 sicut et Salomonis sermo testatur dicens *Cum homine iracundo ne habitaveris, ne forte discas vias eius et accipias laqueos animae tuae*, 96 et iterum quod dicit *Exite de medio eorum et separamini, dicit dominus*, ad hoc ipsum respicit. 97 Igitur ut neque per oculos neque per aures recipiamus illecebras ad peccandum, et paulatim longo usu inhaereamus consuetudini pessimae, et rursum ut possimus orationi vacare, oportet primo secretius habitare; 98 hoc enim modo et praecedentes consuetudines excidimus in quibus contra mandatum dei agebamus. 99 Non enim parvus labor est ut se aliquis a priori non bona consuetudine reflectat ac revocet, quoniam quidem mos longo tempore confirmatus vim quodammodo obtinet naturae; 100 oportet ergo nos primo ómnium negare nos ipsos et tollere crucem Christi et sic eum sequi.

101 Negamus autem nos hoc modo, si per omnia praeteritae consuetudinis obliti voluntates proprias abnegemus et

95 Prov. 22,24sq. 96 2Cor. 6,17; cf. Is. 52,11; Ier. 51,45; Apoc. 18,4
100 cf. Mt. 16,24; Lc. 9,23

(CGHJLMPSTW) cum his *om.Wac.(add.m1)* | his *om.H* | contentum *S*, contemptum *T* 95 homini *Cac.* | habitaveritis ... discatis ... accipiat laqueum animae vestrae *Hol.* | accipies *H* | laqueum *CHMT Hol.* 96 separamini] *add. ab eis Hol.* | dicit dominus *om.CHST* (λέγει κύριος) | ad *om.T* 97 ut *om.Hol.* | neque ... et] *cf. 2,107; 15,1sq.; 34,3; 112,4sq.* | recipiamus] *respic- HJMST* | peccandum *CHS Hol.*, peccatum *GJLMPTW* | consuetudine *Cac.Hac.Wac.* | rursus *HMT* | oratione *Cac.* | primum *CP* 98 excidimus] *excedimus LP*, excidemus *W Hol.* | quibus] *add. quidem T* | mandatus *Tac.(?)* 99 est labor *tr.GLPW* | priore *CMS Hol.* | deflectat *S* | mos] *nos HS*, usus *C* | confirmatos *HS* | ui *S* | quod admodo *S* | adtinet *Sac.?* | naturae obtinet *tr.Hol.* | natura *P* 100 primum *CHT* | abnegare *Hol.* | nosmetipsos *H* | Christi] *nostram J* 101 negamus] *abn- Hol.*, negare *H* | praeteritae] *-ta T, -ta et S* | consuetudine *Cac.T* | abnegamus *G* | et *pr.] ut C*

ita non solum ab hominibus non recte agentibus, verum etiam a nostris ipsis inordinatis et incompositis moribus secedamus; 102 alioquin ut in eadem quis consuetudine atque in priori conversatione permanens emendare se possit et corrigere difficillimum est, immo ut verius dicam, penitus impossibile. 103 Sed ad hoc ipsum ut *tollat* quis *crucem suam* et *sequatur* Christum, plurimum impedit societas et permixtio eorum qui vitam dissimilem vivunt. 104 Nam paratum esse ad mortem pro Christo et *mortificare membra quae sunt super terram* et pro nomine Christi libenter ferre omne discrimen, hoc est *tollere crucem suam*; 105 ad quod grande videmus impedimentum posse nobis oboriri ab his qui dissimiles sunt vel vita vel moribus.

106 Et ad cetera alia quae multa sunt accedit etiam hoc, ut respiciens anima ad multitudinem nequiter viventium primo quidem occupetur et impediatur 107 ne suorum maiorum capiat intellectum et possit vel purgare per paenitentiam quae deliquit vel causas culpae recidere emendatione vitiorum; 108 in comparatione etenim pessimorum aliquid se iam magni aestimat perfecisse. 109 Tum deinde impedimentis et interturbationibus atque occupationibus quas

103 Mt. 16,24; Lc. 9,23 **104** Col. 3,5 | cf. Mt. 16,24

(CGHJLMPSTW) ita om.H | non solum ita tr.JMT | ab] uita ab H | omnibus PS | recedamus P **102** priore CM Hol. | se om.HT | posse CW | uerum W **103** sed et P | hoc ad tr.J | quis om.H | uita dissimili GLS | dissimile H | vivunt] ducunt M Hol. **104** et alt. om.H | ferre] differre S **105** oboriri] -re Cac.Wac.(corr.m1), oborri T | dissimiles] -lae H, -lem Gac.(corr.m1) | uitae CGW | vel alt. om.CGLac.W **106** in ceteris Gpc. | alia] talia Gac., talibus Gpc. | accidit Cpc.Ppc. | primum C **107** ne ... et] cf. 2,97 | vel pr. om.Cac. | delinquit MT | causas culpae] culpas H | recidere] resecare M Hol., recedere HW **108** extimat HT, existimat J | perfecisse aestimat tr.Hol. **109** tum] tunc Ppc.(corr.m1), om.H | deinde] add. in T | interturbationibus] in pert- Cpc.HTpc., pert- G Hol. | quam Hac. (corr.m1)

communis hominum vita habere solet, illud quod maius omnium est et pretiosius, memoriam dei, non potest custodire; 110 qua depulsa ab animis et exclusa non solum omni laetitia et gaudio caret divino et delectationis domini sustinet detrimenta 111 et dulcedinem divini non sentit eloquii ut dicat *Quam dulcia faucibus meis eloquia tua, super mel et favum ori meo*, 112 sed et in neglectum et oblivionem pervenit iudiciorum dei et in contemptus consuetudinem decedit; quo maius malum et perniciosius pati nihil potest.

III

INTERR. Quia ostendit nobis sermo tuus periculosum esse cum his qui mandata dei contemnunt vitam ducere, nunc discere cupimus, si oporteat eum qui ab huiusmodi consortiis discesserit semotum esse et solum, an vero cum

III cf. Vulg. fus. 7, Stud. 6

(II) 111 Ps. 118,103 (LXX) ; cf. Ps. 18,11

(CGHJLMPSTW) solet] sed et *H*, add. praetermissis *Lmp. Hol.* | quod] quoque *Lpc.(corr.m1)* | est et pretiosius omnium *tr.Hol.* | est omnium *tr.HMT* | et pretiosius est *Jpc.*, est *om.Jac.* | et *alt.*] ut *Lac.*, quia *Lpc.* 110 qua] quia *H*, quae *CS* | et *pr.*] uel *C* | et *alt.*] sed et *LM*, et post de *C* | gaudium *Cac.* | delectationis] -ne *Cac.*, -nem *Cpc.*, dilectionis *GHJLW* 111 sed et *Hol.* | non sentit diuini *tr.HJMPT Hol.* | tua] add. domine *MPT Hol.* | et favum *om.J* | fabum *H* 112 et *pr. om.P* | neglectum] intellectum *S* | et *alt.*] et in *CGHLTac.* | contemptus] -tum *J*, -tu *HMT*, contemtis *P* | consuetudinem] -nis *HMT*, -ne *P*, ex -ne *J* | decedit] -det *GLPSWpc.*, decedet *Wac.*, decedit *Jac.T* | malo *Cpc.* | perniciosum *T* | pati *om.T*

III CEGHJLMPSTWZ

Int. quia – cupimus *om.E* | tuus *om.ST* | dei *om.Hol.* | contemnunt] add. simul *C* | oportet *EP* | eum qui ab *om.Zac.* | ab] ob *HMT, om.P* | ab – consortiis] de societate commune hoc est de congregatione *E* | semotum] remotum *GLW Hol.*, se remotum *MZ*

fratribus eiusdem propositi et eiusdem animi vitam suam sociare.

RESP. 1 In multis utile esse video vitam communem ducere cum his qui eiusdem voluntatis sunt ac propositi, 2 primo quod etiam ad usus corporales victusque ministerium unusquisque nostrum solus sibi non sufficit, et ideo pro his quae ad ministerium vitae nostrae necessaria sunt invicem opera nostra egemus. 3 Sicut enim pes hominis in alio quidem suis viribus utitur, in alio vero indiget alienis et sine adiumento ceterorum membrorum nec explere opus suum nec sufficere suis usibus potest, 4 ita etiam vita solitaria mihi pati videtur, cum neque quod ei inest utile esse possit neque acquiri quod deest. 5 Praeter hoc autem ne ratio quidem caritatis unumquemque permittit quod suum est quaerere dicente apostolo *Caritas non quaerit quae sua sunt*.

5 1Cor. 13,4sq.

(CEGHJLMPSTWZ) eiusdem *pr.* – animi] qui sibi nihil vindicant sed omnia communia habent *E* | eiusdem *pr.*] eius *PS* | propositi] prae- *T*, dis- *P* 1 utile] -li *W*, -lem *C* | video *om.C* | uoluntates *W* | ac] atque *HJMPTZ Hol.* | praepositi *HT* 2 primum *CEGLPW* | quod] quia *Hol.* | etiam] et ait *E* | corporalis *W* | uictus uictusque *E* | ideo] vero ideo *Hol.* | invicem] *add.* homines *J* | egimus *W*, aegimus *Jac.* 3 pes] per *E* | hominis pes *tr.MTZ* | hominis] -ni *S*, *om.HJ* | alienos *E* | adiumento] -ta *W*, adiutorio *P* | nec *pr.*] ne *E* | suum opus *tr.Hol.* | usibus] uiribus *GHJLMTWZ Hol.* 4 mihi uita solitaria *tr.GLW* | uitam solitariam *Tac.* | cum neque] quumque *T* | quod *pr.*] cum *C* | inest] *add.* alii *J* | utili *W* | possit – deest] neque possit acquiri quod deest (est *S*) *ES*, neque quod deest ab aliquo (ab aliquo deest *Jac.*) acquiri possit *JP*, neque quod deest aliquid possit acquiri *MTZ*, neque quod deest aliquod acquiri possit *H*, neque quod deest ab aliquo possit acquiri *Hol.* | adqueri *Cac.* 5 praeter *Cpc.HJM Hol.*, propter *Cac.EGLPSW*, propter quod *T* (ὅθεν δὲ τούτου) | nec *GHJLMTWZ Hol.* | ratione *E* | quidem *om.J* | quod] quodam quae *H*

6 Deinde sed ne culpas quidem suas unusquisque ac vitia facile dinoscit, cum qui arguat nemo sit, 7 et facile huiusmodi homini accidere potest illud quod scriptum est *Vae soli, quia si ceciderit* non est alius qui erigat eum. 8 Sed et mandata a pluribus quidem facilius adimplentur, ab uno vero dum unum videtur impleri aliud impeditur: ut puta quomodo solus quis visitabit infirmum aut quomodo suscipiet peregrinum? 9 Si vero omnes *corpus sumus Christi, singuli autem alterutrum membra*, per consonantiam velut in unius corporis compagem in spiritu sancto aptari et coniungi debemus ad invicem. 10 Quodsi unusquisque nostrum solitariam eligat vitam, scilicet non tali aliqua causa vel ratione quae deo sit placita vel quae ad communem ceterorum pertineat dispensationem, sed propriae voluntati et passioni satisfaciens, 11 quomodo possumus discissi et divisi adimplere et integram assignare membrorum ad se invicem consonantiam? 12 Iste enim talis neque *cum gaudentibus gaudet* neque *cum flentibus flet*, quoniam quidem separa-

7 Eccl. 4,10 9 Rom. 12,5 12 cf. Rom. 12,15

(CEGHJLMPSTWZ) 6 sed ne] sed nec GHJLMPTZ Hol., ne C | quidem om.P | suas quidem suas Tac. | dignoscit Hol. | qui] que W | sit] est Hol. 7 accedere Cac.EHJMTZ, occidere W | illud om.P | vae] uaeae T | non] nemo MTZ Hol., ut non C | est] sit C 8 facilius om.S | impleri – impeditur om.E | adimpleri ex -re C | puta] pota W, pote Cpc., putet Jac. | quis om.HJP | quis solus tr.Hol. | uisitavit Cac.EHJac.S | quomodo] add. solus C 9 sumus corpus tr.J | alterutrum] alter alterius J | membra] add. portamus CGLW | consonantia W, sonantia H | velut] uel E | in pr. om.JP | compagem] -giem W, -ginem J | in alt. om.J | coniunge W | ad] ab T 10 nostrorum T | elegat Cac.Jac., eligit S | aliqua] qua S | quae alt.] quod MZ Hol., quo T | pertineant S | uoluntatis J 11 discissi HMT, discessi W | divisi] uiui sic E | implere integram et J | integra H, integrum E | adsignari W | se om.H | consonantia H 12 isti W | gaudentibus] dentibus E

tus et divisus a ceteris ne cognoscere quidem necessitates poterit proximorum.

13 Tum deinde nec sufficere potest unus ad suscipienda omnia dona spiritus sancti, quia secundum uniuscuiusque mensuram fidei et donorum spiritalium distributio celebratur, 14 quo id quod per partes unicuique distributum est, rursum tamquam membra ad aedificationem unius corporis coeat et conspiret. 15 *Alii enim datur sermo sapientiae, alii sermo scientiae, alii fides, alii prophetia, alii gratia sanitarum* et cetera, quae singula utique non tam pro se unusquisque quam pro aliis suscipit ab spiritu sancto. 16 Et ideo necesse est uniuscuiusque gratiam quam susceperit ab spiritu dei in commune prodesse. 17 Accidit ergo ut is qui semotus vivit et separatus unamquamcumque suscipiat gratiam, et hanc ipsam inutilem faciat dum nihil per eam operatur sed effodit eam in semet ipso: 18 quod cuius et quanti sit periculi nostis omnes qui legitis evangelium. 19 Si autem ceteris

13sq. cf. Rom. 12,4sqq.; 1Cor. 12,12 15 1Cor. 12,8sqq. 17sq. cf. Mt. 25,25sqq.

(CEGHJLMPSTWZ) et] ac (hac T) HMTZ Hol., S deest | nec EGHJLpc.Ppc.T Hol., neque MZ | cognoscere] ign- G | necessitatibus GLW 13 tunc EMTZ | potes E | unus om.S | dona om.S 14 quo CS, quod EHT, ut GJLMPWZ Hol. | id om.H | patres E | unicuique] unique E, suas cuique Cpc., sunt cuique Cac. | est om.E | membrum P, per membra Jpc. | ad om.T | aedificationum Tac. (corr.m1?) | quoeat HT 15 enim om.H | propheti(a)e MTWZ | gratia] -tie W, gloria E | tam om.H 16 unusquisque Zac. | susceperit Jac., suscepit C | a Hol. | dei] sancto E, add. et H Hol. | prodesse E 17 accedit Cac.HJMT | ergo eras.J | is] his EHSTWZ | remotus GLMWZ Hol. | uiuet W | unamquamque ST | suscipiet Cac.MTZ Hol. | inutilem] uti- E, ut inuti- Pac., ut uti- Ppc. | eam pr.] eum G, hanc Lsr. | operatus W | effodit MTZ | semetipsum GL 18 quantus MTZ | periculi sit tr.J | legitis] legistis JS, diligitis E 19 si - perfruitur om.Sac., add. sl. et in mg. | autem et H

communicat gratiam, perfruitur et ea ipsa proprie quam ipse suscepit – et multiplicatur in eo dum communicatur et ceteris –, et ipse nihilominus †proditur† gratia reliquorum.

20 Habet autem et alia quam plurima bona communis vita ista sanctorum, quae non est nunc possibile omnia dinumerare, 21 interim ut diximus ad conservanda sancti spiritus dona commodior est multo quam si degamus in solitudine. 22 Sed et adversus insidias inimici quae extrinsecus inferuntur, multo cautior est et utilior societas plurimorum, 23 ut facilius suscitetur somno, si quis forte *obdormierit* somnum illum qui ducit ad *mortem*. 24 Sed et delinquenti delictum suum facilius apparebit cum a pluribus vel arguitur vel notatur, secundum quod et apostolus dixit *Sufficit ei qui eiusmodi est obiurgatio haec quae fit a pluribus*. 25 Sed et in oratione non parvum emolumentum a pluri-

23 cf. Ps. 12,4 24 2Cor. 2,6

(CEGHJLMPSTWZ) gratiam] -a P, add. et eam ipsa W | perfruitur et ea ipsa (eo ipso S, ea ipse Cac. W, ea ipso Cpc.) propri(a)e quam CESW, perfruitur ea ipsa quam propriae P, et ea (eam T) ipsa (ipse MZ) perfruitur proprie quam GJLMTZ, et eam H, et ipse perfruitur proprie ea ipsa quam Hol. | suscipit C, suscepit et E | et tert. om. HJPT, eras. G | proditur ES (per errorem pro forma passiva verbi 'prodesse?'), proficiet CGLW, fruitur HJMTZ Hol., perfruitur P (ἐν δὲ τῇ τῶν πλειόνων συμβιώσει καὶ τοῦ ἰδίου ἀπολαύει πολυπλασιάζων αὐτὸ τῇ μεταδόσει καὶ τὰ τῶν ἄλλων ὡς ἑαυτοῦ καρποῦται) | gratia] -am H, per gratiam GLW 20 habeat E | habet autem] habitantem T | et alia om. HT | quam plurima et alia tr. C | alia quam] aliquando G | denumerare Cac. (corr. m1) GW 21 interim] iterum HT, uerum interim G, ||||| uerum L, iterum interim W | conseruandam Cac. T | spiritus sancti tr. S | commodior est] commodius est T, -diores P | multo] multorum societas Hol. | degemus Pac., degimus Ppc., degeamus HMZ 22 et pr. om. JM | aduersus] tali uersus W | gaudior E 23 somno] a somno GHLpc., e somno EJMPTZ Hol. | quis] qui CE | forte om. C | somnium illum J, somnum illud T, somno illo GL | educit W 24 appareuit ET | arguetur Cac. | dixit] dicit GHJLMPTW Hol., ait Z | huiusmodi E | haec om. CGLW | fit] fuit E 25 et pr. om. MZ

bus nascitur cum consensu et unanimitate orantibus, ut ex multorum personis per gratiam quae in nobis est deo gratiae referantur.

26 Sed et interdum periculo proxima est vita solitaria: primo quidem illi periculo subiacet, quod certe gravissimum est, in quo ipse sibi placet et neminem habens qui possit probare opus ipsius videbitur sibi ad summam perfectionem venisse, 27 tum deinde sine ullo exercitio degens neque quid sibi vitii abundet neque quid virtutis desit agnoscit, 28 neque discretionem habere poterit in operum qualitate, pro eo quod operandi materia omnis exclusa sit. 29 In quo enim humilitatem suam probabit neminem habens cui se humilem debeat exhibere, in quo misericordiam demonstrabit totius consortii et societatis alienus? 30 Ad patientiam vero quomodo semet ipsum exercebit nullum habens qui videatur eius voluntatibus obviare? 31 Si quis autem dicat sufficere sibi scripturae doctrinam et apostolica praecepta ad emendationem vitamque formandam, 32 simile mihi aliquid facere videtur eis qui semper fabrilis artificium discunt,

(CEGHJLMPSTWZ) nascetur *Cac.* | unanimitate] unia- *CEWar.*, unitate *HJMTpc.Z*, uniuersitate *Tac. Hol.* | orationis *H* | per gratia *E* | referuntur *H* 26 et *om.CGLW*, post interdum *pos.Hol.* | periculo – solitaria] periculum proximum (-a *Cac.*) est uitare ac (uitaria *ac.*) *C* | primum *GHLPW* | subiacit *Cac.* | et *alt. om.H* | opus ipsius probare *tr.MTZ Hol.* | uidetur *T* | sibi *om.C* 27 tunc *EMTZ* | habundet *EMZ* | cognoscit *J* 28 potuit *T* | qualitatem *Gac.* | omnis] -ni *T*, *om.E* | sit] est *S* 29 suam *om.T* | probauit *Jac.S*, prouabit *E* | humilem se *tr.EGHJLMTW Hol.* | debeat exhibere] praebere debeat *Hol.* | misericordiam suam *Tac.* | demonstraui *EST*, conprobabit *P* 30 ad petentiam *S* | se ipsum *CHMTZ Hol.* | uoluptatibus *J* 31 dicat autem *tr.G* | scribaturam et doctrinam *E*, doctrinam scripturae *tr.Hol.* | emendationem] *add. morum HJMPTZ Hol.* | formanda *T* 32 similem *Cac.ES* | mihi *om.C* | aliquem *E* | uidetur aliquid facere *tr.P* | eis] his *JMPTZ Hol.*, is *H* | fabrilis] -lem *EGac.*, per fabrilis *H*

numquam tamen fabrifaciunt opus, 33 vel his qui structorum artem semper docentur, numquam tamen aedificandae domui operam dabunt.

34 Ecce enim et dominus non aestimavit sufficere solam verbi doctrinam, sed et opere ipso voluit nobis tradere humilitatis exempla, cum *praecinctus linteo lavit pedes discipulorum* suorum. 35 Tu ergo cuius pedes lavabis? Quem curabis officiis? Cuius inferior aut ultimus eris cum solus vivas? 36 Sed et illud quod dicitur *Bonum et iucundum habitare fratres in unum*, quod *unguento pontificali de capite in barbam* descendenti sanctus spiritus comparavit, quomodo in solitaria habitatione complebitur? 37 Stadium namque est quoddam, in quo per virtutis exercitium proficitur, in quo meditatio divinorum mandatorum effulget amplius et clarescit, et communis inter se unanimatorum fratrum

34 cf. Io. 13,5

36 Ps. 132,1sq.

(CEGHJLMPSTWZ) numquam – fabrifaciunt *om.E* 33 structorum artem] -orum arte *CGPpc.*, qui structuram arte *E*, in structorum arte *HJMTZ Hol.* | docentur] uocentur *E* | aedificandae domui] -dae domus *HJLMTZ Hol.*, aedificant de domui *E*, -di domum *G*, edificante donum *W* | opera *E* 34 ecce] eam *PW* | aestimabit *Cac.(corr.m1)M*, extimavit *E*, extimabit *HT* | sufficere] *add.* sibi *GLMWZ Hol.* | sed operi *E* | ipse *P* | exempla] -lum *GJL*, -lo *W* | praecinctus *E* | linteum *E*, lentee *W* 35 pedes cuius *tr.P* | lauauis ... curauis *E* | inferiori ut *T* | eri *E* | cum] uel *Jac.*, si *Jpc.* | solis *W* 36 illud quod] quam illud quod in *C* | bonum] ecce quam bonum est *E* | pontificale *Lac.W* | de capite *om.H* | in barbam de capite *tr.Hol.* | barba *ESW* | descentis *E*, descendens *H*, discendenti *Cac.W* | sanctus spiritus] *tr.Cpc.P*, spiritum sanctum *Cac.*, sancti spiritus *L* | comparabit *T* | solitari *E* | compleuitur *HT* 37 istadiu *E* | quoddam] *add.* et (ex *Hol.*) apostolica (-co *Hol.*) praecepta (-to *Hol.*) ad emendationem morum uitamque formandam *MZ Hol.* | uirtutes *Cac.W* | proficit *W* | mandatorum diuinorum *tr.C* | effulget] -git *LTW*, et fulgit *E* | et clarescit amplius *tr.P* | clariscet *Cac.* | et *alt.*] haec *HJMTZ Hol.* (*optima coniectura, sed cf. στάδιον οὖν ἀθλήσεως καὶ προκοπῆς εὐοδία καὶ διηνεχῆς γυμνασία καὶ μελέτη τῶν τοῦ κυρίου ἐντολῶν καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατοικήσας ἔστι τῶν ἀδελφῶν*) | communes *Cac.* | unianimatorum *J*, animorum *HT*

habitatio 38 habens in se illam similitudinem et exemplum quod in actibus apostolorum refert de sanctis scriptura divina dicens quia 39 *Omnes credentes erant in unum et habebant omnia communia.*

III

INTERR. Si oportet primo renuntiare omnibus et ita venire ad hanc vitam vel conversationem quae secundum deum est?

RESP. 1 Domino et salvatore nostro Iesu Christo dicente *Si quis venit ad me, abneget se ipsum et tollat crucem suam et sequatur me*, 2 et iterum *Qui non renuntiaverit omnibus quae possidet, non potest meus esse discipulus*, 3 qui ad hoc venit ut dominum sequatur, etiam se ipsum negat et tollit crucem suam; certum est autem quia et ante iam diabolo renuntiavit et operibus eius. 4 Quod tamen non ab his qui in profectu vitae sunt vel qui iam ad perfectionem tendunt, sed ab his qui prima confessione initiantur fieri solet.

III cf. Vulg. fus. 8, Stud. 7

(III) 39 Act 2,44; cf. 4,32

III 1 Mt. 16,24 2 Lc. 14,33

(CEGHJLMPSTWZ) 38 quodquod *E* | actus *W* | referit *E*, -rat *Jac.*
| scripturis diuinis *E*

III CGHJLMPSTW

Int. si *om.Hol.* | primo *HJS*, -mum *GLMPTW Hol.*, *om.C* | renuntiari *Cpc.* | conseruationem *W* | secundum deum] ex deo *C* 1 eiusdem responsio *C* | Christo *om.GLSW* | semetipsum *HMT Hol.* | me *om.Jac.* 2 esse meus *tr.GLW* | discipulus esse *RS.* (*Resp. T*) *MT* | discipulus] *om.Jac.*, *add. Resp. HJL* 3 qui] quia *PT* | uenit ad hoc *tr.P* | deum *H* | neget et tollat *LP Hol.* | tollet *Jac.T* | iam et ante *tr.Hol.* | iam] etiam *H* 4 sunt vitae *tr.Hol.* | perfectionem *S*, perfecto *C* | prima] primo *T*, *add. statim HJMT Hol.*

5 In hoc autem renuntiat, sicut superius diximus, etiam ipse sibi homo, id est priori consuetudini suae vel vitae, 6 renuntiat autem etiam moribus suis vel delectationibus saeculi huius, sed et consanguinitati corporali, illi maxime quae impedire eius propositum potest. 7 Et parentes quidem eos qui se *in Christo Iesu per evangelium genuerunt*, magis putabit, fratres autem eos qui eundem *adoptionis spiritum* susceperunt; possessiones vero omnes simul a se ducit alienas. 8 Et ut breviter dicam, hic cui pro Christo omnis *mundus crucifixus est et ipse mundo*, quomodo potest servus effici cogitationum et sollicitudinum mundi, cum dominus iubeat etiam animam ipsam negandam esse pro se? 9 Perfecta itaque abrenuntiatio in eo est, ut passionibus penitus careat dum adhuc in corpore est, 10 sed haec incipit agere ab his primo quae extrinsecus sunt, id est a possessionibus vel inani gloria et si qua sunt alia similia, ut ab his primo efficiatur alienus.

11 Et hoc est quod nos docuerunt apostoli Iacobus et Iohannes [qui] relinquentes patrem suum Zebedaeum et

7 cf. 1Cor. 4,15 | Rom. 8,15 8 cf. Gal. 6,14 11 cf. Mt. 4,21sq.; Mc. 1,19sq.

(CGHJLMPSTW) 5 ipsi S | est] *add. si Hol.* | consuetudinis H, -dine W 6 renuntiet Hol. | autem] *aut Hol.* | maioribus Jac. (*corr. m1*) | uel delectationes (-ne *pr.*) P | sed *om. H* | consanguinitate T | illi] ille H | quae *om. Cac., suppl. post illi mp.* | impediri *Cac., impetire W* | praepositum PT | potest *om. H* 7 iesu christo *tr. M* | Iesu] -um W, *om. H* | putavit *Cac., potabit W, putat HJ* | eos *om. C* | spiritu W | uiro W 8 hic] huic LT | mundus omnis *tr. HMT Hol.* | omnes *Cac.* | effeci *Jac.* | ipsam] -sa T | abnegandam M Hol. 9 abrenuntio P | est abrenuntiatio in eo *tr. M*, est abnegatio in eo *Hol.* | est in eo *tr. HT* 10 incipi W | primo *pr.*] -mum C | quae] qui W | est] *add. quae J* | a *om. MT* | possessionibus] *pass- HJ* | qua] quae *Hol.* | alia] *om. HJP*, *add. his L* | similia *om. CS* | primo *alt.*] -mum *HMT Hol.* | efficiat H 11 iohannis *Jac. LW*, *add. qui CGHJac. LMPSTW Hol. (per archetypi errorem)* | relinquentes] -tis W, reliquerunt *Hol.*

navem ipsam in qua erant, 12 sed et Matthaeus relinquens vectigal et surgens ac sequens dominum, qui non solum lucra reliquerat vectigalium, sed et periculum contempserat 13 quod utique poterat evenire a principibus saeculi, pro eo quod vectigalium rationes imperfectas atque incompositas reliquisset. 14 Ita autem cupiditate sequendi dominum ductus est, ut in nullo prorsus huius vitae respectum vel cogitationem sibimet reservaverit. 15 Quia autem neque ad affectus parentum, si adversantur dominicis praeceptis, neque ad ullam aliquam humanam delectationem oporteat aliquem respicere et per hoc ab eo quod proposuit impediri, dominus nos edocet dicens 16 *Si quis ergo venit ad me et non odit patrem suum et matrem suam et uxorem et filios et fratres et sorores, insuper et animam suam, non potest meus esse discipulus.* 17 Quod est simile illi quod dixit, ut deneget quis se ipsum.

12 cf. Mt. 9,9; Mc. 2,14; Lc. 5,27sq.
Mt. 16,24

16 Lc. 14,26

17 cf.

(CGHJLMPSTW) ipsam om.T 12 ac sequens] adsequens S, secutus est J | lugra W | vectigalium] uel uect- H, -lia L | contempserit W 13 quod] quo W | reliquisset HP, relinquisse T 14 autem] add. sancta GL | cupiditatem Cac.(corr.m1) | ut om.P | in nullo] nullum Hol. | respectam W | sibimet] add. ipso Jac., ipsi Jpc. | reseruaret C, servaverit Hol. 15 quia] quod M Hol. | ad pr. om.Cac.GLSW | si] sibi ab T | auersantur P | aliquam] aliam Lmp.mg. | dilectionem HT | oportet T | ab eo] habeo T | praeposuit PT | nos] noster H, om.Hol. | nosse docet Wpc.(corr.m1) | docet HJ 16 ergo om.H | venerit Hol. | suam om.H | et tert. om.C | et tert. – suam alt. add.Sm1sl. | discipulus esse tr.GJSW 17 quo T | quod est om.H | quod – ipsum om.P | illi] illud Cac., est H | quis] qui W

V

INTERR. Si oportet eum qui servis dei sociari vult relinquere indifferenter propinquis suis portionem facultatum suarum?

RESP. 1 Domino dicente *Vende omnia bona tua et da pauperibus et habebis thesaurum in caelis et veni sequere me*, et iterum *Vendite omnia quae habetis et date elemosynam*, 2 arbitror quod is qui accedit ad dei servitium non debeat contemnere et utlibet relinquere ea quae sibi competunt, 3 sed temptet omnia, si fieri potest, cum summa diligentia, assumpta tamquam ea quae iam domino consecrata sunt, quantum fieri potest rationabiliter dispensare, sciens quia non est absque periculo in opere dei agere neglegenter. 4 Si vero propinqui eius vel parentes contra fidem veniant, debet rursum meminisse domini dicentis quia 5 *Non est qui reliquerit domum aut fratres aut patrem aut matrem aut uxorem aut filios aut agros propter me et propter evangelium, qui*

V cf. Vulg. fus. 9, Stud. 8

V 1 Mt. 19,21 | Lc. 12,33 3 non - neglegenter] cf. Ier. 48,10
5 Mc. 10,29sq.; cf. Mt. 19,29

V CGHJLMPSTWZ

Int. qui] *add. se C* | sociare (sot- C) *Cpc.HJPW* | indifferent *W*
1 dicente] *add. uade GLW* | uinde *Cac.Jac.TW* | bona *om.HMTZ* |
in caelo *S* | vendite - date] uende (uinde *ac.*) ... habes et da *C* | uindete
W, uindite *JT* | qui habitis *Wac.(corr.m1?)* | da *Z* | elemosynam]
elymosy- *C*, elimosi- *JW*, elemosi- *M*, helimosi- *Z*, aelemosy- *T*, elomosi-
H, aelemosi- *S*, *add. R(e)s(ponsio) JLMTZ*, *add. Respondit H* 2
arbitror] *add. quidem GLMWZ Hol.* | is] his *S* | accedet *SW* | dei]
domini *J* | et *om.J* | conpedunt *W* 3 temnet *Z* | cum - potest *alt.*
om.Wac. | assumpta] adsummi *HTZ* | iam] aetiam *W*, *add. a MTZ* |
consecrata] sacrata *Hol.* | quantum] quam *CS* | potest fieri *tr.W* | opera
G | dei *om.H* 4 veniant] -ient *GW*, uiuant *J* | dominum *T* 5 aut
fratres *om.GLW* | aut matrem *om.J* | aut filios] *add. aut filias GL, om.J*

non accipiat centuplum in praesenti tempore et in futuro saeculo vitam aeternam. 6 Verumtamen oportet eum his qui sibi quae sua sunt denegant et resistunt et de fide faciunt, protestari et denuntiare 7 quia sacrilegii crimen incurrunt secundum mandatum domini dicentis quia *Si peccat in te frater tuus vade et argue eum* et reliqua. 8 Iudicio vero experiri de his apud iudices saeculi abnuit religionis auctoritas per id quod dixit apostolus *Audet aliquis vestrum negotium habens adversus alium iudicari apud iniustos et non apud sanctos*, 9 et rursum quia *Iam quidem omnino delictum est vobis quia iudicia habetis inter vos.*

VI

INTERR. Si oportet omnes qui veniunt ad nos suscipere aut cum probatione, et qualis ista debet esse probatio?

RESP. 1 Cum dei clementia omnes vocet per illam praedicationem qua dicit *Venite ad me omnes qui laboratis et*

VI cf. Vulg. fus. 10, Stud. 9

(V) 7 Mt. 18,15 8 1Cor. 6,1 9 1Cor. 6,7

VI 1 Mt. 11,28

(CGHJLMPSTWZ) accipiet MTZ, recipiat P, accepiat Cac. | centupla H | tempore] saeculo J | futuro saeculo] futurum J 6 non oportet TZ | eum] cum L | his] iis J | de fide] desidem Hol. | faciunt] -iant J, statuunt G | protestare Cac., pertestari W 7 qui Z | sacrilegi W | quia alt.] quod Hol. | in te om.CGLW 8 iudicium JP | iudicio vero om.C | uiro W | experire MTZac.(corr.m1), expediri P | iudicis W | id] hoc J | habens negotium tr.J | negotium] nec otium W | adversus alium om.J | aduersum PS | iniustos] iniquos P 9 rursus CGLW | iam quidem] quidam W | est CS, add. in GHJLMPTWZ Hol. (ἡττημα ὑμῶν ἐστιν) | quia alt.] qui H

VI CGHJLMPSTWZ

Int. veniunt] inveniunt Hol. | cum probatione] conpr- P | et] aut J | quales C 1 vocet] add. ei (?) Z | quae C

onerati estis et ego reficiam vos, non est sine discrimine abicere quempiam venientem ad nos. 2 Verumtamen neque immundis ut aiunt pedibus indulgendum est introire quempiam in sancta doctrinae, 3 sed sicut dominus noster Iesus Christus iuvenem illum qui ad se venerat interrogavit de priori vita sua, et cum audisset quia recte transacta est, quod deerat ei praecepit adimplere et ita demum iussit eum sequi se, 4 ita ergo etiam nos oportet inquirere de praeterita vita et conversatione, ne forte simulata quis mente et fallaci animo accedat ad nos. 5 Quod ita demum dinoscitur si facile omnem laborem corporis qui iniungitur ferat et ad castigatiorem vitam pronius inclinatur, 6 vel si etiam delictum aliquod suum cum interrogatus fuerit nequaquam pronuntiare confunditur et medelam delicti quae adhibita fuerit gratanter assumit 7 et si ad omnem humilitatem absque ulla verecundia inclinatur ac vilioribus et abiectioribus artificiis si ita ratio poposcerit

3 cf. Mt. 19,16sq.; Mc. 10,17sq.; Lc. 18,18sq.

(CGHJLMPSTWZ) honerati PZ, honorati W | uos reficiam tr.GLMSTWZ (ἀναπαύσω ὑμᾶς), add. R(e)s(ponsio) JLMTZ, add. R(e)s(p(on)dit H | est om.H | sine] absque Hol. | abicere om.H | abicere – nos] uenientem ad nos repellere (om.ac.) C | quempiam om.S | nos] add. suscipere sine probatione Hmp.sl. 2 immundis] -dos W, -dus Zac. | agunt T | est om.GL | quempiam introire tr.GLW | sancta doctrinae S, sancta doctrina CH, sancte doctrinae T, sanctam doctrinam GJLMPWZ Hol. (τῆς σεμνότητος ἐπιβαίνειν τῶν διδαγμάτων) 3 Christus om.JPS | priore Z Hol. | recte] recta et MTZ | est] esset CHMTZ Hol. | ei om.H | praecipit CW | iussis P 4 ergo om.HJMTZ Hol. | etiam om.Cac. | nos] non Hol. | oportet nos tr.C | inquerere Cac. 5 laborem corporis] laboris T | qui] quo H | iniungitur] add. ei J | ad om.H | castigatiorem vitam] castiorem uitam T, castigationem uitae MZ Hol. | pronius] pronus MZ Hol., propitius H | inclinetur P 6 etiam om.H | delectum Jac. | confundetur W | medellam (medill- Cac.) CLac. MSTZac. | adsumet J 7 ulla om.T | inclinetur S | ac] aut CGLW

tradi se non accipit aspernanter. 8 Cum ergo ex his singulis documentis fuerit comprobatus quia firma mente et stabili consilio ac prompto animo sit, tunc suscipi eum decet; 9 prius autem quam corpori fraternitatis inseratur oportet ei iniungi quaedam laboriosa et quae videantur opprobrio haberi a saecularibus, 10 et observare oportet, si libenter haec et libere ac fiducialiter expleat nec confusionem eorum graviter ferat 11 vel etiam si in labore impiger inveniatur et promptus.

VII

INTERR. Ex qua aetate oportet nosmet ipsos offerre deo, vel virginitatis professionem quando oportet firmam ac stabilem iudicari?

RESP. 1 Dicente domino *Sinite infantes venire ad me*, et apostolo Paulo collaudante eum qui *ab infantia sacras litteras* didicisset, et rursum praecipiente *educari filios in doctrina et correptione domini*, 2 omne tempus a prima aeta-

VII 1-10 cf. Vulg. fus. 15, Stud. 12

VII 1 Mc. 10,14; Lc. 18,16; cf. Mt. 19,14 | 2Tim. 3,15 | Eph. 6,4

(CGHJLMPSTWZ) tradisse W | accepit Cac., accipiat Hpc. (corr.m1)JMSTZ Hol., eras.L | aspernanter] -nantur P, -nenter W, -nantem T, aspernit Lpc. 8 his om.HT | eum decet] debet H 9 prius autem] et prius HMTZ | corpori fraternitatis] corporis fraternitati W, fraternitati (-te ac.) C | laboriosa] add. opera JMZ Hol. | obprobria JMTZac.(corr.m1) | habere Cac. 10 observari GHLMTZ Hol. | ac] et L | fiducialiter] fideliter Hol. | nec] ne MTZ 11 si om.P | in] add. omni J

VII CGHJLMPSTWZ, F inc. 4 parentum

Int. iudicare JLP 1 Paulo om.T | conlaudate Z | qui] quia M | praecipientem CT | educare (edo- ac.) J | correctione Cac.MTZ | domini] add. Respondit H, add. Resp(onsio) JLMT 2 omne - aetate] omnem aetatem et tempus J

te opportunum quidem esse ducimus ad suscipiendum in eruditione et timore domini; 3 firma tamen tunc erit professio virginitatis, ex quo adulta iam aetas esse coeperit et ea quae solet nuptiis apta deputari ac perfecta. 4 Oportet tamen infantes voluntate et consensu parentum, immo ab ipsis parentibus oblatos sub testimonio plurimorum suscipi, ut omnis occasio maledicti gratia excludatur hominum pessimorum. 5 Adhiberi autem eis oportet summam diligentiam, quo possint ad omne virtutis exercitium probabiliter institui, tam in verbo quam in intellectu et opere; 6 quicquid enim in tenero quis et parvo inseruerit, firmitus et tenacius in posterum conservabit. 7 Iniungenda est ergo infantum cura his qui ante omnia in virtute patientiae documenta sui probabiliter praebuerunt, qui possint pro merito delicti et aetatis singulis quibusque etiam correptionis adhibere mensuram, 8 et qui servent eos primo omnium a sermonibus otiosis et ab iracundia atque incitamentis gulae et a cunctis indecentibus atque inordinatis motibus. 9 Si vero cum aetatis augmento nullus in eis deprehenditur

(CGHJLMPSTWZ, *F inc.* 4 parentum) quidem] inquit *C* | ducimus *Hol.*, docemus *M*, docemur *Cpc.Z*, docuimus *Cac.ST*, ducemus *J*, dicimus *GHLP*, dicemus *W* (εὐθετον εἶναι ... δοκιμάζομεν) | suscipiendam *G* | in *om.G Hol.* | eruditionem *GPac.Wac.* | timorem *GPac.T* | timorem et eruditionem *Hol.* 3 aetas iam *tr.C* | eam *T* | solent *HMPpc.TZ* | depotari *Cac.* | ac perfecta *om.HJ*, *add.* *Rs. Z* 4 parentibus] temporibus *H* | oblatos *Fac.* | testimonium *Jac.T* | omnis *Fac.* 5 adhibere *F* | eis autem oportet summa diligentia *S* | quo] qui *T* | possent *W* | omnem *Cac.F* | instituti *P* | in *pr. om.HT* | in *alt. om.HTWac.Z* 6 enim *om.Z Hol.* | paruos *W*, in paruo *P* | insuerit *C*, insinuauerit *ex* insinuerit *H* | firmus *T* | conseruauit *F*, obseruabit *ex -uit J* 7 infantem *Wac.*, -ium *H Hol.* | qui *alt.*] quo *F* | possent *TW* | merita *S* | et *om.HP* | etiam et correctionis *J* | adhiberi *Cac.* | mensura *H* 8 primo] -mum *J*, proximo *Hol.* | a *pr.*] *om.S*, et a *CGLW* | odiosis *S* | et *alt. om.S* | ab] ad *Wac.* | atque] *add.* ab *FHMTZsl.m1 Hol.* | gylae *S*, guilae *H*, uuilae *T*, golae *Cac.* | a *alt. om.C* | incedentibus *T* | moribus *Sac.(corr.m1) Hol.* 9 depraeindetur *Fac.*

perfectus industriae sed vaga mens et animus cassus ac tumens etiam post instituta probabilia infructuosus permanserit, 10 huiusmodi abici oportet, et maxime cum iuvenilis fervor rudem lacessit aetatem.

11 Eorum vero qui aetate iam robusta accedunt ad servitium dei oportet inquirere, ut diximus, qualitatem vitae praeteritae, 12 et sufficere etiam hoc ipsum, si satis instanter hoc expetunt et si verum et ardens desiderium est eorum erga opus dei. 13 Huiusmodi vero fieri documenta ab his oportet qui valde prudenter de his discutere poterunt et probare. 14 Cum autem fuerint suscepti, si forte propositum suum transgressi fuerint, tunc videri eos oportet tamquam eos qui in deum deliquerint, quo teste confessionis suae pactum professi sunt. 15 Et *Si peccaverit*, inquit, *homo in hominem*, orabunt pro ipso ad dominum, *si autem in deum peccaverit, quis orabit pro eo?*

14–15 cf. Vulg. fus. 14, Stud. 11

15 1Sam. 2,25

(CFGHJLMPSTWZ) perfectus *W* | cassus] elatus *P* | post] potest *H* | permanens erit *F* 10 huiusmodi *Tac.* | abscidi *HT* | et *om.HT* | iuuenalis *Ppc.* 11 vero *om.Tac.* | aetatem *Jar.* | robustam *T*, probata *C* 12 sufficere *Fac.* | hoc etiam *tr.Cac.* | ipsum *FJpc.S*, ipsis *GL*, ipsa *W*, ipso *CHJac.MPTZ* | hoc *alt. om.JT* | expedunt *W* | arduum *C* | ergo *Z* 13 vero fieri *om.H* | ab his et qui *om.F* | de his] ab his qui *F* | poterunt] potuerint *FHMTZ Hol.*, potuerunt *Jac.Lac.*, poterint *Lpc.* 14 praepositum *T* | tunc *correx*i, nec *codd. Hol.* (οὕτω χρὴ ὁρᾶσθαι) | uidere *FW* | oportet] *add. amplius GLMWZ Hol.* | deum] deo *J*, dominum *T*, domino *Z* | deliquerunt *MZ Hol.*, delinquerunt *T*, dereli- *Wac.(corr.m1)* | quo teste] quod est *HMSTZ*, quod teste *Cac.(corr.m1?)FLac.(?)W* | confessionis] -nes *Wac.*, pro- *JP*, confusionis *H* | pactum] factum *F*, peccatum *HT* | professi] cum professi *HMTZ*, progressi *J*, transgressi *Hol.* 15 et *om.F* | inquit – peccaverit *alt. om.Z* | homine *FJ* | orabit *G* | ipsum *F* | dominum] deum nostrum *C*, deum *J* | deum] dominum *GLW*, domino *S*, deo *J* | oravit *F*

VIII

INTERR. Si oportet eum qui se pia ac religiosae vitae dederit etiam *continentiam* observare?

RESP. 1 Quia in omnibus necessaria sit continentia manifestum est primo omnium ex eo quod apostolus Paulus inter *fructus spiritus* sancti etiam *continentiam* nominat, 2 tum deinde etiam immaculatum ministerium per hanc servari posse designat cum dicit *In laboribus in vigiliis in ieiuniis in sanctitate*, 3 et iterum alibi *In labore et fatigatione, in vigiliis multis, in fame et siti, in ieiuniis frequenter*, et iterum *Omnis qui in agone contendit ab omnibus continens est*, 4 et rursum *Macero corpus meum et servituti subicio*, quod utique non aliter quam per continentiam videtur impleri. 5 Et iuventutis tumor ac fervor aetatis velut freno quodam restringi et reprimi per solam continentiam potest, *non enim expediunt stulto deliciae* secundum Salomonem. 6 *Et carnis curam*, inquit apostolus, *ne feceritis in concupis-*

VIII 1-25 cf. Vulg. fus. 16, Stud. 13

VIII Int.; 1 cf. Gal. 5,22sq. 2 2Cor. 6,5sq. 3 2Cor. 11,27
| 1Cor. 9,25 4 1Cor. 9,27 5 Prov. 19,10 6 Rom. 13,14

VIII CFGHJLMPSTWZ, B inc. 30 carnis, F des. 32 simi-, H des. 10 praevaricatio et inc. 37 totius

Int. vitae om.C | observare] add. necessariam J 1 primum JPpc.(corr.m1)W | apostolus Paulus] paulus apostolus H, Paulus Hol., apostolus CGLW 2 tunc MT | etiam om.Tac. | per hac S | servari] -ari Lsr., servare GJ | posse se F | sanctitate CS, castitate GHJLMPTWZ Hol. (ex confusione ἐν ἀγιότητι / ἐν ἀγνότητι), F deest 3 fatigationem Par. | omnes Jac.(corr.m1) 4 rursum] iterum J | servituti] -tis H, in -te C,F?, in -tem GL | implere C 5 timor S | quoddam H, quaedam F 6 et apostolus inquit carnis curam tr.J | curam inquit apostolus correxi, inquit curam (-ra C) apostolus tr. CFGLMPSTZ, inquit curam amplius H, curam apostolus (add. ait sl.m1)W, inquit apostolus curam Hol. | ne] de Wmp.sl.

centiis, et iterum, *Quae in deliciis est vivens mortua est*. 7 Sed et exemplum illud divitis in deliciis viventis necessariam nobis ostendit esse continentiam, ne forte et nos audiamus quod audivit et dives quia *Consecutus es bona in vita tua*.

8 Quomodo autem incontinentia periculosa sit etiam apostolus edocet, cum eam proprie illis adscribit quos recedere a deo dicit; 9 ait enim *In novissimis diebus erunt tempora periculosa, erunt enim homines se ipsos amantes*, et cum plura malitiae genera enumerasset ad ultimum posuit *Commensores incontinentes immites*. 10 Sed et *Esau* malorum suorum quasi fomitem quendam habuit incontinentiam, *qui pro uno cibo vendidit primitiva sua*; sed et prima illa praevaricatio non aliunde homini nisi per incontinentiam accidit.

11 Omnis vero sanctorum vita atque ipsius domini in carne positi praesentia, quae nobis alia nisi continentiae proponit exempla? 12 Moyses quidem continuato quadraginta dierum ieiunio adstitisse indefessus dicitur deo et

6 1Tim. 5,6 7 Lc. 16,25 9 2Tim. 3,1sq. | 2Tim. 3,3 10 Hebr. 12,16; cf. Gen. 25,33 | cf. Gen. 3,6 12 cf. Ex. 34,28; Deut. 9,9

(CFGHJLMPSTWZ, H des. 10 praevaricatio) iterum] add. uidua HJMZ Hol. | quae] uidua H | est vivens] uiuens H, uiuit MZ 7 sed om.P | et pr. om.CHMTWZ Hol. | illud om.Tac., illum Tpc. | divitis] diuitiis War. Hol. | uobis T | et alt. om.GLW | et tert. om.S | bona] add. tua CPsl.m1, om.W 8 apostolus] add. nos J | edocet] docet JMTZ Hol. | ea HP | proprio H | a domino JMTZ Hol., adeum W 9 novissimis] add. enim FP | erunt pr.] instabunt HJMTZ Hol. (Vulg.) | enim] autem S | malitiae genera] malitia H | enumeras sit J, numerasset P | comisoris Cac., comisores Cpc.S, commiss- F 10 et om.CTW | incontinentiam Wac., -tiae Wpc. | primitiva] primogenita C | accedit FJac., accidit Jpc. 11 posita Cac. | continentia Gac.Wac. | proponit exempla] ponit ex. S, preponit ex. T, documenta et praecepta dedit CFGLW 12 quidem] quoque Z, add. dum CFGJLar.MTZ Hol., add. cum S | adstitisset T Hol. | indefessus] et fessus T, indefectus Hol. | deo] domino T, a deo J Hol. | et om.J Hol.

meruisse legis auxilium humano generi deferre. 13 Helias quoque visione dei tunc dicitur dignus effectus cum et ipse simili spatio temporum a cibo se continuisse perscribitur. 14 Sed et Daniel et trium puerorum meritum apud deum, quod de omnibus inimicis suis et de ipso tyranno triumphum ceperunt, non aliunde nisi per continentiam venit. 15 Iohannis autem omnis vita continentia fuit, ab hac etiam dominus manifestationis suae initia prima patefecit.

16 Continentiam autem dicimus, non quod a cibo penitus abstinendum sit, hoc enim est violenter vitam dissolvere, 17 sed eam qua vitae usus non superfluous, sed necessarius constat, cum refugimus quod suave est et explemus ea quae sola corporis necessitas poscit. 18 Et ut breviter dicam: omnia quae per passibilem concupiscentiam requiruntur, ab his abstinere virtus est continentiae. 19 Et ideo ergo non solum erga cibi libidinem continentiae virtus agnoscitur, sed cum ab omnibus in quibus delectamur quidem, sed in anima laedimur, abstinemus.

13 cf. 3Reg. 19,8 14 cf. Dan. 1,6sq.; 10,3 15 cf. Mt. 3,4; 4,2

(CFGJLMPSTWZ) meruit *ex* -isse *J* | et humano *G*, humanum *Cac.* | deferri *J*, differre *T* 13 elias *M* | visioni *G*, -nem *P* | visione dei *om.C,F?* | dei] domini dei *P*, domini *J* | dignus *add.* fuisse *J* | et *om.CGW* | simile *Jac.(corr.m1)* | continuisse a cibo *P* 14 dani(h)elis *Jpc.(corr.m1)L Hol.* (τοῦ Δανιήλ *vers. Studita*, cf. *Gribomont 212*) | quod] quo *GLST Hol.* | triumphare coeperunt *P* | coeperunt *LZ* 15 iohannes *MSTWpc.(corr.m1)Z* | omnes *Tac.* | uitae *MZ* | continentiae *CJMTWZ* 16 quod] quo *MSTZ Hol.* | hoc – vitam] hoc est enim vitam violenter *tr.Hol.*, hoc est etiam uiolenter uitam *T*, hoc est enim uiolenter uitam *tr.MP* 17 eam] etiam *PS* | quae *F* | uita *Z* | refugimus] reficimus *F*, reficimur *S* | et *om.CMSTZ Hol.* | explemus] expetimus *C*, expetimus et exemplamus *F* | exposcit *Z* 18 requirunt *P* | abstinere ab his *tr.Gac.* | continentiae] abst- *T*, *add.* con *Tmg.* 19 ergo] *eras.J*, *om.ST* | erga cibi libidinem] erga libidinem cibi *tr.J*, in esu (esca *T*) cibi et in libidine *MTZ Hol.* | cibi *om.P* | sed *pr.] add.* et *GLW* | ab *om.L* | homnibus *T* | quidem] *add.* carne *Mpc. Hol.* | sed *alt.] unde C* | ludimur *S* | abstinemur *T*

20 Verus ergo continens nec gloriam humanam desiderat, sed a vitiis se continet et ab ira et a tristitia et ab omnibus quae occupatas tenere consueverunt ineruditas animas et incautas. 21 Paene autem in omnibus mandatis dei hoc invenimus quod unum alteri cohaeret et separatum aliud ab alio compleri impossibile est. 22 Id tamen praecipue in hac ipsa continentia deprehenditur, quoniam quidem humilis ille iudicatur qui se a superbia continet, 23 et ille renuntiat omnibus facultatibus et secundum evangelium vendit omnia sua et dividit, qui sine dubio continet se a pecuniae desiderio, 24 sed et mansuetus ille erit qui iram continet et cohibet furorem. 25 Quid vero iam vagos oculi visus et auris auditus et linguae intemperantiam aliud quam continentia moderatur et cohibet?

26 Sed et intemperatos risus continentia coercet, sicut incontinentiae signum est inordinatis et incompositis motibus agere in risu, cum utique subridendo tantummodo laetitiam mentis oporteat indicari, 27 indecorum autem sit

26–36 cf. Vulg. fus. 17, Stud. 13

(CFGJLMPSTWZ) 20 verus] uir C | ne Fac. | sed] add. et JPT | vitiis] diuitiis J | occupatas tenere] -patus tenere W, -pat abstinere F, occupare et obtinere J, occupare T | consueverunt CGJac.LPW 21 poene M | choerret MTpc., choret Tac. | aliud] alium GMTWZ | ab] ex MTZ | complere T 22 id tamen] attamen GLW, id tam P | ipsam F | iudicabitur FGLMW, deprehenditur uel iudicatur Z 23 renuntiat] qui renuntians Lpc. | facultatibus] add. suis FGJLMPTWZ Hol. | evangelium] praeceptum S, deum C | uendet STac., uindet Jac., uindit Cac. | et tert.] add. pauperibus Mac. Hol. | qui eras.L, iste qui F | pecunia et MTZ 24 sed om.F | erit] est J | furores C 25 uagus FJac.LMSWac.Zac.(corr.m1) | oculis Jac.S | aures Jac.Wac. | auditos Cac. | intemperantiam] -tia LZac., -tiae M, -tium T, -tia in S; int. ling. tr.P | aliud] quid aliud GL, numquid aliud CW | cohibetur GL 26 et om.Cac. | intemperatus FLMSWac. | risos Cac. | continentiam PT | coerchet CMZ, cohercit FJ, -cet S, coercetur L | innocentiae S | signum] risus FS | motibus] mori- MP, modi- W | risum JST | cum in risu tr.C | subridendum J | letitia GT | obteneat porteat F | indicare JP 27 sit] est GJ, sic J, est sic MZ, est si F

crepitantem cum sonitu elevare risum, quod certum est per incontinentiam mentis accidere solere etiam invitis. 28 Quae res gravitatem et constantiam animi emollire ac resolvere solet, unde et Salomon *Risui* inquit *dixi amen- tiam*, 29 et *Sicut vox spinarum sub olla ita risus stulto- rum*, et iterum *Stultus in risu exaltat vocem suam, vir autem sapiens vix tacite subridebit*. 30 Ostendit autem et dominus in semet ipso necessarias quidem carnis se habuisse passio- nes, id est quae virtutis testimonium ferrent, velut laborem et fletum ac tristitiam; 31 nusquam autem invenitur etiam risu usus quantum ad historiam pertinet evangelii, sed et deflere magis invenitur eos qui ridet dicens *Vae vobis qui nunc ridetis, quia flebitis*.

32 Nec sane seducere nos debet similitudo nominis ri- sus, mos namque est scripturae interdum laetitiam animae et affectum quendam laetio- rem risum nominare, 33 sicut ibi *Sara Risum* inquit *mihi fecit deus*, et iterum *Beati qui flent nunc quia ridebunt*, 34 et in Iob quod dictum est *Os autem*

28 Eccl. 2,2 (LXX) 29 Eccl. 7,6sq. | Sir. 21,23 31 Lc. 6,25 33
Gen. 21,6 | Lc. 6,21 34 Iob 8,21

(CFGJLMPSTWZ, B inc. 30 carnis, F des. 32 simi-) cum sonitu] sonitum T | elabere S, eleuari Cac.GW | incontinentia M, pro inconti- nentia P | accedere Cac.FJMPTWac. | solet MZ, soleri Cac. | invitis] in uitiiis T, euenire in uitiiis MZ 28 constantiam] continentiam S | anime mollere F | emolliri T | salamon LS | risui (τῷ γέλωτι)] -su Jac.T, -sum GJLM Hol. 29 ita] add. et J | subridet J, ridebit GLMPTZ Hol. 30 et pr. om.PZ | id est quae] idemque P | uirtuti Bpc.FJPS Hol. (ἀρετῆς) | ferrent testimonium tr.Z | labore Bac. | et alt. om.S 31 nusquam] nullus F | risu] risus Cac.FGLSWpc., risum Cpc., risui T | usus] ei G, ei usum (add. esse mp.?) L, om.S | storiam Jac.T | euangeli B | et om.T | flere WZ | inridet C | nunc om.P, post quia tr. F 32 sane] enim MTZ | seduce B | nominis] omnis S | letitiae T | animi PZ | laetio- rem quendam tr.J 33 sarra BLac.Wac.Z | inquit risum tr.Z | mihi inquit tr.J | mihi fecit deus om.C | fecit mihi tr.P | nunc om.W 34 quod] quid BL, quoque Hol.

veracium *replebitur risu*; haec enim omnia nomina pro gaudio animae accipiuntur. 35 Qui ergo liber est ab omni passione et nihil per incitamenta libidinum gerit, sed continenter et sobrie adversum omne quod potest laedere nititur, 36 hic perfecte continens dicitur, qui et sine dubio per hoc alienus invenitur ab omni genere peccati. 37 Libido namque est totius mali muscipula et per hanc omnes decipimur ad peccatum, per quam qui non resolvitur neque inclinatur ab ea, omne ex se peccati pessimum germen excidit.

VIII

INTERR. Quae est mensura *continentiae*?

RESP. 1 Quantum exspectat ad vitia vel passiones, penitus abstinere nec umquam superari, 2 quantum autem ad cibos, prout usus deposcit vel aetas vel labor vel robur corporis vel incommoditas eius, ita etiam modus et qualitas temperabitur cibi. 3 Neque enim possibile est omnes fratres unum ordinem vel modum ac regulam custodire, hi vero qui sani sunt possunt omnes eandem mensuram tenere in absti-

VIII cf. Vulg. fus. 19, Stud. 14

VIII Int. cf. Gal. 5,23

(BCGJLMPSTWZ, *H inc.* 37 totius) omnia enim *G* | pro] prae *GW* | gaudium *Pac.* 35 ergo] autem *P* | continentur *P* | sobriae *Bac.PZ* | aduersus *BMTZ Hol.* 36 perfectae *B* | qui et] qui /et *B*, quia *L* | inuenietur *GLSpc.(corr.m1) W* | inuenitur alienus *tr.C* | et ab *B* 37 decipiemur *G*, decipemur *W* | peccandum *PS* | resoluetur *W* | nec *S* | ad eam *G*, ad ea *C* | omne] -nem *HJac.*, -ni *Hol.*, om. *C* | excidet *GL*

VIII BCGHJLMPSTWZ

Int. mensurae *P* 1 exspectat] expetat *Bac.Jac.T*, spectat *Hol.* (cf. 34,3; *Agroecius de orth.*, *GL* 7, 115) | vitia] uitam *H* | vel] add. ad *C* | nec] ne *M* 2 vel *pr.*] siue *C* | robor *Cpc.LP*, rubor *BCac.Jac.* | etiam] add. et *BGLPW* | et qualitas] aequalitas *MS* 3 enim om. *CJ* | vel modum] et unum mudum *B* | regulam] add. in cibis *Hol.* | eandem omnes *tr.Z* | abstinentiam *Cac.Jar.Lar.(?) Mar.ST*

nentia. 4 Immutari autem oportet per singulos in quibus causa aliqua diversitatis existit, providentia ac provisione eorum quibus dispensandi haec cura permissa est. 5 Neque enim per singula sermone complecti possumus, sed ea tantummodo comprehendimus quae ad communem vel generalem pertinent institutionem. 6 Solacia vero incommodorum in cibis vel eorum qui iam fessi sunt ex opere continentiae sive aliis quibuslibet laboribus quos pro religione pertulerunt, hi qui praesunt secundum quod res et ratio deposcit adhibebunt. 7 Neque ergo tempus reficiendi omnibus idem statui potest neque modus cibi neque qualitas, sed prospectus iste unus sit omnibus, ut non usque ad satietatem persistamus in edendo. 8 Repleri enim ventrem et gravari ex cibo valde inutile est etiam corpori ad omne opus, tum deinde quia et gravatur in somnum et quia etiam laedi ex his facile potest.

9 Sed ne suavia quidem quaeque in fine ciborum secunda sunt, sed sufficit usum explere vivendi refutata luxuria; 10 si enim libidini serviamus nihil aliud est quam deum

10 cf. Phil. 3,19

(BCGHJLMPSTWZ) 4 mutari CGLW_{pr.} | autem] uero HMTZ Hol., om.B | diuersitate W | providentia] prudentia GL, add. autem Jac. | prouisiones H | haec om.P | commissa Bpc.CHMTZ Hol. (cf. 10, 6 app. crit.) 5 singulas Bac. | sermones H, -nem JZ Hol. | conplectere ex-plecte L | possumus W | ea] eras.L, e Z | a commune T | pertinet S 6 incommodiorum W | in om.P | vel] uidelicet Hol. | iam] tam H | sive] add. ex JMTZ Hol. | religione] legione Bac., relegione Bpc.Lac.W | hii BGHJTWar., ii Hol., om.C 7 ergo] enim GJLW | sed] et H | sit omnibus unus tr.HMTZ Hol. | edendum Cac.Jac. 8 replere P | uenter S | grauare P | cibis BMTZ, ciuis H | inutilem Bar. | omni Wac. | tunc MTZ | et alt. om.CGLW | somno BCMPTZ | et tert. om.Bac. | quia alt.] qui S, om.Tac. | poterit T 9 ne] nec GJLSW Hol., om.Hac. | quidem om.MTZ Hol. | finem BHJPTZ | sunt] est Bac. | suffecit BCac. | expleri BP 10 enim] autem P | libidinem T, -ne P | quem Z | dominum Bac.

facere ventrem nostrum. 11 Quoniam quidem corpus humanum semper exolescit et defluit idcirco et repleti indiget ac reformari, propter quod et naturale est cibi desiderium, 12 id quod secundum rectam rationem usus ipse ad reparationem deposcit eorum quae exinanita fuerint et absumpta tam aridi quam etiam humidi alimenti. 13 Si quid ergo illud est quod potest vel brevius vel facilius explere hanc necessitatem corporis in cibis, id potius eligendum est. 14 Sed et dominus hoc, opinor, ostendit cum esurientes refecit *in deserto*, qui cum utique posset maiore miraculo copiosiores eis cibos parare nihil horum fecit 15 sed simplicem eis exhibuit victum, et secundum Iohannem quidem *panes hordeaceos et pisciculos* apponit.

16 De potu vero ne mentio quidem ulla fit, ex quo illud sine dubio designatur, quod omnibus sufficiens esse possit

14 cf. Mt. 14,15sq.; 15,32sq.; Mc. 6,35sq.; 8,1sq.; Lc. 9,12sq.; Io. 6,5sq. 15 cf. Io. 6,9sq.

(BCGHJLMPSTWZ) 11 hominum *J* | semper *om.S* | exolescet *PW*, excolit *T*, excoalescit *H* | defluit *Hol.*, defluet *Cac.* | indicet *Hol.* | ac] et *Hol.* | formari *T* | et *tert. om.W* | cybis *Bac.* 12 rationem aut usus *MTZ* | eorum *om.Bac.* | exinanite *H* | absumpta] ads- *BCac.LWZ*, adsumpta (ass-) *HST* | arida *H* | alimenti *Bpc.MZ Hol.* (*ex archetypi erroris correctione*), elementi (*eli- J*) *Bac.CGHJLPSTW* (εἶτε ξηρὰς εἶτε ὑγρὰς τροφῆς) 13 si quid] inquit *S*, sicut *H* | illud] cf. *prol. 13* | hanc] ac *TZ*, hac *H* | id potius in cibis *tr.Jpc.* | elegendum *J* 14 hoc] *add.* ut *Gpc. Hol.* | hoc opinor ostendit dominus *tr.P* | esurientibus *Z* | refecit *ST Hol.* | qui] quia *Z Hol.* | posset *JLpc.S Hol.*, possit *BGHJLac.MPTWZ* | maiorem *S*, -ri *Bpr.Wpc.(corr.m1)* | eis *om.C* | cibis *HT*, -us *Jac.* | facit *GLW* 15 simplice *T* | ex(h)ibet *BGHLLTW* | et *pr. om.BHJac.MTZ* | quidem] quinque *HMTZ Hol.*, *add.* quinque *P* | hordeacios *GLac.Wpc.*, hordi- *Wac.*, ordeaceos *Cpc.MZ*, ordeacios *BCac.Jac.*, ordeiceos *Jpc.*, ordiacios *HT* | et *alt.] add.* duos *Bar.* | pisciculos] *add.* duos *BHJMPTZ Hol.* | adposuit *Jpc.* 16 de puto *Jac.* | ne *BCP*, nec *GHJLMTWZ Hol.*, *om.S* | quidem *om.Tac.* | ulla] illa *Bac.*, nulla *S* | fit] fuit *Cac.(corr.m1)HM Hol.*, *om.Jac.* | illud *om.GL* | designantur *Bmp.* | possit esse *tr.S* | posset *Cac.*

aquae usus et pernecessarius, 17 nisi forte aliquis per infirmitatem corporis laedi ex hoc videatur, cui sine dubio secundum consilium apostoli Pauli ad Timotheum scribentis cavendum est quod nocet. 18 Sed et quaecumque manifestam inferunt noxam corpori devitanda sunt, absurdum enim videtur propter substantiam corporis cibos sumere et rursus per ipsos cibos corpori inferre perniciem et inutile illud reddere ad ministerium mandatorum.

19 Oportet tamen omni modo illis uti cibus qui et facilius et vilius comparantur, uti ne occasione abstinentiae inveniamur pretiosiora quaeque et difficiliora sectari, 20 dum suavitatem condimentorum viles natura cibos in summum et delicatum saporem conamur extollere. 21 Sed si quid est quod in unaquaque provincia facilius et vilius comparatur et quod in usu omnium communiter habetur, hoc ad usus nostros oportet assumi, 22 ea tantummodo inferentes quae ad vitam pernecessaria sunt, id est oleum et alia huiusmodi, vel si qua etiam ad infirmantium solacia adhibebuntur.

17 cf. 1Tim. 5,23

(BCGHJLMPSTWZ) pernecessarios *W*, semper necessarius *C* 17 pro infirmitate *GL* | ex *om.B* | cuius *P* | Pauli *om.GJLW* | est *om.L* | nocet] est noxium *HMTZ Hol.* 18 et *pr. om.Bac.J* | manifestae *B*, -ta *HT* | inferunt noxam] inf. noxiam *BT*, in re sunt noxia *H*, ingerunt noxam *S* | corporis *J* | propter sustinentiam *S* | cibus *Wac.* | rursum *BHJMTZ Hol. (P illeg.)* | pro ipsis cibus *G* | corpore *W* | illud inutile *tr.Hol.* | mandatorum] *add. dei Bmp.* 19 uti] ut *H* | et *alt.*] aut *H* | uti ne] ut in *Cac.*, ut ne *MPZ Hol.*, uti ne in *J*, ut in ea *H*, ne *LT* | inveniamus *Hol.* | praetiora *Bac.*, praetiosa *ST* 20 dum *om.T* | suavitatem *Cac.Jac.* | naturae *HMTZ* | cibus *Bac.(corr.m1)* | summum] -ma *H*, suavem *Hol.* | conamur extollere] extollere conamur *tr.HMTZ Hol.*, c. adtollere (att-) *GLW* 21 si] *om.Bac.*, quic *H* | quid est] quidem *GW* | unaqu(a)eque *CGHJac.Lac.TW* | quod *alt. om.BCHLTW* | omnium] hominum *MZ Hol.* | habeatur *MSZ* | usos *C* 22 ea] et *ST*, et ea *Bpc.HJMZ Hol.* | inferentes *BLpc.PS*, inser-*CGJac.Lac.W*, inserere *Jpc.*, requiri *HMTZ Hol.* | semper necessaria *C* | id est] idem *P* | et] uel *Z* | solacia (-tia) adhibebuntur *CGLSW*, solamen adhibentur (-etur *Jac.*) *BHJMPTZ Hol. (cf. 9,6)*

X

INTERR. Quomodo oportet observare nos circa *cathe-
dras* et *accubita*, cum tempus poposcerit?

RESP. 1 Quoniam praeceptum domini habemus qui
nos in omnibus instituit ad humilitatem, 2 in quo etiam de
hoc pronuntiat, ut si ad convivium eamus discumbendi
locum novissimum requiramus et non occupemus locum
priorem, 3 illud nos scire oportet quia, ubi omnes eodem
prospectu ac proposito convenimus, maxime si in multis et
in maioribus humilitatis nostrae documenta iam dedimus,
cupere quidem praevenire unumquemque inferiorem locum
secundum mandatum domini condecens est. 4 Sed rursum,
si res ad contentionem veniat de hoc et unus alium detru-
dere velut de loco inferiori conetur, valde est improbable,
5 causa enim ex hoc perturbationis et inquietudinis nasci-
tur si incipiat nemo alteri cedere, et si pro hoc certamina

X cf. Vulg. fus. 21, Stud. 16

X Int. cf. Mt. 23,6; Lc. 14,7 Isq. cf. Lc. 14,8sqq.

X BCGHJLMPSTWZ

Int. quomodo] *add.* enim *H* | oporteat *MTZ* | nos observare
tr.JP | accubitus *MSZpc.(corr.m1)* *Hol.*, -tis *Zac.* 1 domini habemus
praeceptum *tr.HMTZ* | domini praeceptum *tr.B* | qui *CJW*, quod
HMTZ Hol., quo *BGLPS* (κυρίου ... ἐθίζοντος) | hominibus *W* | instituit
CGLS, -et *W*, instruit *BHJMPTZ Hol.* 2 de *om.H* | si] cum *HMTZ*
Hol. | occupemus] -imus *B*, -amus *Jac.*, -emur *T* | priorem] *add.*
R(e)s(p). HJac.LMTZ 3 nos] *om.H*, uos *T* | praeposito *HPT* | cum
uenimus *B* | maxima est in *H* | si] sic *LW* | et in] ac *J*, et *H* | iam]
non *P*, *om.MZ* | dedimus] debemus *Bac.*, didicimus *H* | capere *H* |
praevenire] cf. 42,3; 94,3, -rem *Bar.* | unumque *P* 4 si *om.Z* | ueniet
MZ | et] ut *Bpc.(corr.m1)G* | unius *Bar.* | inferiore *Cpc.GJL*, -rem *W*
| conatur *Zpc.(corr.m1)* 5 perconturbationis *B*,urbationis *C*,
preturbationis *T* | noscitur *W* | incipiet *MZ* | pro] per *P* | hoc] *add.*
ad *Lsl.mp.*

moveantur simile erit tamquam si de primatibus contendatur. 6 Propter quod oportet etiam in hoc consideratius pervidere quid unicuique nostrum competat, vel certe indulgere ei cui cura est, 7 et in ceteris et in recumbendo ordinem custodire et obtemperare ei ut impleatur in nobis illud quod dictum est *Omnia vestra honeste et secundum ordinem fiant*.

XI

INTERR. Quis est dignus vel decens habitus Christiani?

RESP. 1 Quoniam sermo in superioribus humilitatem necessariam docuit, ita ut qui vult religiose ac pie vivere in omnibus et simplicitatem et vilitatem requirat, id est ea quae parvo sumptu acquiruntur, 2 id observandum puto in corporalibus usibus, per quod occasiones nobis maiorum

XI 1–31 cf. Vulg. fus. 22, Stud. 17

(X) 7 1Cor. 14,40

(BCGHJLMPSTWZ) moueant *S* | concedatur *P*, contenduntur *Cac.W* 6 etiam] *add. nostrum Bac., nos Bpc.* | considerantius *BJMZ Hol.* | pervidere] *pro- Jpc.MWpc.Z, pre- T, add. uel BHJMPSTZ Hol.* | quod *W* | ei *om.Bac.HT* | cui] *cuius HT* | cura] *curae Bac., add. commissa JMPTZ Hol.* 7 et *pr.] om.PT, eras. J* | et *alt.om.S* | custodire ordinem *tr.Z* | ordine *T* | illud in nobis *tr.J* | honesta *S, -tae B* | ordine *S* | fiunt *H*

XI BCGHJLMPSTWZ

Int. habitu *H* | christianus *P* 1 in superioribus sermo *tr.P* | sermo] *add. noster J* | et *pr.] ut Gsr.mp., om.JPS* | et vilitatem] et humilitatem *Bmg.HJmp.sl.MTZ*, ex utilitate *S, om.Jac.* | requirit *P* | paruos *Bar.* | sumptu] *-to Wac., add. et L, add. uili Lmp.mg.* | adqueruntur *Cac.W* 2 id] *hoc L* | obseruando *Cac.* | puto] *poto B, add. etiam Bmg.* | corporis *H, -reis C* | quod] *quae L* | occasionis *Cac.Jac.* | malorum *H*

occupationum minimae fiant; hoc ergo etiam in observatione indumentorum custodiendum puto. 3 Si enim studium nobis habendum est omnium esse minimos et *omnium novissimos*, certum est quia et indumentis omnium novissimos nos deputare debemus. 4 Nam si hi qui gloriam sibi ex indumentorum splendore conquirunt, satis agunt quomodo pretiosis et magnificis vestibus videantur induti, 5 ita consequens est eum qui de ultimis et novissimis, id est per nimiam humilitatem placere studet, eligere debere hoc in quo *omnium* ultimus et *novissimus* appareat, 6 sicut ille qui e contrario de summis et pretiosis videri clarus et nobilis gestit.

7 Si enim in publica cena arguuntur Corinthii, quod per suam abundantiam *confundunt eos qui non habent*, 8 certum est quia et in hoc simplici et communi omnium indumento quod ad communem habitum vel usum pertinet, si alter

3 cf. Mc. 9,35 5 cf. Mc. 9,35 al. (v. infra ad XII 13) 7 cf. 1Cor. 11,22

(BCGHJLMPSTWZ) occupationem W | minimae Bac., minime Bpc.cett. Hol. (ὡς ὑλγας) | etiam del.Wm1 | observationem B | puto alt. om.J 3 omnium pr. – et pr. om.Jac. | minimum MTZ | novissimos] nos nou. HMTZ | certum – novissimos alt. om.S | et alt.] add. in J Lmp., om.Lac. | nos nouissimos tr.HJMTpc.Z Hol., nos nou. nos Pac., nos om.Tac., add. esse Jmp. 4 si] om.Jac., ut Jpc. | hi qui] hii qui B, hii Jac., qui Cpr.GL, quis Car.SW | sibi om.G | splendorem Bac.Cac. 5 est om.C | placheri M | student Cac. | eligere] elegere Bac.Cac.Wac., elugere Lac., add. enim Wsl.m1 | omnium] add. et MTZ Hol. | ultimus et nouissimum Gac.(corr.m1) 6 sicut] add. et J | qui e contrario] add. est B, e contrario id est MTZ Hol., qui contrario H, quae contrario Wac. | de] dum Cac.W, om.L | clarus] clarior HMTZ Hol., clarius B | et nobilis om.Tac., et non uilior add. Tmg.inf. | nobiles Jac., nobilior HMZ Hol., nubilius B | gestit] uult HMTZ, om.B 7 arguantur J | corinthei BS | quod] qui S | confundant BJMZ Hol. 8 commune Jac., in commune C | quod] qui Bac.CHJSWac., quia T | pertinent S | si] etsi HMTZ | alter] add. ab Lmp.sl.

altero differat habitu vel pretiosior inveniatur, ex ipsa comparatione confundimus non habentes. 9 SuffICIENTER quoque etiam apostolus huiusmodi usibus brevi sermone regulam posuit dicens *Habentes autem victum et vestitum his contenti sumus*, 10 ostendens indumento solo quo contegamur indigere nos et non varietate aliqua vestis et ornamento eius ac decore iactari; 11 quae utique postmodum introducta sunt humanae vitae artificis luxuriae ingenio conquisita. 12 Sed et primus ille indumenti usus haec eadem indicat, cum dicitur *deus* fecisse primis hominibus *pellicias tunicas*, sufficebat enim ad confusionem contegendam huiusmodi indumenti usus.

13 Verum quoniam nobis prospectus est indumentis etiam calefieri et foveri, necessarium videtur ut ad utrumque usus ipse temperetur, 14 quo et operiri nuditas videatur et vel vis frigoris vel omne quod extrinsecus laedit arceri. 15 Sed quoniam in his ipsis alia quidem sunt meliora alia

9 1Tim. 6,8 12 Gen. 3,21

(BCGHJLMPSTWZ) deferat *B* | habitu *Bac.Lpr.S*, habitus *Bpc.Cac.GHJLar.MPTWZ Hol.*, et habitu *Cpc.* | vel *alt. om.C* | praetior *B* | confundemus *B*, confundi *Cpc.* 9 quaeque *Z* | etiam *om.J Hol.* | apostoli *Hol.* | breue *Cac.* | autem] *add. et H, om.Z* | uestimentum *J* | simus *GHJL Hol.* 10 contigemur *ex* contigebantur *Bpc.*, tegatur *H*, contegatur *MT* | vestis et] uestium et *B*, uestiget *W* | et *alt.] om.G, add. uel Gm1* | ornamenti *ex -to W*, ornamenta *T* | edecorem *Bac.*, decoris *ex -re W* | iactari] -re *H*, laetari *G* 11 artificis *BCW*, artificii *GHJLMPSTZ Hol.*, *add. et HMTZ Hol.* (ταῦτα γὰρ ... ἐπιεισήχθη διὰ τῆς περιέργου ματαιοτεχνίας τῷ βίῳ) | luxoriaeque *Jpc.(corr.m1)* | conquisite *H*, conqu(a)esita *BCac.W* 12 dicatur *BH* | deum *CS* | tunicas *BCac.GPWac.* | confusione *P* | contigendam *BW* | usu *H* 13 prospectum *CGLW*, profectus *J* | est] *add. in M* | etiam] *add. et HMTZ* | necessariam *T* | videtur] *detur Bac.* 14 quo] quod *H* | operiris *W*, cooperiri *H*, operire *Cac.* | vel *pr. om.BHJT* | omnem *Bac.* | extrinsecus] *extren-Bac.*, intrinsecus *Hol.* 15 his *om.S* | alia *pr. om.W* | sint *Bac.H*

inferiora, consequens est ea deligere quae nobis usum exhibeant longiorem, ita tamen ut in nullo laedatur regula voluntariae paupertatis, 16 id est ne alia quidem nobis sint vestimenta ad procedendum praeparata et alia ad usum domesticum et rursum alia in aliud tempus vel in nocte alia, 17 sed oportet unum illud ipsum tale esse indumentum quod nobis sufficere possit ad omnia, ut et in die honestum videatur indumentum et in nocte expleat necessitatem. 18 Ex hoc enim fit, ut et habitus noster communis et similis atque unius formae sit omnium, et Christianum etiam visio ipsa designet; 19 ea enim quae uno prospectu ac proposito geruntur, similia immo eadem esse omnibus debent.

20 Utile autem est etiam ex ipsa proprietate vestis et habitus intellegi unumquemque et professionem eius agnoscere in ea vita qua secundum deum vivit, 21 ut sciat sibi etiam actus consimiles esse debere, et ad eos qui nos vident secundum habitum nostrum aequales etiam in actibus ap-

(BCGHJLMPSTWZ) est *om.C* | ea] ea ea *H*, et ea *M*, *om.Bac.* | deligere *Cpc.*, diligere *Cac.GLP*SWZ, eligere *BHJMT Hol.* (προτιμᾶν) 16 ne *om.GL* | sint nobis *tr.BJP* | sunt *W* | vestimenta] cultura *Lac.* (*corr.m1*) | procedendum *B* | tempus] *add. reseruata P* | noctem *L* | alia *quart.*] et in die alia *B*, *add. et in die MPZ Hol.*, *add. in die J* 17 illud unum *tr.Z* | illum *H* | esse *om.Bac.* | quod – indumentum *alt. suppl.Jmp.Ssl.m1* | et *pr.*] *add. ut P* | indumentum *alt.*] *add. quod in nobis P* | expleatur *P* 18 fit *GLS*, fiat *Cac.Wac.*, fiet *BCpc.HJMPTWpc.Z Hol.* (συμβαίνει) | noster] *add. fiat GLW* | simili *H* | formi *Wac.* | unius – et *tert.*] uniformis sit ut hominem *S* | et *tert. om.CJac.* | Christianum] *add. decet ut C* | ipsa visio *tr.Bpc.*, uitam ipsa visio *Bac.* | designat *GLac.HW* 19 prospecto *Wac.* | ac proposito *Ssl.m1* | praeposito *P* | omnibus esse *tr.S* 20 etiam] *om.Bac.* (*corr.m1*), *del.Wm1* | ex – 21 etiam *suppl.Sm1* | vestis] vestitus *Hol.* | et *pr.*] aut *GLW* | intellegendi *Bac.*, intellegere *HMTZ* | eius agnoscere] eius cognosci *Pac.* (*corr.m1*), suam agnoscere *HMTZ* | qua ex quae *CJ* | uiuet *BHT* 21 ut *om.CS* | sciant *T* | actus *Cac.J* | similes *GLWpc.*, similis *Wac.*, consimilis *Cac.* | aequalis *Bac.*

parere debemus. 22 Non enim similiter turpe est in quolibet alio si inhoneste quid agat, sicut in his qui vitam sobriam etiam ipso habitu profitentur. 23 Si enim quis videat de trivio aliquem hominem caedentem alium aut vapulantem publice vel turpiter proclamantem aut in tabernis aliisque locis vitam cum dedecore ducentem, 24 ne observabit quidem facile huiusmodi hominem vel notabit, sciens eum consequenter haec ad reliquam vitam suam gerere. 25 Si vero eum qui religiosam vitam profitetur videat quis vel parvum aliquid contra quam condecet facere, observant omnes et increpant et ad religionis opprobrium ducunt. 26 Itaque velut paedagogus quis est infirmioribus habitus iste religiosior, ut etiam invitos eos ab opere inhonesto indecentique custodiat.

27 Denique et apostolus *episcopum ordinatum esse* designat, quae res ad habitum magis revocatur, sed et de mulie-

27 cf. 1Tim. 3,2; 2,9

(BCGHJLMPSTWZ) debemus] debere *Hol.* 22 similis *Wpc.* | quolibet alio] quolibet alios *Bac.(corr.m1)*, aliis quibuslibet *Bpc.*, qualibet re alia *L*, qualibet re alius *P*, quolibet alius *S*, quolibet alios *HZac.* | si] *om.Cac.PS*, sibi *H* | inhoneste si *tr.Cpc.* | honeste *Bac.H* | quid] quis *J* | agant *Bpc.* | sic *Bac.* | ipso] in ipso *CZ* | habito *Jac.* 23 de] in *G*, inde *Bpc.LMWZ* | aliquem de trivio *tr.C* | uibulantem *Jac.*, uabu- *W*, uibi- *Jpc.* | decore *Gac.* | ducentem] agentem *Hol.* 24 nec *Bpc.GJLMTW Hol.* | observare *S* | quidam *H* | huiusmodi *BHJMTZ Hol.* | notavit *Cac.HW* | uitam reliquam *tr.B* 25 si – profitetur *om.Bac.* | quod si *H* | religiosam] gloriosam *Hol.* | vel *om.L* | parum *CGHJMPTZ Hol.* | paruum uel *tr.W* | aliquod *GLW* | quam] quem *H* | condecit *W*, decet *MZ*, didicit *T*, condicit *Jac.* | facere] agere *Hol.* | observant omnes] /// seruant *B*, *add.* omnes ob *Bmp.mg.*, solum seruiant omnes *H*, sed observare omnes *W* | ad *om.S* | religiones *Bac.(corr.m1)* 26 itaque] ita *T* | quis] quidam *CLpc.Mpc. Hol.*, quam *Lac.*, aliquis *G*, quidem *Mac.*, qui *TZ* | est *om.Mac.* | onesto *H* | decentique *Hac.*, indigentique *J* 27 ordinatum *om.Bac.* | episcopum – esse] ordinatum episcopum *Z* | ad *om.H* | habitum] ibitum *T* | revocatur] praedicatur *HT*

ribus dicit *in habitu ordinato* eas esse debere; 28 ordinatus autem habitus Christiani dicitur is qui secundum propositum ac professionem eius aptus intellegitur. 29 Sicut enim est proprium aliquid militi in habitu vestimenti et alius est habitus senatoris, ex quo praecipue intellegitur vel iste quod senator est vel ille quod miles est, 30 ita etiam Christianus habere aliquid proprium etiam ex ordinatione indumenti ipsius debet. 31 Sed et de calciamentis eadem ratio observabitur, ut quod simplex est et paratius et aptum proposito et usibus sufficiens id assumatur.

32 Zonae quoque usum ostendunt necessarium esse etiam qui praecesserunt nos sancti, 33 nam *Iohannes zona pellicia* constringere *lumbos suos* dicitur et *Helias* antea, tamquam enim proprius quidam habitus ipsius designatur cum dicitur *Vir hirsutus et zonam pelliciam habens circa lumbos suos*, 34 sed et Petrus zona usus ostenditur, sicut ex

32–41 cf. Vulg. fus. 23, Stud. 17

33 cf. Mt. 3,4; Mc. 1,6 | Helias] cf. 4Reg. 1,8

(BCGHJLMPSTWZ) ordinato] -tu W, -tas Hol., ornatas H | eas om.GZ | debere – 28 habitus suppl.Jmp. 28 ornatus H | autem] om.C, add.Sm1sl., add. esse GHLMTWZ | habitus] -to Jac., add. esse BPS | his PSW | secundum] om.Jac., ad Jmp. | praepositum P | propositum hac professione T 29 proprium est tr.HMTZ Hol. | aliquod GLW, aliut H | militis P | in om. C | et aliut est habitu H | senioris Z | quod pr.] qui Hol. | senatur P | est tert. om.P | quod alt.] qui P Hol. | milis W, milex S | est quart. om.S 30 etiam] et GJ, enim etiam M, enim et Lsr. | aliquod H | ordinatione] ratione Bac. | debet] debere H 31 ut om.Bac. | simplex] simplicius MTZ Hol., simplicibus H | paratius et om.H | aptus Bpc.(corr.m1), aptius JP | praeposito P, propositi W | id om.Bac. | sumatur S 32 usus Jac. | nos sancti] nosci W 33 iohannis BW | pellicia] -cea Hol., add. etiam J | et om.H | heliae MZ | antea om.H | enim om.MZ | proprius quidam habitus] pr. habitus quidam tr.BGLMTW Hol., pr. quidem habitus P, proprios habitus quidem Z, propositus quidem H | et alt. om.HT | zona pellitiam W 34 zona usus petrus tr.Z | prae zona Bac., zonam T

verbis angeli quæ ad eum dicta sunt recognoscimus: *Accingere*, inquit, *et calcia te caligas tuas*. 35 Sed et beatus Paulus zona usus ostenditur per Agabi prophetiam dicentis *Virum enim cuius est zona hæc ita alligabunt in Hierusalem*; sed et Iob audit a domino *Accinge sicut vir lumbos tuos*. 36 Virtutis namque cuiusdam et prompti ad opera animi signum videtur esse usus cinguli; sed et discipulis domini zonæ usus fuisse videtur ex more, quibus prohibebatur *ne pecuniam haberent in zonis suis*.

37 Re vera enim necessarium videtur eum qui manuum opere uti in aliquo debet succinctum esse et in omnibus præparatum ac sine ullo impedimento inveniri ad omne ministerium boni operis, 38 unde et cingulo indiget, ut vel colligata circa corpus sit tunica, ex qua et magis confoveri

34 Act. 12,8 35 Act. 21,11 | Iob 38,3; 40,2 36 cf. Mt. 10,9; Mc. 6,8

(BCGHJLMPSTWZ) dicta sunt *om.T* | recognouimus *GLW*, recognoscemus *Bac.(corr.m1)*, cognoscimus *J* | accingere inquit] accinge inquit *G*, accinge te inquit *HMT Hol.*, *add. te GW* 35 beatus *om.W* | agapi *W* | dicentes *Bac.(corr.m1)Gac.* | uerum *W* | enim] eum *Hol.* | ita] sic *C, om.S* | alligabunt] *add. eum (eras.G) iudæi GLW, add. eum Bsr.mp.* | beatus iob *L* | accingere *Cac.HJS*, accingi *W* | tuos] suos *H* 36 uirtus *T* | namque] *add. est H* | operam *GLW* | sed et *om.H* | discipulis] -li *Bpr.GHLW*, -lus *TZac.* | zona usi fuisse uidentur *Bpc.GLW* | prohibeatur *Bac.(corr.m1)Cac.T*, -bebat *H*, -bebantur *Hol.* | nec *Wac.(corr.m1)* | pecunia *T* | haberent *ex habent Bm1* 37 qui] ex more quibus *Z* | manum *Bac.* | uti in] ut in *Z*, ut *Gac.*, uti *Gpc.*, utim *S* | debet] deberet *Z*, debent *Mac.(corr.m1)T*, habet *C* | præparatum in omnibus *tr.C* | in omnibus] sermonibus *W* | ac sine] ac absque *G*, absque *L* | inuenire *GW* | omnes *W*, -nem *Jar.T* | boni (*om.GL*) operis ministerium *tr.BGHLMTWZ Hol.* 38 et *pr.] om.GLW, add. in C* | indiget et cingulo *tr.M* | sit *om.Z* | tunica] ton- *B, add. christiani Bmg.GLW* | ex qua et magis] et quæ magis *GW*, et qua magis *Lac.*, et ex qua magis *Lpc.*, ex quæ magis *H*, ex qua magis *Hol.* | confouere *Bac.(corr.m1)GP*

possit cum undique constrictus sit, vel non impediri ad omnem rem quam agere parat. 39 De numero autem indumentorum nihil possumus dicere, cum manifesta definitione perscriptum sit, in qua dicit 40 *Qui habet duas tunicas det non habenti*, ex quo sine dubio plures habere illicitum ducitur. 41 Quibus ergo habere duas tunicas non licet, his quomodo aliquid de diversitate indumentorum praecipi potest?

XII

INTERR. Si licet alicui ex proprio sensu dicere quod sibi videtur bonum absque testimoniis scripturarum?

RESP. 1 Domino nostro Iesu Christo dicente de spiritu sancto *Non enim loquetur a se sed quaecumque audierit haec loquetur*, de se ipso autem *Non potest filius a se facere quicquam*, 2 et iterum *Ego a me ipso non sum locutus, sed qui*

XII cf. Vulg. brev. 1, Stud. 42

(XI) 40 Lc. 3,11; cf. Mt. 10,9sq.; Mc. 6,9

XII 1 Io. 16,13 | Io. 5,19 2 Io. 12,49sq.

(BCGHJLMPSTWZ) cum] si HMTZ Hol. | constricta GH, -tum LW | sit alt.] add. sic MWZ | non om.S | impedire Cac.GW 39 possumus P | definitionem Cac.(corr.m1) | perscriptum] pr(a)escr- H Hol., descr-S | qua Jpc.P, quo BCGHJac.LMSTWZ Hol. 40 habenti] add. unam HMTZ Hol. | ducitur PS, dicitur BCGJLW, est HMTZ Hol. 41 ergo] add. dicitur H | habere om.Bac. | is Mpr. | diuersitatem Cac. (corr.m1)W | indumentorum] uestimentorum CJ

XII BCGHJLMPSTWZ

Int. sensu om.Bac.GHLW | dicere ex proprio sensu tr.Z | dicere] add. et GLW, add. aliquid J | testimonis B, -nio MTZ Hol. 1 nostro om.CGLW | loquetur pr.] -itur BCGHJLac.MSW (λαλήσει) | se pr.] semetipso P, om.Mac.W, add. ipso Lsl.mp. | audiet HJpc.P Hol., audet Jac. | haec om.P | loquetur alt.] -itur BCGHJLSW (λαλήσει) | autem om.P | filius non potest tr.P | non potest facere quicquam filius tr.B | a se alt. om.BTac. 2 qui om.Lac.

misit me pater ipse mihi dedit mandatum quid dicam et quid loquar, et scio quia mandatum eius vita aeterna est. Quae ergo loquor ego sicut dixit mihi pater ita loquor, 3 quis potest in tantum temeritatis progredi, ut audeat a se quicquam vel loqui vel cogitare? 4 Immo vero sciendum est quia omnes duce itineris indigemus spiritu sancto, ut ipse nos in viam dirigat veritatis et in cogitatione et in verbis et in actibus. 5 Caecus est enim et in tenebris degit omnis qui est absque sole iustitiae, qui est dominus noster Iesus Christus cuius mandatis velut radiis quibusdam illuminamur, 6 Mandatum enim, inquit, domini lucidum illuminans oculos.

7 Quia ergo in omnibus negotiis quae inter nos versantur vel verbis quaedam quidem per mandatum dei in divinis scripturis distinguuntur, quaedam vero reticentur, 8 de his quidem quae scripta sunt nulla prorsus licentia permittitur cuiquam vel admittere quod prohibitum est vel praeterire quod praeceptum est, 9 cum ipse dominus ita praeceperit

6 Ps. 18,9

(BCGHJLMPSTWZ) me misit *tr.* BHMTZ *Hol.* | mihi *om.* GLW | dedit mihi *tr.* J | et *alt.*] aut CJac. (*corr. m1*) MZ *Hol.* | quid *alt.*] qui W, *om.* Bac. (*suppl. m1*) L | mandatum *alt.*] -ta B | ergo loquor ego CS, ergo ego loquor (-ar Bac.) BGJpc. LMWpc. Z, ergo loquor PT *Hol.*, ergo loquor HJac. Wac. | loquor *alt.*] -ar B, *add.* R(e)s(ponsio) Bar. Jac. LMTZ, Respondit H 3 tantam Ppc. (*corr. m1*) | audiat P | a *om.* S | vel *pr. om.* J | vel *alt.*] aut J | cogitare] *add.* aliquid Bsl. 4 est *om.* L | omnia P | ducem Bac. HS | dirigat (*inducat GL*) in uiam (*uia Wac.*) *tr.* GLW | uia CWac. | cogitatu *ex -to Jm1* | et *alt. om.* C | in *tert. om.* CGL | verbis] -bi Cac., -bo Cpc. 5 est enim et] etenim Bac., enim est et L, enim et C | in *pr. del.* Cpc. | deget BCac. HJST, *om.* P | solem W | velut] ut Bac. H 6 enim *om.* Bac. CGHJLT | lucidum] *add.* est *Hol.* 7 quia] qui HW | quaedam *pr.*] quidam W | quidem] quidam Gac. | quidem - distinguuntur *om.* Sac. | in *alt.*] dum T | distringuntur T | quaedam *alt.*] quidam W, *om.* Sac. 8 quidam P | nullus H | cuiquam] quic- T | amittere S | vel *alt.* - est *alt. om.* H | praeterire] omittere BGLMPTWZ *Hol.* (παράλειψαι) 9 ita *om.* C | praeciperit Bac. Jac. (*corr. m1*), praecepit GL, praecipit W, praecipiet P

dicens *Et custodi verbum hoc quod ego mando tibi hodie, non adicies ad illud neque auferes ab eo.* 10 Sed et *terribilis quaedam est exspectatio iudicii et ignis zelus qui consumpturus est adversarios* et eos qui ausi sunt tale aliquid operari. 11 De his vero quae scriptura reticuit, regulam nobis apostolus posuit evidentem dicens *Omnia licent sed non omnia expediunt, omnia licent sed non omnia aedificant; nemo quod suum est quaerat sed quod alterius.*

12 Itaque omnimodo non quae nobis licita sunt sed quod aedificat proximos agere debemus, et non nobis placere sed proximis ad aedificationem; 13 scriptum est enim *Subiecti invicem in timore Christi*, sed et rursus dominus ait *Qui vult in vobis esse maior fiat omnium novissimus et omnium servus.* 14 Quod utique qui implere vult sine dubio proprias sibi amputat voluntates secundum imitationem ipsius domini dicentis 15 *Descendi de caelo non ut faciam voluntatem meam sed voluntatem eius qui me misit patris*, et iterum praecepit dominus 16 *Si quis te angariaverit mille passus, vade cum illo alia duo.*

9 Deut. 4,2 10 Hebr. 10,27 11 1Cor. 10,23sq. 13 Eph. 5,21
| cf. Mt. 20,26sq.; Mc. 9,34sq.; 10,43sq; Lc. 22,26 15 Io.6,38sq. 16
Mt. 5,41

(BCGHJLMPSTWZ) et om.HPT | tibi mando tr.HMTZ Hol. |
adicias Cac. | illud] illum BGac.HPTW | auferis W, auferis Jac. 10
et pr. om.H | terribiles Jac. | quidam P | est pr. om.P | exspectatio
est tr.Hol. | eos] eo T 11 quae – regulam om.C | euidenter
Bpc.CL(ac.?)MTZ Hol. | aedificant ... expediunt tr.GLPW 12 quod
aedificat CJS, quae aedificant BGHLMPTWZ Hol. | agere proximos
tr.Bac. | et om.Bac.(corr.m1)HMPTZ | proximos H 13 et pr. om.H
| rursus BHMTZ Hol. | dominus rursus tr.Bac. | qui] si quis Hol. | in
alt. om.Bac. | maior esse tr.HMTZ Hol. 14 vult implere tr.J |
amputat sibi proprias tr.GLPW | amputet Bac., amputabit ex -uit J |
uoluntatis Cac. | dicentis domini tr.L | dicentis om.W 15 discendi
Bac.W | uoluntatem om.H | misit me tr.HJT | et iterum] in textu graeco
initium interrogationis insequentis | praecipit CGLW | dominus] dicens
Z 16 angarizauerit BW | angariauerit te tr.J | passos W

XIII

INTERR. Si oportet omnibus vel quibuscumque oboedire?

RESP. 1 Eorum quidem qui imperant differentia vel diversitas non debet impedire oboedientium proposito, quia neque Moyses intemperans exstitit socero suo Iothor, cum utilia moneret ac iusta. 2 Commonitionum sane non parva est diversitas, aliae namque contrariae videntur esse mandatis dei, 3 aliae vero vel interrompere mandatum vel contaminare illud videntur, aliae vero ad explendum id atque aedificandum veniunt. 4 Necessarium ergo est meminisse apostolici praecepti dicentis *Prophetias nolite spernere, omnia probate, quod bonum est tenete, ab omni specie mala abstinete vos*, 5 et iterum *Cogitationes purgantes vel destruentes et omnem altitudinem extollentem se adversus scientiam dei et captivantes omnem intellectum ad oboediendum*

XIII cf. Vulg. brev. 114, Stud. 43

XIII 1 cf. Ex. 18,19 4 1Thess. 5,20sq. 5 2Cor. 10,4sq.

XIII BCGHJLMPSTWZ

Int. obaudire HLPW 1 eorum] horum Hol. | imperant] add. cum Psl.m1 | deferentia Bac.W | oboedientiam HS | propositum GJpc.L Hol., prepositi H | quia neque] quoniam H | obtemperans H | intemperanter restitit P | socero] cognato M Hol. | Iothor (Ἰοθὺρ LXX) Bac.Cac.W, iotor S, iohtor T, iothro Bpc.Jpc., iethor Jac., ietro H, iethro Cpc.GMPZ Hol. (Vulg.), eras.L | utiliam W | monuerit BH, muneret W, ammoneret J | ac] et Hol. 2 commonitionum] -nem Bac., commu- W, commotionum Z, communionem H, communicationum T | ali Bac., alia H, alii LW | namque contrariae] enim quae contra Jac., enim contrariae Jpc. | contrarii L | esse om.J 3 aliae pr.] -ii L | vel pr. om.HMTZ Hol. | aliae alt.] -ii L, -ia H | explicandum H | id om.C | atque] add. ad L 4 apostoli H | omnia] add. autem GLPW | tenete] retinete MTpc.(corr.m1)Z Hol. | malo T | uos abstinete tr.S 5 et pr. om.H | cogitantes B | destruentes Bac.HLac.W, add. sed H | et alt. om.Bpc.GJpr.LPW Hol. | captitantes T

Christo. 6 Si quid ergo est quod conveniat cum mandato et animae expediat et hoc nobis ab aliquo fuerit imperatum, 7 velut voluntatem dei prompte et libenter debemus accipere et explere quod dictum est, *obtemperantes invicem in caritate Christi.*

8 Si autem contrarium aliquid mandatis dei vel quod ea corrumpere videatur aut contaminare facere iubemur ab aliquo, tempus est nos dicere *Obtemperare oportet deo magis quam hominibus*, 9 et rursum meminisse domini dicentis *Alieni autem vocem non sequuntur, sed fugiunt ab eo quoniam nesciunt alienorum vocem.* 10 Sed et sancti apostoli memores esse debemus, qui ad nostram cautelam ausus est ne angelis quidem parcere dicens 11 *Etiam si nos aut angelus de caelo evangelizaverit vobis praeterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit.* 12 Ex quo edocemur, ut etiam si valde nobis carus sit aliquis, etiam si magnificus habeatur et in admiratione sit positus, 13 qui prohibet nos facere quod a domino

7 Eph. 4,2 8 Act. 5,29 9 Io. 10,5 11 Gal. 1,8

(BCGHJLMPSTWZ) 6 conuenit ST, ueniat C | cum] quod H, om.S | mandato] add. dei GLMPWZ Hol. | et pr. om.HT 7 uoluntate ST | dei] domini GLPW, om.Jac. | accipere] suscipere S | et explere] explere autem T | quod dictum est] quod Bar., illud quod dixit apostolus Bmg.m1 | quod] ut G | invicem om.Hol. 8 si GLSW, sin BCHJMPTZ Hol. | ea om.C | uidetur S | iubemur ab aliquo facere tr.GLPW | ab om.Z | tempus] opus G | nos] nobis BS 9 meminisse] add. debemus Jmp.mg. | dicentis] -tes Bac.(corr.m1), add. de ouibus suis Mpc. Hol. | uoce P | non sequuntur uocem tr.H | sequuntur J | fugient JST | ab eo] habeo T | nesciunt] non sciunt GPW, om.Lac. 10 memores esse] meminisse GLPW | qui ad] quod W | caudillam W | ne] nec HJ 11 nos aut om.HMTZ Hol. | nos eras.GL | angelos Jac. | de caelo om.Bac. | euangelizat P | praeterquam] praeter Bpc.C | quod om.H | evangelizavimus] -zaui T, -zamus M Hol., -zatum est H | vobis] eras.J, om.C 12 ex quo] et quod W, add. etenim Lsl.mp. | edocemur] docemur C, edicemur H | ut] uti Bar. | carum W | habeatur] uideatur J

praeceptum est, vel rursus imperat fieri quod dominus fieri prohibuit, execrabilis debet esse qui eiusmodi est omnibus qui diligunt dominum.

XIIII

INTERR. Quali affectu debet quis servire deo, et iste ipse affectus quid est?

RESP. 1 Affectum bonum vel animum illum esse ego arbitror, cum desiderium vehemens et inexplebile atque immobile inest nobis placendi deo. 2 Impletur autem iste affectus per θεωρίαν vel scientiam per quam intueri et perspicere possumus magnificentiam gloriarum dei, et per cogitationes pias et puras et per memoriam eorum bonorum quae a deo nobis collata sunt; 3 ex quorum recordatione venit animae dilectio domini dei sui ut eum diligat *ex toto corde suo et ex tota anima sua et ex tota mente sua*, 4 secun-

XIIII cf. Vulg. brev. 157, Stud. 44

XIIII 3 Mc. 12,30

(BCGHJLMPSTWZ) 13 rursus *J* | fieri *pr. om. Hol.* | prohibuit fieri *tr. BC* | fieri *alt. om. HMTZ Hol.* | exegrabile *W* | (12 ut ...) debet *cf. δτι ... ὁφείλει* | eiusdem modi *S* | deum *BGHJLPW*

XIIII BCGHJLMPSTW

Int. quale *W* | quis] qui *Bac. (corr. m1) Jac. Lac. (corr. m1)* | quis servire] servire qui servit *Hol.* | et – est *om. H* | iste *om. Bac. (suppl. m1) G* | ipse iste *tr. Bpc. (corr. m1) PS* | quid] quis *Bpc. (corr. m1) CS* 1 arbitror esse (*om. ego*) *J* | arbitror ego *tr. Hol.* | vehemens et] uel mens *S* | inexplebile] inexpugnabile *H*, inexplicabile *CGLP*, inexplicabili *W* | immobili *W* | placendi] placere *H* 2 impleatur *H* | per ΘΕΩPIAN vel *Bmg. mp. CJ*, per ΘΕΑPIAN uel *S*, per *HMT*, uel *BW*, uel per *GLP*, per theoriam id est *Hol.* | scientia *Bpr. W* | et] uel *C* | perspicere] resp- *GLW*, pr(a)esp- *CHT* | magnificentia *T* | gloriae *GLW Hol.* | per *tert. om. H* | cogitationem *Jac.* | eorum *om. HMT Hol.* | nobis a deo *tr. Hol.* | deo] domino *HS* | collata] condita *W*, conlatae *Jac.* | sint *P* 3 animae] homini *Jmp.* | domini *om. Bac.* | dei sui] nostri iesu christi *GLW*

dum illum qui dicebat *Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te deus.* 5 Cum hoc ergo tali affectu servire oportet domino adimplentes illud quod ab apostolo dictum est 6 *Quis nos separabit a caritate Christi? Tribulatio an angustia an persecutio an fames an nuditas an periculum an gladius?* et reliqua.

XV

INTERR. Quid sentire de se debet is qui praeest in quibus praecipit vel imperat?

RESP. 1 Apud deum quidem *sicut minister Christi et dispensator mysteriorum dei* timens ne praeter voluntatem dei vel praeter quod in sanctis scripturis evidenter praecipitur vel dicat aliquid vel imperet 2 et inveniatur tamquam *falsus testis dei* aut sacrilegus vel introducens aliquid alienum a doctrina domini vel certe subrelinquens et praeteriens aliquid eorum quae deo placita sunt. 3 Ad fratres autem esse debet *tamquam si nutrix foveat parvulos suos;*

XV cf. Vulg. brev. 98, Stud. 45

(XIIII) 4 Ps. 41,2 (LXX) 6 Rom. 8,35

XV 1 1Cor. 4,1 2 cf. 1Cor. 15,15 3 1Thess. 2,7

(BCGHJLMPSTW) 4 illud *Bac.* (corr. *m1*) 5 hoc ergo tali] ergo hoc tali *B*, tali ergo *HMT*, hoc ergo et tali *GL*, tali *Hol.* (cf. illud *prol. 13*) | affectu] *add.* ergo *Hol.* | oportet servire *tr.S* | domino] deo *BH*, *add.* et *S* | illud *om.P* 6 separavit *Cac.HTW* | an persecutio – nuditas *om.HMT Hol.* | an persecutio an fames *om.J* | famis *Bac.Cac.* | an periculum] *om.C*, *add.* et *Bac.* | et reliqua *om.W*

XV BCGHJLMPSTWZ

Int. his *Z* | precepit *T* 1 dominum *T* | ministeriorum *HJPSZ* | dei *pr.*] eius *Bpc.* | ne ... (2) et] cf. 2,97 | in *om.HT* | sacris *Hol.* | scripturis sanctis *tr.J* | imperat *Gac.* 2 aut] et *HMTZ* | a doctrina domini] ad doctrina (-am *Mac.*) domini *HMac.*, ad doctrina (-m *add. Lpc.*?) dei *LP*, a doctrina dei *GTW*, a domino et a doctrina eius *B* 3 debet esse debet *Bac.*, debet esse *Bpr.Lpc.*, esse *om.Lac.* | parvulus *Bac.W*

paratus secundum voluntatem domini et secundum quod unicuique expedit communicare cum eis non solum evangelium dei sed etiam animam suam, 4 memor praecepti domini ac dei nostri dicentis *Mandatum novum do vobis ut diligatis invicem sicut et ego dilexi vos.* 5 *Maiorem hac caritatem nemo habet quam ut ponat quis animam suam pro amicis suis.*

XVI

INTERR. Peccantem quomodo corripiemus vel emendabimus?

RESP. 1 Sicut praeceptum est a domino dicente *Si peccaverit in te frater tuus, vade et argue eum inter te et ipsum solum. Si audierit te, lucratus es fratrem tuum.* 2 *Si vero non te audierit, assume tecum alium unum vel duos, ut in ore duorum vel trium testium stet omne verbum.* 3 *Quodsi etiam ipsos non audierit, dic ecclesiae, si autem nec ecclesiam audie-*

XVI cf. Vulg. brev. 3, Stud. 46

(XV) 4 Io. 13,34 5 Io. 15,13

XVI 1-3 Mt. 18,15sq. 2 Dt. 19,15

(BCGHJLMPSTWZ) paratus] *add.* autem LMPZ Hol., *add.* is (his ac.) W | secundum pr. – et om.C | domini] dei JS | quod] voluntatem H | expedit communicare W | solum] secundum Jac. | dei om.Gac. | etiam] et quam W 4 praeceptum H | dei ac domini tr.B Hol. | mandatum – vos om.C | diligatis] *add.* uos MTZ Hol. | et om.CHMSTZ Hol. 5 hanc BCHac.Jar.STWac.Z | quis om.Hol. | animam suam quis ponat (ponat om.W) tr.GW, quis animam suam ponat tr.J, animam suam ponat quis tr.LP

XVI BCGHJLMPSTWZ

Int. peccatum Bac. | corripimus Cac.S | emendamus PS, emendauimus H 1 praeceptum sicuti est Z | in te om.HJT | et pr. om.GHLMTW Hol. | argue] corripe GLPW (Vulg.) | te et ipsum solum] te solum et ipsum tr. BHMST Hol., solum om.J 2 si] *add.* autem Bpc. | non audierit te tr.HL | alium om.GHP | unum om.LW | testium uel trium tr.B 3 dic – audierit alt. om.S | nec ecclesiam CHJMTZ Hol., ecclesiam non BGLPW (Vulg.)

rit, sit tibi sicut gentilis et publicanus, si forte increpatio haec quae fit a pluribus eveniat ei in salutem; 4 et sicut dixit apostolus Argue increpa consolare in omni patientia et doctrina, 5 et rursum Si quis non oboedit verbo nostro per epistolam, hunc notate, ut non commisceamini cum eo, sine dubio ad mensam.

XVII

INTERR. Si quis etiam in parvis delictis affligere voluerit fratres dicens quia Debetis paenitere per singula, ne forte et ipse immisericors videatur et dissolvere caritatem?

RESP. 1 Cum affirmaverit dominus quia *Iota unum vel apex unus non transiet a lege usquequo omnia fiant*, et rursum definierit quoniam *De omni sermone otioso quemcumque locuti fuerint homines reddent pro eo rationem in die iudicii*, 2 nihil oportet contemni tamquam parvum, qui enim sper-

XVII cf. Vulg. brev. 4, Stud. 47

(XVI) 3 2Cor. 2,6 4 2Tim. 4,2 5 2Thess. 3,14

XVII 1 Mt. 5,18 | Mt. 12,36 2 Sir. 19,1

(BCGHJLMPSTWZ) sicut] quasi B, om.S | gentiles Wac. | haec (et W) increpatio tr.GLPW | a pluribus fit tr.Bmp.HMTZ Hol., fit om.Bac. | ueniat C 4 et pr. om.Jac. | dicit H | increpa] obsecra P | consolare] consolare Bac., obsecra Jsr. 5 rursum] iterum B | obaudit HMTZ Hol. | nostro om.GLW | hunc] hanc Lac.Pac.W, om.Mac. | ut] et GHLMWZ, et ut P

XVII BCGHJLMPSTWZ

Int. etiam] autem MZ Hol. | in] de J | peniteri L | et pr. om.GHLPSW | misericors G | desolvere Bac., dei solvere G, dissoluet H 1 dominus] add. dicens Bpc. | vel] aut Z | unus apex tr.Z | transiit Cac. | usquequo] donec C (Vulg.) | quoniam CJS, quia BGHLMPTWZ Hol. | omne Jac.T | sermoni otiosum W | otiosum Jac.(corr.m1) | qu(a)ecumque Bac.HT, quem GLPW | fuerint locuti tr.B | hominis W | diem HJar.T 2 contemni tamquam parvum] tamquam paruum sperni HMTZ | enim] autem GLW

nit minima paulatim defluit. 3 Sed et quomodo quis audebit breve dicere aut parvum delictum, cum apostolus dicat manifesteque definiat quia *per praevaricationem legis* deus exhonoratur? 4 Sed et *aculeus mortis peccatum* esse dicitur, et non dixit tale vel tale peccatum, sed omne peccatum. 5 Magis ergo immisericors est qui intermittit et negligit quam ille qui arguit, sicut is qui in morsu serpentis permittit delitescere venenum quam ille qui educit et abstrahit. 6 Sed et caritatem destruit ille qui secundum quod scriptum est *parcens baculo odit filium suum, qui autem diligit diligenter corripit.*

XVIII

INTERR. Quomodo quis debet paenitere in unoquoque delicto?

RESP. 1 Affectum illum in se recipiens quem gerebat ille qui dicit *Iniquitatem odio habui et abominatus sum*, sed

XVIII cf. Vulg. brev. 5, Stud. 48

(XVII) 3 Rom. 2,23 4 1Cor. 15,56 6 Prov. 13,24

XVIII 1 Ps. 118,163 (LXX)

(BCGHJLMPSTWZ) minima] nimia *Gac.* | defluet *BS* 3 et] *om.HJT*, *add. de L* | audebit quis *tr.B* | audiebit *War.*, audet *H* | brebem *H* | parum *Lac.(corr.m1)W* | manifeste *Wpr.* | praevaricationem] prae *suppl.Bmp.*, -ne *TW* | deus] dominus *GL*, domini *W*, deum *Bac.P* | exhonorantur *P*, inhonoratur *B* 4 et *pr. om.H* | aculeum *BS*, -leos *T* | dicetur *Jac.* | quale uel tale *G*, quali uel tali *W* | sed omne peccatum *om.H* | peccatum] *add.mg.* comprehendit *Bmp.* 5 immisericors] inrisor *W* | negleget *Bac.* | ille qui] *om.Hac.*, *add. qui Hmp.sl.* | arguet *Bac.(corr.m1)* | is] his *Bac.Z*, *om.CT* | morsum *H*, -so *Cac.* | delitescere *Bpc.LS*, deliscere *Bac.*, deliti scire *W* | edocuit *ex* edocit *G*, *add. uel educit Gmp. mg.* | adtra(h)it *TZ*, attrahit *M Hol.* 6 destruit *Bac.*, destruet *Jac.S*, dextruit *HT* | baculum *Bac.(corr.m1)Jac.Lac.* | suum *om.Z* | diligentes *P* | corripit] dat disciplinam *B*

XVIII BCGHJLMPSTW

Int. quis *om.Bac.* | debet quis *tr.CJ* | peniteri *L* | dilecto *Jac.*
1 recipiat *Lmp.sr.* | dixit *Bpc.*, dicebat *P*, dicet *W*

et ea quae scripta sunt in sexto psalmo atque in aliis quam plurimis, vel illa quae apostolus dixit ad eos qui *secundum deum contristati* sunt: 2 *Quantum operatum est*, inquit, vobis, *sollicitudinem; sed excusationem, sed indignationem, sed aemulationem, sed vindictam. In omnibus exhibuistis vos castos esse negotio.* 3 Sed et his ipsis in quibus deliquit agens multa contraria sicut et Zacchaeus fecit.

XVIII

INTERR. Qui sunt *fructus digni paenitentiae*?

RESP. 1 Opera quae contraria sunt peccato, isti sunt fructus iustitiae quos debet afferre ille qui vult secundum quod scriptum est *in omni opere bono fructificare.*

XX

INTERR. Qui se verbo dicit paenitere, peccatum autem suum non emendat, quid est?

RESP. 1 De isto scriptum est *Si te rogaverit inimicus*

XVIII cf. Vulg. brev. 287, Stud. 49

XX cf. Vulg. brev. 6, Stud. 50

(XVIII) 1sq. 2Cor. 7,11 3 cf. Lc. 19,8

XVIII Int. Mt. 3,8; Lc. 3,8 1 Col. 1,10

XX 1 Prov. 26,25 (LXX)

(BCGHJLMPSTW) et om. JM | quam] add. in S | illa] ea HMT Hol. | deum om. Cac. 2 quantam Cpc. Hol. | operatus Bac. HLT Hol. | inquit vobis] tr. B Hol., inquit in vobis J, in vobis inquit S | excusationem] excusationem LW, add. sed timorem B | indignationem] add. sed timorem HJMT Hol. (Vulg.) | cautos P | esse] add. in Jsl. 3 his] ex his Pac. Hol., in his Jpc. | ipsis his tr. G | in om. GLac. | delinquit Hol. | contraria] om. C, add. sunt Bac. | et alt. om. BGLMPTW

XVIII BCGHJLMPSTW

1 fructos W | offerre S | quod suppl. Lmp.

XX BCGHJLMPSTW

Int. se om. S

tuus magna voce, non acquiescas ei; septem enim nequitiae sunt in anima eius, 2 et alibi Sicut canis revertens ad vomitum suum odibilis fit, ita homo qui per malitiam suam revertitur ad peccatum suum.

XXI

INTERR. Qui vult confiteri peccata sua, si omnibus debet confiteri et quibuslibet aut certis quibusque?

RESP. 1 Clementia dei erga eos qui deliquerunt manifesta est secundum quod scriptum est quia *Non vult mortem peccatoris, sed ut revertatur et vivat.* 2 Quia ergo et conversionis modus aptus esse et convertentis se a peccato fructus dignus ostendi debet per paenitentiam secundum quod scriptum est *Faeite fructus dignos paenitentiae,* 3 ne forte secundum comminationem illam eveniat his qui non paeni-

XXI cf. Vulg. brev. 288, Stud. 51

(XX) 2 Prov. 26,11 (LXX)

XXI 1 Ez. 33,11; cf. Ez. 18,23;32 2 Lc. 3,8; cf. Mt. 3,8

(BCGHJLMPSTW) 1 nequitiae] neque W | animo Cpc. 2 canes Cac. | reuersus C | suum] add. et Bar. | qui om.P | reuertetur Jac., uertitur Cac.

XXI BCGHJLMPSTWZ

Int. confiteri pr.] -re W | et] aut MTWZ, an G, sive Hol., om.BL | aut] an BGLMPWZ, uel Cmp., om.Cac. | certis om.C | quibus Cmp. 1 eis Bac.(corr.m1) | deliquerint Cpc. | quia] qui HPZ | vult] add. deus Bsl.mp. | sed] add. magis Hol. | revertatur BJS, conuertatur CGHLMPTWpc.Z Hol. | conuertantur et uiuant Wac. 2 quia] qui W, eras.L | convertentis] -tes B, -ti Cac.MPTW, qui conuertit Cpc. | se] est Z | fructos Cac. | dignus Bac.JLW Hol., digni S, dignos Bpc.CGHMPTZ | ostendere Cmp.G | debent S | per paenitentiam CJMSTZ Hol., paenitentiae BGHLPW | fructos (alt.) Cac.Tac.WZ | dignus (alt.) Jac.W 3 secundum om.Bac. | illam comminationem tr.Z | ueniat HT | paenitent] add. pro delicto illud Bmg., add. secundum H, add. secundum illud J

tent quod scriptum est *Omnis arbor quae non facit fructum bonum, excidetur et in ignem mittetur*, 4 necessarium videtur his quibus *dispensatio mysteriorum dei* commissa est confitenda esse peccata. 5 Sic enim et qui antiquitus paenitebant inveniuntur apud sanctos confessi esse peccata sua. 6 Scriptum est enim in evangelio quia Iohanni baptistae confitebantur peccata sua, et in actibus apostolorum apostolis a quibus et baptizabantur.

XXII

INTERR. Qui paenituerunt pro aliquo peccato et rursum in hoc ipsum peccatum inciderunt quid faciant?

RESP. 1 Is qui semel deliquit et iterum in idem peccatum incurrit, indicare de se videtur hoc primum, quod ab illo priori peccato non fuerit expurgatus, ex quo velut a radice quadam pessima eadem quae antea pullularunt.

XXII cf. Vulg. brev. 289, Stud. 52

(XXI) 3 Mt. 3,10; 7,19; cf. Lc. 3,9 4 cf. 1Cor. 4,1 6 cf. Mt. 3,6; Act. 19,18

(BCGHJLMPSTWZ) quod] sicut *CLmp.mg., eras.L* | quae] qui *W* | bonum *om.Cac.S* | exciditur ... mittitur *CW* | in *om.G* | igne *HT* 4 ministeriorum *BHJ* | confidenda *W* 5 et] *om.G, add. hi BGHJLMPTWZ Hol.* | antiquitus qui *tr. S* | inveniuntur] -ebantur *Bpc., add. tu autem cum oraueris W* | sanctus *W* | confessos *S* 6 scriptum] *add. uero Lpc.* | enim *om.GL* | euangelium *Cac.W* | iohannis *W* | apostolis *om.P* | a *om.T* | et *alt. om.BGHLMPSTWZ Hol. (ὁφ' ὧν καὶ ἐβαπτίζοντο)*

XXII BCGHJLMPSTWZ

Int. paenituerint *C, -rit Z* | in *om.Jac.* | hoc *om.P* | inciderint *Cpc., -rit Zpc., incidunt ex incedunt J* | faciunt *MTZac. Hol., faciet Zpc., facient Cmp.GHJL, faceret W* 1 is] his *Bac.HSTWac., om.Hol.* | delinquit *G Hol.* | in *om.C* | idem] id idem *J, eodem GLac.PW* | peccato *GLac.W* | incurret *Wac.* | indicari *W* | primo *J* | illo] alio *H* | peccato priori *tr.BGHLMPSTWZ Hol.* | velut] uel *Cac.S* | radicem *Hac.* | pessimam *T* | pullulauerunt *J, add. perpetravit Lmp.mg.*

2 Sicut enim quis arboris ramos excidens si radicem relinquat, ubi radix fixa permanet virgulta denuo eiusdem seminis germinabit, ita etiam peccatum: 3 quoniam non omnes qui delinquent ex ipsis peccatis initium sumunt, sed ex aliis interdum delicti occasio nascitur, 4 necessarium ergo ei est qui vult omnimodo purgare se a peccato, primas ipsas causas culpae succidere. 5 Verbi gratia, si ex contentione vel ex invidia fuerit, non a se sumpsit exordium, sed radicem habet ex arrogantia et cupiditate humanae gloriae venientem; 6 dum enim gloriam quaerit unusquisque ab hominibus, aut contentionibus studet aut recte agentibus invidet, huic scilicet per quem videtur ipse minus in laude vel in admiratione haberi. 7 Si quis ergo semel notatus fuerit invidiae vel contentionis vitio et rursum in hoc ipsum incidit, 8 sciat se primam illam causam de qua superius diximus, ex qua invidia vel contentio nascitur, in interioribus medullis habere reconditam. 9 Oportet ergo eum et per

(BCGHJLMPSTWZ) 2 enim] quasi *Zsl.m1* | ramos arborum *Hol.*, arborum ramos *MTZ* | relinquit *GLW* | radix *suppl.Bmp.* | firma *Z* | permaneant fixa *Hol.* | permanet] *add.* et *H* | uirgulta *GLW* | germinabit *GHJac.LMTZ*, germinavit *BW*, -abunt *CJpc.PS Hol.* (*sed cf.* ὡς γὰρ εἴ τις φυτοῦ τοῦς κλάδους ἐκκόψει τὴν ῥίζαν ἐάσας οὐδὲν ἦττον ἢ ῥίζα μένουσα τὰ αὐτὰ πάλιν βλαστάνει) 3 non omnes qui] enim *Tsr.* | ipsis] his *Z* | sed] *add.* et *S* 4 ei est] est eum *C* | omnimodo - se] omnino se purgare *Hol.* | purgari *H* | primus *H*, in primis (-is *sr.*) *L* | ipsius *Z* | causas] *add.* uel *J* | succedere *Jac.* 5 gratia] -ae *H*, -am *Wac.* | ex *alt. om.GLSW* | a se sumpsit] adsumit *T* | sum(m)it *MZ Hol.* | exordio *Jac.* | habet *om.Bac.* | arrogantiam *Jac.* | cupiditate] -tem *Bac.Jac.*, -tis *GW* | humani *W* | gloriae humanae *tr.Hol.* 6 unusquisque *om.H* | omnibus *T* | aut *alt.] ac B* | agenti *S* | inuidit *Bac.T* | huic] his *Lsr.mp.* | scilicet et *Bac.* | per quem] quibus *Lsr.mp.* | ipse *om.P* | in laudem minus *C* | admirationem *CW* | habere *GLW* 7 ergo] enim *S, om.H* | notatus] datus *S* | uitium *T* | rursum *Hol.* | incidisse *W* 8 se] sibi *S, om.P* | primam] in animam *S* | vel] et *H* | in] et in *S, om.C* | medullam ex -lit *W* | habere] habet *H*, esse *S* | reconditum *H*, conditam *BT*

contraria atque adversa curari, id est per humilitatis exercitium; exercitia vero humilitatis sunt, si se vilioribus officiis subdat et ministeriis indignioribus tradat. 10 Ita namque arrogantiae et humanae gloriae vitium curari poterit, ut in consuetudine humilitatis effectus ultra iam non incidat arrogantiae et vanae gloriae delictum. 11 Sed et in singulis huiusmodi vitiis cura similis adhibebitur.

XXIII

INTERR. Quali affectu vel quali sensu oportet increpare eum qui increpat?

RESP. 1 Ad deum quidem tali mente esse debet qualem indicat beatus David dicens *Vidi non servantes pactum et tabescebam, quia eloquia tua non custodierunt*. 2 Ad eos autem quos increpat hunc debet affectum servare quem pater et medicus erga aegrotantem filium servat, et tunc maxime, cum qualitas curae tristior videtur et gravior.

XXIII cf. Vulg. brev. 99, Stud. 53

XXIII 1 Ps. 118,158 (LXX)

(BCGHJLMPSTWZ) 9 humilitatem et exercitium *Bac.* | exercitia] -tium *Cac.*, exercitationes (-nis *W*) *GHLW* | vero *om.Z* | si se] se si *Bac.* | et *alt. om.JT* | ministris *Lac.* 10 arrogantiae et] ex adrogantiae *T* | curare *CGLPac.(corr.m1)W* | in *om.Hol.* | humilitatis consuetudine *tr.J* | effectus] affectus *GJpc.S Hol.* (γενόμενος) | incidat] *add. in J Hol.*, incedat *Bac.Jac.TW* | dilectum *Cac.Jac.* 11 in *om.CJ* | curam *H* | similis cura *tr.Bpc.* | dissimilis *T* | adhibebitur] -betur *Bac.(corr.m1) Cac.(corr.m1)GHLPTW*, -beatur *MZ Hol.*

XXIII BCGHJLMPSTWZ

Int. quali *alt. om.B* | sensu] *add. quibus Bar.* | eum *om.J* | increpatur *P* 1 dominum *GLPT* | iudicat *H* | pactum] peccatum *Jac.*, praeceptum *Jpc.mp.* | quia] quoniam *HMTZ Hol.* 2 autem] uero *J* | et *pr.] aut J, om.H* | seruant *W* | et *alt. om.C* | tunc] nunc *S* | curae] culpae *J, add. uel curae Jsl.* | videtur] *add. esse Bmg.*

XXIII

INTERR. Quali affectu debet quis suscipere correptionem?

RESP. 1 Sicut aeger filius patris aut medici de vita sua solliciti. Qui etiamsi asperum aliquid offerat vel amarum ad curandum filium, scit utique filius, quod nec pater in aliquo neglegere potest de salute filii nec medicus falli.

XXV

INTERR. Qui tristatur adversus eum qui se increpat qualis est?

RESP. 1 Neque periculum peccati agnovit iste, et maxime ad deum, neque lucrum paenitentiae, nec credidit illi qui dixit quia *Qui diligit diligenter corripit*. 2 Sed et se ipsum alienum facit ab illa utilitate dicentis *Corripiet me iustus in misericordia et increpabit me*, 3 sed et ad laesionem ceterorum iste talis permanet inter fratres, resolvit enim et impedit animos eorum qui possunt proficere.

XXIII cf. Vulg. brev. 158, Stud. 54

XXV cf. Vulg. brev. 159, Stud. 55

XXV 1 Prov. 13,24 2 Ps. 140,5 (LXX)

XXIII BCGHJLMPSTWZ(Z bis)

Int. quis debet *tr.BGHLMPSTWZ* | suscepere *Cac.* 1 aut *CPS*, uel *J*, et *BGHLMTWZ Hol.* | sua] fit a *Wac.(corr.m1)* | aliquid asperum *tr.HMTZ² Hol.*, asperum aliquod *B*, quit aliquit asperum *S* | aliquid offeratur asperum *tr.Z¹* | offeratur *HMTZ*, offerant *JP* | nec *alt.*] uel *S*, nam *H* | medicis *T* | fallit *T*

XXV BCGHJLMPSTWZ

Int. contristatur *J* | aduersum *Bac.C* | se *om.H* 1 agnouit peccati *tr.J* | et *om.GLMWZ Hol.* | ad deum] ad dominum *G*, apud dominum *L* | credit *HJS* | corripuit *Bar.* 2 et *pr.om.HMTZ* | fecit *J* | dicens *W* | corripiat *BJac.MTZ* | increpauit *Cac.Jac.LTW*, increpat *S*, increpet *Bac.* 3 et *pr.om.HT* | tales *Cac.* | soluet *Sac.*, resoluat *Spc.(corr.m1)W* | animas *BHJ*, -mus *T*

XXVI

INTERR. Quale iudicium esse debet de his qui peccantes defendunt?

RESP. 1 Ut mihi videtur gravius ab illo quod dixit dominus quia *Expedit illi ut suspendatur mola asinaria ad collum eius et praecipitetur in mare quam ut scandalizet unum de minimis istis*, 2 non enim iam correptionem ad emendationem, sed defensionem ad confirmandum peccatum suum suscipit qui delinquit, sed et alios ad simile provocat malum, 3 ita ut conveniat ei qui peccantes defendit illud quod dictum est quia *Si non ostenderitis fructus dignos paenitentiae, excidimini et in ignem mittemini*, 4 vel rursum quod a domino dictum est quia *Si oculus tuus dexter scandalizaverit te, eice eum et proice abs te*, 5 *expedit enim tibi ut pereat unum de membris tuis et non omne corpus tuum mittatur in gehennam*.

XXVI cf. Vulg. brev. 7, Stud. 56

XXVI 1 Mt. 18,6; Lc. 17,2 3 Mt. 3,8;10; 7,19; Lc. 3,8sq. 4sq. Mt. 5,29; cf. 18,9

XXVI BCGHJLMPSTWZ

Int. quali W | de om.H 1 ut om.Bac. | ab eras.L | illo] add. secundum illud Jac. (βαρύτερον ἐκείνου οἶμαι περὶ οὗ εἴρηται) | expetit Wac. | mola asinaria suspendatur tr.J | ad collum] collo G, in collo LW, in collum P, ad collo Cac., a collo Cpc. | et] ut C | mare] mari Bpc.S, in profundum maris P | ut tert. om.JMTZ | scandalizetur Jac. | de] ex Hol. 2 iam om.C | correctionem GL | ad emendationem correptionem tr.P | ad emendationem om.L | defessionem M | suscepit Bac.Cac.JW, suscipiet S | reliquit S | alios] ad alios S, alius P 3 ut om.GT | conueniet G | defendet ST | dictum] scriptum GLPW | quia si] quasi M | si non] nisi C | fructos JTWac. | dignus Jac. | excidimini Cac.Jac.LTW | igne HT | mittimini Cac.Jac.Lac.W 4 vel] et GLPW | rursum J | scandalizaverit] -zet GZ, -zat BHJLMTWZsl. Hol. | eice] erue GLPW Hol. (Vulg.) 5 expetit Wac. | tibi om.MTZ | de membris tuis BCPS, membrorum tuorum GHJLMWZ Hol.(Vulg.), membrum tuorum T | et non] quam P | omne] totum JP | gehenna CHT

XXVII

INTERR. Paenitentem ex corde quomodo oportet suscipi?

RESP. 1 Sicut dominus ostendit cum dicit quia *Convocavit amicos et vicinos dicens Congratulamini mihi quia inveni ovem meam quam perdideram.*

XXVIII

INTERR. Erga eum qui pro peccato non paenitet qualiter esse debemus?

RESP. 1 Sicut dominus praecepit dicens *Sit tibi sicut gentilis et publicanus*, et sicut apostolus docuit dicens *Subtrahite vos ab omni fratre inquiete ambulante et non secundum traditionem quam tradidimus vobis.*

XXVII cf. Vulg. brev. 8, Stud. 57

XXVIII cf. Vulg. brev. 9, Stud. 58

XXVII 1 Lc. 15,6

XXVIII 1 Mt. 18,17 | 2Thess. 3,6

XXVII BCGHJLMPSTWZ

Int. suscepi *Bar.*, suscipere *GLT* (προσδέχεσθαι) 1 dominus] *add.* deus *H* | convocat *Bpr.P.*, -cabit *HT*, uocavit *GL* | amicos] *add.* suos *BGHJLW* | ovem meam] *dragmam S*

XXVIII BCEGHJLMPSTWZ

Int. pro *om.W* | peccatum *E* | quales *P* | debimus *Cac.* 1 praecipit *CP* | sit – dicens *suppl.Ssl.(mI?)* | et *pr. om.C* | ambulante inquiete *tr.E*, inquietem ambulante *Jar.* | traditione *T* | quam] quae *W* | tradimus *H*

XXVIII

INTERR. Si debet habere aliquid proprium qui inter fratres est?

RESP. 1 Hoc contrarium est illi testimonio quod in actibus apostolorum de illis qui credebant primitus scriptum est, 2 ibi enim ita dicit quia *Nemo quicquam ex bonis suis proprium dicebat esse, sed erant illis omnia communia.* 3 Si quis ergo proprium sibi esse dicit aliquid, sine dubio alienum se facit ab electis dei et a caritate domini qui docuit verbo et opere complevit et qui *animam suam posuit pro amicis suis.* 4 Si ergo ipse *animam suam pro amicis* dedit, quomodo nos etiam ea quae extra animam sunt propria vindicamus?

XXVIII cf. Vulg. brev. 85, Stud. 59

XXVIII 2 Act. 4,32 3sq. Io. 15,13

XXVIII BCEGHJLMPSTWZ

Int. aliquid proprium habere *tr.B* 1 hoc *Bpc.CEJS*, hic *Bac. P*, huic *GHLMTWZ Hol.* | illi testimonio] illi -nium *Jac.W*, illis -nio *E*, illud testimonium *GHLMTZ Hol.*, *ras.in B* (τοῦτο ἐναντίον ἐστὶ τῆς ... μαρτυρίας) 2 ita] ait ac *E* | dicitur *Hol.*, ait *GLPW* | quicquam *E* | ex bonis suis quicquam (quis *P*) *tr.CP*, *add.* ex eis suum *P* | bonis suis] eis suum *GLW*, eis sibi *H* | dicebat proprium *tr.E* 3 qui *CEP* | ergo] uero *MTZ Hol.* | sibi esse *om.E* | sibi *om.GLW* | dicit esse *tr.C* | dicat *W* | se *om.P* | a *om.H* | domini] christi *GLPW* | qui *pr.*] quia *Lac.*, quam *Cmp.*, *add.* quae *LG* | implevit *C* | et qui] qui *EGLW*, qui et *P*, et *Hol.*, et quia *Bar.Mac.(corr.m1)Z* | posuit - 4 animam *pr. om.MZ* 4 si - dedit *om.Pac.W* | suam *om.GL* | amicis] *add.* suis *T* | dedit] suis *Ppc.* | etiam nos *tr.J* | ea quae extra animam] extra quae anima *S*, quae extra animam *H* | anima *T* | proprium *H*, -am *T* | uendicamus *Lpc.Mac.*, uindicabimus *GLW*, dicamus *P*

XXX

INTERR. Si quis dicat quia Neque accipio a fratribus neque do, sed contentus sum meis propriis, quid de hoc observare debemus?

RESP. 1 Si non acquiescit doctrinae domini dicentis *Diligite invicem sicut et ego dilexi vos*, acquiescat apostolo dicenti *Auferte malum ex vobis ipsis*, ne forte accidat ut *modicum fermentum totam massam corrumpat*.

XXXI

INTERR. Si debet quis a carnalibus propinquis accipere aliquid?

RESP. 1 Propinquos quidem reddere quae sua sunt his qui ad servitium dei accedunt necessarium est et nihil subtrahere, ut non crimen sacrilegii incurrant. 2 Verumtamen haec praerogari in conspectu eorum ad quos visa sunt perti-

XXX cf. Vulg. brev. 86, Stud. 60

XXXI cf. Vulg. brev. 187, Stud. 61

XXX 1 Io. 13,34; 15,12 | 1Cor. 5,13; cf. Deut. 13,5; 17,7; 21,21; 22,24 | 1Cor. 5,6; Gal. 5,9

XXX BCGHJLMPSTW

Int. quia om.HMT | accipio] add. aliquid GJsl.LP | quod Gac.Lac.(corr.m1) | de hoc om.LW | servare P. 1 quiescit L, adquiescat M Hol. | diligete Bac. | in invicem LP | et om.CGLW | apostolo] -li P, populo H | dicente Cac.Jac.TW | ex] a H | ipsis om.GHLW | accedat Bac.Cac.Jac.W

XXXI BCGHJLMPSTWZ

Int. aliquis J 1 propinquos] -quis Cac.GHLSTpc.W Hol., -quus Bac. (τοὺς ... οἰκείους) 2 haec] hoc P, add. debent J, add. non Jsl. | praerogari SZpc.(corr.m1?) Hol. (ἀναλίσκεσθαι), prorogare C, erogari G, erog/// P, rogari L, propagari H, prorogari BJMTWZac. | pertinere] add. non expedit Hol.

nere, et illis ipsis occasionem praestat elationis ac superbiae et aliis fratribus eiusdem propositi pauperioribus tristitiam generat, 3 ita ut accidat illud in quo Corinthii increpabantur ab apostolo dicente quia *Confunditis non habentes*. 4 Et ideo his qui per loca singula ecclesiis praesunt, si sint fideles et prudentes dispensatores, ipsis offerri debent secundum imitationem eorum qui in actibus apostolorum id fecisse perscribuntur, 5 de quibus dicitur quia *Afferentes pretia praediorum suorum ponebant ante pedes apostolorum*. 6 Certe quoniam non est omnium huiuscemodi dispensationes explere fideliter, illis offerri convenit qui apud omnes in hoc officio probati habentur. 7 Verumtamen etiam de his probabit ille qui praest, per quem debeant dispensari.

XXXII

INTERR. Quomodo debemus videre eos qui nobis aliquando vel familiares vel consanguinei fuerunt et proximi?

XXXII cf. Vulg. brev. 188, Stud. 62

(XXXI) 3 1Cor. 11,22 5 Act. 4,34sq.

(BCGHJLMPSTWZ) et pr.] ne et *MZ Hol.*, ne et in *GLW*, quia et *Bsr.HJ*, n|| et ||| *P* | ipsis – aliis *om.Z* | prestant *S*, -stet *BGLMW Hol.*, -stare *P* | elationes *Gac.Wac.* | hac *T* | et *alt.*] *add.* in *H* | praepositi *HMTZ* | tristiam *P* | generat] -ret *MZ Hol.*, -rant *Cac.(corr.m1)PW*, gerant *Bac.*, gerent *GL* 3 accedat *Cac.Jac.Pac.W* | Corinthii] -thi *BLS*, ceperint hii qui *H* | Corinthii increpabantur] arguuntur corinthii (*add.* ab *P*) apostolo *GLPW* | increpantur *BZ Hol.* | confundetis *Bac.Jac.W* | non habentes] eos qui non habent *P* 4 his] et his *MZ*, hii *JLac.*, hi *Lpc.* | singula loca *tr.J* | singulis *H* | sint] sunt *GL Hol.* | ipsi *C* | offerre *CGJMTW* 5 quia] qui *HMTZ* | pretia *om.Cac.* 6 certum *Z* | quoniam] quia *J* | huiusmodi *Wac.(corr.m1)* | dispensationes] -nis *Bac.Cac.TW*, -nem *Bac.S* | implere *CJ* | offerre *Cac. GLWZ* | quia *Bar.* | homines *HJ* 7 etiam *om.H* | probavit *Cac.* | debeant] debeat *BHJac.Wac.(corr.m1)*, habeant *P* | dispensare *Cac.LW*

XXXII BCGHJLMPSTW

Int. uidere debemus *tr.Hol.* | nobis aliquando] *tr.B*, nobis *Hol.*

RESP. 1 Sicut dominus ostendit tunc cum ei nuntiaverunt quia *Mater tua et fratres tui foris stant volentes te videre*, ad quos cum increpatione respondit dicens 2 *Quae est mater mea et qui sunt fratres mei? Qui enim fecerit voluntatem patris mei qui in caelis est, iste meus frater et soror et mater est.*

XXXIII

INTERR. Quodsi deprecantur nos volentes ut eamus cum ipsis ad domos eorum, si oportet eis acquiescere?

RESP. 1 Siquidem pro aedificatione fidei aliquis ire potest, si probaverit ille qui praeest, mittatur. 2 Si vero propter humanam aliquam gratiam, audiat dominum dicentem ad illum qui dixit ei, Magister, *permittle mihi primo ire et renuntiare his qui in domo sunt*, quia *Nemo mittens manum suam in aratrum et retro respiciens aptus est regno caelorum*. 3 Quodsi pro renuntiando hoc dictum est volenti ire ut renuntiaret, quid dicimus de ceteris?

XXXIII cf. Vulg. brev. 189, Stud. 63

(XXXII) 1 Lc. 8,20; cf. Mt. 12,47; Mc. 3,32 2 Mt. 12,48; 50; cf. Mc. 3,33; 35

XXXIII 2 Lc. 9,61sq.

(BCGHJLMPSTW) 1 tua om.CGLac.PSW | foras S | stant] sunt CS | dicens om.H 2 et pr.] aut C | qui sunt om.G | iste] ipse GJLPW | meus] add. et P | et mater et soror tr.Jac.MT | et tert. om.W

XXXIII BCGHJLMPSTW

Int. deprecatur H, -cantes P | domus BMP | earum P | oporteat Hol. | eis] nos GLMW Hol., nos eis HT | adquiesci JT 1 pro] propter Bpc. | aedificationem Bpc.Cac.HPT | possit J 2 aliquam humanam tr.GLW, aliquam om.P | ei dixit tr.Hol. | primo CS, primum BCGHJLMPTW Hol. | qui] quae Gpc.(corr.m1) | domo] add. mea Lmg. | in alt.] super J, ad S | aratro CGW | est] erit S | caelorum] dei P 3 quodsi] quod Lac. | pro renuntiando] pronuntiando S | ut renuntiaret] renuntiare Bpc.S, ut -rent Gac. (corr.m1) | dicemus BJP Hol.

XXXIII

INTERR. Unde vagatur mens nostra et cogitationes diversae ascendunt in corde, et quomodo hoc possumus emendare?

RESP. 1 Vagatur quidem mens interdum etiam otio, dum non occupatur in necessaria sollicitudine, sed in remissione posita et securitate non credit praesentem esse deum *scrutantem corda et renes*. 2 Si enim hoc crederet, faciebat hoc quod superius dictum est, *Providebam dominum in conspectu meo semper, quia a dextris est mihi ne commovear*. 3 Qui enim haec agit vel horum similia, neque vacabit umquam neque habebit otium vanis cogitationibus indulgere vel aliquid cogitare quod non ad aedificationem fidei pertineat et ad aliquam animae utilitatem exspectet. 4 Quanto magis nihil audebit, quod adversum sit deo et non ei placeat cogitare.

XXXIII cf. Vulg. brev. 21, Stud. 64

XXXIII 1 Ps. 7,10 (LXX) 2 Ps. 15,8 (LXX)

XXXIII BCGHJLMPSTWZ(Z bis), T des.1 occupatur in

Int. unde] *add.* ergo GLMWZ Hol. | euagatur P | diuersas H | corde] corda L, cor BHJPpc.T, *add.* nostro (-a L) GLMWZ Hol. | hoc om.H | possumus hoc tr.Hol. 1 mens quidem tr.L | etiam eras.W | dum] cum HLMTZ Hol., si B | occupetur Bpc. | in pr.] etiam in MZ² | necessariam sollicitudinem JS | in alt.om.Bac. | remissione] *add.* sit GLar.(?)PW | et pr.] *add.* in C | securitatem H | credet HS, crediderit B | renis Bac. | renes et corda tr.Z¹ 2 crediderit B, credent W | faciebat CS, facerit (facile erit pc.m1) W, faceret cett. (εἰ γὰρ τοῦτο ἐπίστευε, πάντως ἐποίει τὸ εἰρημένον) | hoc om.B Hol. | superius dictum est] dixit propheta Bmp.sr. | superius del.J | pr(a)euidebam HS | domino W | quia] quoniam BC | ad dextris MPWZ | est om.P | ne] nec JPWZ, *add.* umquam H 3 haec] hoc MZ Hol. | agit om.H | vel pr.] nec Z | horum] eorum H | vacabit] uagabit Bpc.Cac.LMZ, uagabitur Cpc.(corr.m1)J Hol., *add.* mens eius Lmp.mg. | aliquid] aliud GLW (*add.* aliquid Lmp.mg.) | non ... et] cf. 2,97 | ad alt. om.HS | aliquam] aliam P | animae] human(a)e LW, humanam BGH, aliquam P, *add.* mentis Lmp.sl. | spectet P Hol. (cf. 8,1) 4 sit] est LW, om.G | deum C, domino J | non ei] quod ei non C | placet HZ²

XXXV

INTERR. Unde nocturnae phantasiae inhonestae et turpes accidunt nobis?

RESP. 1 Veniunt quidem haec maxime ex diurnis animae motibus et actibus indignis et incongruis. 2 Si enim vacet in iudiciis dei et expurgetur anima per meditationem legis divinae et studium verbi dei ibique indesinentem curam gerat semper requirens et scrutans quid sit quod placeat deo, talia habebit etiam somnia.

XXXVI

INTERR. Quali affectu debemus infirmis fratribus ministrare?

RESP. 1 Sicut ipsi domino offerentes obsequium qui dixit quia *Cum feceritis uni ex minimis istis fratribus meis,*

XXXV cf. Vulg. brev. 22, Stud. 65

XXXVI cf. Vulg. brev. 160, Stud. 66

XXXVI 1 Mt. 25,40

XXXV BCGHJLMPSWZ

Int. unde] *add.* et GLMPW Hol. | accedunt BCJLPW, ascendunt MZ | nobis] in nos MZ 1 haec] hae L, om. J | ex diurnis animae om. H | animi L | congruis Bac. 2 vacet] *add.* animus J | iudiciis] dictis H | et pr. om. Z | uerbum Gac. (corr. m1) | ubique Bpc. GHJac., et ubique Jpc. | indesinenter JP | domino J | etiam habebit P Hol., habebunt etiam H, *add.* per Lsl.mp. | insomnia C

XXXVI BCGHJLMPSWZ, T inc. 1 quia

Int. ministrari H 1 domino] deo H | quia om. C | cum feceritis] quaecumque fecistis Cpc. Lsr.mp., quicumque feceritis Cac., cum fecistis MTZ Hol., quod fecistis H | ex minimis istis MTZ Hol., ex his minimis BGLPW, ex minimis CJS, ex H

mihi fecistis, 2 expedit autem ad conservandum huiusce-
modi affectum in obsequiis, ut et hi qui obsequia a nobis
suscipiunt tales sint quibus merito deferri obsequium de-
beat. 3 Et ideo oportet eos qui praesunt curam gerere, uti
ne hi quibus ministratur tales sint qui carni indulgeant et
ventri, 4 sed potius in amore dei et Christi Iesu probabiles
inveniantur et per patientiam suam ac vitae meritum fra-
trum mereantur obsequia, 5 ut habeantur ad gloriam Chri-
sti et opprobrium diaboli, sicut et sanctus Iob.

XXXVII

INTERR. Cum quali humilitate debet quis obsequium
suscipere a fratribus?

RESP. 1 Sicut servus a domino et sicut ostendit Petrus
apostolus cum ei dominus ministraret, in quo simul etiam
periculum eorum qui nolunt recipere obsequia fratrum do-
cemur.

XXXVII cf. Vulg. brev. 161, Stud. 67

XXXVII 1 cf. Io. 13,6sq.

(BCGHJLMPSTW) 2 obsequia] -um LP | differri Z 3 et *pr. om. H*
| oportet] *add. et C* | gerere] *agere H* | uti ne] ut ne GHJLPW, ut *Bpr.*,
et ne MTZ, ne *Hol.* | hi] his *Bac. Jac.*, ii *Jpc.*, in his *P* | ministrantur
B | qui] *add. non Bmp.* | carne *Cac.* 4 sed] et *Bac.* | amorem *Lac. TW*
| Christi] dei *J* | Iesu *correx.* eius *codd. Hol.* | probabilis *Cac.* |
obsequium *S* 5 zabuli *GLW* | sicut] *add. fuit BGHLMTWZ Hol.*
(ὥς ὁ δὲ δίκαιος Ἰώβ) | et *alt. om. CH* | Iob] *add. fuit J*

XXXVII BCGHJLMPSTWZ

Int. quale *Cac.* | quis *om. T* | obsequium suscipere a fratribus *CS*,
suscipere a fratribus obsequium *tr. BGHLMPTWZ Hol.*, suscipere obse-
quia a fratribus *J* 1. eorum] *add. aduertendum est P, add. ostendit*
HMTZ | obsequium *Cac. P* | docemur *om. BHMPZ*

XXXVIII

INTERR. Qualem debemus habere caritatem ad invicem?

RESP. 1 Qualem dominus ostendit et docuit dicens *Diligite invicem sicut et ego dilexi vos; maiorem hac caritatem nullus habet quam ut quis animam suam ponat pro amicis suis.* 2 Si autem et animam poni oportet, quanto magis in aliis votum et studium debet ostendi, 3 sine dubio non secundum humanas voluntates, sed secundum illum prospectum in quo est commune omnium propositum placendi deo.

XXXVIII

INTERR. Quomodo poterit quis implere caritatem circa proximum?

RESP. 1 Primo quidem metuens iudicium praevaricantis mandatum domini, quia ipse dixit *Qui non crediderit*

XXXVIII cf. Vulg. brev. 162, Stud. 68

XXXVIII cf. Vulg. brev. 163, Stud. 69

XXXVIII 1 Io. 15,12sq.

XXXVIII 1 Io. 3,36

XXXVIII BCGHJLMPSTWZ

Int. caritatem habere *tr.H* | ad] *om.W*, in *L* 1 in invicem *L* | uos dilexi *tr.CS* (ἡγάπησα ὑμᾶς) | hac] hanc *Cac.SW*, autem hac *Bpc.*, autem hanc *Bac.H*, autem *MTZ Hol.* | nullus] nemo *GLMPTWZ Hol.* | habeat *Bar.* | quam] *om.CHJT*, qua *W* | quis ut *tr.Bac.* | animam suam quis *tr.GPW* | animam suam ponat quis *tr.L* 2 et *pr. suppl.Bmp.* | alis *Bac.* 3 voluptates *J* | propositum] prospectum *P* | domino *J*

XXXVIII BCGHJLMPSTWZ

Int. potest *GLPW* | quis poterit *tr.C* | quis *suppl.Bmp.* | proximum] -mo *Sac.*, *add.* suum *Hol.* 1 primum *GJLMTWZ* | iudicium in *ex* in iudicium *C* | praevaricantes *CW*, -catis *Bac.* | domini] dei *GLPW*

filio non habebit vitam, sed ira dei manet super eum, 2 tum deinde velut cupiens ad aeternam vitam pervenire, quia mandatum eius vita aeterna est. 3 Primum autem et magnum mandatum est: Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex tota mente tua et ex tota anima tua; secundum vero simile illi: Diliges proximum tuum sicut te ipsum. 4 Et si quis desiderat similis effici domino dicenti Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem sicut et ego dilexi vos. 5 Sed ex communi sensu sentire hoc possumus, quia si beneficium consequimur a fratre, in eo quod diligimus fratrem, debitores ei efficiamur, ut eum merito diligamus, 6 quod etiam inter gentiles observari solet sicut et dominus in evangelio dicit Si diligitis eos qui vos diligunt quae vobis est gratia, quia et peccatores et gentiles diligentes se diligunt. 7 Si autem in aliquo vel laedit nos vel adversatur quis, hunc non solum propter mandatum, sed et propter hoc ipsum quia plus

2 Io. 12,50 3 Mt. 22,36sq. 4 Io. 13,34 6 Lc. 6,32

(BCGHJLMPSTWZ) filium W, in filium GL | habet CJS | vitam] add. in se Bac., corr. in aeternam Bpc.mg. | iram T 2 tunc MTZ 3 autem] hoc (ex compendio) WmI | diliges pr.] -gis HTW, diligere Cac.S | deum om.Z | et alt. om.W | et ex tota mente tua om.BHJP | secundo Cac. | simile est illi G | ille Wac. | diliges alt.] -gis Cac.HSTW, add. et Pac. | sicut] tamquam H 4 qui Bac.Cac. | similes Jac. | dicente CJac.L | et alt. om.CGLPW 5 sed] add. et Csl.mp.JS Hol. | sed - 6 dicit] cf. ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ λογισμῶν τοιούτων, ὅτι, εἰ μὲν εὐεργέτης ἐστὶν ὁ ἀδελφός, χρεωστοῦμεν αὐτῷ καὶ κατὰ ἄνθρωπον τὴν ἀγάπην, ἣν καὶ Ἕλληνες φυλάσσουσι, καθὼς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ὁ κύριος δηλοῖ λέγων | com(m)une Cac.T | consensu MZ | sentire] -ri Lac.W, del.Bmp. | possumus hoc tr.Sac.(corr.m1) | possumus] debemus MTZ, add. intellegere Bmq. | quia] qua Bac.HMZ, quod J | consequamur BGHLMTWZ Hol. | a fratrem W | diligimus fratrem] diligimur a fratre Cpc.(corr.m1) Hol., diligamus fratrem JP | debitoris W | ei om.GLW | efficiamur GLW | eo MT 6 gentes Tac. | observari] -re Cac.HW, fieri Bpc. | et pr. om.MTZ Hol. | diligatis P | et alt.om.S 7 autem] enim GLW, add. et H | ledet S | aduersator W | hunc] hoc Cac.S | et om.JP | quia] quo MZ, qua T | plus in hoc nobis (hoc nobis sr.mp.) L

nobis praestat in quo laedit diligere debemus, 8 siquidem credimus domino dicenti *Beati estis cum exprobrabunt vos et persequentur et dicent omne malum adversum vos mentientes propter me*: 9 *Gaudete et exsultate, quoniam merces vestra multa est in caelis.*

XXXX

INTERR. Usque ad quae *verba otiosus* sermo iudicatur?

RESP. 1 Generaliter omnis sermo qui non proficit ad aliquam gratiam fidei Christi otiosus est, et tantum est periculum huiusmodi sermonis 2 ut, etiamsi bonum esse videatur quod dicitur, ad aedificationem fidei non pertineat; 3 non in sermonis bonitate ille qui locutus est periculum effugit, sed in eo quod non proficit ad aedificationem sermo prolatus, contristat spiritum sanctum dei. 4 Hoc enim manifeste demonstrat apostolus dicens *Omnis sermo malus de ore vestro non procedat, sed si quis bonus ad aedifi-*

XXXX cf. Vulg. brev. 23, Stud. 70

(XXXVIII) 8sq. Mt. 5,11sq.

XXXX Int. cf. Mt. 12,36 4sq. Eph. 4,29sq.

(BCGHJLMPSTWZ) in quo laedit] incolidet W 8 sic quidem L | dicente Cac.T | exprobrauerint Bpc.GL | vos et om.T | persequuntur Jac.S | persequentur – adversum om.Tac. | omnem Bar.CHJTpc.W | propter me om.Bac.HT 9 merces LTW

XXXX BCGHJLMPSTWZ

Int. quae verba] Bpc.sr., quod uerbum LP, quem uerbo H, uerba C, quem modum GW | sermo otiosus tr.S | iudicabitur HJMTZ Hol., diiudicatur P 1 sermo hominis H | profecit Wac. 2 bonus H | uideatur esse tr.JS | esse om.C | quod dicitur om.C, add. et Bpc.CJMPSTZ Hol., add. si non Bar. | fidei] tamen fidei GLMW, fidei tamen Hol. 3 sermonis] -ne et C | illi W | periculosum H | effugiet MPWZ, effugiat L Hol. | proficit] -ciat J, profecit Cac., proficiet Wac. | aedificationem] add. fidei J | contristet Lpc. 4 enim om.H | omnes Jac. | de] ex C | ori C | si quis] sit Lmp.sr., add. est GmIsl.

cationem fidei, ut det gratiam audientibus, 5 et super haec adiecit Nolite contristare spiritum sanctum dei, in quo signati estis in die redemptionis; quo utique gravius malum nullum esse poterit.

XXXXI

INTERR. Quis est *maledicus* id est *λοιδωρος*?

RESP. 1 Omnis sermo qui ob hoc profertur ut infamet aliquem vel male commendet maledicus est, etiamsi videatur non esse iniuriosus. 2 Et hoc manifestum est ex sententia evangelii, cum dicit de Iudaeis quia *Maledixerunt eum dicentes Tu sis discipulus illius.*

XXXXII

INTERR. Quid est *detractatio* vel *derogatio*?

XXXXI cf. Vulg. brev. 24, Stud. 71

XXXXII cf. Vulg. brev. 25, Stud. 72

XXXXI Int. cf. 1Cor. 5,11 2 Io. 9,28

XXXXII Int. cf. 2Cor. 12,20; 1Petr.2,1.

(BCGHJLMPSTWZ) 5 adiecit] dicit *H* | nolite *om.H* | contristari *BTZ* | diem *HTW* | quo *alt.*] quod *Bar.Cac.Jar.Mac.PTW* | nullum malum *tr.J* | potest *H*

XXXXI BCGHJLMPSTWZ, *T des. 1* aliquem

Int. quid *CMZ* | maledictus *P* | Resp. *post* maledicus *tr.S* | id est *om.GHJLPW* | *λοιδωρος*] AOIAOROC *B*, AOTAOROC *C*, AOIAROC *T*, AOIAPOC *Mac.*, AOIAOPOC *Mpc.*, *om.GHJLPW* 1 ut] qui *H* | infamet] in fama *Wac.* | infamet uel aliquem male *tr.Bac.*, infamet uel deroget uel aliquem male *tr.Bpc.* | aliquem] *om.H*, *add.* deroget *Z*, *add.* uel deroget *GLMTW Hol.* | vel *om.MW* | maledictus *HP* | etiamsi] etsi *Bac.H* | videatur] *add.* etiam *H* 2 et] de *GLW*, *om.H* | manifeste *H* | cum] quae *L* | quia – dicentes *om.P* | quia] qui *S* | eum *om.H* | illius] ipsius *B*, eius *HMSZ Hol.*

XXXXII BCGHJLMPSTWZ, *T inc. 6* quicumque

Int. quid] quae *GLW* | detractio *GHJLMP Hol.*

RESP. 1 Duas opinor esse causas in quibus licet alicui dicere et retractare aliena mala. 2 Si quando consilium habere necesse est cum ceteris qui in hoc ipsum videntur assumi, quomodo corrigatur is qui peccavit vel male aliquid egit, 3 et rursum si quando necesse est praeveniri aliquem et commoneri, ne forte incurrat in consortium alicuius mali dum eum putat esse bonum, 4 quia apostolus dicit *Nolite commisceri cum huiusmodi*, et Salomon *Noli manere cum homine iracundo ne forte sumas laqueum animae tuae*. 5 Quod et ipsum apostolum fecisse invenimus per hoc quod scribit ad Timotheum dicens *Alexander aerarius multa mala mihi ostendit, quem tu quoque devita, valde enim restitit nostris sermonibus*. 6 Praeter huiusmodi autem necessitates quicumque dicit aliquid adversus alium ut vel deroget ei vel obtrectet, istud est detrahere, etiamsi vera videantur esse quae dicit.

4 2Thess. 3,14 | Prov. 22,24sq. 5 2Tim. 4,14sq.

(BCGHJLMPSWZ, T inc. 6 quicumque) 1 aliquem BGHJLW | detractare G 2 haberi JPS | qui om.Jac. | in om.MZ | ipso JPS | videtur H | is om.S | mali M Hol. | aliquid male tr.C 3 praevenire CGLMPac.(corr.m1)WZ (ἀσφαλίσασθαί τινας) | et] aut C | commonere GL, communire W | forte om.Bac. | occurrat H | consortio Jac.Wac. | eum putat] enim putant W 4 quia] qui Mac.W | com(m)iscere Cac.(corr.m1)W | huiusmodi CH | et Salomon] item in salomone HMZ Hol., add. ait L | nolite Par. | homini H | forte] add. uias eius discas et GLMPWZ Hol. | assumas GL 5 mihi mala tr.Bac.HS | tu quoque] et tu P | resistit GJLPW | sermonibus] uerbis P 6 huiusmodi CH Hol. | autem] del.W, om.CH | necessitatis Bac. | aliquem Z | ut] del.Bmp., om.T | eum GL | obtrectet] detractet GL, obtractet C | detrahere] add. ei C | esse uideantur tr.HMTZ Hol. | dicet Bac.

XXXXIII

INTERR. *Qui detrahit de fratre aut audit detrahentem et patitur, quid dignus est?*

RESP. 1 Excommunicari. *Detrahentem enim, inquit, occulte adversus proximum suum hunc persequer, et alibi dictum est Noli libenter audire detrahentem, ne forte eradiceris.*

XXXXIIII

INTERR. Quodsi de eo qui praeest detraxerit, quomodo eum observabimus?

RESP. 1 Et in hoc manifestum est iudicium iracundiae dei, quae facta est super Mariam cum detraxit de Moyse, et peccatum eius ne ipso quidem Moyse orante inultum deus esse permisit.

XXXXIII cf. Vulg. brev. 26, Stud. 73

XXXXIIII cf. Vulg. brev. 27, Stud. 74

XXXXIII Int. cf. Iac. 4,11 1 Ps. 100,5 (LXX) | cf. Prov. 20,13 (LXX)

XXXXIIII 1 cf. Num. 12

XXXXIII BCEGHJLMPSTWZ

Int. detrahet J | de fratre] fratri BCHMTZ Hol. | audet Jac. | et suppl. Bmp. | et patitur om. H | dignum B 1 excommunicari] -re W, add. debet (-tur Mac.) GJLMWZ Hol. | respondit post excommunicari tr. Bac. | enim om. MZ Hol. | inquit] om. C, add. spiritus E | occulte om. S | suum om. S | est om. C | noli] non C

XXXXIIII BCEGHJLMPSTWZ

Int. detraxerit qui praeest tr. E | praeest] add. quis (qui W) GLPW Hol. | detraxerit] detraxit Mac., add. quis J | observauimus ES 1 et pr. om. E | quae facta est] om. H, sicut B, add. quae facta est Bmq. | maria ETW | cum] quod GLPW, dum Z, om. J | detraxerit CHMT, detrahentem Jpc. | de Moyse] moysi EGLW, de moysi Bpc. Jac., de moysen HT | et alt. – ne om. C | ne] nec HJMZ Hol., om. Bac. | ipso] Csl. mp., ipsum T | quidem Moyse om. C | Mose E, Moysen T, moysi LW | orantem W | inultum] non inultum C, indultum Bar. P | deus om. E | esse deus tr. MTZ Hol. | deus esse permisit om. C

XXXXV

INTERR. Si quis acerbiori sermone vel insolentiori voce respondeat et admonitus dicat quia nihil mali habeat in corde, si oportet ei credi?

RESP. 1 Non omnes passiones animae manifestae sunt omnibus, sed ne ipsis quidem qui patiuntur eas. 2 Sicut enim sapientioribus medicis signa quaedam dantur absconsa et occulta ex corporum motibus quae ipsos qui patiuntur effugiunt et latent, 3 ita etiam in anima sunt quaedam vitia etiamsi non sentit ille qui peccat, sed credere oportet domino dicenti quia *Malus de malo thesauro cordis sui profert mala*. 4 Et ideo non potest fieri, ut malus de corde malo bonum proferat sermonem nec bonus de corde bono malum proferat verbum, sed interdum quidem potest esse mali cordis bonitas simulata, bonum autem cor malum non potest simulare. 5 Dicit enim apostolus quia *Providemus bona non solum coram deo sed etiam coram hominibus*.

XXXXV cf. Vulg. brev. 28, Stud. 75

XXXXV 3 Mt. 12,35; Lc. 6,45 5 2Cor. 8,21; cf. Rom. 12,17

XXXXV BCGHJLMPSTW(S bis), T des. 2 absconsa

Int. acerbiori] -uiori PS¹T, -uiore S², -biore BC, acriori ex acriuiori L | insolentiore CGac.JLS²W | mali] om.J, male GLW, aliut H | habet Bpc., habebat L | corde] add. suo J | oporteat HPac. 1 passiones] pati omnes T | animae passiones tr.Hol. | hominibus Bpc. | sed om.GLW Hol. | nec HLMT Hol. | ipsi H | eas] ea Bac.H 2 sapientissimis GLW | quaedam] quidem Bac. | dantur] uidentur S | absconsa] abscondita C | ex] et W, et ex GL | corporis S¹ac.(corr.m1) | quae] qui GLWpc. | qui] quae Jac.S¹ | patientur Cac. | refugiunt M 3 animo GLW | etiamsi] quae etiamsi Par., quae etiam Ppr. | domino oportet tr.J | dicente Bac.Cac.W | quia] quoniam B | malus] add. homo BGHLMPW Hol. | thesauro Bac. 4 sermonem] add. bonum J | bono corde tr.BHJMS Hol. | proferat malum uerbum tr.J | interdum] interim C, iterum Bac.H | autem] uero G, om.CL | corde W 5 quia om.Bac.

XXXXVI

INTERR. Quomodo possit aliquis non irasci?

RESP. 1 Si deum omnia credat inspicere et dominum praesentem semper intueatur – quando quidem neque is qui iudici suo subiectus est, ausus est in oculis iudicis sui aliquid suae indignationis ostendere –, 2 id est cum non ipse sibi alios putat esse subiectos sed se praeparat ad alterius oboedientiam, hoc est enim omnes ducere superiores sibi. 3 Si enim [non] ad suos usus vel ad suam utilitatem oboedire sibi quaerit eos qui oboediunt, scire debet quoniam sermo domini unumquemque docet aliis obsequi vel ministrare. 4 Quod etiamsi videat aliquem mandatum domini praeterire, non ira erga eum movetur, sed miseratione et compassione secundum eum qui dicit 5 *Quis infirmatur et ego non infirmor?*

XXXXVI cf. Vulg. brev. 29, Stud. 76

XXXXVI 3 cf. Mt. 20,26sq.; Mc. 9,34sq.; 10,43sq.; Lc. 22,26 5
2Cor. 11,29

XXXXVI BCGHJLMPSW

Int. potest *Bmp.mg.CJ* 1 credat *om.G* | et *om.S* | praesentem] presertim *H* | semper praesentem *tr.B* | semper *om.S* | quando] quoniam *Hol.* | neque] nequam *Bpc.* | his *BS* | iudici] -cio *S* | ausus est *om.H* | oculos *CJac.* | iudici sui *Bac.W*, suis (iudici *del.*) *Bpc.* 2 alius ... subiectus *W* | alios] aliquos *M* | praeparat se *tr.J* | ad *om.H* | alterum *Lac.W*, alteram *Lpc.* | oboedientia *W* | enim est *tr.S* | ducere] docere *PS* 3 non *codd.* *Hol.* (*ex errore textus graeci vel ex confusione interpretis* εἰ μὲν γὰρ / εἰ μὴ γάρ? cf. εἰ μὲν γὰρ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ χρεῖαν) | usos *Cac.(corr.m1)Jac.* | ad *om.H* | obediri *H* | ministrari *Gac.* 4 quod] *eras.L*, ob quod *Hol.* | etiamsi *Lac.*, si autem *Lmp.sr.*, si etiamsi *Par.* | uidet *BHMPac.(corr.m1) Hol.* | non] et non *P* | moueatur *Bpc.GJLPW Hol.* | passione *Bac.* | dicit] dixit *Bpc.* 5 non ego *tr.B*

XXXXVII

INTERR. Quis est *mansuetus*?

RESP. 1 Qui non transfertur a iudiciis suis quibus statuit vel studet deo placere.

XXXXVIII

INTERR. Quomodo quis non vincatur in voluptate ac libidine ciborum?

RESP. 1 Si statuatur expetendum esse non id quod delectat sed id quod expedit et quod usui non voluptati sufficiat.

XXXXVIII

INTERR. Quomodo excidimus vitium mali desiderii?

RESP. 1 Desiderio meliore, si magis ignimur et accendimur ad amorem dei secundum illum qui dixit *Eloquium*

XXXXVII cf. Vulg. brev. 191, Stud. 77

XXXXVIII cf. Vulg. brev. 126, Stud. 78

XXXXVIII cf. Vulg. brev. 30, Stud. 79

XXXXVII Int. cf. Ps. 36,11; Prov. 3,34; Mt. 5,5(4); 2Tim. 2,24

XXXXVIII 1 Ps. 104,19

XXXXVII BCGHJLMPSW

Int. quid *M* | mansuetus est *tr.B* 1 iudicis *B* | et uel *W* | studet *Jac.*, studuit *Jpc.* | domino *J* | placere deo *tr.S* (Τίς ἐστὶν ὁ πραΰς; Ὁ ἀμετάθετος ἐν ταῖς κρίσεσι τῶν πρὸς εὐαρέστησιν θεοῦ σπουδαζομένων)

XXXXVIII BCGHJLMPSW

Int. uincitur *L* | uoluntate *CGHLMPSW*, uoluptate *B* | ac] et *Hol.*, uel *S* 1 statuatur] his tantum ad *H* | expedendum *W* | delectet *H* | id *alt. om.P* | usus *H* | voluptati *Hol.*, uoluptatui *S*, uoluntati *BCGHJpc.LMpc.PW*, uoluntatis *Mac.*, uoluntate *Jac.*

XXXXVIII BCGHJLMPSW

Int. excidimus *JPW Hol.*, excidimus *L* | desiderium *HPac.*, -ria *Ppc.* 1 meliori *Bpc.P*, -rem *W* | illum *om.L* | dicit *Hol.*

domini ignivit eum, 2 et *Iudicia domini vera iustificata in semet ipsa, desiderabilia super aurum et lapidem pretiosum multum et dulciora super mel et favum*. 3 Semper enim desiderium meliorum, †si in opere sit et in re et possideat totos animos nostros atque eorum quae desideramus perfrui contendamus†, contemnere nos facit et despiciere inferiora, sicut docuerunt omnes sancti, 4 quanto magis ea quae mala sunt et turpia.

L

INTERR. Quae est *tristitia secundum deum* et quae secundum *saeculum*?

RESP. 1 *Secundum deum* est *tristitia* cum pro mandati negligentia vel praevaricatione tristamur secundum quod scriptum est *Tristitia tenuit me pro peccatoribus derelinquentibus legem tuam*, 2 *saeculi autem tristitia* est cum aliquid de rebus humanis vel quae ad saeculum pertinent contristamur.

L cf. Vulg. brev. 192, Stud. 80

(XXXXVIII) 2 Ps. 18,10sq.

L Int.; Isq. cf. 2Cor. 7,10 1 Ps. 118,53 (LXX)

(BCGHJLMPSW) 2 domini] dei BGLW | vera om.H | semetipsis H | desiderabiliosa Bac. | multum] nimis multum M Hol., nimis JS 3 meliorem Cac. | semper – contendamus] cruces addidi; quid Basilius dixerit nisi ex textu graeco non intellegitur (ἀεὶ γὰρ ἡ τῶν κρειττόνων ἐπιθυμία ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἔχουσα τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἐπιθυμουμένων καταφρονεῖν ... ἀναγκάζει) | et alt.om.GHLW | totus Bac.Jac.Wac. | animos] amicos L | perfrui – contemnere] continere H | dispicere Bac.GHJac.LMW | docuerunt] add. nos GLMW Hol. 4 ea om.H | sunt om.Bac.

L BCGHJLMPSW

Int. quae alt.] add. est BHMP Hol. 1 tristitia pr. et alt.] tristia B | mandatis Bar.PW | vel] et J | tristatur H | quod om.Bac. | pro alt.] prae Bpc.GLPW, a Bac.J (ἀπό) 2 autem] huius Wpc. | cum] add. ob Hol., add. propter Jsl.m1 | aliquis H | vel om.P | pertinet ex pertinet W | tristamur GLW, contristatur HP

LI

INTERR. Quod est in domino gaudium vel quid facientes gaudere debemus?

RESP. 1 Si qua secundum mandatum domini gerimus vel in gloriam dei agimus, hoc est in domino gaudium, vel cum pro nomine domini aliquid patimur et gaudemus vel aliis recte agentibus congratulamur.

LII

INTERR. Quomodo lugere debemus ut beatitudinem consequi mereamur?

RESP. 1 Cum illa interrogatione in qua exposuimus quae est *secundum deum tristitia*, etiam ista interrogatio continetur, 2 id est si pro peccatis lugemus vel si eos defleamus qui *per praevaricationem legis deum non honorant*, vel propter eos qui periclitantur in peccato, 3 quia *anima quae peccaverit ipsa morietur*, secundum illum qui dixit *Et lugeam multos ex his qui ante peccaverunt*.

LI cf. Vulg. brev. 192, Stud. 81

LII cf. Vulg. brev. 194

LII Int. cf. Mt. 5,4(5) 1 cf. 2Cor. 7,10 2 cf. Rom. 2,23 3 Ez. 18,4; 20 | 2Cor. 12,21

LI BCGHJLMPSW, *Jmp. suppl.* 1 pro nomine – LXVI.

Int. quod est] quid est BGLP, quae sunt HM Hol. | gaudium in domino tr.J | gaudia HM Hol. | quid] quod P 1 qua] quid G, quod HLW | domini] dei BC | vel – agimus om.H | gloria CM Hol. | gaudium in domino tr.J | vel tert.] add. ab Bac., del.mp. | recte] add. ea JP

LII BCGHJmp.LMPSW

Int. quomodo] quod Hol. | beatitudinem] add. consolationis Hol. 1 est om.W | tristitiam W | interrogatione Bac. 2 peccatis] -to GLW | lugeamus Bpc. | si alt. om.Bac. | defleamus G | non honorant] exhonorant GLW, inhonorant CMpc. Hol. | peccatis Bpc. 3 quae] qui J | lugebam LP | multum Bac. | peccaverunt] -berint Hpc., add. et non egerunt poenitentiam GLW Hol.

LIII

INTERR. Si ex toto *ridere* non licet?

RESP. 1 Cum dominus eos *qui nunc rident* condemnet manifestum est quia numquam tempus est risus fidei animae, 2 et maxime cum tam plurimi sint qui *per praevaricationem legis deum non honorent* et in peccatis suis moriantur, pro quibus utique tristari indesinenter convenit et lugere.

LIIII

INTERR. Quae est *sollicitudo saecularis*?

RESP. 1 Omnis sollicitudo animi etiamsi nihil habere videatur illicitum, tamen si non ad religionem pertineat et ad virtutem saecularis est.

LIII cf. Vulg. brev. 31, Stud. 142

LIIII cf. Vulg. brev. 88, Stud. 82

LIII Int.; 1 cf. Lc. 6,25 2 Rom. 2,23

LIIII Int. cf. Mt. 13,22

LIII BCEGHJmp.LMPSWZ

Int. si – licet *om.Mac.* | toto] *add. corde GLW* | licet ridere an non licet *GL* | rideri *BEJP* 1 eos *om.GL* | contemnet *L* | numquam] non quam *J*, nunc *H* | risus *om.H* 2 tam *om.Hol.* | plures *Bac.J* | sint qui] sunt qui *B*, iniqui *H* | non honorent] exhonorent *GLW*, inhonorent *C* | in *om.C* | morientur *Bpc.* | utique *om.Hol.* | tristare *W*, contristari *JPZ* | et *tert. om.E*

LIIII BCGHJmp.LMPSW

Int. quid *GLW* | saeculares *Wac.* 1 anim(a)e *CGLW* | haberi *Cac.M* | uideatur habere *tr.GLPW* | uideantur *Hol.* | si non *om.G* | pertinet *HM* | et] uel *B* | et ad *om.H* | saecularis] -rem *W*, *add. sollicitudo GL* | est] ffque (*sic*) *W*

LV

INTERR. Unde nobis accidit importune dormire, et quomodo possumus hoc abicere?

RESP. 1 Evenit quidem dormire importune tunc cum languidior est anima erga memoriam dei et cum iudiciorum eius eam incessit oblivio. 2 Abicere autem id possumus, cum dignam de deo assumpserimus cogitationem et ad voluntates eius extendimus desideria nostra secundum illum qui dixit 3 *Si dederō somnum oculis meis et palpebris meis dormitationem, usquequo inveniam locum domino, tabernaculum deo Iacob.*

LVI

INTERR. Quomodo quis ad *gloriam dei facit omnia*?

RESP. 1 Cum omnia propter deum vel ex mandato dei facimus et in nullo sectamur hominum laudes et in omnibus

LV cf. Vulg. brev. 32, Stud. 83

LVI cf. Vulg. brev. 195, Stud. 143

LV 3 Ps. 131,4sq.

LVI Int. cf. 1Cor. 10,31

LV BCGHJmp.LMPSW

Int. accidit nobis *tr.Hol.* | accedit *Cac.JPac.*, accidit *SW* | hoc possumus *tr.BGLMPW Hol.* | hoc *om.H* | abicere *W* 1 importune dormire *tr.BGHLMPW Hol.* | tunc] tum *C, om.Hol.* | erga] *add.* deum et *Hol.* | eam] *eras.B, om.S* | ei accidit *ex* eam incessit *PmI* 2 abicere *W* | autem *om.G* | id *om.C* | deo] eo *Hol.* | cogitatione *P* | voluntates *Bac.CS*, -tem *Bpc.GHJLMPW Hol.* (τῶν θελημάτων) | extenderimus *Ppc.W*, extenderemus *Pac.* 3 dederō] desidero *Pac.* | et] aut *H* | palpebris *Cac.S*, palpe- *H*, paupebris *J* | dormitationem] *add.* et requiem temporibus meis *GLW Hol.* | usquequo] donec *JPsl.* | domino] *add.* et *HM Hol.*

LVI BCGHJmp.LMPSW

1 dominum *Bac.* | ex mandatum *W* | sectaremur *W*

meminimus domini dicentis 2 *Luceat lux vestra coram hominibus, ut videant bona opera vestra et glorificent patrem vestrum qui in caelis est.*

LVII

INTERR. Quomodo *manducat* quis et *bibit in gloriam dei?*

RESP. 1 Si in memoria semper habeat eum a quo pascitur deum, et si non solum anima verum etiam corpore per singula contestetur se et gratias agere et non securum manducare, 2 sed quasi operarium dei ab ipso refici, ob hoc quod ad laborem vel expletionem sufficiat mandatorum.

LVIII

INTERR. Quomodo facit *dextera* quod non cognoscat *sinistra?*

LVII cf. Vulg. brev. 196, Stud. 144

LVIII cf. Vulg. brev. 197, Stud. 145

(LVI) 2 Mt. 5,16

LVII Int. cf. 1Cor. 10,31

LVIII Int. cf. Mt. 6,3

(BCGHJmp.LMP SW) meminimus] -nerimus GL | domini om.BJPS
2 uideantur Bar. | opera uestra bona tr.HJM Hol. | glorificent] clari-
S, magnificent GLW

LVII BCGHJmp.LMP SW

Int. bibet BHS | gloria CW 1 memoriam CPWac.(corr.m1)
| habeat eum semper tr.J | deum] domini W | animo S | etiam om.C
| contestatur CGLW | se] sed S | et alt.] ei Hol., eras.B | agat S |
securus manducet S 2 sed] et BH, add. et MP | operarius S | refeci
Bac., reficit H | ob hoc quod] ob hoc ut BH, ad hoc ut M Hol., quasi ab
hoc (suppl.m1) quod G, ob hoc add.Ssl.m1 | laborem] add. dei S | vel]
add. ad S

LVIII BCGHJmp.LMP SW

Int. faciat M Hol. | dextera S | quod] quae Hol. | cognoscit JP

RESP. 1 Cum intenta mente et fixo desiderio placendi deo agimus opera dei et omni sollicitudine constringimur ne decidamus a via recta et ab opere legitimo, 2 tunc nullius prorsus extrinsecus neque membri nostri alicuius recipimus cogitationem nisi dei solius et eius operis quod explemus, 3 tamquam si artifex faciens vas indesinenter et eius meminit qui opus iniunxit et vas quod versat in manibus si recte et fabre veniat intuetur.

LVIII

INTERR. Quomodo apparebit is qui *hominibus* vult placere?

RESP. 1 Cum praesentibus quidem his qui laudare possunt agit aliquid operis boni, nullo autem tali praesente vel etiam his qui vituperare possunt adstantibus segnis est et pigrior in opere. 2 Si enim domino placere vellet, semper utique et in omni loco idem esset atque eadem gereret

LVIII cf. Vulg. brev. 33, Stud. 84

LVIII Int. Gal. 1,10; cf. Eph. 6,6

(BCGHJmp.LMPSW) 1 agimus] agamus Bac., cogitamus GL | constringemur B | decedamus Bac.LWac., discedamus Wpc. | recta uia tr.B 2 nullas Cpc.J, nullus BCac.Mac. | membri] memori H | alicuius om.J | recipimus] recepemus Bac., recipiamus Bpc., percipimus HM Hol. | cogitationes C | solius dei tr.Hol. 3 vas] add. aliquod Hol. | et pr. om.HJS | memineat S | uersatur GLW | fabrae Bac. | eueniat JL | intueatur HS

LVIII BCGHJmp.LMPSW

Int. his HPac.Wac., eis Hol. 1 cumque P | quidem om.HM | his] iis Hol., is Ppc. | laudari possit Ppc. | tali] tale C, add. aliquid Cmp.mg. | praesenti Cac.M | his alt.] iis Hol. | possint H | adstantibus om.J | signis BW, segnes Cac. | et pigrior est tr.HM Hol. | est om.Cac.JGLW | pigrior] prior Cac.(corr.m1?), add. est Bac. 2 deo S | uellit BCac., uelit S | et om.Bac. | in om.CGJ | idem esset] perfecta G | gereret] add. quae in omni loco B

adimplens illud quod scriptum est 3 *Per arma iustitiae a dextris et sinistris, per gloriam et ignobilitatem, per infamiam et bonam famam, ut seductores et veraces.*

LX

INTERR. Quomodo quis effugiat vitium *hominibus placendi* vel captandi laudem ab hominibus?

RESP. 1 Si certus sit de praesentia dei et fixam habeat sollicitudinem deo placendi et multo desiderio teneatur earum beatitudinum quae a domino repromissae sunt. 2 Non enim oportet sub praesentia domini placere conservis ad iniuriam domini et sui perniciem, non domino sed conservorum nutibus intuens.

LXI

INTERR. Quomodo intellegitur *superbus* vel quomodo curatur?

LX cf. Vulg. brev. 34, Stud. 146

LXI cf. Vulg. brev. 35, Stud. 85

(LVIII) 3 2Cor. 6,7sq.

LX Int. cf. Gal. 1,10; Eph. 6,6

LXI Int. cf. Ps. 88,11; Lc. 1,51; Rom. 1,30; 1Tim. 6,4; 2Tim. 3,2 *al.*

(BCGHJmp.LMPSW) illud *om.JP* | scriptum] dictum *HM Hol.* 3
a] ad *BW* | et *pr.] add.* ad *B*, *add.* a *JLMP Hol.*

LX BCGHJmp.LMPSW

Int. effugiat] -et *Bpc.Cpc.GLPW Hol.* | vel] ut///l *B* | laude *G*
| ab] ex *BGHLW* | omnibus *P* 1 domini *P* | defixam *B* | multa
desideria teneat *Lpc.* | earum] in ea dum *Cac.* | beatitudinem *HW* |
domino] deo *B* | repromissa *Bac.C* 2 enim *om.J* | domini *pr.] dei*
Hol. | domini *alt. om.C* | et] uel *GLW*, *add.* in *HLM*, *add.* ad *Hol.*, sui
et in *Bac.*, sui et ad *Bpc.* | sui perniciem] superniciem *W* | domino] -ni
Cpc.L | nutus *Cpc.(corr.mI?)Lpc.* | intuens] intuentem *Hol.*, intuendo
Cpc.(corr.mI?), intueri *Lpc.*

LXI BCGHJmp.LMPSWZ

RESP. 1 Intellegitur quidem ex eo, quod semper ea quae eminentiora sunt quaerit, curatur autem si credat sententiae eius qui dixit *Superbis deus resistit*. 2 Illud sane sciendum est, quod quomodo quis timeat damnationem superbiae impossibile est curari hoc vitium, nisi abstrahat se et secedat ab omnibus occasionibus elationis, 3 sicut impossibile est extinguere linguam alicuius vel gentis loquelam vel artificium aliquod, nisi quis omni genere se penitus abstrahat, 4 non solum ab agendo vel loquendo vel movendo, sed etiam ab audiendo eos qui loquuntur vel videndo eos qui agunt id quod oblivisci cupit. 5 Et hoc observandum est de omnibus vitiis.

LXII

INTERR. Quid est *humilitas* et quomodo eam implere possumus?

RESP. 1 *Humilitas* quidem est haec, ut omnes homines aestimemus *superiores* nobis secundum definitionem apo-

LXII cf. Vulg. brev. 198, Stud. 86

(LXI) 1 Iac. 4,6; 1Petr. 5,5

LXII Int.; 1 cf. Phil. 2,3

(BCGHJmp.LMPSWZ) 1 quod semper] quoniam Hol. | ea semper tr.HMZ | autem om.Bac.GL | sententiam J | qui] quae MSZ | superbus Bac. | deus superbis tr.HJMZ Hol. 2 quod om.S | quomodo] add. si Cpc. | damnationem] damnum GLW | curare CGLW | ab hoc uitio Bpc. | recedat GJLP | omnibus] hominibus et ab C 3 extinguere om.S | linguam BCHMZ | gentes B | loquellam W | quis] qui H | generi W | omnimodo ab illo genere se abstrahat J | penitus om.P 4 vel ... vel] et ... et GLW | vel movendo om.CP | moriendo W | ab alt.] ob W, om.Bac.HMZ Hol. | eos pr.] eius Cac. | qui – eos alt. om.Bac. | loquuntur – qui alt. om.J | quod] qui MZ 5 est om.JP

LXII BCGHJmp.LMPSWZ

Int. eam] eandem Hol. | eam possumus implere GLW, possumus eam implere P 1 haec om.H | existimemus S

stoli; 2 implere autem id possumus si memores fuerimus domini dicentis *Discite a me quia mansuetus sum et humilis corde*, quod in multis saepe et ostendit et docuit, et credere ei debemus promittenti quia *Qui se humiliaverit exaltabitur*; 3 deinde ut indesinenter et absque ulla cessatione in omnibus actibus et in omni negotio humiliores ceteris inveniri studeamus et in hoc exercitium nostrum ponamus. 4 Vix enim sic poterimus a nobis pristinae arrogantiae abolere memoriam et affectum humilitatis assumere, sicut etiam in artificiis fieri solet. 5 Idemque modus erit etiam in ceteris virtutibus obtinendis quae ex mandato domini nostri Iesu Christi veniunt.

LXIII

INTERR. Si oportet honorem quaerere?

RESP. 1 *Reddere quidem cui honorem honorem edocti sumus, requirere autem honorem prohibiti domino dicente* 2 *Quomodo potestis credere gloriam quaerentes ab invicem, et gloriam quae est ab uno deo non quaeritis?* 3 Itaque requirere

LXIII cf. Vulg. brev. 36, Stud. 87

(LXII) 2 Mt. 11,29 | Mt. 23,12; Lc. 14,11

LXIII 1 cf. Rom. 13,7 2 Io. 5,44

(BCGHJmp.LMPSWZ) 2 autem eras.W | id om.H | memoris Wac. quia mansuetus] quia (quoniam JP) mitis Bpc.CJLP | quod] add. se GLMWZ | et alt om.GLW | docet S | credi W | ei om.Hol. | promittendi MW, -te Cac. | humiliat J 3 deinde ut] deinde et S, et deinde G, deinde et ut BCPac.W | desinenter S | inuenire Cac.PW 4 sic om.C | pristinae a nobis tr.Hol. | arrogantiae om.Hac. | effectum Jac. 5 ex om.H

LXIII BCGHJmp.LMPSW, T inc. 3 a pietate

Int. requirere S 1 honorem alt. om.JP | docti G | edocti – honorem tert. om.Bac.(suppl.mg.) | require M | autem om.CGLW | honorem tert. om.J | prohibiti] add. a JP | domino] deo C 2 gloriam pr.] add. uestram J | est] del.P, om.J | non om.C | quaeretis J, -rere C

ab hominibus gloriam vel honorem indicium est infidelitatis et alienos nos esse a pietate dei, maxime cum apostolus dicat *Si adhuc hominibus placerem Christi servus non essem*.
 4 Si ergo hi qui oblatam sibi ab hominibus gloriam suscipiunt ita condemnantur, qui ne oblatam quidem sibi requirunt, quali iudicio digni sunt?

LXIII

INTERR. Quomodo invicem oboedire debemus?

RESP. 1 Sicut servi dominis, secundum quod praecepit dominus quia *Qui vult in vobis esse magnus fiat omnium novissimus et omnium servus*. 2 Quibus addidit ut magis nos inclinet ad humilitatem, *Sicut filius hominis non venit ministrari sed ministrare*, sed et illud quod ab apostolo dictum est, *Per caritatem spiritus servite invicem*.

LXIII cf. Vulg. brev. 115, Stud. 88

(LXIII) 3 Gal. 1,10

LXIII 1 cf. Mt. 20,26sq.; Mc. 9,34sq.; 10,43sq. 2 Mt. 20,28; cf. Mc. 10,45 | Gal. 5,13

(BCGHJmp.LMPSTW) 3 vel] et H | et] uel JPpc.sl., om.Pac. | nos om.Bac.HJP | cum] add. et BMST Hol. | placerem] placere uellem HMT Hol. | servus christi tr.B 4 hi om.H | oblatam pr. – gloriam] ab hominibus oblatam sibi gloriam HMT, ab hominibus gloriam vel honorem sibi oblatum Hol. | gloriam///B | qui ne] qui nec CJ, qui uero ne (nec Wpc.) GLW, hi(i) qui nec MT Hol., hii qui ///H | oblatam alt.] -tum Hol. | quidem om.CSac. | sibi om.Bac. Hol. | requirant Bac. | sint M

LXIII BCGHJmp.LMPSTWZ

Int. quomodo] quoniam S | obaudire HMTZ Hol., aboedire B 1 domini BGHJMSTZ | praecipit C Hol. 2 addit HJP | inclinaret Bpc. | ministrare sed ministrari (ex -re mI) W | ab apostolo] apostolis ex -lus W | servire HJPS

LXV

INTERR. Usque ad quem modum oboedire oportet eum qui placendi deo implere regulam cupit?

RESP. 1 Apostolus ostendit proponens nobis oboedientiam domini qui *factus* est, inquit, *oboediens usque ad mortem, mortem autem crucis*, et praedixit *Hoc sentite in vobis, quod et in Christo Iesu*.

LXVI

INTERR. Qui piger est erga mandatum quomodo potest industrius et vigilans effici?

RESP. 1 Si certus sit praesentiam domini dei ubique esse et omnia intueri, et comminationem illam quae adversum pigrum prolata est ante oculos habeat et spem multae retributionis dei 2 qui repromisit per Paulum apostolum dicens quia *Unusquisque propriam mercedem accipiet secun-*

LXV cf. Vulg. brev. 116, Stud. 89

LXVI cf. Vulg. brev. 37, Stud. 90

LXV 1 Phil. 2,8 | Phil. 2,5

LXVI 2 1Cor. 3,8

LXV BCGHJmp.LMPSTWZ

Int. ad quemadmodum *Cac.* | obaudire *Hol.*, servire *CHMTZ* | eum *del.Bmp.* | uult regulam et cupit *L* | regulam] oboedientiam *J* 1 ostendit apostolus *tr.B* | ponens *C* | inquit *om.H* | oboediens] *add.* patri pro nobis *Bmp.* | et *pr. om.HT* | in *alt. om.B* | christo iesu domino nostro *L*

LXVI BCGHJmp.LMPSTW

Int. mandatum] *add.* dei *B*, mendacium *W* | industrius *Lsr.* | effici et uigilans *tr.GL* | uigilantius *ex* uigilans *W*, euigilans *BMac.* 1 praesentiam] -ae *W*, *om.Tac.* | domini *suppl.Bmp.* | dei *om.S* | esse (*eras.W*) ubique *tr.GLPpc.W*, esse ubique *esse Pac.* | et *pr.]* hec *W* | intueri *Cac.* | aduersus *GHLMPTW Hol.* | dei *alt.]* domini *GLPac.W* 2 qui] quam *Gpc.L*, que *T*

dum suum laborem, 3 et si qua similia in scripturis sanctis inveniuntur, quae de labore patientiae et operum sollicitudine ad dei gloriam referuntur.

LXVII

INTERR. Si quis non contentus cotidie sibi aliquid iniungi de his quae pro mandato dei incidunt, sed artificium vult discere, quali vitio aegrotat aut si oportet ei acquiescere?

RESP. 1 Iste talis et praesumptor est et sibi placens et infidelis, qui non timuit sententiam domini dicentis *Estote parati, quia qua hora non putatis filius hominis veniet*. 2 Si enim cotidie exspectat quis dominum, sollicitus est et trepidus quomodo praesentem diem non transeat otiosus et nihil amplius quaerit. 3 Si autem imperatur ei artificium discere, oboedientiae suae habeat lucrum et in hoc placeat deo, et non in eo quod sibi placet assumat iudicium.

LXVII cf. Vulg. brev. 117, Stud. 91

LXVII 1 Lc. 12,40

(BCGHJmp.LMPSTW) 3 similia] *add.* sunt Bar. | in] ex BHMT | de om.H | laborem Cac. | patientiae] paenitentiae MT

LXVII BCEGHJLMPSTWZ

Int. qui CEJac.T | contentus] contemptus T, *add.* est Hol., est contentus J | cottidie E | aliquid sibi tr.GLPW | quae] qui L | pro] de C, om.J | mandatis Wpc.(corr.mI) | dei] domini GLW | incidunt] incedunt CLPW, cedunt G, accedunt Jac., iniunguntur Jsl., indicunt S | oporteat J | adquiesci HJMTZ 1 responditur E | et pr. om.GLW | praesum(p)tus Cac.SW, praesumptiosus J | et infidelis om.E | que Wac. | timet HMTZ Hol. | hora qua tr.MT Hol. | potatis Bac. | uenit GL 2 si enim] qui H | quis exspectat tr.BGLPW | quis om.H | presenti H 3 habeat oboedientiae suae tr.B | oboedientia sua HMZ, -am suam T | et pr. om.Cac.EJP | domino J | eo] *add.* hoc B | placeat PWpc., -ciat Wac.

LXVIII

INTERR. Si quis industrius sit et promptus ad implenda mandata, agat autem non quod iniungitur sed quod ipse vult, quam mercedem habet?

RESP. 1 Merces eius illa ipsa est quod sibi placet, cum autem apostolus dicat *Unusquisque vestrum proximo suo placeat in bono ad aedificationem*. 2 Et ut amplius inclinaret et constringeret audientes addidit et dicit quia et ipse *Christus non sibi placuit*; scire debet unusquisque periculum suum esse in eo, quod vult sibi placere, simul enim et inoboediens invenitur.

LXVIII

INTERR. Si licet alicui excusare opus quod ei iniungitur et aliud quaerere?

RESP. 1 Cum definitum sit mensuram *oboedientiae usque ad mortem* esse, qui devitat hoc quod ei iniungitur

LXVIII cf. Vulg. brev. 118, Stud. 92

LXVIII cf. Vulg. brev. 119, Stud. 93

LXVIII 1sq. Rom. 15,2sq.

LXVIII 1 cf. Phil. 2,8

LXVIII BCEGHJLMPSTWZ(Z bis)

Int. qui *E* | industrius *Lsr.* | prumptius *Bac.*, prumptus *Bpc.* | quod *pr.* – sed] *om.Bac.* | quod *pr.*] *add.* ei *GHJLMTWZ Hol.* | quam *om.C* | habebit *P Hol.* 1 mercis *Bac.T* | eius] illius *Z¹* | ipsi *W* | est *om.J* | sibi] si *W* | autem] haec et *GL, om.T* | vestrum] autem *E* | bonum *GLPW* 2 audientes] -tem *E, eras.B* | addit *GLW*, addidicit *E*, addedit *Jac.* | et dicit] dicens *HMTZ Hol.* | et *quart. om.MTZ Hol.* | Christus *om.Z²* | ad periculum *W* | in eo *om.J* | quod] qui *E* | sibi vult *tr.G* | et *quint. om.Hol.* | inuenietur *C*

LXVIII BCGHJLMPSTWZ

1 definitam *B* | mensura *W* | qui devitat] qui uitat *P*, quid debet ad *CS* | huc *Cac.* | iniungitur ei *tr.B* | et *pr. om.S*

et aliud quaerit primo omnium inoboedientiae reus est et manifeste ostenditur quia nondum *negavit semet ipsum*. 2 Deinde multorum malorum causa efficitur tam sibi quam etiam ceteris, quia aditum contradictionis pluribus aperit et se ipsum ad contradicendum insuescit, 3 et cum non possint singuli discernere quod melius est et eligere, potest fieri, si talis sit licentia, ut aliquis quod deterius est eligat. 4 Tum deinde etiam suspicionem dabit fratribus, quod passione aliqua vel ad opus illud quod eligit adstringatur vel certe erga eos cum quibus id necesse est operari. 5 Itaque omnimodo non oboedire multorum malorum causa est et radix, 6 si autem ratio est aliqua, qua sibi recte excusare videatur opus illud quod excusat, exponat hanc ipsam huic qui praeest et relinquat eius iudicio, ut ipse probet si excusatione dignum est quod allegat.

1 cf. Mt. 16,24; Mc. 8,34; Lc. 9,23

(BCGHJLMPSTWZ) aliud] *add.* opus *GL* | quaerere *S* | primum *JMTZ* | quia] qui *Hol.* | nondum] non *P* | adnegavit *P*, denegavit *S*
 2 malorum multorum *tr.Z* | malum *H* | ceteros *Mac.* | quia] qui *ST*
 | se *om.H* | insuescet *B* 3 non *om.W* | possunt *P* | elegere
Bac.Cac.Jac.W | sit] est *CHMTZ Hol.* | licentiam *H* | ut] aut *T* |
 aliquis quod *Cpc.S*, aliquid quod *Cac.MPT Hol.*, aliquod *B*, aliquid
GHLWZ, id quod *J* | est *om.BGLMac.TWZ* | elegat *Cac.W*, eligant *G*
 4 tum] cum *GS*, tunc *MTZ* | quod *om.S* | passionem aliquam *W* | vel
pr.] add. morbo *Bsl.* | vel ... vel] ἢ ... ἢ (ὥς προπεπονθὼς ἢ τῷ ἔργῳ ὅπερ
 ἐπιζητεῖ ἢ οἷς συνεργάζεσθαι ἀνάγκη) | quod *om.Z* | elegit *CGHLPTW* |
 abstrahitur *B* | id] *om. Hol., add.* est *Bar.* | operare *Cac.* 5 omnimodis
Bpc. | malorum *om.Bac.* 6 est ratio *Cpc.*, est *om.Cac.*, et ratio est
P | qua sibi] quas ibi *Tac.*, quas sibi *Tpc.*, quam sibi *GLar.W* | recte
om.P | exponat] ponat *GLW*, et ponat *Bac.P* | hanc ipsam] *om.S, add.*
causam JMPTZ Hol. | qui *om.Mac.* | ut] et *T* | excusationem *Jac.TZ*
 | alligat *BHMPWZ*, iniungat *L*

LXX

INTERR. Si iniunctum fuerit aliquid fratri et contradixerit, *postea autem* sua sponte *abierit*, quid est?

RESP. 1 In eo quidem quod contradixit quasi non obtemperans iudicandus est et velut ceteros ad simile concitans malum, 2 in quo sciat se illi sententiae obnoxium quae dicit *Contradictiones suscitatur omnis malus, dominus autem angelum immisericordem immittit ei*. 3 Cum autem certus sit quia non homini obtemperat sed domino, dicenti quia *Qui audit vos me audit et qui spernit vos me spernit*, 4 si compunctus est recordatione mandati prius satisfaciat et ita si permittitur impleat quod iniunctum est.

LXX cf. Vulg. brev. 38, Stud. 94

LXX Int. cf. Mt. 21,28sq. 2 Prov. 17,11 (LXX) 3 Lc. 10,16; cf. Mt. 5,23sq.

LXX BCEGHJLMPSTWZ

Int. et] *add.* hoc BGLW | autem *eras*.W | sponte] potestate E | abierit] oboedierit Hol., deserit *ex* abserit W | quid est om.E 1 eo quidem quod] eo quod GLMTZ Hol., eodem quo C, eo autem quo (quod H) HW | quasi] *add.* et se ipsum B, om.H | est et] esset Bac. | et om.S | velut] se ipsum et H | ad simile] similem E, ad -lem T 2 quo] quod H | obnoxium] *add.* esse J | dixit BHMSTZ Hol. | contradictionis Bac. | suscitans Cac. | omnes malos W | angelum om.Tac. | immittet BMPST Hol. (Z illeg.) 3 autem] enim E, hoc GL | certum GLS | hominibus H | deo H | dominum dicentem (*ex -ti mI*) W | dicente Jac. | quia om.BE | et om.J | spernit alt.] -net B 4 est om.P | recordationem E, -ni H | mandatis Bar.W | satisfacit Bac. | si *eras*.B | permittetur B | implere Bpc. | quod iniunctum est impleat tr.Hol. | iniunctum est] dicit GL, effectum est W

LXXI

INTERR. Si autem oboediens quis murmuret?

RESP. 1 Apostolo dicente *Omnia facite sine murmurationibus et haesitationibus* alienus sit a fratrum unitate qui murmurat et opus eius abiciatur. 2 Manifestus est enim iste qui talis est quia infidelitate aegrotat et certam futurae spei fiduciam non gerit.

LXXII

INTERR. Si frater fratrem contristaverit quomodo debet emendare?

RESP. 1 Siquidem contristavit sicut apostolus dixit *Contristati enim estis ut in nullo detrimentum pateremini ex nobis*, non ille qui contristavit emendare debet sed ille qui

LXXI cf. Vulg. brev. 39, Stud. 95

LXXII cf. Vulg. brev. 40, Stud. 96

LXXI 1 Phil. 2,14

LXXII 1 2Cor. 7,9

LXXI BCGHJLMPSTWZ

Int. oboediens quis] oboediat quis et GL, oboediens quis et W | murmur//et B 1 facientes H | sine] absque P | murmuratione Bpc.HMTZ Hol. | haesitatione Bpc. | alienus sit] alienum iubeo (iussit ac.) esse Cpc. | sit] fit GL, eras.W | a fratrum] affectu G, ab affectuum Lsr.mp., affectum (-us sl.) est W | qui] quia P | murmure Z | abicitur L 2 manifestum Bpc.GHLMPTWZ Hol. | enim est tr.Hol. | est pr. om.Bac. | enim om.HSac.(corr.m1) | iste] ille CZ | qui talis] qualis Cac. | in infidelitate GJLP | certum est (add. quod sl.) W | futurae] futuram CJac., om.Bac.H | egerit P, geret Bac.(corr.m1)

LXXII BCGHJLMPSTWZ (Interrogationem suppl. Imp.)

Int. emendari MZ Hol. 1 contristavit pr.] -auerit HMTZ Hol., -aueret Bac.(corr.m1), add. fratrem suum B | sicut] add. et GL | dicit BGHLMPTWZ Hol. | in om.P | detrimenta Wpc., -to T | pateremini] patiemini GL, faciemini W, patiamini Bpc.J | uobis C | emendari BHMTZ Hol.

contristatus est, et indicia eius tristitiae quae secundum deum est debet ostendere. 2 Si vero indifferenter contristavit, id est non secundum deum, memor sit is qui contristavit apostoli dicentis 3 *Si autem propter escam frater tuus contristatur iam non secundum caritatem ambulas.* 4 Et cum cognoverit tale delictum esse suum, impleat illud quod a domino dictum est 5 *Si offeres donum tuum ad altare et recordatus fueris ibi quia frater tuus habet aliquid adversum te, relinque ibi donum tuum ante altare et vade prius reconciliari fratri tuo et tunc veniens offeres donum tuum.*

LXXIII

INTERR. Quodsi non acquiescit ut satisfaciat?

RESP. 1 Implere debemus in eo illud quod a domino dictum est de eo qui peccavit et non egit paenitentiam, cum dixit *Si autem et ecclesiam non audierit sit tibi sicut gentilis et publicanus.*

LXXIII cf. Vulg. brev. 41, Stud. 97

(LXXII) 3 Rom. 14,15 5 Mt. 5,23sq.

LXXIII 1 Mt. 18,17

(BCGHJLMPSTWZ) est secundum deum *tr.GLW* | deum *om.H* | debet *om.GL* 2 si vero] ipse (-i *Bac.*) uero qui *BGLW* | id – deum *om.GLW* | id – contristavit *alt. om.H* | his *Z* | apostolo *P* 4 et] sed *J* | delictum] dictum *Bac.H*, delectum *Gac.* | suus *H* 5 offeres *pr.]* offeris *Bpc.CW*, offerris *Bar.*, offeras *HMTZ*, offers *Jpc. Hol.* | donum *pr.]* munus *BHMPTZ Hol.* | ad *pr.]* ante *Bac.* | et *pr.* – altare *alt. suppl.Bm1mg.* | ibi] id ex illud *Pm1* | tuus *om.Lac.* | adversus *Bac.GHLMPTWZ Hol.* | donum *alt.]* munus *BGHLMPTWZ Hol.* | ante] ad *P* | reconciliare *GJac.MT* | uenies *BCMP* | offeres *alt.]* offers *Jac.*, offerris *Cac.*, offerens *T* | donum *tert.]* munus *BGHLMPTWZ Hol.*

LXXIII BCGHJLMPSTWZ

Int. quidsi *Jpc. Hol.* | acquiescat *Bac.(corr.m1) Hol., add. tunc B (del.mp.)* | satisfaciat] *add. quid agendum est Hol.* 1 ad domino *W* | qui] *add. saepe GL* | et *alt.]* nec *P, om.HJMTZ Hol.*

LXXIII

INTERR. Quodsi satisfaciente eo qui contristavit noluerit reconciliari is qui contristatus est?

RESP. 1 Manifesta est et de hoc domini sententia quae refertur in illa parabola de servo qui rogatus a conservo suo noluit patienter agere, *Et audientes*, inquit, *conservi renuntiaverunt domino suo*. 2 *Iratus autem dominus* revocavit omnem gratiam quam concesserat debiti et *tradidit eum tortoribus usquequo redderet omne debitum*.

LXXV

INTERR. Quomodo debet quis habere eum qui ad orationem suscitatur fratres?

RESP. 1 Si quis cognoscit damnum quod de somno patitur, cum neque sui ipsius sensum habet, et intellegit quantum sit lucrum vigiliarum et praecipue cum vigilatur

LXXIII cf. Vulg. brev. 42, Stud. 98

LXXV cf. Vulg. brev. 43, Stud. 99

LXXIII 1 Mt. 18,31 2 Mt. 18,34

LXXIII BCGHJLMPSTWZ

Int. quidsi *J Hol.* | satisfaciente eum *Wpc.(corr.m1)* | qui] quem *W* | contristaverit *Hol.* | noluit *S* | reconciliare *W* | is] his *Z, om.C* 1 et de] enim et in *GLW*, de *Hol.* | domini *om.T* | quae] qui *P* | quae refertur *del.Bmp.* | fertur *C* | parabola] *add. quae Bsl.* | servo] *add. illo J* | rogatus] *add. est Bmp.CGJM WZ Hol.* | suo] *add. et Mpc. Z Hol.* | et *alt. om.J* | audientes *CGJLPS*, uidentes *BHMTWZ Hol. (restitutum secundum sacrae scripturae textum)* 2 debiti quam concesserat *tr.J* | deuitum *H* | usquequo] donec quo (*eras.*) *P* | reddiderit *W* | omnem *BCJac.T*

LXXV BCGHJLMPSTWZ

Int. quis debet habere *tr.Hol.* | quis habere eum debet *tr.J* 1 qui cognoscit *Bac.*, cognoscit unusquisque *Bmp.* | agnoscit *GL* | de] in *Bmp.GLW* | sumno *Bac.* | intellegit *P* | lucrum] *add. ieiuniorum et Bmg.* | uigilat *J*, uigiletur *P*

ad glorificandum deum in orationibus, 2 ita debet habere eum qui ad hoc se invitat et suscitatur dormientem tamquam eum per quem divina lucra et caelestia dona consequatur, 3 sive is ad orationem sive ad aliud quodcumque mandatum dei invitat et provocat.

LXXVI

INTERR. Quodsi contristatur ille qui excitatur aut etiam si irascitur, quid dignus est?

RESP. 1 Interim excommunicari et non manducare, si forte compunctus agnoscat quantis et qualibus bonis semet ipsum insipienter defraudet, et ita conversus recipiat gratiam eius qui dixit *Memor fui dei et laetatus sum*. 2 Quodsi permanserit in stultitia non intellegens gratiam abscidatur tamquam putrefactum membrum a corpore, 3 scriptum est enim quia *Expediit ut pereat unum membrorum tuorum et non omne corpus tuum mittatur in gehennam*.

LXXVI cf. Vulg. brev. 44, Stud. 100

LXXVI 1 Ps. 76,4 (LXX) 3 Mt. 5,29sq.

(BCGHJLMPSTWZ) glorificandum deum] praecandum dominum J
2 eum om.BH | ad hoc om.S | se invitat] est inuitatus GL | lucra] lugiāt
Wmp., lucra – 3 dei om.Wac. | consequitur BGGHJLMPW Hol. 3 dei
om.H | invitat om.W | et] ac GL

LXXVI BCGHJLMPSTWZ(Z bis)

Int. si om.HT | irascetur Bac. Hol. | dignum BTZ¹ 1 interim]
inter omnes W | excommunicari] -re Jac., add. debet GHLsl.MZ Hol. |
et pr. om.P | se ipsum BH | accipiat GL | eius] add. in se affectum
sumens Hol. | fui] add. in nocte nominis tui et memor fui B | laetatus
CHPS, delectatus (di- Bac.) BGJLMTWZ Hol. 2 stultitiam Cac.Jac.-
Mar. | abscindatur Hol. | putrificatum Lac., putridum Lpc. |
membram corpore W 3 enim] autem B | expetit W | periat Bac.Wac.
| et non omne] quam totum GLW | et non ex et H | mittatur] eat P
| ge(h)enna HT

LXXVII

INTERR. Quid est *Nolite iudicare ut non iudicemini, nolite condemnare ut non condemnemini?*

RESP. 1 Cum dominus aliquando dicat *Nolite iudicare ut non iudicemini*, aliquando vero *Iustum iudicium iudicate*, non utique omni modo iudicandi prohibet facultatem, 2 sed differentiam iudicii nosse nos docet ut sciamus in quibus oporteat iudicare et in quibus non. 3 De hoc autem manifeste nobis apostolus tradidit dicens de his causis quae in uniuscuiusque arbitrio esse debent, *Tu autem qua re iudicas fratrem tuum?* et iterum *Non ergo invicem iudicemus*. 4 In his vero actibus quae deo non placent notat eos qui non iudicant, et ipse suam sententiam prodit per haec quae dicit 5 *Ego quidem sicut absens corpore, praesens autem spiritu iam iudicavi tamquam praesens eum qui haec ita operatus est in nomine domini nostri Iesu Christi*, 6 *congregatis vobis et meo spiritu cum virtute domini nostri Iesu Christi tradere*

LXXVII cf. Vulg. brev. 164, Stud. 147

LXXVII Int. Mt. 7,1; Lc. 6,37 1 Mt. 7,1; cf. Lc. 6,37 | Io. 7,24
3 Rom. 14,10; 13 | 5sq. 1Cor. 5,3sq.

LXXVII BCGHJLMPSTW

Int. ut pr.] et Jac. | iudicemini] add. et BCGLW | non om. Bac. | condemnemini Jac., -nabimini Jpc.P 1 dicat – aliquando alt. om. Wac. | ut pr.] et Jac. | uiro W | prohibet iudicandi tr. HMT Hol. | prohibuit J 2 differentia S | docet] add. et CLPSW | oporteat – non] ras. 2 vel 3 litt. (non ?) B, iudicemus Bmp.sl., nonne H | oportet CGLac. PWpc., -tit Wac., add. nos JMT Hol. 3 de om. HW | autem om. GLW | manifesta S | nobis manifeste apostolus tradit (-et ac.) C | nobis – dicens] apostolus nobis tradit (tradidit Wac., corr. m1) et dicit GLW | quae eras. W 4 quae pr.] qui aperte Hol. | non placent deo tr. J | non alt. om. GLW | promit MT, prodet Cac. | quae alt.] quam Wpc. 5 sicut om. P | iudicavit W | eam W | haec om. P | ita om. MT Hol. | Christi – 6 Iesu om. CH 6 uobiscum L | tradere – Christi alt. om. Jac.

huiusmodi hominem satanae in interitum carnis ut spiritus saluus fiat in die domini nostri Iesu Christi. 7 Si quid itaque in nostra est potestate vel arbitrio positum et incertum est, non oportet de his iudicare fratrem secundum hoc quod apostolus dicit tamquam de his quae ignorantur 8 *Itaque nolite ante tempus quid iudicare usquequo veniat dominus qui illuminabit occulta tenebrarum et manifestabit consilia cordium.* 9 Dei autem iudicia vindicare omnimodis necessarium est, ne forte et nos simili ira dei absorbeamur si quiescimus erga peccantes et silemus, 10 nisi forte quis eadem faciens fiduciam non habeat arguendi neque auctoritatem iudicandi fratrem domino dicente 11 *Eice primum trabem de oculo tuo et tunc videbis eicere festucam de oculo fratris tui.*

LXXVIII

INTERR. Quomodo intelletget quis si zelo dei moveatur adversus peccantem fratrem aut propria iracundia?

LXXVIII cf. Vulg. brev. 165, Stud. 148

(LXXVII) 8 1Cor. 4,5 11 Mt. 7,5

(BCGHJLMPSTW) huiuscemodi Hol. | interitu S | ut] in J | fiat] sit GHLW | diem BHL Pac.TW 7 itaque] add. non P | est pr. om. Hol. | arbitrium T | est alt. om. H | iudicare – his om. W | ignorantur] add. secundum apostolum Bmp. mg. 8 quid] om. CGLW, aliquid HP, inquit (-id ac.) J | quoadusque ueniet P | qui] add. et P | illuminabit] -uit HT, illustrabit Hol. | occulta] abscondita P | manifestauit H 9 vindicare] iudicare Jpc. (corr. m1) | omnibus modis H, omnimodo Hol. | necessaria Cac. | dei om. BHJMT Hol. | obsorbeamur (-mus W) TW | quiescimus] -emus B, qua scimus H, quid sciamus Jac. Hol. | silemus] sileamus (-iamus W) GLMSW Hol., silimus B 10 nisi] add. si H | dicente domino tr. GLW 11 eiece J | primo Cac., prius PS | trabem om. Bac. | uidebimus S | eiecere JWac. | fistucam Jac.

LXXVIII BCGHJLMPSTWZ

Int. intelletget S (γνώσκει), -git Bac. GLPW, -gitur Bpc. CHJMTZ Hol. | deo Z | moueatur CGJLMTWZ Hol. | aduersum CJpc. (corr. m1) P | aut] add. a MZ Hol., add. ad T | propriam T

RESP. 1 Si ad omne peccatum fratris patitur illud quod scriptum est *Consumpsit me zelus tuus, quoniam obliti sunt verborum tuorum inimici mei*. 2 Manifestus est enim et in hoc dei zelus; verumtamen etiam in his oportet prudenter omnia dispensari. 3 Si ergo hunc affectum etiam antea non habuit in anima sua, motus suos sciat magis ex passione quam ex deo descendere et in nullo posse se officium pietatis implere.

LXXVIII

INTERR. Dicunt quidam quia Impossibile est non irasci hominem.

RESP. 1 Si possibile est militi in conspectu regis sui irasci, sed ne sic quidem habebit rationem hoc quod dicitur.

LXXVIII cf. Vulg. brev. 127, Stud. 149

(LXXVIII) 1 Ps. 118,139; cf. 68,10

(BCGHJLMPSTWZ) 1 omnem *Jar.T* | patitur fratres *B* | tuus *CJPS*, domus tuae *BGHLMTWZ Hol.* (ὁ ζῆλός σου) | quia *J* | uerba tua *J* 2 manifestum *T* | et *om.B* | verumtamen etiam] uerum et *Pac.*, uerum *Ppc.* | oportet] *add.* et *S* | dispensare *HL* 3 ergo] enim *Jac.Tac.* | etiam *om.H* | antea] ante eo *W*, ante *JT*, *om.P* | animo suo *MZ Hol.* | motos *Cac.Jac.T* | passione] *add.* ipsius *Wsl.mp.* | a domino *J* | descendere *BW* | se] *om.S Hol., eras.W*

LXXVIII BCGHJLMPSTW

Int. dicunt (*sic*) quidem *P* 1 si possibile conieci (εἰ δυνατόν ἐστι), ne p. *CPS*, nec p. *Jpc.HMT*, si nec p. *Jar.?*, sicut nec p. *Hol.*, impossibile *Bmp.sr.*, si impossibile *GLW* | sui regis *tr.HJMPST Hol.* | sui] *add.* non *Gsl.m1* | sed] et *Jmp.sr.P* | ne *CS*, nec *BGHJLMTW Hol.*, neque *P*

2 †Humanus enim vultus, eiusdem formae hominis ad hominem propter unitatem naturae, ubi cum sola dignitatis sit eminentia, tamen prohibet passionem,† 3 quanto magis deus quem certi sumus etiam cordi nostro praesentem esse et omnes motus nostros inspicere. 4 Cuius manifestum est quanta sit eminentia etiam hoc ipso quod *scrutatur corda et renes* et videt motus animae.

LXXX

INTERR. Si oportet ire quocumque non commonito eo qui praeest?

RESP. 1 Cum dominus dicat *Non enim veni ut a me faciam quicquam, sed ille me misit*, quanto magis unusquis-

LXXX cf. Vulg. brev. 120, Stud. 101

(LXXVIII) 4 Ps. 7,10 (LXX); cf. Ier. 11,20; 17,10; 20,12; Act. 2,23

LXXX 1 cf. Io. 5,30; 6,38; 7,28

(BCGHJLMPSTW) 2 humanus – passionem] *cruces addidi*; quid *Basilius dixerit nisi ex textu graeco non intellegitur* (εἰ γὰρ ἀνθρώπου ὄψις ἰσοτιμίου κατὰ τὴν φύσιν διὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἀξιωματοῦ ἐκώλυσε τὸ πάθος, πόσω μᾶλλον ...) | humanum *T* | vultus] *add. et CJPS* | hominis] -ni *BCHJPT*, *add. est Gsl.m1* | hominem] *add. pertinet Wmp.sl.* | uanitatem *P* | naturi *Wac.* | ubi] ibi *P*, uel ibi *Jsl., om.W* | sit dignitatis *tr.S Hol.* | dignitas *J*, *add. uel tatis Jsl.m1* | tamen] *add. non S* 3 quanto] quare non *GLW*, quam *Bac.* | magis] *add. ante Lsl.mp.* | dominus *J*, deum *HLW*, domini *G* | quam *P* | certi sumus] certissimum est (certissime *ac.*) *C*, certissimus *Bac.* | praesente *T* | esse *om.Hol.* | motos *Cac.* 4 etiam] *add. in JMT* | quod] quo *Bac.CPS* | scrutator *H* | motus uidet *tr.GLW* | motos *Cac.*

LXXX BCGHJLMPSTWZ

Int. quecumque *Z* | commonito] *commonente J*, communicato *P*, commonit *H* (χωρίς υπομνήσεως τοῦ προεστῶτος) 1 dicat dominus *tr.GLW* | dicet *ex dicit H* | veni ut a me] ueni a me ipso ut *P* | ille] ab illo *HMTZ Hol.*, illi *Pac.*, uoluntatem illius *C* | me *S*, me qui *Bac.*, qui me *Bpc.CGHJLMPTWZ Hol.* (ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε) | misit] *add. ipse facit GLW*

que nostrum sibi permittere nihil debet. 2 Qui enim sua auctoritate aliquid agit, manifestissime superbiae morbo tenetur et subiectus est illi sententiae quae dicit *Quod in hominibus superbum est abominatio est in conspectu domini*. 3 Sed et in omnibus sua sponte vel auctoritate aliquid agere culpabile est.

LXXXI

INTERR. Si omni volenti litteras discere vel lectioni vacare indulgendum est?

RESP. 1 Apostolo dicente *Uti non quae vultis faciat* in omni negotio sua voluntate permittere unumquemque agere perniciosum est, sed oportet illud suscipere quod ab his qui praesunt iniungitur, 2 etiamsi contra voluntatem sit eius cui iniungitur, secundum domini exemplum dicentis *Pater non mea voluntas sed tua fiat*.

LXXXI cf. Vulg. brev. 96, Stud. 102

(LXXX) 2 Lc. 16,15

LXXXI 1 Gal. 5,17 2 Lc. 22,42

(BCGHJLMPSTWZ) nostrum] nos- Bsr.mp., uestrum HMTZ 2
qui enim] quia autem H | auctoritatem Cac. | manifestissimae Bac. Hol.
| morbum Cac. | tenetur CJPS, detinetur BGHLMTWZ Hol. | est pr.
om.W | illae Cac. | omnibus Hac.Z | et abhominatio B | est tert.] eam
W | domini] dei CHMTZ Hol. 3 et om.BMZ Hol. | aliqua
Bac.HMTZ

LXXXI BCGHJLMPSTWZ

Int. omni] hoc alicui GLW, omnino Bac.HMPZ Hol. | lectione
Cac.HMPTZ 1 uti non quae] ut non quae GHJLMTWZ Hol., utique
(que sr.) non quae B, uti neque P, uti quae non (non quae pc.) S | vultis]
add. ea GLMTWZ Hol., add. illa JP | suam uoluntatem L | permittere
om.H | agere om.Jac. | quod] quo G | iniungitur – 2 cui om.C 2
eius sit tr.GLW | exemplum domini tr.GLW, domini exemplum
domini H

LXXXII

INTERR. Si licet unicuique vitare opus quod gravius videtur?

RESP. 1 Qui fideliter et pure deum diligit et certus est de retributione domini, 2 nec sufficere sibi putat ea quae iniunguntur sed semper augmenta operis quaerit et maiora quam iniunguntur desiderat et exoptat, etiamsi supra vires videatur esse quod facit, 3 nec aliquando securus est tamquam opere expleto sed e contrario sollicitus est et anxius tamquam si nihil dignum praeceptis evangelicis egerit, 4 memor illius dominici sermonis dicentis *Cum autem feceritis omnia quaecumque praecepi vobis, tunc dicetis Servi inutiles sumus, quod debuimus facere fecimus.* 5 Sed et imitabitur apostolum, cui cum *mundus* esset *crucifixus* et ipse

LXXXII cf. Vulg. brev. 121, Stud. 103

LXXXII 4 Lc. 17,10 5 cf. Gal. 6,14

LXXXII BCGHJLMPSTWZ

Int. unusquisque vitare *Bac.*, unicuique refutare *Bpc.* | vitare] uetare *S*, excusare *P* 1 quique *T* | dominum diligit *J*, add. colit et *Jmp.sl.*, deum colit et diligit *P* | et alt. *om.CPS* | tribulatione *Z* 2 nec] ne *Hol.* | sufficere] add. opus *Bmp.mg.* | potat *Wac.* | ea quae] quod *Bpr.* | iniunguntur *pr.*] -itur *B*, -antur *Mac.* | quam] qua *P* | iniunguntur alt.] -itur *B* | et alt. *om.H* | optat *CGLW* | etiamsi] etiam *T* | super *Wac.* | vires *om.T* | uidetur *S* | esse - 3 contrario add. *Ssl.m1* 3 tamquam *pr.*] add. qui nihil *H* | opere non expleto (explet *H*) *HMTZ* | e et est alt. *suppl.Bmp.* | si *CS*, qui *BGHJLMPTWZ Hol.* | digni *GW*, -ne *L* | euangelicis praeceptis *tr.J* | gerit *P* 4 sermonis dominici *tr.S* | dominicis *T* | praecipio *Bpc.HMPTZ Hol.*, praecipit *Bac.* | dicite *HJP*, dicitis *Cac.S* 5 et *pr. om.H* | imitabitur] emi- *Bac.*, -mur *Bpc.Gac.(corr.m1)MPTWZ Hol.*, emitabimur *Jac.* | apostolo *W* | apostolum cui cum ... non erubescit dicere] cf. τοῦ δὲ ἀποστόλου ὃ ὁ κόσμος ἐσταύρωτο καὶ αὐτὸς τῷ κόσμῳ μὴ ἐπαισχυνθέντος εἰπεῖν | cum] etiam *H* | esset] add. et *Bar.* | ipsi *W*

mundo, non erubescit dicere quia 6 Ego me ipsum nondum aestimo apprehendisse, unum autem, ea quidem quae retro sunt obliviscens ad ea autem quae inante sunt me extendens, secundum propositum sequor ad palmam supernae vocationis dei in Christo Iesu. 7 Et qui cum haberet potestatem ut evangelium annuntians de evangelio viveret, Magis in labore et fatigatione, inquit, nocte et die operans vixi, 8 non quia non haberemus potestatem, sed ut nos formam daremus vobis ut imitaremini nos. 9 Quae cum ita sint, quis ita vel stultus est vel infidelis ut putet se maioribus quam debet oneribus praegravari, cum hoc quod mensura poscit nondum possit implere?

LXXXIII

INTERR. Quomodo quis promptus fiat etiam ad pericula propter mandata domini?

LXXXIII cf. Vulg. brev. 199, Stud. 150

(LXXXII) 6 Phil. 3,13sq. 7 cf. 1Cor. 9,14 7sq. 2Thess. 3,8sq.

(BCGHJLMPSTWZ) 6 me ipsum ego *tr.B* | nondum] non *PS* | aestimo] iudico *P* | adprehendere *MTZ Hol.*, comprehendisse *P (Vulg.)* | unum] me (*del.*) aliquid unum *B* | ea *pr.*] eorum *Lsr.mp.* | quidem *om.GLW* | autem *om.S* | inante] ante me *Hol.*, in antea *GL* | praepositum *T* | sequar *BH* | supernae *om.C* 7 enuntians *GLW* | uiuere *B* | magis] *i.q. sed (ἀλλά)* | et *alt.*] ac *BZ Hol.* | operans] *add.* manibus *Bmp.mg.* 8 habemus *MZ Hol.* | ut] et *M* | vobis] aliis *Bpc.(corr.m1)* | ut imitaremini *CJPS*, ad imitandum *BGHLMTWZ Hol. (Vulg.)* 9 vel *pr. om.HMTZ Hol.*, tam *C (postea del.)* | sunt *Jac.(corr.m1)* | pote *Jac.* | quam – oneribus *om.G* | pergrauari *MZ*, praegravare *Cac.* | hec *H*, in hoc *MZ Hol.* | nondum] non *P* | posset *Cac.*

LXXXIII BCGHJLMPSTWZ

Int. fiat] fiet *G*, fit *S* | mandatum *Bac.HMTZ Hol.* | dei *B*

RESP. 1 Primo quidem ut consideret quia et ipse dominus *oboediit patri pro nobis usque ad mortem*, et certus sit quia *Mandata domini vita aeterna est* sicut scriptum est. 2 Tum deinde etiam ut credat domino dicenti quia *Quicumque voluerit animam suam salvam facere perdet eam, qui autem perdiderit animam suam propter me et propter evangelium salvam faciet eam.*

LXXXIII

INTERR. Cum quali affectu oboedire oportet ei qui nos ad opus mandati cohortatur?

RESP. 1 Eo affectu quo esuriens parvulus nutrici obtemperat ad ubera invitanti, vel quo affectu omnis homo suscipit ab aliquo ea quae ad vitam pertinent, 2 immo et si quid amplius, pro eo quod multo est pretiosior futura vita quam praesens, sicut et dominus dixit *Quia mandata mea vita aeterna est.* 3 Sicut ergo praesens vita constat in cibo

LXXXIII cf. Vulg. brev. 166, Stud. 104

(LXXXIII) 1 cf. Phil. 2,8 | Io. 12,50 2 Mc. 8,35; cf. Lc. 9,24
LXXXIII 2 Io. 12,50

(BCGHJLMPSTWZ) 1 primum *J* | et *pr. om.C* | ob(o)ediuit *Bpc. Cpc.GHJpc. LMPpc.mITZ Hol.*, oboedit *W* | usque ad mortem pro nobis *tr.Z* | mandatum *GLMZ Hol.* 2 tum] tunc *MTZ Hol.* | tum deinde etiam *Lmp.sr.* | et propter evangelium] *om.BH*, hic *Bmp.mg.*

LXXXIII BCGHJLMPSTWZ(Z bis)

Int. qualibet *P* | effectu *Z¹ Hol.* | obediri *H* | eis (his *S*) qui ... cohortantur *PS* | quohortatur *T*, quo ortatur *W*, prouocat et hortatur *J* 1 nutrici] *add. suae J* | obtemperat] obedit *Hol.* | inuitande *W*, -nte *Cac.* | vel] et *J* | suscepit *Bac.* | uita *T* | pertinet *H* 2 et *pr. om.GLPW* | quod *om.T* | futuram uitam *H* | et *alt.om.LZ²* | est *alt.] sunt GLMWZ Hol.* | est aeterna *tr.B* 3 ergo] ego *Mac.*, enim *J* | uita praesens *tr.BPZ¹* | in *pr.* – constat *alt. om.Jac.*

panis, ita aeterna vita constat in opere mandati, sicut et ipse dominus iterum dicit 4 *Meus cibus est ut faciam voluntatem eius qui me misit, patris.*

LXXXV

INTERR. Quali animo debet esse quis pro hoc ipso quod dignus habitus est in opere dei inveniri?

RESP. 1 Eo quo erat ille qui dicebat *Quis ego sum, domine, aut quae est domus patris mei, quoniam dilexisti me?* explens per singula id quod scriptum est 2 *Gratias agentes deo patri qui idoneos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine, qui et liberavit nos de potestate tenebrarum et transtulit in regnum filii caritatis suae.*

LXXXVI

INTERR. Quomodo debent hi qui praecesserunt in

LXXXV cf. Vulg. brev. 167, Stud. 105

LXXXVI cf. Vulg. brev. 200, Stud. 106

(LXXXVIII) 4 Io. 4,34; cf. 6,38

LXXXV 1 2Sam. 7,18 (LXX) 2 Col. 1,12sq.

(BCGHJLMPSTWZ) ita] et ita B, ita et GLPSW | aeterna] futura GLW | uita aeterna tr.BS | opera T | et om.Bac.CJMZ Hol. 4 patris om.Bac.J

LXXXV BCGHJLMPSTW

Int. quis] qui Bac. | inuenire Cac. 1 quo] quod Bar.HT | sum om.L | mei] add. sed GLMW | et explens CGLac.W, et expleui Lpc. 2 idoneos] dignos P | parte HMT, -tes J | sorte H | transtulit] add. nos B | filii caritatis] felicitatis T | caritatis] claritatis GLMTW Hol., dilectionis Jmp.sr.P (Vulg.)

LXXXVI BCGHJLMPSTW

Int. processerunt Hol.

labore operis dei instruere vel instituere eos qui nuper accedunt?

RESP. 1 Si quidem corpore adhuc vegeti sunt, per hoc quod impigre ad cuncta humilitatis officia semet ipsos paratos exhibent aedificant eos et formam eis utilem ad omnem profectum praestant. 2 Si vero infirmiores sunt corpore, per hoc quod ostendunt eis se in omnibus vel actibus vel motibus vel etiam ipso vultu dei semper habere et cogitare praesentiam, 3 sed et in his quae ab apostolo enumerata sunt specialibus caritatis affectibus quibus ait 4 *Caritas patiens est, benigna est, non zelatur, non perperam agit, non inflatur, non dehonestatur, non quaerit quae sua sunt, non irritatur, non cogitat malum*, 5 *non gaudet iniquitati, congaudet autem veritati, omnia sustinet, omnia sperat, omnia patitur, caritas numquam cadit*. 6 Haec enim omnia etiam in infirmo corpore impleri possibile est.

4sq. 1Cor. 13,4sq.

(BCGHJLMPSTW) labore operis] laboris (-is *mp.sr.*) B | instituere ex instruere *Bm1* | vel instituere *om.BH* | nuper accedunt] in opera edunt P, in opere accedunt CS (*sed cf. τοὺς ἄρτι προσερχομένους*) 1 adhuc *om.B* | adhuc corpore *tr.HMT* | uegiti *Bac.Cac.Gac.MW*, uigeti *Gpc.(corr.m1)* | per] propter S | impigri *Bpc.* | humilitatis] habilitatis *Hol.* | officia] officiet W | paratos] aptos S | exhibeant *Bpc.* | aedificent *Bpc.* | eis] eius (*add. uel eorum mp.sl.*) W | praestent *Bpc.*, -stans T 2 sin *GLW* | in actibus *GLW* | ipsius uultus L 3 et *om.BJac.T* | in *suppl.Pm1* | quae] qui *Jmp.* | enumerati *Jpc.* | specialibus] *add. ait W* | quibus *om.P* 4 et benigna *Hol.* | agit (*ait Jac.*) perperam *tr.HJMT Hol.* | non *ult.*] nec B | non cogitat malum *om.T* 5 iniquitati *JST*, iniquitatem *Pac.*, in -te (-tem *Cac.*) *Bpc.CH*, super iniquitate (*Vulg.*) *Gpc. Hol.*, super -tem *Bac.Gar.LMPpc.(corr.m1?) W* | omnia sustinet] *om.H*, omnia suffert *Hol.*, *add. omnia credit Bmp.mg.* | cadit H (*πίπτει 1Cor.13,8*), cadet *BGLSW*, excidet *Pac.*, excedit *MT*, decedit *Cpc.*, decadet *Cac.*, excidit *JPpc. Hol.* 6 in *om.HS* | infirmorum H | impleri] -re *CGPW*, *om.Bac.*

LXXXVII

INTERR. Si dicat quis Volo apud vos parvum aliquid temporis facere ut proficiam ex vobis, si oportet eum suscipi?

RESP. 1 Domino pronuntiante quia *Venientem ad me non eicio foras*, 2 et apostolo nihilominus dicente *Propter subintroductos autem falsos fratres qui subintroierunt explorare libertatem nostram quam habemus in Christo Iesu, quibus nec ad horam cessimus subiectioni, ut veritas evangelii permaneat apud vos*, 3 concedi quidem ei convenit ingressum propter incertos exitus rerum. 4 Interdum enim potest fieri ut per tempus proficiat et delectetur sanctitate vitae et permaneat coeptis, sicut et frequenter factum scimus, sed et manifesta fiet veritas institutionumstrarum de quibus fortassis homines aliter opinantur. 5 Oportet tamen circa eum cautius agi et diligentius, ut sive in *veritate permanet*

LXXXVII cf. Vulg. brev. 97, Stud. 151

LXXXVII 1 Io. 6,37 2 Gal. 2,4sq. 5 cf. Gal. 2,4sq.

LXXXVII BCGHJLMPSTWZ

Int. aliquis *J* | aliquid parum (paruum *Wac.*, *corr.m1*) *tr.GLW* | parum *CGLMPTWpc.(corr.m1)Z Hol.* | si – suscipi *om.T* | suscepi *Bac.* 1 quia] qui ait *CGLW* | venientem] *add.* quemquam *J* | eiciam *Z Hol.* 2 autem] *Ssl.m1*, si autem *eras.P* | introierunt *C*, subintrauerunt *Bpc.* | subiectioni] -ne *L*, successioni *C* | maneat *T* | apud *ex* in *Cmp.* | nos *B* 3 concedere *ex* concede *Wpc.* | quidam *T* | ei quidem *tr.GLPW* | ingres(s)us *Bpc.(corr.m1?)H* | incertus *J* | exitus *Cac.* | rerum] eorum *Bac.* 4 interdum] interim *B* | sanctitatem *ST* | coeptis] inceptis *Cpc.(corr.m1?)Lsr.mp.*, sanctis coeptis *B*, coetus *S*, in coeptis *Hol.* | et *tert. om.J* | sed et] sed et ut *GL Hol.*, sed *Bac.*, sed ut *MWZ* | manifesto *P* | fiat *GLMTWZ Hol.* | fortasses *LWac.*, fortasse *C* 5 oportet – pura] cf. τὴν δὲ ἀκρίβειαν ἐπιμελεστέραν καὶ ἐπ' αὐτῷ φυλάσσειν ἀναγκαῖον, ἵνα ἡ τε ἀλήθεια φανερωθῇ καὶ ἡ ὑποψία πάσης ἀδιαφορίας ἀναιρεθῇ | agere *S* | sive *pr.*] si *S* | veritate] caritate *Tac.* | permanet *Bac.Cac.(corr.m1)HJS*, -neat *Bpc.Cpc.GLMPTWZ Hol.*, *add.* uel *GLMWZ Hol.*, *add.* et *Bpc.C*

proficiat, sive institutionum nostrarum *libertas exploratur* probabilis inveniatur et pura. 6 Ita namque et nos deo placebimus et ille aut proficiet si verax est aut si simulator est erubescet.

LXXXVIII

INTERR. Si quis supra vires vult abstinere ita ut etiam in opere mandatorum impediatur per nimietatem abstinentiae, si oportet ei concedi?

RESP. 1 Interrogatio vestra non mihi videtur competenter adhibita. 2 Non enim continentiam in cibis solum esse diximus, nam haec ab apostolo etiam culpari invenitur si non cum fide et ratione fiat, cum dicit *Abstinentes se a cibis quos deus creavit*, 3 sed illam diximus esse perfectam continentiam, qua se quis a propriis suis voluntatibus continet. 4 Quantum autem habeat periculi qui voluntatem

LXXXVIII cf. Vulg. brev. 128, Stud. 107

LXXXVIII 2 1Tim. 4,3

(BCGHJLMPSTWZ) explorabitur *ex* -batur Z, -retur G *Hol.*, exprobat *Cac.*, -bratam S | probabiles *Jac.* 6 placemus J | et ille aut] ille autem *Pac.S*, ille aut *Ppc.* | proficit P, -ciat T | si *alt. om.BG* | simulatus BT | est *alt. om.GLW* | erubescat *Jac.*, -scit *Cac.HST*

LXXXVIII BCGHJLMPSTWZ

Int. quis] qui C | supra *suppl.Hsl.* | abstinere *Cac.* | ita *om.S* | etiam ut *tr.MTZ Hol.*, etiam *om.H* | per] pre H, *om.P* | nimiam (-a H) abstinentiam (-a H) *HMTZ* | concedere *GLW* 1 competenter uidetur *tr.J* 2 continentia *HST* | in cibis solum dicimus esse continentiam *tr.J* | in cibos S | in solum cibis *tr.Pac.* | solam *GLSW* | ab apostolo *GLW*, a (*om.Bac.Tac.*) paulo *BCHJPST*, ab apostolo Paulo *MZ Hol.* (ἡ ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου κατηγορουμένη ἀφειδία σώματος) | culpari] culpabilis *HMTZ Hol.*, culpa// L | abstinentes se] abstinere *Jac.* | dominus J 3 perfectam esse *tr.C* | continentiam qua] abstinentiam quam T | quisquis H | propriis] prioribus *MZ Hol.* | suis *om.HPT* | uoluptatibus *GMSTWZ Hol.* | uoluntatibus suis contineat J 4 uoluntates proprias G, uoluntatibus propriis *LW*, *add. satis Lmp.*

propriam facere vult et non domini, certum est ex his quae apostolus dicit, *Facientes voluntates carnis et cogitationum eramus natura filii irae sicut et ceteri.*

LXXXVIII

INTERR. Qui satis ieiunat et in refectione non potest communem cibum cum omnibus sumere, quid magis eligere debet: ieiunare cum fratribus et cum ipsis reficere aut propter maiora ieiunia alios cibos requirere?

RESP. 1 Ieiunii mensura non debet ex uniuscuiusque voluntate pendere, sed ex usu et institutione eorum qui communiter deo serviunt, 2 sicut et illorum in omnibus unanimitas et consonantia refertur qui in actibus apostolorum *cor et animam unam* habuisse signantur. 3 Si quis ergo rationabiliter et fideliter ieiunat, etiam virtutem ut sustinere possit a domino consequitur, *fidelis enim est qui repromisit.*

LXXXVIII cf. Vulg. brev. 129, Stud. 108

(LXXXVIII) 4 Eph. 2,3

LXXXVIII 2 Act. 4,32 3 Hebr. 10,23

(BCGHJLMPSTWZ) vult facere *tr.Hol.* | est *om.CS* | quae] quos
Wmp. | dicit *om.P* | uoluntatem *GHLMPTWZ Hol.* | naturae *Tac.*
 | caetere *W*

LXXXVIII BCGHJLMPSTWZ

Int. refectionem *BCHS* | sumere cum omnibus *tr.T* | omnibus]
 aliis *J* | quid] quia *H* | elegere *W* | ipsis] *add.* sumere et *B* 1 pondere
Z | usu] iussu *GLMWZ Hol.* | et] ex *J* | deo] deum *Tac.* 2 et *pr.*
om.W | unanimitas in omnibus *tr.B* | unanimitas *BJac.Pac.W* | quia
Z | apostolorum] *add.* et *GLW* | anima una *S* | signatur *T* 3 ergo]
 etiam *T* | ieiunat et fideliter *tr.GLPW* | et fideliter *om.CJac.* | etiam
 – ut] ut etiam uiriliter *J* | a domino uirtutem consequitur *J* | est enim
tr.H | est qui repromisit] ex qua re promisit *W*

LXXXX

INTERR. Quomodo oportet ieiunare cum necessarium ieiunium iniungitur, si quando aliquid quod religio deposcit explendum est, tamquam ex necessitate an voluntarie?

RESP. 1 Domino dicente *Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam* omne quod ad religionem pertinet nisi ex proposito et devotione fiat periculum generat; debet ergo ieiunio sociari devotio. 2 Quia autem necessarium sit ieiunium in talibus quibusque causis, et maxime cum desideramus aliquid impetrare de domino, etiam sanctus apostolus docet 3 qui inter ceteras suas virtutes addidit etiam hoc dicens quia *In ieiuniis frequenter*.

LXXXXI

INTERR. Qui non vult uti ipsis cibis ex quibus fratres reficiunt sed alios requirit, si recte facit?

LXXXX cf. Vulg. brev. 130

LXXXXI cf. Vulg. brev. 131, Stud. 109

LXXXX 1 Mt. 5,6 3 2Cor. 11,27

LXXXX BCGHJLMPSTWZ

Int. ieiunari *Bac.HST* | si *om.P* | quando] aliquando *BGLMWZ* *Hol.*, aliquam *H* | quod *om.GL* | explendum – voluntarie *om.H* | an] *ac Lac.* | an ex uoluntate *J* 1 omnem *T* | nisi] si non nisi *GLW* | praeposito *MZ* | et *alt. om.H* | fiat] faciat *P* | periculum generant *W* | ieiunium *HP* 2 quia] quid *ex qui Pm1* | autem] ergo *GLW* | in – maxime] et maxime in talibus causis *P* | quibus *Bac.* | de] a *Hol.* | deo *H* | docet] probat *C*, dicit *L* 3 suas *om.PT* | uirtutes suas *tr.J* | addit *GLW* | quia *eras.J* | ieiuniis] *add. sit Gsl.(m1?)*

LXXXXI BCGHJLMPSTWZ

Int. uti ipsis cibis] ut ipsis cibis *W*, uti ipsis *J*, ipsos cibos *G*, uti ex ipsis cibis *P*, ipsis cibis uesci *HMTZ Hol.* | reficiuntur *Hol.* | alios] alia *Jpc.* | requirit et *Jac.*, requirit *HW* | rectae *ex recta L* | faciat *ex fiat Bm1*

RESP. 1 Specialiter hoc ipsum requirere cibum contra mandatum est domini dicentis *Nolite quaerere quid manducetis vel quid bibatis*. 2 Et ut magis nos attentos faceret ad ea quae dicebat addidit *Haec enim omnia gentes requirunt*. 3 Sane debet sollicitudo esse eius qui praeest, ut impleat illud quod scriptum est *Dividebatur autem unicuique secundum id quod opus erat*.

LXXXXII

INTERR. Qui dicit quia Laedit me hoc, et contristatur si ei alius cibus non fuerit datus?

RESP. 1 Apparet quia hic non est fixus in spe illa quam *Lazarus* habuit, nec de caritate eius qui praeest et sollicitudinem tam sui quam omnium gerit certus est. 2 Verumtamen absolute neque de his quae laedunt neque de his quae prosunt permittitur unicuique suo iudicio vel voluntate aliquid agere, 3 sed eius qui praeest iudicio committendum est ut unicuique prout res vel necessitas expetit consulat,

LXXXXII cf. Vulg. brev. 132, Stud. 110

LXXXXI 1sq. Lc. 12,29sq.; cf. Mt. 6,31sq. 3 Act. 4,35

LXXXXII 1 cf. Lc. 16,19sq.

(BCGHJLMPSTWZ) 1 ipsud *Jac.* | requirere] qu(a)erere *HMTZ Hol.* | cybi *C* | est contra mandatum *tr.Hol.* | est *om.Bac.LTac.* . | dicentes *Wac.* | quid *pr.*] quod *W* | vel] aut *GLPW* 2 nos magis *tr.Hol.* | nos *om.S* | intentos *C* | omnia *om.HMZ Hol.* | inquirunt *JMTZ Hol.* 3 eius esse *tr.S Hol.*, ei esse *Gpc.* | esse *om.Gac.Lac.PW* | diuidebantur *JT* | autem *om.BGHLW* | id *om.Z*

LXXXXII BCGHJLMPSTWZ

Int. quia *om.T* | ledet *S* | alius cybos *B*, alios cibos *HW* | fuerint *H* | datus] *om.H, add.* qualis est *Hol.* 1 in illa spe *tr.GLPW* | quam] qualem *H, add.* et *GLW* | Eleazarus (-zerus *Hol.*) *HMTZ Hol.* | certus] quia rector (-tus *ac.*, *corr.m1*) *C* 2 neque *pr.* – laedunt *om.CPS* | de his quae *pr. om.H* | quae *alt.*] qui *W* | iudicio suo *tr.Hol.* 3 eius ex *ei Cm1?* | ut *om.Cac.* | consultet *J*, consulet *Bpc.*

4 primo omnium in his quae animae prosunt, tum deinde secundo loco etiam ut in corporalibus usibus secundum dei voluntatem moderetur.

LXXXXXIII

INTERR. Si vero etiam quis murmuret propter escam, quae erga eum sententia servabitur?

RESP. 1 Ea quae circa illos qui murmuraverunt in deserto; dicit enim apostolus *Neque murmuraveritis sicut quidam eorum murmuraverunt et perierunt ab exterminatore.*

LXXXXXIII

INTERR. Si oportet eum qui plus laborat requirere plus aliquid a consuetudine?

RESP. 1 Si propter retributionem dei laborem suscipit, non hic requirere debet laboris sui mercedem vel requiem, sed pro his ad promissa domini festinare, 2 sciens quia sicut pro laboribus mercedes paravit dominus, ita etiam pro angustiis consolationes. 3 Verumtamen hi qui praesunt

LXXXXXIII cf. Vulg. brev. 133, Stud. 111

LXXXXXIII cf. Vulg. brev. 135, Stud. 112

LXXXXXIII 1 qui - deserto] cf. Num. 11,1 | 1 Cor. 10,10

(BCGHJLMPSTWZ) 4 primum MZ | in pr. om. Jac. | tunc MTZ Hol. | deinde] add. in T | secundum locum H | ut om. P | domini uoluntate B, uoluntatem dei T

LXXXXXIII BCGHJLMPSTW

Int. obseruabitur J, seruatur H 1 illos] eos P | neque] ne Hol. | eorum] illorum J, om. H

LXXXXXIII BCGHJLMPSTWZ(Z bis)

Int. aliquid om. BHJac. (corr. m1) 1 laborem dei tr. H | suscepit BGLZ² | laboris] -rem T, -res Wac. | vel] aut C | pro] praë W | promissam Cac. (corr. m1) W | dei J | festinare] add. debet J 2 sicut] si S | mercedis Cac., merces H | parabit JT, pauit P, probauit H | consolationem HJT

observabunt regulam illam quae dicit *Dividebatur autem unicuique prout opus erat*; debet enim unumquemque praevenire ut secundum laborem etiam solacia refectionis inveniatur.

LXXXXV

INTERR. Quali affectu oportet accipere vel vestimentum vel calciamentum quaecumque fuerit?

RESP. 1 Si quidem breve aut grande est ad mensuram staturae suae hoc indicare debet, sed cum omni verecundia et mansuetudine. 2 Si vero pro abiectiori vel viliori moveatur aut quia non est novum, meminerit mandati domini dicentis quia *Dignus est* non quicumque, sed *operarius mercede sua*. 3 Discutiat se ipsum si digne operatus est opera dei et adimplevit omnia quaecumque praecepta sunt et tunc non aliud requirit, sed de eo ipso quod ei datur adhuc erit sollicitus quia supra meritum suum accepit. 4 Hoc enim

LXXXXV cf. Vulg. brev. 168, Stud. 113

(LXXXXIIII) 3 Act. 4,35

LXXXXV 2 Lc. 10,7; cf. Mt. 10,10

(BCGHJLMPSTWZ) 3 quae] qua Wpc. | diuidebantur T | autem om.HMSTZ Hol. | debent Hol. | praevenire] cf. 10,3; 42,3

LXXXXV BCEGHJLMPSTWZ

Int. oportet om.B | accepere Cac. | vel pr. om.Z | fuerit] om.T, add. debet Bmp. 1 brebem E | statuae Hol. | hoc om.Bac. | indecare Jac., iudicare Hol. | verecundia] add. reuerentia Bsl.mp. 2 pro om.GT | abiectiore uel uiliore CJ, abiectioe aut (om.S) uiliori ES | vel] et Hol. | moveatur CGLS, -etur BEHJMPTWZ Hol. | aut om.BH | mandati] -tum H, -ta Cac.T, om.J | est alt.] et W | mercedem suam EPWac. (corr.m1) 3 se ipse P | si digne] add. si P, digni W | domini J | adimplebit Bac.Cac., -verit Hol., impleuit Z | quaecumque] quae BH | sunt] add. ei Bmp. | requirit HS | eo om.H | quod] quo Wpc. (corr.m1) | ei] illi P | sollicitus erit tr.J | supra] super Hol., om.BH | suum meritum tr. Hol. | accipit JMSWZ Hol.

quod de esca dictum est etiam de omni re quae ad usus corporis pertinet eadem forma observari potest.

LXXXXVI

INTERR. Si quis iratus nolit suscipere aliquid eorum quae ad usus praebentur?

RESP. 1 Iste talis dignus est ut etiam si quaerat non accipiat usquequo probet is qui praest, et cum viderit vitium animi curatum tunc etiam corporis usibus quod necessarium fuerit praebabit.

LXXXXVII

INTERR. Si necesse est omnes convenire ad horam prandii, eum qui remanet et post prandium venit quomodo transimus?

LXXXXVI cf. Vulg. brev. 134, Stud. 114

LXXXXVII cf. Vulg. brev. 136, Stud. 115

(BCEGHJLMPSTWZ) 4 est *om. Bac.* | omni re] omnibus et *C.*, omnibus *S* (*sed cf. εἰρημένον ἐπὶ παντός πράγματος*) | usum *Bpc. J.*, usos *Cac.* | pertinent *BS* | eandem *Wpc.* | formam (*fur- W*) *Eac. Tac. Wac.* | seruari *BGHLMTWZ Hol.*

LXXXXVI BCGHJLMPSTWZ

Int. iratus] *add. fuerit GLMWZ Hol.* | nolit] nollit *BLac.*, nollet *Cac. W.*, noluit *H.*, ut nolit (*nollit Lac.*) *GL*, nolens *Hol.* | accipere *Hol.* | usos *Cac.*, usum *Bpc. HMTWpc. Z Hol.* 1 etiam ut *tr. Hol.* | qu(a)erit *BHJPST* (καὶ ζητῇ) | quo *Bsl.* | probet] praebet *Cac. (corr. m1)*, *om. H* | et] ut *GLW* | cum viderit] curetur *ex* tunc uiderit *Bmp.* | animi uitium *tr. PW*, animi negotium *GL* | animae *C* | curatum] *add. et Bsl. (m1?)* | quod corporis usibus *tr. BGHLMPTWZ Hol.* | usibus *om. Hac.* | fuerit] est *BH* | praebat *GJ*

LXXXXVII BCGHJLMPSTWZ

Int. eum] eumque *GL*, et eum *HJMTZ* | et *om. S* | prandium *om. Hol.* | transimus] -igimus *JMZ Hol.*, -iemus *L*, -igemus *Bpc. GW*

RESP. 1 Si quidem necessitate vel loci vel operis remansit a communi ordine, qui praeest probabit et ignoscet. 2 Si vero cum posset non satis egit occurrere, fateatur culpam negligentiae suae et maneat sine cibo usque ad horam illam qua convenitur ad cibum in posterum diem.

LXXXXVIII

INTERR. Pauperes venientes ad ostium et petentes quomodo dimittemus, et si debet unusquisque porrigere panem vel quodcumque aliud, aut oportet hoc ad eum qui praeest pertinere?

RESP. 1 Cum dominus dixerit *Non est bonum tollere panem filiorum et mittere canibus*, sed et canes manducare *de micis quae cadunt de mensa puerorum* libenter acceperit, is cui dispensatio iniuncta est cum consideratione debet hoc

LXXXXVIII cf. Vulg. brev. 100, Stud. 116

LXXXXVIII 1 Mt. 15,26sq.; Mc. 7,27sq.

(BCGHJLMPSTWZ) 1 necessitatem *H* | locis *P* | a] ita *P* | commune *Lac.Pac.(corr.m1)W* | probet *Bpc.*, probat *H*, probavit *Z* | ignoscit *BCac.GHLMTWZ*, add. et *Bac. (del.mp.)* 2 possit *BCac.GHJLMTWZ* | occurrere non satis egit (agit *L*) *tr.GLPW* | et – cibo *om.Z* | illam horam *tr.BGHJLMPTWZ Hol.* | qua] quae *Cac.* | in] ad *H* | in posterum diem] in postera die *CJ*, postero diem *P*, *om.S*

LXXXXVIII BCGHJLMPSTWZ

Int. hostium *BTZ* | dimittimus *Cac.HJPS Hol. (ἀπολύσομεν)* | porrigere *W* | panem] manum cum pane *B* | quaecumque *GLW*, quocumque *T* | alia *G* | hoc *om.CT* 1 dixerit] add. quia *Bsl.mp.* | tollere] colligere *S* | et *alt. om.H* | canem *P* | de micis quae cadunt *om.P* | cadent *Cac.TW* | puerorum] *del.Bmp.*, add. dominorum suorum *Bmp.mg.* | acceperit is] acciperit is *JT*, acceperitis *P*, acciperitis *B*, accipiunt is *GLMWZ Hol.* | est *alt.] om.Bac.*, add. aut *L* | cum consideratione] consideratio *Lpr.*

facere. 2 Si quis autem praeter illius voluntatem facere hoc praesumit, tamquam inquietus et indisciplinatus confundatur usquequo discat loci sui ordinem custodire 3 secundum quod apostolus dixit *Unusquisque in quo vocatus est in eo permaneat.*

LXXXXVIII

INTERR. Si licet unicuique veterem *tunicam* suam aut calciamentum dare cui voluerit misericordiae causa propter mandatum?

RESP. 1 Dare aliquid mandati gratia pro misericordia non est omnium sed eorum quibus istud officium creditum est. 2 Is ergo ad quem pertinet dispensatio, sive novum sive vetus vestimentum ipse da(bi)t cui dare debet et ipse suscipiet a quo suscipi debet.

LXXXXVIII cf. Vulg. brev. 87, Stud. 117

(LXXXXVIII) 3 1Cor. 7,20; 24

LXXXXVIII Int. cf. Lc. 3,11; Mt. 10,9sq.; Mc. 6,9

(BCGHJLMPSTWZ) 2 autem] alius *J* | hoc facere *tr.JT* | praesumet *MT* | confundatur] -detur *CLTW*, -ditur *P*, -futetur *BH* 3 est *om.B*

LXXXXVIII BCEGHJLMPSTWZ

Int. tonicam *BCac.PW* | suam tunicam *tr.Hol.* | calceamentum *BGHJLMT* | cui voluerit *om.H* | causam *Lac.Wac.*, -sae *C* | propter] preter *H* 1 dare] dere *E* | gratia] gratiae *S*, gratiam *TWar.* | pro misericordia *om.BHMTZ Hol.* | istud] stud *E*, ut *W* | officii *CJ* | credendum *E* 2 is] his *E*, si *Bac.MZ*, sic *Hol.*, *om.HT* | ergo *om.HT* | quem] *add.* non *S* | novum] bonum *E* | sive *alt.*] si *E* | ipsi *Gpc.(corr.m1?)* | dabit *correx*i, dat *BCac.EHJLMPSTWZ*, det *Cmp.G Hol.* (ὥστε εἴτε παλαιὸν εἴτε καινόν, οὗτος κατὰ τὸν ἴδιον ἐκάστου καιρὸν καὶ δώσει καὶ ὑποδέξεται) | dari *BCpc.(corr.m1) Hol.* | debet *pr.*] *add.* a quo suscipi debet *S* | ipse *alt.*] ipsi *Wac.* | suscipiet *ES*, -piat *Cpc.G Hol.*, -pit *Bpc.HJMPTZ*, suscepit *Bac.Cac.L*, suscepta *W* | a *om.W* | suscepi *Bac.*, suscipere *JP*

C

INTERR. Si frater iunior iussus fuerit docere aliquem seniore[m] secundum aetatem, quomodo debet agere cum eo?

RESP. 1 Tamquam ministerium exhibens ad implendum praeceptum domini cum omni reverentia, timens illam sententiam quae dicit 2 *Maledictus qui facit opera domini neglegenter*, observet autem ne elatus in iudicium incidat diaboli.

CI

INTERR. Si debent peregrini intrare usque ad illa loca ubi fratres operantur, vel etiam si alii de eodem monasterio debent relictis suis locis intrare ad alios?

RESP. 1 Praeter illum cui creditum est requirere operantes, id est ad quem opus pertinet dispensationis, si quis alius inventus fuerit hoc faciens 2 tamquam interturbans disciplinam et ordinem fratrum a communi conventu excludatur et omnino etiam a licitis ingressibus prohibeatur, 3 et

C cf. Vulg. brev. 169, Stud. 118

CI cf. Vulg. brev. 141, Stud. 119

C 2 Ier. 48,10 | 1Tim. 3,6

C BCGHJLMPSTW

Int. fuerit iussus *tr.Hol.* | doceri *Bac.* | debeat *C* | eo] illo *BGHLMPSTW Hol.* (αὐτῷ) 1 praeceptum] mandatum *Hol.* | illa sententia *T* 2 domini] dei *Hol.* | observant *Jac.* | incedat *Cac.Jac.Lac.W*

CI BCEGHJLMPSTWZ

Int. debent *pr.*] debeant *GL* | peregrine *Wac.* | si *alt. om.E* | eodem] eo quidem *H* | monasterium *E* | locis suis *tr.GLPW* 1 operis *GLW* | dispensationis *CPS*, dispensatio *GLW*, et dispensatio *Bac.* *EHJMTZ Hol.*, *add.* Respondit *Bac.*, *add.* R(e)s(ponsio) *Jac.LMZ* | alius] aliquis *Bpc.*, *om.MZ Hol.* 2 inturbans *H* | conventum *T* | licitis] litis *E* | ingressibus *CS*, progressibus *BEGHJLMPSTWZ Hol.* | prohibeatur] in- *BEHJMPTZ Hol.* (κολύεσθω καὶ τῆς συγκεχωρημένης προόδου)

sedens in uno loco in quo iudicaverit is qui praeest apto ad correptionem et vindictam nusquam prorsus permittatur abscedere, 4 sed urgeatur in opus multo plus quam consuetudo est et cotidie exigatur, usquequo discat implere hoc quod apostolus dixit *Unusquisque in quo vocatus est in eo permaneat*.

CII

INTERR. Si oportet eos qui noverunt artificia suscipere ab aliquo opus absque conscientia vel iussione eius qui praeest et operum sollicitudinem gerit?

RESP. 1 Furti reus erit eiusmodi vel similis his qui furibus concurrunt.

CIII

INTERR. Quomodo debent hi qui operantur curam gerere ferramentorum vel utensilium eorum de quibus operantur?

CII cf. Vulg. brev. 142, Stud. 120

CIII cf. Vulg. brev. 143, Stud. 121

(CI) 4 1Cor. 7,20; 24

(BCEGHJLMPSTWZ) 3 loco uno *tr.B* | apto *om.S* | prosus *E* | abscedere *BWac.(corr.m1)*, accedere *E* 4 sed] ser *E* | urgeatur *E*, urguatur *Cac.* | exigatur] *add. ei J* | et implere *Jac.* | hoc *om.H* | dixit] ait *B* | quo – eo] in qua uocatione uocatus est in ea *MTZ Hol.*

CII BCEGHJLMPSTWZ(*Z bis*)

Int. norunt *EJ* | conscientia] scientia *J Hol.*, conscientiam *BH* | iussione] *EH* | eius] illius *J, om.T* | opere *E* | sollicitudinum *Cac.* 1 eiusmodi reus erit *tr.GLPW* | huiusmodi *CH* | similes eis *Hol.*, similis eis *HMTZ* | cum furibus *S*, foribus *P* | concurrunt] conquirunt *W*

CIII BCEGHJLMPSTWZ

Int. hii *E* | operantur] *add. uel qui praesunt E* | gerere] agere *P* | vel *om.EHMac.ST* | operatur *Hol.*, operiuntur *W*

RESP. 1 Primo quidem sicut vasis dei vel his quae deo consecrata sunt uti debent, deinde tamquam qui non possint sine ipsis devotionis et studii sui emolumenta consequi.

CIIII

INTERR. Quodsi per negligentiam pereat aliquid ex his aut per contemptum dissipetur?

RESP. 1 Is quidem qui contemnit velut sacrilegus iudicandus est et qui perdidit per negligentiam, et ipse simile crimen incurrit pro eo quod omnia ad usus servorum dei deputata deo sine dubio consecrata sunt.

CV

INTERR. Quodsi a se ipso commodare voluerit alicui aut accipere ab alio?

RESP. 1 Tamquam insolens et temerarius habendus est; haec enim eorum qui praesunt et curam dispensationis gerunt officia propria sunt.

CIIII cf. Vulg. brev. 144, Stud. 122

CV cf. Vulg. brev. 145, Stud. 123

(BCEGHJLMPSTWZ) 1 primo *S*, primum *BCEGHJLMPTWZ* *Hol.* | quae] *add.* iam *GLMWZ Hol.* | possunt *Bac.Wpc.*, possit *S* | deuotiones *W* | deuotioni studiis qui aemonumenta *E* | et studii] studiis *Jac.* | studis suis *Bac.* | emulamenta *G*, emolimenta *L*

CIIII BCEGHJLMPSTWZ(*Z bis*)

Int. quid si *J Hol.* | periat *B* | contentum *S*, contemtu *T* 1 his *BEST* | contemnet *E* | perdit *GHLPW*, perdiderit *J* | negligentiam suam *J* | similem *E* | crimen] crimine *P* | incurrit] -ret *S*, -rat *Epc.*, *add.* ad usus *H* | omnia] *add.* quae *BEGJLMPTWZ Hol.*, *add.* qui *W* | ad usus] aduersus *E*, ad usos *Cac.* | deputata] depotata *Bac.W*, -tanda *Z²*, *add.* sunt *BGHJLMPTWZ Hol.* | deo – consecrata *om.E*

CV BCGHJLMPSTWZ

Int. quid si *Jpc. Hol.* | commodare] commutare *P*, commendare *B*, *om.J* | alicui praestare uoluerit *J* | accepere *Bac.Cac.* | ab alio] ab aliquo *GLPW*, *om.J* 1 habendus] iudicandus *J* | et *om.Cac.*

CVI

INTERR. Quodsi necessitas poscat et is qui praeest requirat ab aliquo eorum vas vel ferramentum, et contradixerit?

RESP. 1 Qui se ipsum et membra sua tradiderit in alterius potestatem propter mandatum domini, quomodo licebit de utensilibus contradicere, huic praecipue cui cura commissa est?

CVII

INTERR. Si is qui circa cellarium vel coquinam vel alia huiusmodi opera occupatus est non occurrat adesse in ordine psallentium vel ad orationem, nihil damni patitur in anima?

RESP. 1 Unusquisque in opere suo observare debet propriam regulam sicut membrum in corpore, et damnum habebit si neglexerit in eo quod iniunctum est ei, sed et communem fratrum utilitatem neglegens amplius periclita-

CVI cf. Vulg. brev. 146, Stud. 124

CVII cf. Vulg. brev. 147, Stud. 125

CVI BCEGHJLMPSTWZ

Int. quod si] quomodo si *C*, quid si *JP Hol.* | exposcat *P* | et *pr.*] ut *GLMWZ Hol.* | his *EHSTWZ* 1 tradidit *BEGHJLMPTWZ Hol.* | potestate *BE* | licebit] liceat *E*, add. ei *BEGHLMTWZ Hol.* | praecipuae *E*

CVII BCGHJLMPSTWZ

Int. is qui] quis *BGHLMTWZ Hol.* | alia] aliqua *S* | occupatus] operatus *G* | est] *om.C*, add. et *HMT* | adesse] add. cum fratribus *Bmp.mg.* | in ordine] ordini *MZ Hol.*, in ordinem *T* | orationem] operationem *C*, add. si *J* | damni] -num *GLW*, *om.H*, add. mali *Hsl.* | in anima *om.T* | animam *BWac.(corr.m1)* 1 obseruare debet in opere suo *tr.GLPW* | opere] ordine *S* | habebunt si neglexerint *GLW* | quo ei iniunctum est *B* | eis *GLW* | sed et] et *MTZ Hol.*, sed *GHLW* | communem fratrum utilitatem] de communi fratrum -te *BGHLMTWZ Hol.* | periclitabatur *W*

bitur. 2 Et ideo mente et devotione complere debet id quod scriptum est *Cantantes et psallentes in cordibus vestris domino*. 3 Si enim corporaliter non occurrit adesse cum ceteris ad orationis locum, in quocumque loco inventus fuerit quod devotionis est expleat. 4 Oportet tamen observare ne forte quis possit complere in tempore suo quod complendum est et occurrere, sed dum loqui vult occasiones nectit tamquam in ministerii opere occupatus. 5 Quod qui facit et offendiculum ceteris praestat et ipse neglegentis crimen incurrit.

CVIII

INTERR. Quomodo obtinebit quis ut in oratione sensus eius non vagetur?

RESP. 1 Si certus sit assistere se ante oculos dei; si enim quis iudicem suum videns vel principem et loquens cum eo non sibi credit licitum esse vagari oculis et aliorum respicere dum ipse loquitur, 2 quanto magis qui accedit ad

CVIII cf. Vulg. brev. 201, Stud. 126

(CVII) 2 Eph. 5,19

(BCGHJLMPSTWZ) 2 tota mente *Hol.* 3 occurrat *Hol.*, -ret *W*, -rerit *Z* | loco] locus *H* 4 possit quis implere *Hol.*, quis possit implere *BJ*, quis *om.H* | occurrere] *add. se Bac.* | dum loqui vult] aliquas *H*, dum loci *Bac.* | occasionis *Wac.* | nectat *Jpc.(corr.m1)*, *add. se Wmp.* | ministerio *ex -ri Bmp.* 5 qui] si *Csl.m1*, quis *MTZ* | et *pr. om.GLW* | ipse *om.T*

CVIII BCGHJLMPSTWZ(*Z bis*)

1 sit] *add. quis P* | se adsistere *tr.Z¹*, se *om.Z²* | quis *om.Jac. (corr.m1 ?)* | vel] aut *S* | et *pr. om.B* | cum eo loquens *tr.Z²* | credet *S* | uagare *Lac.*, uacari *W* | oculis] -los *BHLac.W*, -lum *C*, -lo *S* | aliorum] aliorum *MT*, alio rursum *S*, aliursum *Wac.*, sursum *Wpc.*, alios *HP* | respicere *BCJ*, aspicere *GHLMPSTWZ Hol.* | dum] *add. cum C* | ipse] ipso *C*, ipsi *Bac.JMPTZ* 2 qui accedit] quia credet *S*, qui accidet *W*

deum nusquam debet movere oculum cordis, sed intentus esse in eum qui *scrutatur renes et corda*, 3 ut impleat illud quod scriptum est *Levantes sanctas manus sine ira et disceptatione*.

CVIII

INTERR. Si possibile est obtinere hominem ut in omni tempore et loco non vagetur mens sua, vel quomodo id fieri potest?

RESP. 1 Quia possibile est ostendit ille qui dixit *Oculi mei semper ad dominum*, et iterum *Providebam dominum in conspectu meo semper, quia a dextris est mihi ut non commovear*. 2 Quomodo autem possibile sit praediximus, id est si non demus animae otium, sed in omni tempore de deo et de operibus ac beneficiis eius et donis cogitemus 3 et haec cum confessione et gratiarum actione semper volvamus in mente sicut scriptum est.

CVIII cf. Vulg. brev. 202, Stud. 153

(CVIII) 2 Ps. 7,10 (LXX) 3 1Tim. 2,8

CVIII 1 Ps. 24,15 | Ps. 15,8

(BCGHJLMPSTWZ) deum CJS (θεός), dominum BGHLMPTWZ Hol. | numquam CS | moueri C | oculos B | intentum S | in eo CJP | scrutator H | corda om.C 3 uti B | impleatur GLPW, implet Z² | eleuantes P | sanctas] puras Z | disceptationem Wac.(corr.m1)

CVIII BCGHJLMPSTWZ(Z bis); om.Jac., suppl.m.s.XI

Int. hominem om.C | in om.H | loco] locum P, in loco Bar. 1 est pr.] sit S | pr(a)uidebam HST | dominum alt.] -no Wac.(corr.m1) | quia] quoniam GLPW | ad JPZ | ut non] ne JGLPpr.Z², nec Par.W, ne umquam T 2 autem om.Bac. | sit] Bmp.sr., est C | demus] simus H | animae] add. nostrae Bpc.GLMPTWZ Hol. | in om.S | et pr.] ac JP | ac] add. de MTZ Hol. | et alt.] ac CJP, add. de MSTZ Hol. | cogitemus om.Cac. 3 et alt. om.Bac. | est] add. psallite sapienter Hol.

CX

INTERR. Quid est *Psallite sapienter*?

RESP. 1 Quod est in omnibus cibis gustus quo unumquodque dinoscitur cuius saporis sit, hoc est et in verbis sanctae scripturae prudentiae sensus; 2 *fauces* enim, inquit, *escas gustabunt, sensus autem verba discernit*. 3 Si quis ergo ita animam suam intendat in singula verba psalmorum sicut gustus intentus est ad discretionem saporis ciborum, iste est qui complet hoc quod dicitur *Psallite sapienter*.

CXI

INTERR. Qua mensura temperare debet potestatem dispensationis suae is cui cellarii cura commissa est?

RESP. 1 Erga eum quidem qui ei credidit huiusmodi dispensationem meminisse debet domini dicentis *Non possum ego a me ipso facere quicquam*. 2 Ad ceteros vero sollici-

CX cf. Vulg. brev. 279, Stud. 154

CXI cf. Vulg. brev. 148, Stud. 127

CX Int. Ps. 46,8 2 Iob 12,11; 34,3 3 Ps. 46,8

CXI 1 Io. 5,30

CX BCGHJLMPSTWZ

Int. quid] et quid *Hol.* 1 gustus quo] gustum quod *Jar.*, gustusque *L*, gustus *B*, gustum *HTW*, ut gustum *G*, gustu *MZ Hol.*, gustus quoniam *S* | unumquodque] unumquoque *Ppc. (corr.m1)*, unumquemque *MZ Hol.*, quod ei *S* | dinoscitur] dign- *B*, -catur *G*, -cetur *Hol.*, -cere *HMTZ* | sit saporis *tr.GL* | sit *om.Sac. (corr.m1)W* | et *om.S* | providentiae *GLW*, prudentia et *CJP* 2 enim *om.P* | discernent *BW*, -nunt *H* 3 ergo ita] autem *CZ*, ita *om.J* | animo suo *J* | suam] *add.* ita *CZ* | intendit *Gac. (corr.m1?)Zac. (corr.m1?)*

CXI BCGHJLMPSTWZ

Int. debet temperare *tr.MTZ Hol.*, debet obtemperare *H* | suae *om.C* | cellari *B*, cellararii *Z* 1 erga] circa *P* | quidem *om.H* | ei *Bmp.sr.* | dispensationem] *add.* Respondit *Bac.* | debet *om.Z* | facere a me ipso *tr.GLPW* 2 ad ceteros] ceterum *H*, ad fratres *J*

te scire debet quid unusquisque opus habeat, ut compleat illud quod scriptum est *Dividebatur autem unicuique prout opus erat*. 3 Eadem autem ratio observari debet ab omnibus quibuscumque aliqua ministerii vel dispensationis sollicitudo commissa est.

CXII

INTERR. Quae sententia observabitur erga dispensantem si aliquid secundum *personae acceptionem* vel per *contentionem* faciat?

RESP. 1 Apostolo praecipiente aliquando quidem *Ne quid facias* secundum favorem vel *in alteram partem declinando*, 2 aliquando autem dicente quia *Si quis videtur contentiosus esse nos talem consuetudinem non habemus neque ecclesia dei*, si quis hoc facit notetur usquequo corrigatur. 3 Verumtamen oportet cum summa diligentia et probatione discutere et considerare ad quam partem unusquisque aptus sit vel opportunus, et ita ei iniungi quodcumque illud

CXII cf. Vulg. brev. 149, Stud. 128

(CXI) 2 Act. 4,35

CXII Int. cf. Dt. 10,17; Mt. 22,16; Rom. 2,11; Eph. 6,9; | cf. 2Cor. 12,20; Gal. 5,20 1 1Tim. 5,21 2 1Cor. 11,16

(BCGHJLMPSTWZ) quid] quod JZac.(corr.mI?), add. utique Bac.GHLW | scriptum] dictum GLPW | est] add. quia H | diuidebantur T | autem om.GHLW | uniuscuiusque H | prout (del.mp.) opus habeat unusquisque B 3 obseruare W | alia ministeria H

CXII BCGHJLMPSTWZ

Int. quae – faciat om.GLW | qua H Hol. | seruabitur P | personarum H | per om.P 1 alteram] aliquam C, aliam GLW 2 autem] quidem Bmp. | dicente] add. apostolo HT | quia] qua H | nos om.J | (a)ecclesiae BH | dei] add. Responsio GLW | qui Bac.C 3 diligentia] add. et cautione Bsl.mp. | probatione] consideratione T | ad – sit] aliquam partem unusquisque in qua ///ptussit S | vel] et P | ita om.Hol. | illud] cf. prol.13

est operis vel officii, 4 ut neque illi qui iniungunt ex hoc ipso condemnentur quod non aptum alicui officium iniunxerint, et inveniuntur mali esse dispensatores sive animarum sive mandatorum domini, 5 neque illi ipsi quibus iniungitur occasionem peccati ex hoc habere videantur.

CXIII

INTERR. Si autem neglexerit dare fratri quod opus est?

RESP. 1 Manifesta est de hoc sententia ex ipsis domini verbis dicentis *Discedite a me maledicti in ignem aeternum qui praeparatus est diabolo et angelis eius. Esurivi enim et non dedistis mihi manducare, sitivi et non dedistis mihi bibere* et ea quae sequuntur, 2 et quia *Maledictus est omnis qui facit opera domini neglegenter.*

CXIII cf. Vulg. brev. 150, Stud. 129

CXIII 1 Mt. 25,41sq. 2 Ier. 48,10

(BCGHJLMPSTWZ) operis est *tr.Hol.* 4 neque ... et ... (5) neque] cf. 2,97 | ille qui iniungit *Jac.* | iungunt *Bac.* | ipsud *Jac.* | condemnetur *Jac.* | iniunxerint (-rit *P*) officium *tr.GLPW* | iniunxerit *Bac.Zac.* (*corr.m1*) | iniunxerit et inueniatur malus esse dispensatoris *Jac.* | et] *add.* ne *Bmp.sl.* | dispensatores esse *tr.Hol.* | sive *pr.*] uel *L*, uae *W*, *om.G* | dei *Hol.* 5 occansio *ex -onem Wm1* | videantur] *add.* uel (*add.* ut sua *G*) uoluntate aliquid agere sed eius qui praeest iudicio committendum est unicuique ut res uel necessitas expetit (*expedit MZ*) consulat (*consolat W*) primum (*primo G*) omnium in his quae animae prosunt, deinde secundo loco etiam ut in corporalibus usibus secundum uoluntatem (-te *Mac.?*) dei moderetur *GLMWZ*

CXIII BCGHJLMPSTWZ

Int. fratri dare *tr.C* | fratribus *JS*, fratri suo *P*, fratri cellararius *G* 1 de] *ex Bpc.* | ipsius *JMTZ Hol.* | domini ex ipsis uerbis *tr.Bpc.* | uerbis domini *tr. JP* | aeternam *Bac.* | quod praeparatum *Bac.* *Jac.S* | paratus *C* | zabulo *BW* | angeli *Bac.* | eius] suis *GL* | dedisti (*pr.*) *M* 2 et *om.HMZ Hol.* | est *om.BHMTZ Hol.* | omnis *om.P* | dei *B*

CXIII

INTERR. In profectibus mandatorum dei una mensura est omnium an alius amplius, alius minus habet aliquid?

RESP. 1 Quia non est una mensura in omnibus sed quia alii plus creditur et alii minus, manifestum est ex ipsis domini verbis nunc quidem dicentis 2 *Aliud semen cecidit super terram bonam et hic est qui audit verba mea et intellegit et fructum affert, aliud centesimum, aliud sexagesimum, aliud tricesimum.* 3 Hoc idem autem etiam in his qui *mnas* susceperunt invenitur, cum dicitur alii quidem datas esse *quinque mnas, alii duas, alii unam.*

CXV

INTERR. Si oportet aequaliter haberi eos qui plus proficiunt et eos qui minus?

CXIII cf. Vulg. brev. 203

CXV cf. Vulg. brev. 170, Stud. 130

CXIII 2 Lc. 8,8 | Mt. 13,23 3 cf. Mt. 25,15; Lc. 19,18

CXIII BCGHJLMPSTW

Int. profectibus *JM* | est mensura *tr.Hol.* | omnibus *HMT* | habet *CP* (ἐχέει), habeat *S*, debeat *BGLW*, debet *HMT Hol.* | aliquis *T* 1 est *pr.*] sit *BGHJLMTW Hol.* | in *om.JPS* (ἐν πᾶσιν) | hominibus *S* | quia *alt. om.J* | et *om.GHLPW* | ex] haec *Hol.* | ipsius *JMT Hol.* | nunc *eras.B* | dicentes *Wac.* 2 super] in *GLW* | et *pr.*] qui *B* | et *alt.*] *om.Wac.*, *add.* hic *JMT* | affert] adferet *LW*, facit *P* | centesimum *S*, centissimum *J*, centesimum *Bac.W* | sexagesimum *S*, -gisimum *W* | aliud *quart.*] *add.* uero *MT Hol.*, alium *H* | tricesimum *Bac.SW*, -gesimum *C* 3 in his] et in his *P*, is ex his *W* | his qui *Bmp.sr.* | *mnas pr.*] *Ppc.*, minas *Pac.(corr.mI)*, minam *C*, minam *HS*, quinque minas *Bpc.GL*, quinque minas *Bac.*, quique minas *W*, talenta *J*, omnia *MT*, dispensandam pecuniam *Hol.* | susceperunt *Bac.Jac.*, suscepit ex -ant *W* | cum dicitur *om.CJ* | data esse *GJLMW Hol.*, datus est *H* | minas *alt.*] minas *CPT*, talenta *GLMW Hol. (Vulg.)*, *om.J* | ali ... ali *S* | duo *GHJLMT Hol.* | una *Jac.ST*, unum *GHJpc.LMPac. Hol.*

CXV BCGHJLMPSTW

Int. habere *GJac.LW*

RESP. 1 Illud observandum est in hoc quod et de remissione peccatorum dominus statuit dicens *Remissa sunt ei peccata sua multa quoniam dilexit multum, cui autem parum remittitur parum diligit*, 2 et iterum quod de presbyteris apostolus statuit dicens *Qui bene praesunt presbyteri duplici honore honorentur, maxime qui laborant in verbo et doctrina*. 3 Hoc in omnibus huiusmodi causis observari consequens puto.

CXVI

INTERR. Quodsi contristetur is qui minus honoratur, cum praeferri sibi viderit eum qui in timore domini praecedit, quomodo eum habebimus?

RESP. 1 Is qui talis est certum est quia malignitatis vitio non caret secundum evangelii parabolam 2 in qua dicit dominus ad eos qui contristati sunt quia aequaliter cum ipsis honorati sunt alii, *Aut, inquit, oculus tuus malus*

CXVI cf. Vulg. brev. 171, Stud. 131

(CXV) 1 Lc. 7,47 2 1Tim. 5,17

CXVI 2 Mt. 20,15

(BCGHJLMPSTW) 1 et om.BGHLMTW Hol. | peccatori H | domini W | sua om.HJT Hol. | quoniam] quia T | parum pr.] -uum BGHLWpc., -uus Wac. | parum alt.] -uum BGLW 2 apostolus] dominus H | praesunt] sunt PT | presbyterii H | et alt.] add. in Bmp.sl. | doctrina] add. domini GLW 3 huiusmodi CJP, add. de T | observari consequens] -uare consequens W, obseruandum HMT Hol.

CXVI BCGHJLMPSTW

Int. quid si Hol. | contristetur PST, -tatur BCGHJLMW Hol. (ἐὰν δὲ λυπῇται) | is] his BHPar. | uideat P | eum pr. om.GJac. | timore] amore S | praecedet S | eum alt. om.HL 1 is] his B, histe T | quia] qui G | vitio] summo Jpc. 2 cum – sunt om.Bac. | alii om.CGLW | aut] an HJpc. Hol., audiunt Jac. | inquit aut Bpc. | inquit om.Hac. | malus] malignus P, nequam C

est quia ego bonus sum? 3 Et manifesta est de his talibus dei sententia quae dicit per prophetam *Ad nihilum deductus est in conspectu eius malignus, timentes autem dominum magnificat.*

CXVII

INTERR. Anima post multa peccata et post multas vitae miseras cum quali timore et qualibus lacrimis debet recedere a peccatis et cum quali spe et affectu accedere ad dominum?

RESP. 1 Primo quidem odisse debet illam suam priorem notabilem vitam et ipsam memoriam eius perhorrescere atque exsecrari; 2 scriptum est enim *Iniquitatem odio habui et abominatus sum, legem autem tuam dilexi.* 3 Deinde ut maiorem timorem habeat magistro utatur ignis aeterni metu et poenae perpetuae, sed et lacrimarum tempus

CXVII cf. Vulg. brev. 10, Stud. 132

(CXVI) 3 Ps. 14,4 (LXX)

CXVII 2 Ps. 118,163 (LXX) 3sq. cf. Ps. 6,7; 9

(BCGHJLMPSTW) est] et *H* | quia] qui *S* | ego *om.Hol.* 3 et *om.S* | manifesta est] manifestat *C* | domini (dei *H*) sententia de his talibus *HMT Hol.* | dei] domini *JMST* | sententia] scientia *C* | quae] qui *H*

CXVII BCGHJLMPSTWZ

Int. post *alt. om.Hol.* | multas] *add. suae HMTZ* | multis ... miseriis *Wac.* | quali *pr.]* qualibus *C*, talibus *Bac.* | debet *om.BH* | recidere *Bac.* | quali *alt.]* -le *W* | affectu] *add. debet GJLPW* | accidere *Bac.W* | dominum] deum *GPLW*, *add. debet HMTZ Hol.* 1 primum *J* | illa (*sic*) priorem suam vitam notabilem *tr. Hol.* | suam priorem] superiorem *S*, *add. et C* | uitam notabilem *tr.HMTZ* | et *om.Bac.* | exsecrari] -re *Cac.GH*, exegregare *ex* exegrare *W*, exsacrari *Bac.* 2 iniquitatem] *add. autem S* | odium *Cac.* | tuam *om.Z* 3 magistro] magis *Bac.*, magisque (*ex -tro ?*) *Bpc.*, maximo *Hol.* | metu (*add.mIsl.*) ignis aeterni *J* | et metu *tr.LP* | et metuit (*-at corr.mI*) poenam (*ex -e mp.*) perpetuam (*-a ac.*) *Wpc.*

agnoscat per paenitentiam, 4 sicut David docuit in sexto psalmo purgationem peccatorum fieri posse ubertate lacrimarum in sanguine Christi per potentiam misericordiae eius et multitudinem miserationum dei, 5 qui dixit quia *Si fuerint peccata vestra sicut phoenicium, ut nivem dealbabo, si autem fuerint sicut coccum, ut lanam candidam efficiam.* 6 Et post hoc recepta virtute et facultate placendi deo dicit *Convertisti planctum meum in gaudium mihi, dirupisti saccum meum et praecinxisti me laetitia ut psallam tibi gloria mea.* 7 Et ita accedens ad dominum psallit et dicit *Exaltabo te domine, quoniam suscepisti me et non laetificasti inimicos meos super me.*

5 Is. 1,18 6 Ps. 29,12sq. 7 Ps. 29,2

(BCGHJLMPSTWZ) 4 peccato G | et] *add.* per GLMPWZ Hol. | miserationem Wac. | domini GLSar.W 5 qui] quae Wac., qua Wpc. | quia om.Bac. | vestra om.J | sicut pr.] ut B | fenicium Bac.Jpc. (*corr.m1*)LST, foen- Z, fenitium P, finicium Jac., pinicium Cac., phen-Cpc. | niue S | sicut alt.] ut BGLPW | coccum] coccinum HJpc., coccus Hol. | lana candida GL | efficiam] -ciuntur GL, -ciunt (-am *sl.m1?*) W, faciam J 6 haec HMTW Hol. | placendo Jac. | dicit] dicat Bpc.MZ, om.Bac.C | gaudio Cac. | mihi om.Hol. | dirupisti C, dir- S, et dir-B, et rupisti GLW, conscidisti JMPZ Hol., concidisti HT | praecinxisti] circumdedisti GLW | laetitiam Cac. (*corr.m1?*)SW | ut] et Bpc. | psallam tibi Bac.CHMSTZ, psallat tibi Bpc.GLPW, psallam te Hol., cantem tibi J | gloriam meam J | mea] *add.* et ut (om.G) non compungar GLW, ut non compungar P 7 et pr. om.C | psallet et dicet (-it T) PT, psallat et dicat GLMWZ Hol. | te om.J | suscepisti B | et tert.] ut P | laetificasti] delectasti HMTZ Hol.

CXVIII

INTERR. Quoniam scriptum est *Redemptio animae viri divitiae eius*, nobis quibus non accidit dispergere pro animae redemptione divitias quid faciemus?

RESP. 1 Si quidem volumus et non potuimus memores simus responsionis domini ad Petrum, 2 cum de hac re sollicitus esset et diceret *Ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus te, quid ergo erit nobis?* respondit ei dicens 3 *Omnis qui reliquerit domum aut fratres aut sorores aut patrem aut matrem aut uxorem aut filios aut agros propter me et propter evangelium centuplum accipiet et vitam aeternam consequetur.* 4 Quodsi per negligentiam accidit cuiquam omisisse divitias vel nunc adhibeat propensius studium ut ex opere manuum largiens neglectum resarciat censum. 5 Quodsi ne nunc quidem vel tempus nobis superest vel virtus ad huiusmodi ministerium, consoletur nos apostolus dicens *Non quaero quae vestra sunt sed vos.*

CXVIII cf. Vulg. brev. 89, Stud. 133

CXVIII Int. Prov. 13,8 2sq. Mt. 19,27; 29 5 2Cor. 12,14

CXVIII BCGHJLMPSTWZ

Int. redemptionem S | viri] add. propriae GLMWZ Hol. | nobis] nos G (ἐπειδὴ γέγραπται ..., ἡμῖν δὲ οὐ προεχώρησε τοῦτο τί ποιήσομεν;) | quibus] add. autem Wsl.m1 | accedit BCHJac.Wac. | dispergere S | redemptione animae tr.J | faciamus W 1 uolumus Hol. | Petrum] add. qui Hol. 2 de om.C | hac re] hoc GHLW | re om.Bac. | esset sollicitus tr.Hol. | dimisimus] de- Bac.Cac., reliquimus GLW (Vulg.) | omnia] add. nostra H | secute Wac. | ergo om.J | ei] add. iesus P 3 aut patrem om.S | et pr.] aut S | evangelium] add. meum GHLMar.PW | centupla Bac. | consequetur] -quitur HJac.(corr.m1)S, possidebit BCP (Vulg.) 4 accedit Bac.Cac.HJac. | ut om.C | manum Bac.W | largiens] add. et C | resarceat Cac.Pac.W | censum] pensum Hol. 5 ne] nec GJLMPWpc., non Z | nunc] dum GL, tunc W | consolatur HJMTZ Hol., consuletur Bac. | apostolus om.L | quae] quod B

CXVIII

INTERR. Si quis audiens sermonem domini dicentis quia *Servus qui cognovit voluntatem domini sui et non fecit secundum voluntatem eius vapulabit multum, qui vero non cognovit et fecit digna plagis vapulabit paucis*, neglegat et dissimulet scire voluntatem domini, si habet aliquid excusationis?

RESP. 1 Manifestus est qui huiusmodi est quia simulat ignorantiam nec ullo genere effugiet peccati sententiam: 2 *Si enim non venissem*, inquit dominus, *et locutus eis fuissem, peccatum non haberent; nunc vero excusationem non habent pro peccato suo*. 3 Si ergo sancta scriptura omnibus et ubique voluntatem dei denuntiat, non inter eos qui ignorant iste talis iudicatur, 4 sed cum illis magis de quibus scriptum est quia *Sicut aspides surdae et obturantes aures suas ne exaudiant vocem incantantium et curentur medica-*

CXVIII cf. Vulg. brev. 45, Stud. 134

CXVIII Int. Lc. 12,47sq. 2 Io. 15,22 4 Ps. 57,5sq. (LXX)

CXVIII BCGHJLMPSTW

Int. domini pr.] dei J | seruos Wac. | quae Gac.(corr.m1) | cognovit pr.] cognoscit P | facit BGHJLW | vapulabit pr.] -uit HJSTW | vero] autem J | non alt. om.H | et non Hol. | facit GLMW Hol., faciet Bac. | digna] dignam H, contra uoluntatem eius digne (-a Wac.) GLW | plagis om.M | vapulabit alt.] -uit HJSW | paucis] add. si quis Bsl.mp.GLMPW, add. si HT | neglegat – excusationis om.S | negleget Bpc. | dissimulat HT, desimulet W | scire om.J | si om.J | excusatione W 1 manifestus] -tum Bac.HPpc., -te Bpc., add. est Bac. | qui – est alt. om.P | huiuscemodi GHLMW | simulat] si dissimulat M, si simulat HT | nec ullo] nullo HMT | genere] modo T | effugit J 2 eis] om.G, add. non Psl. | habuissent J | vero] autem Pmp.sl. | pro] de S 3 si ergo] sic ergo B(pc.?)JMT Hol., sicut C | ubique] ubicunque Bac., om.Hol. | dei om.Hac. | denuntiat] add. ut BGHJLMTW Hol. | iste om.C | iudicetur BGHJLMTW Hol. 4 illi Cac. | aspidis GLP, -de HT | surdae om.W | et pr. om.Hol. | obdurantes Jac.Ppc.TW, obdurantis Pac., obturantis G | exaudient G, exaudiat P | uoces HMac.S | incantantis P | ut curentur a medicamento J

mento quod componitur a sapiente. 5 Verum is qui praeest et verbi dei ministerium exhibet, si neglexerit annuntiare unicuique et intimare de singulis velut homicida iudicabitur animarum secundum scripturas.

CXX

INTERR. Si is qui facit voluntatem alicuius, particeps eius est vel socius eius cuius fecerit voluntatem?

RESP. 1 Si credimus domino dicenti quia *Qui facit peccatum servus est peccati*, et iterum *Vos ex patre diabolo estis et desideria patris vestri facere vultis*, 2 scimus quia non solum socium et participem, sed et dominum sibi ac patrem adscribit eum cuius opus facit. 3 Testatur autem et de his apostolus dicens *Aut nescitis quia cui exhibetis vos servos ad oboediendum servi estis eius cui oboeditis, sive peccati in mortem sive oboedientiae ad iustitiam?*

CXX cf. Vulg. brev. 283, Stud. 155

(CXVIII) 5 cf. Ez. 33,8sq.

CXX 1 Io. 8,34; 44 3 Rom. 6,16

(BCGHJLMPSTW) medicamentum *Bac.(corr.m1)* | sapiente] -tiae *T, add. uiro GLW* 5 verum] *add. tamen GLMW Hol.* | his *ST* | domini *S* | nuntiare *T* | homicidia *Mac.* | animarum iudicabitur *tr.GLPTW*

CXX BCGHJLMPSTWZ

Int. his *Z* | is qui] quis *JP, add. consensit Mac.* | alicuius] *add. etiam GLMWZ Hol.* | est eius *tr.GHLPW* | eius *alt. – voluntatem om.BGHLMTWZ Hol.* 1 si credimus] scire debemus *HMTZ* | dicente *Cac.HMTWZ* | quia *om.H* | ex] de *B* | diabolo patre *tr.GLPW* | zabulo *B* | uultis facere *tr.C* 2 et *pr. om.T* | et *alt. om.BHMTZ Hol.* | deum *T* | ac] et *GLW* | patrem] principem *Hol.* | adscribet *JS, scribit P* | eum *om.L* 3 autem *om.H* | et *om.B* | de his et *tr.JMTZ Hol.* | aut] an *BHJPWpc. Hol.* | quia] quoniam *GLPW, om.B* | exhibetis *CPS (παριστάνετε)*, exhibuistis *BGHJLMTWZ Hol.* | seruus *W (del.)* | ad oboediendum *om.BGHLPW* | oboeditis *S (ὁπακούετε)*, obaudistis *B, oboedistis CGHJLMPTWZ Hol.* | oboedienciam *W, oboeditionis J*

CXXI

INTERR. Si is qui consentit alterius peccato si etiam ipse peccati reus est?

RESP. 1 Haec sententia manifesta est ex verbis domini quibus ait ad Pilatum dicens *Qui tradidit me tibi maius peccatum habet*. 2 Manifestum namque est ex hoc quia et Pilatus acquiescens his qui tradiderant dominum peccatum habebat, licet minus quam illi. 3 Ostenditur autem hoc etiam in eo, quod Adam acquiescit vel consentit Evae, quae acquieverat serpenti. 4 Nullus enim ex ipsis aut innocens iudicatus est aut impunitus abscessit, sed et ipsa dei indignatio quae adversum eos habita est hoc ipsum indicat. 5 Cum enim Adam pro excusatione sua obiecisset quia *Mulier quam dedisti mihi ipsa mihi dedit et manducavi*, 6 *Quia audisti*, inquit deus, *vocem mulieris tuae et manducasti de*

CXXI cf. Vulg. brev. 46, Stud. 135

CXXI 1 Io. 19,11 3 cf. Gen. 3,6 5 Gen. 3,12 6 Gen. 3,17

CXXI BCGHJLMPSTWZ

Int. his HPZ | consensit Bpc.MTZ | si alt. om.BGHLW Hol. (εἰ ὁ ἑτέρου ἀνεχόμενος ... ἔνοχός ἐστι ... Vulg., ὁ ἑτέρου ἀνεχόμενος ... εἰ ἔνοχός ἐστι ... Stud.) | ipsi HW 1 est manifesta tr.Hol. | maius] magis GHLMPTW 2 manifestam Pac. | ex om.S | et om.Bac. | acquiescens] quum H | tradiderunt BHMPSTZ Hol. | habeat Hol., habebant Par. 3 autem om.SZ, hoc autem tr.C | adqueuit GHJLPW Hol. | Eva H | evae uel consensit (-tit MTWZ) tr.BGHLMTWZ Hol. | vel consentit om.P | consensit BGHJL Hol. | quae] qui et S (παρίστησι δὲ τοῦτο φανερώς καὶ ὁ Ἀδὰμ ἀνασχομένος τῆς Εὕας καὶ ἡ Εὕα ἀνασχομένη τοῦ ὄψεως) 4 aut pr. om.J | iudicandus GLW | aut impunitus] impunis Bac. | impune Cpc., impunens Cac.(corr.m1) | dei] domini GLPW | indignatio dei tr.H | quae] qui W | aduersus GHLMPTWZ Hol. | habita] prolata Bpc. | est alt. om.Bac. 5 per excusationem suam (per -ne sua ac.) P, pro excusationem suam W | adiecisset S. | mihi dedisti tr.GLPW | mihi] om.J, m//m B

ligno de quo praeceperam tibi ne de solo ipso manducares, maledicta terra in operibus tuis.

CXXII

INTERR. Si oportet peccantibus fratribus silere et quiescere?

RESP. 1 Quia non oportet manifestum est ex ipsis domini praeceptis, quibus in veteri quidem testamento dicit *Argues proximum tuum et non assumes ex eo peccatum.* 2 In evangelio autem dicit *Si peccaverit in te frater tuus, vade et argue eum inter te et ipsum solum.* 3 *Si audierit te, lucratus es fratrem tuum, si vero non audierit te, assumes adhuc tecum alium unum aut duos ut in ore duorum vel trium testium stet omne verbum.* 4 *Si autem et ipsos non audierit, dic ecclesiae; si vero nec ecclesiam audierit, sit tibi sicut gentilis et publicanus.* 5 Quantum autem sit crimen huius peccati dinoscitur

CXXII cf. Vulg. brev. 47, Stud. 136

CXXII 1 Lev. 19,17 2sq. Mt. 18,15sq. 3 Dt. 19,15

(BCGHJLMPSTWZ) 6 de om.CHTW | solo ipso PS, solo hoc ipso T, sola in (-a in sr.) ipso B, eo solo J, deo W, eo GLMZ Hol., om.CH | manducares] manducasses GL, comederes (-ris Cac.) C, add. manducasti B | terra] add. erit HJMTZ Hol.

CXXII BCEGHJLMPSTWZ

Int. et] uel GLW | acquiescere (ad-) GLMWZ Hol. 1 oporteat BCEPT | est om.W | ex ipsis] ex ipsius EHJSZ, haec ipsius Hol. | dicit] docet GLW | argues] argue MTZ Hol., arguae Bac., arguis Cac. | argues – 2 dicit om.S | et non] nec Cpc., et Cac. | assumes] -mis J, habebis P, sumes Bac. 2 vade et om.H | argue] corripe Z 3 si pr.] add. autem J | audierit te pr.] te audierit tr.GLPW | vero – te alt.] autem te non (om.Gac., corr.mI) audierit GLPW (Vulg.) | audierit te alt.] te om.Z, tr.JS | assumes] -me BHMTZ Hol., -mis Cac.JWac. | adhuc om.E | tecum adhuc tr.J | aut] uel J | testium om.S | omnem T, omni Cac. 4 et ipsos non] nec ipsos J | ipsis H | nec ecclesiam] et (add.mp.) ecclesiam nec B, et (nec ac.) ecclesiam non G, non ecclesiam C, add. non W 5 sit] add. tibi T | dinoscetur (denusc- ac.) W

primo quidem ex sententia domini qua dicit *Qui incredulus fuerit filio non habebit vitam aeternam sed ira dei manet super eum*, 6 tum deinde ex historiis quae vel in veteri vel in novo testamento referuntur.

7 Nam Achar ille cum furatus est linguam auream, super omnem populum facta est ira domini, e[t]quidem populo peccatum quod commiserat ignorante usquequo manifestatus est, et pertulit cum omni domo sua horrendum illum ac famosissimum interitum. 8 Sed et Heli sacerdos equidem, cum non siluisset peccantibus filiis qui erant filii pestilentiae, immo et frequenter commonens et castigans et dicens 9 *Nolite filii, non bona audio ego de vobis* et

5 Io. 3,36 7 cf. Ios. 7,20-26 8sq. cf. 1Sam. 2,22-4,18 9 1Sam. 2,24

(BCEGHJLMPSTWZ) primum MTZ Hol. | quidem om.GLW | sententiam T | quae JMTZ Hol. | qua dicit om.H | qui] quia Z, add. qui sl.m1(?) | fuerit filio] filio fuerit tr.BMTZ Hol., est filio GLW, filio dei fuerit H | habet CE | aeterna H | manebit GLW | super eum] in eo MTZ Hol. 6 tunc MTZ Hol. | ex] et ex Bar.(?)T | storiis H, istoriis TW | vel pr. om.HMTZ | uetere Gac.Wac. | vel alt. - testamento] testamento siue nouo Z | referentur B 7 Achar] achas E, achicar Wac., achi//r B, achior Wpc., acham CHZac.(corr.m1), hachas M, hacor (hacas ?) T, hahar S, Achor Hol. | cum] qui cum MTZ, add. quod Hsl.(m1?) | est EJS, esset BCGHLMPTWZ Hol. | linguam EJS (τὴν γλῶσσαν), ligulam Bac.LWpc., legulam Bpc.Wac., regulam CGHMPSTZ Hol. (Vulg.) | super] per S | ira domini facta est tr.E | domini] dei BGHLMPTWZ Hol. | equidem correxi (καίτοιγε), et quidam T, et quidem cett. Hol. | populo] -lus HMTZ Hol. | ignorante] -ti B, -ter Cac.E, -tes W, ignorabat HMTZ Hol. | manifestatus] -tatum BHTWpc. Hol., manifestum MZ | et eras.P | domu B | sua] add. in P | illum ac] illud ac E, illum et P, ac GL | famosum S 8 et pr. om.Cac.W | equidem ES (καίπερ), quidem W, et quidem cett. Hol. | cum om.H | non om.Hol. | siluisset] consensisset G, seuisset LW | filiis] filis Bac., illis Bsr.m1 | filiis qui erant om.W | filii] add. s Wmp. | et alt. om.Hol. | monens Hol. | castigans et dicens] dicens et castigans tr.B, castigans dicens S, dicens J, castigans dixit MZ Hol. 9 nolite filii om.CE | bona] bene BGHLW | ego audio tr.BCGHLMPTWZ Hol. | de vobis om.T

cetera, quae vel peccatum arguerent vel de dei iudicio commonerent, 10 tamen quoniam non vindicavit neque digno zelo dei adversum eos motus est, in tantum dei iracundiam provocavit, 11 ut etiam universus populus pariter cum filiis suis exstingueretur et arca testamenti ab alienigenis raperetur, et ipse insuper omnibus subversis miseranda morte corrueret.

12 Quodsi vel in populum ignorantem de unius peccato vel in patrem qui commonuerat et corripuerat filios pro peccato tanta dei iracundia accensa est, 13 quid sperandum est de his qui cognoscunt aliorum delicta et reticent nec qualemcumque adhibent correptionem? 14 Quos utique conveniret observare illud quod apostolus ad Corinthios dicit, *Qua re non potius luctum habuistis ut tolleretur e medio*

14 1Cor. 5,2

(BCEGHJLMPSTWZ) quae vel] quia uellet *G*, quae uelut *L*, quae uel et *W*, qui cum *MZ Hol.* | peccata *Bpc.*, de peccato *Jac.(corr.m1)* | arguerent] -ere *G*, -ebat *L*, -eret *HMZ Hol.* | vel *alt.* - commonerent *om.B* | vel *alt.*] et *MZ Hol.* | de *om.GLMSWZ* | iudicium *EMZ* | commonerent] -nere *Gac.*, -nuere *Gpc.*, -nebat *L*, -neret *HMZ Hol.* 10 non *om.G* | vindicavit] -bit *T*, diiudicavit (de- *W*) *GLW* | digno] -ne *Z*, *om.GLW* | aduersus *BHJMPTZ Hol.* | commotus *P* | iracundiam (-dia *W*) dei (domini *BGLW*) *tr.BGHLMPWZ Hol.*, dei *om.T* | provocavit] -bit *HT*, *add.* in se *G*, *add.* in eum *LW*, *add.* in eos *P* 11 etiam *om.J* | pariter] pateretur *L*, patitur *W* | filiis] fidiliis *E* | suis] et *L*, *om.GW* | subuersus *H* | corruerit *Cac.W*, conruit *Jac.* 12 vel] ue *E*, *om.S* | in *pr. eras.P* | populo *Jac.(corr.m1)Wpc.(corr.m1)*, -lu *Ppr.* | ignorante *PWpc.*, ignoranda *Z* | patre *PSW* | corripuerat et commonuerat *tr. HMTZ Hol.* | tantam dei iram *Pac. (corr.m1)* | accensa] in-*HMTZ*, insensa *Hol.* 13 quid] quod *W* | cognuscant *Wac.* | delicta] peccata *J* | reticent] *add.* et *C* | adhiberent *Bar.* | correptionem *GLPpc.W* 14 quos] quo *T*, quod *Jac.(?)* | conuenerit *Jac.MW*, -uenit *Bpr.*, -uenirent *Gar.*, -uenerat *Z* | illud quod] illos quos *P* | dicit ad corinthios *tr.CE*, ad Corinthios *om.J* | potius] magis *GLPW* | luctum *om.LW* | habuistis luctum *tr.P* | tollatur *Bac.GLW* | e *BHMSZ Hol.* (èx), de *CEGJLPTW*

vestrum qui hoc opus fecit? et reliqua, 15 vel illud, Ecce enim hoc ipsum, secundum deum contristari, quantum operatum est vobis, sollicitudinem; sed excusationem, sed indignationem, sed timorem, sed desiderium, sed aemulationem, sed vindictam. 16 Unde et metuere debent ne forte etiam nunc similem veteribus interitum sumant hi qui similiter neglegunt, immo et gravius quanto spernere legem Christi perniciosius est quam legem Moysi. 17 Et his competit illud aptari quod dixit Septies vindicatum est de Cain, de Lamech vero septuagies septies.

CXXIII

INTERR. Cur aliquotiens animae etiamsi non satis agat sponte tamen quodam genere incidit dolor quidam cordis et compunctio timoris dei, aliquotiens autem tanta securitas et neglegentia animum tenet, ut etiamsi cogat se

CXXIII cf. Vulg. brev. 16, Stud. 137

(CXXII) 15 2Cor. 7,11 16 cf. Hebr. 10,28sq. 17 Gen. 4,24

(BCEGHJLMPSTWZ) 15 vel] uelut *MZ* | enim] *add.* et *MSTZ* | ipsum] *add.* est *LW* | contristare *W* | quantam *Cpc.GMZ* | operatum] -tus *Bac.(corr.m1)Cac.LMPWZ, om.E* | vobis] in uobis *Bpc.CGLMW Hol.*, in nobis *Z*, *add.* sed *P* | excusationem *L* | sed *alt.tert.quart.sext. del.W* | aemulationem] emendationem *GL* 16 ueterem *Jac.* | immo et] *add.* tanto *MZ Hol.* | quanto] *add.* magis *BGLW* | perniciosius (pernicius *P*) est spernere legem christi *tr.GLPW* | perniciosus *BE, -sum S*, pernicius *P* | Moysis *Hol.* 17 et his] sed et hic (his *C*) *CE* | competit] -titi *W*, conuenit *P* | aptare *W* | dicit *C* | uindicandum *GL* | est] esse *E* | cain *T* | lamech *W*, lamehec *Pac.*, lamec *J* | vero *om.E* | septies et septuagies *B*

CXXIII BCGHJLMPSTW

Int. anima *GJLW* | quadam *Cac.(corr.m1?)* | incidit] incedit *Cac.Jac.MPT*, *add.* ei *BGHJLMTW Hol.* | quedam *W*, quidem *Cac.(corr.m1)* | et *pr.om. W* | animum] -mam *G Hol.* | tenet animum *tr.B* | cogitat *Bar.*

homo non possit dolorem aliquem vel compunctionem cordis assumere?

RESP. 1 Huiuscemodi quidem compunctio ex dei dono venit ad provocandum desiderium, ut degustans anima dulcedinem huiuscemodi compunctionis vel doloris provocetur et invitetur ad imitandam similem gratiam. 2 Ostenditur enim quia si datur etiam non satis agentibus, quanto magis dabitur et his qui desiderant et laborant semper esse in compunctione timoris dei, 3 et ut sint inexcusabiles qui per negligentiam istam gratiam perdunt. 4 Quod vero aliquotiens compellimus nosmet ipsos et non possumus obtinere indicatur ex hoc quod in alio tempore multum negligimus. 5 Non enim possibile est ut is qui neque meditationibus neque institutionibus divinis se ipsum iugiter exercuit subito veniat ad orationem et continuo obtineat quod requirit, 6 sed et ostenditur per hoc huiuscemodi animam aliis vitiis vel passionibus praegravari, quorum dominatione ad ea quae vult habere non permittitur libertatem

(BCGHJLMPSTW) possit] -se *S*, -set *Bar.HT* | sumere *M* 1 quidem *om.Wac.* | dei] *add.* est *B* | ut degustans] unde gustans *GH* | huiuscemodi dulcedinem *tr.GLPW* | ad compunctiones uel dolores *GL* | compunctiones uel dolores prouocentur *Wac.* | invitetur] incitetur *Hol.*, imitetur *Cac.* | imitandum *Hol.*, eminendam *P* 2 enim] autem *J* | quia] quod *Bpc.* | quia si datur etiam si non *W* | et *pr. om.PS, ras.B* | laborant et desiderant *tr.S* | et *alt.*] uel *MT* 3 inexcusabilis *W* | negligentia *Bac.* | gratiam] *add.* dei *C* 4 compellemus *W* | possumus *W* | alio] aliquo *H* | negleximus *GLMW Hol.* 5 is] his *Bar.CW Hol.* | qui] que *W* | neque institutionibus *om.Hac.* | institutionibus] instructionibus (-tionibus *W*) *GLPW* | exercet *G*, exerceat *LW* | ueniet ... obtinebit *G* | requiret *HJac.MT* 6 et *om.GJac.LMW Hol.* | per] pro *Bac.* | per hoc *om.H* | anima *CMST* | aliis] *Bsr.mp., om.H* | uitis *B* | dominationem *HJac.* | ea] eam *Bpc.*, eorum *Jpc.(corr.m1?)* | libertatem *om.Bac.mg.GHLMPTW*, libertate uti *Hol.* (τὴν ψυχὴν ... ὑπ' ἐκείνων οὐδὲ πρὸς & βούλεται ἐλευθεριάζειν ἐπιτρεπομένην)

7 secundum illud quod apostolus tractat dicens quoniam *Ego carnalis sum venundatus sub peccato; non enim quod volo hoc ago sed quod odio hoc facio*, 8 et rursum *Nunc autem non ego operor illud sed quod habitat in me peccatum*. 9 Quod et ipsum permittit nobis deus pro nostra utilitate provenire, ut per haec ipsa quae contra voluntatem anima patitur corrigatur aliquando et convertatur ad eum qui releuet eam ab oneribus suis 10 et cognoscat tandem semet ipsam ac resipiscat et intellegat quod in *laqueis diaboli* capta detinetur, 11 in quos sua quidem sponte incidit, sed iam quasi captiva non quod vult agit, sed quod odit illud facit. 12 Sed si se convertat ad dominum qui liberet eam de corpore mortis huius statim inveniet misericordiam, si integre et ex corde paeniteat.

7 Rom. 7,14sq. 8 Rom. 7,17 9 cf. Ez. 18,23; 33,11 10 cf. 1Tim. 3,7; 6,9; 2Tim. 2,26 11 non – facit] cf. Rom. 7,15

(BCGHJLMPSTW) 7 quod] *om.H, add. et BHMPT Hol.* | dicat *W* | sum carnalis *tr.B* | hoc *om.BCHMT Hol.* | odi *Cpc.GJLW Hol.* | hoc] illud *J* 8 autem] *add. iam BGJLMTW Hol.* | illud] *om.B, add. post ego mp.* | habitat *om.W* 9 quod] quia *HMT* | permittet *J* | deus nobis *tr.Hol.* | haec ipsa quae] hoc ipsum quod *GL*, hec ipsam quae *T*, hanc ipsam quae *W* | reuertatur *P* | qui] *add. repleat in bonis desiderium et Hol.* | releuet *Bsr.mp., -uat GLSW, -uauit C* 10 agnoscat *BHJMT* | tandem *om.HMT* | ac] aut *Jac.* | resipiscat] respiciat *HMST* | in *om.GJLW* | zabuli *B* | tenetur *GJLW* 11 quos sua quidem *JS Hol.*, quos quidem sua *G*, quo sua quidem *Bac.CMT*, quibus quidem sua *Bpc.*, quo quidem sua *LPW*, in quo quidem *Hac.*, in quo sua quidem *Hpc.* | incedit *LMTW* | iam] *add. nunc J, ras.B* | captiuam *Bar.* | non quod] namque *W* | quod *pr.] quae BGHJLMTW Hol.* 12 se convertat *Bpc.JS*, conuertat *PW*, conuertatur *CGHLMT Hol.*, conuertit *Bac.* | liberat *CJ* | et *om.JS* | ex] *add. toto GLMW Hol.*

CXXIII

INTERR. Quomodo quis dignus efficitur *particeps* fieri *spiritus sancti*?

RESP. 1 Dominus noster Iesus Christus docuit dicens *Si diligitis me mandata mea servate et ego rogabo patrem, et alium paraclitum dabit vobis, spiritum veritatis quem hic mundus non potest accipere.* 2 Donec ergo non servamus omnia mandata domini nec sumus tales, ut ipse de nobis testimonium ferat dicens *Quia vos non estis de hoc mundo, spiritus sancti participium habere non possumus.*

CXXV

INTERR. Qui sunt *pauperes spiritu*?

RESP. 1 Domino dicente aliquando quidem quia *Verba quae ego locutus sum vobis spiritus et vita est,* 2 aliquando autem quia *Spiritus sanctus ipse vos docebit omnia et commonebit vos quae dixi vobis, non enim loquetur a se, sed omnia*

CXXIII cf. Vulg. brev. 204, Stud. 138

CXXV cf. Vulg. brev. 205, Stud. 156

CXXIII Int. cf. Hebr. 6,4 1 Io. 14,15sq. 2 Io. 15,19

CXXV Int. Mt. 5,3 1 Io. 6,63 2 Io. 14,26; 16,13

CXXIII BCGHJLMPSTW

Int. efficitur] efficiatur BC, -cietur HMT 1 dominus – CXXV
Int. spiritu tr.post CXXV 2 loquetur alt. H | noster om.GLW | docuit]
add. nos GHLMPTW Hol. (ἐδίδασκεν εἰπών) | diligis Mac. | mea mandata
tr.S | patrem] add. meum BGHLMPTW Hol. | ut ... det GLW |
paraclitum LM, -clytum S | spiritum om.Wac. 2 omnia om.GLW
Hol. | talis BW | ut] add. et GLW | estis] est Bac. | de alt.] ex J |
hoc om.GLPW

CXXV BCGHJLMPSTW

Int. quid T 1 ego om.S | est et uita tr.S | est] sunt Hol. 2
sanctus om.H | ipse om.Hol. | enim om.B | loquetur pr. Cpc.Jpc.P Hol.,
-itur BCac.GHJac.LMSTW (λαλήσει) | a semetipso S

quae audiet haec loquetur, 3 isti sunt *pauperes spiritu* qui non alia aliqua causa *pauperes* sunt nisi propter doctrinam domini dicentis *Vade et vende omnia quae habes et da pauperibus*. 4 Si autem quis etiam quacumque ex causa impositam sibi paupertatem secundum voluntatem domini dispenset et ferat sicut ille *Lazarus*, etiam iste a beatitudine non erit alienus 5 domino praecipiente *Nolite solliciti esse quid manducetis vel quid bibatis vel quid induamini*.

CXXVI

INTERR. Usque ad quem modum est observatio mandati vel quomodo adimpleri potest?

RESP. 1 Mandati quidem observatio est usque ad mortem, quia et dominus *oboediens factus est usque ad mortem*; adimpleri autem potest per hoc quod habet unusquisque desiderium et amorem dei. 2 Dominus enim cum exclusisset

CXXVI cf. Vulg. brev. 206, Stud. 157

(CXXV) 3 Mt. 5,3 | 19,21 4 cf. Lc. 16,19sq. 5 Mt. 6,31

CXXVI 1 Phil. 2,8 2 Mt. 6,8; cf. 6,31sq.

(BCGHJLMPSTW) quae alt.] add. cumque Bmp.sl. | audit BGHLMTW Hol. (ἀκούσῃ) | loquetur alt. Cpc.GJpc.MP Hol., loquitur BCac.HJac.LSTW (λαλήσει), add. item et CXXIII 1 dominus – CXXV Int. spiritu H 3 alia om.C | aliqua] alia Cpc. | et pr. om.BGHLMTW Hol. | uinde Cac.TW | omnia] add. tua B | quae habes] tua HM 4 si] etsi GLW | etiam quis tr.HMT Hol. | ferat] sufferat BGLPW Hol., fecerit H | ille Lazarus] eleazarus HT, ille eleazarus S | a om.SW | alienus erit (ex erat mp.) B 5 domino] in textu graeco initium interrogationis insequentis | sollicite Cac.Wac. | esse solliciti tr.Hol. | quid pr.] quod W | quid alt. om.GLPW | vel alt.] aut C | induatis BGLW

CXXVI BCGHJLMPSTW

Int. quem] que W, om.Tac., add. ad Cac. | adimplere Cac.Mac.W, impleri T 1 quia – mortem alt. om.Bac.GHLPW | et pr. om.C | est factus tr.Hol. | adimplere W, impleri H | autem] uero G, om.LW | quod om.H | unusque W | desiderium] add. melior est vel meliorem Bsl.mp. 2 enim] autem GLPW

sollicitudinem saeculi coniungit statim promissionis spem dicens *Scit enim pater vester quibus opus habetis antequam vos petatis*. 3 Sed et apostolus dicit quia *Ipsi in nobis ipsis responsum mortis habuimus ut non simus fidentes in nobis sed in deo qui suscitatur mortuos*. 4 Secundum propositum ergo nostrum et animae praeparationem *cotidie morimur*, voluntate autem dei reservamur. 5 Propter quod et apostolus cum omni fiducia dicebat *Ut morientes et ecce vivimus*. 6 Iuvat autem huiusmodi propositum etiam circa mandata dei ardentior animus et desiderium insatiabile, quo qui constringitur non habebit otium nec tempus occupari erga corporales usus vel actus.

CXXVII

INTERR. Si ergo neque sollicitudinem habere oportet de necessariis usibus ad vitam, et aliud praeceptum est

CXXVII cf. Vulg. brev. 207, Stud. 158

(CXXVI) 3 2Cor. 1,9 4 cf. 1Cor. 15,31 5 2Cor. 6,9

(BCGHJLMPSTW) sollicitudinem (τὴν μέριμναν)] -nes BCHJP, a (om.W) sollicitudinibus GLW | coniunxit Cpc.GLPW | permissionis W | habeatis ST | vos om.BGHLMTW Hol. | petatis] add. ab eo Bmp.GLW 3 dicens T | ipsi] om.J, nos B, nos ipsi GLMW Hol. | mortis om.C | habuimus] habemus Bpc.CM Hol. | deo] domino GJLSW, eo H | suscitant Bac. 4 praeparationem] -ne S, add. si G | moriemur Cac. | voluntate] -tem Gac.T, -ti Gpc. | autem] enim MT, om.GLW | domini BGJLW | seruamur HP 5 quod] ea P | et pr. om.Bac.HT | ut om.HT 6 iuvat] uiuat H | huiusmodi Tac. | mandatum GLW | anima T | et] sed et T, ex M | desiderio MT | insatiabili M | qui] quis Bpc.Cac.M, si quis Cpc., om.L | constringetur Bac. | otium] ocia P, otiosum Cac.S | nec om.S | occuparem W, -re L | corporalibus Cac., -lis W, comparabilis Bac. | usos Jac. | uel] et Bac. | actos Cac.

CXXVII BCGHJLMPSTW

Int. haberi S | necessari Bac. | est praeceptum tr.Hol.

domini dicentis *Operamini cibum qui non perit*, superfluum est manibus operari?

RESP. 1 Ipse dominus in alio loco praeceptum suum explanavit, nam ibi quidem dixit non oportere quaeri aliquid ad vitam cum dicit 2 *Nolite quaerere quid manducetis aut quid bibatis, haec enim omnia gentes huius mundi requirunt*, et addidit *Quaerite autem regnum dei et iustitiam eius*. 3 Et quomodo oporteat quaeri indicavit; cum enim dixisset *Nolite operari cibum qui perit*, addidit *Sed eum qui permanet in vitam aeternam*. 4 Et quid hoc esset ipse in alio loco ostendit dicens *Meus cibus est ut faciam voluntatem eius qui me misit, patris*; voluntas autem patris est esurientibus cibum dare, sitientibus potum, nudos operire et cetera huiusmodi. 5 Tum deinde necessarium est et apostolum imitari dicentem *Omnia ostendi vobis quia ita oportet nos laborantes suscipere infirmos*, 6 et cum iterum docet *Magis autem laboret unusquisque manibus suis operans quod bonum est, ut possit impertire necessitatem patienti*. 7 Cum ergo haec ita nobis vel dominus in evangelio vel apostolus tradat,

Int. Io. 6,27 2 Lc. 12,29sq.; cf. Mt. 6,31sq. 3 Io. 6,27 4 Io. 4,34; cf. 6,38sq. | cf. Mt. 25,35sq. 5 Act. 20,35 6 Eph. 4,28

(BCGHJLMPSTW) non qui *tr.H* | est *alt. om.LW* | operare *Pac.* 1 alio loco] euangelio *GLW* | ibi] *add.* ipse *GLW* | oportet *MTW* | quaeri] quaerere *Bmp.*, requiri *MTW Hol.* | aliquit quaeri *tr.S* | aliqui *W* | vitam] uictum *G* 2 enim *om.GLPW* | huius mundi] huiusmodi *B*, huiuscemodi *S* | addit *LW* | autem *eras.B* 3 indicat *GLW*, -cabit *ST* | cum] *add.* autem *Bmp.sl.* | operare *Wac.(corr.m1)* | perit] *add.* et *GLPW* 4 quod *W* | et ipse *GLW* | misit me *tr.HMT Hol.* | autem] enim *BH* | nudus *Wac.* | cooperire *GLW*, operiri *Bac.*, uestire *T* | huiuscemodi *HMT Hol.* 5 tunc *MT* | et *om.C* | imitare *Cac.W* | ita *om.GLSac.(corr.m1)W Hol.* 6 doceat *HMT Hol.* | laborare *Bac.HMT*, laboraret *Bpc.* | possitis *Bpc.* | impertiri *BLWpc.(corr.m1)* | patientibus *Wpc.(corr.m1) Hol.* 7 hec ergo *tr.J* | ergo] uero *GLP*, iuro *W* | nobis *eras.B* | vel *pr. om.GLW* . | tradant ex trahat *Wpc.(corr.m1)*, se habeant *Bsr.mp.*

manifestum est quia pro nobis ipsis quidem solliciti esse non debemus neque laborare, 8 propter mandatum autem domini et propter necessitates proximorum solliciti esse debemus et operari attentius 9 et maxime quod dominus in se ipsum recipit ea quae in servos eius fecerimus et regnum caelorum pro huiusmodi promittit obsequiis.

CXXVIII

INTERR. Si quis in corde suo cogitet de cibis, tum deinde notet se ipsum et arguat, si et hic quasi cogitans de talibus iudicandus sit?

RESP. 1 Si quidem non id temporis est quo naturaliter requirere cibos famis necessitate commonemur, manifestum est id esse vagae mentis indicium et animae erga praesentia affectum gerentis et erga voluntatem dei desidis et remisae, 2 proximam tamen habet dei misericordiam, et pro hoc ipso quod se ipsum arguit et notavit nota criminis exiit,

CXXVIII cf. Vulg. brev. 17, Stud. 159

(CXXVII) 9 cf. Mt. 25,40

(BCGHJLMPSTW) quia] qui *H* | solliciti quidem *tr.Hol.* | laborare] labore *Bac.* 8 propter *pr.* – et *pr. om.GLW* | propter – autem] sed propter mandatum *HMT Hol.* | necessitates] -tem *MT Hol.*, -tis *Pac.*, *add.* autem *GL, S illeg.* | et solliciti *HJMPT* | operare *Wac.* 9 et] eo *CJP* | quod] cum *Bpc.*, quia *Hol.* | se ipso *G* | recepit *BW* | servos] -uus *W*, -uis *S*, -uo *L* | faceremus *W*, feceremus *Cac.P* | pro] propter *Bar.HMT* | huiusmodi *S* | obsequium *MT*

CXXVIII BCGHJLMPSTW, post CXXXI *tr.H*

Int. cogitat *H Hol.* | tunc *HMST Hol.* | de talibus cogitans iudicandus est (*ex sit mp.*) *B* | sit] est *Cac.(corr.m1)* 1 non] in *W* | est *om.PT* | quo] qui *G* | necessitatis *W* | vagae] uacuae *GLMW* | praesentiam *Cac.Jac.W*, -tium *G* | affectum praesentium *HMT* | affectu *L* | gerentis] -ti *W*, -tes *BCac.*, haerentis *G*, merentis *L* | voluntatem – desidis] uoluptatem (*ex uolun-*) desidiosae *C* | disides *B*, desides *TW* 2 et *pr. om.S* | ipsud *Jac.* | quo *S* | ipsum *om.CS* | arguet *Cac.* | notabit *H* | exiit] exuetur *J*, exeretur *C*, ex(s)oluitur *HMT Hol.*

si tamen servet de cetero cogitationum lapsus 3 memor dominici sermonis quo ait *Ecce sanus factus es, iam noli peccare, ne quid tibi deterius fiat.* 4 Si autem id temporis sit quo naturaliter de cibis appetendis commonemur, mens autem in melioribus occupata inferiora spernit et despicit, non recordatio ciborum notabilis, sed contemptus laudabilis invenitur.

CXXVIII

INTERR. Si licet nocturnam tunicam habere alteram vel cilicium vel aliam quamlibet?

RESP. 1 Cilicii quidem usus habet proprium tempus, non enim propter usum corporis, sed propter afflictionem eius inventum est huiuscemodi indumentum et pro humilitate animae. 2 Cum autem *duas tunicas* habere prohibeat sermo divinus, quomodo potest hoc suscipi nisi ad eos usus de quibus supra diximus?

CXXVIII cf. Vulg. brev. 90, Stud. 160

(CXXVIII) 3 Io. 5,14

CXXVIII 2 Mt. 10,10; cf. Mc. 6,9

(BCGHJLMPSTW) de cetero servet *tr.L* | servit *W* (φυλάσσεται, cf. 174,6) | lapsos *Cac.W* 3 dominice *Cac.* | quo] qui *Bac.HT*, in quo *C* | es] est *W* | fiat] fit *L* 4 id *om.W* | sit] est *J*, fit *GL* | quo naturaliter] quonam tunderet *W* | commonimur *W* | et *om.W* | despicit *BGLW* | recordatio] ratio *BGHLW*, recordatione *S* | contentu *S*, contentus *Bac.*, contemptus *Bpc.*

CXXVIII BCGHJLMPSTW

Int. tunicam *BCac.LPW* | cilicium] ciliciam (cill- *Jac.*) *Bar. Jac.MS*, cilicinam *Jpc.(corr.m1)H Hol.*, gellicium *W* | alia quelibet *Bac.* 1 cilicium (gellicium *W*) quidem habet (*om.* usus) *GLW* | usus] opus *MT* | propriam *Gac.(corr.m1)* | non enim *om.W* | usum] usus *BJP Hol.* | eius] corporis *C* | humilitatem *Cac.T* 2 tunicas *BCac.LPW* | haberi *W* | hoc potest *tr.J* | hoc *om.GLW* | ad eos] habeo *T* | usos *Cac.* | de quibus] quos *HM Hol.*, quod *T* | superius *HMT Hol.* | dixerat *GL*

CXXX

INTERR. Si licet ei qui ministrat maiore voce id est cum *clamore* loqui?

RESP. 1 Vocis mensuram definit audiendi modus; si ergo brevior fuerit et pressior vox quam res poscit, prope est ut murmur potius vel susurratio videatur quam sermo. 2 Si vero maior sit quam res requirit, cum possit audire ille cui loquimur etiamsi levius loquamur, hoc iam non erit vox sed *clamor*, 3 quod est notabile nisi forte gravior sit auditus eius cui loquimur et necessitas nos cogat ad clamandum. 4 Propterea enim et de domino scriptum est quia *Iesus*, inquit, *clamabat dicens Si quis credit in me non credit in me sed in eum qui me misit*. 5 Clamare enim dicitur pro his quorum interior auditus surdus et obturatus erat.

CXXX cf. Vulg. brev. 151, Stud. 139

CXXX Int.; 2sq. cf. Eph. 4,31 4 Io. 12,44 5 cf. Ps. 94,8

CXXX BCGHJLMPSTWZ

Int. ei *om.H* | maiori *P* | maiorem uocem *W* | id est] et *GL*, *om.W* | loqui id est cum clamore *tr.C* 1 uoces *Wac.(corr.m1)* | definiuit *GLW*, -nibit *H* | fuerat *LWac.(corr.m1)* | compr(a)essior *BGHLMWZ Hol.*, compretior *T* | quam – poscit] *ras. 6 litt. W* | res poscit] sit necessarium *Gsr.mp.*, reposit *Bac.*, res requiret uel poscit *Bpc.* | res – susurratio] sermo cum te prope est ut murmur potius uel in oratione (-ne *mp.*) *L* | susurratio] moratio *G*, *ras. 6 litt. W*, ratio susurratio *Bac.* 2 vero] uiro *W* | requirit] -ret *J*, querit *H*, poscit *S* | illi *W* | loquitur *Hol.* | etiamsi – hoc *om.T Hol.* | hoc *om.BHMZ* 3 notabile] damnable *G*, potabile *Lac.W*, portabile *Lpc.* | nisi] *add. si S* | eius] ei *P* | cui – 5 erat *om.W* | et] aut *J* | nos *om.J* | clamandum *Lsr.mp.* 4 enim] etiam *GL*, ergo *S*, *om.Hol.* | et *om.GHLMZ* | quia] *add. et Cpc.Jpc.(corr.m1)PS* | inquit] *om.MPTZ Hol., eras.J* | in me credit *tr.P* | eum] eo *HT* 5 clamore *Bac.* | pro] de *GL* | erat et obduratus *tr.P* | obduratus *LMPZ* | erat] est *GL*

CXXXI

INTERR. Si quis die suo quo ministrat in coquina laboraverit supra vires ita ut impediatur et non possit etiam reliquis diebus exercere opus suum, si oportet imperare ei huiuscemodi officium?

RESP. 1 Iam supra diximus quia is cui iniuncta est operum cura et qui praeest consideratius observare debet uniuscuiusque vel vires vel possibilitatem 2 et prout quis aptus est ita etiam opus iniungere, ne audiat et ipse quod scriptum est *Qui fingit laborem in praecepto*. 3 Ille tamen cui iniungitur contradicere non debet, quia *oboedientia usque ad mortem* servari definita est.

CXXXII

INTERR. Et illa cui lana credita est quomodo debet habere hanc curam et quomodo observare eas quae operantur?

RESP. 1 Lanam quidem tamquam opus dei sibi commissum, sorores autem ut absque ulla *contentione* vel *perso-*

CXXXI cf. Vulg. brev. 152, Stud. 161

CXXXII cf. Vulg. brev. 153, Stud. 311

CXXXI 2 Ps. 93,20 (LXX) 3 cf. Phil. 2,8

CXXXII 1 v. *supra* ad CXII Int.

CXXXI BCGHJLMPSTW

Int. qui *Bac.* | et] ut *H* | reliquis] ceteris *P* | ei oportet imperari *C* | imperari *CJM Hol.* | huiusmodi *CH* 1 is] in his *Tac.* | coniuncta *GLW* | operarum *S* | consideratius *CS*, -ratus *Bac.* -rantius *Bpc.* *GHJLMPTWHol.* | unicuique *H* 2 etiam *om.P* | audeat *Mac.* | et *alt. om.CGHLW* | et ipse quod] ipse et id quod *Hol.* | laborem] dolorem *CHJ* 3 servari] -re *LW*, reseruari *S*, *om.P*

CXXXII BGHJLMPSTW, post CXXXIII tr.*H*

Int. et *pr.]* ut *G* | illa *Bpc.JS*, *add.* uel ille *Jsl.*, ille *Bac.* *GHJLMPTWHol.* (ἡ τὰ ἔρια πιστευθεῖσα) | eas] has *S* 1 lana *Bac.HST* | quidem] inquit *HT* | contemtionem *H*

narum acceptione unicuique sorori opus apte et competenter iniungat.

CXXXIII

INTERR. Si quis condemnatus est ut eulogiam non accipiat et dicit quia Si non accepero eulogiam non manduco, si debemus audire eum?

RESP. 1 Si quidem tantimodi est culpa pro qua condemnatus est ut dignum sit etiam a cibo eum vetari probet ille qui praeest. 2 Si autem a sola benedictione aliquis abstentus est et indulgetur ei cibus, condemnatus autem et inoboediens est, etiam in hoc *contentiosi* notam suscipere debet et cognoscere quia per hoc non curat culpam sed multiplicat delictum.

CXXXIIII

INTERR. Quali timore vel fide vel affectu percipere debemus corporis et sanguinis Christi gratiam?

CXXXIII cf. Vulg. brev. 122, Stud. 140

CXXXIIII cf. Vulg. brev. 172, Stud. 163

CXXXIII 2 cf. 1Cor. 11,16

(BGHJLMPSTW) acceptionem *H* | opus apte] quod opus habet *G*, opus habet *LW*, apte *S*, opus aptet *Pac*.

CXXXIII BCGHJLMPSTW

Int. eulogiam *pr.*] eol- *Bac.*(*corr.m1*)*CT*, eugl- *W* | si *alt.* *add.* *Jsl.* | accepero] accipero *BPac.*(*corr.m1*)*W*, accipio *Jac.*(?), accepto *Hol.* | eulogiam *alt.*] eol- *CT*, euol- *Bar.*, eugl- *W* | manduco] -cabo *BGJLPW* 1 tanti modo *Mac.* | sit *om.* *Cac.* | a *om.* *Bac.* *GHLMTW* *Hol.* | uetare *GLW* | probet] prohibet *Bar.* 2 a *om.* *H* | aliqui *Bac.* *CHJST* | abstentus est aliquis *tr.* *GLPW* | indulgitur *ST* | cibus] cybis *C*, cybum *Wpc.*(*corr.m1*) | est *alt.* *om.* *S* | notam] non tam *GLW* | suscepere *B* | et *tert.*] quam *G*, *om.* *L*, *add.* sed *Lsl.mp.* | delictum] peccatum *J*

CXXXIIII BCGHJLMPSTW

Int. vel *pr.* *om.* *Hol.* | percepere *B* | corpus *P* | gratia *H*

RESP. 1 Timorem quidem docet nos apostolus dicens *Qui manducat et bibit indigne iudicium sibi manducat et bibit.* 2 Fidem vero docet nos sermo domini dicens *Hoc est corpus meum quod pro multis datur, hoc facite in mei commemoratio-* nem, 3 et sermo Iohannis dicens quia *Verbum caro factum est et habitavit in nobis et vidimus gloriam eius, gloriam sicut unigeniti a patre pleni gratiae et veritatis,* 4 sed et apostolus scribens quia *Cum in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se aequalem deo, sed semet ipsum exinanivit formam servi accipiens,* 5 in similitudine hominum factus et habitu repertus ut homo humiliavit se ipsum, factus oboediens usque ad mortem, mortem autem crucis. 6 Cum ergo anima fidem habet his dictis et considerat magnificentiam gloriae ipsius et admiratur nimietatem humilitatis, quomodo tantus et talis oboediens fuit patri usque ad mortem pro nostra vita, 7 puto quia possit provocari ad affectum et dilectionem et

1 1Cor. 11,29 2 Lc. 22,19; 1Cor. 11,24 3 Io. 1,14 4sq. Phil. 2,6sq. 6 Phil. 2,8

(BCGHJLMPSTW) 1 apostolus nos docet *tr.B* | bibet bibat *Wac.(corr.m1)* 2 docet *CS Hol.*, edocet *BGHJLMPTW* | sermo domini] dominus *J* | dicentis *Bpc.S* | mei *CJS*, meam *BGHLMPTW Hol. (Vulg.)* 3 dicens] dicentis *BGHLMTW Hol.* | quia *eras.J* | habitabit *Cac.HTW* | gloriam sicut] gloriam quasi *JMW Hol.*, quasi gloriam *HT* | pleni *BCS*, -num *GHJLMPTW Hol. (Vulg.)* | gratia *Cac.* | gratia et ueritate *HLWpc.(corr.m1?)* 4 et *om.T* | quia] qui *BHW Hol.*, *om.GL* | rapina *M* | se *om.S* | suscepiens *B* 5 similitudinem *BCMPTW* | factus *pr.] add. est CGLPar.W* | humiliavit] -bit *T, lac. 9 litt. W* | semetipsum *Hol.* | factus *alt.] add. est BC* | oboediens] *add. patri GLW* 6 anima *om.Bac.GHLW* | habens *J* | dictis] -tus *Mac.*, | magnificentiae gloriam *Bpc.* | ipsius] eius *B Hol.* | ipsius - talis *om.W* | et *alt. om.Bac.* | admiretur *Bpc.LPac.(corr.m1)*, miratur *C* | talis] *om.S, add. ei MT* | patri - vita *om.T* | ad *om.P* | pro] qui *W* | vita nostra *tr.Hol.* 7 prouocari possit (-set *MT*) *tr.HMT Hol.* | ad *om.MS* | affectu et dilectione *S* | et *alt. om.S*

ipsius dei et patris *qui* unico filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit eum; 8 et ad amorem unigeniti eius eo amplius provocabitur, cum eum videat mortem turpissimam pro nostra redemptione tolerasse. 9 Sicut et apostolus de eo dicebat quia *Caritas Christi constringit nos iudicantes hoc, quod si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt, et pro omnibus mortuus est, ut qui vivunt iam non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est et resurrexit.* 10 Talem ergo affectum vel fidem praeparare debet in animo suo is qui panem et calicem percipit.

CXXXV

INTERR. Quis est *bonus thesaurus* et quis *malus*?

RESP. 1 Prudentia quidem et sensus qui in Christo est, et virtus animi quae ad dei gloriam pertinet, *thesaurus* est *bonus*; prudentia autem et sensus malitiae, et in his sapere

CXXXV cf. Vulg. brev. 239, Stud. 163

(CXXXIII) 7 Rom. 8,32 8 cf. Sap. 2,20 9 2Cor. 5,14sq.

CXXXV Int.; 1 cf. Mt. 12,35; cf. Lc. 6,45

(BCGHJLMPSTW) dei et *correx*i, et dei *Bpc.CHJPS*, dei *GLMTW* *Hol.* (εις ἀγάπην τὴν τε πρὸς τὸν θεὸν καὶ πατέρα); et ipsius et *suppl.Bmp.mg.* | pepercit – 8 eo *om.W* | nobis *om.B* | omnibus *om.H* | eum] illum *BP* 8 ad *om.Jac.* | unigeniti] *add. fili S* | cum *CJP*, quo *BLGW*, quod *HMT*, qui *Hol.*, *deest S* | redemptione – 9 Christi *om.W* 9 Christi] -sto *Hol.*, *om.C* | constringit (συνέχει)] -get *BMT Hol.*, reconstringet *W* | iudican-ter *P* | hoc] *add. id Bar.LMW*, nos *H* | si *om.B* | ergo – est *alt. om.BCac.* | ut] et *T*, *add. et Bsl.GLMW* | vivit ... vivat *Hol.* | non iam *tr.S* | ei] dei *H* | surrexit *S* 10 vel] et *C* | panem et calicem *CJS* (cf. 139,3 *viam*), de pane et (*add. de BGLTW*) calice *BGHLMPTW Hol.* (cf. 1Cor.10,17 *Vulg.*) | percipiet *S*, percepit *BCac.*, participat *GLPW*

CXXXV BCGHJLMPSTW

Int. quis *pr.*] qui *S*, quid *H* | bonus *om.Hac.*, *add.post thesaurus* | *thensaurus B* | quis *alt.*] quid *H*, *add. est BJMmp.P Hol.* 1 animae *CS* | quae *pr.*] qui *S* | ad *om.Bac.* | gloriam dei *tr.J* | bonus est *tr.HMT Hol.* | imprudentia *CH* | in *alt. om.HT*

quae deus fieri non vult, *thesaurus* est *malus*. 2 Ex quibus proferuntur secundum domini vocem suo quoque tempore utrique fructus vel boni vel mali in operibus et verbis.

CXXXVI

INTERR. Si bonum est penitus tacere?

RESP. 1 Silentium et taciturnitas tunc bonum est cum vel ad personas vel ad tempus aptatur sicut a sancta scriptura edocemur, quae dicit aliquando quidem quia *Qui intellegit in illo tempore tacebit, quia tempus malum est*, 2 aliquando autem *Posui ori meo custodiam, dum consistit peccator adversum me, obmutui et humiliatus sum et silui a bonis*, 3 et alibi *Quodsi alii sedenti revelatum fuerit prior taceat*, et iterum *Mulieres vestrae in ecclesiis taceant*. 4 Sed et alio tempore his qui incontinentem habent linguam dicitur *Omnis sermo malus de ore vestro non procedat, sed si quis bonus ad aedificationem fidei*. 5 Necessaria vero est taciturnitas usquequo vitia si qua illa sunt linguae vel sermonum teme-

CXXXVI cf. Vulg. brev. 208, Stud. 164

(CXXXV) 2 cf. Lc. 6,43sq.; Mt. 7,17sq.; 12,33; 35

CXXXVI 1 Am. 5,13 2 Ps. 38,2sq. (LXX) 3 1Cor. 14, 30; 34 4 Eph. 4,29

(BCGHJLMPSTW) fieri *om.T* 2 proferunt *P*, profertur *Jac.* | dei *HMT Hol.* | tempore *W* | fructos *Cac.Jac.* | et] uel *BJ*

CXXXVI BCGHJLMPSTWZ

1 a *om.C* | sancta] sacra *Hol.* | docemur *JS* | quae] qui *Bac.*, *om.W* | quia *om.HT* | tempore] *add.* et *S* | mali *GLW* 2 autem] quidem *B* | consisteret (-rit *Bac.*) *B Hol.* | aduersus *BGLpc.(corr.m1?)W* | sum *om.L* 3 sedenti *post* prior *tr.P* | et *alt.* – taceant *om.Jac.Z* | vestrae] uero *P* | ecclesia *JS* 4 et *om.L* | his] iis *J*, eis *P* | habet *S* | linguam habent *tr.BGHLMTWZ Hol.* | bonus] *add.* est *H* 5 necessario *Hol.* | vero] ergo *H, om.C* | usquequo] usque *Cac.*, usque dum *Cpc.* | uitia illa si qua sunt *Jac.*, uitiorum si qua illa sunt *Jpc.* | qua] dua *W* | illa] cf. *prol.13*

ritas resecetur, et discat opportune et in tempore et utiliter loqui 6 ut sicut scriptum est *Sermo eorum sale conditus sit, ut det gratiam audientibus.*

CXXXVII

INTERR. Si oportet tempore orationum vel psalmodum loqui aliquem in domo?

RESP. 1 Praeter eos qui ministerii sollicitudinem gerunt vel eos quibus disciplinae cura permissa est vel dispensationis operum, qui et ipsi tamen consideratius agere debent 2 – ut quantum necessitas exigit hoc solum loquantur, et hoc ipsum cum quiete et honestate ne inturbent aut offendiculum faciant ceteris –, cunctos reliquos silentium habere convenit. 3 Si enim prophetis in ecclesia docentibus apostolus dicit quia *Si sedenti revelatum fuerit prior taceat*, quanto magis in tempore psalmodum vel orationum

CXXXVII cf. Vulg. brev. 173, Stud. 141

(CXXXVI) 6 Col. 4,6; Eph. 4,29

CXXXVII 3 1Cor. 14,30

(BCGHJLMPSTWZ) reuicitur *Bac.*, resicentur *Bpc.* | et *pr.*] ut *Bpc.*, et – 6 audientibus *om.C* | oportuno *H* | et *alt. om.H* | et *tert. om.HMSTZ Hol.* 6 ut *pr. om. BGLP* | eorum] uester *P* | ut *alt.*] et *Jac.S* | det *om.Bac.*

CXXXVII BCGHJLMPSTW

Int. aliquem loqui *tr.HMT* | aliquid *Bpc.* 1 eos] hos *C* | curam *Mar. W* | permissa] commissa (-sam *Mar.*) *Bpc.CGHLMTW Hol.* | dispensationes *GLPS* | operum] opera *Wpc.(corr.m1)*, eorum *S* | tamen] ita *GLW* | consideratius *CHPS* -rantius *BGJLMTW Hol.* | debeant *S* 2 exegit *Cac.Wac.(corr.m1)* | solum] tantum *C* | cum *om.S* | quiete] -ete *Lsr.mp.* | honeste *S* | ne] non *P* | ceteris] *add. et T, add. etiam Wsl.mp.* | cunctis reliquis *GLMW*, cunctis *Hol.* | cum uenit *Bac.* 3 si enim *om.GLW* | ecclesiam *S* | dicentibus *BCHMPT* | docentibus – prior *om.Wac.* | si *alt.] add. alii GJpc.MPW Hol., add. alio L* | reuelatum fuerit sedenti *tr.P* | quanto magis] igitur maxime *Lmp.sr.* | in *alt. om.C* | orationum uel psalmodum *tr.T*

tacere et silentium agere cunctis convenit 4 nisi quem forte ut superius diximus communis providentiae causa aliquid proloqui cogit.

CXXXVIII

INTERR. Quomodo possumus timere iudicia dei?

RESP. 1 Naturaliter expectatio omnis mali timorem incutit; ita namque etiam bestias timemus et principes, scientes imminere ex his aliquid quod ad vitae exitum pertinet. 2 Si ergo credamus quia verae sunt comminationes futuri iudicii dei et recordemur terribile illud futuri examinis tribunal, timebimus iudicia dei.

CXXXVIII

INTERR. Quomodo *lata est porta et spatiosa via quae ducit ad mortem?*

RESP. 1 Dominus pro multa clementia sua et nominibus et verbis his utitur quibus possit nobis in notitiam adducere dogmata veritatis. 2 Sicut ergo hi qui ambulant

CXXXVIII cf. Vulg. brev. 209, Stud. 165

CXXXVIII cf. Vulg. brev. 240, Stud. 166

CXXXVIII Int. Mt. 7,13

(BCGHJLMPSTW) et om.Cac. | habere Bpc., exigere T | cunctos H 4 nisi si BCS | quidem PS, qui H | aliquid om.GLW | coget H

CXXXVIII BCGHJLMPSTWZ

Int. iudicium S, -cii H, -ci Bac. 1 timore W | ita namque etiam] namque et C | bestias etiam tr.Hol. | bestiae L | timent GLW | ex] et W | his] eis MTZ Hol. | aliquod G | quod om.Bac. | exitium GJLac.MPWZ Hol. 2 credimus Jpc.S | verae sunt] uerestam W | sint C | comminationis Bac. | recordamur Bpc.CJPS (sed cf. ἐὰν οὖν ... προσδοκῆσθαι) | terribilem T | futuri illud tr.GLW | tribunali W

CXXXVIII BCGHJLMPSTW

Int. porta om.H | via] ut ei W 1 sua om.C, sua clem. Hol. | his] suis S | in notitiam] innocentiam Mac. 2 sicut] si C | hii B, ii Hol.

in via, si a recto itinere declinent quod certis lineis et manifesto calle concluditur, spatia multa et vaga incedunt, 3 ita ergo, ait, et is qui excesserit viam quae ducit ad regnum caelorum multam latitudinem erroris incurrit per quam ad perditionem pervenitur.

CXXXX

INTERR. Quomodo *angusta porta et arta via est quae ducit ad vitam?*

RESP. 1 Et hic similiter angustum et artum hoc indicat quia via haec id est vita nostra angustatur et coartatur in tribulationibus, 2 constringimur enim ex utraque parte nos qui iter agimus ne prorsus in aliud aliquid declinemus. 3 Periculum enim est in utramquamlibet partem declinare, sicut in exigui pontis transitu ubi ex utraque parte eum qui

CXXXX cf. Vulg. brev. 241, Stud. 167

CXXXX Int. Mt. 7,14

(BCGHJLMPSTW) in via *om.GL* | recto] rectitudine *Wac.(corr.m1)* | declinet *P* | quo *T* | manifesta *Cac.(corr.m1)W* | calle] colle *Bac.T*, collo *H* | concludetur *B*, *add.* in *H* | spatio *Bac.* | vaga] uicia *P* | incedunt] incidunt *Bpc.G*, incident *Bac.HJPST* 3 ait *om.BGHJLMW Hol. (φησις)* | ex *S* | his *BPSW* | excesserint *PS*, discesserint *C* | viam *JPS*, de via (-am *W*) *BGHLMTW Hol.*, a uia *C* | regna *C* | multam latitudinem] multitudinem *H* | multa *P* | altitudinem *S* | incurrit erroris *tr.Hol.* | incurret *P*, incurrunt *S* | quam *S Hol.*, quod *cett. (ex notarum confusione)* | ad] et *W* | perditionis *T*

CXXXX BCGHJLMPSTW

Int. arcta *Hol.* | est *om.Hac.* 1 arctum *Bpc. Hol.* | angustatur et coartatur] angustum et quod stat *W*, angusta et arta est eo quod stat *GL* | coangustatur *Bmp.* | coartatur *B Hol.* 2 constringemur *B* | enim *om.C* | qui iter] quid *W*, iter *T* | alio *C* | aliquod *G Hol.* 3 enim est] est enim *tr.BJ*, nec enim *GL*, enim ne *W* | in *pr. om.W* | utramquamlibet *Cpc.*, utramque libet *Cac.*, utramlibet *Bpc.HJ Hol.*, utramque quamlibet *S*, quamlibet *P*, utralibet *W*, utraque qualibet *T*, neutramlibet *Bac.GLM* | parte *ST* | exiguum *C* | transitum *CMTW*, -to *Jac.* | ubi *om.GLPW* | ex *om.Bac.* | eum] cum *P*

forte declinaverit conciti fluminis unda rapiat et auferat.
 4 Propterea ergo scriptum est *Ne declinaveris in dexteram
 neque in sinistram*, et David ait *Iuxta semitam scandalum
 posuerunt mihi*.

CXXXXXI

INTERR. *Avaritia* usque ad quem modum definitur?

RESP. 1 Cum transgressus quis fuerit modum legis
 statutum, quod designatur secundum vetus quidem testa-
 mentum in eo, si plus se diligat quis vel plus in pecunia vel
 in necessariis de se sit sollicitus quam de proximo, 2 scrip-
 tum est enim *Diliges proximum tuum sicut te ipsum*. 3 Se-
 cundum evangelium vero si quis plus sollicitus sit quam de
 praesenti die, sui videlicet causa vel corporis, iste sine dubio
 audiet 4 *Stulte, hac nocte repetent abs te animam tuam*, et

CXXXXXI cf. Vulg. brev. 48, Stud. 168

(CXXXX) 4 Deut. 17,11 | Ps. 139,6

CXXXXXI Int. cf. Lc. 12,15 2 Lev. 19,18 (Mt. 22,39) 4 Lc.
 12,20sq.

(BCGHJLMPSTW) forte] ponte (-tem GL) GLW | concite GLW |
 unda fluminis tr.Hol. | unda rapiat] lac. 8 litt. W | rapit et aufert Hol.
 4 neque ad dextram neque ad sinistram P | ad dexteram J | dextra
 ... sinistra C | dexteram neque] dextere quo in W | ait om.C | semitam]
 iter J

CXXXXXI BCGHJLMSTW

Int. finitur C 1 fuerit quis legis modum S | qui W | lege
 Bac.H, leges T | statutum] tantum T | designatus W | quidem uetus
 tr.GLW | eo – quis alt.] eos (eo Bpc.) qui plus se diligunt (-git Bpr.) qui
 BGHLMTW, eo si quis plus se diligat Hol. | pecuniam Bac.Cac.Jac.ST
 | vel alt. om.GLW | in alt. om.HMT Hol. | necessarius Mar., -ria W |
 sollicitus sit tr.G 2 diligis BCHLSTWac. (ἀγαπήσεις) | sicut] tamquam
 H 3 uero euangelium tr.J | vero] uocem W | quis] qui BJT, om.H
 | quam om.H | praesente LW | die sui om.W | causam W | vel om.W
 | audit GLS 4 hac] ac BG, hoc W | repetunt GL, repetet W | abs]
 a CHS | animam tuam abs (a H) te tr.GHLW | et om.C

quae praeparasti cuius erunt? quibus addidit dominus dicens
Ita erit et is qui sibi thesaurizat et non est in deo dives.

CXXXXII

INTERR. Quid est *perperam agere*?

RESP. 1 Quicquid non propter usus necessarios sed vel ornatus causa vel decoris alicuius fit, hoc est *perperam agere*.

CXXXXIII

INTERR. Quis est qui ab apostolo dicitur *habitus ordinatus*?

RESP. 1 Is qui secundum propositum uniuscuiusque honestus est usus vel secundum locum vel secundum tempus vel secundum personam. 2 Non enim idem usus homini esse potest in tempore hiemis et in tempore aestatis, neque

CXXXXII	cf. Vulg. brev. 49, Stud. 169
CXXXXIII	cf. Vulg. brev. 210, Stud. 170

CXXXXII	Int.; 1 cf. 1Cor. 13,4
CXXXXIII	Int. cf. 1Tim. 2,9

(BCGHJLMSTW) parasti *J* | cui erant *Bac.* | erit *T* | quibus] omnibus *GL* | addit *GLW* | et is *om.S* | is qui] si quis *T* | is] ipse *J*, in his *C*, *om.H* | quis *M* | sibi ipsi *S*, sibi ipsis *C* | thesaurizat *B*, thesaurizant *C* | et *alt. om.T* | non] ne *Wsl.* | est] sunt *Cpc.*, *om.W* | in *om. THol.* | deum ex dominum *B*, domino *GHJMT Hol.* | diuites *Cpc.*

CXXXXII BCGHJLMPSTWZ

1 pro *GLW* | usos *Cac.Jac.TW* | necessariis *GL* | sed *om.W* | causas *H* | fit] sit *GLMac.(corr.m1)PSTW* | perpera *G* | agere *om.GLW*

CXXXXIII BCGHJLMPSTWZ

Int. quis est qui] quid est qui *Hpc.T*, quid est quod *CGL*, qui diem qui *W* | dicitur *om.W* | ornatus *BHP* 1 his *PS* | is qui] si quis *HT* | honestum *Z* | tempus ... locum *tr.B* | tempus vel secundum *om.H* 2 non idem *eras.W* | enim *om.MTWZ Hol.* | usus homini esse] esse *C*, usus esse homini (-nis *Z*, -num *H*) *tr.BHJMPTZ*, usus esse *Hol.* | tempore *pr.*] -pus *W* | hiemis – tempore *alt. om.C* | neque] meis *W*

idem habitus operantis et quiescentis nec militis idem est et privati neque viri idem qui mulieris.

CXXXXIIII

INTERR. Si quis pretiosas vestes abiciat, ipsa autem indumenta viliora quibus utitur vel calciamenta ita composite utatur ut studeat decorem inde aliquem capere, si peccat aut vitio aliquo id facere putandus est?

RESP. 1 Qui vult per decorem habitus *placere hominibus*, manifestum est eum huius ipsius vitii aegritudine laborare, id est *hominibus placendi*, et certum est mentem eius a deo longius evagari, 2 sed et hoc ipsum est vitium *perperam agere*, cum indumentis vel calciamentis non usus causa utitur sed decoris.

CXXXXV

INTERR. Quid est *racha*?

CXXXXIIII	cf. Vulg. brev. 50, Stud. 171
CXXXXV	cf. Vulg. brev. 51, Stud. 172

CXXXXIIII	1 cf. Gal. 1,10; Eph. 6,6	2 cf. 1Cor. 13,4
CXXXXV	Int. Mt. 5,22	

(BCGHJLMPSTWZ) habitus] *add.* est GLMWZ Hol. | operancium (om. et) W | neque *alt.* – mulieris om.C | idem uiri tr.GL, lac. W | idem] *add.* est J, om.P | qui] que Bac.S, et Bpc.

CXXXXIIII BCGHJLMPSTWZ

Int. ipse S | ipsis autem uestimentis uilioribus J | calciamentis J | ita om.W | utitur GLMWZ | decore W | aut] ut Bac. | aliquod Cac.(corr.m1)W, aliquid T | id om.CT | potandus W 1 quid Bar. | manifestus Pac. | est pr.] *add.* autem C | ipsius om.JPac. (corr.m1) | ipsis uitiis T | egritudinem T | et del.Cm1(?) | certam Wpc. | est tert. om.W | deo a tr.W | euacari LW 2 ipsud Bpc. | est om.B | agere] *add.* et P | sed decoris om.Z

CXXXXV BCGHJLMPSTW

Int. racca Pac., raca Hol.

RESP. 1 Provincialis id est gentis illius sermo est velut lenioris convicii, qui domesticis et his quorum fiduciam quis gerit dici solet.

CXXXXXVI

INTERR. Quod dicit apostolus *Non efficiamur inanis gloriae cupidi*, et iterum *Non ad oculum servientes quasi hominibus placentes*, quis est *inanis gloriae cupidus* et quis *hominibus placens*?

RESP. 1 Puto quod *inanis gloriae cupidus* est qui propter solam gloriam saeculi, id est propter eos qui vident et audiunt de se aliquid quod vel laudare possint vel admirari, facit aliquid vel dicit. 2 *Hominibus* autem *placens* ille est qui ad voluntatem alicuius hominis ut placeat ei facit aliquid vel dicit, etiamsi indignum sit et iniuriosum hoc ipsum quod facit.

CXXXXXVI cf. Vulg. brev. 52, Stud. 173

CXXXXXVI Int. Gal. 5,26 | Eph. 6,6 1 Gal. 5,26 2 Eph. 6,6; cf. Gal. 1,10

(BCGHJLMPSTW) 1 gentis GHJST, gentilis BCLMPW Hol. | est alt. om.LW | velut] uel B | convicii lenioris tr.BGHLMTW Hol. | qui] quod Hol. | fiducia Lac.W | geri S, gererit Bac.

CXXXXXVI BCGHJLMPSTW

Int. quod] quid est quod BGJac.LMW Hol., quo P | apostolus dicit tr.J | inanis om.W | quis est] quid est hoc S | quis alt.] add. est Hol. | quis (qui Gpr., qui sunt L) hominibus placentes GLW 1 puto – CXXXXXVII Int. obtinere om.L | quod om.P | gloriam solam tr.J | solam om.HS | quod alt.] quo G, et S, om.Cac.P | vel pr. om.HT | laudari BGHJLMT Hol., audire W | possunt Bpc.GW, possit HJMT Hol. | admirare W | aliquod Bac. | vel dicit om.Bac. 2 autem] om.B, aut P | ille est om.Bac. | qui ad] qui Bac.H | ad voluntatem] uoluntate Hol. | hominis] -nibus M, om.B | facit om.Bac. | vel] et GLW

CXXXXXVII

INTERR. Quid est *inquinamentum carnis* et inquinamentum *spiritus* et quomodo ab his emundari possumus, et quae est *sanctificatio* et quomodo eam possumus obtinere?

RESP. 1 *Inquinamentum carnis* est commisceri his qui illicita et nefanda committunt, *spiritus* autem inquinamentum est, cum indifferenter habemus commisceri eis qui de fide impie sentiunt. 2 Emundamur autem ab his cum implemus illud quod apostolus dicit, *Cum eiusmodi nec cibum sumere*, et quaecumque his similia statuit, 3 vel certe cum illud patimur in corde nostro quod ait David, *Tristitia tenuit me a peccatoribus derelinquentibus legem tuam*, 4 vel cum ostenderimus talem nostram tristitiam qualem Corinthii ostenderunt cum obiurgati sunt a Paulo, cur erga eum qui peccaverat indiscrete egerint, cum dicit *In omnibus exhibuistis vos castos esse negotio*. 5 *Sanctificatio* autem est adhaerere deo ex integro et sine aliqua intermissione in omni tempore sollicitum esse et studium gerere placendi ei, 6 quoniam quidem neque pollutum aliquid in donis dei offerri potest

CXXXXXVII cf. Vulg. brev. 53, Stud. 174

CXXXXXVII Int.; 1 cf. 2Cor. 7,1 2 1Cor. 5,11 3 Ps. 118,53
(LXX) 4 2Cor. 7,11 5 cf. 2Cor. 7,1

CXXXXXVII BCGHJLMPSTW

Int. quod CMPSTW | his] eis MT | emendari B Hol., mundare H, emundare W | possimus (pr.) MW | possumus eam tr.Hol. 1 est pr. om.CJac.(corr.mI) | commisceri pr.] -miscere P, -miseri Bac., add. cum Hol. | inlicite W | indifferentum W | commisceri alt.] -miseri Bac. | fide] add. et LW 2 emendamur C | autem om.P | dixit GLPW | huiusmodi C | cibum] add. quidem BGLW | statuit] sunt P | statuit – 3 illud om.H 3 patemur W | David om.H | tristitia – a] defectio tenuit me prae P | a] pro T 4 ostenderemus Cac. | nostram] nos H | quali corinthei S | cur CS, om.H, cum cett. Hol. | ergo P | peccauerit C | egerit T, -runt Hol. | cum dicit om.H 5 deo] add. et Bmp. | ei] deo B 6 offerri – sanctificari] potest uelari H | offerre TW

vel sanctificari 7 neque rursum quod semel oblatum est deo et sanctificatum est ad communem humani ministerii usum adduci potest; alioquin et sacrilegum erit et impium.

CXXXXXVIII

INTERR. Quis est *mundus corde*?

RESP. 1 Qui se ipsum non reprehendit, quia vel praevaricatus sit mandatum dei vel contempserit vel neglexerit.

CXXXXXVIII

INTERR. Quomodo potest aliquis odium habere aduersus peccatum?

RESP. 1 Semper ex his quae tristem et infaustum finem habent odium nascitur hominibus aduersum eos qui causa sibi huiuscemodi negotii exstiterint. 2 Si quis ergo certus sit quantorum et qualium malorum causa nobis fiunt peccata, sponte et sine ulla commonitione ex intimo affectu

CXXXXXVIII cf. Vulg. brev. 280, Stud. 175

CXXXXXVIII cf. Vulg. brev. 11, Stud. 176

(CXXXXXVII) 7 cf. Lev. 27,28

CXXXXXVIII Int. cf. Mt. 5,8; Ps. 72,1

(BCGHJLMPSTW) sanctificare W 7 oblatum] locutus G | deo – est alt. om.H | est alt.] om.Hol, eras.C | sacrilegium MPTW

CXXXXXVIII BCGHJLMPSTW

Int. qui Hol. | mundus] inmundus GW, mundo CPS (Vulg., sed cf. καθαρὸς τῇ καρδίᾳ) 1 non om.HMT | quia om.GLW | vel pr. om.M | praeuaricatur Bac. | vel alt.] ubi HMT

CXXXXXVIII BCGHJLMPSTW

Int. aduersum C | peccati Gac.(corr.m1)Wac. 1 si semper BGLMW Hol. | his] eis MT Hol. | quae] qui LTW | infaustum] insuetum W | odium om.Wac. | nascetur ex noscetur W(corr.m1?) | aduersus HMST Hol. | causas Bar. | negotii om.T | extiterunt Hol. 2 et pr. om.H | nobis om.T | commonitione] -ni P, -motive Bac.Lac., -municatione G, -municione W, conminatione S Hol. | affecto Jac.

odium ei adversum ea nascitur, 3 sicut ostendit ille qui dicebat *Iniquitatem odio habui*.

CL

INTERR. Quomodo potest aliquis ex animo et ex affectu facere mandata domini?

RESP. 1 Naturaliter delectamur his quae bona sunt et prosunt. 2 Si ergo credimus de his quae promissa sunt, ex eo ipso quod speramus inseritur animae nostrae affectus et desiderium ad explenda ea quibus id consequi possumus quod desideramus. 3 Si quis ergo *odium habuerit* et exsecratus fuerit *iniquitatem* et emundaverit se ab omni peccato, ex quo sicut corpus a languore delectationem non habet cibi, ita et anima a peccati morbo non habet desiderium erga mandata dei, 4 si recordetur quia *mandatum dei vita aeterna est* et omnibus qui custodiunt illud permanet adimpletio promissorum, 5 potest per haec nasci animae affectus ille de

CL cf. Vulg. brev. 174, Stud. 177

(CXXXXVIII) 3 Ps. 118,163 (LXX)

CL 3 cf. Ps. 118,163 (LXX) 4 Io. 12,50

(BCGHJLMPSTW) aduersus *MT Hol.* 3 odio *om.S* | habui] *add.*
et ab(h)ominatus sum *BGLW Hol.*

CL BCGHJLMPSTW

Int. aliqui *H* | ex *alt.*] *om.BJSac., del.W* | mandata] uoluntatem
BHMT | dei *P* 2 sunt] *add.* et *BGLMTW* | eo *om.PS* | ipso *om.C*
| quod] *om.Bac.MT*, quo *Bmp.* | inseretur *J*, inserimus *GS*, inseritum
W | affectum *GLSWpc.* | explendi *LW* | ea] *add.* a *GLMW* | possumus
Cpc.(corr.m1)Mpc.S Hol. 3 odio *GJpc.(corr.m1)P Hol.* | exsacratus
B | mundauerit *CGLW* | dilectationem *B* | cibi *om.Bac.* | a *alt.*] detenta
GLW, om. BMT | morbo] *add.* detinetur *GLW* | mandatum ex -ti *W*
4 si] *add.* uero *C* | recordemur *Jac.(corr.m1)*, -datur *W*, -data fuerit
Bmp., -dat *P* | mandata ... sunt *GLW* | dei *om.J* | uita est aeterna *tr.CJ*,
ueritas est aeterna *S* | est *om.Bac.P* | et *eras.B* | omnibus] hominibus
L, omnes CP | illud] illa *GL*, ea *Wsl.mp., add.* in eis *C* 5 illius *G* |
de quo] qui *GLW*, quod *T*, quo *M*, *add.* David *Hol.*

quo dixit *Iudicia dei vera, iustificata in semet ipsa, desiderabilia super aurum et lapidem pretiosum nimis et dulciora super mel et favum, 6 nam et servus tuus custodit ea, in custodiendo illa retributio multa.*

CLI

INTERR. Quae est mensura in caritate dei?

RESP. 1 Ut super vires quis semper extendat animam suam ad voluntatem dei prospiciens et desiderans ea quae ad gloriam dei pertinent.

CLII

INTERR. Quomodo quis obtineat ut possit habere in se caritatem dei?

RESP. 1 Si grati et fideles existamus erga beneficia eius, quod etiam in mutis animalibus fieri videmus; nam et canes interdum diligunt eos qui sibi cibum praebent. 2 Sed

CLI cf. Vulg. brev. 211, Stud. 178

CLII cf. Vulg. brev. 212, Stud. 179

(CL) 5sq. Ps. 18,10sq. (LXX)

(BCGHJLMPSTW) domini BPS | semetipsis H | ipsa] add. et Hol.
| desiderabilia T | supra Hol. | nimis] multum BGJLW, om.C 6
nam et] etenim Bpc. | custodiet S | eam Car. | custodienda Bpc.LPW

CLI BCGHJLMPSTW, B des. respondit

Int. qua H | in caritate] caritatis J 1 ut] add. si S | supra
GHLW Hol. | semper quis tr.Hol., qui semper G, semper om.S | extendit
T | ad] ut GL | pertinet MT

CLII CGHJLMPSTW

Int. quis om.H | abstineat Cac.(corr.m1) | in se habere
tr.GJLMTW Hol. | in se om.H | dei om.Tac. 1 grati et] gratia LTW,
gratiae M | fidelis Wac. | existamus] existimus Cpc., ex his Cac.,
eximamus P | eius] dei C | quod eius quod W | in om.LW | multis
C | uidimus H | diligent Jac. | cibos GL

et Esaias propheta hoc docet cum arguit ingrati gentem et dicit ex persona domini 3 *Filios genui et exaltavi, ipsi autem me spreverunt. Agnovit bos possessorem suum et asinus praesepe domini sui, Israel vero me non cognovit et populus me non intellexit.* 4 Sicut enim bovi et asino pro eo beneficio quod pascitur dilectio spontanea nascitur erga pastorem, ita etiam nos, si grate et fideliter beneficia dei suscipiamus, sine dubio diligimus beneficiorum praebitorem deum 5 et absque ulla doctrina naturali quodam instinctu in eius concitatur affectum, si tamen sanitas sua animae praesto sit.

CLIII

INTERR. Quae sunt indicia esse in nobis caritatem dei?

RESP. 1 Quae dominus docuit dicens *Si diligitis me, mandata mea servate.*

CLIII cf. Vulg. brev. 213, Stud. 180

(CLII) 3 Is. 1,2sq.

CLIII 1 Io. 14,15

(CGHJLMPSTW) 2 et pr. om. *Cac.MT* | isaias *Cpc.*, eseias *S* | docet] dicit *GHLSW* | arguet *T* | ex] in *HMT Hol.* 3 autem] *add.* contemnentes *GLW* | expraeuerunt *T* | agnovit] cognovit *S*, *add.* autem *Wsl.m1* | pr(a)esepe *PS*, -pem *H*, -pium *CGJLMTW Hol.* | sui] *add.* absit autem de nobis dici ea quae secuntur *J* | vero om. *S* | populus] -los *Cac.*, *add.* meus *GLPW Hol.* 4 sicut] si *Cac.* | eo om. *H* | quo *SWpc. Hol.* | delectatio *P* | grate] gratanter (-tur *Wac.*) *GHLMTW Hol.* | et fideliter] om. *S*, fideliter *Wac.*, fideliterque *Wpc.(corr.m1?)* | beneficia dei om. *T*, dei om. *G* | pro beneficiorum prebitore (*ex -rem*) deo (*ex deum*) *W(corr.m1)* | dominum *J* 5 in om. *J* | eius] eis *G* | concitamus *W* | affectu *JHSWac.* | sua] su(a)e *MT*, om. *C Hol.* | animo *H*

CLIII CGHJLMPSTW

Int. indicia] iud- *T*, *add.* dei *Wac.* | esse om. *H* | in nobis esse *tr.GLW* | caritatis *HLac.(corr.m1)Mac.(corr.m1?)TW*

CLIIII

INTERR. Quid est se ipsum diligere vel quomodo vitium suum cognoscit qui se ipsum diligit?

RESP. 1 Multa abusive dicuntur sicut et illud, *Qui amat animam suam perdet eam, et qui odit animam suam in hoc mundo in vitam aeternam servabit eam.* 2 Philautus ergo graece dicitur qui se ipsum diligit; intellegi autem potest is qui talis est hoc modo, si ea quae facit pro semet ipso facit, etiamsi videantur secundum mandatum dei esse quae facit. 3 Qui enim pro sua requie patitur aliquid deesse necessitati vel usibus fratris sive eorum quae ad animam necessaria sunt sive ad corpus, 4 manifeste philautus id est se ipsum diligens deprehenditur, cuius vitii finis interitus est.

CLV

INTERR. Quomodo apparet qui diligit fratrem secun-

CLIIII cf. Vulg. brev. 54, Stud. 181
 CLV cf. Vulg. brev. 175, Stud. 182

CLIIII 1 Io.12,25

CLIIII CGHJLMPSTW

Int. quid est] quae enim *W*, add. enim *GL* | diligere *W* | vel] et *C* | cognoscit] agnoscit *GLW*, corrigit *P*, add. uel corrigit *Jsl.* 1 et illud *om.T* | et *pr.*] est *HL* | illud] ille *Wpc.* | qui *pr.*] add. non *H* | perdet – suam *om.H* | eam *pr.*] illam *S* | et *alt. om.GW* | uita aeterna *C* | saluabit *GLW* 2 filautus *JT*, filaustus *S*, philaustus *P*, philatus *GW*, fylaustus *C* | ergo] autem *C*, add. quod *P*, *om.H* | semetipsum *T* | is] iste *P* | faciat *S* | uideatur *T*, uidentur *C* | quae] quod *HMT* 3 enim] etiam *HMT* | suae *T* | deesse aliquid *tr. GLW* | usibus] sibi uel *GL*, sibi *W* | fratres *Cac.W*, fratrum *J*, *om.H* | sive *alt.*] add. quae *JMPT Hol.* | corpus] add. hic *GHJLMW*, add. id *T* 4 filautus *JT*, philatus *G*, pilatus *Wpc.*, filaustus *PS*, fylaustus *C*, add. esse *G*, add. est *LW* | philautus id est *om.H* | uitii *M*, uitae *W*, obitu *H* | est *alt. om.GLW*

CLV CGHJLMPSTW

Int. quomodo] add. homo *S* | apparebit *J*

dum mandatum domini, et quomodo arguitur qui non diligit?

RESP. 1 Caritatis duo ista praecipua sunt, cum contristamur et graviter ferimus in his in quibus laeditur ille quem diligimus, 2 et cum vel satis agimus ut fiant vel gaudemus si provenerint aliqua in quibus utilitas vel profectus est eius qui diligitur. 3 Beatus ergo est qui luget super eum qui delinquit, cuius videt vitae imminere periculum, et gaudet pro eo qui proficit et suum lucrum deputat profectum proximi sui. 4 Contestatur autem hoc ipsum et apostolus Paulus dicens *Si patitur unum membrum compatiuntur omnia membra*, quod utique secundum rationem caritatis Christi dicebat, *et si glorificatur unum membrum congaudent omnia membra*. 5 Qui autem talem non habet affectum erga fratrem, certum est quod non secundum caritatem diligit proximum suum.

Int. cf. Mt. 22,39; Lev. 19,18 4 1Cor. 12,26

(CGHJLMPSTW) dei GL 1 karitas H | praecipua] -e JW, add. signa GHJLMPTW Hol. (τῆς ἀγάπης ἐξάίρετα δύο ταῦτα) | tristamur GLW | ferimur M | his] iis Hol. | in alt. om. P 2 ut] add. non GHJLMTW | gaudeamus T | prouenerit MT | ei P(pr.?) 3 est ergo tr. JP | luget] diligit Cac. | profecit Jac. Wac. (corr. m1) | lucrum suum tr. HMT Hol. | computat P 4 autem om. C | ipsud Jac. | et] add. hoc J, om. MT Hol. | Paulus om. T | membrum pr.] -brorum C | ratio H | decebat T | gloriatur H | membrum alt.] -brorum C | congaudet T 5 talem non] hunc GLW | certus GL | non alt. om. GLW | caritatem] add. dei HJMPT Hol. | diligat S | suum] om. T, add. qui autem non diligit, in eo arguitur, quod Ioannes ait: Qui non diligit, manet in morte. Et iterum: Qui habuerit substantiam huius mundi, et viderit fratrem suum necessitatem pati, et clauserit viscera sua ab eo, quomodo caritas dei manet in illo Hol.

CLVI

INTERR. Qui sunt inimici quos diligere iubemur, et quomodo *diligimus inimicos nostros*: praestantes eis beneficia tantummodo aut etiam affectum eis exhibentes, et si hoc possibile est fieri?

RESP. 1 Inimici proprium est laedere et insidiari et ideo omnis qui quo modo laedit aliquem inimicus dicitur, maxime autem hi qui peccant. 2 Isti enim, quod in se est, laedunt diversis modis, et insidiantur vel his qui se vident vel his qui simul vivunt. 3 Et quoniam ex corpore et anima constat homo, secundum animam quidem diligamus eos arguentes et commonentes et omni modo ad conversionem eos provocantes, 4 secundum corpus vero praestemus eis beneficia et misericordiam si indigent victum, quoniam nemo dubitat quod caritas in affectu sita sit. 5 Quod autem possibile sit docuit dominus per caritatem dei patris et per

CLVI cf. Vulg. brev. 176, Stud. 183

CLVI Int. Mt. 5,44 5 cf. Phil. 2,8

CLVI CGHJLMPSTW

Int. quos] quod *W* | iubemur] debemus *T* | nostros] *add.* R. Ep(i)sc. *S*, *add.* Responsio *C* | eis *pr.*] ei *Hol.*, *om.* *HT* | tantomodo *Wac.* | affectus *W* | possibili *Cac.* 1 Resp. *om.* *Cac.* *S* | quo modo] quoquo modo *G*, quomodocunque *Hol.*, *om.* *S* | dicetur *W* | autem *om.* *S* 2 se *pr.*] eis *S* | vel *pr.*] et *T*, *add.* ut *Tsl.* | his] iis (*bis*) *J* | se *alt.* *om.* *Hol.* (1 omnis – 2 vivunt cf. πᾶς μὲν οὖν ὁ ὁπωσδήποτε βλάπτων τινὰ ἐχθρὸς ἂν λέγοιτο, ἐξαιρέτως δὲ ὁ ἁμαρτάνων. τὸ γὰρ ὅσον ἐπ' αὐτῷ βλάπτει κατὰ διαφόρους τρόπους καὶ ἐπιβουλεύει τῷ συνόντι ἢ συντυχάνοντι) 3 homo] *add.* si *C* | secundum – provocantes *om.* *H* | diligimus *PS* (ἀγαπήσωμεν) | eos *om.* *GLMTW* *Hol.* | et *tert.* *om.* *CGLPSW* | et *quart.* *om.* *T* | omne *Wac.* (*corr.* *m1*) | conuersitionem *M*, -sationem *PT* 4 praestamus *S*, presentemus *T* | beneficium *C* | si] et si *Lpc.* *Hol.* | indigens *Wac.*, -tes *Wpc.* (*corr.* *m1*) | uictu *GMS* | quod] quia *GP*, qui *Lac.* *W*, quin *Lpc.* *Hol.* | caritati *Wpc.* (*corr.* *m1*) | affectum *LPWac.* (*corr.* *m1*) | sita] ita *H*, *om.* *GLMW* *Hol.* 5 sit] est *HS* | patris *om.* *C*

suam oboedientiam usque ad mortem, quam utique pro inimicis adhuc et impiis nobis sustinuit, 6 sicut et apostolus testatur dicens *Commendat autem suam caritatem deus in nobis, quia cum adhuc peccatores essemus Christus pro nobis mortuus est.* 7 Sed et nos ad hoc ipsum cohortatur dicens *Estote ergo imitatores dei sicut filii carissimi et ambulate in caritate sicut et Christus dilexit nos et semet ipsum tradidit pro nobis oblationem et hostiam deo.* 8 Numquam autem praeciperet hoc iustus et clemens deus nisi utique etiam possibilitatem nobis donasset. 9 Inesse enim hoc naturae nostrae ostenditur, cum etiam bestiis vel animalibus erga eos qui beneficii aliquid praestiterint inest naturalis affectus. 10 Quis autem tantum beneficii amicus praestat quantum inimicus, cum nobis causa beatitudinis efficitur illius quam dicit dominus 11 *Beati estis cum persequentur vos et exprobrabunt et dicent omne malum adversum vos mentientes propter me, gaudete et exsultate, quia merces vestra multa est in caelis.*

6 Rom. 5,8 7 Eph. 5,1sq. 11 Mt. 5,11sq.

(CGHJLMPSTW) quam] qua W, quia CS, quum H | et adhuc tr.P | nobis] add. mortem Csl.mp. 6 commendat-7 dicens om.CSac. | deus suam caritatem tr.GHLMTW Hol. | quia] add. si Smg. | peccatoris Wac. 7 ad hoc] adhuc W | ipsud Jac., ipse Wpc.(corr.m1) | hortatur J | imitatoris Wac. | caritate] dilectione GHLMTW Hol. (Vulg.) | et tert. om.S | tradidit semetipsum tr.GHJLW | hostiam et oblationem tr.GHLMTW Hol. | et hostiam om.C 8 praeceperit Cac.Jac.Wpc.(ex-ciperit) | iustum W | deus] dominus HMT Hol. | etiam del.W 9 inesse] in se LW | qui] add. sibi HMT Hol., add. eis G | beneficia GW | aliqua G | praestiterunt MT Hol. | inest] in se W 10 quis] qui Cac., quid Cpc. | tantis beneficiis Jac. | amicus] -cis LMTW Hol. | efficiatur JMT Hol. | quam] de qua Hol. 11 persequentur H, -cuntur S | vos om.W | exprobrabant Wac., -abat Wpc., -auerint LP | omnem CJar.Wac. | aduersus HMTW Hol. | quia] quoniam GLPW | meritis LT | vestra om.Hol. | multa] copiosa H

CLVII

INTERR. Quid est quod dicit apostolus *Irascimini et nolite peccare et sol non occidat super iracundiam vestram*, cum in aliis dixerit *Omnis amaritudo vel ira vel indignatio auferatur a vobis*?

RESP. 1 Arbitror in hoc loco apostolum secundum imitationem domini haec locutum. 2 Sicut enim in evangelio dominus dicebat *Audistis quia dictum est antiquis* illud vel illud et ipse addebat dicens *Ego autem dico vobis* hoc vel hoc, 3 ita etiam hic apostolus cum prius meminisset antiquitatis per hoc quod dicitur *Irascimini et nolite peccare*, paulo post addidit quod ex se erat et quod nobis conveniret dicens *Omnis amaritudo et ira et indignatio et clamor auferatur a vobis*.

CLVIII

INTERR. Quid est *Date locum irae*?

CLVII cf. Vulg. brev. 243, Stud. 186

CLVIII cf. Vulg. brev. 244, Stud. 187

CLVII Int. Eph. 4,26; Ps. 4,5 | Eph. 4,31 2 Mt. 5,21; 27;
33 al. | Mt. 5,22; 28; 34 al. 3 Eph. 4,26; Ps. 4,5 | Eph. 4,31
CLVIII Int. Rom. 12,19

CLVII CGHJLMPSTW

Int. quod dicit apostolus *om.J* | et *alt.*] *add.* apostolus *J*, *om.S* | dixerit] dixit *MT* | vel *pr.*] et *HJ* | vel *alt.*] et *S* | vobis] *add.* cum omni malitia *MT* 1 apostolus *W* | secundum *om.H* | dei *J* | locutum] *add.* esse *GL*, locutus est *W* 2 dominus *om.H* | est] *add.* in *JT* | illud *pr.*] hoc *GL* | vel illud *om.W* | dicens *om.J* | autem *om.J* | hoc *alt.*] illud *GLW* 3 hic] sic *GLW*, *om.Hol.* | apostolum *H* | antiquitates *Cac.* | dicetur *Wac.* | peccare] *add.* et *S*, *add.* quae dicitis *G* | addit *GLW* | quod ex se erat] quod dixerat *LW*, quid dixerit *G* | conuenerit *Mac.*, conuenerat *GLW* | clamor] *add.* et blasphemia (*eras.*) *J*

CLVIII CGHJLMPSTW

Int. dare *HW*

RESP. 1 *Non resistere malo* secundum quod scriptum est *Sed et ei qui percusserit te in dexteram maxillam praebe et alteram*, 2 et implere ea omnia quae sequuntur vel illud *Cum persecuti vos fuerint in una civitate fugite in alteram*.

CLVIII

INTERR. Quae est differentia *amaritudinis* et *furoris* et *irae* et *clamoris* et *irritationis*?

RESP. 1 Furoris quidem et irae differentiam puto in animo constare et motu, quia qui irascitur intra animos suos adhuc vitium volvit, sicut ex hoc ipso indicatur quod dicit *Irascimini et nolite peccare*. 2 Qui vero furit iam plus aliquid per motum gerit; *furor* enim, inquit, *eis secundum*

CLVIII cf. Vulg. brev. 55, Stud. 188

(CLVIII) 1 Mt. 5,39 2 Mt. 10,23

CLVIII Int. cf. Eph. 4,31; Ps. 57,5 1 Eph. 4,26; Ps. 4,5
2 Ps. 57,5

(CGHJLMPSTW) 1 malo] modo *W* | et *pr. om. H* | te percusserit *tr. Jpc. MPT Hol.*, te *om. H Jac.* | dextera maxilla *H Jpc.* | praebe] -bere *H JMT Hol.*, add. ei *C* | et *alt.*] illi *H* 2 imple *S* | ea *om. JST* | quae] qui *W* | unam ciuitatem *JSTW* | aliam *JP*

CLVIII CGHJLMPSTW

Int. quae] quid *H* | amaritudo *Cac.* | ira *P* | et irritationis] *om. GLW*, post furoris *tr. H*, et indignationis *Jpc.*, uel irritatio *Jsl.mp.* 1 puto] add. qui irascitur intra animos suos *MT*, in animo – animos suos *suppl. T mg.inf.* | animi *H* | et motu] motum *H* | quia *om. S* | qui] cum *C*, quo *Wpc.* | animum suum *Hol.* | adhuc] ad hoc *CMac.ST*, hoc *P* | volvit] deuoluitur *C*, uoluitur *S*, et reuoluit *Wac. (corr. m1)* | sicuti *P* | ipso *om. T* | iudicatur *Hol.* 2 furit iam plus] fuerit iam plus *HPac. (corr. m1) S*, furit amplius *Jac. M Hol.*, fuerit amplius *T*, amplius fuerit (furit *Gpc.*) *GLW* | per – furor] semotus gerit furorem *S* | motu *H* | furor enim] furorem *HT* | inquit eis] inquit illis *J*, illis inquit *GLW*, eis inquit *P* | eis] eius *H* | secundum *om. H*

similitudinem serpentis. 3 Vehementius vero furorem concitare irritatio nominatur, *amaritudo* autem illa est *cum malitia* in corde etiam arte quadam componitur et armatur.

CLX

INTERR. Quis est qui a domino beatificatur *pacificus*?

RESP. 1 Qui Christi adiutor est secundum quod dicit apostolus *Pro Christo legatione fungimur tamquam deo exhortante per nos; obsecramus pro Christo, reconciliamini deo, et iterum Iustificati ergo ex fide pacem habeamus ad deum.* 2 Illa enim alia pax repudiata est a Christo dicente *Pacem meam do vobis, non sicut hic mundus dat etiam ego do vobis.*

CLXI

INTERR. Quomodo *converti* quis potest et *fieri sicut infans*?

CLX cf. Vulg. brev. 215, Stud. 189

CLXI cf. Vulg. brev. 216, Stud. 190

(CLVIII) 3 cf. Eph. 4,31

CLX Int. cf. Mt. 5,9 1 2Cor. 5,20 | Rom. 5,1 2 Io. 14,27

CLXI Int. cf. Mt. 18,3

(CGHJLMPSTW) 3 irritatio] indignatio *Jsr.mp.*, *add.* uel irritatio *Jsl.mp.* | cum *om.GLW* | malitia] *add.* quae *GL* | armatur] *add.* clamor quoque est, cum quis ira vel furore permotus per vocis indignationes, aut in blasphemiam, aut in maledictionem rapitur *Hol.*

CLX CGHJLMPSTW

Int. quis] quid *Hac.MT*, qui *Jac.* | qui] quod *T* | deo *C* 1 christo *Jac.* | secundum] *add.* illud *C* | per *ex pro C* | legationem *CHJPT* | fungimus *J* | domino *J (bis)* | obsecramur *T* | ergo *om.P Hol.* | habemus *GMac.(corr.m1)W* | dominum *GHLW* 2 alia] malitia *T* | est *om.W* | a *om.C* | etiam *om.L*

CLXI CGHJLMPSTW

Int. quis potest] potest aliquis *H* | et *om.W* | fieri] effici *GLW*

RESP. 1 Ipsa lectio evangelii docet nos omnem causam in qua hoc ostenditur, uti ne arrogantiam requiramus vel elationem, sed aequitatem naturae cognoscamus et exaequemus nos eis qui videntur inferiores. 2 Hoc enim est proprie infantum aequales esse his quibus non nobilitate sed aetate iunguntur, donec processu temporis et monitorum nequitia elationis inficiantur venenis.

CLXII

INTERR. Quid est prudentem esse sicut serpentem et simplicem sicut columbam?

RESP. 1 *Prudens* quidem *ut serpens* est qui circumspice et considerate quae sintabilia et quae honesta vel utilia pervidens doctrinam suam dispensat et aptat ea arte qua suaderi auditores ad audientiam possint. 2 *Simplex* autem *ut columba* est qui nec in cor prorsus recipit cogitationem ulciscendi in eos qui laedunt, sed permanet in bene-

CLXII cf. Vulg. brev. 245, Stud. 191

CLXII Int. ; Isqq. cf. Mt. 10,16

(CGHJLMPSTW) 1 ipsa om.S | euangelio Sac. | in om.GLW | hoc om.Hac. | uti om.C | ut non in arrogantia H | ne] nec GPac.(corr.m1), nam Wpc. (ex non ?) | sed] ad G | (a)equalitatem MT Hol., ///tatem S | exaequamus ex -quimus Wm1, -quemur T 2 proprium S, priore W (τοιαῦτα γὰρ ἐστὶ καὶ τὰ παῖδιά) | infantium HM Hol. | aequalis W | his] iis Jpc. | non om.Hac. | iungimur T | monitorum] muni- MT, -turum S, monitionum GLW | nequitiae MT | inficiant P

CLXII CGHJLMPSTW

Int. columba PS 1 ut] sicut GLW | est (sl.) ut serpens tr.C | est om.S | qui cum Hol. | circuminspecte S | circumspicit (-tet W, -spicit L) et considerat ea quae GLW | sunt GPWpc.(corr.m1) | et quae] atque GL | praeuidens GHLW | dispensit W | ea] et LW | qua] quae H | suadere GHLW | auditoris W | ad om.W | audientiam CPS, oboedi- GHJLMTWHol. | possunt P, -sit GHLMT 2 ut columba om.GL | columba est om.W | cor om.P | recepit LWac.(corr.m1) | qui alt.] add. se Lmp.sl. | permanent W, manet Mac. | in tert. om.H

faciendo secundum quod apostolus dicit *Vos autem nolite deficere benefacientes*. 3 Dominus ergo ad praedicationem mittens discipulos haec eis praecipiebat, 4 ubi sine dubio opus erat sapientia ad suadendum eos qui docebantur et patientia adversum eos qui insidiabantur, 5 ut sicut ibi serpens per prudentiam intellexit, quam personam ad persuadendum aggredi deberet – 6 eam scilicet quae fragilior videbatur ad persuadendum, quo eam a deo abstractam peccato sociaret –, 7 ita et nos personam et mores et tempus considerare et deligere debemus et omnimodo ita ordinare sermones nostros *in iudicio*, ut possimus abstrahere homines a peccato et sociare deo.

CLXIII

INTERR. Quomodo debemus suscipere *regnum* dei sicut infans?

CLXIII cf. Vulg. brev. 217, Stud. 192

(CLXII) 2 2Thess. 3,13 5sq. cf. Gen. 3,1sq. 7 cf. Ps. 111,5

CLXIII Int. cf. Mt. 18,3

(CGHJLMPSTW) secundum] *add.* et P 3 ergo] autem MPT, *om.* H Hol. | discipulos] *add.* suos GLW 4 ubi – erat Ssl. | sapientiae W, -tiam H | suadendos G, -do W, persuadendum S | eos *pr.*] eis Cpc.M Hol. | ducebantur S | et – insidia(bantur) *suppl.* Hmp. | patientiam Cac.Jar.TW | aduersus JSW Hol. | insidiantur S, -diebantur T 5 ut] et MT, *om.* H | ibi] ipse H, sibi Hol., *om.* C | per *om.* H | suadendum JT 6 ea T | scilicet] si licet Hol. | quae scilicet *tr.* C | perfragilior uidebantur T | quod Hac. | a domino H, ad deum Lac., ad deo Lpc. 7 deligere *correx.*, diligere MST, elegere LWac., eligere CHJPWpc. Hol., intellegere G | (5 ut ...) deligere debemus] cf. ἵνα ὡς ... οὕτω καὶ ἡμεῖς πρόσωπον καὶ τρόπον καὶ καιρὸν ἐπιλεγώμεθα καὶ ... οἰκονομῶμεν | ordine W | in *om.* Mac. | a peccato] peccatores (-is Wac., *corr.* m1) GLW | sociari Wpc. | domino J

CLXIII CGHJLMPSTW

Int. suscipere debemus *tr.* GLW | regnum] peregrinum S

RESP. 1 Si tales fuerimus ad doctrinam domini qualis est infans in discendo, 2 qui neque contradicit doctoribus neque rationes et verba componit adversum eos resistens, sed fideliter suscipit quod docetur et cum metu obtemperat et acquiescit.

CLXIII

INTERR. Domino dicente quia *Qui se exaltat humiliabitur*, et apostolo praecipiente *Noli superbe sapere*, et alibi *Arrogantes superbi inflati*, et iterum *Caritas non inflatur*, quis est elatus et quis est iactans vel arrogans, quis vero superbus et quis inflatus vel tumens?

RESP. 1 Elatus est qui se ipsum effert pro his quae forte ei recte vel prospere gesta sunt, et pro hoc magnus sibi videtur et elatus secundum illum pharisaeum qui et ipse inflatus dici potest; 2 sicut et Corinthios arguit quibus dicit *Et vos inflati estis*. 3 Iactans autem vel arrogans est ille qui

CLXIII cf. Vulg. brev. 56, Stud. 193

CLXIII Int. Lc. 14,11; 18,14 | Rom. 11,20 | 2Tim. 3,2 | 1Cor. 13,4 | superbus] v. *supra* ad LXI Int. 1 cf. Lc. 18,10sq. 2 1Cor. 5,2

(CGHJLMPSTW) 1 talis Wac. | dicendo W 2 rationes] -ne T, -nis HWac. | et pr.] ex C, om. H | componet Jac. | aduersus H Hol. | suscepit Cac. Wac. | docetur] dicitur Jac. | metum T | obtemperat et] obtemperare S

CLXIII CGHJLMPSTW

Int. quia om. J Hol. | et pr. om. S | praecipiente] dicente H | nolite GLPar. W Hol. | superbe] superbum CMPW Hol., altum J | sapere] add. sed time J | superbi arrogantes tr. LW | superbi] -bia J, om. G | inflatur] add. CLXIII Int(e)r. CMT | est alt. om. GLPW | et quint. om. J | vel] add. quis J 1 se ipsum effert] effertur C | offert T | ei forte tr. P | ei] ab eo Cpc., om. MT Hol. | prospera P | gestata M | pro] per GLW 2 et pr.] om. P, ad T, add. apostolus GLMW Hol. | arguit] add. apostolus Cpc. (κατὰ τὸ Κορινθίων ἐγκλημα) | dixit S

non acquiescit his quae a patribus statuta sunt pro utilitate communi, 4 nec acquiescit verbis apostoli dicentis *Ut eadem sentiatis et unum sapiatis*, sed propriam quandam viam iustitiae ac sanctitatis inquit. 5 Superbus vero est qui etiam nihil in se virtutis aut rectorum gestorum habens elatus est et erectus et videri vult plus esse quam est. 6 Similis autem esse huic potest etiam is qui inflatus dicitur vel tumens secundum hoc quod apostolus dicit *Sed inflatus est nihil sciens*.

CLXV

INTERR. Quid est *Caritas non dehonestatur*?

RESP. 1 Sicut si quis dicat De statu honestatis suae non deducitur; est enim propria quaedam honestas caritatis et habitus eius atque ornatus, 2 ille sine dubio, quem per

CLXV cf. Vulg. brev. 246, Stud. 194

(CLXIII) 4 Phil. 2,2 5sq. cf. 1Tim. 6,4

CLXV Int. cf. 1Cor. 13,4sqq.

(CGHJLMPSTW) 3 patribus] prioribus *Hol.*, *add.* uel (uel a *GJLW*) maioribus *GHJLMTW Hol.* | instituta *GHLW* 4 nec] ne *P* | ut *om.T* | et] *add.* ut *C* | viam] vitam *Hol.* | inquit *Lpc.Wac.*, -rent *Wpc.*, inquireret *Lac.*, requirit *G* 5 vero] ergo *H*, *om.MT Hol.* | etiam *om.J* | nihil] *add.* usquam *Hol.*, *om.G* | uirtutes *Cac.* | aut] ac *Hol.* | gestorum] -tarum *Lac.Wpc.*, *add.* aliquid *G*, gust- *Mac.(corr.m1)* | habens] habet sed *J* | et *pr.* – est *tert. om.GLW* | plus uideri uult *tr.J* | vult plus] se plus uult *MT*, vult se plus *Hol.* 6 huic esse *tr.CGHLW* | huic] hic *S* | etiam *del.W* | inflatus] *add.* esse *P* | est] et *P*, est et *H*

CLXV CGHJLMPSTW

Int. non *om.GLW* | deonestata *W* 1 si *om.GJac.LMTW Hol.* | sui *G* | deducetur *GLW*, indeducitur *C* | proprie *P* | quaedam propria *tr.H* | quidam honestus *W* | eius *om.J* | atque ornatus] ornatus atque ordinatus est *H* | atque] adqui *Wac.* 2 per quem *tr.GHLW*, quae per *T*

singulas caritatis virtutes enumeravit apostolus, quae singulae honestas quaedam eius sunt et ornatus.

CLXVI

INTERR. Scriptura dicente *Nolite gloriari neque loqui alta*, et apostolo confitente quia *Quae loquor non secundum dominum loquor sed sicut in insipientia in hac substantia gloriandi*, et rursum *Factus sum insipiens gloriando*, et iterum ipso dicente quia *Qui gloriatur in domino gloriatur*, quae est gloriatio in domino et quae est culpabilis gloriatio?

RESP. 1 Apostoli quidem manifestum est propositum quod adversum vitia loquebatur; 2 non enim ut se ipsum commendaret haec dicebat, sed ut quorundam insolentiam arrogantiamque retunderet. 3 Gloriatio ergo in domino est cum quis ea quae recte gerit non sibi sed domino adscribit dicens *Omnia possum sed in eo qui me confortat Christo*. 4 Culpabilis autem gloriatio duplici ratione dinoscitur, vel

CLXVI cf. Vulg. brev. 247, Stud. 195

CLXVI Int. cf. 1Sam. 2,3 | 2Cor. 11,17 | 2Cor. 12,11 | 1Cor. 1,31; 2Cor. 10,17; cf. Ier. 9,23sq. 3 Phil. 4,13

(CGHJLMPSTW) uirtutis *Mac.Wac.* | enumeravit] -rabit *T*, -rat *GHL*, enim erant *Wac.*, erat enim *Wpc.*, enunciavit *Hol.* | quae] quaeque *P*, qui *W* | singula *LW* | honestas *CHMST*, -tatis *PW*, -tates *GJL Hol.* | quidam *W* | et ornatus sunt *tr.C*

CLXVI CGHJLMPSTW

Int. Int. *om.C* | noli *S* | gloriare *W* | alta loqui *tr.C*, loqui multa *MT* | confidente *Wpc.*, confite *Cac.*, confiteor *Cpc.(corr.m1)* | non – sed *om.GLW*, non – loquor *alt. om.Jac.* | deum *MS* | in *pr. om.HS* | insipientiam *LSW* | rursus *Cmp.* | docente *C* | quia] Interrog. *C* | quae est *pr.*] item Inter(ro)g. mon(a)c. *S* | quae *alt.*] quia *Sac.* 1 apostolo *TWpc.* | manifestatum *S* | adversus *Hol.* | condemnaret *C* | insolentiam] neglegentiam *C* | arrogantiamque] arr. qui *Wac.*, et arrogantiam *Hol.*, *om.H* 2 deo *S* | quis] *add. si M* | ea quae] si *GLW* | egerit *P* | sed *om.JP* | Christo] -stus *GHLMTW Hol.* 3 culpabilis] -les *Wac.* | gloriatio] *add. est et Hol.* | cognoscitur *C*

secundum hoc quod dicit *Quia laudatur peccator in desideriis animae suae*, et *Quid gloriatur in malitia qui potens est in iniquitate?* 5 vel secundum illud, cum *faciunt* aliquid boni operis *ut videantur ab hominibus* et per hoc ipsum quod volunt laudari gloriantur in his quae fecerunt. 6 Sed huiusmodi homines etiam sacrilegi designantur, cum gratiam quae a deo data est propriam faciunt et gloriam quae deo debetur in semet ipsos convertere conantur.

CLXVII

INTERR. Qualem intellectum vel prudentiam a deo petere debemus vel quomodo eam possumus promereri?

RESP. 1 Intellectus quidem qui sit ab ipso deo per prophetam discimus dicente *Non gloriatur sapiens in sapientia sua nec gloriatur fortis in fortitudine sua nec gloriatur*

CLXVII cf. Vulg. brev. 218, Stud. 196

(CLXVI) 4 Ps. 9,24 (LXX) | Ps. 51,3 (LXX) 5 Mt. 6,5

CLXVII 1 Ier. 9,23sq.

(CGHJLMPSTW) quia laudatur] quoniam laudabitur *Hol.* | quid] qui *GLW* | gloriaris *MT Hol.*, gl|///s *S* | malitia] *add.* sua *J* | qui] et qui *GLW* | est] es *T Hol.*, *om.M* | in tert. *om.GLMac.* | in iniquitate] in -tem *T*, *om.PSW* 4 illum *PS* | cum] quod *T* | omnibus *T* | per] pro *J* | hoc *om.H* | ipsum] ipsut *S*, ipso *J* | quod] cum *C*, qui *P* | laudare *Cac.W* 5 huiusmodi *CMT Hol.* | homines] omnes *GLW* | sacrilegii *T* | gratia *PTW* | domino *H* | data] donata *MT Hol.* | debetur deo *tr.MT Hol.* | conantur] coguntur *LW*, *add.* uel conantur *Lmp.sl.*, nituntur *G*

CLXVII CGHJLMPSTW

Int. intellectum] intellegentiam *GLW* | ea *LSW* | promerere *Lac.Wac.* 1 qui] quis *JM Hol.*, quid *Cac.(corr.m1)* | sit] *add.* a deo *Jsl.P*, fit *L* | domino *Hol.* | per *om.Mac.* | discimus (-mur *Lac.*) per prophetam *tr.GLW* | discimus] didicimus *MT Hol.*, dicimus *Cac.* | dicentem *CGJpc.LMTW Hol.* | sapiens - gloriatur *alt. om.MT Hol.* | in sua sapientia *tr.H* | nec *pr.* - sua *alt. om.CJac.* | gloriatur *alt. om.P* | nec *alt.*] neque *MT Hol.* | gloriatur *tert. om.P*

dives in divitiis suis, sed in hoc gloriatur qui gloriatur in intellegendo et cognoscendo dominum, 2 et iterum per apostolum sic dicit Sed intellegentes quae sit voluntas domini. 3 Possumus autem hoc modo promereri si faciamus illud quod scriptum est Vacate et cognoscite quoniam ego sum dominus 4 et si credamus omne verbum dei verum esse, Si enim, inquit, non credideritis neque intellegitis.

CLXVIII

INTERR. Si dominus dat sapientiam et a facie eius scientia et intellectus est, et si alii quidem per spiritum datur sermo sapientiae, alii sermo scientiae, quomodo increpat dominus discipulos suos dicens quia *Et vos adhuc insensati estis et non intellegitis*, et apostolus culpat Galatas insensatos?

CLXVIII cf. Vulg. brev. 248, Stud. 197

(CLXVII) 2 Eph. 5,17 3 Ps. 45,11 4 Is. 7,9 (LXX)

CLXVIII Int. Prov. 2,6 | 1Cor. 12,8 | Mt. 15,16sq. | cf. Gal. 3,1

(CGHJLMPSTW) in divitiis suis *om.W*, suis *suppl.Lsl.* | in quart. *om.J* | qui] quia *J* | in quint. *om.CHMT* | intellegendum et cognoscendum *Jac.* | agnoscendo *W* 2 per paulum (*ex -lo*) apostolo *W*, per paulum apostolum *GL* | quae] qui *Wac.* | domini] dei *GLW*, *add.* qui rursus ait: Prudentia carnis mors est, prudentia autem spiritus, vita est et pax *Hol.* 3 possimus *Wac.* | autem *om.Jac.* | modo] munus *H* | promerere *Lac.Wac.* | facimus *J* | agnoscite *C* | quoniam] quia *GJL* | dominus sum *tr.Hol.* | deus *HPS* 4 et *om.Jac.* | credimus *MST Hol.* | omnem *T* | omnia uerba dei uera *S*, omni uerbo dei uirum *W* | inquit *om.P* | crederitis *L* | intellegitis *Cac.Gac.JLSW*

CLXVIII CGHJLMPSTW

Int. scientiam *H* | intellectus et scientia *tr.S* | si *alt. om. GLW* | alii sermo scientiae *om.CP* | dicens *om.GLW* | quia *om.P* | et quart. *om.P* | adhuc et uos *tr.CGLW Hol.* | culpat] *add.* ad *S*

RESP. 1 Si quis scit bonitatem dei volentis *omnes homines salvos fieri et ad agnitionem veritatis venire* et studium spiritus sancti didicit, quo unicuique dividit gratiam dei, 2 iste cognoscit tarditatem intellectus non ex culpa eius descendere qui dona distribuit, sed ex eorum qui desidia et infidelitate sua id suscipere non merentur. 3 Et ideo recte culpatur insipiens vel insensatus qui velut sole orto claudit oculos suos ne videat sed in tenebris ambulat.

CLXVIII

INTERR. Si ab aliquo quid beneficii consequamur, quomodo poterimus et domino digne et integre gratias agere et ei qui beneficium praestitit, quali mensura uti debemus in utroque?

RESP. 1 Si deum auctorem et consummatorem omnium bonorum esse credamus, eum vero per quem boni aliquid consecuti sumus ut ministrum dei gratiae et muneris agnoscamus.

CLXVIII cf. Vulg. brev. 219, Stud. 198

(CLXVIII) 1 1Tim. 2,4

CLXVIII 1 cf. Hebr. 12,2

(CGHJLMPSTW) 1 bonitatem] uoluntatem GLSW | domini Mac.T Hol. | uolentes Cac.T, uoluntatis Mac. | hominis Wac. | ad] in GJLMTW, om.Hol. | agnitionem] add. uerbi GLMW Hol. | dicit H | quo] quod JT, quia H, qui GLMW Hol. | diuidet S | deus P 2 iste] is C | cognoscet P | tarditatem] caritatem LSW, uarietatem G | intellectus] sensus J | ex pr.] est T | distribuet S, tribuit H | ex alt.] om.H Hol. | qui alt. om.H | desideria P | sua] qui H | suscepere Cac. | mererentur J 3 velut] uel C | claudet Jac. | suos om.Wac. | ne] ut non J | ne – ambulat om.C | ambulet HJP Hol.

CLXVIII CGHJLMPSTW

Int. quid] aliquid GJLW | consequimur Hol. | quale Cac. | debemus om.J, add. oportet Jsl.m1 | in om.H 1 dominum JS | consummatorem] conditorem GLW | sumus] sunt W | ut] at G | munere W | cognoscamus J

CLXX

INTERR. Quid est dignum vel sanctum quod Graeci ὁσιον dicunt, et quid est iustum?

RESP. 1 Ὅσιον quidem id est sanctum vel dignum esse arbitror hoc quod decet et debetur ab inferioribus deferri superioribus secundum hanc ipsam rationem qua eminentiores videntur, 2 iustum autem hoc quod pro operis merito unicuique retribuitur. 3 Et in illō quidem alio optimorum quorumque indicatur obsequium, in hoc vero tam boni quam mali retributio designatur.

CLXXI

INTERR. Quomodo dat quis *sanctum canibus* et mittit *margaritas ante porcos*, aut quomodo accidit illud quod additur, *ne forte conculcent eas pedibus suis et conversi dirumpant vos?*

CLXX cf. Vulg. brev. 249, Stud. 199

CLXXI cf. Vulg. brev. 250, Stud. 200

CLXXI Int. Mt. 7,6

CLXX CGHJLMPSTW

Int. quod *om.Hol.* | graecae *P* | *osyon HT*, *osion cett.* 1 *osyon T*, *osion cett.* | id est *et* vel dignum *om.H* | id *om.C* | vel dignum esse] dignum autem esse *C*, *om.GLW* | hoc *om.GHLW* | ab *om.LWac.* | deferri superioribus *om.T* | deferre *Cac.* | hanc *om.GL* | qua] que *P*, quae *Cac.(corr.m1)G*, qui *LW* | ab eminentioribus *GLW* | uidetur *G* 2 hoc] cum *Jsr.mp.*, *om.S* | quod *om.JS* | pro *om.H* | operis pro merito *tr.Hol.* | tribuitur *Spc. Hol.*, retribuetur *Cac.* 3 in *om.J* | quorum qui *W* | iudicatur *P* | obsequium] *om.Wac.*, -quo *T* | signatur *GLW*

CLXXI CGHJLMPSTW

Int. quis dat *tr.J* | sanctum quis *tr.S* | accidet *S*, accedit *Cac. Jac.PW* | illud] id *P* | additur] additum est *S*, addetur *Cac.* | eas] aut *Hol.*, ea *H* | suis *om.GHJLMPTW Hol.* | conuersae *W* | rumpant *HS*

RESP. 1 Manifeste nobis tradit apostolus ex his quae adversum Iudaeos dicit quia *Qui in lege gloriaris per praevaricationem legis deum inhonoras*. 2 Iniuriam ergo hanc quam *per praevaricationem* verbo dei inferre dicuntur hi de quibus sermo est, prohibet hic et abdicat dominus. 3 Ex qua evenit ut etiam infideles et non credentes, cum vident nos praevaricari mandata, contemptum habeant religionis et doctrinae domini, 4 et ex his ipsis arguant nos quae scripta sunt in lege nostra, et velut rumpant nos et afficiant exprobrantes et confutantes tamquam legis propriae transgressores.

CLXXII

INTERR. Quomodo aliquando quidem dominus prohibet portari *sacculum* vel *peram* in via, aliquando autem dicit

CLXXII cf. Vulg. brev. 251, Stud. 201

(CLXXI) Isq. Rom. 2,23

CLXXII Int. cf. Lc. 10,4

(CGHJLMPSTW) 1 tradidit GHLMSTW Hol. (παράδιδωσιν) | apostolus tradidit tr.GLW | quae] quibus GL, qui W | aduersus GHLW Hol. | quia om.CGLW | deum – 2 praevaricationem om.CP, add. deum inhonoras Cmp. | exhonoras GHLW 2 iniuriam – praevaricationem om.JS | quam per] qui H, quam T | praevaricationem] add. legis HMT Hol. | uerbum CJpc. | dei] add. uim S | non (add.mp.) inferri decenter (dicuntur ac.) C | de om.J | est om.C | hic] hoc JS | et abdicat] et abscidat Cac., et abscidit Cpc. 3 ex qua correxi, et qua T, et quia CGHJLMPSTW Hol. (ἀφ' ἧς παραβάσεως) | uenit H | etiam infideles] aequam infideles (ex -is m1) W | cum] quam H | praeuaricare LPSWac., -catione H | contentu S, et contemptum T | habent Jac. (corr.m1) 4 ex om.Hac. | his om.HS | ipsis his tr.Hol. | arguunt GLMW Hol. | quae – nos om.H | sunt om.W | in lege nostra sunt tr.L | et alt. om.GLW | nos alt. om.P | afficiant] -unt et G, -ant et LW | exprobrantes W | et confutantes] et confundentes HMT Hol., om.Jac. | lege W

CLXXII CGHJLMPSTW

Int. dominus aliquando quidem tr.Hol. | quidem om.H | prohibet] -beat H | portare GHLW | saccum P, sacco Cac. | autem om.T | dicit] -cat HLW, -cebat MT Hol.

Sed nunc qui habet sacculum tollat similiter et peram et qui non habet gladium vendat vestimentum suum et emat gladium?

RESP. 1 Hoc explanat ipse dominus dicens quia *Oportet adhuc et hoc compleri in me quod dictum est quia cum iniquis deputatus est.* 2 Denique posteaquam completa est prophetia de gladio ait ad Petrum *Converte gladium in locum suum; omnes enim qui accipiunt gladium in gladio peribunt,* 3 ita ut non videatur praeceptum esse quod dicitur *Nunc qui habet sacculum tollat,* sed prophetia praedictis domini quia futurum erat ut apostoli obliti gratiae domini et legis eius assumerent gladium. 4 Quod autem videtur quasi imperativo modo dici <pro> propositivo, haec verbi figura in scripturis prophetis satis frequenter invenitur, 5 sicut est illud *Fiant filii eius orphani et Diabolus stet a dextris eius* et multa alia similia.

Int. Lc. 22,36 1 Lc. 22,37; Is. 53,12 2 Mt. 26,52 3 Lc. 22,36
5 Ps. 108,9 (LXX); 6 (LXX)

(CGHJLMPSTW) similiter] simul C, om. HP 1 explanavit GLW
| ipse] ille H | adhuc oportet impleri H | et hoc om. GHJLMTW Hol.
| complere TW | in] de P | quia] add. et J 2 convertere S, cor uerte
M | gladium pr.] add. tuum J | omnis Wac. | qui ex quae C | capiunt
G | gladium accipiunt tr. Hol. | in alt. om. Wac. 3 ita – videatur]
similiter (sr.) uidetur Cpc. | uideantur T | tollat] add. similiter et peram
GLMW Hol., add. et cetera Jsl.mp., add. Et qui non habet gladium,
vendat vestimentum suum, et emat gladium Hol. | prophetia] -am S,
add. est C | predicantis H, praedicentes Wac. (corr.m1) | gratiae] -am
T, et P | adsummentes H 4 quasi om. J | dicit T | pro propositivo
correxī, propositivo CGJLPSW, propositio MT Hol., non prepositiuo H
| verba L | figura] -ram Wac. (corr.m1), futura Hol. | in prophetis W
| satis om. J 5 sicut est et M Hol., sicut et est T | a] ad PW | alia]
milia S

CLXXIII

INTERR. Quid est *Panem substantivum da nobis hodie*, quod in oratione dicere iubemur?

RESP. 1 Cum operantes manibus memores sumus domini dicentis *Nolite solliciti esse animae vestrae quid manducetis aut quid bibatis*, et apostoli praecipientis *Operamini ut habeatis unde praestare necessitatem patienti*, 2 id est cum non ad proprios usus, sed pro mandato domini operamur quoniam *dignus est operarius mercede sua*, 3 tunc *substantivum panem*, id est qui vitam cotidianam substantiae nostrae confert, a deo poscimus, 4 ut necessitati in quantum sufficit satisfiat et agnoscamus eum qui sufficientiam praestat.

CLXXIII

INTERR. Si omni volenti accedere ad sorores oportet

CLXXIII cf. Vulg. brev. 252, Stud. 202

CLXXIII cf. Vulg. brev. 220, Stud. 203

CLXXIII Int. Mt. 6,11; Lc. 11,3 1 Lc. 12,22; cf. Mt. 6,25 | Eph. 4,28 2 Lc. 10,7; cf. Mt. 10,10 3 cf. Mt. 6,11; Lc. 11,3

CLXXIII CGHJLMPSTW

Int. iubemur dicere *tr.GLW* 1 *simus Cac.W Hol.* | et *om.H* | apostolo praecipiente *GHLac.W* | praecipientes *Cac.* | operamini] *add.* manibus uestris *J* | praestare] *add.* possitis (-setis *Lac.Wac.*) *GHLMW Hol.* 2 cum] ut *S* | a *W* | proprio usu *Wpc.(corr.m1)* | usos *T* | operantur *L* | operarius] mercennarius *S* | mercedem suam *TWac.(corr.m1)* 3 id] de *H* | qui *om.C* | cotidianae *J* | substantiae] -tium *H*, abstinentiae *Jac.(corr.m1)* | nostrae] *add.* ut *Csl.mp., om.H* | confert] conferat *CHJpc.MPT Hol., -ratur Jac. (corr.m1)* | domino *GJLW* | poscimus] *add.* et non (*om.H, add. a Lpc. Hol.*) nobis ipsis (*ipsi GH*) praesumimus sed (*om.H*) *GHLMW Hol.* 4 in *om.J* | sufficiat *GHLW* | satisfiat] satisfaciat *CGLW, om.P* | agnoscamus *GLW*

CLXXIII CGHJLMPSTW

Int. omnino *S* | uolente *LW*

indulgere an certis quibusque et personis et temporibus, vel quomodo videndae sunt sorores?

RESP. 1 De his superius iam sufficienter diximus quia nec vir ad virum accedere utcumque et sine causa ex arbitrio suo vel potestate debet, sed cum omni observatione probante eo qui praeest, 2 id est ut vel prosit quis ei quem videt vel proficiat ex eo: quanto magis erga mulieres id observare convenit maiore cautela. 3 Si quis ergo meminit domini dicentis quia *De omni sermone otioso reddetis rationem in die iudicii*, timebit in omni negotio hanc sententiam. 4 Acquiescendum est enim et sancto apostolo dicenti *Sive manducatis sive bibitis sive aliud quid facitis omnia in gloriam dei facite*, et iterum *Omnia ad aedificationem fiant*. 5 Nihil ergo vel otiose vel inutiliter agendum est, sed certus quis et certo tempore et certo in loco et certis personis vel apparere vel loqui debet, 6 ut excludatur omnis nefanda

3 Mt. 12,36 4 1Cor. 10,31 | 1Cor. 14,26

(CGHJLMPSTW) indulgeri *Cpc.H* | quibus *P* | et *pr. om. GHJLW* | temporibus et personis *tr. GLW* | diuidendae *M* 1 superius *om. C* | sufficienter iam *tr. H* | diximus iam sufficienter *tr. MT Hol.* | nec *om. G* | ad virum vir *tr. Hol.* | accidere *Wac.* | utcumque] aut quicumque *H* | et *om. GHLSW* | debet sine causa ex arbitrio suo uel potestate *tr. J* | suo *om. H* | vel] et *C* | vel – debet] potestatem habet *GL* | sed] se *W* | observatione] *add. etiam PS* 2 uel ut *tr. P* | uidit *HP* | proficiet *W* | mulieris *LWac.* | id *om. C* | obseruari *JMPT* | maiori *GL*, -res *W* 3 erga *T* | meminerit *Hol.* | omne *H* | reddetis] redditus *Jac. Pac. STW*, reddet *L*, reddes *Hol.*, reddituri estis *H* | ratione *H* | in diem *Jac.* | omne *W* 4 et *pr. om. H* | dicentis *S* | manducatis – facitis] manducabitis siue bibetis siue aliquid facietis (facitis *GW*) *GLW*, manducetis siue bibetis siue aliud quid (siue aliquid *CH*) faciatis *CHMT Hol.*, manducatis ... bibetis ... faciatis *S*, manducatis ... bibetis ... facitis *Jac.* | sive *tert.*] uel *P* | in gloriam *Hol.*, in gloria *CGHMPST*, cum gloria *LW*, ad gloriam *J* 5 inutiliter] sine utilitate *GL*, inutilitate *Wac.* | quis et] qui se *T* | certo *pr.*] certus *W* | et *alt.* – apparere *om. S* | debet] *add. a deo poscamus et non a nobis ipsis praesumamus ut necessitati in quantum (add. ///M) possumus satisfaciat MT*

suspicio et servemus sine offensione esse apud omnes et ad aedificationem fidei unicuique apparere. 7 Certe solum ad solam accedere nulla religionis ratio permittit, *melius enim duo quam unus*, simul enim et fidelius et tutius res geritur; 8 *vae enim uni quia si ceciderit non est qui erigat eum*.

CLXXV

INTERR. Si quis habeat aliquod vitium quod corrigere non potest et frequenter notatus in peius proficit, si expedit illum intermittere?

RESP. 1 Et de hoc alibi iam diximus quia oportet peccantes corripere patienter secundum eum quem supra ostendimus modum a domino positum. 2 Quodsi non *sufficit ei* ad emendationem sicut illi Corinthio *obiurgatio haec quae fit a pluribus, sicut gentilis de reliquo et publicanus*

CLXXV cf. Vulg. brev. 57, Stud. 204

(CLXXIII) 7sq. Eccl. 4,9sq.

CLXXV 2 2Cor. 2,6 | Mt. 18,17

(CGHJLMPSTW) 6 servemus] studeamus *P* (φυλαχθήσεται, cf. 128,2) | offensionem *T* | omnes] homines *C*, omnis *Wac.* | et *alt. om.M* | ad *om.H* 7 certe solum] sed certe solus (-os *G*) *GLW*, certe solo *H* | ad solam] *add. suam LMW*, ad sororem suam *G*, et solam *S* | nulla *om.P* | praemittit *T* | simul enim *om.H* | enim] enim est *GLW*, est enim esse *Hol.*, est enim *MPac.(corr.m1)* | et *pr. om.GL* | fidelius] dei filius *T*, fidelis est *H*, *add. est LW* | et *alt. om.Cac.* | totius *Cac.HTW* | rei *Wpc.* | geretur *Wac.* 8 uni] *om.J*, *add. soli Jsl.mp.* | est] *add. alius GLMW Hol.*

CLXXV CGHJLMPSTWZ

Int. quis] quid *Hol.* | habeat *CJS* (ἔάν τις ἔχη), habet *GHLMPSTWZ Hol.* | aliquid *HWac.* | quod] ex quo *J* | corrigi *GJ* | notatur et *MTZ* | proficiat *J*, -ciet et *S* | expetit *Wac.(corr.m1)* | expedit illum] eum expedit *MTZ Hol.* | illut *H* 1 et] ut *G* | de *om.SZ* | iam *om.G* | qui *Z* | et peccantes corripi *H* | peccantem *Z* | secundum eum] et secundum *H* | eum] enim *W* | modo *Wac.* 2 si *om.Z* | illi corinthi *W*, illius corinthii *GL* | quae haec *tr.H* | fit] sit *P*, fiet *S* | sicut *om.GHLW* | de reliquo] relinqui *S*

haberi debet qui eiusmodi est, 3 quia ei parcere quem dominus condemnavit nulli tutum est, maxime cum dominus dicat quia 4 *Expedi* unicuique *ut unum* oculum aut unam manum vel unum pedem *perdat* et ita intret in regnum, *quam* dum parcit uni ex his membris *totum corpus mittatur in gehennam* ignis, ubi est *fletus et stridor dentium*. 5 Sed et apostolus de his ipsis testatur dicens quia *Modicum fermentum totam massam corrumpit*.

CLXXVI

INTERR. Si quis contristetur quod ei non permittitur facere illud quod non potest apte et recte facere, si debemus ei permittere?

RESP. 1 Et de his iam dictum est in multis quia propria voluntate nulli quicquam facere permittendum est, sed iudicio et probatione vel multorum vel eorum qui praesunt. 2 Qui autem non obtemperat his, sententiam praesumptoris et contradicentis excipiat.

CLXXVI cf. Vulg. brev. 123, Stud. 205

(CLXXV) 4 Mt. 5,29; 18,8sq. | Mt. 8,12; 13,42; 50; 22,13; 24,51; 25,30; Lc. 13,28 5 Gal. 5,9

(CGHJLMPSTWZ) habere W 3 quia ei] qui ei S, quis (qui ac.) ei debet J | nulli] uelle MTZ | tutum] tuum Z, totum TW, add. non MTZ 4 expetit Wac.(corr.m1) | ut] add. et G, om.Cac. | unum W | vel] aut Z | regnum] add. dei CGL | quam] quia H | dum] add. enim Wsl. | uni] unum H | ex] de LG | his om.C | ubi est] ibi eri (sic) Z 5 his om.TZ | dicens om.HPST

CLXXVI CGHJLMPSTW

Int. contristatur GLPW | quod] quia Hol. | permittitur] -tatur HP, -tetur Wac.(corr.m1) | illud facere tr.S | facere alt. om.GW, placere S | si – permittere om.Hac. 1 facere om.L | et alt.] uel T | multorum] notorum M | multorum vel om.T | eorum] horum GLW 2 is S | sententia P | praesumptoris] -torum G, praesum(p)ti MPTW, praesumptiosi J | contradictoris H

CLXXVII

INTERR. Quomodo debent *fortiores infirmitates infirmorum portare?*

RESP. 1 Portare est tollere et curare secundum quod scriptum est *Ipse infirmitates nostras tulit et aegritudines nostras portavit*, 2 non quod in semet ipsum susceperit infirmitates, sed quia abstulit eas ab his in quibus erant et curavit eos. 3 Ita ergo et hic paenitentia interveniente curabuntur infirmiores ex constantia et integritate fortiorum qui dicuntur portare, id est exportare et auferre, infirmitates eorum qui invalidi sunt.

CLXXVIII

INTERR. Quid est *Invicem onera vestra portate*, et *quam legem Christi adimplebimus* hoc facientes?

CLXXVII cf. Vulg. brev. 177, Stud. 206

CLXXVIII cf. Vulg. brev. 178, Stud. 207

CLXXVII Int. Rom. 15,1 1 Is. 53,4 (Mt. 8,17)

CLXXVIII Int. Gal. 6,2

CLXXVII CGHJLMPSTW

Int. debemus *J* | fortiores] fratres *GLW*, add. fratres *M Hol.* | infirmitatis *Wac.* | portare] add. secundum quod scriptum est *H* 1 tollere *Gpc.(corr.m1)P* | infirmitatis *Wac.* | tulit] tollet *Wac.*, tollit *Wpc.* | tulit – nostras *alt. om.H* | aegritudines] -nis *Wac.*, aegrotationes *C* | portavit] curavit *C, om.S* 2 non quod] numquid *ex* non quid *Wpc.*, non quo *CP*, non quia *Hol.* | semetipso *GJLMPTW Hol.* | susceperit] -ciperet *GLpc.W*, -cipere *Lac.*, -ciperit *Jac.*, -cepit *H* | in *alt. om.HWac.* | curabit *T* 3 ergo] enim *MT* | et hic] et his *P*, in hoc (hac *Wpc.*) *GLW*, et hii *J (καὶ ἐνταῦθα)* | integritate *ex* infirmitate *SmI* | qui] quae *W* | portare] add. et *T* | id est exportare *om.CG* | infirmitatem *W*

CLXXVIII CGHJLMPSTW

Int. vestra] nostra *H, om.C* | portare *HW* | adimplemus *C*, adimpleuimus *ST* | hoc adimpleuimus *tr.S*

RESP. 1 Idem est quod in superioribus explanavimus: gravia enim sunt peccata quae trahunt animam in profundum inferni, quae a nobis invicem auferimus et portamus, id est exportamus, ad conversionem provocantes eos qui peccant. 2 Portare autem pro auferre et exportare consuetudo est etiam ritu provincialium dici, sicut et ego saepe audisse me memini. 3 Legem autem Christi replebimus qui dixit *Non veni vocare iustos sed peccatores in paenitentiam*.

CLXXVIII

INTERR. Domino docente nos *orandum* esse uti *ne intremus in temptationem*, si oportet orare nos ne accidant nobis dolores corporales, vel si inciderimus in eos quomodo oportet ferre?

RESP. 1 Non discrevit temptationum qualitatem, sed generaliter praecepit *orandum* esse *ne intremus in tempta-*

CLXXVIII cf. Vulg. brev. 221, Stud. 208

(CLXXVIII) 3 Lc. 5,32; Mt. 9,13; Mc. 2,17

CLXXVIII Int.; 1 Mt. 6,13; 26,41; Lc. 11,4; 22,40

(CGHJLMPSTW) 1 idem] id *GH*Lac.W | in *pr. om.*W | superius *P* | explanabimus *T* | sunt] *om.*H, *add.* onera *GLMW* Hol. | peccata] -ti Hol., -torum *G* | adtrahunt *P* | animam] hominem *S* | inferi *CJ* | a *om.*H | auferimus] off- *W*, suff- *G*, auferemus *T* | id est exportamus *om.*GH | conversionem] confessionem *GLW* 2 autferre *W* | me *om.*Cac.HMac.(corr.m1)STW 3 replebimus *correxī* (ἀναπληρώσομεν), replere illius *Cac.*GLMPSTW Hol., implemus illius *Cpc.*, implere illius *Jac.*, implemus illam quam *Jpc.*, replere illud *H* | qui] quod *H* | in] ad *C* | p(o)enitentia *GH*

CLXXVIII CGHJLMPSTW

Int. domino] quid est domino *C* | dicente *Cac.*HJL | nobis *HJL* | uti] ut *HJMpc.P* Hol., *om.*C | interimus *W* | si] *add.* sic *H* | oporteat *T* | orari *G* | nos] nobis *H*, *add.* ut *P*, *om.* GJLW Hol. | accedant *Cac.*HJMPTW | incederemus *Wac.* | eas *LWac.*, eis *P* | ferre] offerre *Wac.*, facere *C* 1 describit *T* | praecipit *CW* | temptatione *H*

tionem. 2 Si vero inciderimus ut det nobis exitum evadendi et ut *sustinere possimus* a domino posci oportet, ut possimus implere quod dictum est quia *Qui permanserit usque in finem hic salvus erit.*

CLXXX

INTERR. Quis est *adversarius* noster et quomodo ei *consentire* debemus *in via*?

RESP. 1 Hic specialiter dominus eum qui auferre quid a nobis conatur adversarium nominavit. 2 Consentimus autem ei si servemus praeceptum domini dicentis *Si quis autem voluerit tecum iudicio contendere et auferre tunicam tuam dimitte ei et pallium*; quod et in omnibus similiter observari oportet.

CLXXXI

INTERR. Si bonum est statuere ad certum tempus verbi causa abstinere se a tali vel tali cibo sive potu?

CLXXX cf. Vulg. brev. 222, Stud. 209

CLXXXI cf. Vulg. brev. 137, Stud. 210

(CLXXVIII) 2 cf. 1Cor. 10,13 | Mt. 10,22; 24,13

CLXXX Int. cf. Mt. 5,25 2 Mt. 5,39sq.

(CGHJLMPSTW) 2 exitum nobis *tr.T* | ut *alt. om.CGJac.(corr. m1)LMTW* | est dictum *tr.Hol.* | permanserit] perseueraverit *GHLW* | usque *om.JMPT-Hol.*

CLXXX CGHJLMPSTW

Int. consentimus *P* 1 quid a nobis] a nobis aliquid *GLW* | quid] aliquid *J, om.H* 2 ei *om.W* | servemus] -amus *G, -auimus W* | praecepto *Cac.Wpc.(corr.m1)* | domini preceptum *tr.H* | dei *CPS* (*xuplou*) | tecum voluerit *tr.S* | in iudicio *GHLW* | tunicam *P* | palleum *HTWac.* | similiter] fideliter *Hol.* | observare *GLW*

CLXXXI CGHJLMPSTW

Int. statuere] *add. et GLW* | se *om.C* | tale uel tale *Cac.* | potu] poto *Cac.Jac.Wac., potum T*

RESP. 1 Domino dicente *Non ut faciam voluntatem meam sed voluntatem eius qui misit me* omnis huiusmodi definitio incongrua est. 2 Quod sciens David dicebat *Iuravi et statui custodire iudicia iustitiae tuae* non meae voluntatis.

CLXXXII

INTERR. Si quis voluntate peccaverit condemnatur, an etiam ille qui per ignorantiam aliquid extra veritatem fuerit locutus?

RESP. 1 Iudicium dei etiam in his qui per ignorantiam peccant manifestum est cum dicit quia *Qui nescit et fecerit digna plagis vapulabit paucis*. 2 Ubique tamen digne gesta poenitentia veniae spem praesumit.

CLXXXII cf. Vulg. brev. 58, Stud. 211

(CLXXXI) 1 Io. 6,38 2 Ps. 118,106 (LXX)

CLXXXII 1 Lc. 12,48

(CGHJLMPSTW) 1 ut non *tr.P*, ut *om.GLW* | me misit *tr.HJMpc.T* *Hol.*, me *om.Mac.*, *add.* patris *H* | omnis *Jsr.mp.* | huiusmodi *GLW* | congrua *GHac.LW* 2 iudicia] *add.* et *Wac.* | et non *Hol.* | meae voluntatis] meam uoluntatem *G*, mea uoluntate *LW*, *add.* et iterum dominus: Non mea voluntas, sed tua fiat *Hol.*

CLXXXII CGHJLMPSTW

Int. quis] qui *J* | ille] illi *W*, *om.H* | qui *om.P* | aliquid – 1 ignorantiam *om.W* | extra ueritatem fuerit aliquid *tr.GHL*, extra ueritatem aliquid fuerit *tr.Hol.* | ueritate *T* 1 domini *GL* | in] de *P*, *om.GL* | per ignorantiam] ignorantia *G* | quia *om.CGLW* | et] *add.* non *GLW* *Hol.* | digna] -nam *W*, *add.* poenitentiam *Wsl.mp.*, indigna ex digna *H(corr.ml?)* | uapulauit *Cac.ST* 2 digne – veniae] de re gesta p(o)enitentiae *GL*, denegesta (denegare *mp.*) poenitentiae *W* | penitentiae *PT* | praesumat *GLW* *Hol.*

CLXXXIII

INTERR. Si quis cogitaverit tantum facere aliquid et non fecerit, si et ipse mendax iudicandus est?

RESP. 1 Si secundum mandatum est quod cogitavit facere non solum ut mendax sed ut contemptor a domino condemnatur.

CLXXXIIII

INTERR. Si quis praeventus fuerit ut definiat agere aliquid eorum quae non placent deo, quid oportet magis: in irritum revocare quod male fuerat definitum an timore eo ne mendax sit implere peccatum?

RESP. 1 Cum dicit apostolus *Non quod ex nobis ipsis idonei sumus cogitare aliquid quasi ex nobis*, et dominus nihilo minus quia *Non possum ego a me ipso facere quicquam*, 2 et rursum *Verba quae ego loquor vobis a me ipso non loquor*, et in alio quoque loco *Descendi de caelo non ut faciam voluntatem meam sed voluntatem eius qui misit me patris*, 3 paeni-

CLXXXIII cf. Vulg. brev. 59, Stud. 212

CLXXXIIII cf. Vulg. brev. 60, Stud. 213

CLXXXIIII 1 2Cor. 3,5 | Io. 5,30 2 Io. 14,10 | Io. 6,38

CLXXXIII CGHJLMPSTW

Int. cogitauerat W | ipsi W 1 facere] ut faceret GLW | solum om.Hol. | ut om.HJP | contentor S | deo J

CLXXXIIII CGHJLMPSTW, T des. 1 qua(si) folio uno amisso

Int. qui T | aliquid agere tr.C Hol. | agere om.P | quid om.H | in om.Mac.(corr.m1) Hol. | revocare] de- HJMPST, uocare Lac. (ἀνατρέψαι) | quo H | timore eo] timere eo (et Jpc., eum Cpc.) CJ, ///re et S | sit] fiat S, add. et Csl.mp. 1 dicit] -cat GLMT Hol. | non quod] non quid GWac., numquid LWpc., non quo P | ex] a J | simus CGJLPac.(corr.m1) Hol. | aliquid] add. a nobis L | ipso om.H 2 in om.C | quoque loco] loco quia Jsr.mp., loco H, quoque Cac.GLPW | discendi Wac. | me misit tr.LMPW Hol.

tentiam debet agere primum qui ita aliquid temere definiit, quodcumque illud fuerit quod definitum est, 4 quia ne ipsa quidem bona propria auctoritate et definitione facere oportet, multo autem magis ea quae non placent deo statuere non licet. 5 Quia autem oportet in irritum revocari quaecumque ex praesumptione contra mandatum domini statuuntur, manifeste ostenditur in apostolo Petro 6 qui temere quidem statuerat et dixerat *Non lavabis pedes meos in aeternum*, 7 audit(a) autem a domino definita sententia quia *Si non te laverō non habebis partem mecum*, statim mutavit definitionem suam et ait *Domine, non tantum pedes, sed et manus et caput*.

CLXXXV

INTERR. Si is cui commissa est dispensatio eorum quae domino offeruntur necessitatem habet implere man-

CLXXXV cf. Vulg. brev. 101, Stud. 214

(CLXXXIII) 6sq. Io. 13,8sq.

(CGHJLMPSW) 3 primo *Hol.* | qui ita] quia ita *C*, quia *GLW* | temere *om.J* | definit *GJac.(corr.m1)LPSWac.*, diffinit *Wpc.* | quodcumque] quod cum *P*, utcumque *GLW* 4 quia] cui *ex* qui *W*, tum quia *C*, qui *L* | nec *GJL* | propria] prima *S* | auctoritatem *Wac.* | definitionem *Wac.*, diffinitione *Wpc.* | autem *om.P* | licent *CW* 5 quia] quid *Cac.*, quod *Cpc.*, qui *H*, et quia *PSpc.sl.m1* | autem *om.GLW* | oportet] *add.* et *M Hol.* | in *om.Pac.Sac.(corr.m1)* | reuocare *GJLMW Hol.* | quicumque *Wac.* | dei *GLW* | statuantur *M Hol.* 7 audita *Cpc.* (ἐπεὶ δὲ ἤκουσε), audit *Cac.HJS*, audiuit *GLMW*, audiens *Hol.*, audiit *ex* audiet *Jmp.* | autem] enim *L, om.C* | definitam sententiam *GHLMW Hol.* | quia] qui *Lac.Wac.*, quod *Wmp.* | non te laverō *C*, non tibi lauerō *S*, non lauerō te *M Hol.*, non tibi lauerō (lauauerō *Lac.W*) pedes *GLW*, non lauerō (labab- *H*) tibi pedes *HJ*, non te lauerō pedes *P* (ἐὰν μὴ ἴψω σε) | mecum] *add.* et *Jsl.* | statim] *add.* ut audiuit *H* | et *alt. om.Wac.*

CLXXXV CGHJLMPSW

Int. si] sed *W* | quae] qui *W* | habet] *add.* et *Wac.* | mandatum – dicitur] quod dicit mandatum *Hol.*

datum illud quod dicitur *Omni petenti te da et eum qui vult abs te mutuum sumere non avertas?*

RESP. 1 Hoc quod dictum est *Omni petenti te da et volentem mutuari abs te non avertas*, quasi temptationis habet locum sicut ex consequentibus demonstratur; 2 propter malos enim praeceptum est non principaliter sed quasi quod in necessitate fieri debeat. 3 Principale enim praeceptum domini est *Vende omnia bona tua et da pauperibus*, et rursum *Vendite bona vestra et date misericordiam*. 4 Quod ergo aliis delegatum est vel deputatum, in alios transferre non est absque discrimine, domino dicente quia *Non sum missus nisi ad oves perditas domus Israel*, 5 et quia *Non est bonum tollere panem filiorum et mittere canibus*, sed et abs te ipso debes iudicare quod iustum est.

CLXXXVI

INTERR. Quodsi frater nihil habens proprium petatur

CLXXXVI cf. Vulg. brev. 91, Stud. 215

(CLXXXV) Int. Mt. 5,42; Lc. 6,30 1 Mt. 5,42; cf. Lc. 6,30 3
Mt. 19,21; Lc. 18,22 | Lc. 12,33 4sq. Mt. 15,24; 26

(CGHJLMPSW) dicit GHJLMW Hol. | da] tribue J | abs] a GLPW
| mutuum a te tr.GLW | mutuum S | non] ne S | avertas] auertaris
C, add. eum S 1 te pr. om.L | uolunte W | mutuare Cac.GLW |
non] ne S | auertaris C | habet] -ns (vel -nt S?) Cac.Spc. 2 enim]
autem J | quod om.H | in om.P | necessitatem SWac.(corr.m1) 3
est domini tr.HJ | uinde Cac. | tua bona tr.Hol. | rursum] iterum M
Hol. | uindite Cac., uindete Wac. | et date] facite GLW, et facite H |
misericordiam] elemosinam P, eleemosynam Hol. 4 delegatum]
deligatum Mac., diligatum LWac., dirigatum Wpc., denegatum Cac. |
aliis CW | transferri JPS | est alt. om.W | non absque discrimine est
(potest H) tr.GHL | discrimen Jac.PS 5 et tert. om.J | abs te] a te
HM, de te L, de G, te W | ipso om. S | iudicare debes tr.Hol.

CLXXXVI CGHJLMPSWZ

Int. fratrem Cac.

ab aliquo hoc ipsum quod vestitus est, quid debet facere, maxime si nudus sit ille qui petit?

RESP. 1 Sive nudus sive malus, id est sive vere necessitatem patiatur sive fallat vel si quid aliud est, semel dictum est quia dare vel accipere non est omnium sed illius solius cui commissum est istud officium. 2 Qui utique cum omni providentia et cautela huiuscemodi dispensationem debet implere, ut possit *unusquisque in eo quo vocatus est permanere*.

CLXXXVII

INTERR. Quomodo potest quis sine caritate tantam *fidem* habere *ut montes transferat* aut substantiam suam pauperibus dividat, et *corpus suum tradere ut ardeat*?

RESP. 1 Si memores sumus domini dicentis *Faciunt enim omnia ut videantur ab hominibus*, 2 sed et illud quod respondit illis dicentibus *Domine, nonne in tuo nomine demonia eiecimus et in tuo nomine virtutes multas fecimus?* cum

CLXXXVII cf. Vulg. brev. 179, Stud. 216

(CLXXXVI) 2 1Cor. 7,20; 24

CLXXXVII Int. cf. 1Cor. 13,2sq. 1 Mt. 23,5; cf. 6,5 2 Mt. 7,22

(CGHJLMPSWZ) aliquo] alio GL | quod] quo Gpr.MWpc. Hol. | quid] qui W | sit] est CGHLW 1 sive alt.] add. bonus siue Cmp.sl. | sive tert.] si HP | vere] ueram Hol., om.GLSW | patiatu(r) HMP(S)Z Hol., patitur CGJLW | fallat PS, fallit CGHJLMWZ Hol. | solius om.H | istud om.S 2 huiusmodi G | ut] et H | possit] add. in eo MZ, om.H | eo om.MZ Hol. | quod CGHW

CLXXXVII CGHJLMPSW

Int. quis potest tr.H | caritatem HWac. | tantam] -tum Cac.H, om.P | pauperibus om.GHLW | tradat C 1 simus GW Hol. | domino Wac. 2 et pr. om.GW | illis (illius illis G) dicentibus quod respondit tr.GLW | illis] eis H | domine domine S | nonne] add. in nomine tuo prophetauimus et GL | nomine tuo tr.J (bis) | eiecimus Cac.Jac. | uirtutis W

ait ad eos *Nescio vos unde estis*, – 3 non quia mentiti sunt, sed quia dei gratia abusi sunt ad proprias voluntates, quod utique alienum est a caritate dei, – 4 si ergo horum meminimus facile quae dicta sunt advertimus. 5 Quia autem gratiam dei vel donum accipiant etiam indigni non est novum aut mirum, deus enim in tempore hoc *benignitatis et patientiae* suae etiam *solem suum oriri iubet super bonos et malos*; 6 interdum autem etiam ad profectum eorum qui adhuc infideles sunt, ut gloria eius multiplicetur, secundum quod apostolus dicit quia *Quidam per invidiam et contentionem, quidam autem et propter bonam voluntatem Christum annuntiant*, 7 et addidit his dicens *Verumtamen omni modo siue occasione siue veritate Christus annuntietur et in hoc ego gaudeo*.

CLXXXVIII

INTERR. Quis est qui *abscondere* dicitur *talentum* et propterea condemnatur?

CLXXXVIII cf. Vulg. brev. 62, Stud. 222

(CLXXXVII) 2 Lc. 13,25; 27 5 cf. Rom. 2,4 | Mt. 5,45 6sq. Phil. 1,15; 18

CLXXXVIII Int. cf. Mt. 25,18; 25sq.

(CGHJLMPW) estis] estes *Cac.*, sitis *JMS Hol.* 3 domini *J* | gratiam *P* 4 horum] ipsorum *M* | meminimus] meminimus (-remus *Jac.*) *GJLWpc.* | facile advertimus (-temus *Wac.*) quae dicta sunt *tr.GLW* 5 quia] qui *Jac.*, quod *GLW* | gratia *HW* | accipiunt *J Hol.* | enim] *add.* et *LW* | orire *Cac.Jac.* | iubet] facit *GLP Hol.* (*Vulg.*) 6 interdum] -rim *C* | autem] *add.* fit *Jsl.*, *om.S* | etiam *del.W* | infidelis *Wac.* | quod] *add.* et *JMP Hol.* | quidam *pr.*] quidem *Gac.Lac.* | et *alt. om.GJLMW Hol.* 7 his] hic *S*, *om.JM Hol.* | addit *C* | occasionem siue ueritatem *Wac.* | Christus] christi nomen *J* | et in *S* (καὶ ἐν), in *CGHJLMPW Hol.* | ego] ergo *CHJpc.LMP* | gaudio *W*, gaudebo *P*

CLXXXVIII CGHJLMPW

RESP. 1 Qui quamcumque gratiam dei detinet et assumit in suis usibus et non ad aliorum utilitatem, iste tamquam occultati talenti crimine condemnatur.

CLXXXVIII

INTERR. Quid est *immunditia* et quid est *impudicitia*?

RESP. 1 *Immunditiam* quidem lex ostendit; hoc enim nomine usa est super his qui inviti per naturalem necessitatem patiebantur ea quae homines pati consueverunt. 2 *Impudicitia* vero mihi videtur esse cum quis naturalem libidinis motum impudentius et inverecundius concitat et irritat.

CLXXXX

INTERR. Quid est proprium furoris et quid est proprium indignationis iustae, et quomodo aliquotiens ab indignatione incipientes invenimur decidere in furorem?

CLXXXVIII cf. Vulg. brev. 67, Stud. 255

CLXXXX cf. Vulg. brev. 68, Stud. 256

CLXXXVIII Int.; 1sq. 2Cor. 12,21

(CGHJLMPSW) 1 qui quamcumque] quicumque GL, qui cum W | quacumque gratia HP | gracia W | detinet Cac.Wac. | assumit] -met S, absumit JP | utilitatibus S | isti Wac. | tamquam occultati] autem cum occultanti H | occulti M | occultato (ex -te) crimine condemnato W | condemnetur Hol.

CLXXXVIII CGHJLMPSW

Int. quid est alt. om.GHLW 1 immunditia HW | offendit G | haec H | enim om.G | nomine usa est] nominat H | usa] unam Wpc. | est om.GLW | per om.GLW | ea] et GL | omnes H | consueverunt] -rant HSac.(corr.m1), consuerunt JMP 2 impudiciciam W | vero om.Hac.P | quis] in se H | modum W | impudentius] -dicitis Wpc. | inverecundus H, -diis ex -dis W | irritat] inuitat GHLW

CLXXXX CGHJLMPSW

Int. quid est alt. om.H | aliquotiens] -ties M, add. quasi GHJLMW Hol. | inveniuntur Hol. | decedere in furore W

RESP. 1 Furoris quidem proprium est concitatio animae mala meditantis adversum eum qui se concitat et irritat. 2 Indignationis vero iustae proprium est peccantem corripere eo affectu vel proposito, quo avertimur a peccatis et quo displicet nobis quod non recte gestum est. 3 Quod autem interdum a bono incipiens anima decedit in malum nihil mirum est, multa etenim invenies huiusmodi propter quod meminisse oportet sanctae scripturae dicentis 4 *Iuxta semitam scandalum posuerunt mihi*, et iterum *Nisi enim quis legitime certaverit non coronatur*. 5 Et ideo in omnibus observanda est rerum mensura et tempus et ordo, quia ex aliqua horum causa accidit ut quod videtur bonum id inveniatur malum.

CLXXXXXI

INTERR. Ex quibus fructibus probari debet is qui ex affectu arguit fratrem peccantem?

RESP. 1 Primo omnium ex eo quod praecipuum est, si cum misericordia rem gerit et est in eo illud quod dicit

CLXXXXXI cf. Vulg. brev. 182, Stud. 265

(CLXXXX) 4 Ps. 139,6 | 2Tim. 2,5

(CGHJLMPSW) 1 est proprium *tr.S* | est concitatio] incitatio est *GLW* | meditantibus *Cac.Wac.* | adversus *H Hol.* 2 est proprie *P* | quo *alt.*] quod *GHJar.LMPSW Hol.* 3 decedit] -dat *W*, decedit *Cac.* | malo *Cac.* | enim *HM Hol.* | inuenis *GL* | huiuscemodi *CHM Hol.* | sacrae *Hol.* 4 semitam] iter *P* | nisi enim *om.Jac.*, nisi *Jpc.* | coronabitur (-uitur *H*) *Cac.HM Hol.* 5 observandum *Cac.* | horum] eorum *HJ* | accidit] -det *S*, accedit *HJac.Wac.* | ut *add.* id *Hol.* | quod] aliquod *M* | id *om.HJMP Hol.* | inveniatur] uideatur *S*

CLXXXXXI CGHJLMPSW

Int. probare *Wac.* | que *Wac.* | arguet *Cac.S* 1 primum *J* | est praecipuum *tr.G* | est – misericordia] est si secundum misericordiam *G*, sicut misericordiam *LW*, est sicut misericordia *S* | misericordiam *Cac.(corr.m1)* | rem gerit] rem gerat *J*, redarguerit *M*, redarguit *Hol.* | dicit *GLSW*, dixit *CHLMP Hol.*

apostolus quia *Si patitur unum membrum compatiuntur omnia membra*, vel illud *Quis scandalizatur et ego non uror?*
 2 Tum deinde si in omni peccato similiter affligitur et contristatur et erga omnes qui peccant, vel si in se delinquat aliquis vel in alium, similiter contristatur et luget. 3 Et si *arguens* observat illam regulam quam dominus posuit, id est ut vel *inter se et ipsum solum* vel alio uno aut duobus adhibitis. 4 Super omnia autem si observat quod dixit apostolus *Cum omni patientia*.

CLXXXII

INTERR. Si oportet qui ingrediuntur ad fratres statim artificia discere?

RESP. 1 Qui praesunt probent.

CLXXXII cf. Vulg. brev. 105, Stud. 302

(CLXXXI) 1 1Cor. 12,26 | 2 Cor. 11,29 3 2Tim. 4,2; Mt. 18,15sq.
 (cf. Dt. 19,15) 4 2Tim. 4,2

(CGHJLMPSW) patitur] -tiatur C, compatiatur P | membrorum C | non ego tr.GJac.LP Hol. 2 tunc M | et alt. om.Cpc.GHJLW | omnes] eos S | si om.HS | vel] add. si J 3 et pr. – observat] uel si obseruet P | ut – se] uel inter se ut ipsum H | vel pr. om.M Hol. | se] semetipsum M Hol. | et ipsum] ipsum CJac., om.HM Hol. | vel alt.] add. in LW | aut] uel H Hol. | adhibetis Jac.W 4 dicit S

CLXXXII CGHJLMPSW

Int. oportet] add. eos MP Hol. 1 praeest probet GLW | probent] probentur Cac.(corr.mI?), praevident J, add. ut quem sociari voluerint corpori congregationis, artibus erudiant diversis, secundum modum et qualitatem propriae aetatis et conditionis: Ut verbi gratia: si ad meditanda vel agenda spiritualia minus inveniatur idoneus, alterius negotii sollicitetur occupationibus, ne torpentem otio atque vacantem satanas, expositum quodammodo suis telis occupet. Dicit enim Apostolus: Qui non laborat, non manducet. Et Salomon: Otiositas inimica est animae Hol.

CLXXXXXIII

INTERR. Si quis non desiderio corrigendi fratres arguat eum qui delinquit sed sui vitii explendi gratia, quomodo oportet hunc corrigi si post multam commonitionem in eisdem permaneat?

RESP. 1 Iste velut suis commodis prospiciens et primatus desiderans notetur et emendationis ei modus ex institutionum disciplinis intimetur. 2 Quodsi permanserit in obstinatione manifesta est sententia eorum qui non paenitent pro delicto.

CLXXXXXIII

INTERR. Qualibus correptionibus uti oportet inter fratres ad emendationem eorum qui delinquant?

RESP. 1 Hoc sit in iudicio positum eorum qui praesunt vel quanto tempore vel quali modo corripi debeant, quia et aetas et eruditio multam habere facit differentiam poenae.

CLXXXXXIII cf. Vulg. brev. 73, Stud. 269

CLXXXXXIII cf. Vulg. brev. 106, Stud. 270

CLXXXXXIII CGHJLMPSW

Int. corrigendi] arguendi *H* | fratres] -trem *LW*, -tris *S* | deliquit *CP* | implendi gratia (-am *ar.*) *M* | corrigi] *add.* R(es)p. *P* | multa *W* | commonitionem] comminationem *J*, communicationem *Hol.* 1 Resp. *om.P* | velut] uel *S* | suis] eius *W* | primatum *Ppc.* (ὡς φίλαυτος καὶ φίλαρχος γνωρίζεσθω) | emendationis ei modus] mens eiusmodi *H* | institutionum] -nis *Cac.*, -ne *W*, -nibus *Cpc.* | disciplinis] -na *S*, -nas *W*, discipulis *Hol.*, *om.C* | intemeretur *C* 2 inmanserit *W* | penitet *Gac.*

CLXXXXXIII CGHJLMPSWZ

Int. fratribus *Wac.* | delinquent *Cac.* 1 in iudicio] iudicio *Wac.*, in iudicium *Wpc.* | quantum temporis (*ex-re mI*) *Z* | modi *Wac.* | debeant] -beat *GLWac.*, -bent *P* | quia et] quae *S* | haberi *HMP Hol.* | faciunt *Wpc.* | deferentiam *L* | poenae] poenitentiae *Hol.*

CLXXXV

INTERR. Si in omni peccato sive secundum cogitationem sive secundum verbum sive secundum actum satanan in causa esse convenit dici?

RESP. 1 Generaliter arbitror quod satanas ipse per se ipsum causa peccati exsistere nulli potest, sed motibus animae nostrae sive naturalibus sive etiam ex vitio conceptis abutitur ad voluntatem malitiae suae 2 et de nostris nos si forte non vigilemus trahit in hoc quod ipsi gratum est, id est in peccatum. 3 Naturalibus ergo motibus nostris abutitur sicut illud quod in domino facere conatus est, cum eum sensisset esurire, et ait ad eum *Si filius dei es, dic ut lapides isti panes fiant*. 4 Motibus autem ex vitio conquisitis abutitur sicut fecit in Iuda, quem quoniam cupidum vidit et avaritiae morbo aegrotantem, abusus hoc vitio eius usque ad prodicionis eum ob triginta argenteorum lucrum pertraxit ruinam.

5 Quia autem mala ex nobis ipsis oriantur manifeste dominus ostendit dicens quia *De corde procedunt cogitationes*

CLXXXV cf. Vulg. brev. 75, Stud. 272

CLXXXV 3 Mt. 4,3 4 cf. Lc. 22,3; Mt. 26,14 5 Mt. 15,19

CLXXXV CGHJLMPSW

Int. cogitationem] -nes *M*, cognitiones *Hol.* | cogitationem – secundum *om.H* | satanam *Hol.* | causam *CMac.* 1 quod *om.Sac.* | se *om.H* | existeret *Wpc.* | nostrae – conceptis *om.H* 2 de *om.GLW* | nostris] *add.* motibus *GLW* | nos] *add.* motibus *M Hol.* | forte non *om.W* | trahit] tradit *GLW* | ipsi] sibi *P* | peccato *C* 3 naturalibus – abutitur *om.H* | in *om.JWac.* | sentisset *P* | esurisse *S* | et *om.M Hol.* | es dei *tr.J Hol.* | iste *Wac.* 4 iudam *GHLWS* (ὥς ἐπὶ τοῦ Ἰούδα) | usque *om.H* | eum] *add.* ruinam *H* | ob *om.C* | argenteorum *Hol.* | lucro *Cpc.* | ruinam] in ruinam *M*, ruinae *Cac.(corr.m1)*, *om.H* 5 quia] quae *H* | ex] et *G*, *add.* ex *sl.* | ipsis] sis *W (postea del.)* | oriuntur *GHLMW Hol.* | manifeste] *add.* nobis *P* | ostendit dominus *tr.S Hol.* | procedunt] -dent *L*, fraudent *W* | cogitationis *Wac.*

malae et reliqua. 6 Hoc autem accidit his qui per neglegentiam inculta et squalentia naturalium in se bonorum semina derelinquunt 7 sicut ait Salomon quia *Sicut agricultura ita vir insipiens et sicut vinea ita homo cui deest prudentia, si relinquant eam fiet deserta et ascendent in eam spinae et erit derelicta*. 8 Huic ergo animae quae ex huiusmodi negligentia squaluerit et in desertum venerit consequens est suscipere illam sententiam quae dicit *Spinae et tribuli orientur in te*, 9 et pati illud quod scriptum est *Exspectavi ut faceret uvas, fecit autem spinas*, de qua dixerat *Plantavi vineam Sorech*. 10 Et tunc merito dicitur ad eam illud quod per Ieremiam praedictum est a deo dicente 11 *Ego plantavi te vineam fructiferam totam veracem, quomodo conversa es in amaritudinem, vinea aliena?*

CLXXXVI

INTERR. Si quis relinquens fiscalia debita intret ad

CLXXXVI cf. Vulg. brev. 94, Stud. 292

(CLXXXV) 7 Prov. 24,30sq. (LXX) 8 Gen. 3,18 9 Is. 5,2 (LXX); 5,4 11 Ier. 2,21

(CGHJLMPSW) 6 accedit *Cac.HJac.PWac.* | his] iis *Hol.* | squalentiam *Cac.(corr.m1?)* | relinquant *GHLW* 7 sicut ait Salomon] sicut ait et salomon (sala- *S*) *PS*, dicente salomone *M Hol.*, sicut salomon ait *H* | salamon *SW* | ita *pr.] add.* et *S* | uenea *Wac.*, fenum *Wpc.* | ita *alt. om.P* | prudentia] *add.* et *GLMW Hol.* | sic *P* | relinquant] -ques *H*, derelinquant *S* | eam *pr.] ea H* | fiat *S* | eam *alt.] ea J Hol.* | erit] fiet *J* | delicta *S* 8 animo *GL* | qui *L* | huiusmodi *GLW* | consequens] consecutus *W* | quae] qua *Wpc.* | tribulae *GW*, triboli *S* | oriuntur *CGHLW* | in te *om.W* 9 uuam *CJP* | vineam] *add.* meam *P* | soreth *W Hol.* 10 dicitur *MP Hol.* | ad eam] de ea *J* | praedictum est] dictum est *J*, predicatur *H* | a deo] deo *J*, a domino *CMP Hol.* 11 te plantaui *tr.M Hol.* | te *om.H* | feracem *ex ueracem G* | uersa es *C* | amaritudine *H* | vinea aliena] -ae alienae *GLMS Hol.*, uitis aliene *P*

CLXXXVI CGHJLMPSW, *T inc. 4* (propin)corum

Int. fisci *J* | intrat *P*

fratres, et parentes eius pro ipso exigantur et tribulentur: si non affert hoc culpam aliquam vel his qui eum susceperunt vel illi ipsi qui ita egerit?

RESP. 1 Dominus noster Iesus Christus his qui interrogaverunt se si *Licet dare census Caesaris aut non*, ait *Ostendite mihi denarium, cuius habet imaginem et superscriptionem?* 2 Cum autem dixissent quia *Caesaris*, respondit dicens *Reddite ergo quae Caesaris sunt Caesaris et quae dei sunt deo.* 3 Ex hoc ergo manifeste docemur quia hi obnoxii sunt tributis Caesarum apud quos invenitur Caesaris census et imago. 4 Si quid ergo tale etiam iste veniens ad fratres secum detulit obnoxius est ad exsolvendum debitum, si vero omnibus derelictis in manibus propinquorum abscessit nullus vel illi ipsi vel fratribus scrupulus debet exsistere.

CLXXXVII

INTERR. Si oportet eum qui praeest extra eam quae sororibus praeest loqui aliquid quod ad aedificationem fidei pertineat virginibus?

CLXXXVII cf. Vulg. brev. 108, Stud. 306

(CLXXXVI) 1sq. Mt. 22,17; cf. 19sq.; Lc. 20,22; 24sq.

(CGHJLMPSW, *T inc.* 4 -corum) tribulantur *Wpc.* | hanc *Wpc.* | suscipiunt *Jac.* | ille (*ex illi P*) ipse *Cac.P*, ipse ille *S* | egit *HJS*, eget *Pac.?*, gerit *GLWac.*, gerunt *Wpc.* 1 se] de se *H*, *om.GLW* | liceret *C* | dari *M Hol.* | census dare *tr.S* | aut] an *PWpc.* | ostende *Cac.* | denarium] *add.* et ostendentibus denarium dixit *Jmp.sl.* | superscriptionem *M Hol.* 2 dicens *om.H* | Caesaris] -ri *Gac.H* | sunt caesaris *tr.JP* | sunt dei *tr.JP* 3 edocemur *GLW* | Caesarum] -ris *JP Hol.* | inveniuntur *S* | census caesaris *tr.GHLW* 4 quid] quis *Gac.LW*, qui *Cac.* | talem *W* | etiam iste *del.W* | soluendum *GHLW* | illi ipsi] illi *S*, illis *C*, ipsi *GHJLMPTW Hol.*, ipse *Wac.* | scrupulus] scri- *HMT*, scrupulos *ex -polus W*

CLXXXVII CGHJLMPTW

Int. ad *om.W* | pertinet *P*

RESP. 1 Et quomodo servabitur praeceptum illud apostoli dicentis *Omnia vestra honeste et secundum ordinem fiant?*

CLXXXXVIII

INTERR. Si convenit eum qui praeest cum ea quae sororibus praeest frequenter loqui, et maxime si aliqui de fratribus pro hoc laeduntur?

RESP. 1 Apostolo dicente *Ut quid enim libertas mea iudicatur ab alia conscientia?* bonum est imitari eum dicentem quia *Non sum usus potestate mea uti ne offendiculum aliquod darem evangelio Christi.* 2 Et quantum fieri potest et rarius videndae sunt et brevius est sermocinatio finienda.

CLXXXXVIII

INTERR. Si oportet cum soror aliqua confitetur quodcumque delictum suum presbytero etiam matrem monasterii adesse?

CLXXXXVIII cf. Vulg. brev. 109, Stud. 307

CLXXXXVIII cf. Vulg. brev. 110, Stud. 308

(CLXXXXVII) 1 1Cor. 14,40

CLXXXXVIII 1 1Cor. 10,29 | 1Cor. 9,12

(CGHJLMPSTW) 1 servabitur] obser- S, sal- CJ | illum H | ordine S

CLXXXXVIII CGHJLMPSTW

Int. quae] qui H | aliqui] aliquis HWpc., aliquid PT Hol. | de] det P | pro om. J 1 iudicetur GLW | iudicatur – conscientia] ab aliena conscientia condemnetur C | imitare W | sum usus] usus sum tr. GLW, sumus sub H | potestatem meam T | mea] hac H | uti ne] ut ne G, ne CM Hol., ut in eo H | aliquid W 2 et alt. om. GLPW | uidendi H | breuior J Hol., brebis H | est om. JP | sermocinata W | finienda] facienda (add. est J) GJLW, instituenda Hol.

CLXXXXVIII CGHJLMPSTWZ

Int. aliqua soror tr. Hol. | confiteatur H | delicto suo J | presbytero om. Z | mater H | abesse C, ibi ad- J

RESP. 1 Honestius mihi videtur esse et religiosius ut per seniore[m] matrem presbyter si quid illud sibi videtur statu[at] et modum vel typum paenitentiae imponat ad emendationem eius quae corrigi desiderat a peccato.

CC

INTERR. Si oportet gesta turpia vel obscaena confidentem inuerecundius enuntiare omnibus aut certis quibusque vel quibus illis?

RESP. 1 Confessio peccatorum hanc habet rationem quam habet vulnus aliquod corporis vel passio quae medico demonstranda est. 2 Sicut ergo non omnibus quis vitia vel vulnera corporis sui revelat nec quibuslibet, sed his tantummodo qui summae peritiae testimonium habent et curae ac medelae disciplinam, 3 ita et confessio peccatorum fieri debet apud eos tantummodo qui curare haec praevalent et

CC cf. Vulg. brev. 229, Stud. 293

(CGHJLMPSTWZ) 1 per *om.T* | ut presbyter per seniore[m] matrem *tr.J* | quid] *add.* et *MZ* | illud sibi] *mici illud H* (cf. *prol.13*) | modus *H* | vel] et *GLSW* | typum] tempus *GHLMPWZ Hol.* | penitentia *H* | emundationem *C* | quae] qui *W* | a *om.P* | peccato] *add.* Non est enim honestatis ut arbitror aut ordinis ut aliquis sine testimonio matris illius quae praestit vel cum paucis vel cum pluribus statu[at] aliquid vel loquatur *Hol.*

CC CGHJLMPSTWZ

Int. in uerecundiis *Gac.LW* | pronuntiare *MTZ Hol.* | aut] an *J* | certe *STZ* | vel] aut *C*, et *Hol.* | quibus illis (*ποίοις τούτοις*)] quibuslibet *GLMWZ* (cf. *prol.13*) 1 confessio] consideratio *S* | rationem] confessionem *P* | aliquid *P* 2 quis] qui *MZ*, quibusque *C* | nec] ne *TW* | tantum (*om. modo*) *S* | summae – disciplinam] summam (*ex -e*) disciplinam (*add. habet sl.mp.*) *W* | peritiae] patientiae *S*, *add.* et *H* | et – disciplinam *om.T* | curae] curare *P* | disciplina *H* 3 confessio] consideratio *S* | et *alt.*] ac *Hol.*

emendare secundum quod scriptum est 4 Vos qui *fortiores* estis *infirmities infirmorum* portate, hoc est auferte et exportate per curationem.

CCI

INTERR. Si ignorante matre seniore presbyter aliquid fieri praecipiat sororibus recte videtur indignari senior mater?

RESP. 1 Et valde.

CCI cf. Vulg. brev. 111, Stud. 309

(CC) 4 Rom. 15,1

(CGHJLMPSTWZ) emendare] mundare *H* | secundum quod] sicut *Z* 4 fortes *GHLW* | estis *suppl. Lmp.sl.* | exportate et auferte *tr. Hol.*, auferre et exportare *Cac.PS* | et *om. J*

CCI CGHJLMPSTW

Int. ignorantem matrem *H* | matre *om. Mac. (corr. m1?)* | sororibus] *add. R(e)s. MT* | uideatur *H*, videbitur *Hol.* | indignare *Wac.* | mater] *add. cum ipsa nescierit Hol.* 1 valde] *add. alioquin ianitori praecipit frustra ut vigilet; si alius in domo vult quodlibet disponere. Sic et Aaron cum absente et ignorante Moyse in populo quippiam praesumit, conflato idolo, tam super se quam super reliquum populum inducit grave peccatum. Ab hoc idolatriae reatu Paulus Corinthiis provisum esse voluit, quibus pro corrigendo eo, qui patris uxorem violaverat, licet corpore absens scribit: Congregatis vobis et meo spiritu cum virtute domini nostri Iesu Christi. Timotheo etiam quamvis praeposito omnibus de utendo modico vino praecipit. Quaedam ordinantur a diversis personis, disponente seniore, qui habere possunt congregationem: quaedam vero nullatenus, nisi praesente seniore et praecipue in conventu sororum. Siquidem discipuli, qui etiam potentia virtutis dei multa signa operabantur, a quodam spiritum immundum eicere non possunt, nisi prius magister hunc ad se allatum reddidit sanum. Ne vero persona potens disponere per se quid praesumat in congregatione, absque eo ad quem cura pertinet animarum, hinc colligitur; quoniam rarius sanitates contulit dominus a maiore persona rogatus, ut reguli filio et servo centurionis; quam forte his qui liberi ab imperio alieno suo vivebant arbitrio, ut docet mulier illa peccatrix, quae per se currit ad medicum salutis *Hol.**

CCII

INTERR. Si potest impedire propositum sancti hominis satanas, quia scriptum est *Ego quidem Paulus et semel et bis, et impedivit nos satanas?*

RESP. 1 Eorum quae in domino geruntur quaedam quidem solo proposito et iudicio animae efficiuntur, quaedam etiam per corpus adimplentur, id est vel labore vel patientia corporis. 2 Quaecumque ergo in animae proposito consistunt, haec impedire nullo modo potest satanas, 3 ea vero quae etiam ministerio corporis adimplentur frequenter permissu quidem dei impediri possunt ad probationem eius qui impeditur, 4 ut appareat si a bono proposito nequaquam per huiusmodi impedimenta mutatur, sicut hi qui *supra petram* seminati dicuntur, 5 qui ad praesens quidem audientes verbum cum gaudio susceperunt, facta autem tribulatione vel persecutione continuo recesserunt, 6 vel

CCII cf. Vulg. brev. 275, Stud. 279

CCII Int. 1Thess. 2,18 4 cf. Lc. 8,6; 13

CCII CGHJLMPSTW

Int. impediri *T* | sancti hominis propositum *tr.C* | propositum] -to *S*, praepositum *MT* | ego] erga *Wpc.* | Paulus] -li *Wpc.* | et *pr. om.CGHJLMTWHol.* | bis] *add.* uenire uolui ad uos *MT Hol., add.* proposui uenire ad uos *Jmp.* | et *tert.]* sed *J*, *suppl.Gsl., om.LW* | inpetiuit *W* | nos] me *C* 1 gerunt *S* | quaedam *pr.]* et quaedam *CPS* | solo] quae solo *S* | et - 2 proposito *suppl.Ssl. et mg.inf.* | animi *JP* | per corpus *om.M* | id est] eadem *ex idem W* 2 in *om.H* | anima *Wpc.* | proposito] -tum *W*, praeposito *T* | haec] *add.* et *G* | inpetire *W* | nullum *Wac.* 3 etiam *del.W* | ministerii *W* | adimplentur] *add.* et *H* | frequenter] *add.* et *M* | permissu] -so *GLW*, -sum *HMac.*, per permissum *Mpc.T* | quidem] tamen *GJLMPTW Hol., om.H* | impedire *CGHJac.LPT*, inpetire *W* | possunt] -sint *W*, potest *GL* | inpetitur *W* 4 a *suppl.Csl.* | preposito *T* | per *om.GL* | huiusmodi *Hol.*, huiuscemodum impedimento *GL* | mutantur *Car.* | super *Hol.* | petram *om.T* | seminari *T* 5 qui] quod *GLW Hol.* | ad *om.LW* | susceperunt] *ex-H*, susciperunt *W* | tribulationem uel persecutionem *T*

certe si permanserint in bonis, maioribus praemiis digni sunt quasi qui in certamine vicerint. 7 Sicut et ipse apostolus cum frequenter *proposuisset* Romam proficisci et *prohibitum* se esse fateretur, tamen non cessavit a proposito usquequo quod proposuerat expleret, sed per patientiam – 8 sicut sanctus Iob, qui tanta a diabolo passus est cogente se loqui aliquid impium adversus deum, et in nullo penitus ne in sermone quidem regulam pietatis excessit quominus ea sentiret de deo quae par erat, 9 sicut scriptum est de eo quia *In his omnibus nihil peccavit Iob labiis suis in conspectu domini nec dedit insipientiam deo.*

CCIII

INTERR. Quomodo fit aliquis *in praesenti saeculo stultus*?

RESP. 1 Si timeat sententiam dei dicentis *Vae qui prudentes sunt apud semet ipsos et in conspectu suo sapientes,*

CCIII cf. Vulg. brev. 274, Stud. 275

(CCII) 7 Rom. 1,13 9 Iob 2,10; cf. Iob 1,22

CCIII Int. 1Cor. 3,18 1 Is. 5,21

(CGHJLMPSTW) 6 permanerent *LWac.* | maioris praemii *C* | sint *S* | vicerint] -rit *Cac.*, uincerent *ex* uicerent *L(corr.m1)W* 7 is ipsi *Wac.* | proposuisset] prae- *ST*, proposuis sit *Jac.* | roma *H* | profiscisci] prouicisse *H*, add. licet *G* | prohibitus *S* | se *om.S* | fatetur *CHJPS Hol.* | a *om.H* | preposito *T* | usquequo *om.S* | proposuerat] prae- *T*, posuerat *Wac.* | expleret] -re *S*, impleret *HP* | sed] *om.S*, add. et *H* | patientiam] add. sustinuit *Hol.* 8 sanctus Iob] et ille (*suppl.mp.*) sanctus *C* | a] de *H* | cogente se loqui] cogentes *Cac.*, cogente se ad *Cpc.* | se] eo *H*, *om.GLW* | aduersum *CP* | dominum *JW* | nec *HJLpc.(corr.m1?)M Hol.* | sermonem *T* | de] et de *GLW* | quae par erat] quae par erant *S*, que pareret *P*, quae parat *LW*, quaerat *G*, quae pareat *H*, quae perperam erat *T*, quae pia erant *M Hol.* 9 sicut *om.T* | his] nomines *Wmp.sl.* | in labiis *GLPW*

CCIII CGHJLMPSTW

Int. fiet *GLW* 1 dei] domini *CHMPT Hol.* | vae] add. eis *H* | seipsos *Hol.*

et imitetur eum qui dixit *Sicut iumentum factus sum apud te.*
 2 Et omnem arrogantiam prudentiae abiciens non prius
 credat sensibus suis inesse aliquid boni quam mandato
 domini illuminetur, 3 ut intellegat quid est quod placeat
 deo sive in opere sive in verbo sive in cogitatione, secundum
 quod et apostolus dixit 4 *Confidentiam autem talem habemus*
in Christo ad deum, non quia a nobis ipsis idonei sumus
cogitare aliquid quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex deo
est.

1 Ps. 72,23 4 2Cor. 3,4sq.

(CGHJLMPSTW) imitetur] -tentur Wpc., imitemur P, emitetur Jac.
 | sicut] ut GHJLW 2 credat] -det Mac.(corr.m1?), add. in GL, credens
 T | mandatum Cac. | dei GLW 3 ut] et GLW | est] sit P | et om.PS
 4 in] cum J | ad deum (πρὸς τὸν θεόν)] a domino S, ad dominum
 GJLMTW, fiduciam ad dominum nostrum H | a nobis ipsis] nobis H |
 simus JM | aliquid cogitare tr.H | ex deo] christus J | est] add. Explicit
 regula sancti basilii episcopi (abbatis W, om.G) GHW, Explicit regula
 sancti Basilii Cappadociae Caesariensis archiepiscopi C, add. deo gratias
 GH, add. amen G, Amen feliciter explicit regula sancti basili J, Explicit
 feliciter liber sancti basilii deo gratias amen P, Explicit S, Amen explicit
 regula sancti Basili episcopi T

Appendix ad apparatus criticum (p. 7)

Capitula quae M ante prologum praebet eadem sunt quae interrogationes, quae codices H ante prologum, C post prologum addunt nihil aliud sunt nisi interrogationes variis modis abbreviatae. In codicibus GLW haec capitula, verisimiliter in monasterio Lerinensi post prologum addita, non semper ad verbum vel litteram concordantia inveniuntur:

I	De ordine mandatorum dei
II	De caritate dei et proximi
III	Qui relegiosus fieri cupit et in congregatione manere timet
IIII	Qui monachi uoto se subdit et omnia non relinquit
V	Qui coenobium expetit et rem suam propinquis indifferenter relinquit
VI	Quomodo pulsantes ante probationem uitae suscipi debeant
VII	Qui in susceptis qualitatem infantum uel maturam aetatem minime discernit
VIII	Qui passionibus suis incontinens est
VIIII	Qui ad continentibus oportunitatem minus exhibet
X	Qui de elatione uel de humilitate contentiones mouet
XI	Qui uictu atque uestitu humiliter et simpliciter minime adquiescit
XII	Qui in scripturis sacris addere minuere commutare uel ex proprio dicere praesumit
XIII	Qui sanam doctrinam spernit et prauitati adquiescit
XIIII	Qui in contemplatione negligenter facit intentionem
XV	Qui in doctrina et dilectione fratrum ad spiritalibus designatus est
XVI	Qui peccantem non recte arguit
XVII	Qui per singula emendare uolentem reprehendit
XVIII	Qui in paenitentia de peccatis suis segnior est
XVIIII	Qui illicita quae fecerat a licitis abstinendo non re-compensat
XX	Qui paenitere in uerbo se dicit et peccatum non emendat
XXI	Qui confessionem suam cui dicere debeat non considerat

XXII	Qui peccatum unde paenitentiam egit rursus in illud incurrit
XXIII	Qui non zelo iustitiae sed propria passione increpat
XXIII	Qui increpationem non libenter suscipit
XXV	Qui contristando aduersus increpantem se ceteris impedimentum facit
XXVI	Qui peccantem defendit
XXVII	Qui peccatorem paenitentem dispicit
XXVIII	Qui peccatori non emendando consentit
XXVIII	Qui monachus in congregatione manens peculiare retinet
XXX	Qui in coenobio manens non de commune sed de proprio sustentari uult
XXXI	Qui sine iussu aliquid accipit uel celat
XXXII	Qui absque permissio ad consanguineos ad conloquendum uel conuescendum uadit
XXXIII	Qui ad parentes pro humana gratia frequentat
XXXIII	Qui non uera intentione sed uana cogitatione uacat
XXXV	Qui per indignos actus ad turpia somnia peruenit
XXXVI	Qui infirmis ministrare negligit uel si isdem infirmus obsequio indignus sit
XXXVII	Qui obsequium fratrum suscipere rennuit
XXXVIII	Qui secundum humanas uoluntates caritatem habere aestimatur
XXXVIII	Qui caritatem habere se credit et proximum odio habet
XXXX	Qui per sermones ociosos spiritum sanctum contristat
XXXXI	Qui aliis inridendo maledicus efficitur
XXXXII	Qui non emendando sed infamando per inuidiam aliis detrahit
XXXXIII	Qui detractationem libenter audit
XXXXIII	Qui praelato sibi detrahit
XXXXV	Qui in uerbis mala inrogat et in corde habere se mala negat
XXXXVI	Quomodo possit aliquis non irasci
XXXXVII	Quis est mansuetus
XXXXVIII	Qui desideria caelestia negligit et desideria ciborum diligit
XXXXVIII	Quomodo excidimus uicium mali desiderii
L	Qui non pro peccatis sed pro saecularibus contristatur

LI	Quid est Gaudete in domino semper
LII	Quid est Beati qui lugunt
LIII	Si ex toto corde ridere non licet
LIIII	Qui non relegiosam sed ociosam sollicitudinem habet
LV	Qui per obliuionem de memoria dei inportune dormitat
LVI	Qui gloriam humanam quaerens ad gloriam dei fieri credit
LVII	Quomodo manducat quis et bibit in gloriam dei
LVIII	Quomodo facit dextera quod non cognoscat sinistra
LVIII	Qui non tantum propter deum sed potius pro hominum laude aliquod bonum facit
LX	Qui ad promissionis beatitudinem minime intentus placendi hominibus uicio non caret
LXI	Qui eminentiora quaerendo superbus effectus comminationes non timet
LXII	Quid est humilitas et quomodo impletur
LXIII	Qui per infidelitatem honorem quaerit
LXIII	Quomodo inuicem oboedire debent
LXV	Usque quemadmodum oboedire oportet eum qui placendi deo implere regulam cupit
LXVI	Qui piger est erga mandata quomodo potest industrius effici
LXVII	Qui non opus iniunctum agit sed artificium elegit
LXVIII	Qui prumptus est in mandatis et non per consensum sed pro semetipso agit
LXVIII	Qui opus iniunctum excusat et alium petit
LXX	Qui aliquid iniunctum prius contradicit et postea ex sponte adsumit
LXXI	Qui oboedientiam facit et murmurat
LXXII	Si frater fratrem contristauerit quomodo debeat emendare
LXXIII	Qui ei quem indifferenter contristauit satisfacere non adquiescit
LXXIII	Qui satisfaciendi eo qui contristauit reconciliari noluerit
LXXV	Quomodo habendus est qui ad orationem excitat fratres
LXXVI	Qui contristatur aut irascitur pro eo quod excitatur
LXXVII	Quid est Nolite iudicare ut non iudicemini, nolite condemnare ut non condemnemini

LXXVIII	Quomodo intellegitur quis si zelo dei moueatur aduersus peccantem aut per propriam iracundiam
LXXVIII	Qui dicit impossibile esse non irasci
LXXX	Qui non commonitus uadit ubi uult
LXXXI	Qui absque consensu scientiam litterarum elegit
LXXXII	Qui opus deuitat eo quod grauius aestimat
LXXXIII	Quomodo quis prumptus fiat etiam ad opus regulae propter mandatum domini
LXXXIII	Cum quale affectu oboedire oportet ei qui nos ad opus mandati cohortatur
LXXXV	Quali animo debet esse quis pro hoc ipso quod dignus est habitus in opere dei inueniri
LXXXVI	Quomodo debent hi qui praecesserunt in labore operis dei instruere eos qui nuper accedunt
LXXXVII	Si dicat quis Uolo apud uos aliquid parum temporis facere ut proficiam ex uobis oportet eum suscipi
LXXXVIII	Qui pro nimia abstinencia non ualet operari mandata
LXXXVIII	Qui satis ieiunando eundem cibum cum ceteris non sumunt
LXXXX	Qui non uoluntate sed ex necessitate ieiunat
LXXXXI	Qui non necessitate sed uoluntate alios cibos querit
LXXXXII	Qui contristatur si alius cibus non datur
LXXXXIII	Qui propter escam murmurat
LXXXXIII	Qui propter maiorem laborem maiorem partem dare neglegit uel si quaerere debeat
LXXXXV	Qui pro uiliore uestimento mouetur
LXXXXVI	Si quis iratus quod ei datur non uult suscipere
LXXXXVII	Qui ad horam prandii potuit occurrere et neglexit
LXXXXVIII	Qui sine uoluntate prioris dat aduenientibus uictum
LXXXXVIII	Quod si a seipso commutare uoluerit
C	Qui pro mandato dat uestimentum absque consensu illius qui praeest
CI	Qui iunior elatus incedit eo quod seniores docet
CII	Qui locum ordinis sui non custodit sed alibi inlicite huc illucque discurrit
CIII	Si artifex opera facienda alterius sine iussione suscipit
CIII	Qui in utensilibus necessaria saluare neglegit
CV	Qui de sacratis utensilibus perdit
CVI	Qui sine iussu accommodat id est aut praestat aut inpromutat
CVII	Qui de utensilibus ad procuratorem contradicit

CVIII	Qui potuit occurrere in ordine psallentium et per occasionem negligit
CVIII	Qui in oratione in uanis cogitationibus mente uacat
CX	Qui putat impossibile esse ut non uacetur mens sua in omni tempore
CXI	Quid est Psallite sapienter
CXII	Qui in dispensatione cellarii constitutionem eius qui ei commendauit minime custodit
CXIII	Qui alicui non congruum opus iniungit dispensandi
CXIII	Qui dispensans cui debuit dare neglexit
CXV	In profectibus mandatorum dei una mensura est omnium an alius amplius alius minus debet aliquid
CXVI	Si oportet aequaliter habere eos qui plus proficiunt et eos qui minus
CXVII	Quod si contristatur is qui minus honoratur cum praeferre sibi uiderit eum qui in timore domini proficit quomodo eum habebimus
CXVIII	Anima post peccata quomodo conuerti debet
CXVIII	Qui in redemptione diuitias non habet quod dispense
CXX	Qui per ignorantiam se excusat
CXXI	Qui oboedientiam in malo consentit
CXXII	Qui alterius peccato consentit
CXXIII	Qui peccantem non arguit
CXXIII	Qui compunctionem per neglegentiam perdit
CXXV	Qui mandatum contemnendo spiritus sancti participium amittit
CXXVI	Qui sunt pauperes spiritu
CXXVII	Usque ad quem modum est obseruatio mandati uel quomodo impleri potest
CXXVIII	Quomodo manibus operatur et Operamini inquit cibum qui non perit quomodo obseruatur
CXXVIII	Qui non per necessitatem frequentius de cibis cogitat
CXXX	Si licet nocturnam tunicam habere alteram uel cilicium
CXXXI	Qui altius loquitur quam necesse est
CXXXII	Qui fesso de opera aliud grauius iniungit
CXXXIII	Qui sororibus ad operandam lanam dat quo ordine adsignat
CXXXIII	Qui cibum rennuat eo quod eologias non accepit
CXXXV	Qualiter corpus Christi sumatur
CXXXVI	Quis est bonus thesaurus et quis malus

CXXXVII	Si bonum est penitus tacere
CXXXVIII	Qui in tempore psalmodiae in domo inordinate loquitur
CXXXVIII	Quomodo possumus timere iudicia dei
CXXXX	Quomodo lata est porta quae ducit ad mortem
CXXXXI	Quomodo angusta est uia quae ducit ad uitam
CXXXXII	Auaritia usque ad quem modum definitur
CXXXXIII	Quid est perperam agere
CXXXXIII	Quid est quod ab apostolo dicitur habitus ordinatus
CXXXXV	Qui per abiectiora uestimenta hominibus quaerit placere
CXXXXVI	Quid est racha
CXXXXVII	Quis est inanis gloriae cupidus et quis hominibus placens
CXXXXVIII	Quid est inquinamentum carnis et inquinamentum spiritus uel ab ipsis sanctificatio
CXXXXVIII	Quis est mundus corde
CL	Quomodo potest aliquis odium habere aduersus peccatum
CLI	Quomodo potest aliquis ex animo et affectu facere mandata dei
CLII	Quae est mensura in caritate
CLIII	Quomodo quis obteneat ut possit in se habere caritatem
CLIII	Quae sunt indicia in nobis esse caritatis dei
CLV	Quid est seipsum diligere
CLVI	Quomodo apparet qui diligit fratrem secundum mandata domini
CLVII	Qui sunt inimici quos diligere iubemur et si possibile est
CLVIII	Quid est quod dicit apostolus Irascimini et nolite peccare et iterum Ira et indignatio auferatur a uobis
CLVIII	Quid est Locum date irae
CLX	Quae est differentia amaritudinis et furoris
CLXI	Quis est qui a domino beatificatur pacificus
CLXII	Quomodo conuerti quis potest et fieri sicut infans
CLXIII	Quid est prudentem esse ut serpentem et simplicem ut columbam
CLXIII	Quomodo suscipere debemus regnum dei sicut infans
CLXV	Quis est elatus et quis iactans uel arrogans quis est uero superbus et quis inflatus uel tumens
CLXVI	Quid est Caritas non deonestatur

CLXVII	Quae est gloriatio in domino et quae est culpabilis gloriatio
CLXVIII	Qualem intellegentiam uel prudentiam a deo petere debemus
CLXVIII	Cum per spiritum quidem datur sermo sapientiae et intellectus quur audiant apostoli Adhuc uos insensati estis et non intellexistis
CLXX	Si ab aliquo alio quid beneficii consequamur quomodo poterimus domino digne gratias agere et ei qui beneficium praestat
CLXXI	Quid est dignum uel sanctum quod greci osion dicunt
CLXXII	Quomodo dat quis sanctum canibus et reliqua
CLXXIII	Quomodo aliquando quidem dominus prohibet portare sacculum in uia aliquando nunc qui habet sacculum tollat
CLXXIII	Quid est Panem substantialem da nobis hodie
CLXXV	Si omni uolenti accedere ad sorores oportet indulgere uel quomodo uidendi sunt
CLXXVI	Si quis habet aliquod uitium quod corrigere non potest et frequenter notatus in peius proficit si expedit illum intermittere
CLXXVII	Si quis contristatur quod ei non permittetur facere illud quod non potest apte et recte facere
CLXXVIII	Quomodo debent fratres infirmitates infirmorum portare
CLXXVIII	Quid est Inuicem onera uestra portate et reliqua
CLXXX	Si oportet orare ne accedant nobis dolores corporales uel si inciderimus quomodo debent ferri
CLXXXI	Quis est aduersarius noster et quomodo ei consentire debemus
CLXXXII	Si bonum est statuere et ad certum tempus uerbi causa obtinere se a tali uel tali cibo siue potu iuxta propriam uoluntatem
CLXXXIII	Si quis uoluntate peccauerit condemnatur an etiam ille qui per ignorantiam extra ueritatem fuerit aliquid locutus
CLXXXIII	Si quis cogitauerit tantum facere et non fecerit si et ipse mendax iudicandus est
CLXXXV	Si quis preuentus fuerit ut definiat agere aliquid eorum quae non placent deo quid oportet magis in irritum reuocare quod male fuerat definitum an temere eo quod mendax sit implere peccatum

CLXXXVI	Si is cui commissa est dispensatio eorum quae domino offeruntur necessitatem habet implere mandatum illud quod dicit Omni petenti te da et eum qui uult mutuum te sumere non auertas ibidem dederit aliis deputatis ad alios transferunt
CLXXXVII	Qui frater nihil habens proprium dat ad nudum uestimentum suum
CLXXXVIII	Quomodo potest quis sine caritate tantam fidem habere ut montes transferat
CLXXXVIII	Quis est qui abscondere dicitur talentum
CLXXXX	Quid est inmunditia et inpudicitia
CLXXXI	Quid est proprium furoris et proprium indignationis iuste
CLXXXII	In quibus fructibus probari debet is qui ex affectu arguit fratrem peccantem
CLXXXIII	Si oportet qui ingrediuntur ad fratres statim artificia discere
CLXXXIII	Si quis non desiderio corrigendi fratres arguit eum qui delinquit sed sui uitii explendi gratia, quomodo oportet hunc corrigi si post multam commonitionem in eisdem permaneat
CLXXXV	Qualibus correctionibus oportet uti ad emendationem eorum qui delinquant
CLXXXVI	Si in omni peccato siue secundum cogitationem siue secundum uerbum siue secundum actum satanan in causa esse conuenit dici
CLXXXVII	Si quis relinquens fiscalia debita intret ad fratres et parentes eius pro ipso exigantur et quod inde sequitur quid agi debet
CLXXXVIII	Si oportet eum qui praeest loqui aliquid quod ad aedificationem pertineat uirginibus extra eum qui sororibus praeest
CLXXXVIII	Si conuenit eum qui praeest cum ea quae sororibus praeest frequenter loqui et maxime si aliqui de fratribus pro hoc ledentur
CC	Si oportet cum soror aliqua confitetur quodcumque delictum suum presbitero etiam mater monasterii adesse
CCI	Si oportet gesta turpia uel obscena confitentem inuerecundius enuntiare omnibus aut certis quibusque uel quibuslibet

- CCII Si ignorante matre senior presbiter aliquid precipiat
sororibus indignari senior mater recte uidetur
- CCIII Si potest impedire propositum sancti hominis satanas
quia scriptum est Ego quidem Paulus semel et bis,
impediuit nos satanas
- CCIIII Quomodo fit aliquis in praesenti saeculo stultus.

INDICES

Index locorum e sacra scriptura adhibitorum

Gen.		1Sam.	
3,1sqq.	162,5sq.	2,3	166 int.
3,6	8,10; 121,3	2,22-4,18	122,8-11
3,12	121,5	2,24	122,9
3,17	121,6	2,25	7,15
3,18	195,8		
3,21	11,12	2Sam.	
4,24	122,17	7,18	85,1
21,6	8,33		
25,33	8,10	3Reg.	
		19,8	8,13
Ex.			
18,19	13,1	4Reg.	
34,28	8,12	1,8	11,33
Lev.		Iob	
19,17	122,1	1,22	202,9
19,18	141,2; 155 int.	2,10	202,9
27,28	147,7	8,21	8,34
		12,11	110,2
Num.		34,3	110,2
11,1	93,1	38,3	11,35
12	44,1	40,2	11,35
Deut.		Ps.	
4,2	12,9	1,2	prol. 11
9,9	8,12	4,5	157 int.; 3; 159,1
10,17	112 int.; 132,1	6,7; 9	117,3sq.
13,5	30,1	7,10	34,1; 79,4; 108,2
17,7	30,1	9,24	166,4
17,11	140,4	12,4	3,23
19,15	16,2; 122,3; 191,3	14,4	116,3
21,21	30,1	15,8	34,2; 109,1
22,24	30,1	18,9	12,6
32,7	prol.2	18,10sq.	49,2
Ios.		18,10sqq.	150,5sq.
7,20-26	122,7	18,11	2,111

(Ps.)		Prov.	
24,15	109,1	1,7	2,70
26,4	2,24	2,6	168 int.
29,2	117,7	3,34	47 int.
29,12sq.	117,6	13,8	118 int.
36,11	47 int.	13,24	17,6; 25,1
38,2sq.	136,2	17,11	70,2
41,2	14,4	19,10	8,5
41,3	2,22sq.	20,13	43,1
45,11	167,3	22,24sq.	2,95; 42,4
46,8	110 int.; 3	24,30sq.	195,7
49,21	prol. 18	26,11	20,2
51,3	166,4	26,25	20,1
57,5	159 int.; 2		
57,5sq.	119,4	Eccl.	
68,10	78,1	2,2	8,28
72,1	148 int.	4,9	174,7
72,23	203,1	4,10	3,7; 174,8
76,4	76,1	7,6sq.	8,29
88,11	61 int.; 164 int.	Cant.	
93,10	prol. 1	2,5	2,17
93,20	131,2	Sap.	
94,8	130,5	2,20	2,52; 134,8
100,5	43,1	Sir.	
104,19	49,1	1,16	2,70
108,6	172,5	19,1	17,2
108,9	172,5	21,23	8,29
110,10	2,70		
111,5	162,7	Is.	
115,12	2,55	1,2sq.	152,3
118,53	50,1; 147,3	1,3	2,33sq.
118,103	2,111	1,18	117,5
118,106	181,2	5,2	195,9
118,139	78,1	5,4	195,9
118,158	23,1	5,21	203,1
118,163	18,1; 117,2; 149,3; 150,3	7,9	167,4
131,4sq.	55,3	52,11	2,96
132,1sq.	3,36	53,4	177,1
139,6	140,4; 190,4	53,4sq.	2,51
140,5	25,2	53,11	2,51
		53,12	172,1

Ier.		(Mt.)	
2,21	195,11	5,23sq.	70,3; 72,5
9,23sq.	166 int.; 167,1	5,25	180 int.
11,20	79,4	5,27sq.	157,2
17,10	79,4	5,29	26,4sq.; 175,4
20,12	79,4	5,29sq.	76,3
48,10	5,3; 100,2; 113,2	5,33sq.	157,2
51,45	2,96	5,39	158,1
		5,39sq.	180,2
Ez.		5,41	12,16
18,4	52,3	5,42	185 int.; 1
18,20	52,3	5,44	156 int.
18,23	21,1	5,45	187,5
18,32	21,1	6,3	58 int.
33,8sq.	119,5	6,5	166,5; 187,1
33,11	21,1	6,8	126,2
		6,11	173 int.; 3
Dan.		6,13	179 int.
1,6sq.	8,14	6,25	173,1
10,3	8,14	6,31	125,5
		6,31sq.	91,1sq.; 126,2;
Am.			127,2
5,13	136,1	6,33	127,2
		7,1	77 int.; 1
Mt.		7,5	77,11
3,4	8,15; 11,33	7,6	171 int.
3,6	21,6	7,13	139 int.
3,8	19 int.; 21,2; 26,3	7,14	140 int.
3,10	21,3; 26,3	7,17sq.	135,2
4,2	8,15	7,19	21,3; 26,3
4,3	195,3	7,22	187,2
4,21sq.	4,11	8,12	175,4
5,3	125 int.; 3	8,17	2,51; 177,1
5,4 (5)	52 int.	9,9	4,12
5,5 (4)	47 int.	9,13	178,3
5,6	90,1	10,9	11,36
5,8	148 int.	10,9sq.	11,40; 99 int.
5,9	160 int.	10,10	95,2; 129,2; 173,2
5,11sq.	39,8sq.; 156,11	10,16	162 int.; 1sq.
5,16	56,2	10,22	179,2
5,18	17,1	10,23	158,2
5,21	157,2	11,28	6,1
5,22	145 int.; 157,2		

(Mt.)		(Mt.)	
11,29	62,2	21,28sqq.	70 int.
12,33	135,2	22,13	175,4
12,35	45,3; 135 int.; 1; 2	22,16	112 int.; 132,1
12,36	17,1; 40 int.; 174,3	22,17	196,1
12,47	32,1	22,19sqq.	196,1sq.
12,48	32,2	22,36sqq.	1,1sqq.; 39,3
12,50	32,2	22,39	141,2; 155 int.
13,22	54 int.	22,40	2,2
13,23	114,2	23,5	187,1
13,42	175,4	23,6	10 int.
13,50	175,4	23,12	62,2
14,15sqq.	9,14	24,13	179,2
15,16sq.	168 int.	24,42	prol. 20
15,19	195,5	24,51	175,4
15,24	185,4	25,15	114,3
15,26	185,5	25,18	186 int.
15,26sq.	98,1	25,25sqq.	3,17sq.; 186 int.
15,32sqq.	9,14	25,30	175,4
16,24	2,100; 103; 104; 4,1; 4,17; 69,1	25,35	2,65
18,3	161 int.; 163 int.	25,35sq.	127,4
18,6	26,1	25,40	2,66; 36,1; 127,9
18,8sq.	175,4	25,41sq.	113,1
18,9	26,4sq.	26,14	195,4
18,15	5,7	26,41	179 int.
18,15sq.	191,3	26,52	172,2
18,15sqq.	16,1sqq.; 122,2sqq.	Mc.	
18,17	28,1; 73,1; 175,2	1,6	11,33
18,31	74,1	1,19sq.	4,11
18,34	74,2	2,14	4,12
19,14	7,1	2,17	178,3
19,16sqq.	6,3	3,32	32,1
19,21	5,1; 125,3; 185,3	3,33	32,2
19,27	118,2	3,35	32,2
19,29	5,5; 118,3	6,8	11,36
20,15	116,2	6,9	11,40; 99 int.;
20,26sq.	12,13; 46,3; 64,1		129,2
20,28	64,2	6,35sqq.	9,14
		7,27sq.	98,1
		8,1sqq.	9,14
		8,34	69,1

(Mc.)		(Lc.)	
8,35	83,2	12,22	173,1
9,34sq.	12,13; 46,3; 64,1	12,29sq.	91,1sq.
9,35	11,3; 5	12,29sqq.	127,2
10,14	7,1	12,33	5,1; 185,3
10,17sqq.	6,3	12,40	67,1
10,29sq.	5,5	12,47sq.	prol. 16; 119 int.
10,43sq.	12,13; 46,3; 64,1	12,48	182,1
10,45	64,2	13,25; 27	187,2
12,30	14,3	13,28	175,4
		14,7	10 int.
Lc.		14,8sqq.	10,1sq.
1,51	61 int.; 164 int.	14,11	62,2; 164 int.
3,8	19 int.; 21,2	14,26	4,16
3,8sq.	26,3	14,33	4,2
3,9	21,3	15,6	27,1
3,11	11,40; 99 int.	16,15	80,2
5,27sq.	4,12	16,19sqq.	92,1; 125,4
5,32	178,3	16,25	8,7
6,21	8,33	17,2	26,1
6,25	8,31; 53 int.; 1	17,10	82,4
6,30	185 int.; 1	18,10sqq.	164,1
6,32	39,6	18,14	164 int.
6,37	77 int.; 1	18,16	7,1
6,43sq.	135,2	18,18sqq.	6,3
6,45	45,3; 135 int.; 1	18,22	185,3
7,47	115,1	19,8	18,3
8,6	202,4	19,18	114,3
8,8	114,2	20,22	196,1
8,13	202,4	20,24sq.	196,2
8,20	32,1	22,3	195,4
9,12sqq.	9,14	22,19	134,2
9,23	2,100; 103; 69,1	22,26	12,13; 46,3
9,24	83,2	22,36	172 int.; 3
9,61sq.	33,2	22,40	179 int.
10,4	172 int.	22,42	81,2
10,7	95,2; 173,2		
10,16	70,3	Io.	
11,3	173 int.; 3	1,14	134,3
11,4	179 int.	3,36	39,1; 122,5
12,15	141 int.	4,34	84,4; 127,4
12,20sq.	141,4	5,14	128,3

(Io.)		(Io.)	
5,19	12,1	16,13	12,1; 125,2
5,44	63,2	19,11	121,1
5,30	80,1; 111,1; 184,1		
6,5sqq.	9,14	Act.	
6,9sqq.	9,15	2,23	79,4
6,27	127 int.; 3	2,44	3,39
6,37	87,1	4,32	3,39; 29,2; 89,2
6,38	80,1; 84,4; 181,1;	4,34sq.	31,5
	184,2	4,35	91,3; 94,3; 111,2
6,38sq.	12,15; 127,4	5,29	13,8
6,63	125,1	12,8	11,34
7,24	77,1	19,18	21,6
7,28	80,1	20,35	127,5
8,34	120,1	21,11	11,35
8,44	120,1		
9,28	41,2	Rom.	
10,5	13,9	1,13	202,7
12,25	154,1	1,30	61 int.; 164 int.
12,44	130,4	2,4	187,5
12,48	prol. 15	2,11	112 int.; 132,1
12,49sq.	12,2	2,23	17,3; 52,2; 53,2;
12,50	39,2; 83,1; 84,2;		171,1sq.
	150,4	5,1	160,1
13,5	3,34	5,8	156,6
13,6sqq.	37,1	6,16	120,3
13,8sq.	184,6sq.	7,14sq.	123,7
13,34	15,4; 30,1; 39,4	7,15	123,11
13,34sq.	2,64; 68	7,17	123,8
14,10	184,2	8,15	4,7
14,15	2,80; 153,1	8,32	134,7
14,15sqq.	124,1	8,35	14,6
14,21	2,68	11,20	164 int.
14,23	2,68	12,4sqq.	3,13sq.
14,26	prol.13; 125,2	12,5	3,9
14,27	160,2	12,15	3,12
15,10	2,81	12,17	45,5
15,12	2,68; 30,1	12,19	158 int.
15,12sq.	38,1	13,7	63,1
15,13	15,5; 29,3sq.	13,14	8,6
15,19	124,2	14,10	77,3
15,22	119,2	14,13	77,3

(Rom.)		(1Cor.)	
14,15	72,3	13,4	142 int.; 1; 144,2;
15,1	177 int.; 200,4		164 int.
15,2sq.	68,1sq.	13,4sq.	3,5
		13,4sqsq.	86,4sq.; 165 int.
1Cor.		14,26	174,4
1,31	166 int.	14,30	136,3; 137,3
2,9	2,54	14,34	136,3
3,8	66,2	14,40	10,7; 197,1
3,18	203 int.	15,1sqsq.	prol. 1
4,1	15,1; 21,4	15,15	15,2
4,5	77,8	15,31	126,4
4,15	4,7	15,13	30,1
5,2	122,14; 164,2	15,56	17,4
5,3sqsq.	77,5sq.		
5,6	30,1	2Cor.	
5,11	41 int.; 147,2	1,9	126,3
5,13	30,1	2,6	3,24; 16,3; 175,2
6,1	5,8	3,4sq.	203,4
6,7	5,9	3,5	184,1
7,20; 24	98,3; 101,4;	5,14sq.	134,9
	186,2	5,20	160,1
9,12	198,1	6,5sq.	8,2
9,14	82,7	6,7sq.	59,3
9,16	prol. 14	6,9	126,5
9,25	8,3	6,17	2,96
9,27	8,4	7,1	147 int.; 1; 5
10,10	93,1	7,9	72,1
10,13	179,2	7,10	50 int.; 1sq.; 52,1
10,23sq.	12,11	7,11	18,1sq.; 122,15;
10,29	198,1		147,4
10,31	2,92; 56 int.; 57	8,21	45,5
	int.; 174,4	10,4sq.	13,5
11,16	112,2; 133,2	10,17	166 int.
11,22	11,7; 31,3	11,17	166 int.
11,24	134,2	11,27	8,3; 90,3
11,29	134,1	11,29	46,5; 191,1
12,8	168 int.	12,11	166 int.
12,8sqsq.	3,15	12,14	118,5
12,12	3,13sq.	12,20	42 int.; 112 int.;
12,26	155,4; 191,1		132,1
13,2sq.	187 int.	12,21	52,3; 189 int.; 1sq.

Gal.		(Phil.)	
1,8	13,11	2,6sq.	2,50
1,10	59 int.; 60 int.; 63,3; 144,1; 146,2	2,6sqq.	134,4
2,4sq.	87,2; 87,5	2,8	65,1; 69,1; 83,1; 126,1; 131,3;
3,1	168 int.		134,6; 156,5
3,13	2,52	2,14	71,1
5,9	30,1; 175,5	3,13sq.	82,6
5,13	64,2	3,19	9,10
5,17	81,1	4,13	166,3
5,20	112 int.; 132,1		
5,22sq.	8,1	Col.	
5,23	8 int.; 9 int.	1,10	19,1
5,26	146 int.; 1	1,12sq.	85,2
6,2	178 int.	3,5	2,104
6,14	4,8; 82,5	4,6	136,6
Eph.		1Thess.	
2,3	88,4	2,7	15,3
4,2	13,7	2,18	202 int.
4,26	157 int.; 3; 159,1	5,20sqq.	13,4
4,28	127,6; 173,1	2Thess.	
4,29	136,4;6	3,6	28,1
4,29sq.	40,4sq.	3,8sq.	82,7sq.
4,30	40,5	3,13	162,2
4,31	130 int.; 2sq.; 157 int.; 3; 159 int.; 3	3,14	16,5; 42,4
5,1sq.	156,7	1Tim.	
5,17	167,2	1,3	prol.1
5,19	107,2	2,4	168,1
5,21	12,13	2,8	108,3
6,4	7,1	2,9	11,27; 143 int.
6,6	59 int.; 60 int.; 144,1; 146 int.; 2	3,2	11,27
6,9	112 int.; 132,1	3,6	100,2
Phil.		3,7	123,10
1,15	187,6	4,3	88,2
1,18	187,7	5,6	8,6
2,2	164,4	5,17	115,2
2,3	62,int.; 1	5,21	112,1
2,5	65,1	5,23	9,17
		6,4	61 int.; 164 int.; 5sq.

(1Tim.)		Hebr.	
6,8	11,9	6,4	124 int.
6,9	123,10	10,23	89,3
		10,27	12,10
2Tim.		10,28sq.	122,16
2,5	190,4	12,2	169,1
2,24	47 int.	12,16	8,10
2,26	123,10		
3,1sqq.	8,9	Iac.	
3,2	61 int.; 164 int.	4,6	61,1
3,3	8,9	4,11	43 int.
3,14	prol.1		
3,15	7,1	1Petr.	
3,17	prol.6	2,1	42 int.
4,2	16,4; 191,	5,5	61,1
	3sq.	Apoc.	
4,14sq.	42,5	18,4	2,96

Index nominum

-1,1-11 = *praefatio* 1-11

0,1-20 = *prologus* 1-20

1,0; 2,0 etc. = *I int.*; *II int.* etc.

*In hoc indice alphabetico calculatoris electronici ope distributo casuum
formae isdem litteris compositae non distinguuntur.*

Achar: 122,7	Daniel: 8,14
Adam: 121,3; 121,5	David: 0,11; 23,1; 117,4; 140,4;
147,3; 181,2
Agabus: Agabi 11,35	Esaias: 152,2
Alexander: 42,5	Esau: 8,10
	Eva: Evae 121,3
Basilus: Basili -1,6	Galatae: Galatas 168,0
Caesar: Caesari 196,1; 196,2; Cae-
saris 196,2; 196,2; 196,3; Cae-
sarum 196,3	Heli: 122,8
Cain: 122,17	Helias: 8,13; 11,33
Cappadocia: Cappadociae -1,6; -1,
11	Hierusalem: 11,35
Christianus: 2,90; 11,30; Chri-
stiani 11,0; 11,28; Christianum
11,18	Iacob: 55,3
Christus: 6,3; 12,5; 68,2; 124,1;
156,6; 156,7; 187,7; 196,1; Chri-
sti 0,5; 0,18; 2,100; 2,104; 3,9;
12,13; 13,7; 14,6; 15,1; 36,4;
36,5; 40,1; 62,5; 63,3; 77,5; 77,6;
77,6; 117,4; 122,16; 134,0; 134,9;
155,4; 160,1; 178,0; 178,3; 198,1;
Christo 2,71; 2,72; 2,104; 4,1;
4,7; 4,8; 12,1; 13,5; 65,1; 82,6;
87,2; 135,1; 160,1; 160,1; 160,2;
166,3; 203,4; Christum 2,49;
2,103; 187,6	Iacobus: 4,11
Corinthius: Corinthii 11,7; 31,3;
147,4; Corinthio 175,2; Corin-
thios 122,14; 164,2	Ieremias: Ieremiam 195,10
	Iesus: 6,3; 12,5; 124,1; 130,4;
196,1; Iesu 0,5; 4,1; 4,7; 12,1;
36,4; 62,5; 65,1; 77,5; 77,6; 77,6;
82,6; 87,2; Iesum 2,49
	Iob: 8,34; 11,35; 36,5; 202,8; 202,9
	Iohannes: 4,11; 11,33; Iohannem
9,15; Iohanni 21,6; Iohannis
8,15; 134,3
	Iothor: 13,1
	Israel: 2,34; 152,3; 185,4
	Iuda: 195,4
	Iudaei: Iudaeis 41,2; Iudaeos
171,1
	Lamech: 122,17
	Lazarus: 92,1; 125,4

- Maria: Mariam 44,1
Matthaeus: 4,12
Moyses: 8,12; 13,1; Moyse 44,1;
44,1; Moysen 0,2; Moysi 122,16
Paulus: 8,1; 11,35; 155,4; 202,0;
Pauli 9,17; Paulo 7,1; 147,4;
Paulum 66,2
Petrus: 11,34; 37,1; Petro 184,5;
Petrum 118,1; 172,2
Pilatus: 121,2; Pilatum 121,1
Pinetum: Pineti -1,2
Roma: Romam 202,7
Salomon: 8,28; 42,4; 195,7; Salo-
monem 8,5; Salomonis 2,70; 2,95
Sara: 8,33
Sorech: 195,9
Timotheus: Timotheum 9,17; 42,5
Ursacius: Ursaci -1,1
Zacchaeus: 18,3
Zebedaeus: Zebedaeum 4,11

Index verborum

-1,1-11 = praefatio 1-11

0,1-20 = prologus 1-20

1,0; 2,0 etc. = I int.; II int. etc.

*In hoc indice alphabetico calculatoris electronici ope distributo casuum
temporumve formae isdem litteris compositae non distinguuntur.*

- A: 0,9; 2,4; 2,5; 2,8; 2,8; 2,10; 2,27;
2,37; 2,48; 2,49; 2,52; 2,59; 2,88;
2,93; 2,99; 2,101; 3,8; 3,12; 3,24;
3,24; 3,25; 4,7; 4,10; 4,13; 6,9;
7,2; 7,8; 7,8; 8,8; 8,13; 8,16; 8,20;
8,20; 8,22; 8,23; 11,35; 12,1;
12,1; 12,2; 12,3; 13,13; 14,3;
14,6; 15,2; 16,1; 16,3; 17,1; 21,2;
21,6; 22,1; 22,4; 22,5; 26,4; 29,3;
30,0; 31,0; 34,2; 36,2; 37,0; 37,1;
39,5; 47,1; 57,1; 58,1; 59,3; 60,1;
62,2; 62,4; 63,3; 71,1; 72,4; 73,1;
74,1; 76,2; 80,1; 88,2; 88,2; 88,3;
89,3; 94,0; 97,1; 101,2; 101,2;
105,0; 109,1; 111,1; 113,1; 117,0;
119,4; 125,2; 125,4; 133,1; 133,2;
134,3; 136,1; 136,2; 139,2; 144,1;
147,3; 147,4; 150,3; 150,3; 157,0;
157,3; 160,0; 160,2; 162,6; 162,7;
164,3; 166,6; 167,0; 168,0; 172,5;
173,3; 175,1; 175,2; 178,1; 179,2;
180,1; 181,0; 183,1; 184,1; 184,2;
184,7; 187,3; 190,2; 190,3;
195,10; 199,1; 202,4; 202,7;
202,8; 203,4
- ab: 0,14; 2,6; 2,17; 2,25; 2,101;
2,105; 2,110; 3,0; 3,8; 3,15; 3,16;
4,4; 4,4; 4,10; 4,10; 4,15; 7,1; 7,4;
7,8; 7,13; 8,3; 8,15; 8,18; 8,19;
8,20; 8,20; 8,21; 8,35; 8,36;
11,26; 12,9; 13,4; 13,6; 13,8;
13,9; 14,5; 22,1; 22,6; 25,2; 26,1;
28,1; 29,3; 31,3; 57,2; 58,1; 60,0;
61,2; 61,4; 61,4; 63,2; 63,2; 63,3;
63,4; 64,2; 81,1; 84,1; 86,3; 93,1;
102,0; 105,0; 106,0; 111,3;
122,11; 123,9; 143,0; 147,0;
147,2; 150,3; 166,5; 167,1; 169,0;
170,1; 177,2; 186,0; 187,1; 190,0;
198,1
- abdicare: abdicat 171,2
- abesse: absens 77,5; absit 2,34
- abicere: 6,1; 55,0; 55,2; abici 7,10;
abiciat 144,0; abiciatur 71,1;
abiciens 203,2
- abiection: abiectioni 95,2; abiec-
tionibus 6,7
- abire: abierit 70,0
- abnegare: abnegemus 2,101; ab-
neget 4,1
- abnuere: abnuit 5,8
- abolere: 62,4; aboleri 2,77
- abominatio: 80,2
- abominatus: 18,1; 117,2
- abrenuntiatio: 4,9
- abs: 26,4; 141,4; 185,0; 185,1; 185,5
- abscedere: 101,3; abscessit 121,4;
196,4
- abscondere: abscondatur 76,2
- abscondere: 188,0; absconsa 45,2

- absolute: 92,2
 absorbere: absorbeamur 77,9
 absque: 5,3; 6,7; 12,0; 12,5; 62,3; 102,0; 132,1; 152,5; 185,4
 abstinencia: 9,3; abstinenciae 9,19; 88,0
 abstinere: 8,18; 9,1; 88,0; 181,0; abstentus 133,2; abstinemus 8,19; abstinendum 8,16; abstinentes 88,2; abstinete 13,4
 abstrahere: 162,7; abstractam 162,6; abstrahat 61,2; 61,3; abstrahit 17,5
 absumere: absumpta 9,12
 absurdus: absurdum 9,18
 abundantia: abundantiam 11,7
 abundare: abundet 3,27
 abusivus: abusive 154,1
 abuti: 2,44; abusi 187,3; abusus 195,4; abutitur 195,1; 195,3; 195,4
 ac: -1,7; 0,11; 0,14; 2,41; 2,44; 2,45; 2,61; 2,62; 2,76; 2,77; 2,78; 2,86; 2,88; 2,99; 3,1; 3,6; 4,12; 6,7; 6,8; 6,10; 7,0; 7,3; 7,9; 8,0; 8,5; 8,28; 8,30; 9,3; 9,4; 9,11; 10,3; 11,1; 11,10; 11,19; 11,28; 11,37; 13,1; 15,4; 31,2; 36,4; 48,0; 109,2; 120,2; 122,7; 123,10; 164,4; 200,2
 accedere: 117,0; 174,0; 174,1; 174,7; accedat 6,4; accedens 1,1; 117,7; accedit 2,78; 2,106; 5,2; 108,2; accedunt 2,70; 7,11; 31,1; 86,0
 accendere: accendimur 49,1; accensa 122,12
 acceptio: acceptione 132,1; acceptionem 112,0
 accidere: 3,7; 8,27; accidant 179,0; accidat 2,27; 30,1; 31,3; accidit 3,17; 8,10; 55,0; 118,0; 118,4; 171,0; 190,5; 195,6; accidunt 35,0
 accingere: 11,34; accinge 11,35
 accipere: 13,7; 31,0; 95,0; 105,0; 124,1; 186,1; acceperit 98,1; accepero 133,0; accepimus 2,4; 2,6; 2,10; accepit 2,51; 95,3; accipiant 187,5; accipias 2,95; accipiat 5,5; 96,1; 133,0; accipiens 2,50; 134,4; accipiet 2,63; 66,2; 118,3; accipimus 2,13; accipio 30,0; accipit 6,7; accipiunt 172,2; accipiuntur 8,34
 accubitus: accubita 10,0
 acerbus: acerbiori 45,0
 acquiescere: 33,0; 67,0; acquiescas 20,1; acquiescat 30,1; acquiescendum 174,4; acquiescens 121,2; acquiescit 30,1; 73,0; 121,3; 163,2; 164,3; 164,4; acquieverat 121,3
 acquirere: acquiri 3,4; acquiruntur 11,1
 actio: actione 109,3
 actus: 2,91; 11,21; 126,6; actum 195,0; actibus 2,90; 3,38; 11,21; 12,4; 21,6; 29,1; 31,4; 35,1; 62,3; 77,4; 86,2; 89,2
 aculeus: 17,4
 ad: -1,5; 0,3; 0,7; 0,12; 0,12; 0,14; 0,19; 0,19; 1,1; 2,4; 2,12; 2,19; 2,23; 2,52; 2,60; 2,67; 2,70; 2,70; 2,71; 2,72; 2,75; 2,78; 2,82; 2,82; 2,88; 2,94; 2,96; 2,97; 2,103; 2,104; 2,105; 2,106; 2,106; 3,2; 3,2; 3,9; 3,10; 3,11; 3,13; 3,14; 3,21; 3,23; 3,26; 3,30; 3,31; 4,0; 4,1; 4,3; 4,4; 4,15; 4,15; 4,16; 5,2; 6,0; 6,1; 6,1; 6,3; 6,4; 6,5; 6,7; 7,1; 7,2; 7,5; 7,11; 7,15; 8,9; 8,31; 8,37; 8,37; 9,1; 9,2; 9,5; 9,7;

- 9,8; 9,12; 9,17; 9,18; 9,21; 9,22;
 9,22; 10,1; 10,2; 10,4; 11,8;
 11,12; 11,13; 11,16; 11,16; 11,17;
 11,21; 11,24; 11,25; 11,27; 11,34;
 11,36; 11,37; 11,38; 12,9; 12,12;
 13,3; 13,5; 13,10; 14,4; 14,4;
 15,3; 16,5; 18,1; 20,2; 20,2; 23,1;
 23,2; 24,1; 25,1; 25,3; 26,1; 26,2;
 26,2; 26,2; 31,1; 31,2; 32,1; 33,0;
 33,2; 34,3; 34,3; 36,2; 36,5; 38,0;
 39,2; 40,0; 40,1; 40,2; 40,3; 40,4;
 42,5; 46,2; 46,3; 46,3; 49,1; 50,2;
 54,1; 54,1; 55,2; 56,0; 57,2; 60,2;
 64,2; 65,0; 65,1; 66,3; 68,0; 68,1;
 69,1; 69,2; 69,4; 70,1; 72,5; 75,0;
 75,1; 75,2; 75,3; 75,3; 78,1; 79,2;
 82,6; 82,6; 83,0; 83,1; 84,0; 84,1;
 84,1; 86,1; 86,1; 87,1; 87,2; 90,1;
 91,2; 94,1; 95,1; 95,4; 96,0; 97,0;
 97,2; 97,2; 98,0; 98,0; 99,2;
 100,1; 101,0; 101,0; 101,1; 101,3;
 104,1; 107,0; 107,3; 108,2; 109,1;
 110,3; 111,2; 112,3; 116,2; 116,3;
 117,0; 117,7; 118,1; 118,5; 120,3;
 120,3; 121,1; 122,14; 123,1;
 123,1; 123,5; 123,6; 123,9;
 123,12; 126,0; 126,1; 126,1;
 127,0; 127,1; 129,2; 130,3; 131,3;
 134,5; 134,6; 134,7; 134,8; 135,1;
 136,1; 136,1; 136,4; 138,1; 139,0;
 139,3; 139,3; 140,0; 141,0; 146,0;
 146,2; 147,7; 150,2; 151,1; 151,1;
 154,3; 154,3; 156,3; 156,5; 156,7;
 160,1; 162,1; 162,3; 162,4; 162,5;
 162,6; 163,1; 168,1; 172,2; 173,2;
 174,0; 174,1; 174,4; 174,6; 174,7;
 175,2; 178,1; 181,0; 185,4; 187,2;
 187,3; 187,6; 188,1; 192,0; 194,0;
 195,1; 195,3; 195,4; 195,10;
 196,0; 196,4; 196,4; 197,0; 199,1;
 202,3; 202,5; 203,4
 addere: addebat 157,2; addidit
 64,2; 68,2; 90,3; 91,2; 127,2;
 127,3; 141,4; 157,3; 187,7; addi-
 tur 171,0
 addiscere: 2,0
 adducere: 139,1; adduci 147,7;
 adducite 0,19
 adesse: 107,0; 107,3; 199,0
 adhaerere: 147,5
 adhibere: 2,90; 7,7; adhibeat 2,18;
 118,4; adhibebitur 22,11; adhi-
 bebunt 9,6; adhibebuntur 9,22;
 adhibent 122,13; adhiberi 7,5;
 adhibita 6,6; 88,1; adhibitis
 191,3
 adhuc: 4,9; 63,3; 86,1; 95,3; 122,3;
 156,5; 156,6; 159,1; 168,0; 172,1;
 187,6
 adicere: adicies 12,9; adiecit 40,5
 adimplere: 3,11; 6,3; adimplebi-
 mus 178,0; adimplens 59,2;
 adimplentes 0,11; 14,5; adim-
 plentur 3,8; 202,1; 202,3; adim-
 pleri 126,0; 126,1; adimplevit
 95,3
 adimpletio: 150,4
 adipisci: 2,75
 aditus: 2,70; aditum 69,2
 adiumentum: adiumento 3,3
 adiutor: 160,1
 adiutorium: 2,46
 admirari: 146,1; admiratur 134,6
 admiratio: admiratione 13,12;
 22,6
 admittere: 12,8
 admonere: admonitus 45,0
 adoptio: adoptionis 4,7
 adscribere: adscribit 8,8; 120,2;
 166,3
 adstare: adstantibus 59,1; adsti-
 tisse 8,12
 adstringere: adstringatur 69,4
 adultus: adulta 7,3

- adventare: adventantes -1,1
 adversari: adversantur 4,15; adversatur 39,7
 adversarius: 180,0; adversarios 12,10; adversarium 180,1
 adversum (*praep.*): 8,35; 39,8; 66,1; 72,5; 121,4; 122,10; 136,2; 149,1; 149,2; 156,11; 162,4; 163,2; 166,1; 171,1; 190,1
 adversus: adversa 22,9; adversum 34,4
 adversus (*praep.*): 3,22; 5,8; 13,5; 25,0; 42,6; 43,1; 78,0; 149,0; 202,8
 advertere: advertimus 187,4
 aedificare: aedificandae 3,33; aedificandum 13,3; aedificant 12,11; 86,1; aedificari 0,2; aedificat 12,12
 aedificatio: aedificatione 33,1; aedificationem 3,14; 12,12; 34,3; 40,2; 40,3; 40,4; 68,1; 136,4; 174,4; 174,6; 197,0
 aeger: 24,1
 aegritudo: aegritudine 144,1; aegritudines 2,51; 177,1
 aegrotare: aegrotantem 23,2; 195,4; aegrotat 67,0; 71,2
 aemulatio: aemulationem 18,2; 122,15
 aequalis: aequalem 2,50; 134,4; aequales 11,21; 161,2; aequalia 1,0; aequaliter 115,0; 116,2
 aequitas: aequitatem 161,1
 aerarius: 42,5
 aes: aeris 2,40
 aestas: aestatis 143,2
 aestimare: aestimat 2,108; aestimavit 3,34; aestimemus 62,1; aestimo 82,6
 aetas: 7,3; 9,2; 194,1; aetate 7,0; 7,2; 7,11; 161,2; aetatem 7,10; 100,0; aetatis 7,7; 7,9; 8,5
 aeternitas: aeternitatis 2,53
 aeternus: aeterna 12,2; 39,2; 83,1; 84,2; 84,3; 150,4; aeternam 5,5; 39,2; 118,3; 122,5; 127,3; 154,1; aeterni 117,3; aeternum 113,1; 184,6
 aevum: 0,8
 affectus: 2,28; 4,15; 14,0; 14,2; 150,2; 150,5; 156,9; affectibus 86,3; affectu 2,12; 2,13; 2,17; 2,29; 2,30; 14,0; 14,5; 23,0; 24,0; 36,0; 84,0; 84,1; 84,1; 95,0; 117,0; 134,0; 149,2; 150,0; 156,4; 190,2; 191,0; affectum 8,32; 14,1; 18,1; 23,2; 36,2; 62,4; 78,3; 128,1; 134,7; 134,10; 152,5; 155,5; 156,0
 afferre: 19,1; afferentes 31,5; afferret -1,9; affert 114,2; 196,0
 afficere: afficiant 171,4
 affirmare: affirmaverit 17,1
 afflictio: afflictionem 129,1
 affligere: 17,0; affligitur 191,2
 ager: agros 5,5; 118,3
 agere: 4,10; 5,3; 8,26; 11,38; 12,12; 57,1; 74,1; 80,3; 81,1; 92,2; 100,0; 137,1; 137,3; 142,0; 142,1; 144,2; 169,0; 184,0; 184,3; agat 11,22; 68,0; 123,0; agebamus 2,98; agendo 61,4; agendum 174,5; agens 18,3; agentes -1,10; 85,2; agentibus 2,101; 22,6; 51,1; 123,2; agi 87,5; agimus 0,9; 51,1; 58,1; 140,2; 155,2; agit 34,3; 59,1; 80,2; 86,4; 123,11; ago 123,7; agunt 2,94; 11,4; 61,4; egerint 147,4; egerit 82,3; egit 42,2; 73,1; 97,2; 196,0
 aggredi: 162,5; aggredimur 2,3
 agnitio: agnitionem 168,1
 agnoscere: agnoscamus 169,1;

- 173,4; agnoscat 76,1; 117,3;
 agnoscere 11,20; agnoscit 3,27;
 agnoscitur 8,19; agnovit 25,1;
 152,3
 agon: agone 8,3
 agrestis: agreste 2,61
 agricultura: 195,7
 aio: ais 2,0; ait 1,1; 2,68; 8,9;
 12,13; 86,3; 121,1; 128,3; 139,3;
 140,4; 147,3; 172,2; 184,7; 187,2;
 195,3; 195,7; 196,1; aiunt 6,2
 alibi: 8,3; 20,2; 43,1; 136,3; 164,0;
 175,1
 alienigenus: alienigenis 122,11
 alienus: 3,29; 4,10; 8,36; 71,1;
 125,4; aliena 42,1; 195,11; ali-
 enas 4,7; alieni 13,9; alienis 3,3;
 alienorum 13,9; alienos 2,27;
 63,3; alienum 2,5; 15,2; 25,2;
 29,3; 187,3
 alimentum:imenti 9,12
 alioquin: 2,3; 2,102; 147,7
 aliorum: 108,1
 aliquando: 2,80; 2,81; 32,0; 77,1;
 77,1; 82,3; 112,1; 112,2; 123,9;
 125,1; 125,2; 136,1; 136,2; 172,0;
 172,0
 aliquis: 1,0; 2,99; 5,8; 9,17; 13,12;
 33,1; 46,0; 69,3; 133,2; 149,0;
 150,0; 191,2; 203,0; alicui 12,0;
 42,1; 69,0; 105,0; 112,4; alicuius
 42,3; 58,2; 61,3; 120,0; 142,1;
 146,2; aliqua 2,6; 3,10; 9,4;
 11,10; 69,4; 69,6; 111,3; 125,3;
 147,5; 155,2; 190,5; 199,0; ali-
 quam 4,15; 33,2; 34,3; 40,1;
 196,0; aliquem 4,15; 11,23; 41,1;
 42,3; 46,4; 100,0; 123,0; 137,0;
 144,0; 156,1; aliqui 2,22; 198,0;
 aliquibus -1,3; aliquid -1,9; 2,5;
 2,6; 2,35; 2,89; 2,108; 3,32;
 11,25; 11,29; 11,30; 11,41; 12,10;
 13,8; 15,1; 15,2; 15,2; 24,1; 29,0;
 29,3; 31,0; 34,3; 42,2; 42,6; 46,1;
 50,2; 51,1; 59,1; 67,0; 70,0; 72,5;
 80,2; 80,3; 87,0; 90,0; 90,2; 92,2;
 94,0; 96,0; 99,1; 104,0; 112,0;
 114,0; 119,0; 127,1; 137,4; 138,1;
 140,2; 146,1; 146,1; 146,2; 147,6;
 154,3; 156,9; 159,2; 166,5; 169,1;
 182,0; 183,0; 184,0; 184,1; 184,3;
 197,0; 201,0; 202,8; 203,2; 203,4;
 aliquo 11,37; 13,6; 13,8; 22,0;
 24,1; 39,7; 84,1; 102,0; 106,0;
 144,0; 169,0; 186,0; aliquod
 2,36; 2,61; 6,6; 61,3; 175,0;
 198,1; 200,1
 aliquotiens: 123,0; 123,0; 123,4;
 190,0
 aliter: 2,85; 8,4; 87,4
 aliunde: 8,10; 8,14
 alius: 3,7; 11,29; 92,0; 101,1; 114,0;
 114,0; alia 2,75; 2,106; 3,20;
 4,10; 8,11; 9,22; 11,15; 11,15;
 11,16; 11,16; 11,16; 11,16; 12,16;
 107,0; 125,3; 160,2; 172,5; 198,1;
 aliae 13,2; 13,3; 13,3; aliam
 129,0; alii 3,15; 3,15; 3,15; 3,15;
 3,15; 101,0; 114,1; 114,1; 114,3;
 114,3; 114,3; 116,2; 136,3; 168,0;
 168,0; aliis -1,11; 1,6; 2,75; 3,15;
 9,6; 18,1; 22,3; 31,2; 38,2; 46,3;
 51,1; 123,6; 157,0; 185,4; aliis-
 que 11,23; alio 3,3; 3,3; 8,21;
 11,22; 105,0; 123,4; 127,1; 127,4;
 136,4; 170,3; 184,2; 191,3;
 aliorum 122,13; 188,1; alios
 26,2; 46,2; 89,0; 91,0; 101,0;
 185,4; aliud 0,10; 1,0; 1,0; 2,14;
 2,14; 2,74; 2,89; 2,92; 3,8; 8,21;
 8,25; 9,10; 11,16; 69,0; 69,1;
 75,3; 95,3; 98,0; 114,2; 114,2;
 114,2; 114,2; 127,0; 140,2; 174,4;
 186,1; alium 5,8; 10,4; 11,23;

- 16,2; 42,6; 122,3; 124,1; 191,2
 allegare: allegat 69,6
 alligare: alligabunt 11,35
 altare: 72,5; 72,5
 alter: 11,8; alteram 112,1; 129,0;
 158,1; 158,2; alteri 8,21; 10,5;
 alterius 2,62; 12,11; 46,2; 106,1;
 121,0; altero 11,8; alterum 2,62
 alteruter: alterutrum 3,9
 altitudo: altitudinem 13,5; altitu-
 dines 2,40
 altus: alta 166,0
 amare: amamus 2,24; amantes
 8,9; amat 154,1
 amaritudo: 157,0; 157,3; 159,3;
 amaritudinem 195,11; amaritu-
 dinis 159,0
 amarus: amarum 24,1
 ambulare: ambulant 139,2; am-
 bulante 28,1; ambulas 72,3;
 ambulat 168,3; ambulate 156,7
 amentia: amentiam 8,28
 amicus: 156,10; amicis 15,5; 29,3;
 29,4; 38,1; amicos 27,1
 amor: 2,16; amore 2,13; 36,4;
 amorem 2,18; 2,57; 49,1; 126,1;
 134,8; amoris 2,16; 2,21; 2,22
 amplius: 2,31; 2,38; 3,37; 67,2;
 68,2; 84,2; 107,1; 114,0; 134,8
 amputare: amputat 12,14
 an: 1,0; 3,0; 14,6; 14,6; 14,6; 14,6;
 14,6; 14,6; 90,0; 114,0; 174,0;
 182,0; 184,0
 anathema: 13,11
 angariare: angariaverit 12,16
 angelus: 13,11; angeli 11,34; ange-
 lis 13,10; 113,1; angelos 2,46;
 angelum 70,2
 angustare: angustatur 140,1
 angustia: 14,6; angustiis 94,2
 angustus: angusta 140,0; angusto
 -1,1; angustum 140,1
 anima: 1,2; 2,10; 2,17; 2,20; 2,23;
 2,106; 8,19; 14,3; 14,4; 20,1;
 35,2; 39,3; 45,3; 52,3; 55,1; 57,1;
 78,3; 107,0; 117,0; 123,1; 123,9;
 134,6; 150,3; 156,3; 190,3; ani-
 mae 2,16; 2,57; 2,59; 2,77; 2,95;
 8,32; 8,34; 13,6; 14,3; 34,3; 35,1;
 42,4; 45,1; 53,1; 79,4; 92,4;
 109,2; 118,0; 118,0; 123,0; 126,4;
 128,1; 129,1; 135,1; 150,2; 150,5;
 152,5; 166,4; 173,1; 190,1; 195,1;
 195,8; 202,1; 202,2; animam 4,8;
 4,16; 15,3; 15,5; 29,3; 29,4; 29,4;
 38,1; 38,2; 83,2; 83,2; 89,2;
 110,3; 123,6; 141,4; 151,1; 154,1;
 154,1; 154,3; 156,3; 178,1; ani-
 marum 0,3; 112,4; 119,5; ani-
 mas 8,20
 animal: 2,44; 2,61; animalibus
 2,28; 2,32; 152,1; 156,9
 animans: animantium 2,41
 animus: 2,74; 7,9; 126,6; animi
 -1,4; 2,8; 2,8; 2,83; 3,0; 8,28;
 11,36; 54,1; 96,1; animis 2,76;
 2,88; 2,110; animo 2,83; 6,4; 6,8;
 85,0; 134,10; 150,0; 159,1; ani-
 mos 2,78; 25,3; 49,3; 159,1; ani-
 mum 0,10; 0,19; 14,1; 123,0;
 animumque 2,21
 annuntiare: 119,5; annuntiabit
 0,2; annuntians 82,7; annunti-
 ant 187,6; annuntietur 187,7
 ante: 0,18; 0,18; 0,18; 2,2; 2,4; 2,22;
 2,74; 4,3; 7,7; 31,5; 52,3; 66,1;
 72,5; 77,8; 108,1; 171,0
 antea: 11,33; 22,1; 78,3
 antequam: 126,2
 antiquitas: antiquitatis 157,3
 antiquitus: 21,5
 antiquus: antiqua 1,1; antiquis
 157,2

- anxius: 82,3
 aperire: aperit 69,2
 apex: 17,1
 apostolicus: apostolica 3,31; apostolici 13,4
 apostolus: 3,24; 5,8; 8,1; 8,6; 8,8; 11,9; 11,27; 12,11; 16,4; 17,3; 18,1; 28,1; 37,1; 40,4; 42,4; 45,5; 63,3; 65,1; 68,1; 72,1; 77,3; 77,7; 88,4; 90,2; 93,1; 98,3; 101,4; 115,2; 118,5; 120,3; 122,14; 123,7; 126,3; 126,5; 127,7; 134,1; 134,4; 134,9; 137,3; 146,0; 147,2; 155,4; 156,6; 157,0; 157,3; 160,1; 162,2; 164,6; 165,2; 168,0; 171,1; 175,5; 184,1; 187,6; 191,1; 191,4; 202,7; 203,3; apostoli 4,11; 9,17; 13,10; 62,1; 72,2; 164,4; 166,1; 172,3; 173,1; 197,1; apostolis 21,6; apostolo 3,5; 7,1; 14,5; 30,1; 31,3; 64,2; 71,1; 81,1; 86,3; 87,2; 112,1; 143,0; 164,0; 166,0; 174,4; 184,5; 198,1; apostolorum 3,38; 21,6; 29,1; 31,4; 31,5; 89,2; apostolum 0,1; 42,5; 66,2; 82,5; 127,5; 157,1; 167,2
 apparere: 11,21; 174,5; 174,6; appareat 11,5; 202,4; apparebit 3,24; 59,0; apparet 92,1; 155,0
 appetere: appetendis 128,4
 apponere: apponit 9,15
 apprehendere: apprehendisse 82,6
 aptare: aptari 3,9; 122,17; aptat 162,1; aptatur 136,1
 aptus 11,28; 21,2; 33,2; 112,3; 131,2; apta 7,3; apte 132,1; 176,0; apto 101,3; aptum 11,31; 112,4
 apud: 5,8; 5,8; 5,8; 8,14; 15,1; 21,5; 31,6; 87,0; 87,2; 174,6; 196,3; 200,3; 203,1; 203,1
 aqua: aquae 9,16; aquarum 14,4; aquis 2,41
 aratrum: 33,2
 arbitrari: arbitratus 2,50; 134,4; arbitror 1,6; 5,2; 14,1; 157,1; 170,1; 195,1
 arbitrium: arbitrio 77,3; 77,7; 174,1
 arbor: 21,3; arboris 22,2
 arca: 122,11
 arcanum: arcana 2,16
 arcere: arceri 11,14
 ardere: ardeat 187,0; ardens 7,12; ardentior 126,6
 ardor: ardoris 2,23
 arenosus: arenosi -1,1
 argenteus: argenteorum 195,4
 arguere: arguam 0,18; arguant 171,4; arguat 3,6; 128,0; 193,0; argue 5,7; 16,1; 16,4; 122,2; arguendi 77,10; arguens 191,3; arguentes 156,3; arguerent 122,9; argues 122,1; arguit -1,2; 17,5; 128,2; 152,2; 164,2; 191,0; arguitur 2,93; 3,24; 155,0; arguntur 11,7
 aridus: aridi 9,12
 arma: 59,3
 armare: armatur 159,3
 arrogans: 164,0; 164,3; arrogantes 164,0
 arrogantia: 22,5; arrogantiae 22,10; 22,10; 62,4; arrogantiam 161,1; 203,2; arrogantiamque 166,2
 ars: arte 2,45; 159,3; 162,1; artem 3,33
 artifex: 58,3; artificis 11,11
 artificium: 2,75; 3,32; 61,3; 67,0; 67,3; artificia 2,83; 102,0; 192,0; artificiis 6,7; 62,4

- artus: arta 140,0; artum 140,1
 ascendere: ascendent 195,7; ascendit 2,54; ascenditur 2,67; ascendant 34,0
 asinarius: asinaria 26,1
 asinus: 2,33; 152,3; asino 152,4
 asper: asperum 24,1
 aspernanter: 6,7
 aspis: aspides 119,4
 assiduus: assidua 2,77
 assignare: 3,11
 assistere: 108,1
 assumere: 62,4; 123,0; assumas 2,19; assumat 67,3; assumatur 11,31; assume 16,2; assumerent 172,3; assumes 122,1; 122,3; assumi 9,21; 42,2; assumit 6,6; 188,1; assumptus 55,2; assumpta 5,3
 atque: -1,1; 0,5; 2,30; 2,40; 2,78; 2,84; 2,102; 2,109; 4,13; 7,8; 7,8; 8,11; 11,18; 13,3; 14,1; 18,1; 22,9; 49,3; 59,2; 117,1; 165,1
 attentus: attentius 127,8; attentos 91,2
 auctor: auctorem 169,1
 auctoritas: 5,8; auctoritate 80,2; 80,3; 184,4; auctoritatem 77,10
 audere: audeat 12,3; audebit 17,3; 34,4; audet 5,8; ausi 12,10; ausus 13,10; 46,1
 audientia: 162,1
 audire: 43,1; 130,2; 133,0; audi 2,33; audiamus 8,7; audiat 33,2; 131,2; audiendi 130,1; audiendo 61,4; audiens 119,0; audientes 68,2; 74,1; 202,5; audientibus 40,4; 136,6; audierit 12,1; 16,1; 16,2; 16,3; 16,3; 73,1; 122,3; 122,3; 122,4; 122,4; audiet 125,2; 141,3; audio 122,9; audisse 178,2; audisset 6,3; audisti 121,6; audistis 0,19; 157,2; audit 11,35; 43,0; 70,3; 70,3; 114,2; audita 184,7; audiunt 146,1; audivimus 2,0; audivit 2,54; 8,7
 auditor: auditores 162,1
 auditorium: auditorio 0,4
 auditus: 2,18; 8,25; 130,3; 130,5
 auferre: 177,3; 178,2; 180,1; 180,2; abstulit 177,2; auferat 140,3; auferatur 157,0; 157,3; auferes 12,9; auferimus 178,1; auferte 30,1; 200,4
 augere: augetur 2,79
 augmentum: augmenta 82,2; augmento 7,9
 aureus: auream 122,7
 auris: 2,54; 8,25; aures 2,97; 119,4
 aurum: 49,2; 150,5
 aut: 2,87; 3,8; 3,35; 5,5; 5,5; 5,5; 5,5; 5,5; 5,5; 6,0; 11,23; 11,23; 13,8; 13,11; 15,2; 17,3; 21,0; 22,6; 22,6; 24,1; 43,0; 67,0; 76,0; 78,0; 85,1; 87,6; 87,6; 89,0; 95,1; 95,2; 98,0; 99,0; 104,0; 105,0; 116,2; 118,3; 118,3; 118,3; 118,3; 118,3; 118,3; 118,3; 120,3; 121,4; 121,4; 122,3; 127,2; 136,2; 144,0; 156,0; 164,5; 171,0; 173,1; 175,4; 187,0; 187,5; 191,3; 196,1; 200,0
 autem: 0,7; 0,16; 2,25; 2,34; 2,68; 2,74; 2,81; 2,89; 2,94; 2,101; 3,5; 3,9; 3,19; 3,20; 3,31; 4,3; 4,5; 4,6; 4,7; 4,14; 4,15; 6,9; 7,5; 7,14; 7,15; 8,8; 8,15; 8,16; 8,21; 8,27; 8,29; 8,30; 8,31; 8,34; 9,2; 9,4; 11,9; 11,20; 11,28; 11,39; 12,1; 13,8; 13,9; 14,2; 15,3; 16,3; 17,6; 20,0; 23,2; 36,2; 38,2; 39,3; 39,7; 42,6; 45,4; 50,2; 55,2; 59,1; 61,1; 62,2; 63,1; 65,1; 67,3; 68,0; 68,1; 69,6; 70,0; 70,2; 70,3; 71,0; 72,3; 73,1; 74,2; 77,3; 77,3; 77,5; 77,9;

- 82,4; 82,6; 82,6; 83,2; 86,5; 87,2;
88,4; 90,2; 91,3; 94,3; 98,2;
100,2; 109,2; 110,2; 111,2; 111,3;
112,2; 113,0; 114,3; 115,1; 117,2;
117,5; 120,3; 121,3; 122,2; 122,4;
122,5; 123,0; 123,8; 125,2; 125,4;
126,1; 126,4; 126,6; 127,2; 127,4;
127,6; 127,8; 128,4; 128,4; 129,2;
132,1; 133,2; 133,2; 134,5; 135,1;
137,2; 144,0; 146,2; 147,1; 147,2;
147,5; 152,3; 154,2; 155,4; 155,5;
156,1; 156,5; 156,6; 156,8;
156,10; 157,2; 159,3; 162,2;
162,2; 164,3; 164,6; 166,4; 167,3;
170,2; 172,0; 172,4; 176,2; 178,2;
178,3; 180,2; 180,2; 184,4; 184,5;
184,7; 187,5; 187,6; 187,6; 190,3;
191,4; 195,4; 195,5; 195,6; 195,9;
196,2; 202,5; 203,4
- auxilium: 8,12
avaritia: 141,0; avaritiae 195,4
avertere: 2,48; aversus 2,48; aver-
tas 185,0; 185,1; avertimur 190,2
- Baculum: baculo 17,6
baptista: baptistae 21,6
baptizare: baptizabantur 21,6
barba: barbam 3,36
beatificare: beatificatur 160,0
beatitudo: beatitudine 125,4; bea-
titudinem 52,0; beatitudinis
156,10; beatitudinum 60,1
beatus: 11,35; 23,1; 155,3; beati
8,33; 39,8; 90,1; 156,11; beatum
0,11
belua: beluis 2,29
bene: 115,2
benedictio: benedictione 133,2
benefacere: benefaciendo 162,2;
benefacientes 162,2
beneficium: 39,5; 169,0; beneficia
2,7; 2,13; 2,38; 2,56; 152,1;
152,4; 156,0; 156,4; beneficii
2,35; 156,9; 156,10; 169,0; bene-
ficiis 2,36; 2,48; 109,2; beneficio
152,4; beneficiorum 2,31; 152,4
benignitas: benignitatis 187,5
benignus: 2,55; benigna 86,4
bestia: bestias 138,1; bestiis 156,9
bibere: 113,1; bibatis 91,1; 125,5;
127,2; 173,1; bibit 57,0; 134,1;
134,1; bibitis 2,92; 174,4
bis: 202,0
bonitas: 2,48; 45,4; bonitate 40,3;
bonitatem 168,1
bonus: 40,4; 45,4; 116,2; 135,0;
135,1; 136,4; bona 2,24; 2,99;
3,20; 5,1; 8,7; 45,5; 56,2; 122,9;
150,1; 184,4; 185,3; 185,3; bo-
nam 59,3; 114,2; 187,6; boni
2,32; 11,37; 59,1; 135,2; 166,5;
169,1; 170,3; 203,2; bonis 29,2;
76,1; 136,2; 202,6; bono 19,1;
45,4; 68,1; 190,3; 202,4; bo-
norum 2,47; 14,2; 169,1; 195,6;
bonos 187,5; bonum 2,12; 2,12;
2,14; 2,14; 2,25; 3,36; 12,0; 13,4;
14,1; 21,3; 40,2; 42,3; 45,4; 45,4;
98,1; 127,6; 136,0; 136,1; 181,0;
185,5; 190,5; 198,1
bos: 2,33; 152,3; bovi 152,4
brevis: breve 17,3; 95,1; brevi
11,9; brevior 130,1; breviter
2,57; 4,8; 8,18; brevius 9,13;
198,2
- Cadere: cadit 86,5; cadunt 98,1;
ceciderit 3,7; 174,8; cecidit
114,2
caecus: 12,5; caeca 2,19
caedere: caedentem 11,23
caelestis: caelestia 75,2
caelum: caelis 5,1; 32,2; 39,9; 56,2;
156,11; caelo 12,15; 13,11;

- 184,2; caelorum 33,2; 127,9; 139,3
 calciamentum: 95,0; 99,0; calciamenta 144,0; calciamentis 11,31; 144,2
 calciare: calcia 11,34
 calefieri: 11,13
 caliga: caligas 11,34
 caligo: caliginis 2,19
 calix: calicem 134,10
 callis: calle 139,2
 candidus: candidam 117,5
 canis: 20,2; canes 98,1; 152,1; canibus 98,1; 171,0; 185,5
 cantare: cantantes 107,2
 capere: 144,0; capiat 2,107; capta 123,10; ceperunt 8,14
 captare: captandi 60,0
 captivare: captivantes 13,5
 captivus: captiva 123,11
 caput: 184,7; capite 3,36
 carere: careat 4,9; caret 2,110; 116,1
 caritas: 2,79; 3,5; 86,4; 86,5; 134,9; 156,4; 164,0; 165,0; caritate 2,0; 2,9; 2,27; 2,57; 2,74; 2,81; 2,81; 13,7; 14,6; 29,3; 92,1; 151,0; 156,7; 187,0; 187,3; caritatem 2,25; 2,69; 15,5; 17,0; 17,6; 38,0; 38,1; 39,0; 64,2; 72,3; 152,0; 153,0; 155,5; 156,5; 156,6; caritatis 2,17; 2,78; 2,79; 3,5; 85,2; 86,3; 155,1; 155,4; 165,1; 165,2
 carnalis: 123,7; carnalibus 31,0
 caro: 134,3; carne 8,11; carni 36,3; carnis 2,13; 8,6; 8,30; 77,6; 88,4; 147,0; 147,1
 carus: 13,12; carissime -1,1; carissimi 156,7
 cassus: 7,9
 castigare: castigans 122,8
 castigatus: castigatiorem 6,5
 castus: castos 18,2; 147,4
 cathedra: cathedras 10,0
 causa: 2,73; 2,87; 3,10; 9,4; 10,5; 69,2; 69,5; 99,0; 125,3; 125,4; 137,4; 141,3; 142,1; 144,2; 149,1; 149,2; 156,10; 174,1; 181,0; 190,5; 195,0; 195,1; causam 22,8; 161,1; causas 2,107; 22,4; 42,1; causis 77,3; 90,2; 115,3
 cautela: 174,2; 186,2; cautelam 13,10
 cautus: cautior 3,22; cautius 87,5
 cavere: cavendum 9,17
 cedere: 10,5; cessimus 87,2
 celebrare: celebratur 3,13
 cellarius: cellarii 111,0; cellarium 107,0
 cena: 11,7
 census: 196,3; censum 118,4; 196,1
 centesimus: centesimum 114,2
 centuplum: 5,5; 118,3
 certamen: certamina 10,5; certamine 202,6
 certare: certaverit 190,4
 certus: 60,1; 66,1; 70,3; 82,1; 83,1; 92,1; 108,1; 149,2; 174,5; certam 71,2; certe 3,26; 10,6; 15,2; 31,6; 69,4; 147,3; 174,7; 202,6; certi 79,3; certis 21,0; 139,2; 174,0; 174,5; 200,0; certo 174,5; 174,5; certum 4,3; 8,27; 11,3; 11,8; 88,4; 116,1; 144,1; 155,5; 181,0
 cervus: 14,4
 cessare: cessavit 202,7; cessetis 0,14
 cessatio: cessatione 62,3
 ceterus: cetera 1,0; 2,37; 2,42; 2,106; 3,15; 122,9; 127,4; ceteras 90,3; ceteri 88,4; ceteris 2,32; 3,12; 3,19; 3,19; 10,7; 33,3; 42,2; 62,3; 62,5; 69,2; 107,3; 107,5; 137,2; cetero 128,2; ceterorum

- 3,3; 3,10; 25,3; ceteros 70,1; 111,2
 christianus: v. *Index nominum*
 cibus: 84,4; 92,0; 127,4; 133,2; cibi 8,19; 9,2; 9,7; 9,11; 150,3; cibis 9,6; 9,13; 9,19; 88,2; 88,2; 91,0; 110,1; 128,0; 128,4; cibo 8,10; 8,13; 8,16; 9,8; 84,3; 97,2; 133,1; 181,0; ciborum 9,9; 48,0; 110,3; 128,4; cibos 2,71; 9,2; 9,14; 9,18; 9,18; 9,20; 89,0; 128,1; cibus 89,0; 91,1; 97,2; 127,0; 127,3; 127,4; 147,2; 152,1
 cilicium: 129,0; cilicii 129,1
 cingulum: cinguli 11,36; cingulo 11,38
 circa: 2,94; 10,0; 11,33; 11,38; 39,0; 87,5; 93,1; 107,0; 126,6
 circuitus: 2,40
 circulus: circuli 1,0
 circumluere: circumluit -1,1
 circumspectus: circumspecte 162,1
 civitas: civitate 158,2
 clamare: 130,5; clamabat 130,4; clamandum 130,3
 clamor: 130,2; 157,3; clamore 130,0; clamoris 159,0
 clarescere: clarescit 0,13; 3,37
 clarus: 11,6; clari -1,6; clarum -1,2
 claudere: claudit 168,3
 clemens: 2,55; 156,8
 clementia: 6,1; 21,1; 139,1
 coalescere: coalescunt 2,41
 coartare: coartatur 140,1
 coccum: 117,5
 coepisse: coeperit 7,3; coeptis 87,4
 coercere: coercet 8,26
 cogere: cogat 123,0; 130,3; cogente 202,8; cogit 137,4
 cogitare: 12,3; 34,3; 34,4; 86,2; 184,1; 203,4; cogitans 128,0; cogitat 86,4; cogitaverit 183,0; cogitavit 183,1; cogitemus 109,2; cogitet 128,0
 cogitatio: cogitatione 12,4; 203,3; cogitationem 4,14; 55,2; 58,2; 162,2; 195,0; cogitationes 2,76; 13,5; 14,2; 34,0; 195,5; cogitationibus 34,3; cogitationum 4,8; 88,4; 128,2
 cognoscere: 3,12; 133,2; cognoscamus 161,1; cognoscat 58,0; 123,10; cognoscendo 167,1; cognoscit 75,1; 154,0; 168,2; cognoscite 167,3; cognoscunt 122,13; cognoverit 72,4; cognovit 0,16; 2,33; 2,34; 119,0; 119,0; 152,3
 cohaerere: cohaerent 1,0; cohaeret 8,21
 cohibere: cohibet 8,24; 8,25
 cohortari: cohortatur 84,0; 156,7
 coire: coeat 3,14
 collaudare: collaudante 7,1
 colligare: colligata 11,38
 collum: 26,1
 columba: 162,2; columbam 162,0
 commemorare: 2,57
 commemoratio: commemoratio-nem 134,2
 commendare: commendaret 166,2; commendat 156,6; commendet 41,1
 commessor: commessores 8,9
 comminatio: comminationem 21,3; 66,1; comminationes 138,2; comminationum 2,46
 commiscere: commisceamini 16,5; commisceri 42,4; 147,1; 147,1
 committere: commiserat 122,7; commissa 21,4; 106,1; 111,0; 111,3; 185,0; commissum 132,1; 186,1; committendum 92,3; committunt 147,1

- commodare: 105,0
 commodum: commodis 193,1
 commodus: commodior 3,21
 commonere: commonebit 125,2;
 commonemur 128,1; 128,4;
 commonens 122,8; commonen-
 tes 156,3; commonerent 122,9;
 commoneri 42,3; commonito
 80,0; commonuerat 122,12
 commonitio: commonitione 149,2;
 commonitionem 193,0; commo-
 nitionum 13,2
 commovere: commovear 34,2;
 109,1
 communicabilis: communicabile
 2,61
 communicare: 15,3; communicat
 - 3,19; communicatur 3,19
 communis: 2,109; 3,20; 3,37; 11,18;
 137,4; commune 2,32; 3,16;
 38,3; communem 0,12; 3,1; 3,10;
 9,5; 11,8; 89,0; 107,1; 147,7;
 communi 0,4; 11,8; 39,5; 97,1;
 101,2; 164,3; communia 3,39;
 29,2; communiter 0,7; 9,21; 89,1
 compages: compagem 3,9
 comparare: comparantur 9,19;
 comparatur 9,21; comparavit
 3,36; comparet 2,18; compare-
 tur 2,19
 comparatio: comparatione 2,108;
 11,8; comparisonem 2,19
 compassio: compassione 46,4
 compati: compatiuntur 155,4;
 191,1
 compellere: compellimus 123,4
 compescere: compescuit 2,46
 competenter: 2,7; 2,86; 88,1; 132,1
 competere: competat 10,6; com-
 petit 2,43; 122,17; competunt
 5,2
 complere: 107,2; 107,4; compleat
 111,2; complebitur 3,36; com-
 plendum 107,4; compleri 2,92;
 8,21; 172,1; complet 110,3;
 completa 172,2; completur 2,67;
 complevit 29,3
 complecti: 9,5; complectitur 2,2
 componere: componit 163,2; com-
 ponitur 119,4; 159,3
 compositus: composite 144,0
 comprehendere: comprehendimus
 9,5
 comprobatus: 6,8
 compunctio: 123,0; 123,1; com-
 punctione 123,2; compunctio-
 nem 123,0; compunctionis 123,1
 compunctus: 70,4; 76,1
 conari: conamur 9,20; conantur
 166,6; conatur 180,1; conatus
 195,3; conetur 10,4
 conatus: 2,46; conatum 2,90
 concedere: concedat 0,17; concedi
 87,3; 88,0; concesserat 74,2;
 concessit 2,44
 concipere: conceperint 2,83; con-
 ceptis 195,1
 concire: conciti 140,3
 concitare: 159,3; concitatur
 152,5; concitans 70,1; concitat
 189,2; 190,1
 concitatio: 190,1
 concludere: concluditur 139,2
 conculcare: conculcent 171,0
 concupiscentia: concupiscentiam
 8,18; concupiscentiis 8,6
 concupiscere: concupiscimus 2,24
 concurrere: concurrunt 102,1
 condecere: condecens 10,3; conde-
 cet 11,25
 condemnare: 77,0; condemnantur
 63,4; condemnatur 182,0; 183,1;
 188,0; 188,1; condemnatus 2,52;

- 133,0; 133,1; 133,2; condemnavit 175,3; condemnemini 77,0; condemnentur 112,4; condemnent 53,1
- condemnatio: condemnationis 2,73
- condimentum: condimentorum 9,20
- conditio: condicione 2,10
- condire: conditus 136,6
- conferre: collata 14,2; conferentibus 0,13; confert 173,3; conferitur 2,69; contulerint 2,35; contulerit 2,32; contulit 0,1
- confessio: 200,1; 200,3; confessione 4,4; 109,3; confessionis 7,14
- confidentia: confidentiam 203,4
- confirmare: confirmandum 26,2; confirmatus 2,99
- confiteri: 21,0; 21,0; confessi 21,5; confitebantur 21,6; confitenda 21,4; confitente 166,0; confitem 200,0; confitetur 199,0
- confortare: confortat 166,3
- confoveri: 11,38
- confundere: confundatur 98,2; confundimus 11,8; confunditis 31,3; confunditur 6,6; confundunt 11,7
- confusio: confusionem 6,10; 11,12
- confutare: confutantes 171,4
- congaudere: congaudent 155,4; congaudet 86,5
- congratulari: congratulamini 27,1; congratulamur 51,1
- congregare: congregatis 77,6; congregavit 0,9
- coniungere: coniungi 3,9; coniungit 2,65; 126,2
- conquirere: conquirunt 11,4; conquisita 11,11; conquisitis 195,4
- consanguineus: consanguinei 32,0; consanguineos 2,13
- consanguinitas: consanguinitati 4,6
- conscientia: 102,0; 198,1; conscientiam 2,8
- consecrare: consecrata 5,3; 103,1; 104,1
- consensus: consensu 3,25; 7,4
- consentire: 180,0; consentimus 180,2; consentit 121,0; 121,3
- consequens: 2,58; 11,5; 11,15; 115,3; 195,8; consequenter 11,24
- consequentia: 1,0; 1,5; 1,6
- consequi: 52,0; 103,1; 150,2; consecuti 169,1; consecutus 8,7; consequamur 169,0; consequatur 75,2; consequentibus 185,1; consequetur 118,3; consequimur 39,5; consequitur 89,3
- conservare: conservabit 7,6; conservanda 3,21; conservandam 2,94; conservandum 36,2; conservatur 2,79
- conservus: conservi 74,1; conservis 60,2; conservo 74,1; conservorum 60,2
- considerare: 112,3; 162,7; considerandum 2,74; considerat 134,6; consideret 83,1
- consideratio: consideratione 98,1
- consideratus: considerate 162,1; consideratius 10,6; 131,1; 137,1
- consilium: 9,17; 42,2; consilia 77,8; consilio 6,8
- consimilis: consimiles 11,21
- consistere: consistit 136,2; consistunt 202,2
- consolari: consolare 16,4; consoletur 118,5
- consolatio: consolationes 94,2

- consonantia: 89,2; consonantiam 3,9; 3,11
 consortium: 42,3; consortia -1,1; consortii 3,29; consortiis 3,0
 conspectus: conspectu 31,2; 34,2; 79,1; 80,2; 109,1; 116,3; 202,9; 203,1; conspectum 2,22
 conspicere: conspicitur 2,20
 conspirare: conspiret 3,14
 constantia: 177,3; constantiam 8,28
 constare: 2,9; 2,85; 159,1; constat 8,17; 84,3; 84,3; 156,3
 constringere: 11,33; constrictus 11,38; constringamur 2,29; constringeret 68,2; constringimur 2,12; 2,13; 58,1; 140,2; constringit 2,2; 134,9; constringitur 126,6
 consuescere: consueta -1,1; consueverunt 8,20; 189,1
 consuetudo: 101,4; 178,2; consuetudine 2,99; 2,102; 22,10; 94,0; consuetudinem 2,112; 112,2; consuetudines 2,98; consuetudini 2,97; 4,5; consuetudinis 2,101
 consulere: consulat 92,3
 consumere: consumpsit 78,1; consumpturus 12,10
 consummare: consummatus 0,6
 consummator: consummatorem 169,1
 contaminare: 13,3; 13,8
 contegere: contegamur 11,10; contegendam 11,12
 contemnere 5,2; 49,3; contemni 17,2; contemnit 104,1; contemnunt 3,0; contempserat 4,12; contempserit 148,1
 contemptor: 183,1
 contemptus: 2,112; 128,4; contemptum 2,94; 104,0; 171,3
 contendere: 180,2; contendamus 49,3; contendatur 10,5; contendit 8,3
 contentio: 22,8; contentione 22,5; 132,1; contentionem 10,4; 112,0; 187,6; contentionibus 22,6; contentionis 22,7
 contentiosus: 112,2; contentiosi 133,2
 contentus: 30,0; 67,0; contenti 11,9
 contestari: 0,4; contestatur 155,4; contestetur 57,1
 continens: 8,3; 8,20; 8,36; continenter 8,35
 continentia: 8,1; 8,15; 8,22; 8,25; 8,26; continentiae 8,11; 8,18; 8,19; 9,0; 9,6; continentiam 8,0; 8,1; 8,4; 8,5; 8,7; 8,14; 8,16; 88,2; 88,3
 continere: continent -1,10; continet 8,20; 8,22; 8,23; 8,24; 88,3; continetur 52,1; continuisse 8,13
 continuare: continuato 8,12
 continuo: 123,5; 202,5
 contra: 0,16; 2,98; 5,4; 11,25; 81,2; 91,1; 123,9; 184,5
 contradicere: 106,1; 131,3; contradicendum 69,2; contradicentis 176,2; contradicit 163,2; contradixerit 70,0; 106,0; contradixit 70,1
 contradictio: contradictiones 70,2; contradictionis 69,2
 contrarius: contraria 18,3; 19,1; 22,9; contrariae 13,2; contrario 2,77; 11,6; 82,3; contrarium 13,8; 29,1

- contristare: 40,5; contristamur 50,2; 155,1; contristari 122,15; contristat 40,3; contristati 18,1; 72,1; 116,2; contristatur 72,3; 76,0; 92,0; 191,2; 191,2; contristatus 72,1; 74,0; contristaverit 72,0; contristavit 72,1; 72,1; 72,2; 72,2; 74,0; contristetur 116,0; 176,0
 convenire: 97,0; conveniat 2,88; 13,6; 26,3; conveniens 2,1; convenimus 10,3; conveniret 122,14; 157,3; convenit 0,7; 31,6; 53,2; 87,3; 137,2; 137,3; 174,2; 195,0; 198,0; convenitur 97,2
 conventus: conventu 101,2
 conversatio: conversatione 0,5; 2,102; 6,4; conversationem 4,0
 conversio: conversionem 156,3; 178,1; conversionis 21,2
 convertere: 166,6; conversa 195,11; conversi 171,0; conversus 76,1; convertat 123,12; convertatur 123,9; converte 172,2; convertentis 21,2; converti 161,0; convertisti 117,6
 convicium: convicii 145,1
 convivium: 10,2
 convocare: convocavit 27,1
 copia: copiam 0,5
 copiosus: copiosiores 9,14; copiosioris 2,73
 copulari: copulamur 2,13
 coquina: 131,0; coquinam 107,0
 cor: 2,54; 2,76; 45,4; 89,2; 162,2; corda 34,1; 79,4; 108,2; corde 1,2; 1,4; 2,87; 14,3; 27,0; 34,0; 39,3; 45,0; 45,4; 45,4; 62,2; 123,12; 128,0; 147,3; 148,0; 159,3; 195,5; cordi 79,3; cordibus 107,2; cordis 2,82; 45,3; 45,4; 108,2; 123,0; 123,0; cordium 77,8
 coram: 45,5; 45,5; 56,2
 corona: coronae 1,0
 coronare: coronatur 190,4
 corporalis: corporales 3,2; 126,6; 179,0; corporali 4,6; corporalibus 11,2; 92,4; corporaliter 107,3
 corporeus: corporeae 0,10; corporeis 2,20
 corpus: 3,9; 8,4; 9,11; 11,38; 26,5; 76,3; 134,2; 150,3; 154,3; 156,4; 175,4; 187,0; 202,1; corpore 4,9; 57,1; 76,2; 77,5; 86,1; 86,2; 107,1; 123,12; 156,3; corpori 6,9; 9,8; 9,18; 9,18; corporis 3,9; 3,14; 6,5; 8,17; 9,2; 9,13; 9,17; 9,18; 95,4; 96,1; 129,1; 134,0; 141,3; 200,1; 200,2; 202,1; 202,3; corporum 45,2
 correptio: correptione 7,1; correptionem 24,0; 26,2; 101,3; 122,13; correptionibus 194,0; correptionis 7,7
 corrigere: 2,102; 175,0; corrigatur 42,2; 112,2; 123,9; corrigendi 193,0; corrigi 193,0; 199,1
 corripere: 175,1; 190,2; corripi 194,1; corripiemus 16,0; corripit 25,2; corripit 17,6; 25,1; corripuerat 122,12
 corruere: corrueret 122,11
 corrumpere: 13,8; corrumpamus 2,7; corrumpat 2,93; 30,1; corrumpit 175,5
 coruscus: coruscum 2,18
 cotidianus: cotidianam 173,3; cotidianos 2,39
 cotidie: 67,0; 67,2; 101,4; 126,4
 creare: creavit 88,2
 creatio: creationis 2,6

- creator: creatore 2,59
 credere: 45,3; 62,2; 63,2; credamus 138,2; 167,4; 169,1; credat 46,1; 61,1; 83,2; 203,2; credebant 29,1; credenda 2,15; credentes 3,39; 171,3; credentibus 2,54; crederet 34,2; credi 45,0; crediderit 39,1; credideritis 167,4; credidit 25,1; 111,1; credimus 39,8; 120,1; 150,2; credis 2,33; credit 34,1; 108,1; 130,4; 130,4; credita 132,0; creditum 0,3; 99,1; 101,1; creditur 114,1
 crepitare: crepitantem 8,27
 crimen: 5,7; 31,1; 104,1; 107,5; 122,5; crimine 188,1; criminis 128,2
 crucifixus: 4,8; 82,5
 crux: crucem 2,100; 2,103; 2,104; 4,1; 4,3; crucis 65,1; 134,5
 culpa: 133,1; 168,2; culpae 2,107; 22,4; culpam 97,2; 133,2; 196,0; culpas 3,6
 culpabilis: 166,0; 166,4; culpabile 80,3
 culpare: culpari 88,2; culpat 168,0; culpatur 168,3
 cum (*coni.*): -1,7; 1,1; 2,9; 2,48; 2,48; 2,50; 2,66; 2,66; 3,24; 4,8; 6,1; 6,3; 6,6; 6,8; 7,10; 7,14; 8,2; 8,8; 8,9; 8,13; 8,17; 8,19; 8,26; 9,14; 9,14; 10,0; 11,12; 11,33; 11,38; 11,39; 12,9; 13,1; 14,1; 17,1; 17,3; 23,2; 27,1; 32,1; 36,1; 37,1; 39,8; 41,2; 44,1; 46,2; 50,1; 50,2; 51,1; 53,1; 53,2; 55,1; 55,1; 55,2; 56,1; 58,1; 59,1; 63,3; 68,1; 69,1; 69,3; 70,3; 72,4; 73,1; 75,1; 75,1; 77,1; 79,2; 80,1; 82,4; 82,5; 82,7; 82,9; 82,9; 88,2; 90,0; 90,2; 96,1; 97,2; 98,1; 114,3; 116,0; 118,2; 121,5; 122,7; 122,8; 126,2; 127,1; 127,3; 127,6; 127,7; 129,2; 130,2; 134,4; 134,6; 134,8; 136,1; 141,1; 144,2; 147,1; 147,2; 147,3; 147,4; 147,4; 147,4; 152,2; 155,1; 155,2; 156,6; 156,9; 156,10; 156,11; 157,0; 157,3; 158,2; 159,3; 166,3; 166,5; 166,6; 171,3; 173,1; 173,2; 175,3; 182,1; 184,1; 187,2; 189,2; 195,3; 196,2; 199,0; 202,7
 cum (*praep.*): 0,7; 2,32; 2,88; 2,94; 2,95; 3,0; 3,0; 3,1; 3,4; 3,6; 3,12; 3,12; 3,25; 3,34; 3,35; 5,3; 6,0; 7,9; 8,27; 11,23; 12,16; 13,6; 14,5; 15,3; 16,5; 32,1; 33,0; 37,0; 42,2; 42,4; 42,4; 52,1; 69,4; 77,6; 84,0; 88,2; 89,0; 89,0; 89,0; 95,1; 98,1; 100,0; 100,1; 107,3; 108,1; 109,3; 112,3; 116,2; 117,0; 117,0; 119,4; 122,7; 122,11; 126,5; 130,0; 137,2; 147,2; 163,2; 172,1; 174,1; 186,2; 191,1; 191,4; 198,0; 202,5; *cf.* ego (*mecum*), tu (*tecum*)
 cuncti: cuncta 86,1; cunctis 7,8; 137,3; cunctos 137,2
 cupere: 10,3; cupiens 39,2; cupimus 3,0; cupit 61,4; 65,0
 cupiditas: cupiditate 4,14; 22,5
 cupidus: 146,0; 146,1; cupidi 146,0; cupidum 195,4
 cur: 123,0; 147,4
 cura: 7,7; 9,4; 10,6; 22,11; 106,1; 111,0; 131,1; 137,1; curae 23,2; 200,2; curam 8,6; 35,2; 36,3; 103,0; 105,1; 132,0
 curare: 177,1; 200,3; curabis 3,35; curabuntur 177,3; curandum 24,1; curari 22,9; 22,10; 61,2; curat 133,2; curatum 96,1; curatur 61,0; 61,1; curavit 177,2; curentur 119,4

- curatio: curationem 200,4
 custodia: 2,76; custodiam 136,2
 custodire: 2,109; 9,3; 10,7; 98,2;
 181,2; custodi 12,9; custodiat
 11,26; custodiendo 150,6; cu-
 stodiendum 11,2; custodierunt
 23,1; custodit 2,68; 150,6; cu-
 stodiunt 150,4
 Daemonium: daemonia 187,2
 damnatio: damnationem 61,2
 damnum: 75,1; 107,1; damni 107,0
 dare: 99,0; 99,1; 99,2; 113,0; 127,4;
 186,1; 196,1; da 5,1; 125,3;
 173,0; 185,0; 185,1; 185,3;
 da(bi)t 99,2; dabit 69,4; 124,1;
 dabitur 123,2; dabunt 3,33;
 dantur 45,2; darem 198,1; dare-
 mus 82,8; dari 2,6; dat 168,0;
 171,0; data 166,6; datas 114,3;
 date 5,1; 158,0; 185,3; datur
 3,15; 95,3; 123,2; 134,2; 168,0;
 datus 92,0; dederit 8,0; dedero
 55,3; dedimus 10,3; dedisti
 121,5; dedistis 2,65; 113,1;
 113,1; dedit -1,2; 1,0; 2,46; 12,2;
 29,4; 121,5; 202,9; demus 0,10;
 109,2; det 11,40; 40,4; 136,6;
 179,2; do 15,4; 30,0; 39,4
 de: -1,1; -1,3; -1,3; 0,4; 0,5; 0,5; 0,7;
 0,8; 0,8; 1,6; 2,0; 2,9; 2,34; 2,38;
 2,40; 2,57; 2,58; 2,74; 2,96; 3,36;
 3,38; 5,6; 5,8; 6,3; 6,4; 7,13; 8,14;
 8,14; 9,16; 10,2; 10,4; 10,4; 10,5;
 11,5; 11,6; 11,23; 11,27; 11,31;
 11,39; 11,41; 12,1; 12,1; 12,8;
 12,11; 12,15; 13,11; 15,0; 17,1;
 20,1; 22,1; 22,8; 24,1; 24,1; 26,0;
 26,1; 26,5; 29,1; 30,0; 31,5; 31,7;
 33,3; 40,4; 41,2; 43,0; 44,0; 44,1;
 45,3; 45,4; 45,4; 50,2; 55,2; 60,1;
 61,5; 66,3; 67,0; 73,1; 74,1; 74,1;
 75,1; 77,3; 77,3; 77,7; 77,7;
 77,11; 77,11; 82,1; 82,7; 85,2;
 87,4; 90,2; 92,1; 92,2; 92,2; 95,3;
 95,4; 95,4; 98,1; 98,1; 101,0;
 103,0; 106,1; 109,2; 109,2; 113,1;
 115,1; 115,2; 116,3; 118,2; 119,4;
 119,5; 120,3; 121,6; 121,6; 121,6;
 122,9; 122,9; 122,12; 122,13;
 122,17; 122,17; 123,12; 124,2;
 124,2; 127,0; 128,0; 128,0; 128,2;
 128,4; 129,2; 130,4; 134,9; 136,4;
 141,1; 141,1; 141,3; 146,1; 147,1;
 150,2; 150,5; 165,1; 171,2; 172,2;
 174,1; 174,3; 175,1; 175,2; 175,5;
 176,1; 184,2; 195,2; 195,5; 195,9;
 198,0; 202,8; 202,9
 dealbare: dealbabo 117,5
 debere: 2,82; 11,5; 11,21; 11,27;
 debeamus 2,84; debeant 31,7;
 194,1; debeat 3,29; 5,2; 36,2;
 185,2; debemus 2,30; 3,9; 11,3;
 11,21; 12,12; 13,7; 13,10; 28,0;
 30,0; 32,0; 36,0; 38,0; 39,7; 51,0;
 52,0; 62,2; 64,0; 73,1; 127,7;
 127,8; 133,0; 134,0; 162,7; 163,0;
 167,0; 169,0; 176,0; 180,0; de-
 bent 11,19; 31,4; 77,3; 86,0;
 101,0; 101,0; 103,0; 103,1;
 122,16; 137,1; 177,0; deberet
 162,5; debes 185,5; debet: -1,5;
 2,16; 2,90; 5,4; 6,0; 8,32; 11,30;
 11,37; 13,1; 13,13; 14,0; 15,0;
 15,3; 18,0; 19,1; 21,0; 21,2; 23,1;
 23,2; 24,0; 26,0; 29,0; 31,0; 37,0;
 38,2; 46,3; 68,2; 72,0; 72,1; 72,1;
 75,0; 75,2; 80,1; 82,9; 85,0; 89,0;
 89,1; 90,1; 91,3; 94,1; 94,3; 95,1;
 98,0; 98,1; 100,0; 107,1; 107,2;
 108,2; 111,0; 111,1; 111,2; 111,3;
 117,0; 117,1; 131,1; 131,3; 132,0;
 133,2; 134,10; 174,1; 174,5;
 175,2; 184,3; 186,0; 186,2; 191,0;
 196,4; 200,3; debetis 17,0; debe-

- tur 166,6; 170,1; debita 196,0; debuimus 82,4
 debitor: debitores 39,5
 debitum: 2,25; 74,2; 196,4; debiti 74,3
 decens: 11,0
 decet: 6,8; 170,1
 decidere: 190,0; decidamus 58,1; decidit 2,112; 190,3
 decipere: deceptum 2,45; decipimur 8,37
 declinare: 140,3; declinando 112,1; declinaveris 140,4; declinaverit 140,3; declinemus 140,2; declinent 139,2; declinet 2,93
 decor: 2,15; 2,20; 2,21; decore 2,44; 11,10; decorem 144,0; 144,1; decoris 142,1; 144,2
 dedecus: dedecore 11,23
 deducere: deducitur 165,1; deductus 116,3
 deesse: 0,12; 154,3; deerat 6,3; deest 3,4; 195,7; desit 3,27
 defendere: defendit 26,3; defendunt 26,0
 defensio: defensionem 26,2
 deferre: 8,12; deferri 36,2; 170,1; detulit 196,4
 deficere: 162,2
 defigere: defixit 2,21
 definire: definiat 17,3; 184,0; definierit 17,1; definiit 184,3; definit 130,1; definita 131,3; 184,7; definitum 69,1; 184,0; 184,3; definitur 141,0
 definitio: 2,8; 2,8; 181,1; definitione 11,39; 184,4; definitionem 62,1; 184,7; definitiones -1,7
 deflere: 8,31; deflemus 52,2
 defluere: defluit 9,11; 17,2
 defodere: defodit 3,17
 defraudare: defraudet 76,1
 degere: degamus 3,21; degens 3,27; degit 12,5
 degustare: degustans 123,1
 dehonestare: dehonestatur 86,4; 165,0
 deinde: 2,109; 3,6; 3,13; 3,27; 8,2; 9,8; 39,2; 62,3; 69,2; 69,4; 83,2; 92,4; 103,1; 117,3; 122,6; 127,5; 128,0; 191,2
 delectari: delectamur 8,19; 150,1; delectat 48,1; delectati -1,3; delectetur 87,4
 delectatio: delectationem 4,15; 150,3; delectationibus 4,6; delectationis 2,110
 delegare: delegatum 185,4
 delicatus: delicatum 9,20
 deliciae: 8,5; deliciis 8,6; 8,7
 delictum: 3,24; 5,9; 6,6; 17,3; 22,10; 72,4; 133,2; 199,0; delicta 122,13; delicti 6,6; 7,7; 22,3; delictis 17,0; delicto 18,0; 193,2
 deligere: 11,15; 162,7
 delinquere: delinquat 191,2; delinquenti 3,24; delinquit 26,2; 155,3; 193,0; delinquunt 22,3; 194,0; deliquerint 7,14; deliquerunt 21,1; deliquit 2,107; 18,3; 22,1
 delitescere: 17,5
 demonstrare: demonstrabit 3,29; demonstranda 200,1; demonstrat 40,4; demonstratur 185,1
 demum: 6,3; 6,5
 denarius: denarium 196,1
 denegare: denegant 5,6; deneget 4,17; denegetur 2,26
 denique: 2,22; 11,27; 172,2
 dens: dentium 175,4
 denuntiare: 5,6; denuntiat 119,3
 denuo: 22,2

- depellere: depellant 2,76; depulsa 2,110
deposcere: deposcit 9,2; 9,6; 9,12; 90,0
deprecari: deprecantur 33,0
deprehendere: deprehenditur 7,9; 8,22; 154,4
deputare: 11,3; deputari 7,3; deputat 155,3; deputata 2,41; 104,1; deputatum 185,4; deputatus 172,1
derelinquere: derelicta 195,7; derelictis 196,4; derelinquentibus 50,1; 147,3; derelinquunt 195,6; dereliquit 2,48
derogare: deroget 42,6
derogatio: 42,0
descendere: 78,3; 168,2; descendentis 3,36; descendi 12,15; 184,2
deserere: deserta 195,7
desertum 195,8; deserto 9,14; 93,1
deses: desidis 128,1
desiderabilis: desiderabilia 49,2; 150,5
desiderare: desideramus 2,0; 49,3; 90,2; 150,2; desiderans 151,1; 193,1; desiderant 123,2; desiderantes -1,1; desiderat 2,12; 8,20; 14,4; 14,4; 39,4; 82,2; 199,1
desiderium: 2,24; 2,76; 2,78; 7,12; 9,11; 14,1; 49,3; 122,15; 123,1; 126,1; 126,6; 150,2; 150,3; desideria 2,47; 2,76; 55,2; 120,1; desiderii 49,0; desideriiis 166,4; desiderio 8,23; 49,1; 58,1; 60,1; 193,0
desidia: 168,2
designare: designantes 2,4; designantur 166,6; designat 8,2; 11,27; designatur 9,16; 11,33; 141,1; 170,3; designet 11,18
desinere: desi(i)stis 2,71
despicere: 49,3; despexit 2,45; despicit 128,4
destinare: destinavit 2,46
destruere: destruentes 13,5; destruit 17,6
deterius: 69,3; 128,3
detinere: detinet 188,1; detinetur 123,10
detractatio: 42,0
detrahere: 42,6; detrahentem 43,0; 43,1; 43,1; detrahit 43,0; detraxerit 44,0; detraxit 44,1
detrimentum: 72,1; detrimenta 2,110
detrudere: 10,4; detrudant 2,76
deus: 0,1; 0,9; 2,14; 2,14; 2,25; 2,44; 8,33; 11,12; 14,4; 17,3; 44,1; 61,1; 79,3; 88,2; 121,6; 123,9; 135,1; 156,6; 156,8; 187,5; dei -1,4; -1,9; 0,6; 1,0; 2,0; 2,8; 2,16; 2,18; 2,22; 2,27; 2,36; 2,50; 2,57; 2,57; 2,70; 2,74; 2,76; 2,77; 2,78; 2,79; 2,91; 2,92; 2,93; 2,94; 2,94; 2,98; 2,109; 2,112; 3,0; 3,16; 5,0; 5,2; 5,3; 6,1; 7,11; 7,12; 8,13; 8,21; 12,7; 13,2; 13,5; 13,7; 13,8; 14,2; 14,3; 15,1; 15,1; 15,2; 15,3; 15,4; 21,1; 21,4; 29,3; 31,1; 35,2; 35,2; 36,4; 39,1; 40,3; 40,5; 44,1; 49,1; 51,1; 55,1; 56,0; 56,1; 57,0; 57,2; 58,1; 58,2; 60,1; 63,3; 66,1; 66,1; 66,3; 67,0; 75,3; 76,1; 77,9; 77,9; 78,0; 78,2; 82,6; 85,0; 86,0; 86,2; 92,4; 94,1; 95,3; 103,1; 104,1; 108,1; 112,2; 114,0; 116,3; 117,4; 119,3; 119,5; 121,4; 122,5; 122,9; 122,10; 122,10; 122,12; 123,0; 123,1; 123,2; 126,1; 126,4; 126,6; 127,2; 128,1; 128,2; 132,1; 134,4; 134,7; 135,1; 138,0; 138,2; 138,2; 147,6; 148,1; 150,3; 150,4; 150,5; 151,0; 151,1;

- 151,1; 152,0; 152,4; 153,0; 154,2;
 156,5; 156,7; 163,0; 167,4; 168,1;
 168,1; 169,1; 171,2; 174,4; 182,1;
 187,3; 187,3; 187,5; 188,1; 195,3;
 196,2; 202,3; 203,1; deo 0,13;
 2,1; 2,4; 2,6; 2,8; 2,8; 2,10; 2,15;
 2,50; 2,84; 2,86; 3,10; 3,25; 7,0;
 8,8; 8,12; 13,8; 14,0; 14,1; 14,3;
 15,2; 34,4; 35,2; 38,3; 45,5; 47,1;
 55,2; 55,3; 58,1; 60,1; 63,2; 65,0;
 67,3; 77,4; 78,3; 85,2; 87,6; 89,1;
 103,1; 104,1; 109,2; 117,6; 126,3;
 134,4; 141,4; 144,1; 147,5; 147,7;
 156,7; 160,1; 160,1; 162,6; 162,7;
 166,6; 166,6; 167,0; 167,1; 173,3;
 184,0; 184,4; 195,10; 196,2;
 202,8; 202,9; 203,3; 203,4; deum
 1,2; 1,4; 2,10; 2,23; 2,69; 4,0;
 7,14; 7,15; 8,14; 9,10; 11,20;
 15,1; 18,1; 23,1; 25,1; 34,1; 39,3;
 46,1; 50,0; 50,1; 52,1; 52,2; 53,2;
 56,1; 57,1; 72,1; 72,2; 75,1; 82,1;
 108,2; 122,15; 152,4; 160,1;
 169,1; 171,1; 202,8; 203,4
 devitare: devita 42,5; devitanda
 9,18; devitat 69,1
 devolvere: devolutum 2,45
 devotio: 90,1; devotione 90,1;
 107,2; devotionis 103,1; 107,3
 dexter: 26,4; dextera 58,0; dexte-
 ram 140,4; 158,1; dextris 34,2;
 59,3; 109,1; 172,5
 diabolus: 172,5; diaboli 36,5;
 100,2; 123,10; diabolo 4,3;
 113,1; 120,1; 202,8
 dicere: 2,57; 2,80; 11,39; 12,0; 13,8;
 17,3; 42,1; 82,5; 173,0; dic 16,3;
 122,4; 195,3; dicam 2,102; 4,8;
 8,18; 12,2; dicat 2,17; 2,111;
 3,31; 15,1; 17,3; 30,0; 45,0; 63,3;
 68,1; 77,1; 80,1; 87,0; 165,1;
 175,3; dicebant 2,22; dicebat
 2,23; 14,4; 29,2; 85,1; 91,2;
 126,5; 134,9; 149,3; 155,4; 157,2;
 166,2; 181,2; dicens 0,2; 1,4;
 2,95; 3,38; 4,15; 8,31; 11,9; 12,9;
 12,11; 13,10; 17,0; 23,1; 27,1;
 28,1; 28,1; 32,1; 38,1; 40,4; 42,5;
 66,2; 77,3; 90,3; 115,1; 115,2;
 118,2; 118,5; 120,3; 121,1; 122,8;
 123,7; 124,1; 124,2; 126,2; 127,4;
 130,4; 134,1; 134,2; 134,3; 141,4;
 153,1; 155,4; 156,6; 156,7; 157,2;
 157,3; 166,3; 168,0; 172,1; 175,5;
 187,7; 195,5; 196,2; dicent 0,2;
 39,8; 156,11; dicente 2,2; 3,5;
 4,1; 5,1; 7,1; 12,1; 16,1; 31,3;
 63,1; 71,1; 77,10; 81,1; 87,2;
 90,1; 112,2; 125,1; 160,2; 164,0;
 166,0; 166,0; 167,1; 181,1; 185,4;
 195,10; 198,1; dicentem 2,33;
 33,2; 127,5; 198,1; dicentes 41,2;
 dicenti 30,1; 39,4; 39,8; 45,3;
 70,3; 83,2; 120,1; 174,4; dicenti-
 bus 187,2; dicentis 2,70; 5,4; 5,7;
 11,35; 12,14; 13,4; 13,9; 15,4;
 25,2; 30,1; 56,1; 62,2; 67,1; 72,2;
 81,2; 82,4; 91,1; 95,2; 111,1;
 113,1; 114,1; 119,0; 125,3; 127,0;
 164,4; 173,1; 174,3; 180,2; 187,1;
 190,3; 197,1; 203,1; diceret
 118,2; dicetis 82,4; dici 2,18;
 2,34; 164,1; 172,4; 178,2; 195,0;
 dicimus 2,11; 8,16; 33,3; dicit
 2,66; 2,66; 2,96; 2,96; 6,1; 8,2;
 8,8; 11,27; 11,39; 18,1; 20,0;
 27,1; 29,2; 29,3; 39,6; 41,2; 42,4;
 42,6; 42,6; 45,5; 46,4; 68,2; 70,2;
 77,4; 77,7; 80,2; 84,3; 88,2; 88,4;
 92,0; 93,1; 94,3; 100,1; 116,2;
 116,3; 117,6; 117,7; 122,1; 122,2;
 122,5; 122,14; 126,3; 127,1;
 133,0; 136,1; 137,3; 146,0; 146,1;
 146,2; 147,2; 147,4; 152,2;

- 156,10; 157,0; 159,1; 160,1;
162,2; 164,2; 164,6; 166,4; 167,2;
171,1; 172,0; 182,1; 184,1; 187,6;
191,1; 195,8; dicitis 2,1; dicitur
3,36; 8,12; 8,13; 8,36; 11,12;
11,28; 11,33; 11,33; 17,4; 31,5;
40,2; 79,1; 110,3; 114,3; 130,5;
136,4; 143,0; 154,2; 156,1; 157,3;
164,6; 172,3; 185,0; 188,0;
195,10; dico -1,5; 2,27; 2,81;
157,2; dicta 11,34; 187,4; dictis
134,6; dictum 0,11; 8,34; 10,7;
13,7; 14,5; 26,3; 26,4; 33,3; 34,2;
43,1; 64,2; 72,4; 73,1; 95,4;
157,2; 172,1; 176,1; 179,2; 185,1;
186,1; dicunt 79,0; 170,0; di-
cuntur 0,19; 154,1; 171,2; 177,3;
202,4; dixerat 184,6; 195,9; di-
xerit 98,1; 157,0; dixi 8,28;
125,2; diximus 2,25; 2,57; 2,58;
2,59; 3,21; 4,5; 7,11; 22,8; 88,2;
88,3; 129,2; 131,1; 137,4; 174,1;
175,1; dixissent 196,2; dixisset
127,3; dixit 0,15; 3,24; 4,17; 5,8;
12,2; 16,4; 17,4; 18,1; 25,1; 26,1;
33,2; 36,1; 39,1; 49,1; 52,3; 55,2;
61,1; 72,1; 73,1; 76,1; 84,2; 98,3;
101,4; 109,1; 117,5; 122,17;
127,1; 150,5; 178,3; 191,4; 203,1;
203,3
- dies: die 0,11; 0,15; 0,20; 11,17;
17,1; 40,5; 77,6; 82,7; 131,0;
141,3; 174,3; diebus 8,9; 131,0;
diem 67,2; 97,2; dierum 8,12
- differentia: 13,1; 159,0; differen-
tiam 77,2; 159,1; 194,1
- differre: differat 11,8
- difficilis: difficile 0,13; difficiliora
9,19; difficillimum 2,102
- difficultas: 2,5
- dignitas: dignitatis 79,2
- dignus: 8,13; 11,0; 21,2; 43,0; 76,0;
85,0; 95,2; 96,1; 124,0; 173,2;
digna 0,16; 119,0; 182,1; dignam
55,2; digne -1,5; 95,3; 169,0;
182,2; digni 19,0; 63,4; 202,6;
digno 122,10; dignos 21,2; 26,3;
dignum 0,19; 2,43; 69,6; 82,3;
133,1; 170,0; 170,1
- dilatare: 2,38
- dilectio: 14,3; 152,4; dilectionem
2,63; 134,7; dilectionis 2,10;
2,63
- diligens: 0,1; 154,4; diligenter
17,6; 25,1; diligentes 39,6; dili-
gentibus 2,54; diligentius 87,5
- diligentia: 2,86; 5,3; 112,3; diligen-
tiam 7,5
- diligere 1,4; 1,5; 2,10; 2,15; 2,30;
2,60; 2,62; 39,7; 154,0; 156,0;
dilexi 15,4; 30,1; 38,1; 39,4;
117,2; dilexisti 85,1; dilexit
115,1; 156,7; diligamus 39,5;
156,3; diligit 2,56; 2,67; 14,3;
141,1; diligatis 2,64; 2,68; 15,4;
39,4; diligatur 2,55; diliges 1,2;
1,3; 39,3; 39,3; 141,2; diligi 2,0;
diligimus 2,35; 39,5; 152,4;
155,1; 156,0; diligit 2,67; 2,68;
2,69; 17,6; 25,1; 82,1; 115,1;
154,0; 154,2; 155,0; 155,0; 155,5;
diligite 30,1; 38,1; diligitis 2,80;
39,6; 124,1; 153,1; diligitur
155,2; diligunt 13,13; 39,6; 39,6;
152,1
- dimittere: dimisimus 118,2; di-
mitte 180,2; dimittimus 98,0
- dinoscere: dinoscit 3,6; dinoscitur
6,5; 110,1; 122,5; 166,4
- dinumerare: 3,20
- dirigere: dirigamus 2,82; 2,84; di-
rigat 2,91; 12,4; dirigit 2,88
- discedere: discedite 113,1; disces-

- serit 3,0
disceptatio: disceptatione 108,3
discere: 3,0; 67,0; 67,3; 81,0; 192,0;
didicisset 7,1; didicit 168,1; discas 2,95; discat 98,2; 101,4; 136,5; discendo 163,1; discimus 167,1; discite 62,2; discitis 0,7; discunt 3,32
discernere: 69,3; discernit 110,2; discrevit 179,1
discindere: discissi 3,11
disciplina: disciplinae 137,1; disciplinam 2,75; 101,2; 200,2; disciplinis 193,1
discipulus: 4,2; 4,16; 41,2; discipuli 2,64; discipulis 11,36; discipulorum 3,34; discipulos 162,3; 168,0
discretio: discretionem 3,28; 110,3
discrimen: 0,14; 2,104; discrimine 6,1; 185,4
discumbere: discumbendi 10,2
discutere 2,3; 7,13; 112,3; discutiat 95,3
dispensare: 5,3; dispensandi 9,4; dispensantem 112,0; dispensari 31,7; 78,2; dispensat 162,1; dispenset 125,4
dispensatio: 21,4; 98,1; 99,2; 185,0; dispensationem 3,10; 111,1; 186,2; dispensationes 31,6; dispensationis 101,1; 105,1; 111,0; 111,3; 137,1
dispensator: 15,1; dispensatores 31,4; 112,4
dispergere: 118,0
displicere: displicet 190,2
disrumpere: disrumpant 171,0; disrupisti 117,6
disserere: 0,4; dissere 2,0
dissimilis: dissimilem 2,103; dissimiles 2,105
dissimulare: dissimulet 119,0
dissipare: dissipetur 104,0
dissolvere: 8,16; 17,0
distinguere: distinguuntur 12,7
distribuere: distribuit 168,2; distributum 3,14
distributio: 3,13
diurnus: diurnis 35,1
diversitas: 13,1; 13,2; diversitate 11,41; diversitatis 9,4
diversus: diversae 34,0; diversas 2,74; diversis -1,11; 156,2
dives: 8,7; 141,4; 167,1; divitis 8,7
dividere: dividat 187,0; dividebatur 91,3; 94,3; 111,2; dividit 8,23; 168,1; divisi 3,11; divisus 3,12
divinitas: divinitatis 2,53
divinus: 129,2; divina 2,38; 3,38; 75,2; divinae 2,78; 35,2; divini 2,111; divinis 0,2; 12,7; 123,5; divino 2,110; divinorum 3,37
divitiae: 118,0; divitias 118,0; 118,4; divitiis 167,1
docere: 100,0; docebantur 162,4; docebit 125,2; docemur 37,1; 196,3; docendi 0,1; docens 0,1; docente 2,13; 2,35; 179,0; docentibus 137,3; docentur 3,33; doceri 1,0; docet 46,3; 77,2; 90,2; 127,6; 134,1; 134,2; 152,2; 161,1; docetur 163,2; docuerunt 4,11; 49,3; docuit 11,1; 28,1; 29,3; 38,1; 62,2; 117,4; 124,1; 153,1; 156,5
doctor: 1,1; doctoribus 163,2
doctrina: 0,1; 7,1; 15,2; 16,4; 115,2; 152,5; doctrinae 0,17; 6,2; 30,1; 171,3; doctrinam 3,31; 3,34; 125,3; 162,1; 163,1
documentum: documenta 7,7;

- 7,13; 10,3; documentis 6,8
 dogma: dogmata 139,1; dogmatum 2,71
 dolor: 123,0; dolorem 123,0; dolores 179,0; doloris 123,1
 domesticus: domesticum 11,16
 dominatio: dominatione 123,6
 dominicus: dominici 82,4; 128,3; dominicis 4,15
 dominus: 0,15; 0,20; 1,2; 1,4; 2,63; 2,68; 2,96; 3,34; 4,8; 4,15; 6,3; 8,15; 8,30; 9,14; 12,5; 12,9; 12,13; 12,15; 13,13; 17,1; 26,1; 27,1; 28,1; 32,1; 37,1; 38,1; 39,6; 53,1; 64,1; 70,2; 74,2; 77,1; 77,8; 80,1; 83,1; 84,2; 84,3; 94,2; 98,1; 115,1; 116,2; 119,2; 124,1; 126,1; 126,2; 127,1; 127,7; 127,9; 139,1; 141,4; 153,1; 156,5; 156,10; 157,2; 162,3; 167,3; 168,0; 168,0; 171,2; 172,0; 172,1; 175,3; 175,3; 180,1; 184,1; 191,3; 195,5; 196,1; domine 85,1; 117,7; 184,7; 187,2; domini 0,4; 0,5; 0,16; 0,16; 0,17; 2,24; 2,33; 2,48; 2,70; 2,110; 5,4; 5,7; 7,1; 7,2; 8,11; 10,1; 10,3; 11,36; 12,6; 12,14; 13,9; 14,3; 15,2; 15,3; 15,4; 29,3; 30,1; 39,1; 46,3; 46,4; 49,1; 49,2; 51,1; 51,1; 56,1; 60,2; 60,2; 62,2; 62,5; 65,1; 66,1; 67,1; 74,1; 77,5; 77,6; 77,6; 80,2; 81,2; 82,1; 83,0; 83,1; 88,4; 91,1; 94,1; 95,2; 100,1; 100,2; 106,1; 111,1; 112,4; 113,1; 113,2; 114,1; 116,0; 118,1; 119,0; 119,0; 119,0; 121,1; 122,1; 122,5; 122,7; 124,2; 125,3; 125,4; 127,0; 127,8; 134,2; 135,2; 150,0; 152,2; 152,3; 155,0; 157,1; 163,1; 167,2; 171,3; 172,3; 172,3; 173,1; 173,2; 174,3; 180,2; 184,5; 185,3; 187,1; 202,9; 203,2; dominis 64,1; domino 2,2; 2,55; 2,88; 4,1; 5,1; 5,3; 7,1; 11,35; 12,1; 13,13; 14,5; 16,1; 26,4; 36,1; 37,1; 39,4; 39,8; 45,3; 51,0; 51,1; 55,3; 59,2; 60,1; 60,2; 63,1; 70,3; 72,4; 73,1; 74,1; 77,10; 83,2; 87,1; 89,3; 90,1; 90,2; 107,2; 120,1; 125,1; 125,5; 130,4; 160,0; 164,0; 166,0; 166,0; 166,3; 166,3; 169,0; 175,1; 179,0; 179,2; 181,1; 183,1; 184,7; 185,0; 185,4; 195,3; 202,1; dominum 1,1; 1,2; 2,49; 2,67; 2,80; 4,3; 4,12; 4,14; 7,15; 13,13; 33,2; 34,2; 39,3; 46,1; 67,2; 109,1; 109,1; 117,0; 117,7; 120,2; 121,2; 123,12; 166,0; 167,1
 domus: 85,1; 185,4; domo 33,2; 122,7; 137,0; domos 33,0; domui 3,33; domum 5,5; 118,3
 donare: donasset 156,8; donavit 2,44
 donec: 124,2; 161,2
 donum: 72,5; 72,5; 72,5; 187,5; dona 3,13; 3,21; 75,2; 168,2; donis 109,2; 147,6; dono 123,1; donorum 3,13
 dormire: dormientem 75,2
 dormire: 55,0; 55,1
 dormitatio: dormitationem 55,3
 dorsum: dorso -1,1
 dubium: dubio 0,13; 2,63; 2,67; 2,89; 8,23; 8,36; 9,16; 9,17; 11,40; 12,14; 16,5; 29,3; 38,3; 104,1; 141,3; 152,4; 162,4; 165,2
 dubitare: dubitat 156,4
 ducere: 3,0; 3,1; 46,2; ducentem 11,23; ducimus 7,2; ducit 3,23; 4,7; 139,0; 139,3; 140,0; ducitur 11,40; ductus 4,14; ducunt 11,25
 dulcedo: dulcedinem 2,111; 123,1
 dulcis: dulcia 2,111; dulciora 49,2;

- 150,5
dum: 2,78; 2,86; 3,8; 3,17; 3,19;
4,9; 9,20; 22,6; 34,1; 42,3; 107,4;
108,1; 136,2; 175,4
duo: 2,65; 12,16; 155,1; 174,7;
duas 11,40; 11,41; 42,1; 114,3;
129,2; duobus 2,2; 191,3; du-
orum 16,2; 122,3; duos 16,2;
122,3
duplex: duplici 115,2; 166,4
durare: duraremus 2,48
dux: duce 12,4
E: 2,77; 11,6; 82,3; 122,14
ecce: 3,34; 118,2; 122,15; 126,5;
128,3
ecclesia: 0,7; 112,2; 137,3; ecclesiae
0,4; 16,3; 122,4; ecclesiam 16,3;
73,1; 122,4; ecclesiis 31,4; 136,3
edere: edendo 9,7
edocere: edocemur 13,12; 136,1;
edocet 2,82; 4,15; 8,8; edocti
63,1
educare: educari 7,1
educere: educit 17,5
efferre: effert 164,1; elatus 100,2;
164,0; 164,1; 164,1; 164,5
efficere: 2,36; effectus 8,13; 22,10;
effici 0,6; 2,27; 4,8; 39,4; 66,0;
efficiam 117,5; efficiamur 146,0;
efficiatur 4,10; efficiamur 39,5;
efficitur 69,2; 124,0; 156,10; effi-
ciuntur 202,1
effugere: effugiant 2,36; effugiat
60,0; effugiet 119,1; effugit
40,3; effugiunt 45,2
effulgere: effulget 3,37
egere: egemus 3,2
ego: -1,5; 1,6; 2,17; 2,18; 2,81; 2,81;
6,1; 12,2; 12,2; 12,9; 14,1; 15,4;
30,1; 38,1; 39,4; 46,5; 77,5; 82,6;
85,1; 111,1; 116,2; 122,9; 123,7;
123,8; 124,1; 125,1; 157,2; 167,3;
178,2; 184,1; 184,2; 187,7; 191,1;
195,11; 202,0; me 2,34; 2,34;
2,68; 2,80; 4,1; 4,1; 4,16; 5,1; 5,5;
6,1; 7,1; 12,2; 12,2; 12,15; 25,2;
25,2; 39,8; 50,1; 62,2; 70,3; 70,3;
78,1; 80,1; 80,1; 82,6; 82,6; 83,2;
84,4; 85,1; 87,1; 92,0; 111,1;
113,1; 117,6; 117,7; 117,7; 118,3;
121,1; 123,8; 124,1; 127,4; 130,4;
130,4; 130,4; 136,2; 147,3; 152,3;
152,3; 152,3; 153,1; 156,11;
166,3; 172,1; 178,2; 181,1; 184,1;
184,2; 184,2; mecum 184,7; mei
-1,10; 134,2; mihi -1,8; -1,9;
0,14; 2,33; 2,65; 2,66; 3,4; 3,32;
8,33; 12,2; 12,2; 26,1; 27,1; 33,2;
34,2; 36,1; 42,5; 88,1; 109,1;
113,1; 113,1; 117,6; 121,5; 121,5;
140,4; 189,2; 190,4; 196,1; 199,1
eicere: 77,11; eice 26,4; 77,11;
eicio 87,1; eiecimus 187,2
eiusmodi: 3,24; 13,13; 102,1; 147,2;
175,2
elatio: elationem 161,1; elationis
2,6; 31,2; 61,2; 161,2
elemosyna: elemosynam 5,1
elevare: 8,27
eligere: 11,5; 69,3; 89,0; electis
29,3; eligat 3,10; 69,3; eligen-
dum 9,13; eligit 69,4
elimare: elimet 2,59
eloquium: 49,1; eloquia 2,111;
23,1; eloquii 2,111
emendare: 2,102; 34,0; 72,0; 72,1;
200,3; emendabimus 16,0;
emendat 20,0
emendatio: emendatione 2,107;
emendationem 3,31; 26,2; 175,2;
194,0; 199,1; emendationis 193,1
emere: emat 172,0

- eminens: eminentia 79,2; 79,4;
 eminentiora 2,72; 61,1; eminens-
 tiores 170,1; eminentioribus 0,7
 eminus: -1,2
 emollire: 8,28
 emolumentum: 3,25; emolumenta
 103,1
 emundare: emundamur 147,2;
 emundari 147,0; emundaverit
 150,3
 enim: 0,13; 0,15; 0,18; 2,11; 2,27;
 2,57; 2,62; 2,64; 2,65; 2,68; 2,78;
 2,83; 2,87; 2,98; 2,99; 3,3; 3,12;
 3,15; 3,29; 3,34; 7,6; 8,5; 8,9; 8,9;
 8,16; 8,34; 9,3; 9,5; 9,8; 9,10;
 9,18; 10,5; 11,3; 11,7; 11,12;
 11,18; 11,19; 11,22; 11,23; 11,29;
 11,33; 11,35; 11,37; 12,1; 12,5;
 12,6; 12,13; 17,2; 20,1; 21,5;
 21,6; 22,2; 22,6; 25,3; 26,2; 26,5;
 29,2; 32,2; 34,2; 34,3; 35,2; 40,4;
 42,5; 43,1; 45,2; 45,5; 46,2; 46,3;
 49,3; 59,2; 60,2; 62,4; 67,2; 68,2;
 71,2; 72,1; 76,3; 78,2; 79,2; 80,1;
 80,2; 87,4; 88,2; 89,3; 91,2; 93,1;
 94,3; 95,4; 105,1; 107,3; 108,1;
 110,2; 113,1; 117,2; 119,2; 121,4;
 121,5; 122,15; 123,2; 123,5;
 123,7; 125,2; 126,2; 126,2; 127,2;
 127,3; 129,1; 130,4; 130,5; 137,3;
 140,2; 140,3; 141,2; 143,2; 152,4;
 154,3; 156,2; 156,9; 157,2; 159,2;
 160,2; 161,2; 165,1; 166,2; 167,4;
 172,2; 174,4; 174,7; 174,7; 174,8;
 178,1; 185,2; 185,3; 187,1; 187,5;
 189,1; 190,4; 198,1
 enumerare: 2,38; enumerasset 8,9;
 enumerata 86,3; enumeravit
 165,2
 enuntiare: 200,0
 episcopus: episcopi -1,6; episco-
 pum 11,27
 epistola: epistolam 16,5
 equidem: 122,7; 122,8
 eradicare: eradicaris 43,1
 erga: 2,13; 2,24; 2,28; 2,29; 2,30;
 2,30; 2,38; 2,63; 7,12; 8,19; 21,1;
 23,2; 28,0; 46,4; 55,1; 66,0; 69,4;
 77,9; 93,0; 111,1; 112,0; 126,6;
 128,1; 128,1; 147,4; 150,3; 152,1;
 152,4; 155,5; 156,9; 174,2; 191,2
 ergo: -1,10; 0,9; 0,12; 0,14; 0,17;
 0,18; 1,4; 2,8; 2,9; 2,24; 2,42;
 2,55; 2,56; 2,60; 2,63; 2,67; 2,76;
 2,84; 2,100; 3,17; 3,35; 4,16; 6,4;
 6,8; 7,7; 8,19; 8,20; 8,35; 9,7;
 9,13; 11,2; 11,41; 12,2; 12,7;
 13,4; 13,6; 14,5; 17,5; 21,2; 22,4;
 22,7; 22,9; 29,3; 29,4; 63,4; 77,3;
 78,3; 84,3; 89,3; 90,1; 99,2;
 110,3; 118,2; 119,3; 124,2; 126,4;
 127,0; 127,7; 130,1; 134,6; 134,9;
 134,10; 138,2; 139,2; 139,3;
 140,4; 149,2; 150,2; 150,3; 154,2;
 155,3; 156,7; 160,1; 162,3; 166,3;
 171,2; 174,3; 174,5; 177,3; 185,4;
 187,4; 195,3; 195,8; 196,2; 196,3;
 196,4; 200,2; 202,2
 erigere: erectus 164,5; erigat 3,7;
 174,8; erigimur 2,78
 error: erroris 139,3
 erubescere: erubescet 87,6; eru-
 bescit 82,5
 eruditio: 194,1; eruditione 7,2
 esca: 95,4; escam 72,3; 93,0; escas
 110,2
 esse: 0,3; 1,4; 2,0; 2,15; 2,27; 2,32;
 2,44; 2,50; 2,66; 2,71; 2,104; 3,0;
 3,0; 3,1; 3,4; 4,2; 4,8; 4,16; 6,0;
 7,2; 7,3; 8,7; 9,16; 11,3; 11,17;
 11,19; 11,21; 11,27; 11,27; 11,32;
 11,36; 11,37; 12,13; 13,2; 13,10;
 13,13; 14,1; 15,3; 17,4; 18,2;
 21,2; 21,4; 21,5; 23,1; 26,0; 28,0;

- 29,2; 29,3; 34,1; 40,2; 40,5; 41,1;
 42,1; 42,3; 42,6; 44,1; 45,4; 46,2;
 48,1; 63,3; 64,1; 66,1; 68,2; 69,1;
 72,4; 77,3; 79,3; 82,2; 85,0; 88,2;
 88,3; 91,3; 108,1; 108,2; 112,2;
 112,4; 114,3; 123,2; 125,5; 127,7;
 127,8; 128,1; 134,4; 143,2; 147,4;
 147,5; 153,0; 154,2; 161,2; 162,0;
 164,5; 164,6; 167,4; 169,1; 170,1;
 172,3; 173,1; 174,6; 179,0; 179,1;
 189,2; 195,0; 199,1; 202,7; eramus
 88,4; erant 3,39; 4,11; 29,2;
 122,8; 177,2; erat 85,1; 91,3;
 94,3; 111,2; 130,5; 157,3; 162,4;
 172,3; 202,8; eris 3,35; erit 0,14;
 7,3; 8,24; 10,5; 62,5; 95,3; 102,1;
 118,2; 125,4; 130,2; 141,4; 147,7;
 179,2; 195,7; erunt 8,9; 8,9;
 141,4; es -1,3; 8,7; 16,1; 122,3;
 128,3; 195,3; 195,11; essem 63,3;
 essemus 2,48; 156,6; esset 1,5;
 2,50; 59,2; 82,5; 118,2; 127,4;
 134,4; est -1,3; 0,3; 0,3; 0,1; 1,0;
 1,1; 1,1; 1,2; 2,2; 2,7; 2,7; 2,8;
 2,8; 2,12; 2,15; 2,15; 2,18; 2,25;
 2,38; 2,42; 2,43; 2,43; 2,44; 2,48;
 2,50; 2,51; 2,52; 2,55; 2,55; 2,56;
 2,57; 2,57; 2,58; 2,61; 2,62; 2,68;
 2,70; 2,72; 2,73; 2,74; 2,75; 2,84;
 2,85; 2,92; 2,99; 2,102; 2,104;
 2,109; 3,5; 3,7; 3,7; 3,14; 3,16;
 3,20; 3,21; 3,22; 3,24; 3,25; 3,26;
 3,26; 3,37; 4,0; 4,3; 4,5; 4,8; 4,9;
 4,9; 4,10; 4,11; 4,14; 4,17; 5,3;
 5,5; 5,9; 6,1; 6,2; 6,3; 7,7; 7,12;
 8,1; 8,3; 8,6; 8,6; 8,16; 8,17; 8,18;
 8,21; 8,26; 8,27; 8,30; 8,32; 8,34;
 8,35; 8,37; 9,0; 9,3; 9,4; 9,8; 9,10;
 9,11; 9,13; 9,13; 9,17; 9,21; 9,22;
 10,3; 10,4; 10,6; 10,7; 11,0; 11,1;
 11,3; 11,3; 11,5; 11,5; 11,8;
 11,13; 11,15; 11,16; 11,20; 11,22;
 11,26; 11,29; 11,29; 11,29; 11,29;
 11,31; 11,35; 12,2; 12,4; 12,5;
 12,5; 12,5; 12,8; 12,8; 12,10;
 12,10; 12,11; 12,13; 13,2; 13,4;
 13,4; 13,6; 13,7; 13,8; 13,10;
 13,13; 13,13; 14,0; 14,5; 16,1;
 17,5; 17,6; 18,2; 19,1; 20,0; 20,1;
 21,1; 21,1; 21,2; 21,3; 21,4; 21,6;
 22,4; 22,9; 25,0; 26,3; 26,4; 29,0;
 29,1; 29,1; 31,1; 31,6; 32,2; 32,2;
 32,2; 33,2; 33,3; 34,2; 34,2; 38,3;
 39,2; 39,3; 39,6; 39,9; 40,1; 40,1;
 40,3; 41,0; 41,0; 41,1; 41,2; 42,0;
 42,2; 42,3; 42,6; 43,0; 43,1; 44,1;
 44,1; 46,1; 46,1; 46,2; 46,2; 47,0;
 50,0; 50,1; 50,1; 50,2; 51,0; 51,1;
 52,1; 52,2; 53,1; 53,1; 54,0; 54,1;
 55,1; 56,2; 59,1; 59,2; 61,2; 61,2;
 61,3; 61,5; 62,0; 62,1; 63,2; 63,3;
 64,2; 65,1; 66,0; 66,1; 67,1; 67,2;
 68,1; 69,1; 69,3; 69,3; 69,4; 69,5;
 69,6; 69,6; 70,0; 70,1; 70,4; 70,4;
 71,2; 71,2; 72,1; 72,1; 72,2; 72,4;
 73,1; 74,0; 74,1; 76,0; 76,3; 77,0;
 77,5; 77,7; 77,7; 77,9; 78,1; 78,2;
 79,0; 79,1; 79,4; 80,2; 80,2; 80,2;
 80,3; 81,0; 81,1; 82,1; 82,3; 82,3;
 82,9; 83,1; 83,1; 84,2; 84,2; 84,4;
 85,0; 85,1; 85,1; 86,4; 86,4; 87,6;
 87,6; 88,4; 89,3; 90,0; 91,1; 91,3;
 92,1; 92,1; 92,3; 95,1; 95,2; 95,2;
 95,3; 95,4; 96,1; 97,0; 98,1; 98,1;
 98,3; 99,1; 99,1; 101,1; 101,1;
 101,4; 101,4; 104,1; 105,1; 106,1;
 107,0; 107,1; 107,2; 107,3; 107,4;
 108,3; 109,0; 109,1; 109,1; 109,2;
 109,3; 110,0; 110,1; 110,1; 110,3;
 110,3; 111,0; 111,2; 111,3; 112,3;
 113,0; 113,1; 113,1; 113,2; 114,0;
 114,1; 114,1; 114,2; 115,1; 116,1;
 116,1; 116,2; 116,3; 116,3; 117,2;
 118,0; 119,1; 119,1; 119,4; 120,0;

- 120,1; 121,0; 121,1; 121,2; 121,4;
 121,4; 122,1; 122,7; 122,7; 122,7;
 122,10; 122,12; 122,13; 122,15;
 122,16; 122,17; 123,5; 125,1;
 126,0; 126,1; 126,1; 127,0; 127,0;
 127,4; 127,4; 127,5; 127,6; 127,7;
 128,1; 128,1; 129,1; 130,0; 130,1;
 130,3; 130,4; 131,1; 131,2; 131,2;
 132,0; 133,0; 133,1; 133,1; 133,2;
 133,2; 134,2; 134,3; 134,4; 134,9;
 134,9; 134,9; 135,0; 135,1; 135,1;
 135,1; 136,0; 136,1; 136,1; 136,5;
 136,6; 137,1; 139,0; 140,0; 140,1;
 140,3; 140,4; 141,2; 141,4; 142,0;
 142,1; 143,0; 143,1; 143,2; 144,0;
 144,1; 144,1; 144,1; 144,2; 145,0;
 145,1; 145,1; 146,0; 146,1; 146,1;
 146,2; 147,0; 147,0; 147,1; 147,1;
 147,5; 147,7; 147,7; 148,0; 150,4;
 151,0; 154,0; 154,2; 154,4; 154,4;
 155,2; 155,3; 155,5; 156,0; 156,1;
 156,2; 156,6; 156,11; 157,0;
 157,2; 158,0; 158,1; 159,0; 159,3;
 160,0; 160,1; 160,2; 161,2; 162,0;
 162,1; 162,2; 163,1; 164,0; 164,0;
 164,1; 164,3; 164,5; 164,5; 164,5;
 164,6; 165,0; 165,1; 166,0; 166,0;
 166,1; 166,3; 166,4; 166,6; 167,3;
 168,0; 170,0; 170,0; 170,1; 171,2;
 172,1; 172,1; 172,2; 172,5; 173,0;
 173,2; 173,2; 173,3; 174,2; 174,4;
 174,5; 174,8; 175,2; 175,3; 175,4;
 176,1; 176,1; 177,1; 177,1; 177,3;
 178,0; 178,1; 178,1; 178,2; 179,2;
 180,0; 181,0; 181,1; 182,1; 183,0;
 183,1; 184,3; 185,0; 185,1; 185,2;
 185,3; 185,4; 185,4; 185,5; 185,5;
 186,0; 186,1; 186,1; 186,1; 186,1;
 186,1; 186,2; 187,3; 187,5; 188,0;
 189,0; 189,0; 189,1; 190,0; 190,0;
 190,1; 190,2; 190,2; 190,3; 190,5;
 191,1; 191,1; 191,3; 193,2; 195,2;
 195,2; 195,3; 195,8; 195,9;
 195,10; 196,4; 198,1; 198,2;
 200,1; 200,2; 200,4; 202,0; 202,1;
 202,8; 202,9; 203,3; 203,4; estis
 2,64; 6,1; 39,8; 40,5; 72,1; 120,1;
 120,3; 124,2; 156,11; 164,2;
 168,0; 187,2; 200,4; estote 67,1;
 156,7; fuerat 2 89; 2,89; 184,0;
 fuerimus 62,2; 163,1; fuerint
 0,14; 7,14; 7,14; 9,12; 17,1;
 117,5; 117,5; 158,2; fueris 72,5;
 fuerit 6,6; 6,6; 6,8; 13,6; 22,1;
 22,5; 22,7; 70,0; 92,0; 95,0; 96,1;
 100,0; 101,1; 107,3; 122,5; 130,1;
 136,3; 137,3; 141,1; 150,3; 182,0;
 184,0; 184,3; fuerunt 32,0; fui
 76,1; fuisse 11,36; fuissem
 119,2; fuit 8,15; 134,6; simus
 118,1; 126,3; sint 11,16; 31,4;
 36,2; 36,3; 53,2; 82,9; 123,3;
 162,1; sis 41,2; sit -1,11; 1,0; 2,5;
 2,17; 2,17; 2,30; 2,43; 2,89; 2,93;
 3,6; 3,10; 3,18; 3,28; 6,8; 8,1; 8,8;
 8,16; 8,27; 9,7; 11,18; 11,38;
 11,38; 11,39; 13,11; 13,12; 13,12;
 16,3; 28,1; 34,4; 35,2; 49,3; 60,1;
 66,1; 68,0; 69,1; 69,3; 70,3; 71,1;
 72,2; 73,1; 75,1; 79,2; 79,4; 81,2;
 83,1; 90,2; 108,1; 109,2; 110,1;
 112,3; 122,4; 122,5; 128,0; 128,4;
 130,2; 130,3; 133,1; 136,6; 141,1;
 141,3; 146,2; 148,1; 149,2; 152,5;
 156,4; 156,5; 167,1; 167,2; 184,0;
 186,0; 194,1; sitis -1,10;
 sum 0,15; 2,17; 12,2; 18,1; 30,0;
 62,2; 76,1; 85,1; 116,2; 117,2;
 123,7; 125,1; 136,2; 166,0; 167,3;
 185,4; 198,1; 203,1; sumus -1,1;
 -1,3; 2,30; 2,86; 3,9; 11,9; 63,1;
 79,3; 82,4; 118,2; 124,2; 169,1;
 173,1; 184,1; 187,1; 203,4; sunt
 1,0; 2,7; 2,19; 2,24; 2,36; 2,37;

- 2,59; 2,66; 2,83; 2,104; 2,105;
 2,106; 3,1; 3,2; 3,5; 4,4; 4,10;
 4,10; 5,3; 5,6; 7,14; 9,3; 9,6; 9,9;
 9,18; 9,22; 11,11; 11,15; 11,34;
 12,8; 12,10; 12,12; 14,2; 15,2;
 18,1; 18,1; 19,0; 19,1; 19,1; 20,1;
 22,9; 29,4; 31,1; 31,2; 32,2; 33,2;
 45,1; 45,3; 49,4; 60,1; 61,1; 63,4;
 78,1; 82,6; 82,6; 86,1; 86,2; 86,3;
 86,4; 95,3; 103,1; 104,1; 105,1;
 115,1; 116,2; 116,2; 118,5; 125,0;
 125,3; 125,3; 134,9; 136,5; 138,2;
 147,4; 150,1; 150,2; 153,0; 154,3;
 155,1; 156,0; 164,1; 164,3; 165,2;
 171,4; 174,0; 177,3; 178,1; 187,3;
 187,3; 187,4; 187,6; 196,2; 196,2;
 196,3; 198,2; 202,6; 203,1
 esurire: 195,3; esuriens 84,1; esu-
 rientes 9,14; esurientibus 127,4;
 esuriunt 90,1; esurivi 2,65;
 113,1
 et: 1349 loci
 etenim: 2,108; 190,3
 etiam: -1,11; 0,7; 0,14; 2,9; 2,18;
 2,28; 2,32; 2,32; 2,35; 2,38; 2,58;
 2,60; 2,63; 2,65; 2,83; 2,92; 2,94;
 2,101; 2,106; 3,2; 3,4; 4,3; 4,5;
 4,6; 4,8; 6,4; 6,6; 6,11; 7,7; 7,9;
 7,12; 8,0; 8,1; 8,2; 8,8; 8,15; 8,27;
 8,31; 9,2; 9,8; 9,8; 9,12; 9,22;
 10,2; 10,6; 11,2; 11,9; 11,13;
 11,18; 11,20; 11,21; 11,21; 11,22;
 11,26; 11,30; 11,30; 11,32; 15,3;
 16,3; 17,0; 22,2; 29,4; 31,7; 34,1;
 35,2; 37,1; 39,6; 45,3; 45,5; 52,1;
 57,1; 59,1; 61,4; 62,4; 62,5; 69,2;
 69,4; 76,0; 78,2; 78,3; 79,3; 79,4;
 83,0; 83,2; 86,2; 88,0; 88,2; 89,3;
 90,2; 90,3; 92,4; 93,0; 94,2; 94,3;
 95,4; 96,1; 96,1; 101,0; 101,2;
 114,3; 121,0; 121,3; 122,11;
 122,16; 123,0; 123,2; 125,4;
 125,4; 126,6; 131,0; 131,2; 133,1;
 133,2; 138,1; 152,1; 152,4; 156,0;
 156,8; 156,9; 157,3; 159,3; 164,5;
 164,6; 166,6; 171,3; 178,2; 182,0;
 182,1; 187,5; 187,5; 187,6; 195,1;
 196,4; 199,0; 202,1; 202,3
 etiamsi: 2,30; 13,11; 13,12; 13,12;
 24,1; 40,2; 41,1; 42,6; 45,3; 46,4;
 54,1; 81,2; 82,2; 123,0; 130,2;
 146,2; 154,2
 eulogiam: 133,0; 133,0
 evadere: evadendi 179,2
 evagari: 144,1
 evangelicus: evangelicis 82,3
 evangelium: 3,18; 4,7; 5,5; 8,23;
 15,3; 82,7; 83,2; 118,3; 141,3;
 evangelii 0,5; 8,31; 41,2; 87,2;
 116,1; 161,1; evangelio 1,1; 21,6;
 39,6; 82,7; 122,2; 127,7; 157,2;
 198,1
 evangelizare: evangelizaverit 13,
 11; evangelizavimus 13,11;
 evangelizem 0,14
 evenire: 4,13; eveniat 16,3; 21,3;
 evenit 55,1; 171,3
 eventus: eventum 0,17
 evidens: evidentem 12,11; eviden-
 ter 15,1
 ex: -1,2; -1,9; -1,9; 0,6; 1,2; 1,2; 1,2;
 1,4; 1,4; 1,5; 2,11; 2,22; 2,25;
 2,30; 2,30; 2,36; 2,40; 2,66; 2,71;
 2,75; 2,79; 2,82; 2,82; 2,93; 3,25;
 6,8; 7,0; 7,3; 8,1; 8,37; 9,6; 9,8;
 9,8; 9,16; 9,17; 10,5; 11,4; 11,8;
 11,18; 11,20; 11,29; 11,30; 11,34;
 11,36; 11,38; 11,40; 12,0; 13,12;
 14,3; 14,3; 14,3; 14,3; 22,1; 22,3;
 22,3; 22,5; 22,5; 22,5; 22,8; 27,0;
 29,2; 30,1; 35,1; 36,1; 39,3; 39,3;
 39,3; 39,5; 41,2; 45,2; 52,3; 53,0;
 56,1; 61,1; 62,5; 72,1; 78,3; 78,3;
 87,0; 88,4; 89,1; 89,1; 90,0; 90,1;

- 91,0; 104,0; 112,4; 112,5; 113,1;
114,1; 118,4; 120,1; 121,1; 121,2;
121,4; 122,1; 122,1; 122,5; 122,6;
123,1; 123,4; 123,12; 125,4;
135,2; 138,1; 140,2; 140,3; 147,5;
149,1; 149,2; 150,0; 150,0; 150,2;
150,3; 152,2; 156,3; 157,3; 159,1;
160,1; 168,2; 168,2; 171,1; 171,3;
171,4; 174,1; 174,2; 175,4; 177,3;
184,1; 184,1; 184,5; 185,1; 190,5;
191,0; 191,0; 191,1; 193,1; 195,1;
195,4; 195,5; 195,8; 196,3; 203,4;
203,4
- exaequare: exaequemus 161,1
- exaltare: exaltabitur 62,2; exal-
tabo 117,7; exaltat 8,29; 164,0;
exaltavi 152,3
- examen: examinis 138,2
- exaudire: exaudiant 119,4
- excedere: excesserit 139,3; exces-
sit 202,8
- excidere: excidemini 26,3; exci-
dens 22,2; excidetur 21,3; exci-
dimus 2,98; 49,0; excidit 8,37
- excipere: excipiat 176,2
- excitare: excitatur 76,0
- excludere: 2,48; excludatur 7,4;
101,2; 174,6; exclusa 2,110;
3,28; exclusisset 126,2
- excolere: excolat 2,59
- excommunicare: excommunicari
43,1; 76,1
- excusare: 69,0; 69,6; excusat 69,6
- excusatio: excusatione 69,6; 121,
5; excusationem 18,2; 119,2;
122,15; excusationis 119,0
- exemplar: exemplaria -1,11
- exemplum: 3,38; 8,7; 81,2; exem-
pla 3,34; 8,11
- exercere: 131,0; exercebit 3,30;
exercuit 123,5
- exercitium: 3,37; 7,5; 22,9; 62,3;
exercitia 22,9; exercitio 3,27
- exhibere: 3,29; exhibeant 11,15;
exhibens 100,1; exhibent 86,1;
exhibentes 156,0; exhibet 119,5;
exhibetis 120,3; exhibui -1,10;
exhibuistis 18,2; 147,4; exhibuit
9,15
- exhonorare: exhonoratur 17,3
- exhortari: exhortante 160,1
- exigere: exigamus 0,11; exigantur
196,0; exigatur 101,4; exigit
137,2
- exiguus: exigui 140,3
- exinanire: exinanita 9,12; exina-
nivit 2,50; 134,4
- exire: exite 2,96
- exitus: 87,3; exitum 138,1; 179,2
- exolescere: exolescit 9,11
- exoptare: exoptat 82,2
- exordium: 2,1; 22,5
- expedire: expediat 13,6; expedit
15,3; 26,1; 26,5; 36,2; 48,1; 76,3;
175,0; 175,4; expediunt 8,5;
12,11
- experiri: 5,8
- expetere: expetatur 2,5; expeten-
dum 48,1; expetimus 2,25; ex-
petit 92,3; expetunt 7,12
- explanare: explanat 172,1; expla-
navimus 178,1; explanavit
127,1
- explere: 3,3; 9,9; 9,13; 13,7; 31,6;
expleat 6,10; 11,17; 107,3; ex-
plemus 8,17; 58,2; explenda
150,2; explendi 193,0; explen-
dum 13,3; 90,0; explens 85,1;
expleret 1,5; 202,7; explet 2,69;
expleta 2,86; expleto 82,3
- expletio: expletionem 2,60; 57,2
- explicare: 2,58
- explorare: 87,2; exploratur 87,5
- exponere: exponat 69,6; expone-

- rem -1,5; exposuimus 52,1
 exportare: 177,3; 178,2; exporta-
 mus 178,1; exportate 200,4
 exprobrare: exprobrabunt 39,8;
 156,11; exprobrantes 171,4
 expurgare: expurgatus 22,1; ex-
 purgetur 35,2
 exsecrabilis: 13,13
 exsecrari: 117,1; exsecratus 150,3
 exsistere: 195,1; 196,4; exsistamus
 152,1; exsistat 2,73; exsistatis
 0,14; exsistit 9,4; exstiterint
 149,1; exstitit 13,1
 exsolvere: exsolvatur 2,26; exsol-
 vendum 196,4; exsolvimus 2,25
 exspectare: exspectat 9,1; 67,2;
 exspectavi 195,9; exspectet 34,3
 exspectatio: 12,10; 138,1
 exstinguere: exstingueretur 122,
 11; exstingui 61,3
 exsultare: exsultate 39,9; 156,11
 extendere: extendat 151,1; exten-
 dens 82,6; extendimus 55,2
 exterminator: exterminatore 93,1
 extollere: 9,20; extollentem 13,5
 extra: 29,4; 182,0; 197,0
 extrinsecus: 2,11; 3,22; 4,10; 11,14;
 58,2
 exuere: exuitur 128,2
 Faber: 2,87
 faber: fabre 58,3
 fabrifacere: fabrifaciunt 3,32
 fabrilis: fabrile 3,32
 facere: 3,32; 9,10; 11,25; 12,1; 13,8;
 13,13; 82,4; 83,2; 87,0; 88,4;
 98,1; 98,2; 111,1; 120,1; 144,0;
 150,0; 176,0; 176,0; 176,1; 183,0;
 183,1; 184,1; 184,4; 186,0; 195,3;
 faceret 91,2; 195,9; faciam
 12,15; 80,1; 84,4; 127,4; 181,1;
 184,2; faciamus 167,3; faciant
 22,0; 137,2; facias 112,1; faciat
 3,17; 112,0; faciatis 81,1; facie-
 bat 34,2; faciemus 2,1; 118,0;
 faciens 2,87; 58,3; 77,10; 101,1;
 facientes 51,0; 88,4; 178,0; faciet
 2,89; 83,2; facimus 56,1; facio
 123,7; facit 2,26; 21,3; 25,2;
 29,3; 49,3; 56,0; 58,0; 82,2; 91,0;
 100,2; 107,5; 112,2; 113,2; 120,0;
 120,1; 120,2; 123,11; 146,1;
 146,2; 146,2; 154,2 154,2; 154,2;
 194,1; facite 2,92; 21,2; 71,1;
 134,2; 174,4; facitis 2,81; 2,92;
 174,4; faciunt 2,30; 5,6; 166,5;
 166,6; 187,1; facta 44,1; 122,7;
 202,5; factum 87,4; 134,3; fac-
 tus 2,52; 65,1; 126,1; 128,3;
 134,5; 134,5; 166,0; 203,1; fece-
 rimus 127,9; fecerit 32,2; 120,0;
 182,1; 183,0; feceritis 8,6; 36,1;
 82,4; fecerunt 166,5; fecimus
 82,4; 187,2; fecisse 11,12; 31,4;
 42,5; fecistis 2,66; 2,66; 36,1;
 fecit 0,16; 0,16; 2,44; 8,33; 9,14;
 18,3; 85,2; 119,0; 119,0; 122,14;
 195,4; 195,9
 facies: facie 168,0; faciem 0,18;
 0,18
 facilis: facile 3,6; 3,7; 6,5; 9,8;
 11,24; 187,4; facilius 0,13; 3,8;
 3,23; 3,24; 9,13; 9,19; 9,21
 facultas: 2,60; facultate 117,6;
 facultatem 77,1; facultatemque
 0,5; facultatibus 8,23; faculta-
 tum 5,0
 falx: falcem 2,87
 fallax: fallaci 6,4
 fallere: fallat 186,1; falli 24,1
 falsus: 15,2; falsos 87,2
 fama: famam 59,3
 fames: 14,6; fame 8,3; famis 128,1
 familiaris: familiares 32,0
 famosus: famosissimum 122,7

- fateri: fateatur 97,2; fateretur 202,7
 fatigatio: fatigatione 8,3; 82,7
 fauces: 110,2; faucibus 2,111
 favor: favorem 112,1
 favum: 2,111; 49,2; 150,5
 fermentum: 30,1; 175,5
 ferramentum: 106,0; ferramentorum 103,0
 ferre: 2,104; 179,0; ferat 6,5; 6,10; 124,2; 125,4; ferimus 155,1; ferrent 8,30; tulit 177,1
 ferus: ferum 2,61; feris 2,29
 fervor: 7,10; 8,5
 fessus: fessi 9,6
 festinanter: 0,19
 festinare: 94,1
 festuca: festucam 77,11
 fidelis: 89,3; fideles 31,4; 152,1; fideli 53,1; fideliter 31,6; 82,1; 89,3; 152,4; 163,2; fidelius 174,7
 fidere: fidentes 126,3
 fides: 3,15; fide -1,6; 0,5; 5,6; 88,2; 134,0; 147,1; 160,1; fidei 3,13; 33,1; 34,3; 40,1; 40,2; 40,4; 136,4; 174,6; 197,0; fidem 5,4; 134,2; 134,6; 134,10; 187,0
 fiducia: 126,5; fiduciam 71,2; 77,10
 fiducialiter: 6,10
 fieri: 2,35; 2,87; 4,4; 5,3; 5,3; 7,13; 13,13; 13,13; 45,4; 62,4; 69,3; 87,4; 109,0; 117,4; 124,0; 135,1; 152,1; 156,0; 161,0; 168,1; 185,2; 198,2; 200,3; 201,0; fiant 10,7; 11,2; 17,1; 155,2; 172,5; 174,4; 195,3; 197,1; fiat 12,13; 64,1; 77,6; 81,2; 83,0; 88,2; 90,1; 128,3; fiet 87,4; 195,7; fit 3,24; 9,16; 11,18; 16,3; 20,2; 142,1; 175,2; 203,0; fiunt 2,65; 149,2
 figura: 172,4; figuram 2,77
 filius: 12,1; 24,1; 24,1; 64,2; 67,1; 195,3; filii 24,1; 85,2; 88,4; 122,8; 122,9; 156,7; 172,5; filiis 122,8; 122,11; filio 39,1; 122,5; 134,7; filiorum 98,1; 185,5; filios 4,16; 5,5; 7,1; 118,3; 122,12; 152,3; filium 17,6; 23,2; 24,1
 fingere: fingit 131,2
 finire: finienda 198,2
 finis: 154,4; fine 9,9; finem 2,47; 149,1; 179,2
 firmare: firmetur 2,72
 firmitas: firmitate 2,71
 firmus: firma 6,8; 7,3; firmam 7,0; firmius 7,6
 fiscalis: fiscalia 196,0
 fixus: 2,84; 92,1; fixa 22,2; fixam 60,1; fixo 2,82; 58,1
 flagrans: 2,23; flagrantissimum 2,21
 flamma: 2,16
 flere: flebitis 8,31; flent 8,33; flentibus 3,12; flet 3,12
 fletus: 175,4; fletum 8,30
 flumen: flumina 2,40; fluminis 140,3
 fomes: fomitem 8,10
 fons: fontes 14,4; fontesque 2,40
 foras: 87,1
 foris: 32,1
 forma: 2,50; 2,88; 95,4; 134,4; formae 2,87; 11,18; 79,2; formam 2,50; 2,77; 2,85; 82,8; 86,1; 134,4
 formare: formandam 3,31
 fortassis: 87,4
 forte: 2,21; 2,73; 2,76; 2,95; 3,23; 6,4; 7,14; 8,7; 9,17; 16,3; 17,0; 21,3; 30,1; 42,3; 42,4; 43,1; 76,1; 77,9; 77,10; 107,4; 122,16; 130,3; 137,4; 140,3; 164,1; 171,0; 195,2
 fortis: 167,1; fortiores 177,0; 200,4; fortiorum 177,3

- fortitudo: fortitudine 167,1
 fovere: foveat 15,3; foveri 11,13
 fragilis: fragilior 162,6
 frater: -1,1; 5,7; 16,1; 32,2; 72,0;
 72,3; 72,5; 100,0; 122,2; 186,0;
 fratre 28,1; 39,5; 43,0; fratrem
 16,1; 39,5; 72,0; 77,3; 77,7;
 77,10; 78,0; 122,3; 155,0; 155,5;
 191,0; fratres 3,36; 4,7; 4,16; 5,5;
 9,3; 15,3; 17,0; 25,3; 29,0; 32,1;
 32,2; 75,0; 87,2; 91,0; 101,0;
 118,3; 192,0; 193,0; 194,0; 196,0;
 196,4; fratri 70,0; 72,5; 113,0;
 fratribus 2,66; 3,0; 30,0; 31,2;
 36,0; 36,1; 37,0; 69,4; 89,0;
 122,0; 196,4; 198,0; fratris
 77,11; 78,1; 154,3; fratrum -1,1;
 3,37; 36,4; 37,1; 71,1; 101,2;
 107,1
 fraternitas: fraternitatis 6,9
 frenum: freno 8,5
 frequens: 2,78; frequenter 2,75;
 8,3; 87,4; 90,3; 122,8; 172,4;
 175,0; 198,0; 202,3; 202,7
 frigus: frigoris 11,14
 fructifer: fructiferam 195,11
 fructificare: 19,1
 fructuosus: fructuosum 0,17
 fructus: 2,63; 8,1; 19,0; 19,1; 21,2;
 21,2; 26,3; 135,2; fructibus
 191,0; fructum 21,3; 114,2
 fugere: fugite 158,2; fugiunt 13,9
 fulgor: fulgore 2,39; fulgores 2,19
 fulgur: fulgura 2,18
 fungi: fungimur 160,1
 fur: furibus 102,1
 furari: furatus 122,7
 furere: furit 159,2
 furor: 159,2; furorem 8,24; 159,3;
 190,0; furoris 159,0; 159,1;
 190,0; 190,1
 furtum: furti 102,1
 futurus: futura 84,2; futurae 71,2;
 futuri 138,2; 138,2; futuro 5,5;
 futurum 172,3
 Gaudere: 51,0; gaudemus 51,1;
 155,2; gaudentibus 3,12; gau-
 deo 187,7; gaudet 3,12; 86,5;
 155,3; gaudete 39,9; 156,11
 gaudium: 51,0; 51,1; 117,6; gaudio
 2,110; 8,34; 202,5
 gehenna: gehennam 26,5; 76,3;
 175,4
 generalis: generalem 9,5; generali-
 ter 40,1; 179,1; 195,1
 generare: generat 31,2; 90,1
 genetrix: genetrices 2,30
 genitor: genitorem 2,29
 gens: gentem 152,2; gentes 91,2;
 127,2; gentis 61,3; 145,1
 gentilis: 16,3; 28,1; 73,1; 122,4;
 175,2; gentiles 39,6; 39,6
 genus: 0,1; genera 8,9; genere
 8,36; 61,3; 119,1; 123,0; generi
 8,12
 gerere: 11,24; 36,3; 103,0; 147,5;
 gerat 35,2; gerebat 18,1; geren-
 tis 128,1; gereret 59,2; geri -1,5;
 gerimus 2,4; 51,1; gerit 2,10;
 8,35; 71,2; 92,1; 102,0; 159,2;
 166,3; 191,1; geritur -1,5; 174,7;
 gerunt 2,83; 105,1; 137,1; gerun-
 tur 11,19; 202,1; gesta 2,66;
 164,1; 182,2; 200,0; gestorum
 164,5; gestum 190,2
 germen: 8,37
 germinare: germinabit 22,2
 gestire: gestit 11,6
 gignere: genuerunt 2,28; 4,7; ge-
 nui 152,3; gignuntur 2,41
 gladius: 14,6; gladio 172,2; 172,2;
 gladium 172,0; 172,0; 172,2;
 172,2; 172,3

gloria: 4,10; 117,6; 187,6; gloriae
2,19; 22,5; 22,10; 22,10; 134,6;
146,0; 146,0; 146,1; gloriam
2,92; 8,20; 11,4; 22,6; 36,5; 51,1;
56,0; 57,0; 59,3; 63,2; 63,2; 63,3;
63,4; 66,3; 134,3; 134,3; 135,1;
146,1; 151,1; 166,6; 174,4; glo-
riarum 14,2

gloriari: 166,0; gloriandi 166,0;
gloriando 166,0; gloriantur
166,5; gloriaris 171,1; gloriatur
166,0; 166,4; 167,1; gloriatur
166,0; 167,1; 167,1; 167,1; 167,1

gloriatio: 166,0; 166,0; 166,3; 166,4

glorificare: glorificandum 75,1;
glorificatur 155,4; glorificent
56,2

graecus: graece 154,2; graeci 170,0

grandis: grande 2,105; 95,1

gratanter: 6,6

gratia: 2,16; 3,15; 3,19; 7,4; 22,5;
39,6; 99,1; 187,3; 193,0; gratiae
-1,9; 2,73; 3,25; 134,3; 169,1;
172,3; gratiam -1,10; 0,1; 0,13;
2,35; 2,36; 2,43; 3,16; 3,17; 3,19;
3,25; 33,2; 40,1; 40,4; 74,2; 76,1;
76,2; 123,1; 123,3; 134,0; 136,6;
166,6; 168,1; 187,5; 188,1; gra-
tiarum 109,3; gratias 57,1; 85,2;
169,0

gratus: grate 152,4; grati 152,1;
gratum 195,2

gravari: 9,8; gravatur 9,8

gravis: gravia 178,1; gravior 2,27;
23,2; 130,3; gravioris 2,73; gra-
vissimum 3,26; graviter 6,10;
155,1; gravius 26,1; 40,5; 82,0;
122,16

gravitas: gravitatem 8,28

gula: gulae 7,8

gustare: gustabunt 110,2

gustus: 110,1; 110,3

Habere: 2,109; 3,28; 11,30; 11,40;
11,41; 22,8; 29,0; 38,0; 42,2;
54,1; 75,0; 75,2; 86,2; 112,5;
123,6; 124,2; 127,0; 129,0; 129,2;
132,0; 137,2; 149,0; 152,0; 187,0;
194,1; habeamus 160,1; habe-
ant 2,9; 171,3; habeantur 36,5;
habeat 45,0; 57,1; 60,1; 66,1;
67,3; 77,10; 88,4; 111,2; 117,3;
175,0; habeatis 173,1; habeatur
2,85; 13,12; habebant 3,39; ha-
bebat 121,2; habebimus 116,0;
habebis 5,1; 184,7; habebit 34,3;
35,2; 39,1; 79,1; 107,1; 122,5;
126,6; habemus 10,1; 87,2;
112,2; 147,1; 203,4; habendum
11,3; habendus 105,1; habens
2,24; 3,26; 3,29; 3,30; 3,38; 5,8;
11,33; 164,5; 186,0; habent 2,70;
2,94; 11,7; 119,2; 136,4; 149,1;
200,2; habentes 2,82; 11,8; 11,9;
31,3; habenti 11,40; habentur
31,6; haberemus 82,8; haberent
11,36; 119,2; haberet 82,7; ha-
beretur -1,4; haberi 6,9; 22,6;
115,0; 175,2; habes 125,3; habet
3,20; 11,40; 15,5; 22,5; 38,1;
68,0; 72,5; 75,1; 114,0; 119,0;
121,1; 126,1; 128,2; 129,1; 134,6;
150,3; 150,3; 155,5; 172,0; 172,0;
172,3; 185,0; 185,1; 196,1; 200,1;
200,1; habetis 5,1; 5,9; 126,2;
habetur 2,14; 9,21; habita 121,4;
habitus 85,0; habuerit 150,3;
habui 18,1; 117,2; 149,3; habui-
mus 126,3; habuisse 8,30; 89,2;
habuistis 122,14; habuit 8,10;
78,3; 92,1

- habitare: 2,94; 2,97; 3,36; habitat
 123,8; habitaveris 2,95; habita-
 vit 134,3
 habitatio: 3,37; habitatione 3,36
 habitus: 11,0; 11,18; 11,20; 11,26;
 11,28; 11,29; 11,33; 143,0; 143,2;
 144,1; 165,1; habitu 11,8; 11,22;
 11,27; 11,29; 134,5; habitum
 11,8; 11,21; 11,27
 haesitatio: haesitationibus 71,1
 hebes: hebetiores 2,29
 hic: 4,8; 8,36; 92,1; 94,1; 114,2;
 124,1; 128,0; 179,2; hac 2,83;
 8,15; 8,22; 15,5; 38,1; 118,2;
 141,4; 166,0; haec -1,5; -1,8;
 -1,10; 0,18; 0,19; 2,9; 2,42; 2,48;
 3,24; 4,10; 6,10; 8,34; 9,4; 11,12;
 11,24; 11,35; 12,1; 16,3; 31,2;
 34,3; 35,1; 40,5; 62,1; 77,4; 77,5;
 86,6; 88,2; 91,2; 105,1; 109,3;
 121,1; 123,9; 125,2; 127,2; 127,7;
 140,1; 150,5; 157,1; 162,3; 166,2;
 172,4; 175,2; 200,3; 202,2; hanc
 2,25; 3,17; 4,0; 8,2; 8,37; 9,13;
 69,6; 132,0; 170,1; 171,2; 174,3;
 200,1; harum 2,63; hi 9,3; 9,6;
 11,4; 36,2; 36,3; 63,4; 86,0; 94,3;
 103,0; 122,16; 139,2; 156,1;
 171,2; 196,3; 202,4; his 0,1; 0,2;
 0,6; 2,2; 2,13; 2,55; 2,70; 2,94;
 2,105; 3,0; 3,1; 3,2; 3,33; 4,4; 4,4;
 4,10; 4,10; 5,6; 5,8; 6,8; 7,7; 7,13;
 7,13; 8,18; 9,8; 11,9; 11,15;
 11,22; 11,41; 12,8; 12,11; 18,3;
 21,3; 21,4; 26,0; 31,1; 31,4; 31,7;
 33,2; 52,3; 59,1; 59,1; 67,0; 77,2;
 77,4; 77,7; 77,7; 78,2; 81,1; 86,3;
 88,4; 92,2; 92,2; 92,4; 94,1;
 102,1; 103,1; 104,0; 114,3; 116,3;
 120,3; 121,2; 122,13; 122,17;
 123,2; 130,5; 134,6; 135,1; 136,4;
 138,1; 139,1; 147,0; 147,1; 147,2;
 147,2; 149,1; 150,1; 150,2; 155,1;
 156,2; 156,2; 161,2; 164,1; 164,3;
 166,5; 171,1; 171,4; 174,1; 175,4;
 175,5; 176,1; 176,2; 177,2; 182,1;
 187,7; 189,1; 195,6; 196,0; 196,1;
 200,2; 202,9; hoc -1,7; 0,9; 0,11;
 1,2; 2,0; 2,7; 2,7; 2,9; 2,27; 2,28;
 2,30; 2,42; 2,44; 2,64; 2,68; 2,74;
 2,80; 2,83; 2,84; 2,88; 2,93; 2,96;
 2,98; 2,101; 2,103; 2,104; 2,106;
 3,5; 4,3; 4,5; 4,11; 4,15; 7,12;
 7,12; 8,16; 8,21; 8,36; 9,14; 9,17;
 9,21; 10,2; 10,4; 10,5; 10,5; 10,6;
 11,2; 11,5; 11,8; 11,18; 12,9;
 13,6; 14,5; 22,0; 22,1; 22,7; 29,1;
 30,0; 31,6; 33,3; 34,0; 34,2; 34,2;
 39,5; 39,7; 40,4; 41,1; 41,2; 42,2;
 42,5; 44,1; 46,2; 51,1; 55,0; 57,2;
 61,2; 61,5; 62,3; 65,1; 67,3; 69,1;
 74,1; 75,2; 77,3; 77,7; 78,2; 79,1;
 79,4; 82,9; 85,0; 86,1; 86,2; 90,3;
 91,1; 92,0; 95,1; 95,4; 98,0; 98,1;
 98,2; 101,1; 101,4; 110,1; 110,3;
 112,2; 112,4; 112,5; 113,1; 114,3;
 115,1; 115,3; 117,6; 121,2; 121,3;
 121,4; 122,14; 122,15; 123,4;
 123,6; 123,7; 123,7; 124,2; 126,1;
 127,4; 128,2; 129,2; 130,2; 133,2;
 133,2; 134,2; 134,2; 134,9; 137,2;
 137,2; 140,1; 142,1; 144,2; 146,2;
 152,2; 154,1; 154,2; 155,4; 156,0;
 156,7; 156,8; 156,9; 157,1; 157,2;
 157,2; 157,3; 159,1; 161,1; 161,2;
 164,1; 164,6; 166,4; 166,5; 167,1;
 167,3; 170,1; 170,2; 170,3; 172,1;
 172,1; 175,1; 178,0; 185,1; 186,0;
 187,5; 187,7; 189,1; 194,1; 195,2;
 195,4; 195,6; 196,0; 196,3; 198,0;
 200,4; horum 2,11; 2,63; 9,14;
 34,3; 187,4; 190,5; huic 1,3; 22,6;
 69,6; 106,1; 164,6; 195,8; huius
 2,60; 4,6; 4,14; 122,5; 123,12;

- 127,2; 144,1; hunc 2,84; 16,5;
23,2; 39,7; 43,1; 78,3; 193,0
hic (*adv.*): 140,1; 157,3; 171,2;
177,3; 180,1
hiems: hiemis 143,2
hinc: -1,1; -1,1
hirsutus: 11,33
historia: historiam 8,31; historiis
122,6
hodie: 12,9; 173,0
homicida: 119,5
homo: 0,6; 2,12; 2,61; 4,5; 7,15;
20,2; 84,1; 123,0; 134,5; 156,3;
195,7; homine 2,95; 42,4; homi-
nem 0,1; 2,71; 7,15; 11,23; 11,24;
77,6; 79,0; 79,2; 109,0; homines
8,9; 17,1; 62,1; 87,4; 162,7;
166,6; 168,1; 189,1; homini 2,44;
3,7; 8,10; 70,3; 143,2; hominibus
2,28; 2,101; 11,12; 13,8; 22,6;
45,5; 56,2; 59,0; 60,0; 60,0; 63,3;
63,3; 63,4; 80,2; 144,1; 144,1;
146,0; 146,0; 146,2; 149,1; 166,5;
187,1; hominis 2,54; 3,3; 64,2;
67,1; 79,2; 146,2; 202,0; homi-
num 2,109; 7,4; 56,1; 134,5
honestas: 165,1; 165,2; honestate
137,2; honestatis 165,1
honestus 143,1; honesta 162,1;
honeste 10,7; 197,1; honestius
199,1; honestum 11,17
honor: honore 115,2; honorem
63,0; 63,1; 63,1; 63,1; 63,3
honore: honorant 52,2; hono-
rati 116,2; honoratur 116,0;
honorent 53,2; honorentur
115,2
hora: 0,20; 67,1; horam 87,2; 97,0;
97,2
hordeaceus: hordeaceos 9,15
horrendus: horrendum 122,7
hostia: hostiam 156,7
huiusmodi: -1,9; 3,0; 7,10; 7,13;
9,22; 11,9; 11,12; 22,11; 31,6;
36,2; 40,1; 107,0; 111,1; 115,3;
118,5; 123,1; 123,1; 123,6; 126,6;
129,1; 131,0; 149,1; 181,1; 186,2;
202,4
huiusmodi: 3,7; 11,24; 42,4; 42,6;
77,6; 119,1; 127,4; 127,9; 166,6;
190,3; 195,8
humanus: 79,2; humanae 11,11;
22,5; 22,10; humanam 4,15; 8,
20; 33,2; humanas 38,3; humani
147,7; humanis 50,2; humano
8,12; humanum 0,1; 2,61; 9,11
humidus: humidi 9,12
humiliare: humiliabitur 164,0;
humiliatus 136,2; humiliaverit
62,2; humiliavit 134,5
humilis: 8,22; 62,2; humilem 3,29;
humiliores 62,3
humilitas: 62,0; 62,1; humilitate
37,0; 129,1; humilitatem 3,29;
6,7; 10,1; 11,1; 11,5; 64,2; humi-
litis 3,34; 10,3; 22,9; 22,9;
22,10; 62,4; 86,1; 134,6
Iactare: iactans 164,0; 164,3; iac-
tari 11,10
iam: -1,1; 2,58; 2,59; 2,71; 2,108;
4,3; 4,4; 5,3; 5,9; 7,3; 7,11; 8,25;
9,6; 10,3; 22,10; 26,2; 72,3; 77,5;
123,11; 128,3; 130,2; 131,1;
134,9; 159,2; 174,1; 175,1; 176,1
ibi: -1,4; 8,33; 29,2; 72,5; 72,5;
127,1; 162,5; ibique 35,2
idcirco: 9,11
idem: 2,9; 9,7; 22,1; 59,2; 114,3;
143,2; 143,2; 143,2; 143,2; 178,1;
idemque 62,5; eadem 2,102;
11,12; 11,19; 11,31; 22,1; 59,2;
77,10; 95,4; 111,3; 164,4; ean-

- dem 9,3; eisdem -1,11; 193,0;
eiusdem 3,0; 3,0; 3,1; 22,2; 31,2;
79,2; eodem 10,3; 101,0; eun-
dem 4,7
ideo: 2,25; 3,2; 3,16; 8,19; 31,4;
36,3; 45,4; 107,2; 156,1; 168,3;
190,5
idoneus: idonei 184,1; 203,4; ido-
neos 85,2
ieiunare: 89,0; 90,0; ieiunat 89,0;
89,3
ieiunium: 90,0; 90,2; ieiunia 89,0;
ieiunii 89,1; ieiuniis 8,2; 8,3;
90,3; ieiunio 8,12; 90,1
igitur: 2,0; 2,39; 2,97
ignire: ignimur 49,1; ignivit 49,1
ignis: 12,10; 117,3; 175,4; ignem
21,3; 26,3; 113,1; ignibus 2,22;
2,23
ignobilitas: ignobilitatem 59,3
ignorantia: ignorantiam 119,1;
182,0; 182,1
ignorare: ignorant 119,3; igno-
rante 122,7; 201,0; ignorantem
122,12; ignorantur 77,7; igno-
rat 2,61; ignoravit 0,16
ignoscere: ignoscet 97,1
ille: -1,9; 0,15; 2,55; 8,22; 8,23;
8,24; 11,6; 11,12; 11,29; 17,5;
17,5; 17,6; 18,1; 19,1; 31,7; 33,1;
40,3; 45,3; 72,1; 72,1; 76,0; 80,1;
85,1; 87,6; 109,1; 122,7; 125,4;
130,2; 131,3; 133,1; 146,2; 149,3;
150,5; 155,1; 164,3; 165,2; 182,0;
186,0; illa 2,32; 8,10; 18,1; 25,2;
52,1; 68,1; 74,1; 92,1; 101,0;
132,0; 136,5; 150,6; 159,3; 160,2;
illam 3,38; 6,1; 21,3; 22,8; 66,1;
88,3; 94,3; 97,2; 100,1; 117,1;
191,3; 195,8; illi 1,5; 3,26; 4,6;
4,17; 25,1; 26,1; 29,1; 39,3; 70,2;
80,2; 112,4; 112,5; 121,2; 175,2;
196,0; 196,4; illis 8,8; 9,19; 29,1;
29,2; 31,2; 31,6; 119,4; 187,2;
200,0; illius 2,19; 2,51; 41,2;
82,4; 98,2; 145,1; 156,10; 186,1;
illo 12,9; 12,16; 22,1; 26,1; 136,1;
170,3; illorum 89,2; illos 93,1;
illud 0,11; 0,13; 1,5; 2,4; 2,74;
2,88; 2,92; 2,109; 3,7; 3,36; 8,7;
9,13; 9,16; 9,18; 10,3; 10,7;
11,17; 12,9; 13,3; 14,5; 26,3;
31,3; 59,2; 61,2; 64,2; 69,4; 69,6;
72,4; 73,1; 78,1; 81,1; 91,3;
108,3; 111,2; 112,3; 115,1;
122,14; 122,15; 122,17; 123,7;
123,8; 123,11; 138,2; 147,2;
147,3; 150,4; 154,1; 157,2; 157,2;
158,2; 166,5; 167,3; 171,0; 172,5;
176,0; 184,3; 185,0; 187,2; 191,1;
191,1; 195,3; 195,9; 195,10;
197,1; 199,1; illum 3,23; 6,3;
14,1; 14,4; 18,1; 33,2; 38,3; 49,1;
52,3; 55,2; 101,1; 122,7; 164,1;
175,0
illecebrae: illecebras 2,97
illicitus: illicita 147,1; illicitum
11,40; 54,1
illuminare: illuminabit 77,8; illu-
minamur 12,5; illuminans 12,6;
illuminatum 2,39; illuminetur
203,2
illustrare: illustrat 2,78
imago: 196,3; imaginem 196,1;
imaginibus 2,47
imber: imbres 2,40
imitari: 127,5; 198,1; imitabitur
82,5; imitandam 123,1; imitare-
mini 82,8; imitetur 203,1
imitatio: imitationem 12,14; 31,4;
157,1
imitator: imitatores 156,7
immaculatus: immaculatum 8,2
immanis: immaniores 2,29

- immemor: 2,93
 immensus: immensorum 2,31
 imminere: 138,1; 155,3; imminet 0,14
 immisericors: 17,0; 17,5; immisericordem 70,2
 immitis: immites 8,9
 immittere: immittit 70,2
 immo: 1,5; 2,14; 2,102; 7,4; 11,19; 12,4; 84,2; 122,8; 122,16
 immobilis: immobile 14,1
 immunditia: 189,0; immunditiam 189,1
 immundus: immundis 6,2
 immutari: 9,4
 impedimentum: 2,105; impedimenta 202,4; impedimentis 2,109; impedimento 11,37
 impedire: 4,6; 13,1; 202,0; 202,2; impediatur 2,106; 88,0; 131,0; impediri 4,15; 11,38; 202,3; impedit 2,103; 25,3; impeditur 3,8; 202,3; impeditur 202,0
 impendere: impendit 0,14
 imperare: 131,0; imperant 13,1; imperat 13,13; 15,0; imperatum 2,89; 13,6; imperatur 67,3; imperet 15,1
 imperativus: imperativo 172,4
 imperfectus: imperfectas 4,13
 impertire: 127,6
 impetrare: 90,2
 impiger: 6,11; impigre 86,1
 impius: impie 147,1; impiis 156,5; impium 147,7; 202,8
 implere: 2,74; 12,14; 39,0; 62,0; 62,2; 65,0; 73,1; 78,3; 82,9; 101,4; 158,2; 179,2; 184,0; 185,0; 186,2; imple -1,10; impleat 70,4; 72,4; 91,3; 108,3; impleatur 10,7; implemus 147,2; implenda 0,14; 68,0; implendum 100,1; impleri 2,0; 2,91; 3,8; 8,4; impletur 14,2
 imponere: imponat 199,1; impositam 125,4; imposuit 1,4
 importunus: importune 55,0; 55,1
 impossibilis: impossibile 2,57; 2,85; 2,102; 8,21; 61,2; 61,3; 79,0; impossibilis 2,43
 improbabilis: improbabile 10,4
 impudens: impudentius 189,2
 impudicitia: 189,0; 189,2
 impunitus: 121,4
 in -1,4; -1,7; 0,1; 0,3; 0,4; 0,8; 0,8; 0,9; 0,10; 0,11; 0,11; 0,15; 1,0; 1,0; 1,1; 1,1; 1,1; 1,6; 1,6; 2,2; 2,2; 2,3; 2,4; 2,6; 2,7; 2,7; 2,10; 2,11; 2,11; 2,13; 2,15; 2,21; 2,24; 2,28; 2,28; 2,41; 2,41; 2,44; 2,45; 2,45; 2,46; 2,47; 2,48; 2,50; 2,54; 2,59; 2,63; 2,64; 2,65; 2,65; 2,65; 2,66; 2,69; 2,69; 2,69; 2,70; 2,71; 2,72; 2,72; 2,79; 2,81; 2,81; 2,83; 2,83; 2,84; 2,85; 2,87; 2,90; 2,92; 2,98; 2,102; 2,102; 2,108; 2,112; 2,112; 3,1; 3,3; 3,3; 3,9; 3,9; 3,16; 3,17; 3,19; 3,21; 3,25; 3,25; 3,26; 3,28; 3,29; 3,29; 3,36; 3,36; 3,36; 3,37; 3,37; 3,38; 3,38; 3,39; 4,4; 4,5; 4,7; 4,9; 4,9; 4,11; 4,14; 5,1; 5,3; 5,5; 5,5; 5,7; 6,2; 6,11; 7,1; 7,2; 7,5; 7,5; 7,6; 7,6; 7,7; 7,9; 7,14; 7,15; 7,15; 8,1; 8,2; 8,2; 8,2; 8,2; 8,3; 8,3; 8,3; 8,3; 8,3; 8,3; 8,6; 8,6; 8,7; 8,7; 8,9; 8,11; 8,19; 8,19; 8,21; 8,22; 8,26; 8,29; 8,30; 8,34; 9,3; 9,4; 9,6; 9,7; 9,8; 9,9; 9,13; 9,14; 9,20; 9,21; 9,21; 10,1; 10,2; 10,3; 10,3; 10,6; 10,7; 10,7; 10,7; 11,1; 11,1; 11,2; 11,2; 11,5; 11,7; 11,8; 11,15; 11,15; 11,16; 11,16; 11,17; 11,17; 11,20; 11,21; 11,22; 11,22; 11,23; 11,27; 11,29; 11,35;

- 11,36; 11,37; 11,37; 11,39; 12,3;
 12,4; 12,4; 12,4; 12,4; 12,5; 12,7;
 12,7; 12,13; 12,13; 13,7; 13,12;
 15,0; 15,1; 16,1; 16,2; 16,3; 16,4;
 17,0; 17,1; 17,5; 18,0; 18,1; 18,1;
 18,1; 18,2; 18,3; 19,1; 20,1; 21,3;
 21,6; 21,6; 22,0; 22,1; 22,6; 22,6;
 22,7; 22,8; 22,10; 22,11; 24,1;
 25,2; 26,1; 26,3; 26,5; 29,1; 31,2;
 31,3; 31,4; 31,6; 32,2; 33,2; 33,2;
 34,0; 34,1; 34,1; 34,2; 35,2; 36,2;
 36,4; 37,1; 38,2; 38,3; 39,5; 39,6;
 39,7; 39,7; 39,9; 40,3; 40,3; 40,5;
 40,5; 42,1; 42,2; 42,3; 44,1; 45,0;
 45,3; 46,1; 48,0; 49,2; 49,3; 49,3;
 51,0; 51,1; 51,1; 52,1; 52,2; 53,2;
 56,1; 56,1; 56,2; 57,0; 57,1; 58,3;
 59,1; 59,2; 62,2; 62,3; 62,3; 62,3;
 62,4; 62,5; 64,1; 65,1; 65,1; 66,3;
 67,3; 67,3; 68,1; 68,2; 70,1; 70,2;
 72,1; 73,1; 74,1; 75,1; 76,2; 76,3;
 77,2; 77,2; 77,3; 77,4; 77,5; 77,6;
 77,6; 77,7; 78,2; 78,2; 78,3; 78,3;
 79,1; 80,2; 80,2; 80,3; 81,1; 82,6;
 82,7; 84,3; 84,3; 85,0; 85,2; 85,2;
 85,2; 86,0; 86,2; 86,3; 87,2; 87,5;
 88,0; 88,2; 89,0; 89,2; 89,2; 90,2;
 90,3; 92,1; 92,4; 92,4; 93,1; 97,2;
 98,3; 98,3; 100,2; 101,3; 101,3;
 101,4; 101,4; 101,4; 106,1; 107,0;
 107,0; 107,1; 107,1; 107,1; 107,2;
 107,3; 107,4; 107,4; 108,0; 108,2;
 109,0; 109,1; 109,2; 109,3; 110,1;
 110,1; 110,3; 112,1; 113,1; 114,0;
 114,1; 114,3; 115,1; 115,2; 115,3;
 116,0; 116,2; 116,3; 117,4; 117,4;
 117,6; 120,3; 121,3; 121,6; 122,1;
 122,2; 122,2; 122,3; 122,6; 122,6;
 122,10; 122,12; 122,12; 123,2;
 123,4; 123,8; 123,10; 123,11;
 126,3; 126,3; 126,3; 127,1; 127,3;
 127,4; 127,7; 127,9; 127,9; 128,0;
 128,4; 130,4; 130,4; 130,4; 131,0;
 131,2; 133,2; 134,2; 134,3; 134,4;
 134,5; 134,10; 135,1; 135,1;
 135,2; 136,1; 136,3; 136,5; 136,6;
 137,0; 137,3; 137,3; 139,1; 139,2;
 140,1; 140,2; 140,3; 140,3; 140,4;
 140,4; 141,1; 141,1; 141,1; 141,4;
 143,2; 143,2; 147,3; 147,4; 147,5;
 147,6; 150,5; 150,6; 151,0; 152,0;
 152,1; 152,5; 153,0; 154,1; 154,1;
 155,1; 155,1; 155,2; 156,2; 156,4;
 156,6; 156,7; 156,11; 157,0;
 157,1; 157,2; 158,1; 158,2; 158,2;
 159,1; 159,3; 161,1; 162,2; 162,2;
 162,2; 162,7; 163,1; 164,5; 166,0;
 166,0; 166,0; 166,0; 166,3; 166,3;
 166,4; 166,4; 166,4; 166,5; 166,6;
 167,1; 167,1; 167,1; 167,1; 167,1;
 168,3; 169,0; 170,3; 170,3; 171,1;
 171,4; 172,0; 172,1; 172,2; 172,2;
 172,4; 173,0; 173,4; 174,3; 174,3;
 174,4; 174,5; 175,0; 175,4; 175,4;
 176,1; 177,2; 177,2; 178,1; 178,1;
 178,3; 179,0; 179,0; 179,1; 179,2;
 180,0; 180,2; 182,1; 184,0; 184,2;
 184,5; 184,5; 184,6; 185,2; 185,2;
 185,4; 186,2; 187,2; 187,2; 187,5;
 187,7; 188,1; 190,0; 190,3; 190,5;
 191,1; 191,2; 191,2; 191,2; 193,0;
 193,2; 194,1; 195,0; 195,0; 195,2;
 195,2; 195,2; 195,3; 195,4; 195,6;
 195,7; 195,8; 195,8; 195,11;
 196,4; 202,1; 202,2; 202,6; 202,6;
 202,8; 202,8; 202,9; 202,9; 203,0;
 203,1; 203,3; 203,3; 203,3; 203,4
 inanis: 146,0; 146,0; 146,1; inani
 4,10
 inante: 82,6
 incantare: incantantium 119,4
 incautus: incautas 8,20
 incedere: incedunt 139,2; incessit
 55,1

- incertus: incerti -1,1; incertos 87,3; incertum 77,7
 incidere: incidat 22,10; 100,2; inciderimus 179,0; 179,2; inciderit 22,7; inciderunt 22,0; incidit 123,0; 123,11; incidunt 67,0
 incipere: incipiat 10,5; incipiens 190,3; incipientes 190,0; incipit 4,10
 incitamentum: incitamenta 8,35; incitamentis 7,8
 inclinare: inclinaret 68,2; inclinatur 6,5; 6,7; 8,37; inclinet 64,2
 incommoditas: 9,2
 incommodum: incommodorum 9,6
 incompositus: incompositas 4,13; incompositis 2,101; 8,26
 incongruus: incongrua 181,1; incongruis 35,1
 incontinens: incontinentem 136,4; incontinentes 8,9
 incontinentia: 8,8; incontinentiae 8,26; incontinentiam 8,10; 8,10; 8,27
 incredulitas: incredulitatibus 2,48
 incredulus: 122,5
 increpare: 23,0; increpa 16,4; increpabantur 31,3; increpabit 25,2; increpant 11,25; increpat 23,0; 23,2; 25,0; 168,0
 increpatio: 16,3; increpatione 32,1
 inculpabilis: inculpabile 0,17
 incultus: inculta 195,6
 incurrere: incurrant 31,1; incurrat 42,3; incurrit 22,1; 104,1; 107,5; 139,3; incurrunt 5,7
 incutere: incutit 138,1
 inde: -1,3; 2,0; 144,0
 indecens: indecentibus 7,8; indecentique 11,26
 indecorus: indecorum 8,27
 indefessus: 8,12
 indesinens: indesinentem 35,2; indesinenter 2,30; 53,2; 58,3; 62,3
 indicare: 22,1; 95,1; indicari 8,26; indicat 11,12; 23,1; 121,4; 140,1; indicatur 123,4; 159,1; 170,3; indicavit 127,3
 indicium: 63,3; 128,1; indicia 2,11; 72,1; 153,0
 indifferenter: 5,0; 72,2; 147,1
 indigere: 2,62; 11,10; indigemus 2,11; 12,4; indigent 0,2; 156,4; indiget 3,3; 9,11; 11,38; indigetis 2,71
 indignari: 201,0
 indignatio: 121,4; 157,0; 157,3; indignatione 190,0; indignationem 18,2; 122,15; indignationis 46,1; 190,0; 190,2
 indignus: indigne 134,1; indigni 187,5; indignioribus 22,9; indignis 35,1; indignum 146,2
 indisciplinatus: 98,2
 indiscretus: indiscrete 147,4
 induere: induamini 125,5; induti 11,4
 indulgere: 10,6; 34,3; 174,0; indulgeant 36,3; indulgendum 6,2; 81,0; indulget 2,53; indulgetur 133,2
 indumentum: 11,17; 11,17; 129,1; indumenta 144,0; indumenti 11,12; 11,12; 11,30; indumentis 11,3; 11,13; 144,2; indumento 11,8; 11,10; indumentorum 11,2; 11,4; 11,39; 11,41
 industriae: 2,75; 7,9
 industrius: 66,0; 68,0
 ineffabilis: 2,44; ineffabilem 2,18
 inenarrabilis: 2,18
 ineruditus: ineruditas 8,20

- inesse: 156,9; 203,2; inest 2,28; 2,60; 3,4; 14,1; 156,9
 inexcusabilis: inexcusabiles 123,3; inexcusabili 2,26
 inexplebilis: inexplebile 14,1
 infamare: infamet 41,1
 infamia: infamiam 59,3
 infans: 161,0; 163,0; 163,1; infantes 7,1; 7,4; infantum 7,7; 161,2
 infantia: 7,1
 infaustus: infaustum 149,1
 inferior: 3,35; inferiora 11,15; 49,3; 128,4; inferiorem 10,3; inferiores 161,1; inferiori 10,4; inferioribus 170,1
 infernus: inferni 178,1
 inferre: 9,18; 171,2; inferentes 9,22; inferunt 9,18; inferuntur 3,22
 inficere: inficiantur 161,2
 infidelis: 67,1; 82,9; infideles 171,3; 187,6
 infidelitas: infidelitate 71,2; 168,2; infidelitatis 63,3
 infigere: infigamus 2,77
 infirmare: infirmantium 9,22; infirmatur 46,5; infirmor 46,5
 infirmitas: infirmitatem 9,17; infirmitates 2,51; 177,0; 177,1; 177,2; 177,3; 200,4
 infirmus: infirmiores 86,2; 177,3; infirmioribus 11,26; infirmis 36,0; infirmorum 177,0; 200,4; infirmos 127,5; infirmum 3,8
 inflammare: 2,16
 inflare: inflati 164,0; 164,2; inflatur 86,4; 164,0; inflatus 164,0; 164,1; 164,6; 164,6
 infructuosus: 7,9
 ingenium: ingenio 11,11
 ingratus: 2,56; ingratam 152,2; ingrati 2,48; 2,73
 ingredi: ingrediuntur 192,0; ingressi -1,1
 ingressus: ingressibus 101,2; ingressum 87,3
 inhaerere: inhaereamus 2,97
 inhonestus: inhonestae 35,0; inhoneste 11,22; inhonesto 11,26
 inhonorare: inhonoras 171,1
 inimicus: 20,1; 156,1; 156,10; inimici 3,22; 78,1; 156,0; 156,1; inimicis 8,14; 156,5; inimicos 117,7; 156,0
 iniquitas: iniquitate 166,4; iniquitatem 18,1; 117,2; 149,3; 150,3; iniquitati 86,5
 iniquus: iniquis 172,1
 initiari: initiantur 4,4
 initium: 1,0; 2,70; 22,3; initia 2,70; 8,15
 iniungere: 131,2; iniuncta 98,1; 131,1; iniunctum 2,88; 2,89; 70,0; 70,4; 107,1; iniungat 132,1; iniungenda 7,7; iniungi 6,9; 67,0; 112,3; iniungitur 6,5; 68,0; 69,0; 69,1; 81,1; 81,2; 90,0; 112,5; 131,3; iniungunt 112,4; iniunguntur 82,2; 82,2; iniunxerint 112,4; iniunxerit 2,87; iniunxit 2,85; 2,87; 2,88; 2,91; 58,3
 iniuria: iniuriam 60,2; 171,2
 iniuriosus: 41,1; iniuriosum 146,2
 iniustus: iniustos 5,8
 innocens: 121,4
 innotescere: innotescerent -1,8
 innumerabilis: innumerabilia 2,42
 inoboediens: 68,2; 133,2
 inoboedientia: inoboedientiae 69,1
 inordinatus: inordinatis 2,101; 7,8; 8,26
 inquam: 2,44; inquit 0,18; 2,64; 2,65; 2,68; 7,15; 8,6; 8,28; 8,33; 11,34; 12,6; 18,2; 43,1; 65,1;

- 74,1; 82,7; 110,2; 116,2; 119,2;
121,6; 130,4; 159,2; 167,4
inquietudo: inquietudinis 10,5
inquietus: 98,2; inquiete 28,1
inquinamentum: 147,0; 147,0;
147,1; 147,1
inquirere: 0,5; 6,4; 7,11; inquiratis
0,7; inquirendo 0,8; inquirimus
2,4; inquirat 164,4
inquisitio: inquisitione 0,11; 0,14;
inquisitionem 0,12
insatiabilis: insatiabile 126,6; in-
satiabiliter 2,24
insensatus: 168,3; insensati 168,0;
insensatos 168,0
inserere: 2,57; inseratur 6,9; inse-
ritur 150,2; inseruerit 7,6; insita
2,7; insitae 2,59; insitam 2,10;
insitas 2,4; insitis 2,8; 2,8
insidiae: insidias 3,22
insidiari: 156,1; insidiabantur
162,4; insidiantur 156,2
insipiens: 166,0; 168,3; 195,7; insi-
pienter 76,1
insipientia: 166,0; insipientiam
202,9
insolens: 105,1; insolentiori 45,0
insolentia: insolentiam 166,2
inspicere: 46,1; 79,3
instanter: 7,12
instar: -1,11
instinctus: instinctu 152,5
instituere: 86,0; institui 7,5; insti-
tuit 10,1
institutio: 2,70; institutione 89,1;
institutionem 9,5; institutioni-
bus -1,9; 0,2; 123,5; institutio-
num 87,4; 87,5; 193,1
institutum: instituta -1,4; -1,6;
-1,8; 7,9; institutis -1,11
instructio: instructionem 0,3
instruere: 86,0
insuescere: insuescit 69,2
insuper: 4,16; 122,11
integer: integram 3,11; integre
123,12; 169,0; integro 147,5
integritas: integritate 177,3
intellectus: 167,1; 168,0; 168,2; in-
tellectu 7,5; intellectum 2,107;
13,5; 167,0
intellegere: 2,54; intellegat 123,10;
203,3; intellegendo 167,1; intel-
legens 76,2; intellegentes 167,2;
intellegat 78,0; intellegitis
167,4; intellegi 11,20; 154,2;
intellegit 75,1; 114,2; 136,1; in-
tellegitis 168,0; intellegitur
11,28; 11,29; 61,0; 61,1; intel-
lexit 2,34; 152,3; 162,5
intemperantia: intemperantiam
8,25
intemperare: intemperans 13,1;
intemperatos 8,26
intendere: intendat 110,3; inten-
dens 2,88; intendite 0,19
intentus: 108,2; 110,3; intenta
58,1
inter: 3,37; 5,9; 8,1; 12,7; 16,1;
25,3; 29,0; 39,6; 90,3; 119,3;
122,2; 191,3; 194,0
interdum: 3,26; 8,32; 22,3; 34,1;
45,4; 87,4; 152,1; 187,6; 190,3
interim: 3,21; 76,1
interior: 130,5; interiora 2,16; in-
teriores 2,71; interioribus 22,8
interitus: 154,4; interitum 77,6;
122,7; 122,16
intermissio: intermissione 147,5
intermittere: intermittere 175,0; in-
termittit 17,5
interrogare: 0,5; interroga 0,2;
interrogantibus -1,6; interroga-
tus 6,6; interrogaverunt 196,1;

- interrogavit 6,3; interrogemus 1,0
interrogatio: 1,1; 52,1; 88,1; interrogatione 0,14; 52,1
interrumpere: 13,3
interturbare: interturbans 101,2; interturbent 137,2
interturbatio: interturbationibus 2,77; 2,109
intervenire: interveniente 177,3
intimare: 119,5; intimetur 193,1
intimus: intimo 149,2
intra: 159,1
intrare: 101,0; 101,0; intremus 179,0; 179,1; intret 175,4; 196,0
introducere: 2,3; introducens 15,2; introducta 11,11
intuire: 6,2
intueri: 14,2; 66,1; intueatur 46,1; intuens 60,2; intuetur 58,3
inultus: inultum 44,1
inutilis: inutile 9,8; 9,18; inutilem 3,17; inutiles 82,4; inutiliter 174,5
invalidus: invalidi 177,3
invenire: inveni 27,1; inveniam 55,3; inveniamur 2,29; 2,73; 9,19; inveniantur 36,4; 112,4; inveniatur 94,3; inveniat 6,11; 11,8; 15,2; 87,5; 190,5; inveniri 0,13; invenies 1,6; 190,3; inveniet 123,12; invenimur 190,0; invenimus 2,9; 8,21; 42,5; inveniri 11,37; 62,3; 85,0; invenitur 2,28; 8,31; 8,31; 8,36; 68,2; 88,2; 114,3; 128,4; 172,4; 196,3; inveniantur 21,5; 66,3; inventa 0,14; inventum 129,1; inventus 101,1; 107,3
inverecundus: inverecundius 189,2; 200,0
invicem: 1,0; 2,62; 2,64; 2,68; 3,2; 3,9; 3,11; 12,13; 13,7; 15,4; 30,1; 38,0; 38,1; 39,4; 63,2; 64,0; 64,2; 77,3; 178,0; 178,1
invidere: invidet 22,6
invidia: 22,5; 22,8; invidiae 22,7; invidiam 187,6
invitare: invitanti 84,1; invitat 75,2; 75,3; invitetur 123,1
invitus: inviti 189,1; invitis 8,27; invitos 11,26
iota: 17,1
ipse: 1,4; 2,69; 3,19; 3,19; 3,19; 3,26; 4,5; 4,8; 8,13; 9,12; 11,13; 12,2; 12,4; 12,9; 14,0; 17,0; 22,6; 29,4; 39,1; 46,2; 68,0; 68,2; 69,6; 77,4; 82,5; 83,1; 84,3; 99,2; 104,1; 107,5; 108,1; 121,0; 122,11; 124,2; 125,2; 127,1; 127,4; 131,2; 157,2; 164,1; 172,1; 177,1; 183,0; 195,1; 202,7; ipsa 2,2; 2,10; 2,37; 8,22; 11,8; 11,18; 11,20; 49,2; 52,3; 68,1; 121,4; 121,5; 123,9; 144,0; 150,5; 161,1; 184,4; ipsam 3,17; 4,8; 4,11; 69,6; 117,1; 123,10; 170,1; ipsas 22,4; ipsi 36,1; 112,5; 126,3; 137,1; 152,3; 195,2; 196,0; 196,4; ipsis 2,4; 2,79; 2,101; 7,4; 11,15; 18,3; 22,3; 30,1; 31,2; 31,4; 33,0; 45,1; 89,0; 91,0; 103,1; 113,1; 114,1; 116,2; 121,4; 122,1; 126,3; 127,7; 134,9; 171,4; 175,5; 184,1; 195,5; 203,4; ipsius 3,26; 8,11; 11,30; 11,33; 12,14; 75,1; 134,6; 134,7; 144,1; ipso 2,2; 2,6; 2,11; 2,11; 2,30; 2,93; 3,17; 3,34; 7,15; 8,14; 8,30; 11,22; 12,1; 12,2; 44,1; 57,2; 79,4; 85,0; 86,2; 95,3; 105,0; 111,1; 112,4; 121,6; 128,2; 150,2; 154,2; 159,1; 166,0; 167,1; 184,1; 184,2; 185,5; 196,0; ipsos

- 2,60; 2,100; 7,0; 8,9; 9,18; 16,3;
45,2; 86,1; 122,4; 123,4; 166,6;
203,1; ipsum 1,3; 1,5; 2,19; 2,27;
2,32; 2,50; 2,65; 2,82; 2,82; 2,82;
2,96; 2,103; 3,30; 4,1; 4,3; 4,17;
7,12; 11,17; 16,1; 22,0; 22,7;
25,2; 39,3; 39,7; 42,2; 42,5; 69,1;
69,2; 76,1; 82,6; 91,1; 95,3;
106,1; 121,4; 122,2; 122,15;
123,5; 123,9; 127,9; 128,0; 128,2;
134,4; 134,5; 137,2; 141,2; 144,2;
146,2; 148,1; 154,0; 154,0; 154,2;
154,4; 155,4; 156,7; 156,7; 164,1;
166,2; 166,5; 177,2; 186,0; 191,3;
195,1
ira: 2,27; 8,20; 39,1; 46,4; 77,9;
108,3; 122,5; 122,7; 157,0; 157,3;
irae 2,26; 2,27; 88,4; 158,0;
159,0; 159,1; iram 8,24
iracundia: 7,8; 78,0; 122,12; ira-
cundiae 44,1; iracundiam 122,
10; 157,0
iracundus: iracundo 2,95; 42,4
irasci: 46,0; 79,0; 79,1; irascimini
157,0; 157,3; 159,1; irascitur
76,0; 159,1; iratus 74,2; 96,0
ire: 33,1; 33,2; 33,3; 80,0; eamus
10,2; 33,0
irremediabiliter: 2,56
irritare: irritat 189,2; 190,1; irri-
tatur 86,4
irritatio: 159,3; irritationis 159,0
irritus: irritum 184,0; 184 5
is: 3,17; 5,2; 11,28; 15,0; 17,5; 22,1;
42,2; 46,1; 59,0; 72,2; 74,0; 75,3;
96,1; 98,1; 99,2; 101,3; 104,1;
106,0; 107,0; 111,0; 116,0; 116,1;
119,5; 120,0; 121,0; 123,5; 131,1;
134,10; 139,3; 141,4; 143,1;
154,2; 164,6; 185,0; 191,0; ea
0,7; 0,14; 0,18; 2,7; 2,34; 2,57;
3,19; 5,2; 5,3; 7,3; 8,17; 8,37; 9,5;
9,22; 11,1; 11,15; 11,19; 11,20;
13,8; 18,1; 29,4; 49,4; 61,1; 82,2;
82,6; 82,6; 84,1; 91,2; 93,1;
113,1; 123,6; 127,9; 149,2; 150,2;
150,6; 151,1; 154,2; 158,2; 162,1;
166,3; 184,4; 189,1; 198,0; 202,3;
202,8; eam 3,17; 3,17; 8,8; 8,17;
55,1; 62,0; 83,2; 83,2; 123,9;
123,12; 147,0; 154,1; 154,1;
162,6; 162,6; 167,0; 195,7; 195,7;
195,10; 197,0; earum 60,1; eas
2,59; 11,27; 45,1; 132,0; 171,0;
177,2; ei 2,55; 3,4; 3,24; 6,3; 6,9;
10,6; 10,7; 16,3; 20,1; 22,4; 26,3;
32,1; 33,2; 34,4; 37,1; 39,5; 42,6;
45,0; 62,2; 67,0; 67,3; 69,0; 69,1;
70,2; 84,0; 87,3; 88,0; 92,0; 95,3;
107,1; 111,1; 112,3; 115,1; 118,2;
130,0; 131,0; 133,2; 134,9; 146,2;
147,5; 149,2; 158,1; 164,1; 169,0;
174,2; 175,2; 175,3; 176,0; 176,0;
180,0; 180,2; 180,2; 193,1; eis
2,21; 2,22; 2,32; 3,32; 7,5; 7,9;
9,14; 9,15; 15,3; 33,0; 86,1; 86,2;
119,2; 147,1; 156,0; 156,0; 156,4;
159,2; 161,1; 162,3; eius 0,11;
2,24; 2,24; 2,30; 2,41; 2,48; 2,48;
2,77; 2,78; 2,81; 2,85; 2,86; 2,86;
2,87; 2,88; 2,91; 2,94; 2,95; 3,30;
4,3; 4,6; 5,4; 9,2; 11,10; 11,20;
11,28; 12,2; 12,15; 20,1; 26,1;
39,2; 44,1; 55,1; 55,2; 58,2; 58,3;
61,1; 68,1; 69,6; 71,1; 72,1; 76,1;
81,2; 84,4; 91,3; 92,1; 92,3;
102,0; 108,0; 109,2; 113,1; 116,3;
117,1; 117,4; 118,0; 119,0; 120,0;
120,0; 120,3; 127,2; 127,4; 127,9;
129,1; 130,3; 134,3; 134,8; 144,1;
152,1; 152,5; 155,2; 165,1; 165,2;
168,0; 168,2; 172,3; 172,5; 172,5;
181,1; 184,2; 187,6; 195,4; 196,0;
199,1; 202,3; eo 1,1; 2,25; 2,58;

- 3,19; 3,28; 4,9; 4,13; 4,15; 8,1;
13,9; 16,5; 17,1; 39,5; 40,3; 44,0;
61,1; 67,3; 68,2; 70,1; 73,1; 73,1;
74,0; 80,0; 84,1; 84,2; 85,1; 95,3;
98,3; 100,0; 101,4; 104,1; 107,1;
108,1; 121,3; 122,1; 134,8; 134,9;
141,1; 150,2; 152,4; 155,3; 166,3;
174,1; 174,2; 184,0; 186,2; 190,2;
191,1; 191,1; 202,9; eorum -1,9;
2,96; 2,103; 6,10; 7,11; 7,12; 9,4;
9,6; 9,12; 13,1; 14,2; 15,2; 25,3;
31,2; 31,4; 33,0; 37,1; 49,3; 89,1;
93,1; 96,0; 99,1; 103,0; 105,1;
106,0; 136,6; 154,3; 168,2; 176,1;
177,3; 184,0; 185,0; 187,6; 193,2;
194,0; 194,1; 202,1; eos 2,28;
2,35; 2,75; 4,7; 4,7; 7,8; 7,14;
7,14; 8,31; 11,7; 11,21; 11,26;
12,10; 18,1; 21,1; 23,2; 32,0;
36,3; 39,6; 46,3; 52,2; 52,2; 53,1;
61,4; 61,4; 69,4; 77,4; 86,0; 86,1;
102,0; 115,0; 115,0; 116,2; 119,3;
121,4; 122,10; 129,2; 137,1;
137,1; 146,1; 149,1; 152,1; 156,3;
156,3; 156,9; 162,2; 162,4; 162,4;
163,2; 177,2; 178,1; 179,0; 187,2;
200,3; eum 2,100; 3,0; 3,7; 5,0;
5,6; 5,7; 6,3; 6,8; 7,1; 8,0; 11,5;
11,24; 11,25; 11,34; 11,37; 14,3;
16,1; 22,9; 23,0; 25,0; 26,4; 28,0;
39,1; 39,5; 41,2; 42,3; 44,0; 46,4;
46,4; 49,1; 57,1; 65,0; 74,2; 75,0;
75,2; 75,2; 77,5; 87,0; 87,5; 93,0;
94,0; 97,0; 98,0; 108,2; 111,1;
116,0; 116,0; 120,2; 122,2; 122,5;
123,9; 127,3; 130,4; 133,0; 133,1;
134,7; 134,8; 140,3; 144,1; 147,4;
155,3; 169,1; 173,4; 174,8; 175,1;
180,1; 185,0; 190,1; 193,0; 195,3;
195,3; 195,4; 196,0; 197,0; 198,0;
198,1; 203,1; id 0,12; 2,8; 3,14;
4,5; 4,10; 5,8; 8,22; 8,30; 9,12;
9,13; 9,22; 11,1; 11,2; 11,5;
11,16; 11,31; 13,3; 22,9; 31,4;
41,0; 46,2; 48,1; 48,1; 52,2; 55,2;
61,4; 62,2; 69,4; 72,2; 85,1; 91,3;
101,1; 107,2; 109,0; 109,2; 128,1;
128,1; 128,4; 130,0; 140,1; 144,0;
144,1; 145,1; 146,1; 150,2; 154,4;
168,2; 170,1; 173,2; 173,3; 174,2;
174,2; 177,3; 178,1; 186,1; 190,5;
191,3; 195,2; 202,1
iste: 2,20; 2,84; 3,12; 9,7; 11,26;
11,29; 14,0; 14,2; 25,1; 25,3;
32,2; 67,1; 71,2; 96,1; 110,3;
119,3; 125,4; 141,3; 168,2; 188,1;
193,1; 196,4; ista 2,8; 2,8; 2,57;
2,65; 3,20; 6,0; 52,1; 155,1;
istam 123,3; isti 19,1; 125,3;
156,2; 195,3; istis 2,66; 26,1;
36,1; istius 2,23; isto 20,1; istud
2,2; 42,6; 99,1; 186,1
ita: 0,14; 0,19; 1,0; 2,9; 2,24; 2,55;
2,65; 2,69; 2,83; 2,90; 2,101; 3,4;
4,0; 4,14; 6,3; 6,4; 6,5; 6,7; 8,29;
9,2; 11,1; 11,5; 11,15; 11,30;
11,35; 12,2; 12,9; 14,4; 20,2;
22,2; 22,10; 26,3; 29,2; 31,3;
45,3; 63,4; 70,4; 75,2; 76,1; 77,5;
82,9; 82,9; 84,3; 87,6; 88,0; 94,2;
110,3; 112,3; 117,7; 127,5; 127,7;
131,0; 131,2; 138,1; 139,3; 141,4;
144,0; 150,3; 152,4; 157,3; 162,7;
162,7; 172,3; 175,4; 177,3; 184,3;
195,7; 195,7; 196,0; 200,3
itaque: 2,1; 4,9; 11,26; 12,12; 63,3;
69,5; 77,7; 77,8
iter: 140,2; itinere 139,2; itineris
12,4
iterum: 0,16; 2,23; 2,49; 2,96; 4,2;
5,1; 8,3; 8,3; 8,6; 8,29; 8,33; 12,2;
12,15; 13,5; 22,1; 77,3; 84,3;
109,1; 115,2; 120,1; 127,6; 136,3;

- 146,0; 160,1; 164,0; 166,0; 167,2;
174,4; 190,4
iubere: iubeat 4,8; iubemur 13,8;
156,0; 173,0; iubet 187,5; iussit
6,3; iussus 100,0
iucundus: iucundum 3,36
iudex: iudicem 108,1; iudices 5,8;
iudici 46,1; iudicis 46,1
iudicare: 77,0; 77,1; 77,2; 77,7;
77,8; 185,5; iudicabit 0,15; iudi-
cabitur 119,5; iudicandi 77,1;
77,10; iudicandus 70,1; 104,1;
128,0; 183,0; iudicant 77,4; iu-
dicantes 134,9; iudicari 5,8; 7,0;
iudicas 77,3; iudicate 77,1; iudi-
catur 8,22; 40,0; 119,3; 198,1;
iudicatus 121,4; iudicaverit
101,3; iudicavi 77,5; iudicemini
77,0; 77,1; iudicemus 77,3
iudicium: 26,0; 39,1; 44,1; 67,3;
77,1; 100,2; 134,1; 182,1; iudicia
5,9; 49,2; 77,9; 138,0; 138,2;
150,5; 181,2; iudicii 12,10; 17,1;
77,2; 138,2; 174,3; iudiciis 35,2;
47,1; iudicio 5,8; 63,4; 69,6;
92,2; 92,3; 122,9; 162,7; 176,1;
180,2; 194,1; 202,1; iudiciorum
2,112; 55,1
iugiter: 123,5
iumentum: 203,1
iungere: iungamur 2,86; iungun-
tur 161,2
iunior: 100,0
iurare: iuravi 181,2
ius: iuris -1,6
iussio: iussione 102,0
iustificare: iustificata 49,2; 150,5;
iustificati 160,1
iustitia: iustitiae 12,5; 19,1; 59,3;
164,4; 181,2; iustitiam 90,1;
120,3; 127,2
iustus: 25,2; 156,8; iusta 13,1;
iustae 190,0; 190,2; iustos 178,3;
iustum 77,1; 170,0; 170,2; 185,5
iuvare: iuvante 2,1; iuvat 126,6
iuvenis: iuvenem 6,3
iuvenilis: 7,1
iuventus: iuventutis 8,5
iuxta: 140,4; 190,4
Labi: lapsum 2,45
labium: labiis 202,9
labor: 2,99; 9,2; labore 2,86; 6,11;
8,3; 66,3; 82,7; 86,0; 202,1; labo-
rem 6,5; 8,30; 57,2; 66,2; 94,1;
94,3; 131,2; laboribus 8,2; 9,6;
94,2; laboris 94,1
laborare: 127,7; 144,1; laborant
115,2; 123,2; laborantes 127,5;
laborat 94,0; laboratis 6,1; la-
boraverit 131,0; labore 127,6
laboriosus: laboriosa 6,9
laccessere: laccessit 7,10
lac: lacte 2,71
lacrima: lacrimarum 117,3; 117,4;
lacrimis 117,0
laedere: 8,35; 156,1; laedatur
11,15; laedi 9,8; 9,17; laedimur
8,19; laedit 11,14; 39,7; 39,7;
92,0; 156,1; laeditur 155,1;
laedunt 92,2; 156,2; 162,2; lae-
duntur 198,0
laesio: laesionem 25,3
laetari: laetatus 76,1
laetificare: laetificasti 117,7
laetitia: 2,110; 117,6; laetitiam
8,26; 8,32
laetus: laetio 8,32
lampas: lampadis 2,39
lana: 132,0; lanam 117,5; 132,1
languidus: languidior 55,1
languor: languore 150,3

- lapis: lapidem 49,2; 150,5; lapides 195,3
 lapsus: 128,2
 laqueus: laqueis 123,10; laqueos 2,95; laqueum 42,4
 largiri: largiens 118,4; largiente 0,13; largitus 2,55
 largitor: largitorem 2,56; largitori 2,36; largitoris 2,73
 latere: latent 45,2; latentes -1,2
 latinus: latinum -1,7
 latitudo: latitudinem 139,3; latitudines 2,40
 latus: lata 139,0
 laudabilis: 128,4
 laudare: 59,1; 146,1; laudari 166,5; laudatur 166,4
 laus: laude 22,6; laudem 60,0; laudes 56,1
 lavare: lavabis 3,35; 184,6; lavero 184,7; lavit 3,34
 lectio: 161,1; lectioni 81,0
 legatio: legatione 160,1
 legere: legitis -1,10; 3,18
 legitimus: legitime 190,4; legitimo 58,1
 lenis: lenioris 145,1
 levare: levantes 108,3
 levis: levius 130,2
 lex: 2,2; 2,59; 189,1; lege 0,11; 1,1; 17,1; 171,1; 171,4; legem 2,46; 50,1; 117,2; 122,16; 122,16; 147,3; 178,0; 178,3; legis 1,1; 8,12; 17,3; 35,2; 52,2; 53,2; 141,1; 171,1; 171,4; 172,3
 libenter: -1,1; 2,104; 6,10; 13,7; 43,1; 98,1
 liber: 8,35; libere 6,10
 liberare: liberavit 85,2; liberet 123,12
 libertas: 87,5; 198,1; libertatem 87,2; 123,6
 libido: 8,37; libidine 48,0; libidinem 8,19; libidini 9,10; libidinis 189,2; libidinum 8,35
 licentia: 12,8; 69,3
 licere: licebit 106,1; licent 12,11; 12,11; licet 11,41; 12,0; 42,1; 53,0; 69,0; 82,0; 99,0; 121,2; 129,0; 130,0; 184,4; 196,1; licita 12,12; licitis 101,2; licitum 108,1
 lignum: ligno 121,6
 limpidus: limpidissimo 2,19
 linea: lineis 139,2
 lingua: linguae 8,25; 61,3; 136,5; linguam 122,7; 136,4
 linteam: linteo 3,34
 litterae: litteras 7,1; 81,0
 livor: livore 2,51
 locus: loca 31,4; 101,0; loci 97,1; 98,2; locis -1,3; 11,23; 101,0; loco 10,4; 59,2; 92,4; 101,3; 107,3; 109,0; 127,1; 127,4; 157,1; 174,5; 184,2; locos -1,2; locum 10,2; 10,2; 10,3; 55,3; 107,3; 143,1; 158,0; 172,2; 185,1
 longus: longiorem 11,15; longius 144,1; longo 2,97; 2,99
 loquela: loquelam 61,3
 loqui: 12,3; 107,4; 130,0; 136,5; 137,0; 166,0; 174,5; 197,0; 198,0; 202,8; locuti 17,1; locutum 157,1; locutus 0,15; 12,2; 40,3; 119,2; 125,1; 182,0; loquamur 130,2; loquantur 137,2; loquar 12,2; loquebatur 166,1; loquendo 61,4; loquens 108,1; loquetur 12,1; 12,1; 125,2; 125,2; loquimur 130,2; 130,3; loquitur 108,1; loquor 12,2; 12,2; 166,0; 166,0; 184,2; 184,2; loquantur 61,4
 lucere: luceat 56,2

- lucidus: lucidum 12,6
 lucifer: luciferi 2,19
 lucrari: lucratus 16,1; 122,3
 lucrum: 25,1; 67,3; 75,1; 155,3; 195,4; lucra 4,12; 75,2
 luctus: luctum 122,14
 lugere: 52,0; 53,2; lugeam 52,3; lugemus 52,2; luget 155,3; 191,2
 lumbus: lumbos 11,33; 11,33; 11,35
 lumen: 2,19; lumine 85,2; lumini 2,19
 luna: lunae 2,19; 2,40
 lux: 2,18; 56,2
 luxuria: 9,9; luxuriae 11,11
- Macerare: macero 8,4
 magis: 2,18; 4,7; 8,31; 11,27; 11,38; 13,8; 17,5; 34,4; 38,2; 49,1; 49,4; 64,2; 78,3; 79,3; 80,1; 82,7; 89,0; 91,2; 108,2; 119,4; 123,2; 127,6; 137,3; 174,2; 184,0; 184,4
 magister: 1,1; 33,2; magistro 117,3
 magnificentia: magnificentiam 14,2; 134,6
 magnificus: 13,2; magnificis 11,4
 magnitudo: magnitudinis 2,87
 magnopere: -1,7
 magnus: 64,1; 164,1; magna 2,37; 20,1; magni 2,108; magnum 1,2; 1,4; 39,3
 maior: 2,27; 12,13; 130,2; maiora 82,2; 89,0; maiore 9,14; 130,0; 174,2; maiorem 15,5; 38,1; 117,3; maioribus 2,37; 10,3; 82,9; 202,6; maiorum 11,2; maius 2,109; 2,112; 121,1
 maledicere: maledicta 121,6; maledicti 7,4; 113,1; maledicto 2,52; maledictum 2,52; maledictus 100,2; 113,2; maledixerunt 41,2
 maledicus: 41,0; 41,1
 malignitas: malignitatis 116,1
 malignus: 116,3
 malitia: 159,3; 166,4; malitiae 2,46; 8,9; 135,1; 195,1; malitiam 2,7; 20,2
 malum: 2,112; 26,2; 30,1; 39,8; 40,5; 70,1; 86,4; 156,11; 190,3; mala 42,1; 42,5; 190,1; 195,5; mali 2,8; 8,37; 45,0; 138,1; 170,3; malis 2,48; malo 158,1; malorum 2,107; 8,10; 69,2; 69,5; 149,2
 malus: 40,4; 45,3; 45,4; 70,2; 116,2; 135,0; 135,1; 136,4; 186,1; mala 2,76; 13,4; 45,3; 49,4; malae 195,5; male 41,1; 42,2; 184,0; mali 42,3; 45,4; 49,0; 112,4; 135,2; malo 45,3; 45,4; malos 185,2; 187,5; malum 45,4; 45,4; 136,1; 190,5
 mancipare: mancipemus 0,10
 mandare: mando 12,9
 mandatum: 1,1; 1,2; 1,4; 2,0; 2,2; 2,8; 2,10; 2,68; 2,74; 2,98; 5,7; 10,3; 12,2; 12,2; 12,6; 12,7; 13,3; 15,4; 39,1; 39,2; 39,3; 39,4; 39,7; 46,4; 51,1; 66,0; 75,3; 91,1; 99,0; 106,1; 127,8; 148,1; 150,4; 154,2; 155,0; 183,1; 184,5; 185,0; mandata 1,0; 2,65; 2,68; 2,72; 2,80; 2,81; 3,0; 3,8; 68,0; 83,0; 83,1; 84,2; 124,1; 124,2; 126,6; 150,0; 150,3; 153,1; 171,3; mandati 2,60; 2,93; 50,1; 70,4; 84,0; 84,3; 95,2; 99,1; 126,0; 126,1; mandatis 1,0; 1,4; 1,6; 2,2; 8,21; 12,5; 13,2; 13,8; mandato 2,58; 13,6; 56,1; 62,5; 67,0; 173,2; 203,2; mandatorum 2,2; 2,3; 2,4; 2,78; 2,84; 2,94; 3,37; 9,18; 57,2; 88,0; 112,4; 114,0

- manducare: 2,65; 57,1; 76,1; 98,1; 113,1; manducare 121,6; manducasti 121,6; manducat 57,0; 134,1; 134,1; manducatis 2,92; 174,4; manducavi 121,5; manducetis 91,1; 125,5; 127,2; 173,1; manduco 133,0
- manere: 42,4; maneat 97,2; maneo 2,81; manet 2,84; 39,1; 122,5
- manifestare: manifestabit 77,8; manifestatus 122,7
- manifestatio: manifestationis 8,15
- manifestus: 71,2; 78,2; 119,1; manifesta 11,39; 21,1; 74,1; 87,4; 113,1; 116,3; 121,1; 193,2; manifestae 45,1; manifestam 9,18; manifeste 40,4; 69,1; 77,3; 154,4; 171,1; 184,5; 195,5; 196,3; manifesteque 17,3; manifestissimae 80,2; manifesto 139,2; manifestum 8,1; 41,2; 44,1; 53,1; 79,4; 114,1; 121,2; 122,1; 127,7; 128,1; 144,1; 166,1; 182,1
- mansuetudo: mansuetudine 95,1
- mansuetus: 8,24; 47,0; 62,2
- manus: 108,3; 184,7; manibus 58,3; 127,0; 127,6; 173,1; 196,4; manum 33,2; 175,4; manuum 2,83; 2,88; 11,37; 118,4
- mare: 26,1; maris -1,1; 2,40
- margarita: margaritas 171,0
- massa: massam 30,1; 175,5
- mater: 32,1; 32,2; 32,2; 201,0; matre 201,0; matrem 4,16; 5,5; 118,3; 199,0; 199,1
- materia: 3,28
- maxilla: maxillam 158,1
- maxime: -1,3; 4,6; 7,10; 10,3; 23,2; 25,1; 35,1; 53,2; 63,3; 90,2; 115,2; 127,9; 156,1; 175,3; 186,0; 198,0
- medela: medelae 200,2; medelam 6,6
- medicamentum: medicamento 119,4
- medicus: 23,2; 24,1; medici 24,1; medicis 45,2; medico 200,1
- meditari: meditabitur 0,11; meditantis 190,1
- meditatio: 3,37; meditationem 35,2; meditationibus 123,5
- medius: medio 2,96; 122,14
- medulla: medullis 22,8
- mel: 2,111; 49,2; 150,5
- melior: meliora 11,15; meliore 49,1; melioribus 0,8; 2,37; 128,4; meliorum 0,11; 49,3; melius 69,3; 174,7
- membrum: 76,2; 107,1; 155,4; 155,4; 191,1; membra 2,104; 3,9; 3,14; 106,1; 155,4; 155,4; 191,1; membri 58,2; membris 26,5; 175,4; membrorum 3,3; 3,11; 76,3
- meminisse: 5,4; 13,4; 13,9; 111,1; 190,3; meminere 95,2; meminere 2,32; memini 178,2; meminimus 56,1; 187,4; meminisset 157,3; meminit 2,87; 2,88; 58,3; 174,3
- memor: 15,4; 72,2; 76,1; 82,4; 128,3; memores -1,10; 2,86; 13,10; 62,2; 118,1; 173,1; 187,1
- memoria: 2,77; 2,78; 2,85; 57,1; memoriam 2,30; 2,94; 2,109; 14,2; 55,1; 62,4; 117,1
- mendax: 183,0; 183,1; 184,0
- mens: 7,9; 34,0; 34,1; 109,0; 128,4; mente 1,4; 2,20; 6,4; 6,8; 14,3; 23,1; 39,3; 58,1; 107,2; 109,3; mentem 2,21; 2,78; 144,1; mentis 2,16; 8,26; 8,27; 128,1
- mensa: 98,1; mensam 16,5

- mensura: 9,0; 82,9; 89,1; 111,0;
 114,0; 114,1; 151,0; 169,0; 190,5;
 mensuram 3,13; 7,7; 9,3; 69,1;
 95,1; 130,1
 mentio: 9,16
 mentiri: mentientes 39,8; 156,11;
 mentiti 187,3
 merces: 39,9; 68,1; 156,11; mer-
 cede 95,2; 173,2; mercedem
 66,2; 68,0; 94,1; mercedes 94,2;
 mercedis -1,9
 mereri: mereamur 52,0; merean-
 tur 36,4; merentur 168,2; me-
 ruisse 8,12
 mergere: mersa 2,19
 meridianus: meridiani 2,19
 merito: 36,2; 39,5; 195,10
 meritum: 8,14; 36,4; 95,3; meritis
 -1,9; merito 7,7; 170,2
 metuere: 122,16; metuens 39,1
 metus: metu 117,3; 163,2
 meus: 4,2; 4,16; 32,2; 84,4; 127,4;
 mea 2,23; 2,68; 2,80; 2,81; 14,4;
 32,2; 81,2; 84,2; 114,2; 117,6;
 124,1; 153,1; 198,1; 198,1; meae
 181,2; meam 12,15; 27,1; 160,2;
 181,1; 184,2; mei 2,64; 2,81;
 32,2; 32,2; 78,1; 85,1; 109,1;
 meis 2,66; 2,111; 30,0; 36,1; 55,3;
 55,3; meo 2,111; 34,2; 77,6;
 109,1; 136,2; meos 117,7; 184,6;
 meum -1,10; 2,68; 8,4; 117,6;
 117,6; 134,2
 mica: micis 98,1
 miles: 11,29; militi 11,29; 79,1;
 militis 143,2
 mille: 12,16
 minimus: minima 17,2; minimae
 11,2; minime 2,26; minimis
 2,38; 2,66; 26,1; 36,1; minimos
 11,3
 minister: 15,1; ministrum 169,1
 ministerium: -1,10; 0,3; 0,17; 2,88;
 3,2; 3,2; 8,2; 9,18; 11,37; 100,1;
 118,5; 119,5; ministerii 107,4;
 111,3; 137,1; 147,7; ministeriis
 2,41; 22,9; ministerio 2,83; 202,3
 ministrare: 36,0; 46,3; 64,2; mini-
 straret 37,1; ministrari 64,2;
 ministrat 130,0; 131,0; mini-
 stratur 36,3
 minus: -1,5; 22,6; 114,0; 114,1;
 115,0; 116,0; 121,2; 184,1
 miraculum: miraculo 9,14
 mirari: mirareris -1,7
 mirus: mirum 187,5; 190,3
 miserandus: miseranda 122,11
 miseratio: miserazione 46,4; mise-
 rationum 117,4
 miseria: miserias 117,0
 misericordia: 25,2; 99,1; 191,1; mi-
 sericordiae 2,65; 99,0; 117,4; mi-
 sericordiam 0,17; 2,48; 3,29;
 123,12; 128,2; 156,4; 185,3
 mittere: 98,1; 185,5; misit 12,2;
 12,15; 80,1; 84,4; 127,4; 130,4;
 181,1; 184,2; missus 185,4; mit-
 tatur 26,5; 33,1; 76,3; 175,4;
 mittemini 26,3; mittens 33,2;
 162,3; mittetur 21,3; mittit
 171,0
 mna: mnas 114,3; 114,3
 moderari: moderatur 8,25; mode-
 retur 92,4
 modicus: modicum 30,1; 175,5
 modus: 9,2; 9,7; 21,2; 62,5; 130,1;
 193,1; modis 156,2; modo 2,98;
 2,101; 9,19; 77,1; 154,2; 156,1;
 156,3; 167,3; 172,4; 187,7; 194,1;
 202,2; modum 1,0; 9,3; 65,0;
 126,0; 141,0; 141,1; 175,1; 199,1
 mola: 26,1
 molestia: molestiis 0,9

- monachus: monachis -1,6; monachorum -1,6
 monasterium: -1,1; monasteria -1,8; -1,11; monasterii 199,0; monasteriis -1,4; -1,11; monasterio 101,0
 monere: moneret 13,1
 monitor: monitorum 161,2
 mons: montes 187,0
 morbus: morbo 80,2; 150,3; 195,4
 mori: moriantur 53,2; morientes 126,5; morietur 52,3; morimur 126,4
 mors: morte 2,49; 2,52; 122,11; mortem 2,45; 2,104; 3,23; 21,1; 65,1; 65,1; 69,1; 83,1; 120,3; 126,1; 126,1; 131,3; 134,5; 134,5; 134,6; 134,8; 139,0; 156,5; mortis 17,4; 123,12; 126,3
 morsus: morsu 17,5
 mortificare: 2,104
 mortuus: 134,9; 134,9; 134,9; 156,6; mortua 8,6; mortui 134,9; mortuos 2,53; 126,3
 mos: -1,3; 2,99; 8,32; more 11,36; mores 162,7; moribus 2,101; 2,105; 4,6
 motus: 78,3; 79,3; 79,4; motibus 2,8; 2,8; 7,8; 8,26; 35,1; 45,2; 86,2; 195,1; 195,3; 195,4; motu 159,1; motum 159,2; 189,2
 movere: 108,2; motus 122,10; moveamus 2,7; moveantur 10,5; moveatur 95,2; movendo 61,4; movetur 46,4; 78,0
 mulier: 121,5; mulieres 136,3; 174,2; mulieribus 11,27; mulieris 121,6; 143,2
 multiplicare: multiplicat 133,2; multiplicatur 3,19; multiplice-
 tur 187,6
 multitudo: multitudinem 2,106; 117,4
 multus: multa 2,106; 18,3; 39,9; 42,5; 115,1; 117,0; 139,1; 139,2; 150,6; 154,1; 156,11; 172,5; 190,3; multae 66,1; multam 139,3; 193,0; 194,1; multas 117,0; 187,2; multis 2,47; 3,1; 8,3; 10,3; 62,2; 134,2; 176,1; multo 2,19; 2,31; 2,43; 3,21; 3,22; 60,1; 84,2; 101,4; 184,4; multoque 2,31; multorum 3,25; 69,2; 69,5; 176,1; multos 52,3; multum 49,2; 115,1; 119,0; 123,4
 mundus: 4,8; 82,5; 124,1; mundi 4,8; 127,2; mundo 4,8; 82,5; 124,2; 154,1; mundum 2,39
 mundus: 148,0; munda 2,17
 munificens: munificentissimis 2,47
 munus: 2,53; muneribus 2,73; muneris 169,1
 murmur: 130,1
 murmurare: murmurat 71,1; murmuraveritis 93,1; murmuraverunt 93,1; 93,1; murmure 71,0; 93,0
 murmuratio: murmurationibus 71,1
 muscipula: 8,37
 mutare: mutatur 202,4; mutavit 184,7
 mutuari: 185,1
 mutus: mutis 2,28; 152,1
 mutuus: mutuum 185,0
 mysterium: mysteriorum 15,1; 21,4
 Nam: 2,0; 2,37; 2,94; 2,104; 11,4; 11,33; 88,2; 122,7; 127,1; 150,6; 152,1

- namque: 2,32; 2,57; 2,85; 3,37;
8,32; 8,37; 11,36; 13,2; 22,10;
87,6; 121,2; 138,1
- nasci: 150,5; nasceretur -1,9; na-
scitur 3,25; 10,5; 22,3; 22,8;
149,1; 149,2; 152,4
- nativitas: nativitates 2,41
- natura: 2,6; 9,20; 88,4; naturae
2,7; 2,62; 2,99; 79,2; 156,9; 161,1
- naturalis: 2,28; 156,9; naturale
9,11; naturalem 189,1; 189,2;
naturali 2,12; 152,5; naturalibus
195,1; 195,3; naturaliter 2,15;
2,24; 128,1; 128,4; 138,1; 150,1;
naturalium 195,6
- navis: navem 4,11
- ne: -1,5; 2,29; 2,73; 2,76; 2,95; 2,95;
2,107; 6,4; 8,6; 8,7; 9,9; 11,36;
15,1; 17,0; 21,3; 30,1; 34,2; 36,3;
42,3; 42,4; 43,1; 58,1; 77,9;
100,2; 107,4; 112,1; 119,4; 121,6;
122,16; 128,3; 131,2; 137,2;
140,2; 140,4; 161,1; 168,3; 171,0;
179,0; 179,0; 179,1; 184,0; 198,1
- ne (... quidem): 2,42; 2,55; 3,5; 3,6;
3,12; 9,9; 9,16; 11,16; 11,24;
13,10; 44,1; 45,1; 63,4; 79,1;
118,5; 184,4; 202,8
- nec: 2,3; 2,11; 2,38; 2,48; 2,53;
2,54; 2,54; 2,71; 3,3; 3,3; 3,13;
6,10; 8,20; 8,32; 9,1; 16,3; 24,1;
24,1; 25,1; 45,4; 82,2; 82,3; 87,2;
92,1; 119,1; 122,4; 122,13; 124,2;
126,6; 143,2; 147,2; 162,2; 164,4;
167,1; 167,1; 174,1; 200,2; 202,9
- necessarius: 8,17; necessaria 3,2;
8,1; 34,1; 136,5; 154,3; necessa-
riam 8,7; 11,1; necessarias 8,30;
necessariis 127,0; 141,1; neces-
sarios 142,1; necessarium 11,13;
11,32; 11,37; 13,4; 21,4; 22,4;
31,1; 77,9; 90,0; 90,2; 96,1; 127,5
- necesse: 0,3; 3,16; 42,2; 42,3; 69,4;
97,0
- necessitas: 0,14; 8,17; 92,3; 106,0;
130,3; 137,2; necessitate 90,0;
97,1; 128,1; 185,2; necessitatem
9,13; 11,17; 127,6; 173,1; 185,0;
186,1; 189,1; necessitates 3,12;
42,6; 127,8; necessitati 154,3;
173,4
- nectere: nectit 107,4
- nefandus: nefanda 147,1; 174,6
- negare: 2,100; negamus 2,101;
negandam 4,8; negat 4,3; nega-
vit 69,1
- neglectus: neglectum 2,112
- neglegenter: 5,3; 100,2; 113,2; neg-
legentius 2,94
- neglegentia: 50,1; 123,0; 195,8; neg-
legentiae 97,2; neglegentiam
104,0; 104,1; 118,4; 123,3; 195,6
- neglegere: 24,1; neglectum 118,4;
neglegat 119,0; neglegens 107,
1; neglegentis 107,5; neglegi-
mus 123,4; neglegit 17,5; neg-
legunt 122,16; neglexerit 107,1;
113,0; 119,5; 148,1
- negotium: 5,8; negotii 149,1; neg-
otiiis 12,7; negotio 18,2; 62,3;
81,1; 147,4; 174,3
- nemo: 3,6; 10,5; 12,11; 15,5; 29,2;
33,2; 156,4; neminem 3,26; 3,29
- nequaquam: 2,45; 6,6; 202,4
- neque: 0,10; 0,10; 2,5; 2,6; 2,48;
2,74; 2,74; 2,75; 2,97; 2,97; 3,4;
3,4; 3,12; 3,12; 3,27; 3,27; 3,28;
4,15; 4,15; 6,2; 8,37; 9,3; 9,5; 9,7;
9,7; 9,7; 12,9; 13,1; 25,1; 25,1;
30,0; 30,0; 34,3; 34,3; 46,1; 58,2;
75,1; 77,10; 92,2; 92,2; 93,1;
112,2; 112,4; 112,5; 122,10;
123,5; 123,5; 127,0; 127,7; 140,4;

- 143,2; 143,2; 147,6; 147,7; 163,2;
163,2; 166,0; 167,4
- nequiter: 2,106
- nequitia: 161,2; nequitiae 20,1
- nescire: nescimus 0,20; nescio
187,2; nescit 182,1; nescitis
120,3; nesciunt 13,9
- nihil: 2,25; 2,62; 2,112; 3,17; 8,35;
9,10; 9,14; 11,39; 17,2; 31,1;
34,4; 45,0; 54,1; 67,2; 80,1; 82,3;
107,0; 164,5; 164,6; 174,5; 186,0;
190,3; 202,9; nihilo 184,1; nihi-
lum 116,3
- nihilominus: 3,19; 87,2
- nimietas: nimietatem 88,0; 134,6
- nimis: 150,5
- nimius: nimiam 11,5
- nisi: 2,14; 2,85; 8,10; 8,11; 8,14;
9,17; 58,2; 61,2; 61,3; 77,10;
90,1; 125,3; 129,2; 130,3; 137,4;
156,8; 185,4; 190,4
- niti: nitimur 2,35; nititur 8,35
- nix: nivem 117,5
- nobilis: 11,6
- nobilitas: nobilitate 161,2
- nocere: nocet 2,94; 9,17
- nocturnus: nocturnae 35,0; noc-
turnam 129,0
- nolle: noli 42,4; 43,1; 128,3; 164,0;
nolit 96,0; nolite 13,4; 40,5;
42,4; 77,0; 77,0; 77,1; 77,8; 91,1;
122,9; 125,5; 127,2; 127,3; 157,0;
157,3; 159,1; 162,2; 166,0; 173,1;
noluerit 74,0; noluit 74,1; no-
lunt 37,1
- nomen: -1,2; nomina 8,34; nomine
2,104; 51,1; 77,5; 187,2; 187,2;
189,1; nominibus 139,1; nomi-
nis 8,32
- nominare: 8,32; nominat 8,1; no-
minatur 159,3; nominavit 180,1
- non: -1,3; -1,5; -1,11; 0,14; 2,8;
2,18; 2,20; 2,28; 2,30; 2,33; 2,34;
2,34; 2,42; 2,43; 2,48; 2,50; 2,54;
2,56; 2,57; 2,61; 2,99; 2,99;
2,101; 2,101; 2,109; 2,110; 2,111;
3,2; 3,5; 3,7; 3,10; 3,15; 3,20;
3,25; 3,34; 4,2; 4,2; 4,4; 4,12;
4,16; 4,16; 5,2; 5,3; 5,5; 5,5; 5,8;
6,1; 6,7; 8,4; 8,5; 8,10; 8,14; 8,16;
8,17; 8,19; 8,37; 9,7; 10,2; 11,7;
11,8; 11,10; 11,22; 11,38; 11,40;
11,41; 12,1; 12,1; 12,2; 12,9;
12,11; 12,11; 12,12; 12,12; 12,15;
13,1; 13,2; 13,9; 15,3; 16,2; 16,3;
16,5; 16,5; 17,1; 17,4; 20,0; 20,1;
21,1; 21,3; 21,3; 22,1; 22,3; 22,5;
22,10; 23,1; 23,1; 26,2; 26,3;
26,5; 28,0; 28,1; 30,1; 31,1; 31,3;
31,6; 34,1; 34,1; 34,3; 34,4; 38,3;
39,1; 39,1; 39,7; 40,1; 40,2; 40,3;
40,3; 40,4; 41,1; 45,1; 45,3; 45,4;
45,4; 45,5; 46,0; 46,2; 46,3; 46,4;
46,5; 47,1; 48,0; 48,1; 48,1; 52,2;
53,0; 53,2; 54,1; 57,1; 57,1; 58,0;
60,2; 60,2; 61,4; 63,2; 63,3; 64,2;
67,0; 67,1; 67,1; 67,2; 67,3; 68,2;
69,3; 69,5; 70,1; 70,3; 71,2; 62,1;
72,2; 72,3; 73,0; 73,1; 73,1; 76,1;
76,2; 76,3; 77,0; 77,0; 77,1; 77,1;
77,2; 77,3; 77,4; 77,4; 77,7;
77,10; 78,3; 79,0; 80,0; 80,1;
81,1; 81,2; 82,5; 82,8; 82,8; 86,4;
86,4; 86,4; 86,4; 86,4; 86,4;
86,5; 87,1; 88,1; 88,2; 88,2; 88,4;
89,0; 89,1; 91,0; 92,0; 92,1; 94,1;
95,2; 95,2; 95,3; 96,1; 97,2; 98,1;
99,1; 103,1; 107,0; 107,3; 108,0;
108,1; 109,0; 109,1; 109,2; 111,1;
112,2; 112,4; 113,1; 113,1; 114,1;
116,1; 117,7; 118,0; 118,1; 118,5;
119,0; 119,0; 119,2; 119,2; 119,2;
119,3; 120,2; 122,1; 122,1; 122,3;

- 122,4; 122,5; 122,8; 122,9;
 122,10; 122,14; 123,0; 123,0;
 123,2; 123,4; 123,5; 123,6; 123,7;
 123,8; 123,11; 124,1; 124,2;
 124,2; 124,2; 125,2; 125,3; 125,4;
 126,3; 126,6; 127,0; 127,1; 127,7;
 128,1; 128,4; 129,1; 130,2; 130,4;
 131,0; 131,3; 133,0; 133,0; 133,0;
 133,2; 134,4; 134,7; 134,9; 135,1;
 136,4; 141,4; 142,1; 143,2; 144,2;
 146,0; 146,0; 148,1; 150,3; 150,3;
 152,3; 152,3; 155,0; 155,5; 155,5;
 157,0; 158,1; 161,2; 164,0; 164,3;
 165,0; 165,1; 166,0; 166,2; 166,3;
 167,1; 167,4; 168,0; 168,2; 168,2;
 171,3; 172,0; 172,3; 173,2; 174,8;
 175,0; 175,2; 176,0; 176,0; 176,2;
 177,2; 178,3; 179,1; 181,1; 181,2;
 183,0; 183,1; 184,0; 184,1; 184,1;
 184,2; 184,2; 184,4; 184,4; 184,6;
 184,7; 184,7; 184,7; 185,0; 185,1;
 185,2; 185,4; 185,4; 185,5; 186,1;
 187,3; 187,5; 188,1; 190,2; 190,4;
 191,1; 193,0; 193,2; 195,2; 196,0;
 196,1; 198,1; 200,2; 202,7; 203,2;
 203,4
 nondum: 69,1; 82,6; 82,9
 nonne: 187,2
 nos: 0,3; 0,9; 2,1; 2,3; 2,6; 2,26;
 2,31; 2,36; 2,38; 2,48; 2,52; 2,52;
 2,53; 2,60; 2,76; 2,82; 2,100;
 2,100; 2,101; 4,11; 4,15; 6,0; 6,1;
 6,4; 6,4; 8,7; 8,32; 10,0; 10,1;
 10,3; 11,3; 11,10; 11,21; 11,32;
 12,4; 12,7; 13,8; 13,11; 13,13;
 14,6; 29,4; 33,0; 39,7; 49,3; 63,3;
 64,2; 77,2; 77,9; 82,8; 82,8; 84,0;
 85,2; 85,2; 87,6; 91,2; 112,2;
 118,2; 118,5; 127,5; 130,3; 134,1;
 134,2; 134,9; 140,2; 152,4; 156,7;
 156,7; 160,1; 161,1; 161,1; 162,7;
 171,3; 171,4; 171,4; 179,0; 179,0;
 195,2; 202,0; nosmet 7,0; 123,4;
 nobis 0,14; 0,17; 1,0; 2,0; 2,4; 2,5;
 2,5; 2,6; 2,7; 2,8; 2,8; 2,27; 2,32;
 2,34; 2,38; 2,48; 2,51; 2,52; 2,55;
 2,60; 2,63; 2,73; 2,78; 2,79; 2,84;
 2,105; 3,0; 3,25; 3,34; 8,7; 8,11;
 10,7; 11,2; 11,3; 11,13; 11,15;
 11,16; 11,17; 12,11; 12,12; 12,12;
 13,6; 13,12; 14,1; 14,2; 32,0;
 35,0; 36,2; 39,7; 55,0; 62,1; 62,4;
 65,1; 72,1; 77,3; 83,1; 118,0;
 118,2; 118,5; 123,9; 124,2; 126,3;
 126,3; 127,7; 127,7; 134,3; 134,7;
 139,1; 149,2; 153,0; 156,5; 156,6;
 156,6; 156,7; 156,8; 156,10;
 157,3; 171,1; 173,0; 178,1; 179,0;
 179,2; 180,1; 184,1; 184,1; 190,2;
 195,5; 203,4; 203,4; nostri 0,5;
 nostrum 3,2; 3,10; 10,6; 80,1
 nosse: 77,2; nostis 3,18; noverunt
 102,0
 noster: 0,20; 6,3; 11,18; 12,5; 124,1;
 180,0; 196,1; nostra 3,2; 34,0;
 55,2; 77,7; 123,9; 134,6; 134,8;
 140,1; 171,4; 203,4; nostrae 2,6;
 2,62; 2,63; 2,77; 3,2; 10,3; 150,2;
 156,9; 173,3; 195,1; nostram
 2,36; 13,10; 87,2; 147,4; no-
 strarum 87,4; 87,5; nostras 2,51;
 2,51; 177,1; 177,1; nostri 0,5;
 2,82; 2,85; 15,4; 58,2; 62,5; 77,5;
 77,6; 77,6; nostris 2,41; 2,48;
 2,76; 2,101; 42,5; 195,2; 195,3;
 nostro 2,1; 2,84; 4,1; 12,1; 16,5;
 79,3; 147,3; nostros 9,21; 49,3;
 79,3; 156,0; 162,7; nostrum
 2,49; 2,76; 2,82; 9,10; 11,21;
 62,3; 126,4
 nota: 128,2; notam 133,2
 notabilis: 128,4; notabile 130,3;
 notabilem 117,1

- notare: notabit 11,24; notat 77,4;
notate 16,5; notatur 3,24; notatus 22,7; 175,0; notavit 128,2;
notet 128,0; notetur 112,2;
193,1
notitia: notitiam 139,1
novus: novissimis 8,9; 11,5; novissimo 0,15; novissimos 11,3;
11,3; novissimum 10,2; novissimus 11,5; 12,13; 64,1; novo 122,6; novum 2,5; 15,4; 39,4;
95,2; 99,2; 187,5
nox: 2,19; nocte 0,11; 11,16; 11,17;
82,7; 141,4; noctis 0,11
nox: noxam 9,18
nubes: nubibus 2,40
nuditas: 11,14; 14,6
nudus: 186,0; 186,1; nudos 127,4
nullus: 7,9; 38,1; 121,4; 196,4;
nulla 12,8; 174,7; nulli 175,3;
176,1; 195,1; nullis 2,77; nullius 58,2; nullo 2,13; 2,29; 2,35; 4,14;
11,15; 56,1; 59,1; 72,1; 78,3;
202,2; 202,8; nullum 0,7; 3,30;
40,5
numerus: numero 11,39; numerum 2,36
numquam: 3,32; 3,33; 53,1; 86,5;
156,8
nunc: 2,58; 3,0; 3,20; 8,31; 8,33;
53,1; 114,1; 118,4; 118,5; 119,2;
122,16; 123,8; 172,0; 172,3
nuntiare: nuntiaverunt 32,1
nuper: 86,0
nuptiae: nuptiis 7,3
nusquam: 8,31; 101,3; 108,2
nutrire: nutriendum 2,71
nutrix: 15,3; nutrici 84,1
nutus: nutibus 60,2

Ob: 41,1; 57,2; 195,4
obdormire: obdormierit 3,23
oberrare: oberret 2,74
obicere: obiecisset 121,5
obiurgare: obiurgati 147,4
obiurgatio: 3,24; 175,2
oblatio: oblationem 156,7
oblivio: 55,1; oblivionem 2,112
oblivisci: 61,4; obliti 2,101; 78,1;
172,3; obliviscatur 2,89; obliviscens 82,6
obmutescere: obmutui 136,2
obnoxius: 196,4; obnoxii 196,3;
obnoxios 2,26; 2,27; 2,31; 2,36;
obnoxium 70,2
oboedientia: 131,3; oboedientiae 67,3; 69,1; 120,3; oboedientiam 46,2; 65,1; 156,5
oboedire: 13,0; 46,3; 64,0; 65,0;
69,5; 84,0; oboediendum 13,5;
120,3; oboediens 65,1; 71,0;
126,1; 134,5; 134,6; oboedientium 13,1; oboedit 16,5; oboediit 83,1; oboeditis 120,3; oboediunt 46,3
oboriri: 2,105
obscaenus: obscaena 200,0
obscuritas: obscuritate 2,19
obscurus: obscura 2,19
obsecrari: obsecramus 160,1
obsequi: 46,3
obsequium: 36,1; 36,2; 37,0; 170,3;
obsequia 36,2; 36,4; 37,1; obsequiis 36,2; 127,9
observantia: observantiam 2,93
observare: 6,10; 8,0; 10,0; 30,0;
107,1; 107,4; 122,14; 131,1;
132,0; observabimus 44,0; observabit 11,24; observabitur 11,31; 112,0; observabunt 94,3;
observanda 190,5; observandum 2,73; 11,2; 61,5; 115,1; observant 11,25; observari 39,6;
95,4; 111,3; 115,3; 174,2; 180,2;

- observat 191,3; 191,4; observa-
 tis -1,10; observet 100,2
 observatio: -1,4; 126,0; 126,1; ob-
 servatione 11,2; 174,1; observa-
 tionibus -1,11
 obstinatio: obstinatione 193,2
 obtegere: obtectum 0,13; obte-
 guntur 2,37
 obtemperare: 10,7; 13,8; obtempe-
 rans 70,1; obtemperantes 13,7;
 obtemperat 70,3; 84,1; 163,2;
 176,2
 obtinere: 109,0; 123,4; 147,0; obti-
 neat 123,5; 152,0; obtinebit
 108,0; obtinendis 62,5; obtinet
 2,99
 obtrectare: obtrectet 42,6
 obturare: obturantes 119,4; obtu-
 ratus 130,5
 obviare: 3,30
 occasio: 2,6; 7,4; 22,3; occasione
 9,19; 187,7; occasionem 31,2;
 112,5; occasiones 11,2; 107,4;
 occasionibus 61,2
 occidere: occidat 157,0
 occiduus: occiduae -1,8
 occultare: occultati 188,1
 occultus: occulta 45,2; 77,8; oc-
 culte 43,1
 occupare: occupari 126,6; occu-
 pata 128,4; occupatas 8,20; oc-
 cupatur 34,1; occupatus 107,0;
 107,4; occupemus 10,2; occupe-
 tur 2,106
 occupatio: occupationes 2,74; oc-
 cupationibus 2,109; occupatio-
 num 11,2
 occurrere: 97,2; 107,4; occurrat
 107,0; occurrit 107,3
 oculus: 2,54; 26,4; 116,2; oculi
 8,25; 109,1; oculis 2,20; 46,1;
 55,3; 108,1; oculo 2,82; 77,11;
 77,11; oculos 2,97; 12,6; 66,1;
 108,1; 168,3; oculum 108,2;
 146,0; 175,4
 odibilis: 20,2
 odisse: 117,1; odio 117,2; odit
 4,16; 17,6; 123,11; 154,1
 odium: 149,0; 149,1; 149,2; 150,3
 odio 18,1; 123,7; 149,3
 offendiculum: 107,5; 137,2; 198,1
 offensio: offensione 174,6
 offerre: 2,6; 7,0; oblatam 63,4;
 63,4; oblatos 7,4; oblatum
 147,7; offerat 24,1; offerentes
 36,1; offeres 72,5; 72,5; offerri
 31,4; 31,6; 147,6; offeruntur
 185,0
 officium: 78,3; 99,1; 112,4; 131,0;
 186,1; officia 86,1; 105,1; officii
 -1,11; 112,3; officiis 2,13; 3,35;
 22,9; officio 31,6
 oleum: 9,22
 olim: 1,1
 olla: 8,29
 omittere: omisisse 118,4; omitto
 2,37
 omnimodis: 77,9
 omnimodo: 12,12; 22,4; 69,5; 162,7
 omnino: 5,9; 101,2
 omnis: -1,9; 2,2; 2,12; 3,28; 4,8; 7,4;
 8,3; 8,11; 8,15; 12,5; 21,3; 40,1;
 40,4; 41,1; 54,1; 70,2; 84,1;
 113,2; 118,3; 136,4; 138,1; 156,1;
 157,0; 157,3; 174,6; 181,1; omne
 0,8; 2,12; 2,12; 2,54; 2,90; 2,104;
 7,2; 7,5; 8,35; 8,37; 9,8; 11,14;
 11,37; 16,2; 17,4; 26,5; 39,8;
 74,2; 76,3; 78,1; 90,1; 122,3;
 156,11; 167,4; omnem 2,90; 6,5;
 6,7; 11,38; 13,5; 13,5; 74,2; 86,1;
 122,7; 161,1; 203,2; omnes -1,10;
 2,64; 3,9; 3,18; 3,39; 4,7; 6,0; 6,1;
 6,1; 8,37; 9,3; 9,3; 10,3; 11,25;

- 12,4; 22,3; 31,6; 45,1; 46,2; 49,3;
62,1; 79,3; 97,0; 134,9; 168,1;
172,2; 174,6; 191,2; omni -1,6;
0,3; 0,7; 2,13; 2,17; 2,35; 2,72;
2,76; 2,110; 8,35; 8,36; 9,19;
13,4; 16,4; 17,1; 19,1; 28,1; 58,1;
59,2; 61,3; 62,3; 77,1; 81,0; 81,1;
95,1; 95,4; 100,1; 109,0; 109,2;
122,7; 126,5; 147,5; 150,3; 156,3;
174,0; 174,1; 174,3; 174,3; 185,0;
185,1; 186,2; 187,7; 191,2; 191,4;
195,0; omnia -1,11; 1,0; 2,2; 2,4;
2,19; 2,37; 2,42; 2,48; 2,57; 2,74;
2,92; 2,101; 3,13; 3,20; 3,39; 5,1;
5,1; 5,3; 7,7; 8,18; 8,23; 8,34;
10,7; 11,17; 12,11; 12,11; 12,11;
12,11; 13,4; 17,1; 29,2; 46,1;
56,0; 56,1; 66,1; 71,1; 78,2; 82,4;
86,5; 86,5; 86,5; 91,2; 95,3;
104,1; 118,2; 124,2; 125,2; 125,2;
125,3; 127,2; 127,5; 155,4; 155,4;
158,2; 166,3; 174,4; 174,4; 185,3;
187,1; 191,1; 191,4; 197,1; omni-
bus 0,4; 1,6; 2,36; 2,55; 2,55;
2,65; 4,0; 4,2; 8,1; 8,3; 8,14; 8,19;
8,20; 8,21; 8,23; 9,7; 9,7; 9,16;
10,1; 11,1; 11,19; 11,37; 12,7;
13,0; 13,13; 18,2; 21,0; 45,1;
56,1; 61,2; 61,5; 62,3; 80,3; 86,2;
89,0; 89,2; 110,1; 111,3; 114,1;
115,3; 119,3; 122,11; 134,7;
134,9; 134,9; 147,4; 150,4; 180,2;
190,5; 196,4; 200,0; 200,2; 202,9;
omnium 1,0; 2,0; 2,2; 2,4; 2,100;
2,109; 7,8; 8,1; 9,21; 11,3; 11,3;
11,3; 11,5; 11,8; 11,18; 12,13;
12,13; 31,6; 38,3; 64,1; 64,1;
69,1; 92,1; 92,4; 99,1; 114,0;
169,1; 186,1; 191,1
onerari: onerati 6,1
onus: onera 178,0; oneribus 82,9;
123,9
opera: 3,2; operam 3,33
operari: 12,10; 69,4; 127,0; 127,3;
127,8; operamini 127,0; 173,1;
operamur 173,2; operandi 3,28;
operans 82,7; 127,6; operantes
101,1; 173,1; operantis 143,2;
operantur 101,0; 103,0; 103,0;
132,0; operatum 18,2; 122,15;
operatur 3,17; operatus 77,5;
95,3; operor 123,8
operarius: 95,2; 173,2; operarium
57,2
operire: 127,4; operiri 11,14
opinari: opinantur 87,4; opinor
9,14; 42,1
oportere: 127,1; oporteat 3,0; 4,15;
8,26; 77,2; 127,3; oportet 2,0;
2,76; 2,97; 2,100; 4,0; 5,0; 5,6;
6,0; 6,4; 6,9; 6,10; 7,0; 7,0; 7,4;
7,5; 7,10; 7,11; 7,13; 7,14; 8,0;
9,4; 9,19; 9,21; 10,0; 10,3; 10,6;
11,17; 13,0; 13,8; 14,5; 17,2;
22,9; 23,0; 27,0; 33,0; 36,3; 38,2;
45,0; 45,3; 60,2; 63,0; 65,0; 67,0;
77,7; 78,2; 80,0; 81,1; 84,0; 87,0;
87,5; 88,0; 90,0; 94,0; 95,0; 98,0;
102,0; 107,4; 112,3; 115,0; 122,0;
122,1; 127,0; 127,5; 131,0; 137,0;
172,1; 174,0; 175,1; 179,0; 179,0;
179,2; 180,2; 184,0; 184,4; 184,5;
190,3; 192,0; 193,0; 194,0; 197,0;
199,0; 200,0
opportunus: 112,3; opportune
136,5; opportunum 7,2
opprobrium: 11,25; 36,5; oppro-
brium 6,9
ops: opibus -1,3
optimus: optimorum 170,3; opti-
mum 2,1
opus: -1,7; 0,10; 0,19; 2,3; 2,7; 2,78;
2,82; 2,84; 2,85; 2,87; 2,91; 2,91;
3,3; 3,26; 3,32; 7,12; 9,8; 58,3;

- 69,0; 69,4; 69,6; 71,1; 82,0; 84,0;
91,3; 94,3; 101,1; 101,4; 102,0;
111,2; 111,2; 113,0; 120,2;
122,14; 126,2; 131,0; 131,2;
132,1; 132,1; 162,4; opera 2,65;
11,36; 19,1; 56,2; 58,1; 95,3;
100,2; 107,0; 113,2; opere 2,83;
2,84; 3,34; 5,3; 7,5; 9,6; 11,26;
11,37; 19,1; 29,3; 49,3; 58,1;
59,1; 82,3; 84,3; 85,0; 88,0;
107,1; 107,4; 118,4; 203,3; operi-
bus -1,6; 2,79; 4,3; 109,2; 121,6;
135,2; operis 2,82; 2,85; 2,86;
2,88; 2,88; 11,37; 58,2; 59,1;
82,2; 86,0; 97,1; 112,3; 166,5;
170,2; operum 3,28; 66,3; 102,0;
131,1; 137,0; 137,1
orare: 179,0; orabat 2,24; orabit
7,15; orabunt 7,15; orandum
179,0; 179,1; orante 44,1; oran-
tes -1,10; orantibus 3,25; ore-
mus 0,17
oratio: oratione 3,25; 108,0; 173,0;
orationem 75,0; 75,3; 107,0;
123,5; orationi 2,97; orationibus
-1,9; 75,1; orationis 107,3; ora-
tionum 137,0; 137,3
ordinare: 162,7; ordinato 11,27;
ordinatum 11,27; ordinatus
11,28; 143,0
ordinatio: ordinatione 11,30
ordo: 1,0; 1,6; 190,5; ordine 1,5;
2,58; 97,1; 107,0; ordinem 1,0;
1,4; 2,3; 9,3; 10,7; 10,7; 98,2;
101,2; 197,1
oriens: orientis -1,1; -1,3
oriri: 187,5; oriantur 195,5; orien-
tur 195,8; oriuntur 2,41; orto
168,3
ornamentum: ornamento 11,10
ornare: ormentur 2,91
ornatus: 142,1; 165,1; 165,2
orphanus: orphani 172,5
ortus: 2,39
os: 8,34; ore 16,2; 40,4; 122,3;
136,4; ori 2,111; 136,2
ostendere: 2,80; 46,1; 72,1; osten-
dens 11,10; ostenderimus 147,4;
ostenderitis 26,3; ostenderunt
147,4; ostendi 21,2; 38,2; 127,5;
ostendimus 175,1; ostendit 3,0;
8,7; 8,30; 9,14; 27,1; 32,1; 37,1;
38,1; 42,5; 62,2; 65,1; 109,1;
127,4; 149,3; 189,1; 195,5;
ostendite 196,1; ostenditur
11,34; 11,35; 69,1; 121,3; 123,2;
123,6; 156,9; 161,1; 184,5;
ostendunt 11,32; 86,2
ostium: 98,0
otiosus: 40,0; 40,1; 67,2; otiose
174,5; otiosis 7,8; otioso 17,1;
174,3
otium: 34,3; 109,2; 126,6; otio 34,1
ovis: ovem 27,1; oves 185,4
Pacificus: 160,0
pactum: 7,14; 23,1
paedagogus: 11,26
paene: 8,21
paenitentia: 177,3; 182,2; paeni-
tentiae 19,0; 21,2; 25,1; 26,3;
199,1; paenitentiam 2,107; 21,2;
73,1; 117,3; 178,3; 184,3
paenitere: 17,0; 18,0; 20,0; paeni-
teat 123,12; paenitebant 21,5;
paenitent 21,3; 193,2; paeniten-
tem 27,0; paenitet 28,0; paeni-
tuerunt 22,0
pallium: 180,2
palma: palmam 82,6
palpebra: palpebris 55,3
panis: 84,3; panem 98,0; 98,1;
134,10; 173,0; 173,3; 185,5; pa-
nes 9,15; 195,3

- par: 202,8
 parabola: 74,1; parabolam 116,1
 paraclitus: paraclitum 124,1
 paradisus: paradisi 2,44
 parare: 9,14; parat 11,38; paravit 94,2
 paratus: 15,3; parati 67,1; paratius 11,31; paratos 0,3; 86,1; paratum 2,104
 parcere: 13,10; 175,3; parcens 17,6; parcit 175,4; pepercit 134,7
 parentes: 4,7; 5,4; 196,0; parentibus 2,28; 7,4; parentis 2,30; parentum 4,15; 7,4
 parere: parebo 2,22
 pariter: 122,11
 pars: parte 2,3; 140,2; 140,3; partem 85,2; 112,1; 112,3; 140,3; 184,7; partes 3,14; partibus -1,1; partis -1,8
 particeps: 120,0; 124,0; participem 120,2
 participium: 2,53; 124,2
 parum: 115,1; 115,1
 parvulus: 84,1; parvuli 2,30; 2,71; parvulos 15,3
 parvus: 2,99; parva 13,2; parvis 17,0; parvo 7,6; 11,1; parvum 3,25; 11,25; 17,2; 17,3; 87,0
 pascere: pascendum 2,71; pascitur 57,1; 152,4
 passibilis: passibilem 8,18
 passio: 200,1; passione 8,35; 69,4; 78,3; passionem 79,2; passionem 8,30; 9,1; 45,1; passioni 3,10; passionibus 4,9; 123,6
 passivus: passivi -1,1
 pastor: pastorem 152,4
 patefacere: patefecit 8,15
 pater: 12,2; 12,2; 23,2; 24,1; 81,2; 126,2; patre 120,1; 134,3; patrem 0,2; 4,11; 4,16; 5,5; 56,2; 118,3; 120,2; 122,12; 124,1; patri 83,1; 85,2; 134,6; patribus 164,3; patris 2,81; 12,15; 24,1; 32,2; 84,4; 85,1; 120,1; 127,4; 127,4; 134,7; 156,5; 184,2
 pati: 2,112; 3,4; 189,1; 195,9; passus 12,16; 202,8; pateremini 72,1; patiatur 186,1; patiebantur 189,1; patienti 127,6; 173,1; patietur 2,18; patimur 51,1; 147,3; patitur 43,0; 75,1; 78,1; 86,5; 107,0; 123,9; 154,3; 155,4; 191,1; patiuntur 45,1; 45,2
 patiens: 86,4; patienter 74,1; 175,1
 patientia: 16,4; 162,4; 191,4; 202,1; patientiae 7,7; 66,3; 187,5; patientiam 3,30; 36,4; 202,7
 paucus: paucis 0,16; 119,0; 182,1
 paulatim: 2,97; 17,2
 paulo: 157,3
 paululum: 0,9
 pauper: pauperes 98,0; 125,0; 125,3; 125,3; pauperibus 5,1; 125,3; 185,3; 187,0; pauperioribus 31,2
 paupertas: paupertatem 125,4; paupertatis 11,15
 pax: 160,2; pacem 160,1; 160,2
 peccare: 128,3; 157,0; 157,3; 159,1; peccandum 2,97; peccant 156,1; 178,1; 182,1; 191,2; peccantem 16,0; 78,0; 190,2; 191,0; peccantes 26,0; 26,3; 77,9; 175,1; peccantibus 122,0; 122,8; peccat 5,7; 45,3; 144,0; peccaverat 147,4; peccaverit 7,15; 7,15; 16,1; 52,3; 122,2; 182,0; peccaverunt 52,3; peccavit 42,2; 73,1; 202,9

- peccator: 136,2; 166,4; peccatores
 39,61; 156,6; 178,3; peccatori-
 bus 50,1; 147,3; peccatoris 21,1
 peccatum: 2,45; 2,45; 8,37; 17,4;
 17,4; 17,4; 20,0; 20,2; 22,0; 22,1;
 22,2; 26,2; 44,1; 78,1; 119,2;
 120,1; 121,1; 121,2; 122,1; 122,7;
 122,9; 123,8; 149,0; 184,0; 195,2;
 peccata 21,0; 21,4; 21,5; 21,6;
 115,1; 117,0; 117,5; 149,2; 178,1;
 peccati 8,36; 8,37; 25,1; 112,5;
 119,1; 120,1; 120,3; 121,0; 122,5;
 150,3; 195,1; peccatis 22,3; 52,2;
 53,2; 117,0; 190,2; peccato 19,1;
 21,2; 22,0; 22,1; 22,4; 28,0; 52,2;
 119,2; 121,0; 122,12; 122,12;
 123,7; 150,3; 162,6; 162,7; 191,2;
 195,0; 199,1; peccatorum 115,1;
 117,4; 200,1; 200,3
 pecunia: 141,1; pecuniae 8,23;
 pecuniam 11,36
 pecus: pecudibus 2,29
 peior: peius 175,0
 pellicia: 11,33; pelliciam 11,33;
 pellicias 11,12
 pendere: 2,30; 2,82; 89,1; penderet
 1,5; pendet 2,2
 penitus: 2,102; 4,9; 8,16; 9,1; 61,3;
 136,0; 202,8
 per: -1,8; 0,1; 0,2; 0,11; 1,0; 1,5;
 2,3; 2,36; 2,45; 2,49; 2,67; 2,67;
 2,70; 2,72; 2,74; 2,97; 2,97;
 2,101; 2,107; 3,9; 3,14; 3,17;
 3,25; 3,37; 4,7; 4,15; 5,8; 6,1; 8,2;
 8,4; 8,5; 8,10; 8,14; 8,18; 8,27;
 8,35; 8,36; 8,37; 8,37; 9,4; 9,5;
 9,17; 9,18; 11,2; 11,5; 11,7;
 11,35; 12,7; 14,2; 14,2; 14,2;
 14,2; 16,5; 17,0; 17,3; 20,2; 21,2;
 22,6; 22,9; 22,9; 31,4; 31,7; 35,2;
 36,4; 42,5; 52,2; 53,2; 57,1; 59,3;
 59,3; 59,3; 64,2; 66,2; 75,2; 77,4;
 85,1; 86,1; 86,2; 87,4; 88,0;
 104,0; 104,0; 104,1; 112,0; 116,3;
 117,3; 117,4; 118,4; 123,3; 123,6;
 123,9; 126,1; 133,2; 139,3; 144,1;
 150,5; 156,5; 156,5; 157,3; 159,2;
 160,1; 162,5; 165,2; 166,5; 167,1;
 167,2; 168,0; 169,1; 171,1; 171,2;
 182,0; 182,1; 187,6; 189,1; 195,1;
 195,6; 195,10; 199,1; 200,4;
 202,1; 202,4; 202,7
 pera: peram 172,0; 172,0
 percipere: 134,0; percipit 134,10
 percontari: percontando 0,8; per-
 contatus -1,3
 percutere: percusserit 158,1
 perdere: perdat 175,4; perdet
 83,2; 154,1; perdideram 27,1;
 perdiderit 83,2; perdidit 104,1;
 perditas 185,4; perdunt 123,3
 perditio: perditionem 139,3
 peregrinus: peregrini 101,0; pere-
 grinum 3,8
 perfectio: perfectionem 3,26; 4,4;
 perfectionemque 0,3
 perfectus: perfectum 2,72
 perfectus: 0,6; perfecta 0,5; 4,9;
 7,3; perfectam 88,3; perfecte
 8,36; perfectioribus 0,4; 0,7
 perferre: pertulerunt 9,6; pertulit
 122,7
 perficere: perfecisse 2,108
 perfrui: 49,3; perfruitur 3,19
 perhorrescere: 117,1; perhorre-
 scentes 2,22
 periclitari: periclitabitur 107,1;
 periclitantur 52,2
 periculosus: periculosa 8,8; 8,9;
 periculosum 3,0
 periculum: 4,12; 14,6; 25,1; 37,1;
 40,1; 40,3; 68,2; 90,1; 140,3;
 155,3; pericula 83,0; periculi

- 3,18; 88,4; periculo 3,26; 3,26;
5,3
perire: pereat 26,5; 76,3; 104,0;
peribunt 172,2; perierunt 93,1;
perit 127,0; 127,3
peritia: peritiae 200,2
permanere: 0,1; 186,2; permaneat
87,2; 87,4; 98,3; 101,4; 193,0;
permanens 2,102; permanet
22,2; 25,3; 87,5; 127,3; 150,4;
162,2; permanetis 2,81; per-
manserint 202,6; permanserit
7,9; 76,2; 179,2; 193,2
permissus: permissu 202,3
permittere: 80,1; 81,1; 176,0; per-
misit 44,1; permissa 9,4; 137,1;
permittatur 101,3; permitte
33,2; permittendum 176,1; per-
mittit 3,5; 17,5; 123,9; 174,7;
permittitur 12,8; 70,4; 92,2;
123,6; 176,0
permixtio: 2,103
permixtum: 2,94
permutatio: permutationes 2,40
pernecessarius: 9,16; pernecessa-
ria 9,22
perniciēs: perniciem 9,18; 60,2
perniciosus: perniciosius 2,112;
122,16; perniciosum 81,1
perperam: 86,4; 142,0; 142,1; 144,2
perpeti: perpersum 2,66
perpetuus: perpetuae 117,3
perquirere: perquirite 2,71; per-
quisisti -1,4
perscribere: perscribitur 8,13;
perscribuntur 31,4; perscriptum
11,39
persecutio: 14,6; persecutione
202,5
persequi: persecuti 158,2; perse-
quebar 43,1; persequentur 39,8;
156,11
persistere: persistamus 9,7
persona: 152,2; personae 112,0;
personam 143,1; 162,5; perso-
narum 132,1; personas 136,1;
162,7; personis 3,25; 174,0;
174,5
perspicere: 14,2
perstringere: perstrinxit 2,21
persuadere: persuadendum 162,5;
162,6
pertinere: 31,2; 98,0; pertineat
3,10; 34,3; 40,2; 54,1; 197,0; per-
tinent 9,5; 50,2; 84,1; 151,1; per-
tinet 8,31; 11,8; 90,1; 95,4; 99,2;
101,1; 135,1; 138,1
pertrahere: pertraxit 195,4
perturbatio: perturbationis 10,5
pervenire: 39,2; perveniat 2,72;
pervenit 2,112; pervenitur 139,3
pervidere: 10,6; pervidens 162,1
pes: 3,3; pedem 175,4; pedes 3,34;
3,35; 31,5; 184,6; 184,7; pedibus
6,2; 171,0
pessimus: pessima 22,1; pessimae
2,97; pessimorum 2,108; 7,4;
pessimum 8,37
pestilentia: pestilentiae 122,8
petere: 2,54; 167,0; petatis 126,2;
petatur 186,0; petentes 98,0;
petenti 185,0; 185,1; petit 186,0
petra: petram 202,4
phantasia: phantasiae 35,0
pharisaeus: pharisaeum 164,1
philautus: 154,2; 154,4
phoenicium: 117,5
pietas: pietate 63,3; pietatis 78,3;
202,8
piger: 66,0; pigrior 59,1; pigrum
66,1
pinus: -1,2
pisciculus: pisciculos 9,15

- pius: piaē 8,0; pias 14,2; pie 11,1; pii 2,48
 placere: 2,84; 11,5; 12,12; 47,1; 59,0; 59,2; 60,2; 68,2; 144,1; placeat 34,4; 35,2; 67,3; 68,1; 146,2; 203,3; placebimus 87,6; placendi 14,1; 38,3; 58,1; 60,0; 60,1; 65,0; 117,6; 144,1; 147,5; placens 67,1; 146,0; 146,2; placent 77,4; 184,0; 184,4; placentes 146,0; placerem 63,3; placet 3,26; 67,3; 68,1; placita 3,10; 15,2; placuit 68,2
 plaga: plagis 0,16; 119,0; 182,1
 planctus: planctum 117,6
 plantare: plantavi 195,9; 195,11
 plenus: pleni 134,3
 plures: 11,40; plura 8,9; pluribus 0,13; 3,8; 3,24; 3,24; 3,25; 16,3; 69,2; 175,2
 plurimi: 53,2; plurima 3,20; plurimis 18,1; plurimorum 3,22; 7,4
 plurimum: 0,16; 2,94; 2,94; 2,103
 plus: 2,6; 39,7; 94,0; 94,0; 101,4; 114,1; 115,0; 141,1; 141,1; 141,3; 159,2; 164,5
 poena: poenae 117,3; 194,1
 polliceri: pollicens -1,8
 pollutio: pollutione 2,17
 pollutus: pollutum 147,6
 pondus: 2,73
 ponere: ponamus 62,3; ponat 15,5; 38,1; ponebant 31,5; poni 38,2; posita 34,1; positi 8,11; positum 77,7; 175,1; 194,1; positus 13,12; posuerunt 140,4; 190,4; posui 136,2; posuit 8,9; 11,9; 12,11; 29,3; 191,3
 pons: pontis 140,3
 pontificalis: pontificali 3,36
 populus: 2,34; 122,11; 152,3; populo 122,7; populum 122,7; 122,12
 porcus: porcos 171,0
 porrigere: 98,0
 porta: 139,0; 140,0
 portare: 177,0; 177,1; 177,3; 178,2; portamus 178,1; portari 172,0; portate 178,0; 200,4; portavit 2,51; 177,1
 portio: portionem 5,0
 poscere: poposcerit 6,7; 10,0; poposcisti -1,7; poscat 106,0; posci 179,2; poscimus 173,3; poscit 8,17; 82,9; 130,1
 posse: 2,85; 2,105; 8,2; 78,3; 117,4; posset 9,14; 97,2; possumus 2,38; 2,97; 162,7; 179,2; 179,2; possint 7,5; 7,7; 69,3; 103,1; 146,1; 162,1; possit 0,6; 1,0; 2,0; 2,18; 2,91; 2,102; 2,107; 3,4; 3,26; 9,16; 11,17; 11,38; 46,0; 82,9; 89,3; 107,4; 123,0; 127,6; 130,2; 131,0; 134,7; 139,1; 152,0; 186,2; possum 111,1; 166,3; 184,1; possumus 2,30; 2,42; 2,54; 3,11; 9,5; 11,39; 14,2; 34,0; 39,5; 55,0; 55,2; 62,0; 62,2; 123,4; 124,2; 138,0; 147,0; 147,0; 150,2; 167,0; 167,3; possunt 9,3; 25,3; 59,1; 59,1; 202,3; poterat 4,13; poterimus 62,4; 169,0; poterit 2,27; 2,74; 3,12; 3,28; 22,10; 39,0; 40,5; poterunt 7,13; potest 2,35; 2,92; 2,109; 2,112; 3,3; 3,7; 3,13; 4,2; 4,6; 4,8; 4,16; 5,3; 5,3; 8,5; 8,35; 9,7; 9,8; 9,13; 11,41; 12,1; 12,3; 24,1; 33,1; 45,4; 45,4; 45,4; 66,0; 69,3; 87,4; 89,0; 95,4; 109,0; 124,1; 126,0; 126,1; 129,2; 143,2; 147,6; 147,7; 149,0; 150,0; 150,5; 154,2; 161,0; 164,1; 164,6;

- 175,0; 176,0; 187,0; 195,1; 198,2;
202,0; 202,2; potestis 63,2; po-
tui -1,10; potuimus 2,48; 118,1
possessio: possessiones 4,7; pos-
sessionibus 4,10
possessor: possessorem 2,33; 152,3
possibilis: possibile 2,42; 2,43;
2,75; 3,20; 9,3; 79,1; 109,0;
109,1; 109,2; 123,5; 156,0; 156,5;
possibilia 162,1
possibilitas: possibilitatem 131,1;
156,8
possidere: possideat 49,3; possi-
det 4,2
post: 2,48; 2,56; 7,9; 97,0; 117,0;
117,0; 117,6; 157,3; 193,0
postea: 70,0
posteaquam: 172,2
posterus: posterum 7,6; 97,2
postmodum: 11,11
postulare: postulat 2,4
potens: 166,4
potentia: potentiam 117,4
potestas: potestate 77,7; 85,2;
174,1; 198,1; potestatem 1,0;
82,7; 82,8; 106,1; 111,0
potius: 9,13; 36,4; 122,14; 130,1
potus: potu 9,16; 181,0; potum
127,4
praebere: -1,11; 0,5; praebe 158,1;
praebabit 96,1; praebent 152,1;
praebentur 96,0; praebuerunt
7,7
praebitor: praebitorem 152,4
praecedere: praecedentes 2,98;
praecedit 116,0; praecesserunt
11,32; 86,0
praeceptum: 10,1; 100,1; 127,1;
180,2; 185,2; 185,3; 197,1; prae-
cepta 3,31; 95,3; praecepti 13,4;
15,4; praeceptis 0,4; 4,15; 82,3;
122,1; praecepto 131,2; prae-
ceptorum 1,6
praecingere: praecinctus 3,34;
praecinxisti 117,6
praecipere: praeceperam 121,6;
praeceperit 12,9; praecepi 82,4;
praecepit 2,91; 6,3; 12,15; 28,1;
64,1; 179,1; praeceptum 12,8;
13,13; 16,1; 127,0; 172,3; prae-
ciperet 156,8; praecipi 11,41;
praecipiat 201,0; praecipiebat
162,3; praecipiente 7,1; 112,1;
125,5; 164,0; praecipientis
173,1; praecipimur 2,60; praeci-
pit 0,1; 15,0; praecipitur 2,74;
15,1
praecipitare: praecipitetur 26,1
praecipuus: praecipua 155,1;
praecipue 2,17; 8,22; 11,29; 75,1;
106,1; praecipuum 191,1
praeclarus: praeclara 2,37
praedia: praediorum 31,5
praedicatio: praedicationem 6,1;
162,3
praedicere: praedicentis 172,3;
praedictum 195,10; praedixi-
mus 109,2; praedixit 65,1
praeesse: praest 15,0; 31,7; 33,1;
44,0; 69,6; 80,0; 91,3; 92,1; 92,3;
96,1; 97,1; 98,0; 101,3; 102,0;
106,0; 119,5; 131,1; 133,1; 174,1;
197,0; 197,0; 198,0; 198,0;
praesunt 9,6; 31,4; 36,3; 81,1;
94,3; 105,1; 115,2; 176,1; 192,1;
194,1
praeferre: praeferri 116,0
praeficere: praefecit 2,46
praegravare: praegravari 82,9;
123,6
praemium: praemiis 202,6
praeparare: 134,10; praeparasti
141,4; praeparat 2,54; 46,2;

- praeparata 11,16; praeparatum 11,37; praeparatus 113,1
 praeparatio: praeparationem 126,4
 praerogare: praerogari 31,2
 praesens: 2,4; 77,5; 77,5; 84,2; 84,3; 202,5; praesente 59,1; praesentem 2,22; 34,1; 46,1; 67,2; 79,3; praesenti 5,5; 141,3; 203,0; praesentibus 59,1
 praesentia: 8,11; 60,1; 60,2; 128,1; praesentiam 66,1; 86,2
 praesepe: 2,33; 152,3
 praesignare: praesignavit 2,47
 praestare: 173,1; praestant 86,1; praestantes 156,0; praestat 31,2; 39,7; 107,5; 156,10; 173,4; praestemus 156,4; praestiterint 156,9; praestitit 169,0
 praesto: 152,5
 praesumere: praesumit 98,2; 182,2
 praesumptio: praesumptione 184,5
 praesumptor: 67,1; praesumptoris 176,2
 praeter: 3,5; 15,1; 15,1; 42,6; 98,2; 101,1; 137,1
 praeterire: 0,7; 2,42; 12,8; 46,4; praeteriens 15,2; praeterita 6,4; praeteritae 2,101; 7,11
 praetermittere: praetermitto 2,42
 praeterquam: 13,11
 praevalere: praevalent 200,3
 praevaricari: 171,3; praevaricantis 39,1; praevaricatus 148,1
 praevaricatio: 8,10; praevaricatione 50,1; praevaricationem 17,3; 52,2; 53,2; 171,1; 171,2
 praevenire: 10,3; 94,3; praeveniri 42,3; praeventus 184,0
 prandium: 97,0; prandii 97,0
 presbyter: 199,1; 201,0; presbyteri 115,2; presbyteris 115,2; presbytero 199,0; presbyteros 0,2
 pressus: pressior 130,1
 pretiosus: pretiosas 144,0; pretiosior 11,8; 84,2; pretiosiora 9,19; pretiosis 11,4; 11,6; pretiosius 2,109; pretiosum 49,2; 150,5
 pretium: pretia 31,5
 primatus: 193,1; primatibus 10,5
 primitiva: 8,10
 primitus: 29,1
 primo: 1,0; 2,97; 2,100; 2,106; 3,2; 3,26; 4,0; 4,10; 4,10; 7,8; 8,1; 33,2; 39,1; 69,1; 83,1; 92,4; 103,1; 117,1; 122,5; 191,1
 primum: 2,0; 77,11; 184,3
 primus: 11,12; prima 2,10; 2,70; 4,4; 7,2; 8,10; 8,15; primam 22,8; primas 22,4; primis 11,12; primo 1,5; primos 2,70; primum 1,0; 1,1; 1,2; 1,4; 2,0; 2,67; 2,67; 22,1; 39,3
 princeps: principem 108,1; principes 138,1; principibus 4,13
 principalis: principale 185,3; principaliter 185,2
 prior: 136,3; 137,3; priorem 10,2; 117,1; priori 2,99; 2,102; 4,5; 6,3; 22,1; prius 6,9; 70,4; 72,5; 157,3; 203,2
 pristinus: pristinae 62,4
 privare: privati 143,2
 pro: 2,51; 2,52; 2,55; 2,55; 2,104; 2,104; 3,2; 3,15; 3,15; 3,28; 4,8; 4,8; 4,13; 7,7; 7,15; 8,10; 8,34; 9,6; 10,5; 15,5; 17,1; 22,0; 28,0; 29,3; 29,4; 33,1; 33,3; 38,1; 50,1; 50,1; 51,1; 52,2; 53,2; 67,0; 83,1; 84,2; 85,0; 94,1; 94,2; 94,2; 95,2; 99,1; 104,1; 118,0; 119,2; 121,5; 122,12; 123,9; 127,7; 127,9;

- 128,2; 129,1; 130,5; 133,1; 134,2;
134,6; 134,7; 134,8; 134,9; 134,9;
134,9; 139,1; 152,4; 154,2; 154,3;
155,3; 156,5; 156,6; 156,7; 160,1;
160,1; 164,1; 164,1; 164,3; 170,2;
172,4; 173,2; 178,2; 193,2; 196,0;
198,0
- probabilis: 87,5; probabiles 36,4;
probabilia 7,9; probabiliter 7,5;
7,7
- probare: 3,26; 7,13; probabit 3,29;
31,7; 97,1; probante 174,1; pro-
bari 191,0; probate 13,4; pro-
bati 31,6; probaverit 33,1; pro-
bent 192,1; probet 69,6; 96,1;
133,1
- probatio: 6,0; probatione 6,0;
112,3; 176,1; probationem 202,3
- procedere: procedat 40,4; 136,4;
procedendum 11,16; procedunt
195,5
- processus: processu 161,2
- proclamare: proclamantem 11,23
- prodere: prodit 77,4
- prodesse: 3,16; prodest 2,94; pro-
sit 174,2; prosunt 92,2; 92,4;
150,1
- proditio: prodictionis 195,4
- † proditur †: 3,19
- profectus: -1,9; 7,9; 155,2; profec-
tibus 114,0; profectu 4,4; pro-
fectum 86,1; 155,3; 187,6
- proferre: proferat 0,12; 45,4; 45,4;
profert 45,3; profertur 41,1;
proferuntur 135,2; prolata 66,1;
prolatus 40,3; protuli -1,6
- professio: 7,3; professionem 7,0;
11,20; 11,28
- proficere: 25,3; proficiam 87,0;
proficiat 87,4; 87,5; 174,2; profi-
ciet 87,6; proficit 40,1; 40,3;
155,3; 175,0; proficitur 3,37;
proficiunt 115,0
- proficisci: 202,7
- profiteri: professi 7,14; profiten-
tur 11,22; profitetur 11,25
- profundus: profundae 2,19; pro-
fundum 178,1
- progređi: 12,3
- prohibere: prohibeat 129,2; prohi-
beatur 101,2; prohibebatur
11,36; prohibet 13,13; 77,1;
79,2; 171,2; 172,0; prohibiti
63,1; prohibitum 12,8; 202,7;
prohibuit 13,13
- proicere: proice 26,4
- proloqui: 2,43; 137,4
- promerere: promereri 167,0; 167,3
- promissio: promissionis 126,2
- promittere: promissa 94,1; 150,2;
promissorum 150,4; promittenti
62,2; promittit 127,9
- promptus: 6,11; 68,0; 83,0;
prompte 13,7; prompti 11,36;
promptius 2,31; prompto 6,8;
promptos 0,3
- pronuntiare: 6,6; pronuntiante
87,1; pronuntiat 10,2
- pronus: pronus 6,5
- prope: 130,1
- propensus: propensius 118,4
- propheta: 152,2; prophetae 2,2;
prophetam 2,33; 116,3; 167,1;
prophetas 2,46; prophetis 137,3
- prophetia: 3,15; 172,2; 172,3; pro-
phetiam 11,35; prophetias 13,4
- propheticus: propheticis 172,4
- propinquus: propinqui 5,4; pro-
pinquis 5,0; 31,0; propinquorum
196,4; propinquos 31,1
- proponere: proponens 65,1; pro-
ponit 8,11; proposita 1,1; pro-

- posuerat 202,7; proposuisset 202,7; proposuit 4,15
 propositum: 2,4; 2,57; 4,6; 7,14; 11,28; 38,3; 82,6; 126,4; 126,6; 143,1; 166,1; 202,0; propositi 3,0; 3,1; 31,2; proposito 2,1; 10,3; 11,19; 11,31; 13,1; 90,1; 190,2; 202,1; 202,2; 202,4; 202,7
 propositivus: propositivo 172,4
 proprietas: proprietate 11,20
 proprius: 11,33; propria 29,4; 78,0; 105,1; 165,1; 176,1; 184,4; propriae 3,10; 171,4; propriam 66,2; 88,4; 107,1; 164,4; 166,6; proprias 2,101; 12,14; 187,3; proprie 3,19; 8,8; 161,2; propriis 30,0; 88,3; proprio 12,0; propios 173,2; proprium 2,62; 11,29; 11,30; 29,0; 29,2; 29,3; 129,1; 156,1; 186,0; 190,0; 190,0; 190,1; 190,2
 propter: 0,3; 5,5; 5,5; 9,11; 9,18; 10,6; 33,2; 39,7; 39,7; 39,8; 52,2; 56,1; 72,3; 79,2; 83,0; 83,2; 83,2; 87,2; 87,3; 89,0; 93,0; 94,1; 99,0; 106,1; 118,3; 118,3; 125,3; 126,5; 127,8; 127,8; 129,1; 129,1; 142,1; 146,1; 146,1; 156,11; 185,2; 187,6; 190,3
 propterea: 0,15; 2,22; 130,4; 140,4; 188,0
 prorsus: 2,18; 4,14; 12,8; 58,2; 101,3; 140,2; 162,2
 prospectus: 2,84; 9,7; 11,13; prospectu 10,3; 11,19; prospectum 2,82; 2,83; 2,84; 38,3
 prosperus: prospere 164,1
 prospicere: prospiciens 151,1; 193,1
 protegere: protegeretur 2,24
 protestari: 5,6; protestatur 0,2
 prout: 9,2; 92,3; 94,3; 111,2; 131,2
 provenire: 123,9; provenerint 155,2
 providentia: 9,4; 186,2; providentiae 137,4
 providere: providebam 34,2; 109,1; providemus 45,5
 provincia: 9,21
 provincialis: 145,1; provincialium 178,2
 provisio: provisione 9,4
 provocare: provocabitur 134,8; provocamur 2,15; provocandum 123,1; provocantes 156,3; 178,1; provocari 134,7; provocat 26,2; 75,3; provocavit 2,47; 122,10; provocetur 123,1
 proximus: proxima 3,26; proximam 128,2; proximi 2,74; 32,0; 155,3; proximis 12,12; proximo 68,1; 141,1; proximorum 2,63; 3,12; 127,8; proximos 2,13; 12,12; proximum 1,3; 1,5; 2,60; 2,65; 2,66; 2,67; 2,69; 2,69; 39,0; 39,3; 43,1; 122,1; 141,2; 155,5
 prudens: 162,1; prudentem 162,0; prudenter 7,13; 78,2; prudentes 31,4; 203,1
 prudentia: 135,1; 135,1; 195,7; prudentiae 110,1; 203,2; prudentiam 162,5; 167,0
 psallere: psallam 117,6; psallentes 107,2; psallentium 107,0; psallit 117,7; psallite 110,0; 110,3
 psalmus: psalmo 18,1; 117,4; psalmorum 110,3; 137,0; 137,3
 publicanus: 16,3; 28,1; 73,1; 122,4; 175,2
 publicus: publica 11,7; publice 11,23
 puer: puerorum 8,14; 98,1
 pulchritudo: 2,15
 pullulare: pullularunt 22,1

- purgare: 2,107; 22,4; purgantes 13,5; purgata 2,17
 purgatio: purgationem 117,4
 purus: pura 87,5; puras 14,2; pure 82,1
 puta: 3,8
 putare: putabit 4,7; putamus 2,12; putandus 144,0; putat 0,12; 42,3; 46,2; 82,2; putatis 67,1; putemus 2,6; putet 82,9; puto 2,32; 2,80; 11,2; 11,2; 115,3; 134,7; 146,1; 159,1
 putrefacere: putrefactum 76,2
 Quadraginta: 8,2
 quaerere: 3,5; 63,0; 69,0; 91,1; 127,2; quaerat 12,11; 96,1; quaerentes 63,2; quaerentibus 0,13; quaeri 127,1; 127,3; quaerit 3,5; 22,6; 46,3; 61,1; 67,2; 69,1; 82,2; 86,4; quaerite 127,2; quaeritis 63,2; quaero 118,5
 quaesumus: 1,0
 qualis: 2,15; 2,30; 6,0; 25,0; 163,1; quale 2,89; 26,0; qualem 23,1; 38,0; 38,1; 147,4; 167,0; quali 14,0; 23,0; 23,0; 24,0; 36,0; 37,0; 63,4; 67,0; 84,0; 85,0; 95,0; 117,0; 117,0; 134,0; 169,0; 194,1; qualibus 76,1; 117,0; 194,0; qualium 149,2
 qualiscumque: quaecumque 95,0; qualemcumque 122,13
 qualitas: 9,2; 9,7; 23,2; qualitate 3,28; qualitatem 7,11; 179,1; qualitatis 2,87
 qualiter: 28,0
 quam: -1,5; -1,5; 2,6; 2,14; 2,18; 2,19; 2,25; 2,27; 2,62; 2,89; 2,111; 3,15; 3,20; 3,21; 6,9; 7,5; 8,4; 8,25; 9,10; 9,12; 11,25; 13,8; 15,5; 17,5; 17,5; 18,1; 26,1; 38,1; 69,2; 78,3; 82,2; 82,9; 84,2; 92,1; 101,4; 121,2; 122,16; 130,1; 130,1; 130,2; 141,1; 141,3; 164,5; 170,3; 174,7; 175,4; 203,2
 quamvis: 2,43
 quando: 2,22; 7,0; 42,2; 42,3; 46,1; 90,0
 quantus: 2,30; quanta 79,4; quanti 3,18; quantis 76,1; quanto 2,31; 34,4; 38,2; 49,4; 79,3; 80,1; 108,2; 122,16; 123,2; 137,3; 174,2; 194 1; quantorum 149,2; quantum 2,4; 2,35; 2,44; 5,3; 8,31; 9,1; 9,2; 18,2; 75,1; 88,4; 122,5; 122,15; 137,2; 156,10; 173,4; 198,2
 quasi: 8,10; 57,2; 70,1; 123,11; 128,0; 146,0; 172,4; 184,1; 185,1; 185,2; 202,6; 203,4
 -que: 0,3; 0,5; 2,21; 2,31; 2,40; 3,2; 3,31; 11,23; 11,26; 17,3; 35,2; 62,5; 166,2
 quemadmodum: -1,10
 qui (*rel.*) -1,9; -1,10; 0,2; 0,16; 0,16; 2,21; 2,35; 2,50; 2,67; 2,68; 2,69; 2,70; 2,71; 2,75; 2,85; 2,87; 2,88; 2,91; 2,91; 2,94; 2,103; 2,105; 3,0; 3,0; 3,1; 3,6; 3,7; 3,17; 3,18; 3,23; 3,24; 3,26; 3,30; 3,32; 3,33; 4,2; 4,3; 4,4; 4,4; 4,4; 4,7; 4,7; 4,12; 5,0; 5,2; 5,5; 5,5; 5,6; 6,0; 6,1; 6,3; 6,5; 7,1; 7,7; 7,7; 7,8; 7,11; 7,13; 7,14; 8,0; 8,3; 8,10; 8,22; 8,23; 8,24; 8,31; 8,31; 8,33; 8,35; 8,36; 8,37; 9,3; 9,6; 9,6; 9,14; 9,19; 10,1; 11,1; 11,4; 11,5; 11,6; 11,7; 11,21; 11,22; 11,25; 11,28; 11,32; 11,37; 11,40; 12,2; 12,5; 12,5; 12,10; 12,10; 12,13; 12,14; 12,15; 13,1; 13,10; 13,13; 13,13; 13,13; 14,4; 15,0; 17,2; 17,5; 17,5; 17,5; 17,5; 17,6; 17,6;

- 18,1; 18,1; 19,1; 20,0; 20,2; 21,0;
 21,1; 21,3; 21,5; 22,0; 22,1; 22,3;
 22,4; 23,0; 24,1; 25,0; 25,0; 25,1;
 25,1; 25,3; 26,0; 26,2; 26,3; 28,0;
 29,0; 29,1; 29,3; 29,3; 31,1; 31,4;
 31,4; 31,6; 31,7; 32,0; 32,2; 32,2;
 33,1; 33,2; 33,2; 34,3; 36,1; 36,2;
 36,3; 36,3; 37,1; 39,1; 39,6; 40,1;
 40,3; 41,1; 42,2; 42,2; 43,0; 44,0;
 45,1; 45,2; 45,3; 46,1; 46,3; 46,4;
 47,1; 49,1; 52,2; 52,2; 52,3; 52,3;
 53,1; 53,2; 55,2; 56,2; 58,3; 59,0;
 59,1; 59,1; 61,1; 61,4; 61,4; 62,2;
 63,4; 63,4; 64,1; 65,0; 65,1; 66,0;
 66,2; 67,1; 69,1; 69,6; 70,3; 70,3;
 71,1; 71,2; 72,1; 72,1; 72,2; 73,1;
 74,0; 74,0; 74,1; 75,0; 75,2; 76,0;
 76,1; 77,4; 77,5; 77,8; 80,0; 80,2;
 81,1; 82,1; 82,7; 83,2; 84,0; 84,4;
 85,1; 85,2; 85,2; 86,0; 86,0; 87,2;
 88,4; 89,0; 89,1; 89,2; 89,3; 90,1;
 90,3; 91,0; 91,3; 92,0; 92,1; 92,3;
 93,1; 94,0; 94,3; 96,1; 97,0; 97,1;
 98,0; 100,2; 101,3; 102,0; 102,0;
 102,1; 103,0; 103,1; 104,1; 104,1;
 105,1; 106,0; 106,1; 107,0; 107,5;
 108,2; 108,2; 109,1; 110,3; 111,1;
 112,4; 113,1; 113,2; 114,2; 114,3;
 115,0; 115,0; 115,2; 115,2; 116,0;
 116,0; 116,1; 116,2; 117,5; 118,3;
 119,0; 119,0; 119,1; 119,3; 119,5;
 120,0; 120,1; 121,0; 121,1; 121,2;
 122,5; 122,8; 122,12; 122,13;
 122,14; 122,16; 123,2; 123,3;
 123,5; 123,9; 123,12; 125,3;
 126,3; 126,6; 127,0; 127,3; 127,3;
 127,4; 130,0; 130,4; 131,1; 131,2;
 133,1; 134,1; 134,7; 134,9; 134,9;
 134,10; 135,1; 136,1; 136,4;
 137,1; 137,1; 139,2; 139,3; 140,2;
 140,3; 141,4; 143,0; 143,1; 143,2;
 144,1; 146,1; 146,1; 146,2; 147,1;
 147,1; 147,4; 148,1; 149,1; 149,3;
 150,4; 152,1; 154,0; 154,1; 154,1;
 154,2; 154,2; 154,3; 155,0; 155,0;
 155,2; 155,3; 155,3; 155,3; 155,5;
 156,1; 156,1; 156,2; 156,2; 156,9;
 158,1; 159,1; 159,2; 160,0; 160,1;
 161,1; 162,1; 162,2; 162,2; 162,4;
 162,4; 163,2; 164,0; 164,1; 164,1;
 164,3; 164,5; 164,6; 166,0; 166,3;
 166,4; 167,1; 167,1; 168,2; 168,2;
 168,3; 169,0; 171,1; 172,0; 172,0;
 172,2; 172,3; 173,3; 173,4; 174,1;
 174,8; 175,2; 176,1; 176,2; 177,3;
 177,3; 178,1; 178,3; 179,2; 180,1;
 181,1; 182,0; 182,1; 182,1; 184,2;
 184,3; 184,6; 185,0; 186,0; 186,2;
 187,6; 188,0; 188,1; 189,1; 190,1;
 191,0; 191,2; 192,0; 192,1; 193,0;
 193,2; 194,0; 194,1; 195,6; 196,0;
 196,0; 196,1; 197,0; 198,0; 200,2;
 200,3; 200,4; 202,3; 202,4; 202,5;
 202,6; 202,8; 203,1; 203,1; cui
 3,29; 4,8; 9,17; 10,6; 63,1; 81,2;
 82,5; 98,1; 99,0; 99,2; 101,1;
 106,1; 111,0; 115,1; 120,3; 120,3;
 130,2; 130,3; 131,1; 131,3; 132,0;
 185,0; 186,1; 195,7; cuius -1,7;
 11,35; 12,5; 79,4; 120,0; 120,2;
 155,3; qua -1,2; 2,110; 4,11; 6,1;
 8,17; 11,20; 11,38; 11,39; 22,8;
 22,8; 52,1; 69,6; 88,3; 97,2;
 116,2; 122,5; 133,1; 161,1; 162,1;
 170,1; 171,3; 195,9; quae -1,6;
 0,7; 0,14; 0,19; 0,19; 2,4; 2,7;
 2,11; 2,16; 2,17; 2,24; 2,26; 2,34;
 2,36; 2,37; 2,41; 2,41; 2,55; 2,55;
 2,57; 2,59; 2,65; 2,66; 2,72; 2,77;
 2,81; 2,83; 2,104; 2,106; 2,107;
 3,2; 3,5; 3,10; 3,10; 3,15; 3,20;
 3,22; 3,24; 3,25; 4,0; 4,2; 4,6;
 4,10; 5,1; 5,2; 5,3; 5,6; 6,6; 6,9;
 7,3; 8,6; 8,17; 8,18; 8,20; 8,28;

- 8,30; 9,5; 9,12; 9,22; 11,1; 11,11;
 11,15; 11,19; 11,27; 11,34; 12,2;
 12,7; 12,8; 12,11; 12,12; 14,2;
 15,2; 16,3; 18,1; 18,1; 19,1; 21,3;
 22,1; 29,4; 31,1; 42,6; 44,1; 45,2;
 49,3; 49,4; 50,2; 52,3; 60,1; 61,1;
 62,5; 63,2; 66,1; 66,3; 67,0; 70,2;
 72,1; 74,1; 77,3; 77,4; 77,4; 77,7;
 80,2; 81,1; 82,2; 82,6; 82,6; 82,9;
 84,1; 86,3; 86,4; 88,4; 91,2; 92,2;
 92,2; 92,4; 93,1; 94,3; 95,4; 96,0;
 98,1; 100,1; 103,1; 113,1; 116,3;
 118,5; 121,3; 121,4; 122,6; 122,9;
 123,6; 123,9; 125,1; 125,2; 125,2;
 125,3; 127,9; 132,0; 135,1; 135,1;
 136,1; 139,0; 139,3; 140,0; 141,4;
 149,1; 150,1; 150,2; 151,1; 153,1;
 154,2; 154,2; 154,3; 158,2; 162,6;
 164,1; 164,3; 165,2; 166,0; 166,3;
 166,5; 166,6; 166,6; 171,1; 171,4;
 175,2; 178,1; 178,1; 184,0; 184,2;
 184,4; 185,0; 187,4; 189,1; 195,8;
 195,8; 196,2; 196,2; 197,0; 198,0;
 199,1; 200,1; 202,1; 202,3; 202,8;
 quam 2,15; 2,25; 3,16; 3,19; 8,37;
 11,38; 14,2; 27,1; 28,1; 74,2;
 87,2; 92,1; 121,5; 139,3; 156,5;
 156,10; 162,5; 171,2; 191,3;
 200,1; quas 2,109; quem 0,15;
 2,30; 18,1; 22,6; 23,2; 31,7; 42,5;
 75,2; 79,3; 99,2; 101,1; 124,1;
 155,1; 165,2; 169,1; 174,2; 175,1;
 175,3; 195,4; quibus 0,1; 0,3;
 2,82; 2,98; 8,19; 9,4; 9,4; 11,36;
 11,41; 15,0; 18,3; 21,4; 21,6;
 31,5; 36,2; 36,3; 42,1; 47,1; 53,2;
 64,2; 69,4; 86,3; 87,2; 87,4; 91,0;
 99,1; 103,0; 112,5; 118,0; 119,4;
 121,1; 122,1; 129,2; 135,2; 137,1;
 139,1; 141,4; 144,0; 150,2; 155,1;
 155,2; 161,2; 164,2; 171,2; 177,2;
 quo 0,6; 2,5; 2,11; 2,72; 2,84;
 2,112; 3,14; 3,26; 3,37; 3,37; 7,3;
 7,5; 7,14; 9,16; 10,2; 11,5; 11,10;
 11,14; 11,29; 11,40; 13,12; 22,1;
 31,3; 37,1; 38,3; 39,7; 40,5; 40,5;
 57,1; 70,2; 84,1; 84,1; 85,1; 98,3;
 101,3; 101,4; 110,1; 121,6; 126,6;
 128,1; 128,3; 128,4; 131,0; 150,3;
 150,5; 156,1; 162,6; 168,1; 186,2;
 190,2; 190,2; quod -1,1; 0,3;
 0,11; 0,11; 1,5; 1,5; 1,5; 2,4; 2,12;
 2,12; 2,32; 2,42; 2,54; 2,54; 2,58;
 2,62; 2,74; 2,83; 2,88; 2,89; 2,92;
 2,96; 2,105; 2,109; 3,4; 3,4; 3,5;
 3,7; 3,14; 3,18; 3,24; 3,26; 3,36;
 3,36; 3,38; 4,4; 4,11; 4,13; 4,15;
 4,17; 4,17; 5,8; 6,3; 6,5; 8,4; 8,7;
 8,17; 8,27; 8,34; 8,35; 9,6; 9,11;
 9,12; 9,13; 9,17; 9,21; 9,21; 10,6;
 10,7; 11,2; 11,8; 11,14; 11,17;
 11,31; 12,0; 12,8; 12,8; 12,9;
 12,11; 12,11; 12,12; 12,14; 13,4;
 13,6; 13,7; 13,8; 13,11; 13,13;
 13,13; 14,5; 15,1; 15,3; 17,6;
 19,1; 21,1; 21,2; 21,3; 26,1; 26,3;
 26,4; 29,1; 34,2; 34,3; 34,4; 35,2;
 39,6; 40,2; 42,5; 42,5; 46,4; 48,1;
 48,1; 48,1; 50,1; 57,2; 58,0; 58,2;
 58,3; 59,2; 61,4; 62,2; 64,1; 64,2;
 65,1; 67,3; 68,0; 68,0; 69,0; 69,1;
 69,3; 69,4; 69,6; 69,6; 70,4; 72,4;
 73,1; 75,1; 77,7; 78,1; 79,1; 80,2;
 81,1; 82,0; 82,2; 82,4; 82,9; 85,1;
 90,0; 90,1; 91,3; 91,3; 95,3; 95,4;
 96,1; 98,3; 101,4; 104,1; 107,1;
 107,2; 107,3; 107,4; 107,5; 108,3;
 110,1; 110,3; 111,2; 113,0; 115,1;
 115,2; 119,4; 122,7; 122,14;
 122,17; 123,5; 123,7; 123,7;
 123,7; 123,8; 123,9; 123,11;
 123,11; 126,5; 127,6; 130,3;
 131,2; 134,2; 138,1; 139,2; 141,1;
 146,1; 146,2; 147,2; 147,7; 150,2;

- 150,2; 152,1; 155,4; 156,2; 157,0;
 157,3; 157,3; 157,3; 158,1; 159,1;
 160,1; 162,2; 163,2; 164,6; 166,4;
 166,5; 167,3; 170,0; 170,1; 170,2;
 171,0; 172,1; 172,3; 172,4; 173,0;
 175,0; 176,0; 177,1; 178,1; 179,2;
 180,2; 181,2; 183,1; 184,0; 184,1;
 184,3; 185,0; 185,1; 185,2; 185,4;
 185,5; 186,0; 187,2; 187,3; 187,6;
 190,2; 190,3; 190,5; 191,1; 191,1;
 191,4; 195,2; 195,3; 195,9;
 195,10; 197,0; 200,3; 202,7;
 203,3; 203,3; quorum 2,13; 14,3;
 123,6; 130,5; quos 2,28; 8,8; 9,6;
 19,1; 23,2; 31,2; 32,1; 88,2;
 122,14; 123,11; 156,0; 196,3
 quia: 0,11; 0,15; 0,20; 2,0; 2,2; 2,34;
 2,60; 2,63; 2,64; 2,66; 2,69; 2,74;
 3,0; 3,7; 3,13; 3,38; 4,3; 4,15; 5,3;
 5,4; 5,7; 5,7; 5,9; 5,9; 6,3; 6,8;
 8,1; 8,7; 8,31; 8,33; 9,8; 9,8; 10,3;
 11,3; 11,8; 12,2; 12,4; 12,7; 13,1;
 17,0; 17,1; 17,3; 21,1; 21,2; 21,6;
 23,1; 25,1; 26,1; 26,3; 26,4; 27,1;
 27,1; 29,2; 30,0; 31,3; 31,5; 32,1;
 33,2; 34,2; 36,1; 39,1; 39,2; 39,5;
 39,6; 39,7; 41,2; 42,4; 45,0; 45,3;
 45,5; 52,3; 53,1; 62,2; 62,2; 64,1;
 66,2; 67,1; 68,2; 69,1; 69,2; 70,3;
 70,3; 71,2; 72,5; 76,3; 79,0; 82,5;
 82,8; 83,1; 83,1; 83,2; 84,2; 87,1;
 90,2; 90,3; 92,0; 92,1; 94,2; 95,2;
 95,2; 95,3; 109,1; 109,1; 112,2;
 113,2; 114,1; 114,1; 116,1; 116,2;
 116,2; 117,5; 119,0; 119,1; 119,4;
 120,1; 120,2; 120,3; 121,2; 121,5;
 121,6; 122,1; 123,2; 124,2; 125,1;
 125,2; 126,1; 126,3; 127,5; 127,7;
 130,4; 131,1; 131,3; 133,0; 133,2;
 134,3; 134,4; 134,7; 134,9; 136,1;
 136,1; 137,3; 138,2; 140,1; 148,1;
 150,4; 156,6; 156,11; 157,2;
 159,1; 164,0; 166,0; 166,0; 166,4;
 168,0; 171,1; 172,1; 172,1; 172,3;
 174,1; 174,3; 174,8; 175,1; 175,3;
 175,3; 175,5; 176,1; 177,2; 179,2;
 182,1; 184,1; 184,4; 184,5; 184,7;
 185,4; 185,5; 186,1; 187,3; 187,3;
 187,5; 187,6; 190,5; 191,1; 194,1;
 195,5; 195,5; 195,7; 196,2; 196,3;
 198,1; 202,0; 202,9; 203,4
 quicumque: 42,6; 83,2; 95,2; qua-
 cumque 125,4; quaecumque
 9,18; 12,1; 82,4; 95,3; 147,2;
 184,5; 202,2; quaecumque
 188,1; quemcumque 17,1; qui-
 buscumque 13,0; 111,3; quo-
 cumque 107,3; quodcumque
 75,3; 98,0; 112,3; 184,3; 199,0
 quidam: 1,1; 1,6; 11,33; 79,0; 93,1;
 123,0; 187,6; 187,6; cuiusdam
 -1,6; 2,22; 11,36; quadam 22,1;
 159,3; quaedam 0,4; 0,4; 2,18;
 2,37; 6,9; 12,7; 12,7; 12,10; 45,2;
 45,3; 165,1; 165,2; 202,1; 202,1;
 quandam 2,82; 164,4; quendam
 2,83; 8,10; 8,32; quibusdam
 12,5; quodam 2,12; 8,5; 123,0;
 152,5; quoddam 2,25; 3,37;
 quorundam 166,2
 quidem: 0,1; 0,3; 0,4; 1,0; 2,2; 2,7;
 2,37; 2,38; 2,42; 2,55; 2,57; 2,59;
 2,70; 2,80; 2,99; 2,106; 3,3; 3,5;
 3,6; 3,8; 3,12; 3,12; 3,26; 4,7; 5,9;
 7,2; 8,12; 8,19; 8,22; 8,30; 9,9;
 9,11; 9,15; 9,16; 10,3; 11,15;
 11,16; 11,24; 12,7; 12,8; 13,1;
 13,10; 15,1; 23,1; 31,1; 34,1;
 35,1; 39,1; 44,1; 45,1; 45,4; 46,1;
 55,1; 59,1; 61,1; 62,1; 63,1; 63,4;
 70,1; 77,5; 79,1; 82,6; 83,1; 86,1;
 87,3; 95,1; 97,1; 103,1; 104,1;
 111,1; 112,1; 114,1; 114,3; 117,1;
 118,1; 118,5; 122,1; 122,5; 123,1;

- 123,11; 125,1; 126,1; 127,1;
127,7; 128,1; 129,1; 132,1; 133,1;
134,1; 135,1; 136,1; 141,1; 147,6;
156,3; 159,1; 162,1; 166,1; 167,1;
168,0; 170,1; 170,3; 172,0; 184,4;
184,6; 189,1; 190,1; 202,0; 202,1;
202,3; 202,5; 202,8
quies: quiete 137,2; quietis 0,9
quiescere: 122,0; quiescentis 143,
2; quiescimus 77,9
quilibet: quamlibet 129,0; quibus-
libet 9,6; 21,0; 200,2; quolibet
11,22
quinam: quanam -1,4
quinque: 114,3
quire: queat 2,77
quis (*int.*): 2,56; 2,61; 7,15; 11,0;
12,3; 14,6; 41,0; 46,5; 47,0; 82,9;
85,1; 135,0; 135,0; 143,0; 146,0;
146,0; 148,0; 156,10; 160,0;
164,0; 164,0; 164,0; 164,0; 180,0;
188,0; 191,1; cuius 2,87; 3,18;
3,35; 3,35; 110,1; 141,4; 154,4;
196,1; qua 0,20; 0,20; 7,0; 67,1;
77,3; 111,0; 122,14; quae -1,4;
-1,4; 2,15; 2,16; 2,16; 2,27; 2,27;
8,11; 9,0; 32,2; 39,6; 40,0; 50,0;
50,0; 52,1; 54,0; 85,1; 93,0;
112,0; 147,0; 151,0; 153,0; 159,0;
162,1; 162,1; 166,0; 166,0; 167,2;
quam 68,0; 112,3; 178,0; quem
3,35; 65,0; 126,0; 141,0; qui
2,15; 2,15; 2,18; 19,0; 32,2;
125,0; 156,0; quibus 77,2; 77,2;
126,2; 191,0; 200,0; quid 2,14;
2,14; 2,27; 2,55; 2,89; 8,25; 10,6;
12,2; 12,2; 14,0; 15,0; 20,0; 22,0;
30,0; 33,3; 35,2; 42,0; 43,0; 51,0;
62,0; 70,0; 77,0; 76,0; 89,0; 91,1;
91,1; 110,0; 111,2; 118,0; 118,2;
122,13; 125,5; 125,5; 125,5;
127,2; 127,2; 127,4; 142,0; 145,0;
147,0; 154,0; 157,0; 158,0; 162,0;
165,0; 166,4; 170,0; 170,0; 173,0;
173,1; 173,1; 178,0; 184,0; 186,0;
189,0; 189,0; 190,0; 190,0; 198,1;
203,3; quo 3,29; 3,29; quod 1,1;
51,0; 69,3
quis (*indef.*): 1,0; 2,32; 2,74; 2,102;
2,103; 3,8; 3,23; 3,31; 4,1; 4,16;
4,17; 6,4; 7,6; 11,23; 11,25;
11,26; 12,16; 14,0; 15,5; 16,5;
17,0; 17,3; 18,0; 22,2; 22,7; 24,0;
29,3; 30,0; 31,0; 37,0; 38,1; 39,0;
39,4; 39,7; 40,4; 45,0; 48,0; 56,0;
57,0; 60,0; 61,2; 61,3; 67,0; 67,2;
68,0; 71,0; 75,0; 75,1; 77,10;
78,0; 83,0; 85,0; 87,0; 88,0; 88,3;
89,3; 93,0; 96,0; 98,2; 101,1;
107,4; 108,0; 108,1; 110,3; 112,2;
112,2; 119,0; 124,0; 125,4; 128,0;
130,4; 131,0; 131,2; 133,0; 136,4;
141,1; 141,1; 141,3; 144,0; 149,2;
150,3; 151,1; 152,0; 161,0; 165,1;
166,3; 168,1; 171,0; 174,2; 174,3;
174,5; 175,0; 176,0; 180,2; 182,0;
183,0; 184,0; 187,0; 189,2; 190,4;
193,0; 196,0; 200,2; cuius 2,21;
qua 4,10; 9,22; 51,1; 66,3; 136,5;
quem 137,4; quid -1,5; 0,9; 0,12;
0,13; 2,32; 2,92; 3,27; 3,27; 9,13;
9,21; 11,22; 13,6; 77,7; 77,8;
84,2; 112,1; 128,3; 169,0; 174,4;
180,1; 186,1; 196,4; 199,1
quispiam: quempiam 6,1; 6,2
quisquam: cuiquam 12,8; 118,4;
quicquam 12,1; 12,3; 29,2; 80,1;
111,1; 176,1; 184,1
quisque: quaeque 2,72; 9,9; 9,19;
quemque 2,45; quibusque 0,4;
7,7; 21,0; 90,2; 174,0; 200,0;
quorumque 170,3
quisquis: quicquid 2,69; 7,6; 142,1
quocumque: 80,0

- quod: -1,3; -1,8; 2,2; 2,30; 2,44; 2,93; 3,2; 3,28; 4,13; 5,2; 8,1; 8,14; 8,16; 8,21; 9,16; 11,7; 11,29; 11,29; 22,1; 24,1; 39,5; 40,3; 61,1; 61,2; 68,1; 68,2; 69,4; 70,1; 79,4; 84,2; 85,0; 86,1; 86,2; 112,4; 121,3; 123,4; 123,4; 123,10; 126,1; 127,9; 128,2; 134,9; 146,0; 146,1; 152,4; 155,5; 156,4; 156,5; 166,1; 176,0; 177,2; 190,3; 195,1
- quodammodo: 2,77; 2,99
- quodsi: 2,28; 2,35; 3,10; 16,3; 33,0; 33,3; 44,0; 73,0; 74,0; 76,0; 76,2; 104,0; 105,0; 106,0; 116,0; 118,4; 118,5; 122,12; 136,3; 175,2; 186,0; 193,2
- quominus: 0,7; 202,8
- quomodo: 2,0; 2,36; 3,8; 3,8; 3,11; 3,30; 3,36; 4,8; 8,8; 10,0; 11,4; 11,41; 16,0; 17,3; 18,0; 27,0; 29,4; 32,0; 34,0; 39,0; 42,2; 44,0; 46,0; 48,0; 49,0; 52,0; 55,0; 56,0; 57,0; 58,0; 59,0; 60,0; 61,0; 61,0; 61,2; 62,0; 63,2; 64,0; 66,0; 67,2; 72,0; 75,0; 78,0; 83,0; 86,0; 90,0; 97,0; 98,0; 100,0; 103,0; 106,1; 108,0; 109,0; 109,2; 116,0; 124,0; 126,0; 127,3; 129,2; 132,0; 132,0; 134,6; 138,0; 139,0; 140,0; 147,0; 147,0; 149,0; 150,0; 152,0; 154,0; 155,0; 155,0; 156,0; 161,0; 163,0; 167,0; 168,0; 169,0; 171,0; 171,0; 172,0; 174,0; 177,0; 179,0; 180,0; 187,0; 190,0; 193,0; 195,11; 197,1; 203,0
- quoniam: 0,9; 0,18; 1,0; 2,0; 2,7; 2,17; 2,38; 2,59; 2,61; 2,99; 3,12; 8,22; 9,11; 10,1; 11,1; 11,13; 11,15; 13,9; 17,1; 22,3; 31,6; 39,9; 46,3; 78,1; 85,1; 115,1; 117,7; 118,0; 122,10; 123,7; 147,6; 156,3; 156,4; 167,3; 173,2; 195,4
- quoque: -1,9; -1,10; 2,13; 2,45; 2,60; 2,91; 8,13; 11,9; 11,32; 42,5; 135,2; 184,2
- Racha: 145,0
- radius: radii 2,37; 12,5
- radix: 22,2; 69,5; radice 22,1; radicem 22,2; 22,5
- ramus: ramos 22,2
- rapere: raperetur 122,11; rapiat 140,3
- rapina: rapinam 2,50; 134,4
- rarus: rara -1,2; rarius 198,2
- ratio: 2,4; 3,5; 6,7; 9,6; 11,31; 69,6; 111,3; 174,7; ratione 3,10; 88,2; 166,4; rationem 9,12; 17,1; 79,1; 155,4; 170,1; 174,3; 200,1; rationes 4,13; 163,2
- rationabilis: rationabile 2,44; rationabiliter 5,3; 89,3
- recedere: 8,8; 117,0; recesserunt 202,5
- recidere: 2,107
- recipere: 37,1; recepta 117,6; recipiamus 2,97; recipiat 76,1; recipiens 18,1; recipimus 58,2; recipit 2,69; 127,9; 162,2
- recognoscere: recognoscimus 11,34
- reconciliari: 72,5; 74,0; reconciliamini 160,1
- recondere: reconditam 22,8
- recordari: recordatus 72,5; recordemur 138,2; recordetur 150,4
- recordatio: 128,4; recordatione 2,77; 14,3; 70,4
- rectus: recta 0,14; 58,1; rectam 9,12; recte 2,7; 2,8; 2,8; 2,101; 6,3; 22,6; 51,1; 58,3; 69,6; 91,0; 164,1; 166,3; 168,3; 176,0; 190,2;

- 201,0; recto 139,2; rectorum 164,5
 recumbere: recumbendo 10,7
 reddere: 9,18; 31,1; 63,1; reddent 17,1; redderet 74,2; reddetis 174,3; reddite 196,2
 redemptio: 118,0; redemptione 118,0; 134,8; redemptionis 40,5
 redimere: redemit 2,52
 redire: reditur 2,67
 refectio: refectioe 89,0; refectio- nis 94,3
 referre: 2,35; 2,36; referantur 3,25; refert 3,38; refertur 74,1; 89,2; referuntur 2,75; 66,3; 122,6
 reficere: 89,0; refecit 9,14; refici 57,2; reficiam 6,1; reficiendi 9,7; reficiunt 91,0
 reflectere: reflectat 2,99
 reformari: 9,11
 refugere: refugimus 8,17
 refutare: refutata 9,9
 regnum: 85,2; 127,2; 127,9; 139,3; 163,0; 175,4; regno 33,2
 regula: 2,93; 11,15; regulam 9,3; 11,9; 12,11; 65,0; 94,3; 107,1; 191,3; 202,8
 relevare: relevet 123,9
 religio: 90,0; religione 9,6; religio- nem 54,1; 90,1; religionis 2,70; 5,8; 11,25; 171,3; 174,7
 religiosus: religiosae 8,0; religio- sam 11,25; religiose 11,1; reli- giosior 11,26; religiosius 199,1
 relinquere: 5,0; 5,2; relictis 101,0; relinquo 195,7; relinquit 22,2; 69,6; relinque 72,5; relinquens 4,12; 196,0; relinquentes 4,11; reliquerat 4,12; reliquerit 5,5; 118,3; reliquisset 4,13
 reliquus: reliqua 2,66; 5,7; 14,6; 122,14; 195,5; reliquam 11,24; reliquis 131,0; reliquo 175,2; reliquorum 3,19; reliquos 137,2
 remanere: remanet 97,0; remansit 97,1
 remissio: remissione 34,1; 115,1; remissioni 0,10
 remissus: remissae 128,1; remis- siores 0,14
 remittere: remissa 115,1; remitti- tur 115,1
 renes: 34,1; 79,4; 108,2
 renuntiare: 4,0; 33,2; renuntiando 33,3; renuntiaret 33,3; renun- tiat 4,5; 4,6; 8,23; renuntiaverit 4,2; renuntiaverunt 74,1; re- nuntiavit 4,3
 reparatio: reparationem 9,12
 reperire: repertus 134,5
 repetere: repetent 141,4
 replere: replebimus 178,3; replebi- tur 8,34; repleti 9,8; 9,11
 reposcere: reposcat 2,55
 reprehendere: reprehendit 148,1
 reprimere: reprimi 8,5
 repromissio: repromissionibus 2, 47
 repromittere: repromisit 66,2; 89, 3; repromissae 60,1
 repudiare: repudiata 160,2
 requies: requie 154,3; requiem 94,1
 requirere: 2,62; 63,1; 63,3; 89,0; 91,1; 94,0; 94,1; 101,1; 128,1; requiramus 10,2; 161,1; requirat 11,1; 106,0; requirens 35,2; re- quiret 2,63; 95,3; requirit 2,62; 91,0; 123,5; 130,2; requirunt 63,4; 91,2; 127,2; requiruntur 8,18
 res: 8,28; 9,6; 10,4; 11,27; 92,3; 130,1; 130,2; 174,7; re 11,37; 49,3; 77,3; 95,4; 118,2; 122,14;

- rebus 50,2; rem 11,38; 191,1;
 rerum 87,3; 190,5
 resarcire: resarciat 118,4
 resecare: resecetur 136,5
 reservare: reservamur 126,4; re-
 servaverit 4,14
 residuus: residuum 0,10
 respiscere: respiscat 123,10
 resistere: 158,1; resistens 163,2;
 resistit 61,1; resistunt 5,6; resti-
 tit 42,5
 resolutus: resolutiones 0,14
 resolvere: 8,28; resolvit 25,3; re-
 solvitur 8,37
 respectus: respectum 4,14
 respicere: 4,15; 108,1; respiciens
 2,106; 33,2; respicientes 2,82;
 respicit 2,96
 respondere: respondeat 45,0; re-
 spondit 1,2; 32,1; 118,2; 187,2;
 196,2
 responsio: responsionis 118,1
 responsum: 126,3; responsa -1,6
 restringere: restringi 8,5
 resurgere: surrexit 134,9
 reticere: 2,43; reticent 122,13; re-
 ticentur 12,7; reticuit 12,11
 retinere: retinet 2,87
 retractare: 42,1
 retribuere: retribuemus 2,55; re-
 tribuit 2,55; retribuitur 170,2
 retributio: 150,6; 170,3; retribu-
 tione 82,1; retributionem 2,55;
 94,1; retributionis 66,1
 retro: 33,2; 82,6
 retundere: retunderet 166,2
 reus: 69,1; 102,1; 121,0
 revelare: revelat 200,2; revelatum
 136,3; 137,3
 reverentia: 100,1
 reverti: revertatur 21,1; revertens
 20,2; revertitur 20,2
 revocare: 184,0; revocamur 2,49;
 revocaret 2,52; revocari 184,5;
 revocatur 11,27; revocavit 74,2;
 revocet 2,99
 rex: regis 79,1
 ridere: 53,0; ridebunt 8,33; rident
 8,31; 53,1; ridetis 8,31
 risus: 8,26; 8,29; 8,32; 53,1; risu
 8,26; 8,29; 8,31; 8,34; risui 8,28;
 risum 8,27; 8,32; 8,33
 ritus: ritu 178,2
 robur: 9,2
 robustus: robusta 7,11
 rogare: rogabo 124,1; rogatus
 74,1; rogaverit 20,1
 rudis: rudem 7,10
 ruina: ruinam 195,4
 rumpere: rumpant 171,4
 rursum: 2,6; 2,8; 2,97; 3,14; 5,4;
 5,9; 7,1; 8,4; 10,4; 11,16; 12,13;
 13,9; 13,13; 16,5; 17,1; 22,0;
 22,7; 26,4; 42,3; 123,8; 147,7;
 166,0; 184,2; 185,3
 rursus: 0,10; 2,79; 9,18
 Sacculus: sacculum 172,0; 172,0;
 172,3
 saccus: saccum 117,6
 sacer: sacras 7,1
 sacerdos: 122,8
 sacrilegium: sacrilegii 5,7; 31,1
 sacrilegus: 15,2; 104,1; sacrilegi
 166,6; sacrilegum 147,7
 saecularis: 54,0; 54,1; saecularibus
 6,9
 saeculum: 50,0; 50,2; saeculi 4,6;
 4,13; 5,8; 50,2; 126,2; 146,1; sae-
 culo -1,2; 5,5; 203,0
 saepe: 62,2; 178,2
 sal: sale 136,6
 salus: salute 24,1; salutem 16,3
 salvator: salvatore 4,1

- salvus: 77,6; 179,2; salvam 83,2;
 83,2; salvos 168,1
 sanare: sanaremur 2,51
 sanctificare: sanctificari 147,6;
 sanctificatum 147,7
 sanctificatio: 147,0; 147,5
 sanctitas: sanctitate -1,6; 8,2;
 87,4; sanctitatis 164,4
 sanctus: 3,36; 36,5; 90,2; 125,2;
 202,8; sancta -1,8; 6,2; 119,3;
 136,1; sanctae 110,1; 190,3;
 sanctas 108,3; sancti -1,6; -1,6;
 -1,8; 3,13; 3,21; 8,1; 11,32; 13,10;
 49,3; 124,0; 124,2; 168,1; 202,0;
 sanctis 1,6; 3,38; 15,1; 66,3;
 sancto 2,24; 3,9; 3,15; 12,1; 12,4;
 174,4; sanctorum 2,21; 3,20;
 8,11; 85,2; sanctos 5,8; 21,5;
 sanctum 40,3; 40,5; 170,0; 170,1;
 171,0
 sane: -1,11; 2,73; 8,32; 13,2; 61,2;
 91,3
 sanguis: sanguine 117,4; sangui-
 nis 134,0
 sanitas: 152,5; sanitatum 3,15
 sanus: 128,3; sani 9,3
 sapere: 135,1; 164,0; sapiatis 164,4
 sapiens: 8,29; 167,1; sapiente
 119,4; sapienter 110,0; 110,3;
 sapientes 203,1; sapientioribus
 45,2; sapientissimi 2,70
 sapientia: 162,4; 167,1; sapientiae
 2,70; 3,15; 168,0; sapientiam
 168,0
 sapor: saporem 9,20; saporis
 110,1; 110,3
 satanas: 195,1; 202,0; 202,0; 202,2;
 satanae 77,6; satanan 195,0
 satietas: satietatem 9,7
 satis: -1,1; -1,6; 7,12; 11,4; 89,0;
 97,2; 123,0; 123,2; 155,2; 172,4
 satisfacere: satisfaciat 70,4; 73,0;
 satisfaciens 3,10; satisfaciente
 74,0
 satisfieri: satisfiat 173,4
 scandalizare: scandalizatur 191,1;
 scandalizaverit 26,4; scandali-
 zet 26,1
 scandalum: 140,4; 190,4
 scientia: 168,0; scientiae 3,15;
 168,0; scientiam 0,1; 0,12; 2,44;
 13,5; 14,2
 scilicet: 2,5; 3,10; 22,6; 162,6
 scire: 2,30; 10,3; 46,3; 68,2; 111,2;
 119,0; sciamus 77,2; sciat 11,21;
 22,8; 70,2; 78,3; sciendum 2,2;
 12,4; 61,2; sciens 5,3; 11,24;
 94,2; 164,6; 181,2; scient 2,64;
 scientes 0,18; 138,1; scimus
 2,31; 87,4; 120,2; scio 12,2; scit
 24,1; 126,2; 168,1
 scribere: scribens 134,4; scribentis
 9,17; scribit 42,5; scripta 12,8;
 18,1; 171,4; scriptum 2,92; 3,7;
 12,13; 17,6; 19,1; 20,1; 21,1;
 21,2; 21,3; 21,6; 29,1; 50,1; 59,2;
 76,3; 78,1; 83,1; 85,1; 91,3;
 107,2; 108,3; 109,3; 111,2; 117,2;
 118,0; 119,4; 130,4; 131,2; 136,6;
 140,4; 141,2; 158,1; 167,3; 177,1;
 195,9; 200,3; 202,0; 202,9
 scriptura: 3,38; 12,11; 119,3; 136,1;
 166,0; scripturae 3,31; 8,32;
 110,1; 190,3; scripturarum 12,0;
 scripturas 119,5; scripturis 1,6;
 12,7; 15,1; 66,3; 172,4
 scrupulus: 196,4
 scrutare: scrutans 35,2; scrutan-
 tem 34,1; scrutatur 79,4; 108,2
 secedere: secedamus 2,101; sece-
 dat 61,2
 secretus: secreta 2,16; secretius
 0,4; 0,7; 2,94; 2,97

- sectari: 9,19; sectamur 56,1; sectanda 9,9
 secundum: -1,11; 2,7; 2,8; 2,8; 2,70; 2,83; 2,84; 2,91; 3,13; 3,24; 4,0; 5,7; 8,5; 8,23; 9,6; 9,12; 9,15; 9,17; 10,3; 10,7; 11,20; 11,21; 11,28; 12,14; 14,4; 15,3; 15,3; 17,6; 18,1; 19,1; 21,1; 21,2; 21,3; 28,1; 31,4; 38,3; 38,3; 46,4; 49,1; 50,0; 50,0; 50,1; 50,1; 51,1; 52,1; 52,3; 55,2; 62,1; 64,1; 66,2; 72,1; 72,2; 72,3; 77,7; 81,2; 82,6; 91,3; 94,3; 98,3; 100,0; 112,0; 112,1; 116,1; 119,0; 119,5; 122,15; 123,7; 125,4; 126,4; 135,2; 141,1; 141,3; 143,1; 143,1; 143,1; 143,1; 154,2; 155,0; 155,4; 155,5; 156,3; 156,4; 157,1; 158,1; 159,2; 160,1; 162,2; 164,1; 164,6; 166,0; 166,4; 166,5; 170,1; 175,1; 177,1; 183,1; 187,6; 195,0; 195,0; 195,0; 197,1; 200,3; 203,3
 secundus: secundo 92,4; secundum 1,0; 1,3; 1,5; 2,58; 2,67; 2,67; 39,3; 92,4
 securis: securem 2,87; 2,87
 securitas: 123,0; securitate 34,1
 securus: 82,3; securum 57,1
 sed: -1,4; -1,5; 0,11; 1,6; 2,2; 2,4; 2,13; 2,31; 2,46; 2,49; 2,50; 2,53; 2,55; 2,57; 2,75; 2,77; 2,103; 2,112; 3,6; 3,8; 3,10; 3,17; 3,22; 3,24; 3,25; 3,26; 3,34; 3,36; 4,4; 4,6; 4,10; 4,12; 4,12; 5,3; 6,3; 7,9; 8,7; 8,10; 8,10; 8,14; 8,17; 8,17; 8,19; 8,19; 8,20; 8,24; 8,26; 8,31; 8,35; 9,5; 9,7; 9,9; 9,9; 9,14; 9,15; 9,18; 9,21; 10,4; 11,12; 11,15; 11,17; 11,27; 11,31; 11,34; 11,35; 11,35; 11,36; 12,1; 12,2; 12,10; 12,11; 12,11; 12,11; 12,12; 12,12; 12,13; 12,15; 13,9; 13,10; 15,3; 17,3; 17,4; 17,4; 17,6; 18,1; 18,2; 18,2; 18,2; 18,2; 18,3; 21,1; 22,3; 22,5; 22,11; 25,2; 25,3; 26,2; 26,2; 29,2; 30,0; 34,1; 36,4; 38,3; 39,1; 39,5; 39,7; 40,3; 40,4; 45,1; 45,3; 45,4; 45,5; 46,2; 46,4; 48,1; 57,2; 60,2; 61,4; 64,2; 64,2; 67,0; 68,0; 70,3; 72,1; 77,2; 79,1; 80,1; 80,3; 81,1; 81,2; 82,2; 82,3; 82,5; 82,8; 86,3; 87,4; 88,3; 89,1; 91,0; 92,3; 94,1; 95,1; 95,2; 95,3; 98,1; 99,1; 101,4; 107,1; 107,4; 108,2; 109,2; 114,1; 117,3; 118,5; 119,4; 120,2; 121,4; 122,5; 122,8; 122,15; 122,15; 122,15; 122,15; 122,15; 122,15; 123,6; 123,7; 123,8; 123,11; 123,11; 123,12; 125,2; 126,3; 126,3; 127,3; 128,4; 129,1; 130,2; 130,4; 133,2; 134,4; 134,4; 134,7; 134,9; 136,4; 136,4; 142,1; 144,2; 144,2; 152,2; 156,7; 158,1; 161,1; 161,2; 162,2; 163,2; 164,4; 164,6; 166,0; 166,2; 166,3; 166,3; 166,6; 167,1; 167,2; 168,2; 168,3; 172,0; 172,3; 173,2; 174,1; 174,5; 175,5; 176,1; 177,2; 178,3; 179,1; 181,1; 183,1; 184,2; 184,7; 185,2; 185,5; 186,1; 187,2; 187,3; 193,0; 195,1; 200,2; 202,7; 203,4
 sedere: sedens 101,3; sedenti 136,3; 137,3
 seducere: 8,32
 seductor: seductores 59,3
 segnis: 59,1
 semel: 22,1; 22,7; 147,7; 186,1; 202,0
 semen: 114,2; semina 2,63; 195,6; seminis 22,2
 seminare: seminati 202,4; seminavit 2,63
 semita: semitam 140,4; 190,4

- semotus: 3,17; semotius 2,94; semotum 3,0
semper: 2,82; 2,85; 2,86; 2,86; 2,87; 2,88; 3,32; 3,33; 9,11; 34,2; 35,2; 46,1; 49,3; 57,1; 59,2; 61,1; 82,2; 86,2; 109,1; 109,1; 109,3; 123,2; 149,1; 151,1
senator: 11,29; senatoris 11,29
senior: 201,0; seniore 201,0; seniorum 100,0; 199,1
sensus: 108,0; 110,1; 110,2; 135,1; 135,1; sensibus 203,2; sensu 12,0; 23,0; 39,5; sensum 75,1
sententia: 41,2; 74,1; 93,0; 112,0; 113,1; 116,3; 121,1; 122,5; 184,7; 193,2; sententiae 61,1; 70,2; 80,2; sententiam 2,70; 67,1; 77,4; 100,1; 119,1; 174,3; 176,2; 195,8; 203,1; sententias -1,7
sentire: 15,0; 39,5; sensisset 195,3; sentiatis 164,4; sentio 2,18; sentiret 202,8; sentiri 2,18; sentit 2,111; 45,3; sentite 65,1; sentiunt 147,1
separare: separabit 14,6; separamini 2,96; separatum 8,21; separatus 3,12; 3,17
septem: 20,1
septies: 122,17; 122,17
septuagies: 122,17
sequi: 2,100; 6,3; secuti 118,2; sequatur 2,103; 4,1; 4,3; sequendi 4,14; sequens 4,12; sequere 5,1; sequor 82,6; sequuntur 2,34; 13,9; 113,1; 158,2
sermo: 0,15; 1,0; 2,18; 2,95; 3,0; 3,15; 3,15; 11,1; 40,0; 40,1; 40,3; 40,4; 41,1; 46,3; 129,2; 130,1; 134,2; 134,3; 136,4; 136,6; 145,1; 168,0; 168,0; 171,2; sermone 9,5; 11,9; 17,1; 45,0; 174,3; 202,8; sermonem 2,38; 45,4; 119,0; sermones 162,7; sermonibus 7,8; 42,5; sermonis 2,1; 40,1; 40,3; 82,4; 128,3; sermonum 136,5
sermocinatio: 198,2
serpens: 162,1; 162,5; serpentem 162,0; serpenti 121,3; serpentis 2,45; 17,5; 159,2
servare: 2,76; 23,2; servabit 154,1; servabitur 93,0; 197,1; servamus 124,2; servantes 23,1; servarentur -1,4; servari 8,2; 131,3; servat 23,2; servata 2,86; servate 2,80; 124,1; 153,1; servatur 1,6; servavi 2,81; servemus 174,6; 180,2; servant 7,8; servet 128,2
servire: 14,0; 14,5; serviamus 9,10; servientes 146,0; servite 64,2; serviunt 89,1
servitium: 5,2; 7,11; 31,1
servitus: servituti 8,4
servus: 0,16; 4,8; 12,13; 37,1; 63,3; 64,1; 119,0; 120,1; 150,6; servi 2,50; 64,1; 82,4; 120,3; 134,4; servis 5,0; servo 74,1; servorum -1,4; -1,9; 104,1; servos 120,3; 127,9
severitas: severitate 2,46
sexagesimus: sexagesimum 114,2
sextus: sexto 18,1; 117,4
si: -1,8; 0,12; 0,13; 0,14; 0,14; 1,0; 2,6; 2,7; 2,7; 2,17; 2,17; 2,18; 2,18; 2,19; 2,19; 2,19; 2,19; 2,21; 2,26; 2,27; 2,29; 2,32; 2,33; 2,60; 2,64; 2,73; 2,74; 2,80; 2,81; 2,89; 2,93; 2,101; 3,0; 3,7; 3,9; 3,19; 3,21; 3,23; 3,31; 4,0; 4,1; 4,10; 4,15; 4,16; 5,0; 5,3; 5,4; 5,7; 6,0; 6,5; 6,6; 6,7; 6,7; 6,10; 6,11; 7,9; 7,12; 7,12; 7,14; 7,15; 7,15; 8,0; 9,10; 9,13; 9,21; 9,22; 10,2; 10,3; 10,4; 10,5; 10,5; 10,5; 11,3; 11,4;

- 11,7; 11,8; 11,22; 11,23; 11,25;
 12,0; 12,16; 13,0; 13,6; 13,8;
 15,3; 16,1; 16,1; 16,2; 16,3; 16,3;
 16,5; 17,0; 20,1; 21,0; 22,2; 22,5;
 22,7; 22,9; 26,3; 26,4; 29,0; 29,3;
 29,4; 30,0; 30,1; 31,0; 31,4; 33,1;
 33,2; 34,2; 35,2; 38,2; 39,4; 39,5;
 39,6; 39,7; 40,4; 42,2; 42,3; 45,0;
 45,0; 46,1; 46,3; 48,1; 49,1; 49,3;
 51,1; 52,2; 52,2; 53,0; 54,1; 55,3;
 57,1; 57,1; 58,3; 58,3; 59,2; 60,1;
 61,1; 62,2; 63,0; 63,3; 63,4; 66,1;
 66,3; 67,0; 67,0; 67,2; 67,3; 68,0;
 69,0; 69,3; 69,6; 69,6; 70,0; 70,4;
 70,4; 71,0; 72,0; 72,2; 72,3; 72,5;
 73,1; 75,1; 76,1; 77,7; 77,9; 78,0;
 78,1; 78,3; 79,1; 80,0; 81,0; 82,0;
 82,3; 84,2; 86,1; 86,2; 87,0; 87,0;
 87,6; 87,6; 88,0; 88,0; 88,2; 89,3;
 90,0; 91,0; 92,0; 93,0; 94,0; 94,1;
 95,1; 95,2; 95,3; 96,0; 96,1; 97,0;
 97,1; 97,2; 98,0; 98,2; 99,0;
 100,0; 101,0; 101,0; 101,1; 102,0;
 107,0; 107,1; 107,3; 108,1; 108,1;
 109,0; 109,2; 110,3; 112,0; 112,2;
 112,2; 113,0; 115,0; 117,5; 117,5;
 118,1; 119,0; 119,0; 119,2; 119,3;
 119,5; 120,0; 120,1; 121,0; 122,0;
 122,2; 122,3; 122,3; 122,4; 122,4;
 123,0; 123,2; 123,12; 123,12;
 124,1; 125,4; 127,0; 128,0; 128,0;
 128,1; 128,2; 128,4; 129,0; 130,0;
 130,1; 130,2; 130,4; 131,0; 131,0;
 133,0; 133,0; 133,0; 133,1; 133,2;
 134,9; 136,0; 136,4; 136,5; 137,0;
 137,3; 137,3; 138,2; 139,2; 141,1;
 141,3; 144,0; 144,0; 149,2; 150,2;
 150,3; 150,4; 152,1; 152,4; 152,5;
 153,1; 154,2; 155,2; 155,4; 155,4;
 156,0; 156,4; 163,1; 165,1; 167,3;
 167,4; 167,4; 168,0; 168,0; 168,1;
 169,0; 169,1; 174,0; 174,3; 174,8;
 175,0; 175,0; 176,0; 176,0; 179,0;
 179,0; 179,2; 180,2; 180,2; 181,0;
 182,0; 183,0; 183,0; 183,1; 184,0;
 184,7; 185,0; 186,0; 186,1; 187,1;
 187,4; 191,1; 191,1; 191,2; 191,2;
 191,3; 191,4; 192,0; 193,0; 193,0;
 195,0; 195,2; 195,3; 195,7; 196,0;
 196,0; 196,1; 196,4; 196,4; 197,0;
 198,0; 198,0; 199,0; 199,1; 200,0;
 201,0; 202,0; 202,4; 202,6; 203,1
 sic: -1,10; 1,0; 2,78; 2,84; 2,100;
 21,5; 62,4; 79,1; 167,2
 sicut: 0,14; 1,5; 2,16; 2,30; 2,60;
 2,81; 2,83; 2,87; 2,95; 3,3; 4,5;
 6,3; 8,26; 8,29; 8,33; 11,6; 11,22;
 11,29; 11,34; 11,35; 12,2; 14,4;
 15,1; 15,4; 16,1; 16,3; 16,4; 17,5;
 18,3; 20,2; 22,2; 24,1; 27,1; 28,1;
 28,1; 28,1; 30,1; 32,1; 36,1; 36,5;
 37,1; 37,1; 38,1; 39,3; 39,4; 39,6;
 45,2; 49,3; 61,3; 62,4; 64,1; 64,2;
 72,1; 73,1; 77,5; 83,1; 84,2; 84,3;
 84,3; 87,4; 88,4; 89,2; 93,1; 94,2;
 103,1; 107,1; 109,3; 110,3; 117,4;
 117,5; 117,5; 119,4; 122,4; 125,4;
 134,3; 134,9; 136,1; 136,6; 139,2;
 140,3; 141,2; 149,3; 150,3; 152,4;
 154,1; 156,6; 156,7; 156,7; 157,2;
 159,1; 161,0; 162,0; 162,0; 162,5;
 163,0; 164,2; 165,1; 166,0; 172,5;
 175,2; 175,2; 178,2; 185,1; 195,3;
 195,4; 195,7; 195,7; 195,7; 200,2;
 202,4; 202,7; 202,8; 202,9; 203,1
 signaculum: signaculis 2,77
 signare: signantur 89,2; signati
 40,5
 signum: 8,26; 11,36; signa 45,2
 silentium: 136,1; 137,2; 137,3; si-
 lentii 0,9
 silere: 2,42; 122,0; sileamus 2,39;
 2,40; silemus 77,9; silui 136,2;
 siluisset 122,8

- similis: 11,18; 22,11; 39,4; 102,1;
 164,6; simile 0,14; 1,3; 1,5; 3,32;
 4,17; 10,5; 26,2; 39,3; 70,1;
 104,1; similem 122,16; 123,1;
 simili 8,13; 77,9; similia 4,10;
 11,19; 34,3; 66,3; 147,2; 172,5;
 similiter 1,6; 11,22; 122,16;
 140,1; 172,0; 180,2; 191,2; 191,2
 similitudo: 8,32; similitudine 134,
 5; similitudinem 3,38; 159,2
 simplex: 11,31; 162,2; simplicem
 9,15; 162,0; simplici 11,8
 simplicitas: simplicitatem 11,1
 simul: 0,4; 0,13; 4,7; 37,1; 68,2;
 156,2; 174,7
 simulare: 45,4; simulat 119,1; si-
 mulata 6,4; 45,4
 simulator: 87,6
 sine: 0,13; 2,63; 2,67; 2,89; 3,3;
 3,27; 6,1; 8,23; 8,36; 9,16; 9,17;
 11,37; 11,40; 12,14; 16,5; 29,3;
 38,3; 71,1; 97,2; 103,1; 104,1;
 108,3; 141,3; 147,5; 149,2; 152,4;
 162,4; 165,2; 174,1; 174,6; 187,0
 sinere: sinite 7,1
 singuli: 3,9; 69,3; singula 2,3; 3,15;
 9,5; 17,0; 31,4; 57,1; 85,1; 110,3;
 singulae 165,2; singulas 165,2;
 singulis 6,8; 7,7; 22,11; 119,5;
 singulos 9,4
 sinistra: 58,0; sinistram 140,4;
 sinistris 59,3
 siquidem: 33,1; 39,8; 72,1
 sitire: sitientibus 127,4; sitiunt
 90,1; sitivi 113,1; sitivit 2,23
 sitis: siti 8,3
 situs: sita 156,4
 sive: 2,92; 2,92; 2,92; 9,6; 75,3;
 75,3; 87,5; 87,5; 99,2; 99,2;
 112,4; 112,4; 120,3; 120,3; 154,3;
 154,3; 174,4; 174,4; 174,4; 181,0;
 186,1; 186,1; 186,1; 186,1; 187,7;
 187,7; 195,0; 195,0; 195,0; 195,1;
 195,1; 203,3; 203,3; 203,3
 sobrius: sobriam 11,22; sobrie
 8,35
 socer: socero 13,1
 sociare: 3,0; 162,7; sociaret 162,6;
 sociari 5,0; 90,1
 societas: 2,103; 3,22; societatis
 3,29
 socius: 120,0; socium 120,2
 sol: 157,0; sole 12,5; 168,3; solem
 187,5; solis 2,19; 2,19; 2,37; 2,39
 solacium: solacia 9,6; 9,22; 94,3
 solere: 8,27; solet 2,109; 4,4; 7,3;
 8,28; 39,6; 62,4
 solidus: solidos 2,71
 solitarius: solitaria 3,4; 3,26; 3,36;
 solitariam 3,10
 solitudo: solitudine 3,21
 sollicitudo: 54,0; 54,1; 91,3; 111,3;
 sollicitudine 0,11; 34,1; 58,1;
 66,3; sollicitudinem 18,2; 60,1;
 92,1; 102,0; 122,15; 126,2; 127,0;
 137,1; sollicitudinum 4,8
 sollicitus: 67,2; 82,3; 95,3; 118,2;
 141,1; 141,3; sollicite -1,3;
 111,2; solliciti 24,1; 125,5;
 127,7; 127,8; 173,1; sollicitum
 147,5
 solum: 2,28; 2,101; 2,110; 4,12;
 8,19; 15,3; 39,7; 45,5; 57,1; 61,4;
 88,2; 120,2; 183,1
 solus: 2,14; 3,2; 3,8; 3,35; sola 2,20;
 8,17; 79,2; 133,2; solam 3,34;
 8,5; 146,1; 174,7; soli 3,7; solius
 58,2; 186,1; solo 2,30; 11,10;
 121,6; 202,1; solum 2,42; 3,0;
 16,1; 122,2; 137,2; 174,7; 191,3
 somnium: somnia 35,2
 somnum: 3,23; 9,8; 55,3; somno
 0,10; 3,23; 75,1
 sonitus: sonitu 8,27

- sordidus: sordidae 2,76
 soror: 32,2; 199,0; sorores 4,16;
 118,3; 132,1; 174,0; 174,0; sorori
 132,1; sororibus 197,0; 198,0;
 201,0
 sors: sortis 85,2
 spatiosus: spatiosa 139,0
 spatium: spatia 139,2; spatio 8,13
 specialis: specialibus 86,3; specia-
 liter 91,1; 180,1
 species: specie 13,4
 specula: speculam 2,82
 sperare: speramus 150,2; speran-
 dum 122,13; sperat 86,5
 spernere: 13,4; 122,16; spernit
 17,2; 70,3; 70,3; 128,4; spreve-
 runt 152,3
 spes: spe 92,1; 117,0; spei 71,2;
 spem 66,1; 126,2; 182,2
 spina: spinae 195,7; 195,8; spina-
 rum 8,29; spinas 195,9
 spiritalis: -1,8; spiritalia -1,8; spi-
 ritualium 3,13
 spiritus: 3,13; 3,21; 3,36; 8,1; 64,2;
 77,6; 124,0; 124,2; 125,1; 125,2;
 147,0; 147,1; 168,1; spiritu 3,9;
 3,15; 3,16; 12,1; 12,4; 77,5; 77,6;
 125,0; 125,3; spiritum 4,7; 40,3;
 40,5; 124,1; 168,0
 splendens: splendentioribus 2,37
 splendor: 2,15; splendore 11,4;
 splendores 2,19
 spontaneus: spontanea 152,4
 sponte: 70,0; 80,3; 123,0; 123,11;
 149,2
 squalere: squalentia 195,6; squa-
 luerit 195,8
 stabilis: stabilem 7,0; stabili 6,8
 stadium: 3,37
 stare: stabunt 0,18; stant 32,1;
 stet 16,2; 122,3; 172,5
 statim: 2,10; 123,12; 126,2; 184,7;
 192,0
 statua: statuam 0,18
 statuere: 181,0; 184,4; statuat
 48,1; 199,1; statuerat 184,6;
 statui 9,7; 181,2; statuit -1,6;
 47,1; 115,1; 115,2; 147,2; sta-
 tuta 164,3; statutum 141,1; sta-
 tuuntur 184,5
 statura: staturae 95,1
 status: statu 165,1
 statutum: statuta -1,10
 stella: stellae 2,37
 stimulus: stimulum 2,21
 stridor: 175,4
 structor: structorum 3,33
 studere: studeamus 62,3; studeat
 144,0; studet 11,5; 22,6; 47,1
 studium: 2,90; 11,3; 35,2; 38,2;
 118,4; 147,5; 168,1; studii 103,1;
 studio 2,35
 stultitia: 76,2
 stultus: 8,29; 82,9; 203,0; stulte
 141,4; stulto 8,5; stultorum
 8,29
 suadere: suadendum 162,4; sua-
 deri 162,1
 suavis: suave 8,17; suavia 9,9
 suavitas: suavitate 9,20
 sub: 7,4; 8,29; 60,2; 123,7
 subdere: subdat 22,9
 subiacere: subiacet 3,26
 subicere: subicio 8,4; subiecti
 12,13; subiectos 46,2; subiectus
 46,1; 80,2
 subiectio: subiectioni 87,2
 subintroducere: subintroductos
 87,2
 subintroire: subintroierunt 87,2
 subito: 123,5
 subrelinquere: subrelinquens 15,2
 subridere: subridebit 8,29; subri-

- dendo 8,26
 substantia: 166,0; substantiae 173,3; substantiam 9,18; 187,0
 substantivus: substantivum 173,0; 173,3
 subtrahere: 31,1; subtrahite 28,1
 subvertere: subversis 122,11
 succendere: succendat 2,16
 succidere: 22,4
 succinctus: succincte 2,57; succinctum 11,37
 sufficere: 3,3; 3,13; 3,31; 3,34; 7,12; 11,17; 82,2; sufficient 2,57; 2,57; sufficiat 2,36; 48,1; 57,2; suffiebat 11,12; sufficiemus 2,36; sufficit 2,4; 2,53; 2,55; 3,2; 3,24; 9,9; 173,4; 175,2
 sufficiens: 9,16; 11,31; sufficienter 11,9; 174,1
 sufficientia: 203,4; sufficientiam 173,4
 sui: 2,44; 7,7; 60,2; 75,1; 92,1; 141,3; se: -1,6; 1,5; 2,2; 2,9; 2,50; 2,54; 2,63; 2,66; 2,69; 2,99; 2,102; 2,108; 3,11; 3,15; 3,29; 3,37; 3,38; 4,1; 4,3; 4,7; 4,7; 4,8; 4,17; 6,3; 6,3; 6,7; 8,0; 8,9; 8,13; 8,20; 8,22; 8,23; 8,30; 8,37; 12,1; 12,1; 12,1; 12,3; 13,5; 15,0; 18,1; 20,0; 21,2; 22,1; 22,4; 22,5; 22,8; 22,9; 25,0; 25,2; 29,3; 39,6; 46,2; 57,1; 61,2; 61,3; 62,2; 69,2; 70,2; 75,2; 78,3; 82,9; 86,2; 88,2; 88,3; 95,3; 105,0; 106,1; 108,1; 123,0; 123,5; 123,12; 125,2; 127,9; 128,0; 128,2; 134,4; 134,5; 141,1; 141,1; 146,1; 148,1; 150,3; 152,0; 154,0; 154,0; 154,2; 154,4; 156,2; 156,2; 157,3; 164,0; 164,1; 164,5; 166,2; 181,0; 190,1; 191,2; 191,3; 195,1; 195,6; 196,1; 202,7; 202,8; secum 196,4; semet: 2,11; 2,11; 2,50; 2,65; 3,17; 3,30; 8,30; 49,2; 69,1; 76,1; 86,1; 123,10; 134,4; 150,5; 154,2; 156,7; 166,6; 177,2; 203,1; sibi: 0,12; 1,0; 2,10; 2,88; 2,89; 3,2; 3,26; 3,26; 3,27; 3,31; 4,5; 5,2; 5,6; 11,4; 11,21; 12,0; 12,14; 29,3; 46,2; 46,2; 46,3; 63,4; 63,4; 67,0; 67,1; 67,3; 68,1; 68,2; 68,2; 69,2; 69,6; 80,1; 82,2; 108,1; 116,0; 120,2; 125,4; 132,1; 134,1; 134,9; 141,4; 149,1; 152,1; 164,1; 166,3; 199,1; sibimet 4,14
 sumere: 1,0; 9,18; 89,0; 147,2; 185,0; sumant 122,16; sumas 42,4; sumit 2,11; sumpsistis 2,1; sumpsit 22,5; sumunt 22,3
 summus: summa 5,3; 112,3; summae 200,2; summam 3,26; 7,5; summis 11,6; summum 2,25; 9,20
 sumptus: sumptu 11,1
 super: 2,104; 2,111; 39,1; 40,5; 44,1; 49,2; 49,2; 114,2; 117,7; 122,5; 122,7; 150,5; 150,5; 151,1; 155,3; 157,0; 187,5; 189,1; 191,4
 superare: superari 9,1
 superbia: superbiae 31,2; 61,2; 80,2
 superbus: 61,0; 164,0; 164,5; superbe 164,0; superbi 164,0; superbis 8,22; 61,1; superbum 80,2
 superesse: superest 0,11; 118,5
 superfluus: 8,17; superfluum 127,0
 superior: superiores 46,2; 62,1; superioribus 2,59; 11,1; 170,1; 178,1; superius 2,57; 4,5; 22,8; 34,2; 137,4; 174,1
 supernus: supernae 82,6
 superponere: superpositum -1,1
 superscriptio: superscriptionem 196,1

- supra: 2,54; 82,2; 88,0; 95,3; 129,2;
 131,0; 131,1; 175,1; 202,4
 surdus: 130,5; surdae 119,4
 surgere: surgens 4,12
 suscipere: 6,0; 24,0; 37,0; 81,1;
 96,0; 102,0; 127,5; 133,2; 163,0;
 168,2; 195,8; suscepit 3,16;
 177,2; suscepunt 4,7; 114,3;
 196,0; 202,5; suscepisti 117,7;
 suscepit 3,19; suscepti 7,14;
 suscipi 6,8; 7,4; 27,0; 87,0; 129,2;
 suscipiamus 152,4; suscipiat
 3,17; suscipienda 3,13; suscipi-
 endum 7,2; suscipiet 3,8; susci-
 pit 3,15; 26,2; 84,1; 94,1; 163,2;
 suscipiunt 36,2; 63,4
 suscitare: 2,57; suscitamur 2,78;
 suscitatur 70,2; 75,0; 75,2; 126,3;
 suscitetur 3,23
 suspendere: suspendatur 26,1
 suspicio: 174,6; suspicionem 69,4
 sustinere: 89,3; 179,2; sustinet
 2,110; 86,5; sustinuit 156,5
 susurratio: 130,1
 suus: sua 2,82; 3,5; 5,6; 6,3; 8,10;
 8,23; 14,3; 14,3; 21,0; 21,5; 21,6;
 24,1; 31,1; 70,0; 78,3; 80,2; 80,3;
 81,1; 86,4; 95,2; 106,1; 109,0;
 115,1; 121,5; 122,7; 123,11;
 139,1; 152,5; 154,3; 167,1; 167,1;
 168,2; 173,2; suae 2,53; 4,5;
 7,14; 8,15; 46,1; 67,3; 85,2; 95,1;
 97,2; 111,0; 165,1; 166,4; 187,5;
 195,1; suam 2,103; 2,104; 3,0;
 3,29; 4,1; 4,3; 4,16; 4,16; 8,29;
 11,7; 11,24; 15,3; 15,5; 20,2;
 29,3; 29,4; 33,2; 36,4; 38,1; 46,3;
 77,4; 83,2; 83,2; 99,0; 110,3;
 117,1; 151,1; 154,1; 154,1; 156,5;
 156,6; 162,1; 184,7; 187,0; su-
 arum 5,0; suas 2,30; 3,6; 90,3;
 119,4; sui 2,21; 2,33; 2,91; 14,3;
 45,3; 46,1; 79,1; 94,1; 98,2;
 103,1; 119,0; 152,3; 155,3; 193,0;
 200,2; suis 2,90; 3,3; 3,3; 4,6;
 5,0; 8,14; 11,36; 15,5; 29,2; 29,3;
 38,1; 47,1; 53,2; 88,3; 101,0;
 122,11; 123,9; 127,6; 167,1;
 171,0; 188,1; 193,1; 202,9; 203,2;
 suo 2,87; 13,1; 14,3; 46,1; 68,1;
 74,1; 74,1; 92,2; 107,1; 107,4;
 119,2; 128,0; 131,0; 134,10;
 135,2; 174,1; 203,1; suorum
 2,107; 3,34; 8,10; 31,5; suos
 11,33; 11,33; 15,3; 46,3; 78,3;
 159,1; 168,0; 168,3; suum 2,33;
 2,91; 3,3; 3,5; 3,24; 4,11; 4,16;
 6,6; 7,14; 12,11; 17,6; 20,0; 20,2;
 20,2; 26,2; 43,1; 66,2; 68,2; 72,4;
 95,3; 108,1; 127,1; 131,0; 152,3;
 154,0; 155,3; 155,5; 172,0; 172,2;
 187,0; 187,5; 199,0
 Taberna: tabernis 11,23
 tabernaculum: 55,3
 tabescere: tabescebam 23,1; ta-
 bescentes 2,22
 tacere: 136,0; 137,3; taceant
 136,3; taceat 136,3; 137,3; tace-
 bit 136,1
 taciturnitas: 136,1; 136,5
 tacitus: tacite 8,29
 taeter: taetriora 2,19
 talentum: 188,0; talenti 188,1
 talis: 2,15; 2,16; 3,12; 25,3; 67,1;
 69,3; 71,2; 96,1; 116,1; 119,3;
 134,6; 154,2; tale 11,17; 12,10;
 17,4; 17,4; 72,4; 196,4; talem
 112,2; 134,10; 147,4; 155,5;
 203,4; tales 36,2; 36,3; 124,2;
 163,1; tali 3,10; 14,5; 23,1; 59,1;
 181,0; 181,0; talia 2,36; 2,56;
 35,2; talibus 90,2; 116,3; 128,0

- tam: 2,14; 2,25; 2,56; 2,62; 3,15;
 7,5; 9,12; 53,2; 69,2; 92,1; 170,3
 tamen: 2,0; 2,3; 2,30; 2,43; 3,32;
 3,33; 4,4; 7,3; 7,4; 8,22; 9,19;
 11,15; 54,1; 79,2; 87,5; 107,4;
 122,10; 123,0; 128,2; 128,2;
 131,3; 137,1; 152,5; 182,2; 202,7
 tamquam: 0,18; 1,0; 1,3; 2,5; 2,82;
 3,14; 5,3; 7,14; 10,5; 11,33; 15,2;
 15,3; 17,2; 58,3; 75,2; 76,2; 77,5;
 77,7; 82,3; 82,3; 90,0; 98,2;
 100,1; 101,2; 103,1; 105,1; 107,4;
 132,1; 160,1; 171,4; 188,1
 tandem: 123,10
 tantimodi: 133,1
 tantum: 183,0; 184,7
 tantummodo: -1,2; 8,26; 9,5; 9,22;
 156,0; 200,2; 200,3
 tantus: 134,6; tanta 2,36; 2,56;
 122,12; 123,0; 202,8; tantam
 187,0; tantum 12,3; 40,1;
 122,10; 156,10
 tarditas: tarditatem 168,2
 temerarius: 105,1
 temere: 184,3; 184,6
 temeritas: 136,5; temeritatis 12,3
 temperare: 111,0; temperabitur
 9,2; temperetur 11,13
 templum: templo 2,24
 temptare: temptet 5,3
 temptatio: temptationem 179,0;
 179,1; temptationis 185,1;
 temptationum 179,1
 tempus: 0,7; 2,38; 7,2; 9,7; 10,0;
 11,16; 13,8; 53,1; 77,8; 87,4;
 117,3; 118,5; 126,6; 129,1; 136,1;
 136,1; 143,1; 162,7; 181,0; 190,5;
 tempora 8,9; tempore 0,3; 2,99;
 5,5; 107,4; 109,0; 109,2; 123,4;
 135,2; 136,1; 136,4; 136,5; 137,0;
 137,3; 143,2; 143,2; 147,5; 174,5;
 187,5; 194,1; temporibus 174,0;
 temporis 0,10; 87,0; 128,1; 128,4;
 161,2; temporum 8,13
 tenax: tenacius 7,6
 tendere: tendunt 4,4
 tenebrae: tenebrarum 77,8; 85,2;
 tenebris 12,5; 168,3
 tener: tenero 7,6
 tenere: 8,20; 9,3; teneatur 60,1;
 tenet 123,0; tenete 13,4; tene-
 tur 80,2; tenuit 50,1; 147,3
 terminus: 2,84
 terra: 2,40; 121,6; terrae 2,41;
 terram 2,104; 114,2; terris 2,41;
 2,44
 terribilis: 12,10; terribile 138,2
 testamentum: 141,1; testamenti
 122,11; testamento 122,1; 122,6
 testari: testatur 2,95; 120,3; 156,6;
 175,5
 testimonium: 2,63; 8,30; 124,2;
 200,2; testimoniis 2,11; 12,0;
 testimonio 7,4; 29,1
 testis: 15,2; teste 7,14; testium
 16,2; 122,3
 thesaurizare: thesaurizat 141,4
 thesaurus: 135,0; 135,1; 135,1;
 thesauro 45,3; thesaurum 5,1
 timere: 138,0; timeat 61,2; 203,1;
 timebimus 138,2; timebit 174,3;
 timemus 138,1; timens 15,1;
 100,1; timuit 67,1
 timor: 2,70; timore 7,2; 12,13;
 116,0; 117,0; 134,0; 184,0; timo-
 rem 2,70; 2,70; 2,94; 117,3;
 122,15; 134,1; 138,1; timoris
 123,0; 123,2
 tolerare: tolerasse 134,8
 tollere: 2,100; 2,104; 98,1; 177,1;
 185,5; tollat 2,103; 4,1; 172,0;
 172,3; tolleretur 122,14; tollit
 4,3
 tortor: tortoribus 74,2

- totus: tota 1,2; 1,4; 14,3; 14,3;
 39,3; 39,3; totam 2,36; 30,1;
 175,5; 195,11; totis 1,2; totius
 3,29; 8,37; toto 1,2; 1,4; 14,3;
 39,3; 53,0; totos 49,3; totum
 2,3; 175,4
 trabs: trabem 77,11
 tractare: tractat 123,7
 tradere: 3,34; 77,6; 187,0; tradat
 22,9; 127,7; tradi 6,7; tradide-
 rant 121,2; tradiderit 106,1;
 tradidimus 28,1; tradidit 74,2;
 77,3; 121,1; 134,7; 156,7; tradit
 171,1
 traditio: traditionem 28,1
 trahere: trahit 195,2; trahunt
 178,1
 trames: tramitis -1,1
 transferre: 185,4; transferat 2,65;
 187,0; transfertur 47,1; trans-
 tulit 85,2
 transgredi: transgressi 7,14;
 transgressus 141,1
 transgressor: transgressores 171,4
 transigere: transacta 6,3; trans-
 igatis 0,8
 transire: transeat 67,2; transiet
 17,1; transimus 97,0
 transitus: transitu 140,3
 trepidus: 67,2
 tres: trium 8,14; 16,2; 122,3
 tribuere: tribuat 0,17; tribuit 2,53
 tribulari: tribulentur 196,0
 tribulatio: 14,6; tribulatione 202,
 5; tribulationibus 140,1
 tribulus: tribuli 195,8
 tribunal: 0,18; 138,2
 tributum: tributis 196,3
 tricesimus: tricesimum 114,2
 triginta: 195,4
 tristari: 53,2; tristamur 50,1; tri-
 statur 25,0
 tristis: tristem 149,1; tristior 23,2
 tristitia: 8,20; 50,0; 50,1; 50,1;
 50,2; 52,1; 147,3; tristitiae 72,1;
 tristitiam 8,30; 31,2; 147,4
 triumphus: triumphum 8,14
 trivium: trivio 11,23
 tu: -1,10; 3,35; 41,2; 42,5; 77,3; te
 0,18; 1,3; 5,7; 11,34; 12,16; 14,4;
 16,1; 16,1; 16,1; 16,2; 20,1; 26,4;
 26,4; 32,1; 39,3; 72,5; 117,7;
 118,2; 122,2; 122,2; 122,3; 122,3;
 141,2; 141,4; 158,1; 184,7; 185,0;
 185,0; 185,1; 185,1; 185,5; 195,8;
 195,11; 203,1; tecum 16,2;
 122,3; 180,2; tibi -1,5; 0,2; 0,2;
 12,9; 16,3; 26,5; 28,1; 73,1;
 117,6; 121,1; 121,6; 122,4; 128,3
 tum: 2,109; 3,13; 3,27; 8,2; 9,8;
 39,2; 69,4; 83,2; 92,4; 122,6;
 127,5; 128,0; 191,2
 tumere: tumens 7,9; 164,0; 164,6
 tumor: 8,5
 tunc: 2,92; 6,8; 7,3; 7,14; 8,13;
 23,2; 32,1; 55,1; 58,2; 72,5;
 77,11; 82,4; 95,3; 96,1; 136,1;
 173,3; 195,10
 tunica: 11,38; tunicam 99,0; 129,0;
 180,2; tunicas 11,12; 11,40;
 11,41; 129,2
 turba: turbarum 0,9
 turpis: turpe 11,22; turpes 35,0;
 turpia 49,4; 200,0; turpissima
 2,52; turpissimam 134,8; turpi-
 ter 11,23
 tutus: tutius 174,7; tutum 175,3
 tuus: 1,0; 3,0; 5,7; 16,1; 20,1; 26,4;
 72,3; 72,5; 78,1; 116,2; 122,2;
 150,6; tua 1,2; 2,111; 5,1; 8,7;
 23,1; 32,1; 39,3; 39,3; 81,2;
 185,3; tuae 2,95; 42,4; 121,6;
 181,2; tuam 0,18; 50,1; 117,2;
 141,4; 147,3; 180,2; tuas 11,34;

- tui -1,11; 32,1; 77,11; tuis 1,2;
 26,5; 121,6; tuo 1,2; 39,3; 72,5;
 77,11; 187,2; 187,2; * tuorum
 76,3; 78,1; tuos 0,2; 11,35; tuum
 -1,1; 0,2; 1,2; 1,3; 16,1; 26,5;
 39,3; 39,3; 72,5; 72,5; 72,5; 76,3;
 77,3; 122,1; 122,3; 141,2
 typus: typum 199,1
 tyrannus: tyranno 8,14
- Uber: ubera 84,1
 ubertas: ubertate 117,4
 ubi: 10,3; 22,2; 79,2; 101,0; 140,3;
 162,4; 175,4
 ubique: 66,1; 119,3; 182,2
 ulcisci: ulciscendi 162,2
 ullus: ulla 6,7; 9,16; 62,3; 132,1;
 149,2; 152,5; ullam 4,15; ullius
 2,75; ullo 3,27; 11,37; 119,1;
 ullum 2,74; 2,75
 ultimus: 3,35; 11,5; ultimis 11,5;
 ultimum 8,9
 ultio: 2,27
 ultra: 2,71; 22,10
 umquam: 9,1; 34,3
 unanimitas: 89,2; unanimitate
 3,25
 unanimus: unanimorum 3,37
 unda: -1,1; 140,3
 unde: 1,0; 8,28; 11,38; 34,0; 35,0;
 55,0; 122,16; 173,1; 187,2
 undique: 11,38
 unguentum: unguento 3,36
 unicus: unico 134,7
 unigenitus: unigeniti 134,3; 134,8
 unitas: unitate 71,1; unitatem
 79,2
 universitas: universitatem 2,41
 universus: 122,11; universa -1,8;
 universum 2,39
 unus: 2,84; 2,84; 3,13; 9,7; 10,4;
 17,1; 134,9; 174,7; una 114,0;
 114,1; 158,2; unam 89,2; 114,3;
 175,4; uni 2,66; 36,1; 174,8;
 175,4; unius 2,39; 3,9; 3,14;
 11,18; 122,12; uno 3,8; 8,10;
 11,19; 63,2; 101,3; 191,3; unum
 2,2; 2,36; 3,8; 3,36; 3,39; 8,21;
 9,3; 11,17; 16,2; 17,1; 26,1; 26,5;
 76,3; 82,6; 122,3; 155,4; 155,4;
 164,4; 175,4; 175,4; 191,1
 unusquicumque: unamquamcum-
 que 3,17
 unusquisque: 0,12; 2,11; 3,2; 3,6;
 3,10; 3,15; 22,6; 66,2; 68,1; 68,2;
 80,1; 98,0; 98,3; 101,4; 107,1;
 111,2; 112,3; 126,1; 127,6; 186,2;
 unaquaque 9,21; unicuique 3,
 14; 10,6; 15,3; 82,0; 91,3; 92,2;
 92,3; 94,3; 99,0; 111,2; 119,5;
 132,1; 168,1; 170,2; 174,6; 175,4;
 uniuscuiusque 3,13; 3,16; 77,3;
 89,1; 131,1; 143,1; unoquoque
 18,0; unumquemque 3,5; 10,3;
 11,20; 46,3; 81,1; 94,3; unum-
 quodque 110,1
 urgere: urgeatur 101,4
 urere: uror 191,1
 usquam: 2,15; 2,16
 usque: 9,7; 40,0; 65,0; 65,1; 69,1;
 83,1; 97,2; 98,2; 101,0; 101,4;
 122,7; 126,0; 126,1; 126,1; 131,3;
 134,5; 134,6; 136,5; 141,0; 156,5;
 179,2; 195,4
 usquequo: 17,1; 55,3; 74,2; 77,8;
 96,1; 98,2; 101,4; 112,2; 122,7;
 136,5; 202,7
 usus: 3,2; 8,17; 8,31; 9,2; 9,12; 9,16;
 9,21; 11,12; 11,12; 11,13; 11,34;
 11,35; 11,36; 11,36; 46,3; 95,4;
 96,0; 104,1; 126,6; 129,1; 129,2;
 142,1; 143,1; 143,2; 144,2; 173,2;
 198,1; usibus 2,41; 3,3; 11,2;
 11,9; 11,31; 92,4; 96,1; 127,0;

- 154,3; 188,1; usu 2,97; 9,21;
89,1; usui 48,1; usum 9,9; 11,8;
11,15; 11,16; 11,32; 129,1; 147,7
ut (ὡς): -1,3; -1,10; 1,6; 2,1; 2,25;
2,43; 2,43; 2,57; 3,21; 6,2; 7,11;
26,1; 59,3; 117,5; 117,5; 126,5;
134,5; 137,4; 162,1; 162,2; 169,1;
183,1; 183,1
ut (ὅνα, ὅπως, ὥστε): -1,7; -1,10;
-1,11; 0,8; 0,17; 1,0; 1,0; 1,0; 2,24;
2,36; 2,36; 2,38; 2,51; 2,52; 2,55;
2,55; 2,56; 2,65; 2,67; 2,68; 2,82;
2,86; 2,88; 2,91; 2,91; 2,97; 2,97;
2,99; 2,102; 2,102; 2,103; 2,106;
2,111; 3,17; 3,23; 3,25; 4,3; 4,8;
4,9; 4,10; 4,14; 4,17; 7,4; 8,18;
9,7; 10,2; 10,7; 11,1; 11,13;
11,15; 11,17; 11,18; 11,21; 11,26;
11,31; 11,38; 12,3; 12,4; 12,15;
13,12 (*ind.*); 14,3; 15,5; 15,6;
16,2; 16,5; 21,1; 22,10; 26,1;
26,1; 26,3; 26,5; 30,1; 31,1; 31,3;
33,0; 33,3; 36,2; 36,5; 38,1; 39,4;
39,5; 40,2; 40,4; 41,1; 42,6; 45,4;
52,0; 56,2; 62,1; 62,3; 64,2; 68,2;
69,3; 69,6; 72,1; 73,0; 76,3; 77,0;
77,0; 77,1; 77,2; 77,6; 80,1; 82,7;
82,8; 82,8; 82,9; 83,1; 83,2; 84,4;
87,0; 87,2; 87,4; 87,5; 88,0; 89,3;
91,2; 91,3; 92,3; 92,4; 94,3; 96,1;
108,0; 108,3; 109,0; 109,1; 111,2;
112,4; 117,3; 117,6; 118,4; 122,3;
122,11; 122,14; 123,0; 123,1;
123,3; 123,5; 123,9; 124,2; 126,3;
127,4; 127,6; 130,1; 131,0; 132,1;
133,0; 133,1; 134,9; 136,6; 136,6;
137,2; 144,0; 146,2; 151,1; 152,0;
155,2; 162,5 (*ind.*); 162,7; 164,4;
166,2; 166,2; 166,5; 171,3; 172,3;
172,3; 173,1; 173,4; 174,2; 174,6;
175,4; 179,2; 179,2; 179,2; 181,1;
184,0; 184,2; 186,2; 187,0; 187,0;
187,1; 187,6; 190,5; 191,3; 195,3;
195,9; 199,1; 202,4; 203,3
ut puta: 3,8
ut quid: 198,1
utcumque: 174,1
utensilis: utensilibus 106,1; uten-
silium 103,0
uterque: utraque 140,2; 140,3;
utrique 135,2; utriusque 2,47;
utroque 169,0; utrumque 11,13
uterquislibet: utramquamlibet
140,3
uti: 2,8; 2,8; 9,19; 11,37; 91,0;
103,1; 169,0; 194,0; usa 189,1;
utatur 117,3; 144,0; utitur 3,3;
139,1; 144,0; 144,2; utuntur
2,83
uti ne: 9,19; 36,3; 161,1; 179,0;
198,1
uti non: 81,1
utilis: utile 3,1; 3,4; 11,20; utilem
86,1; utilia 13,1; 162,1; utilior
2,70; 3,22; utilioribus 0,8; utili-
ter 136,5
utilitas: 155,2; utilitate 25,2;
123,9; 164,3; utilitatem 34,3;
46,3; 107,1; 188,1
utique: 2,26; 3,15; 4,13; 8,4; 8,26;
9,14; 11,11; 12,14; 24,1; 40,5;
53,2; 59,2; 77,1; 122,14; 155,4;
156,5; 156,8; 186,2; 187,3
utlibet: 5,2
uva: uvas 195,9
uxor: uxorem 4,16; 5,5; 118,3

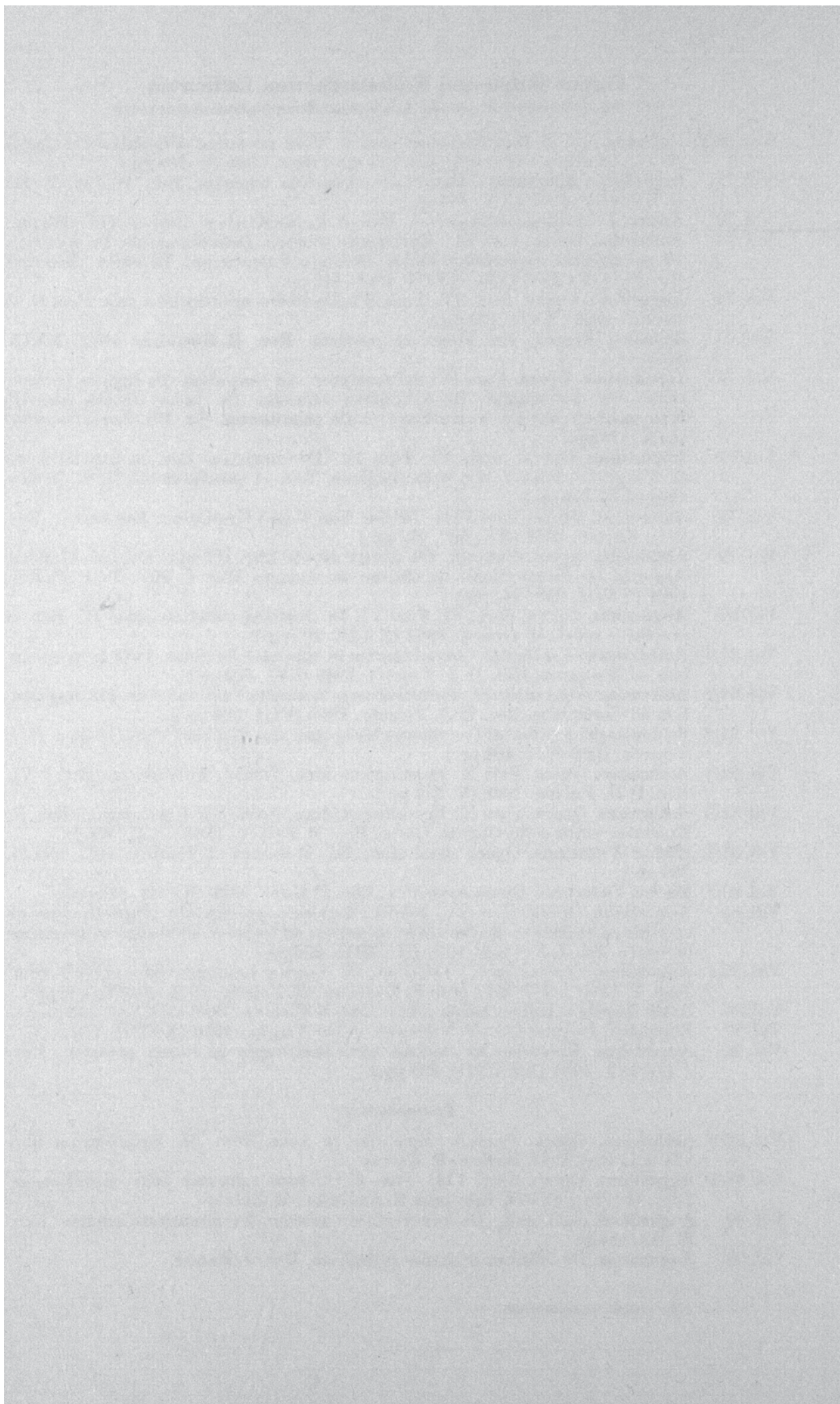
Vacare: 2,97; 81,0; vacabit 34,3;
vacate 167,3; vacet 35,2
vacuus: vacuum 0,7
vadere: vade 5,7; 12,16; 16,1; 72,5;
122,2; 125,3
vae: 0,14; 3,7; 8,31; 174,8; 203,1

- vagari: 108,1; vagatur 34,0; 34,1;
 vagetur 108,0; 109,0
 vagus: vaga 7,9; 139,2; vagae
 128,1; vagos 8,25
 valde: 2,1; 7,13; 9,8; 10,4; 13,12;
 42,5; 201,1
 vanus: vanae 22,10; vanis 34,3
 vapulare: vapulabit 0,16; 0,16;
 119,0; 119,0; 182,1; vapulantem
 11,23
 varietas: varietate 11,10
 varius: varias 2,74
 vas: 58,3; 58,3; 106,0
 vasum: vasis 103,1
 vectigal: 4,12; vectigalium 4,12;
 4,13
 vegetus: vegeti 86,1
 vehemens: 14,1; vehementius
 159,3
 vel: -1,3; -1,3; -1,9; -1,9; -1,9; -1,11;
 -1,11; 0,13; 0,14; 0,20; 1,0; 2,18;
 2,29; 2,29; 2,41; 2,41; 2,54; 2,54;
 2,54; 2,75; 2,79; 2,79; 2,87; 2,87;
 2,89; 2,105; 2,105; 2,107; 2,107;
 3,10; 3,10; 3,24; 3,24; 3,33; 4,0;
 4,4; 4,5; 4,6; 4,10; 4,14; 5,4; 6,6;
 6,11; 7,0; 9,1; 9,2; 9,2; 9,2; 9,2;
 9,3; 9,5; 9,6; 9,13; 9,13; 9,22;
 10,6; 11,0; 11,8; 11,8; 11,14;
 11,14; 11,16; 11,23; 11,24; 11,25;
 11,29; 11,29 11 38; 11,38; 12,3;
 12,3; 12,7; 12,8; 12,8; 13,0; 13,1;
 13,3; 13,3; 13,5; 13,8; 13,13;
 14,1; 14,2; 15,0; 15,1; 15,1; 15,1;
 15,2; 15,2; 16,0; 16,2; 16,2; 17,1;
 17,4; 18,1; 22,5; 22,6; 22,7; 22,8;
 23,0; 24,1; 26,4; 32,0; 32,0; 34,3;
 34,3; 39,7; 39,7; 41,1; 42,0; 42,2;
 42,6; 42,6; 45,0; 46,3; 46,3; 47,1;
 50,1; 50,2; 51,0; 51,1; 51,1; 51,1;
 52,2; 52,2; 56,1; 57,2; 59,1; 60,0;
 61,0; 61,3; 61,3; 61,4; 61,4; 61,4;
 63,3; 69,4; 69,4; 77,7; 80,3; 82,9;
 82,9; 84,1; 86,0; 86,2; 86,2; 86,2;
 91,1; 92,2; 92,3; 94,1; 95,0; 95,0;
 95,2; 97,1; 97,1; 98,0; 101,0;
 102,0; 102,1; 103,0; 103,1; 106,0;
 107,0; 107,0; 107,0; 108,1; 109,0;
 111,3; 112,0; 112,1; 112,3; 112,3;
 118,4; 118,5; 118,5; 120,0; 121,3;
 122,3; 122,6; 122,6; 122,9; 122,9;
 122,12; 122,12; 122,15; 123,0;
 123,1; 123,6; 125,5; 125,5; 126,0;
 126,6; 127,7; 127,7; 129,0; 129,0;
 130,1; 131,1; 131,1; 132,1; 134,0;
 134,0; 134,10; 135,2; 135,2;
 136,1; 136,5; 137,0; 137,1; 137,1;
 137,3; 141,1; 141,1; 141,3; 142,1;
 142,1; 143,1; 143,1; 143,1; 144,0;
 144,2; 146,1; 146,1; 146,1; 146,2;
 147,3; 147,4; 147,6; 148,1; 148,1;
 148,1; 154,0; 154,3; 155,2; 155,2;
 155,2; 156,2; 156,2; 156,9; 157,0;
 157,0; 157,2; 157,2; 158,2; 161,1;
 162,1; 164,0; 164,0; 164,1; 164,3;
 164,6; 166,4; 166,5; 167,0; 167,0;
 168,3; 170,0; 170,1; 172,0; 174,0;
 174,1; 174,2; 174,2; 174,5; 174,5;
 174,5; 174,5; 175,4; 176,1; 176,1;
 179,0; 181,0; 185,4; 186,1; 186,1;
 187,5; 190,2; 191,1; 191,2; 191,2;
 191,3; 191,3; 194,1; 194,1; 196,0;
 196,0; 196,4; 196,4; 199,1; 200,0;
 200,0; 200,1; 200,2; 202,1; 202,1;
 202,5; 202,6
 velle: vellet 59,2; volentem 2,80;
 185,1; volentes 32,1; 33,0; vo-
 lenti 2,42; 33,3; 81,0; 174,0; vo-
 lentibus 0,5; volentis 168,1;
 volo 87,0; 123,7; voluerit 1,0;
 17,0; 83,2; 99,0; 105,0; 180,2;
 voluimus 118,1; voluit 3,34;
 volunt 166,5; vult 5,0; 11,1;
 12,13; 12,14; 19,1; 21,0; 21,1;

- 22,4; 59,0; 64,1; 67,0; 68,0; 68,2;
81,0; 88,0; 88,4; 91,0; 107,4;
123,6; 123,11; 135,1; 144,1;
164,5; 185,0; vultis 81,1; 120,1
velut: -1,6; 2,22; 2,37; 3,9; 8,5;
8,30; 10,4; 11,26; 12,5; 13,7;
22,1; 39,2; 70,1; 104,1; 119,5;
145,1; 168,3; 171,4; 193,1
vendere: vendat 172,0; vende 5,1;
125,3; 185,3; vendidit 8,10;
vendit 8,23; vendite 5,1; 185,3
venenum: 17,5; venenis 161,2
venerari: 2,30
venia: veniae 182,2
venire: 4,0; 7,1; 168,1; venerat 6,3;
venerit 195,8; veni 5,1; 80,1;
178,3; veniam 2,22; veniant 5,4;
veniat 0,20; 10,4; 58,3; 77,8;
123,5; veniens 72,5; 196,4; veni-
entem 6,1; 22,5; 87,1; venientes
98,0; veniet 67,1; venisse 3,26;
venissem 119,2; venit 4,1; 4,3;
4,16; 8,14; 14,3; 64,2; 97,0;
123,1; venite 6,1; veniunt 6,0;
13,3; 35,1; 62,5
venter: ventrem 9,8; 9,10; ventri
36,3
venundatus: 123,7
verax: 87,6; veracem 195,11;
veraces 59,3; veracium 8,34
verbum: 12,9; 16,2; 45,4; 122,3;
134,3; 167,4; 195,0; 202,5; verba
0,18; 40,0; 110,2; 110,3; 114,2;
125,1; 163,2; 184,2; verbi 0,3;
0,17; 2,87; 3,34; 22,5; 35,2;
119,5; 172,4; 181,0; verbis
11,34; 12,4; 12,7; 110,1; 113,1;
114,1; 121,1; 135,2; 139,1; 164,4;
verbo 7,5; 16,5; 20,0; 29,3; 115,2;
171,2; 203,3; verborum 78,1
verecundia: 6,7; 95,1
vergere: 2,7
veritas: 87,2; 87,4; veritate 0,5;
2,72; 87,5; 187,7; veritatem
182,0; veritati 86,5; veritatis
12,4; 124,1; 134,3; 139,1; 168,1
vero: 0,2; 0,4; 1,3; 1,5; 2,7; 2,67;
2,71; 2,93; 3,0; 3,3; 3,8; 3,9; 3,30;
4,7; 5,4; 5,8; 7,9; 7,11; 7,13; 8,11;
8,25; 9,3; 9,6; 9,16; 11,25; 12,4;
12,7; 12,11; 13,3; 13,3; 16,2;
22,9; 33,2; 39,3; 72,2; 77,1; 77,4;
86,2; 93,0; 95,2; 97,2; 111,2;
119,0; 119,2; 122,3; 122,4;
122,17; 123,4; 130,2; 134,2;
136,5; 141,3; 152,3; 156,4; 159,2;
159,3; 164,0; 164,5; 169,1; 170,3;
179,2; 189,2; 190,2; 196,4; 202,3
versare: versantur 12,7; versat
58,3
vertere: verterem -1,7
verum: 2,28; 2,37; 2,48; 2,55;
2,101; 11,13; 57,1; 119,5
verumtamen: 5,6; 6,2; 31,2; 31,7;
78,2; 92,2; 94,3; 112,3; 187,7
verus: 8,20; vera 11,37; 42,6; 49,2;
150,5; verae 138,2; vere 186,1;
verius 2,102; vero 2,17; verum
7,12; 167,4
vester: 126,2; vestra 1,1; 10,7;
39,9; 56,2; 56,2; 88,1; 117,5;
118,5; 156,11; 178,0; 185,3;
197,1; vestrae 0,8; 136,3; 173,1;
vestram 0,18; 157,0; vestri
120,1; vestris 107,2; vestro
40,4; 136,4; vestrum 56,2
vestimentum: 95,0; 99,2; 172,0;
vestimenta 11,16; vestimenti
11,29
vestire: vestitum 11,9; vestitus
186,0
vestis: 11,10; 11,20; vestes 144,0;
vestibus 11,4
vetari: 133,1

- vetus: 99,2; 141,1; veterem 99,0;
 veteri 122,1; 122,6; veteribus
 122,16
 via: 58,1; 139,0; 139,2; 140,0;
 140,1; 172,0; 180,0; viae 2,47;
 viam 12,4; 139,3; 164,4; vias
 2,95
 vicinus: vicinos 27,1
 vicissitudo: vicissitudinesque 2,40
 victus: victum 9,15; 11,9; 156,4;
 victusque 3,2
 videlicet: 141,3
 videre: 32,0; 32,1; videamus 2,60;
 videant 56,2; videantur 6,9;
 11,4; 42,6; 112,5; 154,2; 166,5;
 187,1; videat 11,23; 11,25; 46,4;
 134,8; 168,3; videatur 2,6; 3,30;
 9,17; 11,14; 11,17; 13,8; 17,0;
 40,2; 41,1; 54,1; 69,6; 82,2;
 130,1; 172,3; videbatur 162,6;
 videbimur 2,3; videbis 77,11;
 videbitur 3,26; videmus 2,105;
 152,1; videndae 174,0; 198,2;
 videndo 61,4; videns 108,1; vi-
 dent 11,21; 146,1; 156,2; 171,3;
 videntur 13,2; 13,3; 42,2; 161,1;
 170,1; video 3,1; videret 2,24;
 videri 7,14; 11,6; 164,5; viderit
 96,1; 116,0; videt 79,4; 155,3;
 174,2; videte 2,29; videtur 0,13;
 2,2; 2,20; 3,4; 3,8; 3,32; 8,4; 9,18;
 11,13; 11,36; 11,36; 11,37; 12,0;
 21,4; 22,1; 22,6; 23,2; 26,1; 82,0;
 88,1; 112,2; 164,1; 172,4; 189,2;
 190,5; 199,1; 199,1; 201,0; vidi
 23,1; vidimus 134,3; vidit 2,54;
 195,4; visa 31,2
 vigilans: 66,0; vigilanter 0,19
 vigilare: vigilatur 75,1; vigilemus
 195,2
 vigiliae: vigiliarum 75,1; vigiliis
 8,2; 8,3
 vilis: viles 9,20; viliora 144,0;
 viliori 95,2; vilioribus 6,7; 22,9;
 vilius 9,19; 9,21
 vilitas: vilitatem 11,1
 vincere: vicerint 202,6; vincatur
 48,0
 vindicare: 77,9; vindicamus 29,4;
 vindicatum 122,17; vindicavit
 122,10
 vindicta: vindictam 18,2; 101,3;
 122,15
 vinea: 195,7; 195,11; vineam
 195,9; 195,11
 violens: violenter 8,16
 vir: 8,29; 11,33; 11,35; 174,1;
 195,7; viri -1,6; -1,8; 118,0;
 143,2; virum 11,35; 174,1
 virginitas: virginitatis 7,0; 7,3
 virgo: virginibus 197,0
 virgultum: virgulta 22,2
 virtus: -1,4; 2,60; 8,18; 8,19; 118,5;
 135,1; virtute 2,58; 7,7; 77,6;
 117,6; virtutem 1,5; 2,2; 2,7;
 2,10; 54,1; 89,3; virtutes 2,4;
 2,59; 90,3; 165,2; 187,2; virtuti-
 bus 62,5; virtutis 2,8; 3,27; 3,37;
 7,5; 8,30; 11,36; 164,5; virtutum
 2,63
 vis: 11,14; vim 2,99; vires 82,2;
 88,0; 131,0; 131,1; 151,1; viribus
 1,2; 3,3
 visio: 11,18; visione 8,13
 visitare: visitabit 3,8
 visus: 8,25
 vita: 2,83; 2,105; 2,109; 3,4; 3,20;
 3,26; 6,3; 6,4; 8,7; 8,11; 8,15;
 11,20; 12,2; 24,1; 39,2; 83,1;
 84,2; 84,2; 84,3; 84,3; 125,1;
 134,6; 140,1; 150,4; vitae 0,8;
 3,2; 4,4; 4,5; 4,14; 7,11; 8,0; 8,17;
 11,11; 36,4; 87,4; 117,0; 138,1;
 155,3; vitam 2,22; 2,36; 2,52;

- 2,103; 3,0; 3,0; 3,1; 3,10; 4,0; 5,5;
6,5; 8,16; 9,22; 11,22; 11,23;
11,24; 11,25; 39,1; 39,2; 84,1;
117,1; 118,3; 122,5; 127,0; 127,1;
127,3; 140,0; 154,1; 173,3; vi-
tamque 3,31
vitare: 82,0
vitium: 22,10; 49,0; 60,0; 61,2;
96,1; 144,2; 154,0; 159,1; 175,0;
vitia 3,6; 9,1; 45,3; 136,5; 166,1;
200,2; vitii 3,27; 144,1; 154,4;
193,0; vitiis 8,20; 22,11; 61,5;
123,6; vitio 22,7; 67,0; 116,1;
144,0; 195,1; 195,4; 195,4; vi-
tiorum 2,107
vituperare: 59,1
vivere: 2,7; 2,94; 11,1; vivant
-1,11; 134,9; vivas 3,35; vivat
21,1; vivendi 9,9; vivens 8,6;
viventis 8,7; viventium 2,106;
viveret 82,7; vivimus 126,5;
vivit 3,17; 11,20; vivunt 2,103;
134,9; 156,2; vixi 82,7
vivificare: 2,53; vivificamur 2,49
vividus: vivum 2,23
vix: 8,29; 62,4
vocare: 178,3; vocatus 98,3; 101,4;
186,2; vocet 6,1
vocatio: vocationis 82,6
voluntarius: voluntariae 11,15;
voluntarie 90,0
voluntas: 2,85; 2,91; 81,2; 127,4;
167,2; voluntate 2,82; 2,86;
2,88; 7,4; 81,1; 89,1; 92,2; 126,4;
176,1; 182,0; voluntatem 0,16;
0,16; 2,24; 2,91; 12,15; 12,15;
13,7; 15,1; 15,3; 32,2; 81,2; 84,4;
88,4; 92,4; 98,2; 119,0; 119,0;
119,0; 119,3; 120,0; 120,0; 123,9;
125,4; 127,4; 128,1; 146,2; 151,1;
181,1; 181,1; 184,2; 184,2; 187,6;
195,1; voluntates 2,101; 12,14;
38,3; 55,2; 88,4; 187,3; voluntati
3,10; voluntatibus 3,30; 88,3;
voluntatis 3,1; 181,2
voluptas: voluptate 2,44; 48,0;
voluptati 48,1
volvere: volvamus 109,3; volvit
159,1
vomitus: vomitum 20,2
vos: 0,15; 2,71; 5,9; 6,1; 13,4; 15,4;
18,2; 28,1; 30,1; 38,1; 39,4; 39,6;
39,8; 39,8; 70,3; 70,3; 87,0; 87,2;
118,5; 120,1; 120,3; 124,2; 125,2;
125,2; 126,2; 147,4; 156,11;
156,11; 158,2; 162,2; 164,2;
168,0; 171,0; 187,2; 200,4; ve-
strum 0,12; 5,8; 68,1; 122,14;
vobis 0,7; 0,14; 0,15; 0,17; 2,81;
5,9; 8,31; 12,13; 13,11; 13,11;
15,4; 18,2; 28,1; 30,1; 39,4; 39,6;
64,1; 65,1; 77,6; 82,4; 82,8; 87,0;
122,9; 122,15; 124,1; 125,1;
125,2; 127,5; 157,0; 157,2; 157,3;
184,2
votum: 38,2
vox: 8,29; 130,1; 130,2; voce 20,1;
45,0; 130,0; vocem 8,29; 13,9;
13,9; 119,4; 121,6; 135,2; vocis
130,1
vulnerare: vulnerata 2,17; vulne-
ratus 2,51
vulnus: 200,1; vulnera 200,2
vultus: 79,2; vultu 86,2
Zelari: zelatur 86,4
zelus: 12,10; 78,1; 78,2; zelo 78,0;
122,10
zona: 11,33; 11,34; 11,35; 11,35;
zonae 11,32; 11,36; zonam
11,33; zonis 11, 36
θεωρία: θεωρίαν 14,2
λοιδορος: 41,0
ὁσιος: ὁσιον 170,0; 170,1

Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum Latinorum
editum consilio et impensis Academiae Scientiarum Austriacae

- Vol. 66/2: **Hegesippi** qui dicitur Historiae libri V. Pars posterior: Praefationem Caroli Mras et indices Vincentii Ussani continens. 1960 (L. 204 pp.)
- ¹⁾ Vol. 71: **Cassiodorus-Epiphanius**. Historia ecclesiastica tripartita. Rec. W. Jacob. Ed. R. Hanslik. 1952 (XX. 766 pp.)
- ¹⁾ Vol. 72: **Arator**. De actibus apostolorum. Rec. A. P. McKinlay. 1951 (LXIV. 363 pp.)
- ¹⁾ Vol. 73: **Ambrosius**. Opera. Pars VII: Explanatio symboli. De sacramentis. De mysteriis. De paenitentia. De excessu fratris. De obitu Valentiniani. De obitu Theodosii. Rec. P. O. Faller. 1955 (XVIII. 125*. 443 pp.)
- ¹⁾ Vol. 74: **Augustinus**. Opera. Sect. IV, Pars III: De libero arbitrio libri tres. Rec. G. M. Green. 1956 (XXII. 164 pp.)
- Vol. 75: **Benedicti Regula**. Ed. altera et correcta. Rec. R. Hanslik. 1977 (LXIX. 375 pp.)
- Vol. 76: **Tertullianus**. Opera. Pars IV: Ad martyras. Ad Scapulam. De fuga in persecutione. De monogamia. De virginibus velandis. De pallio. Opera Aemilii Kroymann usus ed. V. Bulhart. – De paenitentia. Ed. Ph. Borleffs. 1957 (LIX. 170 pp.)
- ¹⁾ Vol. 77: **Augustinus**. Opera. Sect. VI, Pars IV: De magistro. Rec. et praefatus est G. Weigel. – Pars V: De vera religione. Rec. et praefatus est G. M. Green. 1961 (LX. 140 pp.)
- Vol. 78: **Ambrosius**. Opera. Pars VIII: De fide libri V (Ad Gratianum Augustum). Rec. P. O. Faller. 1962 (XV. 60*. 331 pp.)
- Vol. 79: **Ambrosius**. Opera. Pars IX: De spiritu sancto libri III cum Epistula Gratiani Augusti. De incarnationis dominicae sacramento liber I. Rec. P. O. Faller. 1964 (XVIII. 69*. 344 pp.)
- Vol. 80: **Augustinus**. Opera. Sect. VI, Pars VI: De doctrina christiana libri IV. Rec. et praefatus est G. M. Green. 1963 (XXIX. 205 pp.)
- Vol. 81/1: **Ambrosiastri** qui dicitur Commentarius in epistulas Paulinas. Pars I: In epistulam ad Romanos. Rec. H. J. Vogels. 1966 (LVI. 503 pp.)
- Vol. 81/2: **Ambrosiastri** qui dicitur Commentarius in epistulas Paulinas. Pars II: In epistulam ad Corinthios. Rec. H. J. Vogels. 1968 (VIII. 320 pp.)
- Vol. 81/3: **Ambrosiastri** qui dicitur Commentarius in epistulas Paulinas. Pars III: Rec. H. J. Vogels. 1969 (VII. 408 pp.)
- Vol. 82/1: **Ambrosius**. Opera. Pars X: Epistulae et Acta. Tom. I: Epistularum libri I–VI. Rec. P. O. Faller. 1968 (V. 241 pp.)
- Vol. 82/3: **Ambrosius**. Opera. Pars X: Epistulae et Acta. Tom. III: Epistularum liber X, Epistulae extra collectionem, Gesta. Rec. M. Zelzer. 1982 (CCII. 368 pp.)
- Vol. 83/1: **Marius Victorinus**. Opera theologica. Ed. P. Henry–P. Hadot. 1971 (XLII. 305 pp.)
- Vol. 83/2: **Marius Victorinus**. Opera exegetica. Rec. F. Gori. 1986 (XVIII. 290 pp.)
- Vol. 84: **Augustinus**. Opera. Sect. IV, Pars I: Expositio quarundam propositionum ex epistula ad Romanos. Expositio in epistulam ad Galatas. Expositio ad Romanos inchoata. Ed. J. Divjak. 1971 (XXXIII. 258 pp.)
- Vol. 85/1: **Augustinus**. Opera. Sect. VIII, Pars IV: Contra Iulianum opus imperfectum. Tom. I: Libri I–III. Ed., post E. Kalinka, M. Zelzer. 1974 (XLIV. 506 pp.)
- Vol. 86: **Basili Regula** a Rufino latine versa. Rec. K. Zelzer. 1986 (XXXII. 330 pp.)
- Vol. 87: **Eugippius**. Regula. Rec. F. Villegas–A. de Vogüé. 1976 (XXVII. 115 pp.)
- Vol. 88: **Augustinus**. Epistulae ex duobus codicibus nuper in lucem prolatae. Rec. J. Divjak. 1981 (LXXXIV. 234 pp.)

Praeparantur:

- Vol. 82/2: **Ambrosius**. Opera. Pars X: Epistulae et Acta. Tom. II: Epistularum libri VII–IX. Rec. P. O. Faller–M. Zelzer
- Vol. 85/2: **Augustinus**. Opera. Sect. VIII, Pars IV: Contra Iulianum opus imperfectum. Tom. II: Libri IV–VI. Ed., post E. Kalinka, M. Zelzer
- Vol. 89: **Augustinus**. Soliloquia. De immortalitate animae. De quantitate animae. Rec. W. Hörmann
- Vol. 90: **Augustinus**. De moribus ecclesiae catholicae. Rec. J. Bauer.

¹⁾ Hoc tempore exhaustum est.